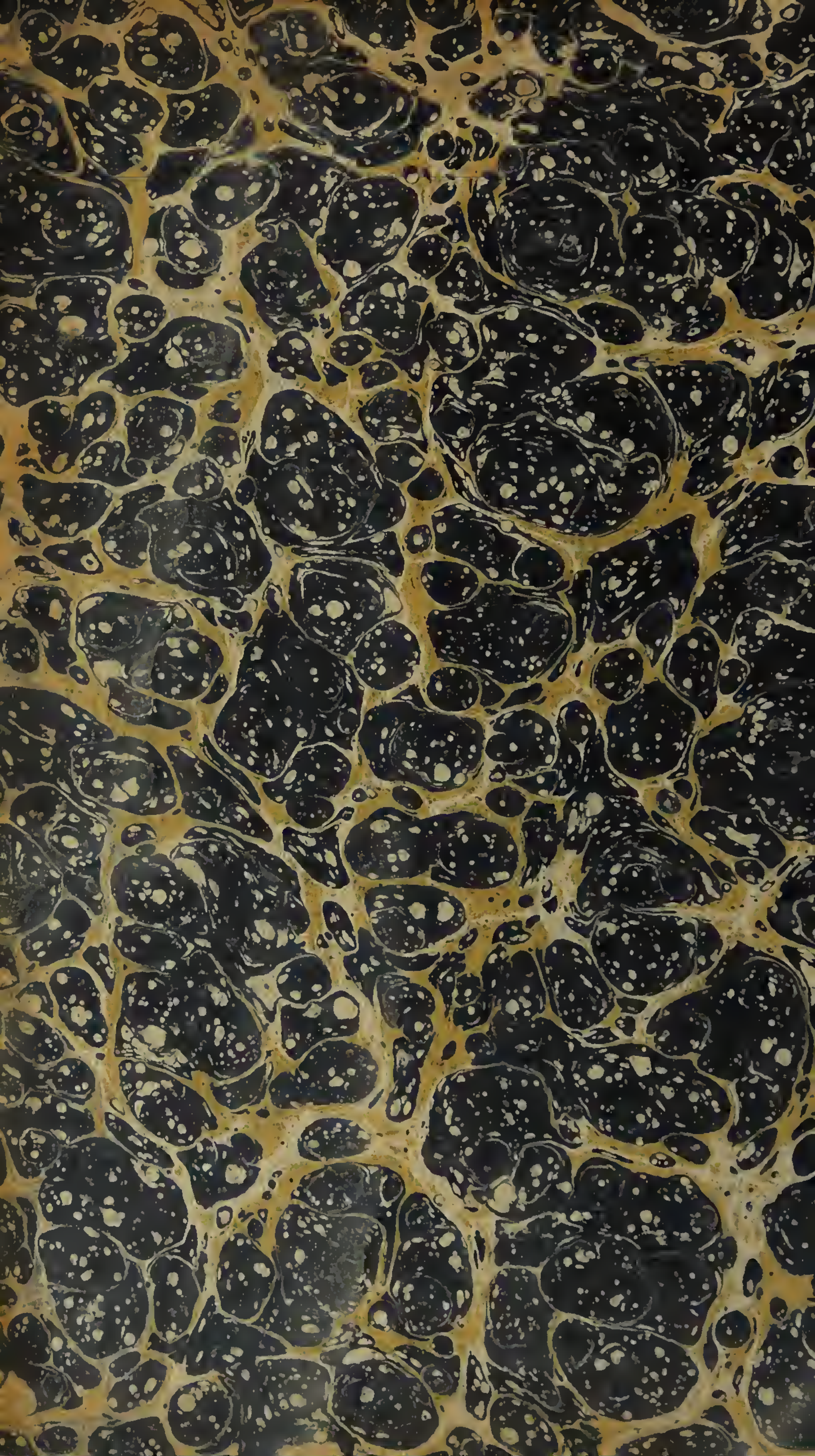
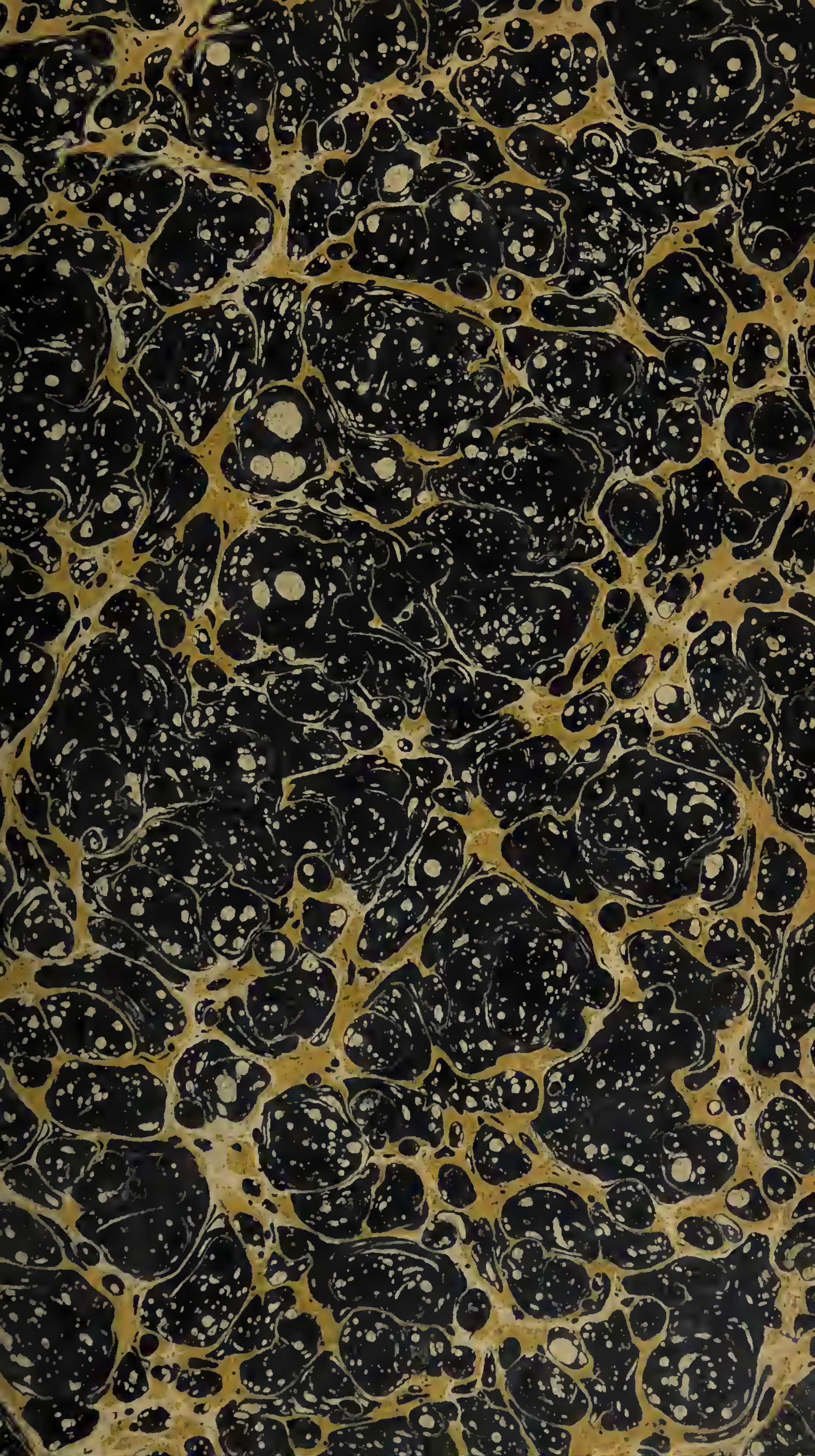

Nwn

SCRIPTORES
PHYSIOGNOMONIAE
VETERES

EX RECENSIONE

CAMILLI PERVSCI ET FRID SYLBVRGII

GRAECE ET LATINE

RECENSVIT

ANIMADVERSIONES SYLBVRGII

ET

DAN. GVIL. TRILLERI V. ILL. IN MELAMPODEM EMENDATIONES

ADDIDIT

SVASQVE ADSPERSIT NOTAS

IOHANNES GEORGIVS FRIDERICVS FRANZIVS.

ALTENBVRGI

IMPENSIS GOTTLOB EMANVEL RICHTERI

CIƆIƆCCLXXX.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

LECTORI

S

IOH. GEORGIVS FRIDER. FRANZIVS

PHILOS. ET MEDIC. D.

Quum noſtri temporis ea ſit felicitas, vt non ſolum iis delectetur animus humanus quam maxime, quae noua prorſus et admiratione haud leui digna videantur, ſed etiam paſcatur nutriaturque rebus, quae curioſae cupiditati delicatiorique libidini fouendae inſeruiant; ſic phyſiognomoniae ſtudium quoque per longam annorum ſeriem ſopitum, ſuperſtitioniſque nugis conſpurcatum, veternoque obrutum latens, virorum laudatiſſimorum prorſus ſingulari nec improbanda cura excitatum, reuocatum ac repurgatum recruduit ita, vt noua quaſi luce illuſtratum ſolis orientis ad inſtar ſuos radios vbiuis fere locorum ſparſerit, atque haud paucos inuenerit amicos, qui radiis coruſcantibus recreati vtilitatem ſuauitatemque maximam percipientes alios quoque in ſui traxerint conſortium. Itaque neminem tam hebeti coecutienteque praeditum eſſe viſu arbitror,

bitror, qui ex contemtu, arrogantia, aut rei ignoratione tales viros accusare velit, quum huius artis cultu atque disquisitione curatiori id curare ac perficere potissimum tentarint, vt non solum perfecta omnibusque ingeniosis coniecturis superstructa quam maxime haec ars fieret, sed etiam vt disceremus eo facilius nosmet ipsos et alios nosse, quibuscum communi quodam vinculo atque cognatione quadam continemur, quorumque exactior notitia non solum in quocumque vitae genere, sed et in amicorum delectu, reprobationeque inimicorum, admodum necessaria censenda est. Igitur quamquam de laudibus horum virorum neque inuidiae stimulis instigatus, neque odii acerbitate excitatus aliquid derogare ausim atque detrahere, tamen hoc mihi erit quilibet vltro concessurus, quod etiam in veterum scriptorum libris vestigia appareant penitus expressa, neque temporum iniuria conculcata, ex quibus colligere, quin imo perspicere queamus certissime, hanc artem et in antiquissimis temporibus cultam fuisse, altasque egisse radices, et fortassis maiora capere potuisse incrementa, si nostris auctores illi vixerint beatis temporibus, quibus melioribus instructi praesidiis, adaptatisque acriori visui instrumentis, absconditas res reuelare earumque inquirere in caussas, incognita perspicere, et de iis profundius disserere, easque multo melius quam maiores nostri aliis, si Diis placet, tradere valemus hominibus. Quare vt intelligant atque cognoscant physiognomoniae amici, quid senserint statuerint-

rintque veteres de hac doctrina, placuit nobis Physiognomonum veterum scripta ab antiquitate ad nos transmissa, nec maleuolorum hominum prauitate nobis subrepta, prelo submittere, nostrisque animaduersiunculis qualibuscumque, si non illustrare, tamen nec obscurare, sed tantum paululum pro virium tenuitate, ingeniique penuria emendare. Qua quidem in re Viri Illustris ac Experientissimi GRVNERI, Academiae Ienensis Professoris celebratissimi, fauorem erga me prorsus singularem vix satis laudare possum, quippe, qui, vt me in moliendo aggrediendoque hoc opere, cui successiuas meas horas dicare poteram tantum, iuuaret leuaretque, non consiliis solum adfuit mihi, sed transmissis etiam Polemonis, Adamantiique et Melampodis libris effecit, vt fini eo facilius consequendo fuerim par; cui gratissimum obstrictissimumque me fore voueo eo lubentius, quo magis sentio tot tantaque egregii sui fauoris erga me documenta requirere grates decentissimas palamque declarandas, promissique constantiam, qua ne vllo quidem tempore tanti huius viri memoriam ex animo excidere patiar.

Inter libros autem physiognomonicos, qui ad nostram peruenerunt aetatem, (multo enim plures exstitisse, quam qui hodienum circumferuntur, vel ex eo liquet, quod ab scriptoribus veteribus passim celebratur [1] Posido-

1. Cf. Suidam in vocc. χαλμικὸν, Ποσειδώνειος et οἰωνιστική et Fabric. in Bibl. Gr. T. I. L. I. c. 15. n. 4.

ſidonius quidam, qui παλμικὸν οἰώνισμα conſignavit literis, et Sibylla quóque, quae περὶ παλμῶν edidit commentarios, et duumuiri commemorantur, qui artis chiromanticae conſcripſerint praecepta, quae phyſiologiae diuinatoriae pars eſt, [2] Helenus nimirum quiſpiam Syracuſius, et [3] Eumolpus,) Ariſtotelis liber principem obtinet locum, quippe qui non ſolum a philoſopho, id eſt, curatiori ſtudio et opera eſt digeſtus et ordine quodam arbitrario, non ſyſtematico et compendiario, qui tunc temporis prorſus ignorabatur, inſtructus; ſed etiam ita comparatus, vt phyſiognomoniae faciem, qualis tunc fuerit, intueri et characteres lineaſque omnes paulo diſtinctius internoſcere queamus. De ipſo Ariſtotele nihil iam dicere attinet, quum praeter [4] Diogenem Laertium, [5] Stobaeus, [6] Fabricius, Bruckerus, alii ſatis multa de eo dixerint, ad quos lectores cupidos amandare nobis liceat; qui in eo quoque conſentiunt Librum phyſiognomicon ab ipſo Ariſtotele profectum eſſe, nixi potiſſimum luculentiſſimo Diogenis Laertii teſtimonio, et auctoritate codicum manu exaratorum optimae notae, quibus quoque omnes editores et Interpretes Ariſtotelis, quotquot videre

2. Cf. Suidam in voce Ἕλενος et Peucer. de diuin. praec. gener. p. 606.

3. Suidae dicitur ἐποποιὸς τῶν πρὸ Ὁμήρου, quem et verſibus et ſoluta tractaſſe oratione χειροσκοπικὰ aſſerit. Cf. Fabr. T. I. L. I. c. 6. n. 7. p. 38.

4. In Vitis Philoſ. L. V. c. 25.

5. In Eccl. phyſ. L. I. p. 88.

6. in Bibl. Gr. L. III. c. 6. Vol. II. p. 144.

videre nobis contigit, ſuum addunt calculum. Vtrum vero libellus nomen Ariſtotelis prae ſe ferens genuinus ſit nec ne, ſub iudice lis etiamnum eſſe videtur; hoc tamen concedendum eſſe ipſa rei neceſſitas exigit, partem aliquam genuinam vtique eſſe, quod potiſſimum ex conſenſu illius libri cum extremo Analyticorum capite, quod eſt quoddam veluti phyſiognomonicon libri compendium, et cum primo et ſecundo Rhetoricorum volumine, quod recte morum humanae vitae ſpeculum dixerís, eſt colligendum. Alias vero partes vel mutilatas, vel ſuppoſititias eſſe ire inficias non poſſumus, quod et [7] Auerroes, [8] Sanchezius, Du Vallius et plerique Interpretum Ariſtotelis vno ore profitentur, argumentiſque haud leuis momenti probare ſtuduerunt. Itaque loca quaedam vel margini adſcripta interpretationis cauſa, gloſſematis loco adiecta, a nimium ſedulo et imperito librario, religioni ſibi ducente ea expungere, loco ſuo mota textuique illata, inſertaque ſunt, vel impoſtoris cuiuſdam, ex nominis Ariſtotelici celebritate monſtroſo ſuo partui fauorem conciliare cupientis, fraudulentia ac impietate, quae largas omnibus temporibus ſegetes, hiſtoria teſte, habuit, intruſa ſunt. Auerroi tamen, quem vt videtur reliqui omnes antiqua optimaque fide tranſſcripſere, palma eſt tribuenda prae reliquis, quippe qui particulas quaſdam in editione antiqua non inueniens, recte exiſtima-

 uit

7. In Opp. Ariſtot. Tom. VII. p. 283. b.

8. In comm. in Ariſtotel. phyſiogn. p. 35.

vit a recentiori manu temere textui Graeco fuiſſe adſcriptas. Ceterum ſtili diuerſitas, et a cogitandi ſubtilitate Ariſtotelis abhorrens orationis textura, contradictioneſque paſſim obuiae, ſuſpicionem praebent, non omnia ita eſſe genuina, vt Mineruae ad inſtar ex Ariſtotelis cerebro proſilierint et in chartas ſeſe proiecerint. Vnde quoque textus plerumque aſteriſco notatus et lacunae in verſionibus Du Valii omniumque fere vulgatarum editionum, quas conſule, ſi placet, digito quaſi loca deprauata ſuſpectaque indicant, quibus, ne textus verſione deſtituatur in noſtra editione, interpretationem adiecimus. Ex animaduerſionibus praeterea Friderici Sylburgii aeque ac noſtris textui ipſi ſuppoſitis apparet, Ariſtotelem veterum de phyſiognomonia ſententias ac placita curatiori ſtudio, omnique fide talem virum decente propoſuiſſe, atque Homerum, Hippocratem, Platonem, alioſque, quorum in ſcriptis ſatis multae phyſiognomoniae lineae conſpiciuntur, fuiſſe ſequutum. Recentiores autem, quibus nihil magis quam recentiorum inuenta nouoantiqua, vel ſi mauis antiquonoua arrident atque placent, ex antiquis nimirum compoſita, mirum in modum conſuta verbiſque phaleratis interdum thraſonico more oblinita, obducta, inuoluta ac ornata egregie, exinde augurari ac colligere poſſunt, quamplurima nobis recentia, pulcra, ſubtiliaque viſa veteres latuiſſe nequaquam, lectionemque librorum ab ipſis literis mandatorum non eſſe improbandam, ſeponendamque; ſed commendandam atque

atque auide perſequendam. Hac praeprimis ducti ratione potiſſimum Ariſtotelem ex ipſo Ariſtotele aliiſque veteribus explicare tentauimus, repudiatis reiectiſque hypotheſibus aut coniecturis recentiorum quamplurimis, quas credat Iudaeus Apella, non ego. Igitur hac via tutiſſima ingredi maluimus, nobiſque cauere, ne enthuſiaſmo phyſiognomonico, qui quamplurimorum neruos tenet conſtrictos, correpti, eiuſque malis inſanis nutriti, aliquid inſulſi, aut quod magna adhuc ambiguitate laborat, multiſque tricis difficultatibuſque eſt implicitum, pro vero obtruderemus lectoribus.

Arrogantiae tamen accuſandus eſſem, ſi mihi hoc ſumere velim primum me Ariſtoteli illuſtrando manus, quae apud ſedulos ſcriptores omnino ſanae eſſe debent atque bene lotae, adieciſſe; quem enim fugit doctiſſimos celebratiſſimoſque viros et transferendo in vſum maxime eorum, qui Graeca cane peius et angue fugiunt, et commentarios verboſiores et ſuccinctiores addendo eruditorum gratia multum lucis attuliſſe, tenebraſque phyſiognomonicis libris offuſas diſſipaſſe penitus. Principes tantum nominaſſe ſufficiet, inter quos reliquis facile praefert facem [9] Auerroes, Arabs, naturali ſcientia ſua aetate praeſtantiſſimus, omniumque bonarum diſciplinarum encyclopaediam adeptus, qui praeter

 trans-

9. Exſtat in Opp. Ariſtotel. Tom. VII. ab Auerroe editis, et Venetiis 1552. quaternis impreſſis.

translationem latinam margini quoque paucas, ſed elegantes adiecit animaduerſiunculas, quas vbiuis locorum in ſubſidium vocare minime dubitauimus. Deinde latinam habemus [10] Andreae Lacunae, [11] Iodoci Willichii, et incerti cuiuſdam verſionem, quam a pleriſque editoribus ipſoque adeo Du Vallio operibus Ariſtotelis adiectam, doctiſſimiſque viris probatam, dignamque vt textui graeco apponatur viſam, a noſtra noluimus abeſſe editione, ne eam paruiaeſtimare prorſuſque reiicere videremur. Nec defuere, qui doctiſſimis animaduerſionibus, et commentariis locupletiſſimis intelligentiam phyſiognomonicon Ariſtotelis facilitando lectores iuuare, animum notitia egregia locupletare, et commodis qualibuſcumque inde percipiendis certo, conſulere ſtuduerunt. Quorſum potiſſimum ſpectant [12] Franciſcus Sanchezius, [13] Camillus Bal-

10. Prodiit Pariſiis Lutetiorum 1535. octonis, titulus eſt: Ariſtotelis Phyſiognomonia latine facta ab Andr. Lacuna.

11. Edita eſt Vitembergae 1538. octonis, ita inſcripta: Ariſtotelis phyſiognomonia latine facta a Iodoco Willichio, accedit oratio in laudem phyſiognomoniae. Vide et I. Alb. Fabric. in Bibl. Gr. l. I. et Lipenium in Bibliotheca et philoſophica, et medica ſub voce: *phyſiognomonia*.

12. In com. ſupra iam n. 7. laudato, qui exſtat inter opera medica Toloſae Tectoſagum 1636. quaternis edita. Vide Mart. Lipenii Bibl. med. et philoſ. in voce *Phyſiogn.* et Fabricii Bibl. Gr. l. l.

13. In Com. in Ariſtot. Bonon. 1621. fol. cf. Lipenium et Fabric. ll. cc. et Herm. Conring. in praef. ad Scipionis Claraemontii Caeſenatis librum de coniectandis cuiuſque moribus et latitantibus animi affectibus, Helmſt. 1675. quaternis.

Baldus, [14] Auguſtinus Niphus, [15] Hermannus Follinus, [16] Franciſcus Porta, [17] Conradus Wimpina, [18] Petrus Motius, alii, qui pro cuiuſque conſilii ſui ratione ampliſſimis atque exquiſitiſſimis obſeruationibus Ariſtotelem explicauere. Franciſcus Sanchezius quidem commemorat ſe primum ad explicandum hunc Ariſtotelis librum acceſſiſſe, ſed proh dolor! primum tantum caput in lectionibus Toloſae habitis expoſuit, cuius quidem rei rationem affert hanc, quia reliqua facilia ſint intellectu ſine vlteriore interpretatione; veram tamen hanc ſubeſſe cauſam auguror, quia, quod in Academiis Italicis vſu eſt receptum, auditores tanta cupiditate diſcendi praediti ſunt, vt primas tantum frequentent lectiones,

14. Qui laudatur a Conringio l. c. his verbis: *Merenturque laudem Auguſtini Niphi et Camilli Baldi in Ariſtotelis eiuſdem argumenti libellum.* Vide eiuſdem opera moralia a Naudaeo edita, quibus etiam vita Niphi praefixa eſt.

15. In libro, cuius titulus: Speculum naturae humanae, belgice conſcripto et ab Iohanne Follino, filio eiuſdem, latinitate donato et edito Coloniae Agrippinae 1694. duodenis. Liber iſte capita et propoſitiones continet non quidem ordine, quem Ariſtoteles obſeruauit, at tali tamen, vt omnia Ariſtotelis loca reperiri poſſint facile.

16. In Libris IV. de humana phyſiognomonia, editis Neapoli 1602. in folio, Francofurti 1618. et 1621. octonis; et Teutonice ibidem 1621. ordine arbitrario etiam auctor ſua hic proponit.

17. In Libro de ſignis, praeprimis librr. VIII. IX. X. vbi Galeni et Ariſtotelis fere omnia in compendium redegit.

18. In Libro de multiplici temperamento et cognoſcendis hominibus cf. Mich. Medina L. II. Aerae Chr. c. 2.

ctiones, reliquas vero ſua abſentia euacuatas profeſſoribus, aliis vt impendant ſtudiis, permittant lubentiſſime. Sed haec tantum obiter dicta ſunto, dolendum tamen quam maxime, ex verſione ſolum hunc enatum eſſe commentarium, quod in [19] obſeruationibus Ariſtotelico textui ſubiectis probauimus, magiſque ſane conſuluiſſet eruditis viris, ſi non ex riuulis non adeo puris, ſed potius limpidiſſimis fontibus ſua hauſiſſet. Camillus Baldus autem multa quoque vtilia congeſſit in ſpiſſo illo horrendoque volumine, et commentario locuplete de coniectandis moribus, magis tamen philoſophico more rem tractauit, quem ne nos quidem improbamus philoſophiae puriori dediti, ſed hoc tantummodo volumus eum emendationem textus ipſius omiſiſſe penitus, vel ſaltem, quod aiunt primis labris, vt canes ex Nilo aquam lambentes prae Crocodilorum metu, tetigiſſe, atque adeo non ſemper fortuna ſecunda in explicando vſum fuiſſe. Nec ſua laude Auguſtinus Niphus eſt defraudandus, qui ſeſe ipſum Imperatorem eruditorum virorum ex nimia faſtu ſuperbiaque tumidus appellare non erubuit, et qui Imperatoris vices obiiſſe viſus eſt apertiſſime. Follinus contra et rationes medicas in ſubſidium vocauit ſimul, quatenus eae ad phyſiognomoniam ſpectant in vniuerſum, nam de medica phyſiognomonia nobis dicendi pro inſtituti noſtri ratione iam non eſt opportunitas. Conradus Wimpina vero non inuita Minerua rem aggreſſus eſſe videtur, et multa egre-

19. Vide p. II. not. 27.

egregieque dicta in eius libro proponuntur, Aristotelis intelligentiae satis accommodata ac conuenientissima. Quid tandem de [20] Petro Motio dicam, qui post Hippocratem et Galenum primo complexionis modum declarauit, deinde medico et philosophico ratiocinio, qui modus solennis erat et more receptus apud veteres physiognomones, qui nondum ratiocinia ex Logica expulerant atque proscripserant, propensiones et ingenia gentium, prouinciarum et singulorum hominum describit curatius, saepiusque ad nostrum prouocat Aristotelem, eiusque cum reliquis scriptoribus de hac materia consensum demonstrat, suaeque sententiae veritatem egregie hac proponit ratione, ipsique firmitatem ac robur conciliat maximum. Neque ii sunt praetermittendi, qui omnium physiognomonum veterum scripta passim laudare ac illustrare in suis operibus sibi sumserunt, vt Scipio Claraemontius, Franciscus Porta, alii, quos tamen omnes nominare ac recensere, neque est otii, neque instituti nostri.

Misso iam Aristotele accedimus ad reliquos physiognomoniae scriptores veteres, qui quidem multis magnisque scatent mendis, tot tantisque conspurcati sunt librariorum oscitantium et ignorantium impuritatibus inquinamentisque, vt omnino Herculis opera in hoc Augiae stabulo physiognomonico repurgando

20. Vide Mart. Delrio qu. 4. p. 619. Disquisitt. magic. L. IV. c. 3.

gando ac euerrendo ſit opus. Friderici Sylburgii quidem indefeſſo permulta debemus ſtudio, qui bene ac egregie multa emendauit, qua quidem in re magis timiditatem laudamus, quam audaciam, quae apud multos hodienum cum maiori literarum ſplendore ſcilicet ad ſummum fere faſtigium et in critica arte euectum eſt; et ſane meliora ab ipſo ſperare potuiſſemus, niſi manuſcriptorum codicum penuria eius manum a plenaria medela retinuiſſet. Saepius interim quum noſtram qualemcumque operam ſcriptoribus phyſiognomonicis dicaremus, optauimus, vt nobis tam felicibus eſſe contingeret, egregium illum codicem Manuſcriptum nanciſci, qui in Bibliotheca Vffenbachia fuit olim, et de quo nos latet penitus ad quoſnam tranſierit. Huius quidem mentionem facit [21] Iohannes Georgius Schelhornius, cuius verba hic addere lubet: *Secundum Volumen*, inquit, (diſſerit autem de codicibus MSS. Vffenbachii in epiſtola ad Iohannem Henricum Maium) *complectitur quatuor phyſiognomonicos ſcriptores, Polemonem, Adamantium, Melampodem et de maculis ſchediaſma Hermanni Venii apographum, adiectis quibuſdam in margine notis ac correctionibus.* Forte quorumdam virorum doctorum fauore prorſus ſingulari aliquando fieri poterit, vt ad noſtram perueniat notitiam, quemnam transportatus ſit in locum

21. In commercio epiſtolari Vffenbachiano, vbi ſelecta variis obſeruationibus illuſtrauit ad primam ſectionem commentationis de ſtudio B. Vffenbachii Bibliothecario P. IV. n. CXLII. p. 238. editis Vlmae et Memmingae 1753. octonis.

locum codex ille, et forte etiam ad noſtras manus, quo conferendo cum textu emendationes correctioneſque ſeorſim prodire iubeamus, quod quidem ita afficiet animum noſtrum, vt plane ignoremus quibus verbis talem animi propenſionem praedicare et celebrare, gratiaſque decentiſſimas agere debeamus.

Iam vero de unoquoque horum auctorum ſeorſim pauca ſunt exponenda, vt conſtet qualis fuerit patria, genus, aetas, vitae ratio et ad ſcriptionem horum operum ſiue potius opuſculorum acceſſio. De Polemone quidem nihil certi afferri poteſt; adductis ponderatiſque omnibus rationibus, quibus firmo inniti poſſemus, imo forte deberemus, talo, titubantes labanteſque nos ſemper inuenimus. His tamen non obſtantibus commemoremus quae de Polemonibus apud veteres exſtant, eo potiſſimum conſilio, vt cuique noſtrorum lectorum ſit integrum atque conceſſum ſententiam vnam vel alteram eligere, cui religioſe ſubſcribere aſſentirique queat merito. Plures nomine Polemonis inſignitos celebratoſque fuiſſe apud veteres, quorſum prae reliquis referri meretur [22] Polemo ille Athenienſis Philoſophus, Philoſtrati Filius, etiam tironibus notiſſimus ex hiſtoria antiqua, quippe qui, quum in iuuentute eſſet petulans, et aliquando ebrius

22. Diogenes eum multa ſcripſiſſe aſſerit, quod negat Suidas in hac voce. Horat. de eo; *Facieſque quod olim mutatus Polemo.* Vide Fabric. Bibl. Gr. L. III. c. 6. Vol. II. n. 24. p. 144.

us et coronatus ſcholam Xenocratis ingreſſus fuiſſet eius oratione de pudicitia, eleganti quidem at graui, qua tunc vſus eſt, ita motus eſt, vt laſciuo vitae generi ac impudenti nuntium mitteret protinus, mutatiſque moribus tantum profecit in philoſophia, vt Xenocrati in ſchola ſuccederet. Alius eſt [23] Polemo Rhetor, cui Albertus Magnus hoc phyſiognomicon tribuit, ſed parum veriſimiliter vt recte arbitratus eſt [24] Fabricius. Alberti verba vtique digna cenſenda ſunt, vt hic adſcribantur: *vt melius ſcientur ea*, inquit, *quae dicenda ſunt ponemus ſingulorum membrorum per ſe ſignificationes, ſequentes auctores magnos huiuſmodi artis, Ariſtotelem videlicet et Auicennam, Conſtantinum ipſum, et ipſum quem commendat Ariſtoteles Philemonem. Loxum quoque et Palemonem* (Polemonem) *declamatorem, qui phyſiognomonica perfectius ceteris tradiderunt.* Meminere etiam Hiſtorici, [25] Polemonis Periegetae, cognomine Helladici, genere Ilienſis, Panaetii diſcipuli et Timaei hiſtorici aduerſarii grauiſſimi, et hiſtorici nobiliſſimi, qui aequalis fuit Ariſtophani Grammatico [26] Alius eſt e Laodicea Cariae, qui Smyrnae vixit, aequalis Herodis Attici

23. In Libro I. de animalibus. Fuit alius quoque Rhetor eiuſdem nominis de quo, vt et de priori, Voſſ. in hiſtor. Gr. p. 119. et 404.

24. In l. c.

25. Vide Voſſ. l. l. Suidas teſtatur eum ſcripſiſſe de origine ciuitatum, Phocidis, Ponti et Laconiae geographiam, et de curſu ſolis libros; poſterior liber viſus eſt quibuſdam perſuadere, vt ipſum pro auctore phyſiognomonicon venditarent.

26. In Hiſtor. Dynaſtiar. VI. p. 86.

tici ſub Adriano Imperatore, ad quem legatus quandoque Smyrnaeorum miſſus, ab eo honorifice exceptus, cui vt tribuamus hunc libellum ne probabili quidem ratione adduci nos patiemur. Forte vero immutato paululum nomine is eſt, qui Philemon et Palaemon ex librariorum aut operarum errore nominatur, et cuius librum Syriace verſum commemorat Greg. Abulpharaius, qui eum Hippocratis Medici aequalem facit. Nicolaus Petreius Corcyraeus, qui Polemonem latine vertit, eum Atticum fuiſſe aſſerit, quocum alii conſentiunt, quibus tamen aduerſantur [27] Fabricius et [28] Sylburgius firmis ſane nixi argumentis; ſiquidem vera ſi eſſent, quae produntur, ab recentiore interpolatum ac tranſformatum eſſe huncce libellum haud iniuria concedere teneremus; dictionis videlicet impuritas, ſtructurae orationis inconuenientia ab Attica ſuauitate aliena, magiſque ad Aſianiſmum propenſa, et acumen ingenii et ſubtilitas, quae philoſophum quam maxime decent, neque Attico illi defuere Polemoni, prorſus deſiderantur; quid quod vocabulum εἰδωλοθύτου, Chriſtianum magis quam Ethnicum reſipiat philoſophum. Itaque in tanta rerum ſpiſſitudine totque denſiſſimarum tenebrarum obſcuritatumque inuolucris, argumentis ad veritatem tantum propius accedentibus, haudquaquam vero inuictis, eſt vtendum. Igitur ſi

27. In Bibl. Gr. L. III. c. 6. Vol. II. n. 24. p. 144.

28. In Praef. ad Ariſtot. Vol. VI.

ſi quid ſtatuendum, cum Fabricio coniunctis viribus affirmamus, Polemonem eſſe antiquiorem [29] Origene, eiuſque ingenii foetum, prouti apud nos circumfertur, interpolatum et a manu recentiori ſuppoſitum eſſe, quod neque mirum nobis videri debet, quum cognouerimus male ſedulos ac lucricupidos homines, ſuis libris, vt amicos et lectores concilient, impoſuiſſe celebratiſſimorum virorum nomina, quae ſubſequutis temporibus tamquam poma Eridos viris literatis et antiquitatum ſcrutatoribus indefeſſis multum operae negotiique faceſſere. Vnde his miſſis aliorumque inueſtigationi penitus relictis ad certiora deueniendum eſt, paucaque de editoribus, qui tamen perpauci ſunt, praefanda. Primum Graece edidit [30] Camillus Peruſcus cum Adamantio et Melampode, aſt multis vitiis contaminatos, quae tamen non Peruſco, ſed potius librariis infidis et negligentibus, tribuenda ſunt. Deinde Frid. [31] Sylburgius ſexto volumini operum Ariſtotelis a ſe editorum inſeruit, qui Romana editione criticoque acumine in ſubſidium vocatis textum infinitis

29. Locus eſt in Libro I. contra Celſum, p. 26. vbi ſic: Ἐὰν δὲ καὶ τῶν φυσιογνωμονούντων κρατῇ, εἴ τε Ζωπύρου, εἴτε Λόξου, εἴτε ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ, εἴ τε οὗ τινός ποτ' οὖν τοίαυτα γράψαντος, καὶ ἐπαγγειλαμένη εἰδέναι τι θαυμαστὸν οἰκεῖα τοῖς ἤθεσι τῶν ψυχῶν πάντ' εἶναι τὰ σώματα.

30. Extat ad calcem Aeliani Hiſtoriarum variarum Romae 1545. quaternis editarum, quam editionem humaniſſime ab Exc. Fiſchero ex ſua Bibliotheca nobiſcum communicatam grato profitemur animo.

31. Quae prodiere Francofurti apud heredes Wechelios 1587. quaternis.

finitis in locis emendare atque in notis ad calcem adiectis corrigere, atque verum auctoris ſenſum, conferendo cum Ariſtotelis et Adamantii libris, non ſolum eruere et vindicare ſtuduit, ſed et re vera, vt nobis quidem videtur, reſtituit; qua quidem in re in eius virtutibus memoratur, quod modeſte in hoc opere perficiendo, neque haud rudi Minerua ſit verſatus Criticam quoque Polemoni et Adamantio adiicere voluit manum [32] Iohannes Meurſius, a quo ſane, graecarum enim literarum erat amantiſſimus atque doctiſſimus, multae atque admodum egregiae fuiſſent exſpectandae emendationes et animaduerſiones, quarum aliquot exhibuit [33] ſpecimina, niſi morte interceptus his, priuati eſſemus. Latine autem verſum habemus Polemonem [34] Nico-

32. Haec ipſe profitetur in Spicilegio ad Theocritum p 170. his verbis: *Oſtendam id, quum aliquando vitam et otium ſuppeditet Deus, vtrumque illum auctorem ab innumeris mendis vindicatum publice dabo.*

33. Vide Adamant. Noſtr. p. 433. n. 3. Alia obſeruatio ſpectat ad Polem. L. I. c. 8. p. 248. quam tum non addidimus, quum nobis non ad manus eſſet Meurſius, quamque, vt lectores intelligant, qualis futura fuiſſet editio Meurſii, hic inſerimus. Sic vero ſcribit in Spicil. p. 2. *Polemon quoque Phyſiognomon naſo iracundiae indicium ineſſe tradit:* Ῥινὸς τὸ ἄκρον λεπτὸν ὑπάρχον ἐπιζέειν τοῦ ἀνδρὸς ὀργὴν σημαίνει. At Heraclides in Allegoriis cor eius ſedem ſtatuit, Ὅτι μὲν ὁ θυμὸς εἴληχε τὸν ὑπο καρδίαν χῶρον, ὁ Ὀδυσσεὺς τοῦτο ποιήσει σαφὲς ἐν τῇ κατὰ μνηστήρων ὀργῇ, καθάπερ οἶκόν τινα τῆς μισοπονηρίας θυροκρουστῶν τὴν καρδίαν, Στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπατο μύθῳ, Τέτλαθι δὴ κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλοκοτ' ἔτλης. Ἀφ' ἧς γὰρ αἱ θυμικαὶ ῥέουσι πηγαὶ, πρὸς ταύτην ὁ λόγος ἀποκλίνων.

34. Edita eſt haec verſio conjunctim cum Meletii et Hip-

colao Petreio Corcyraeo debemus, quam omnibus reliquis ſubſidiis deſtitutus vna cum Romana editione in eruenda et vindicanda vera Polemonis adhibuit lectione [35] Sylburgius, docens ſimul et verſiones ſua non eſſe defraudandas vtilitate, quid quod ipſarum ope loci deprauati egregie reſtituti ſunt. Nobis vero, quod dolemus quam maxime, huius verſionis, cuius ſumma eſt raritas, non eſt facta copia. Praeter hos [36] Scipio Claraemontius et Franciſcus Porta multa ex Polemone reliquiſque phyſiognomonibus in ſuos tranſtulerunt libros, eaque vberius explicarunt, alios vt taceam, qui, quod fieri ſolet plerumque, quodque nequaquam improbandum, ſed potius laudandum eſſe arbitramur, ſi laudatis auctorum nominibus quibus noſtra ex parte debemus, ſuum cuique tribuatur; his auctoribus in ſubſidium vocatis libris ſuis euidentiam, claritatem, ſplendorem ac certitudinem maiorem, cum auctoritatis grauitate coniunctam, conciliare ſtuduerunt.

Adamantii vero hiſtoria qualis fuerit, quove vixerit tempore, argumentis tantum veritati propius accedentibus poteſt euinci, quum certis ac indubitatis deſtituimur plane. Veriſſimum interim eſt, eum Polemone multo iuniorem, eiuſque Paraphraſten eſſe, quod [37] ipſe diſertis

Hippocratis de ſtructura hominis libello, Dioclis epiſtola de tuenda valetudine ad Antigonum Regem, et Melampodis de naeuis libro, Venetiis 1552. quaternis.

35. Vide Sylb. in praef.

36. Vide ſupra.

37. L. c. p. 314.

disertis indicat verbis. Vulgo vocatur Sophista, non quidem vulgari et trito, sed eminentiori sensu scilicet, quippe qui verae et genuinae sapientiae dici meretur professor; suumque Constantio Imperatori, illi scilicet ex opinione [38] Fabricii, qui Placidiam Honorii vxorem duxit, de quo [39] Sozomenus, qui asserti veritatem firmat, fusius agit, inscripsit librum. Verum eum fuisse gente Iudaeum ἰατρικῶν λόγων σοφιστὴν [40] Socrates tradidit, qui Attici Episcopi Constantinopolitani tempore Alexandriam se conferens, ibi Christianam amplexatus religionem commoratus est. Praeter librum Physiognomonicon etiam alii libri Adamantii nomen prae se ferentes commemorantur apud veteres. [41] Scholiastes siquidem Hesiodi librum περὶ ἀνέμων laudat, qui liber de ventis etiam in codice manu exarato Bibliothecae Regis Christianismi teste [42] Labbeo exstat, qua quoque codex MSS. [43] de ponderibus et mensuris asseruatur. Adamantius ille, quem saepius laudat [44] Aetius pro vno

 eodem-

38. Vide l.c. p.171.Not.g.
39. In historia eccles. L. IX. c. 16.
40. In histor. eccles. L. VII. c. 13.
41. ad Theogoniam p.209.
42. Vide Bibliothecam nouam MSS. cod. 1213. p. 111.
43. Bibl. l. l. p. 123. et Fabric. Bibl. Gr. l. l.
44. Vide Tetr. I. Serm. 3. c. 163. vbi fragmentum de ventis reperitur ex Adamantio, Tetr. II. Serm. 4. c. 27. vbi de cura dentium a calido morbo doloroso affectorum ex eodem agitur, et c. 31. de cura dentium a siccitate dolore affectorum, quibus Fabricius addidit Tetr. III. Serm. II. c. 6. vbi autem nihil de Adamantio legimus.

eodemque a [45] Marſilio Cognato cum noſtro habetur, et cuius fragmenta Hiſpaniae in Bibliotheca Regia S. Laurentii aſſeruari etiamnum [46] Ciaconius commemorauit. Neque [47] Oribaſius ſilentio praetermiſit Adamantii medicamina, commendans ipſius remedium ad alopecias et medicamentum ad vlcera phagedaenica, an vero cum Adamantino vnus idemque ſit Adamantius ego haud facile dixerim, quamquam is lapſus familiaris ac ſolennis eſſe ſoleat, vt librarii aut operae ex negligentia, aut potius pleonaſmo, literam n. aut aliam addiderint inſeruerintue. Sed properamus ad editiones. Iam non monemus eum cum reliquis exſtare, quod ſemel affirmauimus, ſeorſim eum editum eſſe Lutetiis Pariſiorum apud [48] Iohannem Neobarium cum verſione [49] Iani Cornarii, viri in interpretandis et vertendis veteribus auctoribus verſatiſſimi laborioſiſſimique, cuius quidem vt et Pariſienſis editionis ſumma eſt raritas, vt ignoremus penitus forte quonam in angulo pulvere conſpurcatae ac tectae lateant. Hunc tamen defectum, qui nos ſane triſtiſſimos rediddiſſet

45. In Variarum Obſeruationum L IV. c. 17.

46. Vide eius Bibliothecam, pag. 18. edit. Kappii in fol.

47. In Synopſeos ad Euſtachium filium L. III. de emplaſtrorum et trochiſcorum compoſitionibus. Vide Artis med. Principes medicos ex ed. H. Stephani, p. 39 et 40.

48. Anno 1556. octonis, et antea Baſileae 1544. octonis.

49. Vide Ciaconium in Bibl. p. 18. qui tamen quam maxime dolet ab haeretico Adamantium eſſe verſum. En piam ſimplicitatem!

didiſſet, ſuppleuit egregie [50] Sylburgius, cui Pariſienſis editio cum Cornarii verſione non ſolum in conferendo ad manus fuit, ſed qui etiam codice manuſcripto vſus eſt, quem Bononia Pompilius Amaſaeus ad illum tranſmiſit. Francogallice primum per [51] Iohannem Bonam et deinde interprete puero duodecennali [52] Henrico Bouuino de Vauroy, qui Adamantium et Melampodem veſte francogallica prodire iuſſit indutos, editus et Purpurato eccleſiae Romanae [53] Richelieu dicatus eſt. Neque Teutones, populares noſtri, vt plurimum Francogallos imitantes, ſua laude defraudandi ſunt, qui pro pruritu vertendi omnibus fere temporibus, pectora et manus ipſorum infeſtante, et [54] Adamantium teutonice verſum ex ſtudio nimio commodis publicis inſeruiendi, et moleſtias cum literis tractandis arctiſſimo vinculo iunctas leniendi, proſtare voluerunt. Vnde officinae vertendis libris a ſapientiſſimis magiſtris conditae, et vndequaque proſtantes, vt ſartae tectaeque et hodienum ſeruentur, quo breuiori via ad Mineruae atria et templa accedere deſideramus, orandum eſt.

At Melampus reſtat, cuius vt mentionem quoque iniiciamus neceſſitas rei exigere videtur, praeprimis quum plures occurrunt huius nominis viri, qui in literarum ſtudiis excellere

 cellere

50. In Praef. ad Ariſtot. Opp. T. VI.
51. Pariſiis 1556. octonis.
52. Pariſiis 1656. octonis.
53. Vide Fabric. l. c.
54. In Trifolio Phyſiognomonico, quod Norimbergae prodiit.

cellere visi sunt. Antiquissimus, nisi omnia me fallunt, est ille Melampus, Amythaonis et Dorippes filius, ab [55] Homero laudatus, qui augurio claruit, omniumque auium ceterorumque animalium voces nouit ac intellexit. Eum medicum praestantissimum fuisse, cui templum aedificatum est, festa solennia et sacrificia fuere statuta [56] Pausanias refert. Iuuit Biantem in auferendis bobus [57] Iphiclo, quos ille Neleo restituit, cuius beneficii memor Neleus ipsi filiam suam Pero dictam matrimonio iunxit. Filias quoque Proeti [58] furiis agitatas sanitati mentis restituit, quarum vnam Iphianassam cognomine coniugem accepit. Haec paulo verbosius prosequuti sumus, vt appareat facile error [59] Ludouici Septalii Mediolanensis, Melampodem hunc auctorem horum librorum, qui eius nomine circumferuntur, asserentis. Communem causam facit cum Septalio [60] Nicolaus Petreius Corcyraeus, a Sylburgio vt mihi videtur optime refutatus. Neque

55. In Odyss. L. XV. v. 226.

56. L. I. c. 28.

57. Vide Homer. Odyss. XIII. v. 370. et Propert. El. III. 2. sq. *Turria processus vates est vincta Melampus, Cognitus Iphicli surripuisse boues. Quem non lucra, magis Pero formosa coegit, Mox Amythaonia nupta futura domo*

58. V. Virgil. Georg. L. III. v. 549 sqq. *Cessere magistri Phillyrides Chiron, Amythaeniusque Melampus* et Tibullus ad Messalam: *Insignem famam sanctoque Melampode cretum Thiodamanta volunt.*

59. in Libello de naeuis.

60. Vide Fabric. in praefat. saepius laudata. Cf. et Sotionis Paradoxa, vbi sic: ἔνθα Μελάμπους λουσάμενος λύσσης Προιτίδας ἀργαλέης, etc. Vide Aristot. Opp. Sylb. T. VI. p. 125.

Neque [61] Tzetzae fides eſt habenda Melampodem iſtum Heſiodo antiquiorem facientis; neque is eſſe videtur quem praecepta ſymmetriarum literis conſignaſſe prodidit [62] Vitruvius. Etenim ſi [63] Fabricio fides habenda eſt, vt eſt reuera, longe iunior eſt Melampus noſter, qui ſub Ptolemaeo Philadelpho vixit. Eius nomine circumferuntur ſcripta [64] *περὶ τεράτων καὶ σημείων καὶ μυῶν*, porro *μαντικὴ περὶ παλμῶν* et denique *περὶ ἐλαιῶν τοῦ σώματος*, ſed ſtilus ſuſpicione haud leui horum librorum videtur laborare [65] Sylburgio: nam multo recentior eſſe et magis ad Turcicam barbariem, quam ad Graecorum venuſtatem accedere videtur. Neque res ipſae probantur Sylburgio, quia maiori ex parte nec *ἱερογραμματέως* grauitati, nec regiae maieſtati ſatis conueniunt, quid quod et ipſe titulus, in quo Melampus *ἱερογραμματεὺς* appellatur non ſatis conueniens cenſendus eſt, et quod *τὴν περὶ παλμῶν μαντικὴν* inſcripſerit Ptolemaeo. Sit quidquid ſit, hoc tamen certum eſt et extra omnis dubitationis poſitum aleam, auctorem huius libelli ſuperſtitioſas fouiſſe opiniones in toto opuſculo vndequaque ſparſas, iiſque temporibus editum, quibus barbaries et ſuperſtitio verae eruditioni vltimum dixerit vale. His tamen non obſtantibus ſeponendum hunc libellum nequaquam exiſtimamus, quum ex eo diſci poſ-

 ſit

61. ad Heſiod. p. 180. ed. Heinſii.

62. In Praef. Lib. VII.

63. Bibl. Gr. T. I. L. I. c. 15. p. 97.

64. Vide Artemidor. Oneirocrit. L. III. c. 28.

65. Vide praefation.

ſit quanam labe erroribuſque homines ſuae infecti fuerint aetatis, quibus ſanandis prudentiſſimi doctiſſimique viri ſeſe minime ſenſerint pares. Reſtat Melampus Grammaticus, cuius ſcholia in Dionyſium Thracem manu exarata exſtare in variis Bibliothecis aſſerit [66] Fabricius, quemque laudat aeque [67] Tzetzes ad Lycophronem. Neque ſicco quod aiunt pede praetereundus Melampus Ithagenis filius, quem inter maiores Homeri refert Herodotus, ſiue alius quis ſcriptor in Poetae vita. Ad editiones quod attinet, primum Graece cum reliquis phyſiognomoniae ſcriptoribus edidit ſupra laudatus Camillus Peruſcus, vt et Fridericus Sylburgius. In latinam linguam tranſtulit [68] Nicolaus Petreius, et ante eum Auguſtinus [69] Niphus, qui libellum de ſaltibus et tremonibus ſuis de auguriis libris inſerendum curavit. Mihi vero hanc verſionem inſpicienti planum factum eſt, multa loca vel omiſſa eſſe ſedulo, vel in exemplo Niphi illa non exſtitiſſe. Graece et latine quoque libellum de naeuis edidit [70] Claudius Martinus Laurendierius, et tandem Francogallice [71] Henricus de

66. l. l. p. 99.

67. v. 31.

68. Quae translatio adiecta eſt Meletio et Hippocrati de natura humana etc. de quo iam ſupra.

69. Prodiit Baſ. 1534. quaternis, quae rara admodum editio nuper fuit in Bibliotheca Walchia Ienae ventilata. Exſtat in Theſ. Antiqq. Graeuii Tom. V. p. 330 ſqq.

70. Prodiit cum Hieron. Cardani Metopoſcopia Pariſ. 1685. in fol.

71. Exſtat cum reliquis phyſiognomonicis ſcr. in libello ſupra laudato.

de Bouvin de Vauroyus, et Germanice auctor [72] Trifolii Chiromantico physiognomonici.

Vix opus esse videtur, vt moneamus, quid in hac editione curanda adornandaque data opera praestare apud nos constitueramus, nobis siquidem consilium fuit, horis nostris subsecivis quantum fieri posset mendis repurgandis expungendisque nostrum qualecumque studium dicare, atque hos ipsos physiognomones ea via, quam Fridericus Sylburgius ingressus est, conferendo nimirum inter sese, emendare, ita tamen, vt audaciam quae interdum plus sibi quam aequum arrogat, cane peius ac angue fugeremus, adeoque multa intacta relinqueremus loca, quae vlteriori inquisitioni doctiorum virorum magis permittenda, quam illotis quod aiunt manibus ipsi apprehendenda esse conspurcandaque arbitrati sumus. Ceterum id potissimum curauimus, vt animaduersionibus, quas Sylburgii doctissimis adiecimus annotationibus, suo nomine in hac etiam editione insignitis, aliorum auctorum effatis facem praeferre lucemque si non plenariam, aliquam saltem super illos diffunderemus, qua quidem in re si nostro consilio responderit euentus, laetabimur maxime. Ornamentum autem maximum huic editioni accessit emendationibus doctissimis ac obseruationibus Viri Celebratissimi ac Doctissimi, Illustris Danielis Guilielmi Trilleri, Senis Veneran-

72. Editum cum Ioh. Sigism. Elsholzii L. de Symmetria corporis hum. Norimb. 1695. octonis.

nerandi, Patroni Maximi, quem vt Deus ter optimus maximus per longam annorum seriem in incrementum rei literariae, artis medicae et graecarum literarum, rebus humanis interesse iubeat precamur ex animo. Exemplar enim Melampodis ab Illustri Grunero cum reliquis ad nos transmissum continebat egregias notas a manu Magni Trilleri profectas, quas non solum adiicere, et vt facile in oculos incurrerent, asterisco nobis notare placuit, sed etiam hoc nomine officii mei ratio exigit hoc, vt tanto Viro, cuius fauore ne vllo quidem excidere cupio tempore, gratum meum testificer animum publice, cui vt et Grunero Illustri, Patrono venerando res meas meque ipsum ita commendo ac trado, vt maiori qua passim modo ignorem penitus. Praeterea triplici quoque Indice locupletare hos auctores voluimus, vt eos consulere, atque illa oracula physiognomonica adire atque ex aureo illo tripode, cui ferreus et ligneus subsequutis temporibus ab aliis physiognomonibus substitutus est, responsa percipere queant. Quum autem sentiam nihil humani a me alienum esse, meque saepissime ob ingenii exiguitatem viriumque imbecillitatem esse lapsum et in deuia abductum, rogatos cupio lectores aequos, vt mihi veniam ignoscendo concedant, omniaque aequi bonique consulere velint. Scripsi. Lipsiae ex Museo nostro ipsis Kalendis Martii. A. R. S. CIↃIↃCCLXXX.

I. ARI-

I.
ARISTOTELIS PHYSIOGNOMONICON
CAPITA

II.
POLEMONIS PHYSIOGNOMONICON
LIBRI I CAPITA

XVI.

Descriptiones formarum humanarum ex ipsius Polemonis Physiognomonicis

LIBRI II CAPITA

III.

ADAMANTII PHYSIOGNOMONICON

LIBRI I CAPITA

LIBRI II CAPITA

IV. MELAMPODIS

ex palpitationibus diuinatio.

MELAMPODIS

Diuinatio ex naeuis corporis.

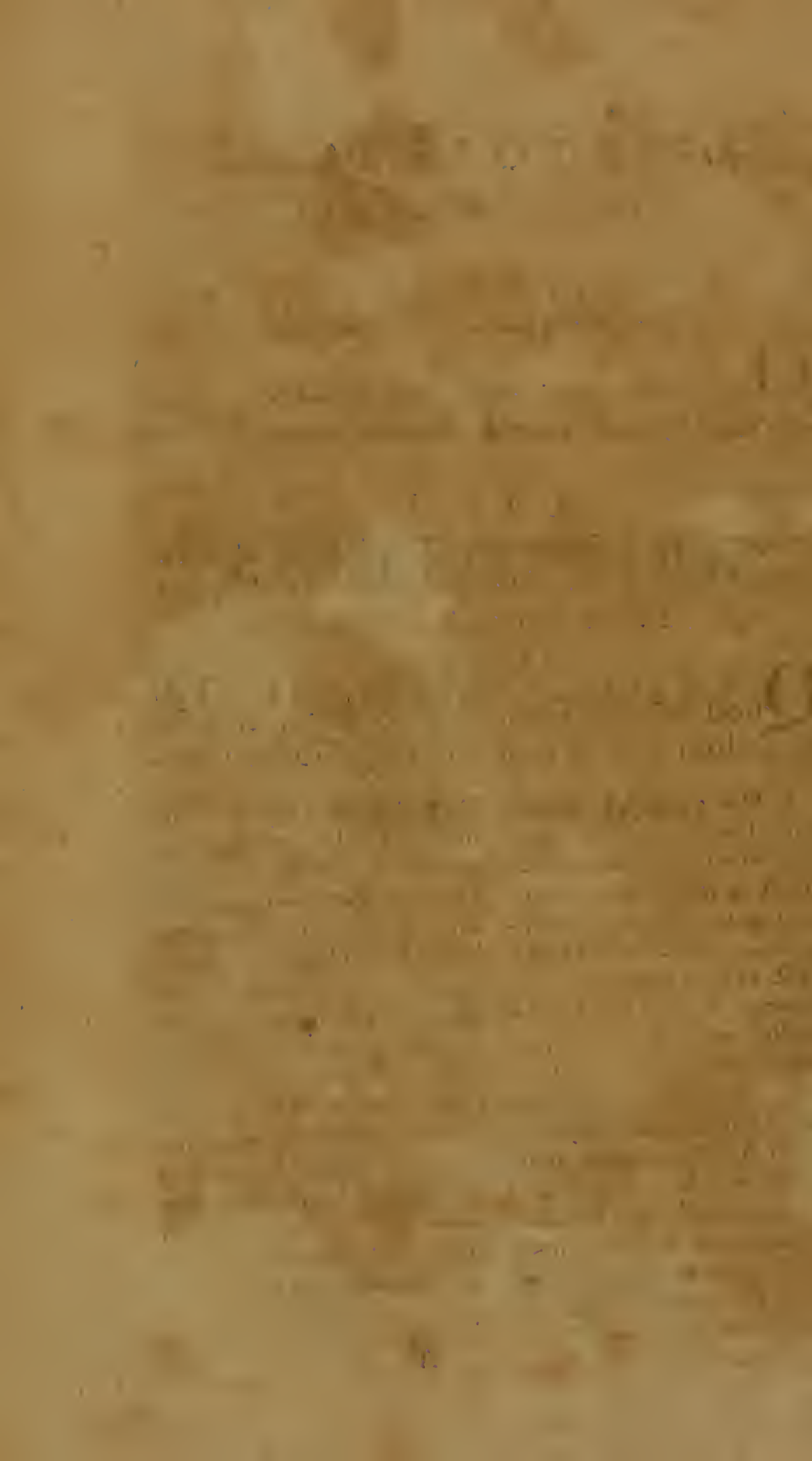
I. ARI-

I

ARISTOTELIS

PHYSIOGNOMONICON

GRAECE ET LATINE.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

[1] ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΑ.

[2] ΚΕΦ. ά.

[3] Ὅτι φυσιογνωμονεῖν ἐςὶ, καὶ πῶς.

Ὅτι [4] αἱ διάνοιαι [5] ἕπονται τοῖς σώμασι, καὶ οὐκ εἰσὶν αὐταὶ [6] καθ' ἑαυτὰς ἀπαθεῖς οὖσαι τῶν τοῦ σώμα-

CAP. I.

Probat Physiognomoniam esse: hoc est, coniecturam de moribus, ex lineamentis corporis fieri posse. Deinde Physiognomoniae modos explicat.

Quod animae sequuntur corpora, et ipsae secundum se ipsas non sunt impassibiles a mo-

1. Φυσιογνωμονικὰ) Leoniceni, Isingrinii, et Camotii edd. habent Φυσιογνωμικὰ. Sed quum in ipso textus principio legatur: Οἱ μὲν οὖν προγεγενημένοι ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΕΣ et κατὰ τρεῖς τρόπους ἐπεχείρησαν ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΕΙΝ, ego in titulo quoque Φυσιογνωμονικὰ scribere haud quaquam dubitaui. *Sylb.* Consentiunt edd. Du Vallii, Aurel. Allobrog., aliae, Auerroes autem φυσιογνωμικὰ et quaedam vulgg. tuentur, minus recte. Auerroi tamen hunc errorem non tribuimus, sed potius librariis et operis, quum in inscriptionibus capitum et textu *physiognomoniam* semper retineat. Et Diogenes Laertius in Aristotele, L. V. S. 25. etiam Φυσιογνωμονικῶν scribit, et ipsa res veritatem huius firmat lectionis, philosophi enim est, philosophorum more scribere. Iam vero φυσιογνωμονικὰ significat librum, qui nos de naturarum cognitione ac diiudicatione instruit, qui artem physiognomonicam tradit; ipsa autem ars φυσιογνωμονία, siue φυσιογνωμοσύνη dicitur. Igitur omnes illi minus accurate loquuti sunt, φυσιογνωμίαν et φυσιογνωμικὴν huic voci substituentes. Aperte enim aduersus graecae linguae genium peccant,

σώματος κινήσεων, [7] τοῦτο (δὲ) δῆλον (πάνυ) γίνεται, ἔν τε ταῖς μέθαις, καὶ (ἐν ταῖς) ἀῤῥωστίαις. Πολὺ

tibus corporis, id manifestum fit valde in ebrietatibus et aegritudinibus. Multum nam-

physiognomiam et *physiognomica* scribentes, et si in quibusdam locis scriptorum hanc lectionem reperiamus, illam tamen pro vera recipere minime possumus, quum sit reputanda pro falsa, atque inepta, ex correctorum, librariorum, atque operarum erroribus orta. Cf. Vossius de vitiis sermonis L. III. c. 34. Hunc quoque errorem errauit Cel. Lauaterus in Reliqq. physiogn. P. I. fragm. 2. p. 13. et aliis in locis. Ceterum de auctore libri aliqua ex parte ambigit Fr. Sanchez, in Com. p. 35. priorem quidem operis partem omnino stilum redolere Aristotelis docendi methodum, ac grauitatem, iure quidem asserit, at vero secunda, quae incipit a c. 7. multoque magis a c. 8. vsque ad finem, non adeo secure eius auctoris dici debere ipsi videtur. Cui quoque sententiae aliquo subscribit modo Auerroes. Tom. VII. p. 283. b. partes quasdam non inueniens in translatione antiqua, ideoque a recentiori manu Graeco textui additas coniiciens. De quibus suo loco nobis erit differendi opportunitas.

2. ΚΕΦ. α.) Distinctio huius operis in capita non est in Aldina illa luculenta ed. at Sylburgius, Du Vallius, alii, hanc assumserunt. Auerroes tamen aliam distinctionem admisit, aliasque capitum inscriptiones, quas suis locis breuiter indicabimus.

3. Ὅτι φυσιογνωμονεῖν etc.) Neque capitum inscriptiones reperiuntur apud Aldum, alios, nos eas, vt et quamplurimi editores, ex Du Vallii transscripsimus editione. Auerroes habet: *Physiognomonicam scientiam reperiri.*

4. Ὅτι αἱ διάνοιαι) Principium tractatus huius, citatur a Stobaeo in Eclogg. Physic. L. I. p. 88. sed scriptura in quibusdam diuersa. Primum enim ibi pro articulo αἱ legitur coniunctio καὶ, vt etiam in Leoniceni et Hingrinii editione. Deinde pro σώμασιν ibidem est ἀνθρώποις: minus conuenienter. Interpres sane tum articulum αἱ, tum nomen σώμασι cum vulgg. editionibus agnoscit; *Quod ani-*

Πολὺ γὰρ ἐξαλλάττουσαι φαίνονται αἱ διάνοιαι ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος παθημάτων. Καὶ τοὐναντίον δὴ τοῖς τῆς ψυχῆς παθήμασι τὸ σῶμα [8]*συμπά-*

que animae mutatae videntur a passionibus corporis. Et e contrario quod corpus compatitur passionibus animae, manifestum circa

mae sequantur corpora. Sylb. αἱ διάνοιαι hoc loco in vniuersum animum notant comprehendentem ac regentem vires (δυνάμεις) ceteras, quod ex opposito σώμασι apparet. Itaque a praeceptore suo Platone dissentire videtur, qui in Sophist. p. 167. dicit: διάνοια μὲν (ἐστὶ) αὐτῆς πρὸς ἑαυτὴν ψυχῆς διάλογος, quique adeo tres specie distinctas animas constituit, diuersis quoque in locis degentes, videlicet λογιστικὸν seu ἡγεμονικὸν, ratione praeditam et principem in cerebro, θυμοειδὲς, irascibilem in corde, ἐπιθυμητικὸν concupiscibilem in hepate collocans. Sic quoque Suidas Tom. I. p. 617. διάνοιαν pro animi facultate sumit, sic enim: τὸ λογικὸν καὶ ἡγεμονικὸν μέρος τῆς ψυχῆς διαιρεῖται εἰς νοῦν, διάνοιαν, δόξαν.

5. Ἕπονται τοῖς σώμασι) Sequuntur corpora. Ergo mutuum esse commercium animum inter et corpus, agnouere veteres. Vnde ipse Aristot. de Animal. L. I. c. 1. et 4. actiones et passiones omnes animalium toti tribuit composito, ita tamen, vt aliae ab animo, aliae a corpore producantur. Neque hoc latuit Galenum, qui et re, et verbis declarauit idem in peculiari libello, inscripto: ὅτι τὰ τῆς ψυχῆς ἤθη ἕπεται τῇ τοῦ σώματος κράσει, et in L. περὶ τῶν ἁμαρτημάτων καὶ πάθων τῆς ψυχῆς. Praeterea legi merentur, quae ad Aristot. locum docte disserit Franc. Sanchez in Comm. p. 35.

6. Καθ' ἑαυτὰς) Vulgg. editt. habent, μεθ' ἑαυτὰς: mihi καθ' ἑαυτὰς cum Stobaeo et interprete magis placuit. *Sylb.* Aldina quoque μεθ' ἑαυτὰς retinet. Facile autem praepositiones κατὰ, μετὰ, παρὰ, περὶ inter se permutari a librariis atque operis, norunt propemodum omnes.

7. Τοῦτο (δὲ) δῆλον (πάνυ) etc.) Inclusa, δὲ et πάνυ absunt ab eodem Stobaeo: itidemque seqq. v. (ἐν ταῖς). *Sylb.* In quamplurimis editt. haec verba vncinis inclusa sunt, et nos eas sumus se-

[8] συμπάσχον, Φανερὸν γίνεται περί τε τοὺς ἔρωτας, καὶ τοὺς Φόβους [9] (τε), καὶ τὰς λύπας, καὶ τὰς ἡδονάς. Ἔτι δὲ ἐν τοῖς Φύσει γινομένοις, μᾶλλον ἄν τις [10] συνίδοι ὡς οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα σῶμά τε καὶ ψυχὴ [11] συμΦυῆ, ὥς τε τῶν πλείςων ἀλλήλοις αἴτια γίνεσθαι παθημάτων. [12] Οὐδὲν γὰρ πώποτε ζῶον

amores, et triſtitias, et delectationes. Amplius autem et in iis, quae natura fiunt, magis vtique aliquis conſpiciet, quod corpus et anima ita ſe habent connaturalia, vt fiant cauſae plurimarum paſſionum ad invicem. Nunquam enim animal factum, vel

quuti, in Aldina autem nude poſita reperiuntur.

8. Συμπάσχον) Stobaeus habet συμπάσχειν: et mox φανερόν ἐςι περὶ etc. *Sylb.* περί τε τοὺς etc. artic. τοὺς deeſt in Aldina.

9. Τε) Incluſa partic. τε abeſt ab eodem Stobaeo. *Sylb.*

10. Συνίδοι) Stobaeus συνίδοι ὅτι οὕτως ἔχει. *Sylb.*

11. ΣυμΦυῆ) Summam, ni fallor, animum inter et corpus conſpirationem hac voce Ariſt. indicat, et vnicuique animo ſuum eſſe adaptatum aſſignatumque corpus, cuius membris tanquam organis atque inſtrumentis, in agendo vtatur, ſtatuit.

12. Οὐδὲν γὰρ πώποτε ζῶον etc.) Stobaeus, οὐδὲν γάρ που ζῶον, et ſq. εἶδος ἔσχηκέ τι ζ. *Sylb.* Conſentit cum Ariſt. Galenus de vſu part. L. I. ab initio. Et Ariſtot. ſuam ſententiam explicat de Anima l. 4. t. 53. Δοκεῖ γὰρ ἕκαςον ἴδιον ἔχειν εἶδος καὶ μορφὴν, παραπλήσιον δὲ λέγουσιν, ὥσπερ εἴ τις φαίη, τὴν τεκτονικὴν εἰς αὐλοὺς ἐνδύεσθαι. Δεῖ γὰρ τὴν μὲν τέχνην χρῆσθαι τοῖς ὀργάνοις· τὴν δὲ ψυχὴν τῷ σώματι. *Rationi conueniens eſt vnamquamque rem habere formam, et ſpeciem propriam. Dicunt vero illi perinde, ac ſi quis dicat, artem aedificatoriam ingredi in tibias. Neceſſe enim eſt, artem quidem vti inſtrumentis ſuis, animam autem corpore.* Sanchez iam animaduertit in ſuo Com. Ariſtotelem Pythagoreorum μετεμψύχωσιν refutare, quocum conſentit Caſp. Hoffmann. in Com. ad Gal. de vſu part. p. 6.

ζῶον γεγένηται τοιοῦτον, ὃ τὸ μὲν εἶδος ἔσχεν ἑτέρου ζώου, τὴν δὲ διάνοιαν ἄλλου. Ἀλλ' ἀεὶ τοῦ αὐτοῦ τό τε σῶμα [13] καὶ τὴν ψυχήν. Ὥς τε ἀναγκαῖον, ἕπεσθαι τῷ τοιῷδε σώματι τοίανδε [14] διάθεσιν. Ἔτι δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων, οἱ περὶ ἕκαστον ἐπιστήμονες, [15] ἐκ τῆς ἰδίας δύνανται θεωρεῖν, ἱππικοί τε ἵππους, καὶ [16] κυνηγέται κύνας. [17] Εἰ δὲ ταῦτα

generatum eſt tale, quod formam haberet alterius animalis, animam vero alterius, ſed ſemper eiuſdem corpus et animam. Quare neceſſarium eſt, conſequi tali corpori talem formam. Amplius autem et ſcientes circa vnumquodque animalium ex forma poſſunt conſiderare: equites, equos; et venatores, canes.

A 4

13. Καὶ τὴν ψυχήν) Stobaeus nominatiuo caſu, καὶ ἡ ψυχή, et mox ὡς pro ὥστε. *Sylb.*

14. Διάθεσιν) Stobaeus habet τοιάνδε διάνοιαν. Interpretis verſio, *talem formam*, accedit ad vulg. lectionem. *Sylb.* Magis placet Stobaei lectio, ſententiae Ariſtotelis accommodatior. Supra enim dixerat εἶδος, nullamque inter has voces agnouit differentiam, quae tamen alias intercedit, quod de Philoſopho vix aſſerendum.

15. Ἐκ τῆς ἰδίας) Rectius ἐκ τῆς εἰδέας, vt cum Stobaeo interpres quoque habet, *ex forma. Sylb.* Sic quoque Aldus dat. Si ἰδίας legendum, tunc μορφῆς, vel διαθέσεως vel ſimile quid ſubintelligendum.

16. Κυνηγέται κύνας) Vulgatam ſcripturam, κυνηγέται κύνας agnoſcit etiam interpres, *et venatores canes.* Stobaeus habet κυνηγετικοὶ θήρας. *Sylb.* Vtraque lectio ferri poteſt, nam venatores et ferarum, et canum naturam cognitam habere debent. cf. Xenoph. et Arrian. de Venat. LL.

17. Εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ εἴη etc.) Haec clauſula apud Stobaeum ſic exarata eſt: εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ ἐστιν, ἀληθὴς εἴη ἂν ἡ φυσιογνωμονία. In Organo quoque, Analyticorum priorum L. II. c. vlt. philoſophus docet, an e phyſiognomonia poſſint duci argumenta, et quo modo: quod caput huius libri breue

ταῦτα ἀληθῆ εἴη, (ἀεὶ δὲ ταῦτα ἀληθῆ ἐστὶν,) [18] εἴη ἂν φυσιογνωμονεῖν. [19] Οἱ μὲν οὖν προγεγενημένοι φυσιογνώμονες, κατὰ τρεῖς τρόπους ἐπεχείρησαν φυσιογνωμονεῖν, ἕκαστος καθ' ἕνα. [20] Οἱ μὲν γὰρ, ἐκ τῶν γενῶν τῶν ζώων φυσιογνωμονοῦσι, τιθέμενοι

Si autem haec vera fuerint, semper autem haec vera sunt, erit sane ars quaepiam physiognomoniae. Itaque priores physiognomones iuxta tres modos adgressi sunt hanc disciplinam, quique iuxta vnum. Alii quidem ex generibus animalium physiognomo-

est quoddam compendium. *Sylb.* Du Vallius in Opp. Arist. margine annotauit; Stobaei lectionem esse quoque cod. MS.

18. Εἴη ἂν φυσιογνωμονεῖν) Itaque huc vsque declarauit Aristoteles, dari vtique physiognomoniam. Tribus argumentis vsus, 1) quod animae compatiantur corporibus, et v. v. 2) quod cognatio tanta sit inter animam et corpus, vt vnicuique animae suum sit assignatum corpus. 3) quod arte de hominum moribus iudicium ferre valeamus, quum hoc in aliis animalibus fiat.

19. Οἱ μὲν οὖν) Auerroes capitis II. initium hic facit, cum epigraphe: *Priores tribus modis Physiognomoniam speculasse, ac tradidisse, non tamen perfecte.*

20. Οἱ μὲν γὰρ etc.) Quum veterum libri, ex quibus hae opiniones sunt desumtae, non exstent, paulo difficilior explicatio horum verborum esse videtur. Fr. Sanchez tamen in Com. p. 37. felici coniectura difficultatem hanc tollere studuit, hoc modo: *Primi Physiognomones*, inquit, *ita agebant: a quolibet animalium genere signa, in quibus omnes species conueniebant, extrahebant, et sic ideam quamdam ex his signis sibi fingebant: item et animae speciem: ad quae conferebant homines physiognomonizandos: et secundum signa animalis, quae in iis inueniebantur, iudicabant de moribus physiognomonizati.* Quam sententiam refutauit Herm. Follinus in Speculo naturae hum. c. III. p. 5.

μενοι καθ' ἕκαστον γένος, εἶδός τι ζώου καὶ [21] διάνοιαν. [22] Οἱ δ' ἐπί τε τῶν τοιούτων σῶμά τι, εἶτα τὸν ὅμοιον τῷ τὸ σῶμα ἔχοντι, καὶ τὴν ψυχὴν ὁμοίαν ὑπελάμβανον. [23] Ἄλλοι δέ τινες, τοῦτο μὲν ἐποίουν, οὐκ ἐξ

nizant, ponentes fecundum vnumquodque genus figuram quamdam animalis, et fpeciei animam. Alii autem in talibus corpori fimilem habenti corpus, et animam fimilem putabant. Alii autem quidam hoc quidem facie-

21. Καὶ διάνοιαν) Aldus habet διανοίας, deceptus a praecedente ζώου. Sed procul dubio vox quaedam fubintelligenda eft, quod et quamplurimi interpretum intellexiffe videntur, vocem *fpeciei* addentes.

22. Οἱ δ' ἐπί τε τῶν τοιούτων σώματι, etc.) Cam. οἱ δ', ἐπὶ τούτοις σῶμά τι, εἶτα τὸν ὅμοιον τῷ σώματι σῶμα ἔχοντα. Interpr. *Alii autem in talibus corpori fimile habenti corpus, etiam animam fimilem putabant. Sylb.* Sic quoque hunc locum corrigendum cenfet Sanchez, vt ita ftet conftructio: *Alii autem in talibus, animalium fcilicet et hominum collatione, homini habenti corpus fimile corpori animalis alicuius, et fimilem animam adeffe putabant. Quod fi legatur:* corpori fimilem habenti corpus, etc. *non poteft intelligi, quid fibi velit.* Ergo tota fententia eo redit: *In quocumque hominis corpore talis forma apparet, qualis in pofita forma externa fpeciei vnius animalis eft, talis in eodem anima, (hoc eft, talibus moribus praedita) qualis eft animalis illius, adeft.* Difcuffit quoque hanc fententiam Herm. Follinus in Spec. nat. hum. c. IV. p. 8.

23. Ἄλλοι δέ τινες) Tertius hic eft modus, *quo cognita cuiufque nationis forma, cognitifque moribus, de quoquo etiam homine iuxta has formas iudicare valemus.* Aeris temperies, regionum clima, temperamentum nationis, mutationes vtique quasdam in homine producunt, et fic ex imitandi ftudio aliae formae, aliique mores, interdum oriuntur. Vide Hippocr. de aere, aquis, et locis Sect. III. p. 78. verfus finem libri: Εὑρήσεις γὰρ, inquit, ἐπὶ τὸ πλῆθος τῆς χώρης τῇ φύσει ἀκολουθοῦντα καὶ εἴδεα

ἐξ ἁπάντων δὲ τῶν ζώων ἐδοκίμαζον· ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους, διελόμενοι κατὰ τὰ ἔθνη, [24] ὅσα διέφερε τὰς ὄψεις, καὶ τὰ ἤθη, οἷον [25] Αἰγύπτιοι, καὶ Θρᾷκες, καὶ Σκύθαι, ὁμοίως τὴν ἐκλο-

bant, non ex omnibus autem animalibus experiebantur, ſed diſtinguebant ex ipſo genere hominum ſecundum gentes, quaecunque differunt ſecundum viſus, et mores: vt Aegyptii, et Thraces, et Scythae, ſimiliter

τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς τρόπους. *Magna enim ex parte hominum formas, et mores, regionis naturam imitari reperias.*

24. Ὅσα διέφερε τὰς ὄψεις, καὶ τὰ ἤθη etc.) Optime haec illuſtrantur ex Hippocrate, de aere, locis, et aquis Sect. III. p. 71. Πολὺ γὰρ καλλίονα καὶ μείζονα πάντα γίγνεται ἐν τῇ Ἀσίῃ, ἥτε χώρα τῆς χώρης ἡμερωτέρη, καὶ τὰ ἔθνεα τῶν ἀνθρώπων ἠπιώτερα, καὶ ἐνεργότερα. *Longe enim pulcriora et maiora omnia in Aſia gignuntur, regioque ipſa hac noſtra mitior, et hominum mores humaniores et benigniores.* Cuius rei rationem tempeſtatum anni temperaturam affert. Et paulo poſt: Τούς τε ἀνθρώπους εὐτραφεῖς εἶναι, καὶ τὰ εἴδεα καλλίστους, καὶ μεγέθη μεγίστους. *Hominesque habitiores eſſe, formaque praeſtantes, et magnitudinis eximiae, formaque et corporum proceritate non admodum inter ſe diſſimiles.* Tandem ſic concludit: Τὰ δὲ ἔθνεα ταῦτα, ταυτῇ διάφορα αὐτὰ ἑωυτέων μᾶλλόν ἐστι τῶν προδιηγημένων, διὰ τὰς μεταβολὰς τῶν ὡρέων, καὶ τῆς χώρης τὴν φύσιν. *Atque hae quidem gentes, cum propter anni tempeſtatum mutationes, tum ob regionis naturam, longe magis inter ſe differunt, quam quae ante ſunt enarratae.*

25. Οἷον Αἰγύπτιοι etc.) Notata dignus eſt locus de his apud Hippocr. l. c. p. 74. Poſtquam enim harum gentium mores commemorauerat, ſic dicit: Περί τε τῶν ὡρέων καὶ τῆς μορφῆς, ὅτι πολὺ ἀπήλλακται τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὸ Σκυθικὸν γένος, καὶ ἔοικεν αὐτὸ ἑωυτέῳ, ὥσπερ τὸ Αἰγύπτιον, καὶ ἥκιστα πολύγονόν ἐστιν. *Simulque de anni temporibus* (ſcil. hactenus dictum eſt) *quodque Scythica gens forma multum a reliquis hominibus diuerſa eſt, ſibi ipſi*

ἐκλογὴν τῶν σημείων [26] ἐποιοῦντο. Οἱ δέ τινες ἐκ τῶν [27] ἐπιφαινομένων ἠθῶν, οἷα διαθέσει ἕπεται ἕκαστον ἦθος τῷ ὀργιζομένῳ, τῷ φοβουμένῳ, τῷ ἀφροδισιάζοντι, καὶ τῶν ἄλλων δὴ παθημάτων ἑκά-

electionem ſignorum faciebant. Quidam autem ex moribus apparentibus, quales mores diſpoſitionem ſequantur. Sequitur autem vnicuique mos, iracundo, timido, coeunti, et in vna quaque aliarum paſſionum. Eſt

ſimilis, non ſecus ac Aegyptii. Minime foecundum eſt hoc hominum genus, etc. Qui vero plura deſiderat, adeat Euphormionem in Icon. anim. de moribus ac temperamentis diuerſarum nationum.

26. Ἐποιοῦντο) Vulgg. ἐποιοῦντι, minus recte, forte ex operarum negligentia.

27. Ἐκ τῶν ἐπιφαινομένων ἠθῶν) Male Auerroes et interpres: ex moribus *a parentibus*, quem ſequutus eſt bona fide Sanchez in Com. ad h. l. p. 38. et forte alii, Ariſtotelem tantum, vti interdum fieri ſolet, interpretantes ex latina tranſlatione. Sed omnes libri impreſſi, quotquot vidi, habent ἐπιφαινομένων, *apparentibus*, et vix mihi perſuadere poſſum quomodo loco ἐπιφ. γονέων legi poſſet. Nihilo tamen minus fertile ingenium Criticorum quorumdam huius interpretationis praeſidium inuenit in illo Horatii L. IV. od. 4. v. 29. ſqq. *Fortes creantur fortibus, et bonis eſt in iuuencis, eſt in equis patrum Virtus, nec imbellem feroces Progenerant aquilae columbam.* Audacter hac de cauſa ſic pronunciat Sanchez l. I. *Textum ergo ſic exponito: Quidam autem ex moribus, hoc eſt, de lineamentis corporis externis, a parentibus de liberis iudicant, quales mores diſpoſitionem ſequantur.* Satis quidem vere et ingenioſe, ſed non ex ſententia graeci textus ſatis accurate haec dicta ſunt. Vnde quoque quartus modus, quem tribus ſuperioribus *occulte* additum cenſet Sanchez, ſumto ſcilicet a parentibus ad iudicandum de liberis, purum putum figmentum eſt, de quo ne cogitauit quidem Ariſtoteles.

ἑκάστῳ. [28] Ἔστι δὲ κατὰ πάντας τούτους τοὺς τρόπους φυσιογνωμονεῖν, καὶ ἔτι κατ' ἄλλους, καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων ἀνομοίως ποιεῖσθαι. Οἱ μὲν οὖν κατὰ τὰ ἤθη μόνον φυσιογνωμονοῦντες, [29] ἁμαρτάνουσιν ἂν, πρῶτον μὲν, ὅτι ἔνιοι οὐχ οἱ αὐτοὶ ὄντες, [30] τὰ ἐπὶ τῶν προσώπων ἤθη τὰ αὐτὰ ἔχουσιν· οἷον ὅ, τε ἀνδρεῖος καὶ ὁ ἀναιδὴς τὰ αὐτὰ ἔχουσι, τὰς διανοίας πολὺ [31] κεχωρισμένοι. Δεύτερον δὲ, ὅτι

autem ſecundum omnes modos hoc phyſiognomonizare. Et adhuc ſecundum alios et electionem ſignorum diſſimiliter fieri. Hi quidem igitur iuxta mores ſolum phyſiognomonizant: primum quidem, quod quidam non iidem quum ſint, mores, qui in facie, eoſdem habent, vt fortis et inuerecundus eoſdem habent, animabus, vel intellectibus multum ſeparantur. Secundo autem, quod

28. Ἔστι δὲ etc.) Iam mutilam et inanem ternariam illam rationem phyſiognomonizandi veterum fuiſſe Ar. docet.

29. Ἁμαρτάνουσιν) Hoc verbum ex Cam. edit. additum eſt: ſequens ἂν, videtur expungendum, velut otioſum: *Sylb.* Neque ἁμαρτάνουσιν agnoſcit Auerroes, neque legitur in Aldina edit. aliisque. Forte fuit gloſſema in margine, quod poſtea in textum irrepſit.

30. Τὰ ἐπὶ τῶν προσώπων ἤθη) Vel ſubintelligendum γεγραμμένα, vel τὰ ἤθη poſitum eſt pro τὰ τῶν ἠθῶν σημεῖα, ſiue γράμματα, quidquid tibi placuerit, ſenſus manet idem.

31. Κεχωρισμένοι) Verbum hoc ſatis accommodate vſurpatum eſt, de ſeparatione, et de vinculi, quod intercedit inter animum et corpus, ſolutione ſaepe adhibetur. Poteſtas huius verbi interdum aliis adiectis vocibus declaratur, ſic Plato in Phaedone, p. 254. n. 45. ed. Cel. Fiſcheri, νῦν δ' ὅτι ἀπάγεται καὶ χωρίζεται ἕτερον ἀφ' ἑτέρου.

ὅτι κατὰ χρόνους τινὰς τὰ ἤθη οὐ τὰ αὐτὰ, ἀλλὰ ἑτέρων ἔχουσι. [32] Δυσανίοις τε γὰρ οὖσιν, ἐνίοτε συνέβη τὴν ἡμέραν ἡδέως διαγαγεῖν, καὶ τὸ ἦθος λαβεῖν τὸ τοῦ εὐθύμου· καὶ τοὐναντίον εὔθυμον λυπηθῆναι, ὥς τε τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου, μεταβαλεῖν. Ἔτι πρὸς τούτοις περὶ ὀλίγων ἄν τις τοῖς ἐπιφαινομένοις τεκμαίροιτο. Οἱ δὲ [33] ἐκ τῶν θηρίων φυσιογνωμονοῦντες, οὐκ ὀρθῶς τὴν ἐκλογὴν τῶν

ſecundum quaedam tempora, mores non eoſdem, ſed aliorum habent: triſtibus enim exiſtentibus, quandoque contingit diem delectabiliter ducere, et morem accipere, qui eſt hilaris: et e contrario hilarem contriſtari, vt mos, qui erat in facie, permutetur. Adhuc cum his, de paucis vtique ſemper apparentibus coniecturam quis accipiat. Qui autem ex feris phyſiognomonizant, non recte electionem ſignorum faciunt: non enim eſt vti-

32. Δυσανίοις) Eamdem, quam hic obtinet haec vox ſignificationem, tribuit illi quoque Hipp. Ep. L. III. S. III. p. 169. cui δυσάνιος dicitur, qui vilibus de rebus multum ſtomachatur, et de magnis rebus plus ceteris mortalibus, diutiuſque. Galenus in Gloſs. ἀνιαρὸς καὶ σκυθρωπός. Quamquam tamen triſtibus interdum contingit hilaritatis ſpecie celari animi moerorem, quaedam tamen remanent ſigna triſtitiae. Itaque vera ſunt, quae Tibullus L. III. El. VI. v. 33. cecinit: *Heu mihi difficile eſt imitari gaudia falſa, Difficile eſt triſti fingere mente iocum.*

33. Ἐκ τῶν θηρίων) Antiquiſſimam hanc fere fuiſſe artis phyſiognomonicae faciem inde patet, quod ferarum more antiquitus viuerent homines, et ſeſe ipſis aſſimilarent, de quibus Lucretius L. V. v. 929. ſq. *Multaque per caelum ſolis voluentia luſtra Volgiuago vitam tracta- bant more ferarum.*

τῶν σημείων ποιοῦνται. Οὐ γὰρ δὴ ἑκάστου τῶν ζώων τὴν ἰδέαν διεξελθόντα ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι ὃς ἂν ὅμοιος τούτῳ τὸ σῶμα ᾖ, καὶ τὴν ψυχὴν ὅμοιος ἔσται· Πρῶτον μὲν γὰρ (ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν οὕτως) ὅμοιον θηρίῳ ἄνθρωπον οὐδεὶς ἂν εὕροι, ἀλλ' 34 προσεοικότα μέν τι. Ἔτι πρὸς τούτοις τὰ ζῶα ὀλίγα μὲν τὰ ἴδια ἔχει σημεῖα, πολλὰ δὲ τὰ κοινά· Ὥς τε ἐπειδὰν ὅμοιός τις ᾖ, μὴ κατὰ 35 τὸ ἴδιον, ἀλλὰ κατὰ τὸ κοινὸν, τί μᾶλλον οὗτος 36 λέοντι, ἢ ἐλάφῳ, ὁμοιότερος; εἰκὸς γὰρ τὰ μὲν ἴδια τῶν σημείων, ἴδιόν τι

que dicere percurrentem formam vniuscuiusque animalium, quod quicunque vni similis huic corpore erit, et anima similis erit. Primum enim, vt simpliciter dicam, nullus vtique videbit hominem ita similem bestiae, sed assimilantem in aliquo. Adhuc autem cum his, animalia pauca quaedam propria habent signa, multa vero communia. Quare si quis similis fuerit non secundum proprium, sed secundum commune aliquid, quo pacto magis iste leoni, quam ceruo, similior dicetur? Merito enim propria signa proprium quid significare,

34. Προσεοικότα) *Assimilantem*, recte interpres. Nam nemo hominum feris in vniuersum similis deprehenditur, neque ipsi homines inter se, sed semper, si in quamplurimis signis corpori impressis, et moribus conueniunt, in quibusdam tamen differunt.

35. Τὸ ἴδιον) Hoc est, proprium sibi ac peculiare, quo quis ab aliis probe potest dignosci.

36. Λέοντι) Pro vulgato λέγοιτο probat cum Cam. etiam interpres, *leoni quam ceruo similior. Sylb.* Sic quoque Auerroes, at Aldina cum vulgg. λέγοιτο tuetur, quae si admittenda est lectio, particula ἢ abesse debet, quae tamen in Aldina et vulgg. addita est.

τι σημαίνειν; τὰ δὲ κοινὰ, κοινόν. [37] Τὰ μὲν οὖν κοινὰ τῶν σημείων, οὐδὲν ἂν διασαφηθείη τῷ φυσιογνωμοῦντι. Εἰ δέ τις τὰ ἴδια ἑκάστου τῶν θηρίων ἐκλέξειεν, οὐκ ἂν ἔχοι ἀποδοῦναι οὗ ἐστι ταῦτα σημεῖα, εἰκὸς γὰρ τοῦ ἰδίου. [38] Ἴδιον δὲ οὐδενὸς οὐδ' ἓν τῶν ζώων τῶν φυσιογνωμονουμένων, ἔν γε τῇ διανοίᾳ ἔχοι ἄν τις λαβεῖν. Οὔτε γὰρ ἀνδρεῖον μόνον ὁ λέων ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλά. Οὔτε δειλὸν ὁ λαγωὸς, ἀλλὰ καὶ ἄλλα μυρία. Εἰ οὖν μήτε τὰ κοινὰ σημεῖα ἐκλέξαντι σαφὴς γίνεται, μήτε καὶ τὰ ἴδια, οὐκ ἂν εἴη καθ' ἕκαστον τῶν ζώων σκέπτε-

communia autem commune. Communia ergo ſigna nihil vtique manifeſtabunt phyſiognomizanti. Si autem aliquis propria vniuſcuiusque ferarum elegerit, non vtique habebit asſignare, cuius haec ſunt ſigna. Merito enim proprii proprium. Nihil autem proprium animalium phyſiognomizatorum, in anima habebit vtique aliquis accipere: neque enim forte ſolum leo eſt, ſed alia multa: neque timidum lepus, ſed et alia infinita. Si ergo neque communia eligenti manifeſtum aliquid fit, neque ſecundum propria, non vtique erit vnumquodque animalium adſpicere, ſed ex

37. Τὰ μὲν οὖν κοινὰ etc.) Contrariam ſententiam adverſus Ariſtotelem probat Sanchez in Com. p. 41. Communia enim ſigna nobis manifeſtant, quae volumus.

38. Ἴδιον etc.) Sanchez in Com. p. 41. aſſerit, vix inueniri quaedam propria ſigna, et proprias facultates; quia rerum naturas et proprias vires ignoramus. Verum an ignoratio haec ſit ſatis ſufficiens, haud facile dixerim.

σκέπτεσθαι· 39 Ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων τὴν ἐκλογὴν ποιητέον τῶν τὸ αὐτὸ 40 πάθος πασχόντων· οἷον, ἂν μὲν ἀνδρείου ἐπισκοπῇ τις τὰ σημεῖα, τὰ ἀνδρεῖα τῶν ζώων εἰς ἓν λαβόντα δεῖ ἐξετάσαι, ποῖα παθήματα τούτοις μὲν ἅπασιν ὑπάρχει, τῶν δὲ ἄλλων ζώων οὐδενὶ 41 συμβέβηκεν. 42 Εἰ γὰρ οὕτω

τις

hominibus electionem facere oportet patientibus eamdem passionem: vt si fortis inspiciat aliquis signa, fortia animalium in vnum accipientem oportet perscrutari, quae passiones his quidem omnibus insunt, aliorum autem animalium nulli accidant. Si enim ita

39. Ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων) Errorem in codice suspicatur Sanchez in Com. p. 41. atque pro ἐξ ἀνθρώπων, legendum coniicit ἐξ ἁπάντων, alias enim hoc repugnare ipsi videtur cum praecedentibus, tum etiam sequentibus. Siquidem arbitratur, videri Aristotelem hic velle, vt ex solis hominibus eamdem passionem habentibus ad alios signa capiamus, et transferamus. Tunc ergo, inquit, sensus erit: vt non ex vno genere animalium signorum collectionem tantum faciamus, sed ex omnibus eamdem passionem patientibus. Atque sic optime cohaeret sententia cum dictis et dicendis postea.

40. Πάθος πάσχοντων) Haec loquendi formula Atticismum sapit; sicuti plurimae aliae, v. c. νόσον νοσεῖν, μανίαν μαίνεσθαι, ἄρχειν ἀρχὰς, γαμεῖν γάμον, quae passim occurrunt. Nostrum non est disquirere, an hae loquendi formulae, etiam Orienti notae, per Cadmum ad Atticos transierint.

41. Συμβέβηκεν) Aldus dat συμβέβηκε absque ν. ἐφελκ. male.

42. Εἰ γὰρ οὕτω etc.) Hunc locum satis esse obscurum ac inuolutum iam Sanchez in Com. p. 41. obseruauit. Atque sibi hoc velle videtur Aristoteles, vt, si signa fortitudinis colligere velimus, respiciamus, ne animalia, a quibus haec signa trahimus, habeant passionem aliquam communem, praeter fortitudinem. Si

τις ἐκλέξειεν, ὅτι ταῦτά ἐστι τὰ σημεῖα ἀνδρείας τοῖς προκριθεῖσι ζώοις, μὴ μόνον ἀνδρείας κοινὸν ὑπάρχειν παθήμα τῶν (43 ἐν) τῇ διανοίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλό τι. Οὕτω δ' ἂν ἀπορήσεις πότερον ἀνδρείας ἢ θατέρου τὰ σημεῖά ἐστιν. Ἀλλὰ δεῖ ἐκ πλείστων τε ἐκλέγεσθαι ζώων, 44 καὶ μηδὲν πάθος κοινὸν

quis elegerit, quod eadem ſunt ſigna fortitudinis, praedictis animalibus non ſolum fortitudinis communem ineſſe paſſionem eorum, quae ſunt in intellectu, ſed et alia quaedam, ſic vtique dubitabit, vtrum fortitudinis, aut alterius ſigna ſint. Sed oportet ex pluribus eligi animalibus, et non habentibus vllam

enim illis etiam eſſet communis, verbi gratia, luxus, dubitamus an ſigna illa luxum, an fortitudinem denotarent. Mihi quidem locus ſic refingendus, medicaque manu ſanandus, vt ſtatuamus, Ariſtotelem de rebus duabus ſibi inuicem oppoſitis loquutum, iiſdemque verbis vſum fuiſſe, quarum vna ſententia ex incuria librariorum, quum iiſdem verbis inciperet, quod ſaepe fit, omiſſa eſt. Forte ſic ſcripſit Ariſtoteles: Εἰ γὰρ οὕτω τις ἐκλέξειεν, ὅτι ταῦτά ἐστι τὰ σημεῖα ἀνδρείας τοῖς προκριθεῖσι ζώοις, μόνον ἀνδρείας κοινὸν ὑπάρχειν παθήμα τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ, οὕτω δὲ μὴ ἀπορήσεις. Εἰ δ' οὕτω τις ἐκλέξειεν ὅτι ταῦτά ἐστι τὰ σημεῖα ἀνδρείας τοῖς προκριθεῖσι ζώοις, μὴ μόνον ἀνδρείας κοινὸν ὑπάρχειν παθήμα τῶν ἐν τῇ διανοίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι. Οὕτω etc.

43. Ἐν) Incluſum, e ſequentibus additum, vbi ἐν bis τῇ διανοίᾳ iungitur. Expreſſit etiam Interpres, *paſſionem eorum, quae ſunt in intellectu*. *Sylb.* Expreſſit quoque Auerroes, at in Aldina deeſt.

44. Καὶ μηδὲν πάθος, etc.) Haec verba ſic παραφράζει Sanchez in Com. p. 42. *non habentibus paſſionem vllam aliam manifeſtam, praeter vnam, cuius ſigna quaerimus.* Satis bene, et ſenſui accommodate.

κοινὸν ἐχόντων ἐν τῇ διανοίᾳ ἄλλό τι, οὗ ἂν τὰ σημεῖα σκοπῇ. Ὅσα μὲν οὖν τῶν σημείων μόνιμά ἐστι, μόνιμον ἄν τι καὶ σημαίνοι. Ὅσα δὲ [45] ἐπιγινόμενα, καὶ ἀπογινόμενά τε καὶ ἀπολείποντα, πῶς ἂν τὸ σημεῖον ἀληθὲς εἴη, τοῦ ἐν τῇ διανοίᾳ μὴ μένοντος· εἰ μὲν γὰρ μόνιμον, ἐπιγινόμενόν τε καὶ ἀπολεῖπον σημεῖόν τις ὑπολάβοι, ἐνδέχοιτο μὲν ἂν αὐτὸ ἀληθὲς εἶναι, οὐ μὴν ἐπιεικὲς ἂν εἴη, μὴ ἀεὶ τῷ πράγματι παρεπόμενον· Ὅσα δὲ παθήματα ἐγγινόμενα τῇ ψυχῇ μηδέν τι ἐνδιαλλάττει τὰ σημεῖα τὰ ἐν τῷ σώματι, οἷς χρῆται ὁ φυσιογνώμων, οὐκ ἂν εἴη τὰ τοιαῦτα γνωρίσματα τῇ τέχνῃ· Οἷον τὰ

passionem communem manifestam, cuius vtique signa respicias. Quaecumque itaque signorum mansiua sunt, aliquid mansiuum signant. Quae autem adueniunt, atque discedunt, et deficiunt, quomodo vtique signum verum erit non manentis in anima? Si quidem enim mansiuum adueniens, et deficiens signum quis suscipiet: contingeret vtique ipsum quidem verum esse, non tamen conueniens, si non perpetuo sequatur rem. Quaecumque autem passiones factae in anima non in aliquo permutant signa, quae sunt in corpore, quibus vtitur physiognomon, non erunt huiusmodi cognitiones arti: vt quae sunt circa oppo-

45. Ἐπιγινόμενα) Aldus dat ἐπεγινόμενα Distinguit hic Aristoteles inter signa permanentia, et transeuntia. Permanentia etiam *insita* siue *naturalia*, transeuntia autem, *aliunde assumta* et ad tempus tantum duratura dici possunt v. c. quae oriuntur ab vehementia affectuum et transeuntium dispositionum.

τὰ [46] περὶ τὰς δόξας, καὶ τὰς ἐπιστήμας, [47] ἰατρὸν ἢ κιθαριστὴν οὐκ ἐνδέχεται γνωρίζειν· Ὁ γὰρ μαθὼν [48] ὅ, τι [49] μάθημα, οὐδὲν ἐξήλλαξε τῶν σημείων, οἷς χρῆται ὁ Φυσιογνώμων.

ΚΕΦ.

sitiones, et scientias, medicum, aut citharoedum non contingit cognoscere. Nam addiscens aliquam disciplinam, nullam mutat signorum, quibus vtitur physiognomon.

B 2

46. Περὶ τὰς δόξας) Interpr. *circa oppositiones*, paulo obscurius. Auerroes *circa opiniones*. Mallem, circa dogmata, siue axiomata, aut eiusmodi propositiones euidentes, quae axiomatum loco esse possunt. Vide Aristot. Metaph L. III. c. 3.

47. Ἰατρὸν ἢ κιθαριστὴν) Vulgg. editt. nominatiuo casu habent ἰατρὸς ἢ κιθαριστής, sed accusatiuum casum et orationis structurae lex requirit, et probat etiam Interpres: *medicum aut citharoedum non contingit cognoscere. Sylb.* Aldus habet ἰατρὸν ἢ κιθαριστὴς, certe ex operarum negligentia.

48. Ὅ, τι) Ising. margo legendum notat μαθών τι μάθημα, vel μαθὼν ὁτιοῦν μάθημα, quarum lectionum priorem sequutus interpres vertit: *nam addiscens aliquam disciplinam, nullum mutat signorum, quibus vtitur physiognomon. Sylb.* Aldus et Sylburg. coniunctim legit, sed Du Vallius ὅ, τι diuisim, quam nos quoque tamquam genuinam praeferimus.

49. Μάθημα) Verum quidem est, signa quaedam ex doctrina et arte accedere, quam discimus, sed haec sunt quoque aliunde assumta, et quia ex vitae genere proficiscuntur, recte *signa diaetetica* dici possunt. Sic v. c. mathematicum, Iurisconsultum etc. vt plurimum frons prodit.

Κ Ε Φ. β΄.

1 Περὶ ἃ ἐςὶν ἡ Φυσιογνωμονία, καὶ ἐξ ὧν γενῶν τὰ σημεῖα λαμβάνεται.

2 Δεῖ δὲ οὖν ὁρίσαι περὶ ποῖα ἄττα ἐςὶν ἡ Φυσιογνωμονία, ἐπειδὴ οὐ περὶ πάντα· καὶ ἐκ τίνων ἕκαςα σημεῖα λαμβάνεται· Ἔπειτ' ἐφεξῆς καθ' ἓν ἕκαςον περὶ τῶν ἐπιφανεςέρων δηλῶσαι· Ἡ μὲν οὖν 3 Φυσιογνωμονία ἐςὶ, καθάπερ καὶ τοὔνομα αὐτῆς λέγει, περὶ τὰ φυσικὰ παθήματα τῶν ἐν τῇ 4 διανοίᾳ,

CAP. II.

Physiognomonia circa quae versetur: et ex quibus generibus signa accipiantur.

Oportet ergo determinare circa qualia quaedam est physiognomonia, quoniam non circa omnia, et ex quibus singula signa accipiantur: deinde consequenter de manifestissimis circa vnumquodque manifestare. Physiognomonia ergo est, sicut et nomen ipsius dicit, de naturalibus passionibus, quae sunt in ani-

1. Περὶ ἃ etc.) Hic quoque Cap. II. apud Auerroem incipit, qui ita inscribit: *Quid sit physiognomonia, et ex quibus generibus signa in vniuersum accipiantur.*

2. Δεῖ δὲ οὖν) Cam. δὴ οὖν. *Sylb.*

3. Φυσιογνωμονία) Hanc definitionem, vt a Philosopho suppeditatur, veram censemus, eamque artem alio nomine Peucer. de diuin. p. 574. *physiologiam manticam* appellat, nec iniuria, nam naturam humanam, eiusque ductus atque impulsus considerat, ad felices euentus, ac prosperos, aut contrarios, praesensionesue, et vim futura praesagiendi; *mantica* autem dicitur, quia ex signis, interiori rerum naturae consentientibus, praedicit.

4. Διανοίᾳ) Vide supra ad C. I. obs. 4. p. 4. Ergo versatur primo circa affectiones naturales harum trium de-

νοία, [5] καὶ τῶν ἐπικτήτων, ὅσα παραγινόμενα μεθίστησι τῶν σημείων τῶν φυσιογνωμονουμένων. Ὅποια δὲ ταῦτα ἐστιν, ὕστερον δηλωθήσεται. Ἐξ ὧν δὲ γένων τὰ σημεῖα [6] λαμβάνεται, νῦν ἐρῶ, καὶ ἐστιν ἅπαντα. [7] Ἔκ τε γὰρ τῶν κινήσεων φυσιογνωμονοῦσι, καὶ ἐκ τῶν σχημάτων, καὶ ἐκ τῶν χρωμάτων, καὶ ἐκ τῶν ἠθῶν, τῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐμφαινομένων, καὶ ἐκ τῶν τριχωμάτων, καὶ ἐκ τῆς λειότητος, καὶ

ma, et accidentibus, quaecumque adueniunt, et transſmutant ſigna phyſiognomonizata. Qualia autem haec ſint, poſterius declarabitur. Nunc autem dicam, ex quibus generibus ſigna accipiantur, et ſint omnia. Ex motibus enim phyſiognomonizant, et ex figuris, et coloribus, et ex moribus apparentibus in facie, et ex leuitate, et ex voce, et ex carne, et ex par-

ſcriptarum loc. cit. virium animi

5. Καὶ τῶν ἐπικτήτων etc.) Optime Peucerus l. l. p. 604 ſic explicat: *deque adſcititiis, et acquiſitis, aut conſuetudine contractis, quae naturales aut frangunt, vel emolliunt, vel limant, poliuntque, aut exaſperant, et acuunt, aut prorſus immutant, et abolent.* Huc referri poteſt praeſagium Zopyri de Socrate, quo ſtupidum et bardum eum pronunciauit, quod iugula concaua non haberet, obſtructas eas partes et obduratas eſſe dixit, addidit etiam mulieroſum. Cui Socrates reſpondit: *Non erras, huiuſmodi enim natura eſſem, niſi naturam philoſophia ſuperaſſet.* V Cicero de Fato c. 5.

6. Λαμβάνεται, νῦν ἐρῶ) Interpres hanc verborum ſtructuram habet: λαμβάνεται καὶ ἐστὶν ἅπαντα, *e quibus generibus accipiantur, et ſint omnia. Sylb.*

7. Ἔκ τε γὰρ.) Iam recenſet fontes et loca, ex quibus ſigna morum et propenſionum colliguntur, quae commemorare iam noſtrum non eſt, quum nobis otium fecerit Herm. Follinus in Speculo nat. hum. c. 7.

καὶ ἐκ τῆς φωνῆς, καὶ ἐκ τῆς σαρκὸς, καὶ ἐκ τῶν μερῶν, καὶ τοῦ [8] τύπου ὅλου τοῦ σώματος. Καθόλου μὲν οὖν τοιαῦτά ἐστιν, ἃ λέγουσιν οἱ φυσιογνώμονες περὶ ὅλων τῶν γενῶν σημεῖα. Εἰ μὲν οὖν ἀσαφὴς, ἢ μὴ εὔσημος ἦν ἡ τοιαύτη διέξοδος, ἀπέχρησεν ἂν τὰ εἰρημένα. Νυνὶ δ' ἴσως βέλτιόν ἐστι καθ' ἕκαστον περὶ πάντων, [9] ὅσα ἐπιφανῆ παρὰ τῶν φυσιογνωμονου-

tibus, et ex figura totius corporis. Vniuersaliter quidem huiusmodi sunt, quae dicunt physiognomones de omnibus generibus signa. Siquidem igitur immanifestus, aut non designatiuus foret talis transitus, sufficiebant praedicta. Nunc autem fortasse melius est vnumquodque de singulis, quaecumque manifesta

8. Καὶ τοῦ τύπου ὅλου τοῦ σώματος) Ex tota corporis nempe dispositione et figura, quorsum quoque referri debet diuersitas partium, et situs illarum: quae autem capiuntur ex locis eminentissimis corporis, ea firmiora sunt. Veteres autem distinguebant totius corporis fabricam in quatuor regiones, nempe a summo capite vsque ad pectus, in qua primus locus debetur oculis, secundus fronti, tertius reliquis faciei partibus. In secundo loco collocantur partes pectoris a capite infimo vsque ad imum ventrem. Tertius locus assignatus cruribus et pedibus, vnde Podoscopia originem duxit, de qua videndus Johannes ab Artis in peculiari libello, de admirandis pedum. Par. 1619. Quartus autem ventri imo. Ex quibus omnibus locis physiognomonia suas diuinationes petit.

9) Ὅσα ἐπιφανῆ παρὰ etc.) Interpres pro παρὰ videtur legisse περὶ seu ἐπὶ: *quaecumque manifesta de physiognomonizatis. Sylb.* Et sic quoque Auerroes: *quaecumque manifesta sunt ab his, quae physiognomonizauimus, exactius explanare, dicentes etc.*

μονουμένων, ἀκριβέστερον φράσαι, τά τε σημεῖα λέγοντα, οἷά τ' ἐστὶν ἕκαστα ([10] καὶ ἐπὶ τὶ) ἀναφέρεται, ὅσα μὴ ἐν τοῖς προειρημένοις δεδήλωται. [11] Αἱ μὲν οὖν [12] χροιαὶ σημαίνουσιν, αἱ μὲν [13] ὀξεῖαι,

de phyſiognomizatis, certius explanare, enumerantem cuiuſmodi ſigna referantur ad ſingula, quaecumque ſcilicet ex praedictis manifeſta non fuere. Colores ergo ſignificant,

B 4

10. Καὶ ἐπὶ τὶ) Incluſa καὶ ἐπὶ τὶ ex Mſſtg. marg. addita, exprimit etiam Inpres: *cuiuſmodi ſigna referantur ad ſingula. Sylb.* Sic et Auerroes, at in Aldina deſunt penitus haec verba.

11. Αἱ μὲν οὖν) Latina edidio habet hic nouam ſectionem, cum peculiari titulo, *De coloribus. Sylb.* Auerroes etiam III. inchoat caput, cum inſcriptione: *quo pacto per vnumquodque dictorum generum ſigna accipiantur.*

12. Χροιαὶ) In coloribus cutis ſpectanda eſt et origo, et mutatio. Omnis coloris origo ex humoribus deducenda, qualis enim humor, talis color, ſic enim Hippocr. de humoribus ab initio: τὸ χρῶμα τῶν χυμῶν, ὅκου μὴ ἄμπωτίς ἐστι τῶν χυμῶν, ὥσπερ ἀνθέων, *humorum color, niſi ii ad profunda corporis ſe receperint, velut in cute efflorescens conſpicitur.* Mutationes autem colorum contingunt, partim a ſanguine ſecundum Hippocr. de oſſium natura in fine, καὶ τῶν χρωμάτων αἱ μεταβολαὶ γίνονται, ταύτης ἀποσφιγγούσης τὰς φλέβας καὶ χαλώσης. Χαλώσης μὲν οὖν, ἐρυθρὰ τὰ χρώματα (melius σώματα) γίνονται, καὶ διαφανέα. Συναγούσης δὲ, χλωρὰ καὶ πελιδνά. Τὰ τοιαῦτα δὲ παραλλάσσει, ἐκ τῶν παρεόντων ἑκάστῳ χρωμάτων. *Colorumque mutationes contingunt, hoc venas conſtringente et laxante. Laxante igitur colores rubicundi fiunt, bene colorati et pellucidi, conſtringente vero ex virore pallidi et liuidi. Qui certe euariant, prout praeſentes cuique adſunt colores;* partim ab anni temporibus, et aetatibus, ſic enim Hippocr. de humoribus Sect. II. p. 19. τὰ χρώματα οὐχ ὅμοια ἐν τῇσιν ὥρῃσιν, οὐδὲ ἐν βορείοισι καὶ νοτίοισιν,

[13] ὀξεῖαι, θερμὸν καὶ ὕφαιμον. Αἱ δὲ [14] λευκέρυθροι, εὐφυΐαν, ὅταν ἐπὶ λείου χρωτὸς συμβῇ τοῦτο τὸ χρῶμα. [15] Τὰ δὲ τριχώματα, τὰ μὲν μαλακά, δει-

acuti quidem calidum et sanguineum, albi cum rubore; bonam indolem, quando in laeui corpore accidit hic color. Pili autem, molles quidem timidum: duri autem, for-

οὐδὲ ἐν τῇσιν ἡλικίῃσιν, αὐτὸς πρὸς ἑωυτόν, οὐδ' ἄλλος ἄλλῳ οὐδέν. Σκεπτέον δὲ ἐξ ὧν ἴσμεν καὶ παρεόντων καὶ ἀτρεμεόντων, περὶ χροιῶν. Καὶ ὅτι αἱ ἡλικίαι τῇσιν ὥρῃσιν ἐμφερέες εἰσὶ καὶ χροιῇ, καὶ τρόπῳ. *Colores neque in anni temporibus, neque in aquilonibus, neque in australibus constitutionibus similes sunt, neque in aetatibus, neque quum sibi quispiam, neque quum alter ad alterum confertur. Spectandi autem sunt colores ex his, quae praesentia et quiescentia esse nouimus, quodque aetates anni temporibus, et colore et modo similes sunt;* partim ab affectuum vehementia, morborumque ferocia, de quibus consulendi Medici. Pauca huc spectantia habet Aristoteles quoque, aut quisquis sit auctor libelli de coloribus, c. 6. *de colore pilorum, pennarum et cutium.*

13. Ὀξεῖαι) Agnoscit etiam Interpres, *acuti quidem*: sed quum parum ad colores quadret ea lectio, vereor ne perperam substi- tuta sit pro ἐρυθραὶ aut πυῤῥαὶ: vt infra *Sylb.* Viuidi autem colores conspiciuntur in facie, si vasa sanguifera tenuitatem subtilitatemque cutis permeant.

14. Λευκερυθροὶ, εὐφυΐαν) Color ex albo rubescens bonam indolem notat. Oritur ille color, si mixta est portio aliqua pituitae cum sanguine eius calorem retundens; vnde quoque bona indoles producitur.

15. Τὰ δὲ τρ.) Latina editio habet nouam sectionem cum peculiari titulo, *De pilis. Sylb.* Veteres in eo consentiunt pilos oriri ex humoribus, cf. Hippocr. de natura pueri Sect. III. p. 21. ὁκοίην ἂν ἡ σὰρξ ἰκμάδα ἕλκῃ, ἥν τε λευκὴν, ἥν τε πυῤῥὴν, ἥν τε μέλαιναν, τοιαύτη τὴν χροιὴν καὶ ἡ θρὶξ γίνεται. *Qualem humorem caro attraxerit, album, siue flauum, siue nigrum, talem etiam colorem capillus imbuit.* Iam non curamus colorem pilorum, sed dumtaxat respicimus prima verba, humores capillis pro-

δειλόν· τὰ δὲ σκληρὰ, ἀνδρεῖον. Τοῦτο δὲ τὸ σημεῖον εἴληπται ἐξ ἁπάντων τῶν ζώων. Δειλότατον μὲν γάρ ἐστιν ἔλαφος, λαγωὸς, πρόβατα, καὶ τὴν τρίχα μαλακωτάτην ἔχει· Ἀνδρειότατον δὲ ὁ λέων, ὗς ἄγριος, καὶ τρίχα σκληροτάτην φέρει. Ἔστι δὲ καὶ ἐν τοῖς ὄρνισι τὸ αὐτὸ τοῦτο ἰδεῖν, καθόλου τε γὰρ ὅσοι μὲν σκληρὸν τὸ πτερὸν ἔχουσιν, ἀνδρεῖοι· ὅσοι δὲ μαλακὸν, δειλοί. Καὶ κατὰ μέρη ἐστὶ ταὐτὸ τοῦτο ἰδεῖν, ἔν τε τοῖς ὄρτυξι, καὶ ἐν τοῖς ἀλεκτρυόσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν γενῶν τῶν ἀνθρώπων ταὐτὸ τοῦτο συμπίπτει. Οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ

tem. Hoc autem ſignum ſumtum eſt ex omnibus animalibus. Timidiſſimum enim eſt ceruus, lepus, ouis, et pilum molliſſimum habent: fortiſſimum autem, leo, aper, et pilum duriſſimum habent. Eſt autem et in auibus hoc idem videre. Vniuerſaliter enim, quaecumque quidem habent duram pennam, fortes: quaecumque autem mollem, timidae. Et particulariter eſt hoc quidem videre, in coturnicibus, et in gallis: ſimiliter autem et in generibus hominum hoc idem accidit. Qui-

creandis eſſe aptos. Itaque, ſi propter humores calor innatus maiori adeſt copia, ſicci atque duri erunt capilli, calor ſiquidem humiditatem imminuit, imminuta autem humiditate atque aucto calore, alacris fit homo ac fortis. Si vero propter humores calor innatus imminutus eſt, humores etiam magis influunt in capillos, eosque reddunt molliores, ipſaque illa mollities declarat defectum caloris, et ſignum eſt timiditatis. Vide et Herm. Follinum in Spec. nat. hum. c. 14. propoſ. 12. p. 37. ſq.

ὑπὸ ταῖς ἄρκτοις οἰκοῦντες, ἀνδρεῖοί τέ εἰσι καὶ σκληροτρίχες· [16] οἱ δὲ πρὸς μεσημβρίαν, δειλοί τε, καὶ μαλακὸν τρίχωμα φέρουσιν· Ἡ δὲ δασύτης ἡ περὶ τὴν κοιλίαν, λαλιὰν σημαίνει. Τοῦτο δὲ ἀναφέρεται εἰς τὸ γένος τῶν ὀρνίθων. [17] Ἴδιον γὰρ ὀρνιθος

cumque enim apud ſeptemtrionem habitant, fortes ſunt, et durorum pilorum. Qui autem apud meridiem, timidi, et mollem pilum habent Piloſitas autem, quae eſt circa ventrem, loquacitatem ſignificat: hoc autem refertur ad genus auium. Proprium enim

16. Οἱ δὲ πρὸς μεσημβρ.) Anni tempeſtatum mutationes, regionis naturam, ſitum locorum, differentiam quoque aliquam penes homines efficere, diuinus vidit Hippocr. de aere, loc. et aqu. Sect. III. p. 71. τὰ δὲ ἔθνεα ταῦτα, ταύτῃ διαφορὰ αὐτὰ ἑωυτέων μᾶλλόν ἐστι τῶν προδιηγημένων, διὰ τὰς μεταβολὰς τῶν ὡρέων καὶ τῆς χώρης τὴν φύσιν, *Atque hae quidem gentes, cum propter anni tempeſtatum mutationes, tum ob regionis naturam, longe magis inter ſe differunt, quam quae ante ſunt enarratae.* Et non video quid obſtet, quo minus aſſeramus, et in minimis rebus, atque adeo in pilis hanc differentiam fieri conſpicuam. Sicuti enim terra, ita plantae, et ſicuti natura hominis, ita quoque ſunt pili, qui ſane plantis ſunt quam ſimillimi.

17. Ἴδιον γὰρ ὀρνιθος etc.) Hanc ſententiam ita transfert Herm. Follinus l. l. p. 38. *Proprium ſiquidem auis eſt, quod ad corpus quidem ſpectat, hirſutum habere ventrem, quod vero ad ingenium garrulum.* Noſter interpres λαλίαν vertit *loquacitatem*, vterque intelligit vitium illud ſermonis, quod eleganter depinxit peculiari capite Theophraſtus in Charact. eth. vnde Catonis illud de M. Coelio: *numquam tacet, quem tenet morbus loquendi.* Διανοίας vero vocem, quam expreſſit interpres per *intellectum*, mallem cum Follino *ingenium* reddere, loquacitas ſiquidem magis ex ingenio, quam ex intellectu proficiſcitur,

θος τῶν περὶ τὸ σῶμα, ἡ δασύτης ἡ περὶ τὴν κοιλίαν· τῶν δὲ περὶ διάνοιαν, ἡ λαλία. Ἡ δὲ σάρξ, ἡ μὲν σκληρὰ καὶ εὐεκτικὴ [18] φύσει, ἀναίσθητον σημαίνει· ἡ δὲ λεία, καὶ εὐφυέα καὶ ἀβέβαιον, ἐὰν μὴ ἐπὶ ἰσχυροῦ σώματος, καὶ τὰ [19] ἀκρωτήρια ἐγκρατῆ ἔχοντος τοῦτο συμβῇ. [20] Αἱ δὲ κινήσεις, αἱ μὲν

auis est eorum, quae sunt circa corpus, pilositas, quae circa ventrem est; eorum autem, quae sunt circa intellectum, loquacitas. Caro autem, dura quidem, et habitus boni, insensibilem significat: mollis autem et ingeniosum, et instabilem, nisi in forti corpore, et habenti extremitates fortes hoc accidit. Motus

et ingenium de psittacis aliisque auibus loquacibus dici potest, non aeque tamen intellectus.

18. Φύσει) Leon. et Isingr. εὐεκτικὴ φύσις: nimus conuenienter. *Sylb.* Aldina quoque et Auerroes in margine habent εὐεκτικὴ φύσις.

19. Ἀκρωτήρια ἐγκρατῆ) Repetitur etiam infra c. III. ἀκρωτήρια μεγάλα, καὶ ἐγκρατῆ, et paulo post pro eodem ἰσχυρότερα. *Sylb.* In vniuersum h. l. extremas et maiores corporis partes ἀκρωτήρια appellat Aristoteles, alias autem adnotante Gorraeo in Defin. med. p. 18. hoc nomine Aristoteles nominat extremas partes digitorum sub vnguibus latentes, et extremas partes ossium.

20. Αἱ δὲ κινήσεις, etc.) Motus corporis tribus potissimum absoluitur rebus, ingressu, saltu, et cursu. Tarditas autem motus ex remisso spirituum impulsu oritur, atque animi frigiditatis, socordiae et pigritiae signum est, quod sub nomine μαλακῆς διανοίας intelligit Aristoteles. Celeritas vero motus originem ducit ex concitato spirituum impulsu, proindeque concitatum notat animum. Confirmat haec Hippocr. de morbo sacro sect. III. p. 89. ὁ δὲ ἐς τὰς φλέβας ἀὴρ, ξυμβάλλεται ἐς τὰς κοιλίας εἰσιών, καὶ ἐς τὸν ἐγκέφαλον. καὶ οὕτω τὴν φρόνησιν καὶ τὴν κίνησιν τοῖσι μέλεσι παρέχει. Ὥς τε ἐπειδὰν ἀποκλεισθῶσιν, αἱ φλέβες τοῦ ἠέρος ὑπὸ τοῦ φλέγματος, καὶ μὴ παραδέχωνται, ἄφωνον

μὲν νωθραὶ, μαλακὴν διάνοιαν· αἱ δ' ὀξεῖαι, ἔνθερμον. [21] Ἐπὶ δὲ τῆς φωνῆς ἡ μὲν βαρεῖα καὶ ἐπιτεινομένη, ἀνδρεῖον. Ἡ δὲ ὀξεῖα καὶ ἀνειμένη, δειλόν.

autem, tardi quidem, mollem intellectum: acuti vero, calidum; In voce autem grauis quidem et intenſa, fortem: acuta autem, et re-

καθιστᾶσι καὶ ἄφρονα τὸν ἄνθρωπον. *Aer vero* (qui videlicet ore et naribus trahitur, cerebrum petit, et ad pulmones, venaſque fertur) *qui ad venas peruenit, cerebrum ſubiens ad ventriculos accedit ſicque intelligentiam et motionem membris praebet. Quare vbi pituita a venis aerem incluſerit, eumque minime admiſerit, voce defectum et minime intelligentem hominem efficiunt.* Vnde ob celeritatem Piſo laudatur, de quo Velleius Paterculus, L. II. c. 98. in fine. Nemo *magis, quae agenda ſunt ſine vlla oſtentatione agendi*, fuit; et de tarditate Gnatho, apud Terent in Eunucho Act. V. ſc. 9. v. 48., incuſatur ſic: *Fatuus eſt, inſulſus, tardus; ſtertit noctesque et dies.* Inaequalis vero motus, modo celerior, modo tardior, qui morum inſtabilitatem, quae eſt vitii comes vel diſpoſitionis prauae, vid. Ariſtot. Ethic. IX. c. 4. deſignat. Catilinam ita incedere conſueuiſſe autor eſt Salluſtius, c. XV. ſect. 5.: *Igitur*, ait, *color ei exſanguis, foedi oculi, citus modo, modo tardus inceſſus; prorſus in facie vultuque vecordia inerat.*

21. Ἐπὶ δὲ τῆς φωνῆς etc.) Vox acuta et grauis varias cauſas habet, nam vel craſſities amplitudoque arteriae vocem reddit grauem, et anguſtia et breuitas, acutam, vel aer magis dilatans arteriam aſperam, efficit grauem vocem, vel aer cogens reſtringenſque, acutam, vel fit ex concitato et remiſſo motu. In priori caſu adeſt calor, in poſteriori frigus, vnde et fortitudo, et timiditas recte his diſpoſitionibus tribuuntur. Plures ſunt vocis differentiae, quas recenſet Ariſtot. de gener. animal. L. V. c. 7. et Ptolem. in Harmonicorum L. I. c. 3. cf. H. Follini Spec. nat. hum. c. 20. prop. 65. p. 88.

λόν, [22] Τὰ δὲ σχήματα, καὶ τὰ παθήματα τὰ ἐπιφαινόμενα ἐπὶ τῶν προσώπων, [23] κατὰ τὰς ὁμοιότητας λαμβάνεται τῷ πάθει. Ὅταν γὰρ πάσχῃ τι, γίνεται οἷον εἰ τοιοῦτον ἔχοι ὅταν τις ο᾽-γίζηται, ὀργίλου τὸ σημεῖον τοῦ αὐτοῦ γένους. [24] Τὸ δὲ ἄῤῥεν τοῦ θήλεος μεῖζον καὶ ἰσχυρότερον· Καὶ

miſſa, timidum. Figurae autem et paſſiones, quae apparent in facie, ſecundum ſimilitudines accipiuntur paſſionis: quando enim, dum patitur, aliquid fit, vt ſi hoc habet, quando aliquis iraſcitur, iraſcibile ſignum eiuſdem generis. Mas autem femina maior eſt, et

22. Τὰ δὲ σχήματα etc.) *Species, color et figurae oris.* Haec appellatio deſumta eſt ex ſcholis Geometrarum, qui σχήματα adhibent in demonſtrationibus, *lineas, lineamenta* commode reddere poteris. Omnis autem affectus diuerſitatem in lineis corporis producit, de quibus alio loco.

23. Κατὰ τὰς ὁμοιότητας etc.) Camot. κατὰ τὰς ὁμοιότητας λαμβάνεται τῶν παθῶν. Seqq. verba paulo conuenientius πάσχοντί τι; et mox ἔχοι τις ὅταν ὀργίζηται. Sic enim interpres vertit: *quando enim, dum patitur aliquid fit: vt ſi hoc habet, quando aliquis iraſcitur.* Vide Adamant. c. I. τοιαῦτα εἴ τις ἔχει. *Sylb.* Du Valſius teſtatur MS. quoque habere τῶν παθῶν.

24. Τὸ δὲ ἄῤῥεν, etc.) Lucem capiunt haec ex Hippocrate, qui Aphoriſ. Sect. VII. Aph. 43. dicit: γυνὴ ἀμφιδέξιος οὐ γίνεται, *mulier non fit ambidextra*, i. e. quae vtraque manu tamquam dextra vtitur, hacque ratione docet, ſexus feminei imbecillitatem eſſe et in eo conſpicuam, quod et in ſiniſtra manu influxus caloris et ſpirituum defectum ſentiant. Sed aliud quoque argumentum eſt in promtu ex ſect. V. Aph. 48. Ἔμβρυα, τὰ μὲν ἄρσενα ἐν τοῖσι δεξιοῖσι, τὰ δὲ θήλεα ἐν τοῖσιν ἀριστεροῖσι μᾶλλον, *Foetus mares dextra vteri parte, feminae ſiniſtra magis geſtantur,* quo innuit,

Καὶ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ σώματος, ἰσχυρότερα, καὶ [25] λιπαρώτερα, καὶ εὐεκτικώτερα, καὶ βελτίω κατὰ πάσας τὰς ἀρετάς. [26] Ἰσχυρότερα δὲ τῶν ἐπὶ τοῖς μέρεσι σημείων ἐςὶ, καὶ ἐν τοῖς [27] ἤθεσι, τοῖς ἐν

fortior, et extrema corporis fortiora, et crassiora, et habitus melioris, et potiora secundum omnes virtutes. Signis autem, quae sunt in partibus corporis, fortiora sunt ea,

mares robustiores biliosiores, et sanguine magis prae ditos esse feminis, quia dextra ipsis vteri pars, vtpote ob hepatis viciniam calidior, et nutrimentum calidius habens, assignata est: feminas vero frigidiores, quia sinistra frigidior et nutrimentum frigidius habens, eae gestantur, qua sanguis, propter vrinam aquosus redditus, infirmitatem illis conciliavit. Quamquam haec ex artis obstetriciae praeceptis non omnino vera censenda sunt, tamen hoc verum est, corporis structuram feminarum esse tenuiorem, molliorem, humidiorem, et proinde frigidioris temperiei, animamque propter innati caloris spirituumque penuriam magis laborare imbecillitatibus quam virorum. Vide Follinum l. l. c. 8. prop. 1. 2. 3. 4.

25. Λιπαρώτερα) Pro λιπαρώτερα Interpres habet, *crassiora*, λιπαρώτερα minus belle quadrat ad ἀκρωτήρια. Confer haec cum iis, quae Philosophus in Hist. Animal. tradit sub finem Lib. IV. et initio L. IX. vbi prolixius de vtriusque sexus proprietatibus disserit. *Sylb.* Auerroes et Interpres παχύτερα legisse videntur, quam ego lectionem praeferrem, si MS. et impressorum librorum auctoritas accederet.

26. Ἰσχυρότερα) Auerroes hic cap. V. inchoat inscriptum: *Inueniendorum ex signis Habituum, et Passionum modi duo.*

27. Ἤθεσι, τοῖς ἐν τοῖς ἐπιφ.) Conuenientius fortasse ἤθεσι τοῖς ἐκτὸς ἐπιφαιν. vt supra, τὰ σχήματα — ἐπιφαινόμενα ἐπὶ τῶν προσώπων. Interpres parum belle, *quae accipiuntur manifesta in moribus. Sylb.* Auerroes huic sententiae magis accedere videtur, sic enim: *quae accipiuntur in moribus mani-*

ἐν τοῖς ἐπιφαινομένοις λαμβανόμενα· καὶ ([28] τὰ) κατὰ τὰς κινήσεις καὶ τὰ σχήματα. Ὅλως δὲ [29] τὸ ἑνὶ μὲν πιςεύειν τῶν σημείων, εὐήθες· Ὅταν δὲ πλείω συμφωνοῦντα καθ' ἑνὸς λάβῃ, μᾶλλον ἤδη κατὰ τὸ εἰκὸς ἄν τις ὑπολάμβανοι ἀληθῆ εἶναι τὰ σημεῖα. Ἔςι δὲ ἄλλος τρόπος, καθ' ὃν ἄν τις φυσιογνωμονοίη· Οὐδεὶς μέν τοι ἐπικεχείρηκεν· [30] οἷον εἰ ἀνάγκη ἐςὶ τὸν ὀργίλον καὶ τὸν δυσάνιον, [31] καὶ μικρὸν

quae accipiuntur manifesta in moribus: et secundum motus, et figuras. Omnino autem vni quidem signorum credere stultum est. Quando autem plura conueniunt, quae sunt in vno, magis vtique conueniet; vt quis accipiat vera esse signa. Est autem alius etiam modus, secundum quem aliquis physiognomizet. Nullus tamen aggressus est. Vt si necesse sit iracundum, et tristem, et paruum,

festis. Du Vallius quoque monet, quosdam dare τοῖς ἐκτὸς ἐπιφ.

28. Τὰ) Deest in editione Aldina.

29. Τὸ ἑνὶ etc.) Signorum ratio vtique est habenda, atque distinguendum inter signa communia, et propria, et quidem propria vel ἁπλῶς, vel κατ' ἁρμονίαν, siue συμφωνείαν.

30. Οἷον εἰ) Agnoscit idem Interpres, vt si necesse sit. Sed haud scio an rectius coniuncte legatur οἱονεί. *Sylb.* Auerroes vulgatam lectionem retinet, sed Sylburgii coniectura textui conueniens est, quem exemplis illustrare videtur Aristoteles.

31. Καὶ μικρὸν) Interpres quoque μικρὸν agnoscit, *et paruum secundum morem:* quum procul dubio legendum sit πικρὸν, vt infra c. III. Πικρὸς, τὸ πρόσωπον σεσηρώς. *Sylb.* Auerroes et Aldus etiam μικρὸν, Du Vallius vero animaduertit quosdam dare πικρὸν, vnde coniectura Sylburgii fulcitur.

μικρὸν τὸ ἦθος, φθονερὸν εἶναι, εἰ καὶ μὴ ἐστὶ [32] *φθονεροῦ σημεῖα, ἐξ ἐκείνων δὲ τῶν προτέρων ἐνδέχοιτο ἂν τῷ φυσιογνώμονι καὶ τὸν φθονερὸν εὑρίσκειν. Μάλιστα μὲν, ὅταν ὁ τοιοῦτος ἴδιος τρόπος εἴη πεφιλοσοφηκότος. Τὸ γὰρ δυνάσθαι τινῶν ὄντων* [33] *ἀναγκαῖον εἶναι, ἴδιον ὑπολαμβάνοιμεν φιλοσοφίας· ὅπερ* [34] *ἐστὶν, ὅτε ἐναντιοῦται τούτῳ κατὰ τὰ πάθη φυσιογνωμονεῖν καὶ τὰ κακά.* [35] *Περὶ φωνῆς κατὰ μὲν τὸ πάθος ἐπισκοπῶν, ὀξεῖαν οἰηθείη ἄν τις δυεῖν ἕνεκεν τιθέναι τοῦ θυμοειδοῦς.*

Ὁ γὰρ

ſecundum morem inuidum eſſe, et ſi non ſint inuidi ſigna: ex illis autem prioribus contingat vtique phyſiognomoni et inuidum invenire. Maxime quidem, quando talis proprius modus fuerit philoſophantis. Poſſe enim quibuſdam exiſtentibus neceſſarium eſſe, proprium putamus philoſophiae. Quod contrarium eſt huic quandoque, iuxta paſſiones phyſiognomonizare et mala. Secundum paſſiones intendens quiſpiam acutam putarit duplicem ob cauſam iracundi vocem ponendam

32. *Φθονερεῦ σημεῖα*) Camot. *φθονεροῦ εὑρίσκειν σημεῖα.* *Sylb.* Quam lectionem. MSS. codicum eſſe Du Vallius prodit, Auerroes et Interpres vulgatam ſequuntur.

33. *Ἀναγκαῖον εἶναι, ἴδιον*) Du Vallius coniicit legendum eſſe, *τὸ ἀναγκαῖον εἶναι ἰδεῖν*, vel *εὑρίσκειν ἴδιον*, quod et melius.

34. *Ἔστιν, ὅτε*) Rectius *ἔστιν ὅτε*: Vt Interpr. *quod contrarium eſt huic quandoque iuxta paſſiones phyſiognomizare et mala.* *Sylb.* Auerroes, *Quod eſt, quando contraria ſunt huic iuxta paſſiones, phyſiognomizare etiam mala.*

35. *Περὶ φωνῆς*) Auerroes hic dubitationem aliquam proferri ab Ariſtotele aſſerit, et quidem recte.

Ὁ γὰρ ἀγανακτῶν καὶ ὀργιζόμενος, [36] ἐπιτείνειν εἴωθε τὸν φθόγγον καὶ ὀξὺ φθέγγεσθαι· ὁ δὲ ῥαθύμως διακείμενος, τόν τε τόνον ἀνίησι, καὶ βαρὺ φθέγγεται. Τῶν δ' αὖ ζώων τὰ μὲν ἀνδρεῖα, βαρύφωνά ἐστι· τὰ δὲ δειλὰ, ὀξύφωνα. Λέων μὲν καὶ ταῦρος, καὶ κύων [37] ὑλακτικὸς, καὶ τῶν ἀλεκτρυόνων οἱ εὔψυχοι, [38] βαρύφωνοι φθέγγονται· ἔλαφος δὲ καὶ λαγωὸς ὀξύφωνά ἐστιν. [39] Ἀλλ' ἴσως καὶ ἐν τούτοις κρεῖσσόν ἐστι μὴ ἐν τῷ βαρείαν ἢ ὀξείαν

esse. Indignatus enim, et iratus, distinguere consueuit vocem, et acute loquitur: qui autem remissus stat, remittit vocem, et grauiter loquitur. Rursus autem animalium fortia quidem, grauis vocis sunt, timida autem, acutae vocis. Leo quidem, et taurus, et canis latrabilis, et gallorum, qui sunt boni animi, grauiter vociferantur. Ceruus autem, et lepus, acutae vocis sunt. Sed forte et in his melius est, non eo quod ipsorum vox est

36. Ἐπιτείνειν) *Distinguere*, minus recte Interpres, mallem *intendere* cum Auerroe, vi oppositi τὸν τόνον ἀνίησι. Magis etiam placet Auerrois totius huius periodi translatio, sic enim: *Indignatus enim, et iratus intendere consueuit vocem, et acute loqui, segniter autem dispositus remittit vocem, et grauiter loquitur.*

37. Ὑλακτικὸς) latrabilis. Proprie de canibus dicitur irritatis, pro quo Attici ἀραρίζειν et ἀράζειν, quum tunc τὸ ἀρ sonant. Vide Ammon. de similibus et different. vocab. in voce, φωνεῖν, Ἀραρίζειν δ' ἐπὶ κυνῶν, παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἀπὸ τῆς ἀρ φωνῆς· παρ' ἡμῖν δ' Ὑλακτεῖν λέγεται.

38. Βαρύφωνοι) Camot. βαρύφωνα φθέγγονται. Rectius fortasse βαρύφωνον. *Sylb.* Auerroes βαρυφώνως legisse videtur.

39. Ἀλλ' ἴσως) Auerroes in margine notat, hic superioris dubitationis solutionem incipere.

ὀξεῖαν εἶναι [40] τὴν φωνὴν αὐτῶν, ἀνδρεῖον, ἢ δειλὸν τιθέναι, ἀλλ' ἐν τῷ τὴν μὲν ἐῤῥωμένην, ἀνδρείου· τὴν δὲ ἀνειμένην καὶ ἀσθενῆ, δηλοῦ ὑποληπτέον εἶναι. Ἔστι δὲ κράτιστον, ὅταν τὰ σημεῖα μὴ ὁμολογούμενα, ἀλλ' ὑπεναντιούμενα, μηδὲν τιθέναι, εἰ μή ἐστι [41] τῶν διηρημένων ποῖα ποίων πιστότερα· καὶ μάλιστα μὲν εἰς εἴδη, ἀλλὰ μὴ εἰς ὅλα τὰ γένη ἀναφέρειν. Ὁμοιότερα γάρ ἐστι τῷ ζητουμένῳ. Οὐ γὰρ ὅλον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων φυσιογνωμονοῦμεν, [42] ἀλλὰ τίνα τῶν ἐν τῷ γένει.

ΚΕΦ.

acuta, et grauis, fortem aut timidum ponere: sed arbitrandum eſt, fortem quidem fortis, remiſſam autem et imbecillem timidi. Eſt autem potiſſimum, quando ſigna non ſunt confeſſa, ſed ſubcontrariantia, nihil ponere, niſi ſint diſcrepantium inter ſe, alia credibiliora aliis. Et maxime quidem in ſpeciem, ſed non in tota genera referre decet: ſimiliora enim ſunt quaeſito. Non enim totum genus hominum phyſiognomizamus, ſed quaedam ſunt in genere.

40. Τὴν φωνὴν) Omnes fere Interpretes Ammonium ſequuti l. l. in voce φωνεῖν, vbi dicit, φωνεῖν μὲν γὰρ ἐπὶ ἀνθρώπων λέγεται, afferunt non alio quam hoc ſenſu occurrere hanc vocem, ſed falluntur egregie; nam non Matthaeus ſolum in comment. c. XXVI. v. 71. Καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε, ſed et locus noſter quod de aliis quoque dicatur animalibus docet.

41. Τῶν διηρημένων) Camot. τῶν δι' εἰρημένα: parum congruenter. Interpres vertit: *niſi ſint diſcrepantium inter ſe alia aliis credibiliora. Sylb.* Auerroes interpretem ſequutus eſt.

42. Ἀλλὰ τίνα etc.) Melius placet Auerrois tranſlatio, quam Interpretis, ſic enim reddit, *ſed quaedam eorum quae ſunt in genere*, κατὰ πόδα enim ſequitur Ariſtotelem.

ΚΕΦ. γ΄.

[1] Τῶν παθημάτων σημεῖα καθ' ἕκαςον τῶν παθῶν.

[2] Ἀνδρείου σώματος σημεῖα, [3] τρίχωμα σκληρὸν, [4] τὸ σχῆμα τοῦ σώματος ὀρθὸν, [5] ὀςᾶ καὶ πλευραὶ, καὶ

CAP. III.

Signa affectionum animi sigillatim.

Signa fortis corporis. Pili duri, figura corporis erecta, ossa, et costae, et extrema cor-

1. Τῶν παθημάτων etc.) Auerroes hic incipit Cap. VI. inscriptum: *Passionum, Habituumue multorum signa.*

2. Ἀνδρείου σώματος etc.) Ideam hominis fortis ex Aristotele repraesentat Herm. Follinus in Spec. hum. nat. p. 118.

3. Τρίχωμα σκληρὸν) Eiusmodi hominem σκληρόθριχα appellant Graeci. H. Follin. l. l. c. 14. p. 38. *pilos asperos* reddit, ac commemorat: septemtrionales populos magnanimos esse, asperrimisque tegi pilis. Duri autem pili deprehenduntur in leone et apro, atque fiunt a siccitate et calore, nimia ex spirituum abundantia prouenienre; vnde fortitudinem notant.

4. Τὸ σχῆμα etc.) Leonicenus mascul. gen. ὀρθός, et sic in seqq. τῷ σχήματι μὴ ὀρθός. *Sylb.* Aldus etiam dat ὀρθός. Erectam autem corporis figuram naturae auctorem concessisse homini, non solum, vt distingueretur a ceteris animantibus, sed vt dominii in creaturas recordaret, prorsusque nihil formidaret. Belle Ouid. Metam L. I. Fab. 2. v. 53. *Pronaque quum spectent cetera animantia terram, Os homini sublime dedit, caelumque videre Iussit et erectos ad sidera tollere vultus.* Nam qui totam lucem totus aspicit, qui cognoscit, Deo nos approbari, illi in futurum parari iubet et aeternitatem proponere, quam cogitationem qui mente concepit, Seneca auctore, Ep. CII. *nullos horret exercitus, non terretur tuba, nullis ad timorem minis agitur.*

5. Ὀςᾶ καὶ πλευραὶ etc.) Eiusmodi autem debet esse magnitudo, quae musculo-

καὶ τὰ ἀκρωτήρια τοῦ σώματος ἰσχυρὰ καὶ μεγάλα, 6 καὶ κοιλία πλατεῖα καὶ προσεϛαλμένη· 7 Ὠμοπλάται πλατεῖαι καὶ διεϛηκῆαι, οὔτε λίαν συνδεδεμέναι, οὔτε παντάπασιν ἀπολελυμέναι· 8 Τράχηλος ἐῤῥωμένος, οὐ σφόδρα σαρκώδης· 9 τὸ ϛῆθος σαρ-

poris fortia, et magna, et venter amplus, et contractus ad se, armi lati, et distantes, nec valde colligati, nec omnino dissoluti, collum forte, non vehementer carnosum, pectus

rum conueniat robori, si enim nimia esset magnitudo, musculi quoque cum corpore in nimiam excrescerent molem. Spirituum autem inopia vt plurimum magnam molem corporis comitatur, vnde et absentia fortitudinis suspicatur. Et verum est adagium: *homo longus raro ingeniosus*, imo etiam raro fortis. Distinguendum tamen est robur secundum Aristot. Polit. L. I. c. 6. in robur ad necessarios vsus ac seruilia opera, et in robur ad ciuiles vsus, opportunitatesque belli ac pacis adaptatum.

6. Καὶ κοιλία πλατεῖα etc.) Amplitudo ventris requiritur propter dorsi amplitudinem, pectorisque magnitudinem. Contractum autem dicit, vt distinguatur hoc signo ab obeso ac vorace. Amplus vero venter sufficienti cibo conseruatus, robur sustentat.

7. Ὠμοπλάται etc.) Humeri lati ad brachiorum motum validum pertinent: brachia enim tum humeris ac spatulis nituntur, vt parti immobili, quae exigitur in motu: at valido motui non nisi valida pars resistit. Fortitudinem autem designari, et res ipsa declarat, et Homer. comprobat Odyss. XVIII. v. 52. seqq. Φαῖνε δὲ μηρούς καλούς δε μεγάλους τε, φάνεν δὲ οἱ εὐρέες ὦμοι, Στήθεά δε ϛιβαροί τε βραχίονες, *ostendit autem crura pulcraque magnaque. Apparuerunt autem ei lati humeri, Pectoraque fortiaque brachia.*

8. Τράχηλος etc.) Collum forte, ex crassitie ossium scilicet, et musculorum, qui collo adhaerent, magnitudine, et quod ad motum brachiorum simul concurrit. Gracile contra collum imbecillitatem motuum significat.

9. Τὸ ϛῆθος etc.) Propter calorem naturalem pectus

σαρκῶδές τε καὶ πλατύ· [10] ἰσχίον προσεσταλμένον· [11] γαστροκνημίαι κάτω προσεσπασμέναι· [12] ὄμμα χαροπὸν, οὔτε λίαν ἐπτυγμένον, οὔτε πάντάπασι

carnofum, et latum, coxa contracta, pectem deorfum contractum, oculus charopus, nec valde expanfus, nec omnino clau-

dilatatur et amplum fit, et homini animus calore conciliatur.

10. Ἰσχίον) Pro ἰσχίον Interpr. legit γένειον, *gena*. Polemo c. 1. περὶ εἴδους ἀνδρείου, habet μέτωπον τέ λεῖον, et Adamantius περὶ εἴδων ἀνθρωπείων, μέτωπον οὔτε λεῖον, non multum abfimile ἐπισκύνιον ap. eumdem Polem. c. 6. ἐπισχοίνιον et Adam. c. 10., ἐπισκύνιον βαρύ. *Sylb.* Auerroes in margine notat, quosdam legere *gena*, quae lectio melior, quum poftea ἰσχίον occurrit. Sed nihil muto. Aldus hic et paulo poft ἰσχύον vitiofe, procul dubio ex operarum errore. Follin. l. l. p 119. reddit: *optima coxarum compactio.* Ἴσχιον autem fecundum Suidam eft, τὸ κοῖλον τοῦ γλουτοῦ, ἐν ᾧ ἡ κοτύλη στρέφεται, *caua pars femoris, in qua caput ipfius voluitur.* Hoc quoque Homerus dicit Iliad. ε. v. 305. fq. Τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ' ἰσχίον, ἔνθά τε μηρὸς Ἰσχίῳ ἐνστρέφεται· κοτύλην δέ τε μιν καλέουσι *Hoc iecit Aeneae per vertebrum, vbi femur Vertebro inuertitur, vertebrum vero ipfum vocant.*

11. Γαστροκνημίαι etc.) Pofterior tibiae pars carnofa fic dicitur, quoniam veluti venter tibiae eft: forma γαστροκνήμιον quoque occurrit. Follinus reddit: *furarum mufculi ad inferiora depulfi*, quippe qui toti corpori firmitatem conciliant.

12. Ὄμμα χαροπὸν) Rufus Ephefius quatuor colores tribuit illi parti oculi, quae contigua eft pupillae vsque ad album, videlicet μέλαν, *nigrum*, πυῤῥὸν, *rufum*, γλαυκὸν, *caefium*, et χαροπὸν *fuluum*, qui eft color pilis fubalbidis cameli fimilis, vel lapidi, quem ὀνυχίτην appellant v. Actuar. περὶ οὔρων L. I. c. 8. Ariftot. autem de gener. animal. L. V. c. 1. caefios oculos imbecilles effe fcribit, charopos autem validam indicare naturam, quia naturam in tota fua integritate defignant. Fol-

σι συμμύον· [13] αὐχμηρότερον τὸ χρῶμα τὸ ἐπὶ τοῦ σώματος· [14] ὀξὺ μέτωπον, εὐθὺ, οὐ μέγα· [15] ἰσχίον οὔτε λεῖον, οὔτε παντάπασι ῥυτιδῶδες.

Δειλοῦ σημεῖα, [16] τριχωμάτιον μαλακὸν, τῷ σώματι συγκεκαθικὸς, οὐκ ἐπισπερχές· αἱ δὲ γαστρο-

sus, squallidior color in corpore, acuta frons, recta, non magna: gena, neque laeuis, neque omnino rugosa.

Signa timidi. Pili molles, corpore inclinatus, non erectus, quae sunt sub vm-

lin. p. 119. magis virtutem quam colorem expressit oculi: *formidabiles oculi, nec admodum corrugati, nec omnino expansi, vel explicati.*

13 Αὐχμηρότερον etc.) Mallem reddere *colorem quasi adustum*; nam αὐχμὸς est siccitas ex vehementi aestu, et ille αὐχμός oritur apud fortem ex nimio calore interno. Nostrates: *ein martialisches Ansehen.*

14. Ὀξὺ μετώπον etc.) Bene Follin. l. c. *frons eminens, atque erecta, non tamen magnitudine prodigiosa. Frontem autem* Plinius H. N. L. X. c. 51. (37.) *tristitiae, hilaritatis, clementiae et seueritatis indicem* appellat, et Cicero de Legib. L. I. c. 8. *Et is qui appellatur vultus — indicat mores.* Iam vero affectiones forti tributae, ex calido innato sunt, quod assurgendo erectam, et se non nimium distribuendo non adeo magnam efficit frontem. In magna autem fronte confluere humores et spiritus in anteriorem partem Aristot. de partib. animal. L. II. c. 10. affirmat.

15. Ἴσχιον οὔτε etc.) Auerroes: *natis neque lenis, neque omnino rugosa.* Follin. *coxae nec admodum lenes, nec omnino rugosae.* Vterque male, nam λεῖος est *laeuis, planus*, quod et ex opposito ῥυτιδῶδες colligendum. Eiusmodi autem coxae robustos musculos designant.

16. Τριχωμάτιον μαλ. etc.) Ex frigiditate omnia haec deducenda sunt, et leporis natura. Follin. l. l. *Lenitudo pilorum, eorumdem ad corporis cutim concidentia, atque in crescendo tarditas incredibilis, surae ad superiora reuulsae.*

γαςροκνημίαι ἄνω ἀνεσπασμέναι· περὶ τὸ πρόσωπον ὕπωχρος· [17] ὄμματα ἀσθενῆ, καὶ [18] (εἰ) σκαρδαμύττει. Καὶ [19] τὰ ἀκρωτήρια τοῦ σώματος ἀσθενῆ· [20] τὰ σκέλη μικρὰ, καὶ χεῖρες λεπταὶ καὶ μακραί· ὀσφὺς δὲ μικρὰ καὶ ἀσθενής· [21] τὸ σχῆμα σύντονον ἐν ταῖς κινήσεσιν· [22] οὐκ ἰταμὸς, ἀλλ'

bilico sursum tracta; circa faciem subcroceus, oculi imbecilles, et mobiles, et extrema corporis imbecilla, et crura parva, manus longae, et subtiles: lumbi autem parui, et imbecilles, figura contensa in motibus, non vehemens, sed su-

17. Ὄμματα ἀσθενῆ etc.) Mallem cum Follino reddere: *Languidi oculi, et frequentissime nictitantes:* Vern. *Matte Augen.*

18. Εἰ σκαρδαμύττει,) Inclusa εἰ abest a Leonic. edit. Camotius melius καὶ σκαρδαμύττοντα, vt paulo infra τὰ γὰρ τάχεως σκαρδαμύττοντα. *Sylb.* εἰ deest apud Ald. et Du Vall. σκαρδαμύττοντα in MSS. esse affirmat. De voce σκαρδαμύσσειν vide Erotian. in Expos. Voc. Hipp voce καρδαμύσσειν, nam vtraque forma occurrit, Gorr. in Def. med. sumtam a nasturtio ait, quod κάρδαμον dicitur, quo si quis vtatur, assidue oculis conniuet.

19. Τὰ ἀκρωτήρια) Aldus dat ἀκροτήρια.

20. Τὰ σκέλη etc.) Follin. l. l. *Exigua crura, manus tenues atque prolixae.* Auerroes, *Manus longae et graciles.*

21. Τὸ σχῆμα σύντονον) Follin. *figura in motionibus agilis.* τὸ σχῆμα totius complectitur corporis figuram, qua timidus facile mouetur, tremit, fugamque capessere potest.

22. Οὐκ ἰταμὸς etc.) Follinus non κατὰ πόδα sequitur Aristotelem, sic enim: *Quod autem ad mores spectat, timidus malus non est, licet socordia ac stupore laboret. Est illi vultus inconstans, atque prae se fert tristitiam.* Pro οὐκ Ald. dat οὐχ.

ἀλλ' ὕπτιος, καὶ [23] τεθαμβηκὼς τὸ ἦθος· τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου εὐμετάβολον, κατηφής.

[24] Εὐφυοῦς σημεῖα, [25] σὰρξ ὑγροτέρα, καὶ ἁπα-

pinus, et ſtupefactibilis: mos, qui eſt in facie, mobilis, ſollicitus.

Ingenioſi ſigna. Caro humidior, et

23. Τεθαμβηκὼς) Rectius, opinor, τεθαμβηκώς· Τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου (vt ſupra c. II. καὶ ἐκ τῶν ἠθῶν, τῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐπιφ. et c. III. καὶ τὸ ἦθος, τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐπιφ.) εὐμετάβολον, κατηφές. *Sylb.* Du Vallius autem ſic: Melius τεταμβηκὼς τὸ ἦθος τ. ε. τ. π. εὐμετάβολος κ. vel εὐμετάβολον, κατήφες. Eamdem fere formam Homerus tribuit timido Iliad N. v. 278 ſqq. — ὁ δὲ δειλὸς ἀνὴρ, ὅς τ' ἄλκιμος ἐξεφαάνθη, τοῦ μὲν γάρ τε κακοῦ τρέπεται χρὼς ἄλλυ δις ἄλλῃ Οὐδὲ οἱ ἀτρέμας ἧσθαι. Ἐρητύετ' ἐν φρεσὶ θυμός. Ἀλλὰ μετοκλάζει, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους πόδας ἵζει· Ἐν δέ τε οἱ κραδίη μεγάλα στέρνοισι πατάσσει Κῆρας οἰομένῳ. Πάταγος δέ τε γίνετ' ὀδόντων. *Et timidus vir, quique fortis apparuerit. Huius enim mali vertitur color alius alio, Neque ei intrepide ſedere compeſcuit in mentibus animus Sed inclinat, et ſuper vtroſque pedes ſedet. Et vere ei cor valde pectoribus pulſat Mortem ferenti, ſtridor autem fit dentium.*

24. Εὐφυοῦς etc.) Follin. l. l. p. 120. Sic: *Bonam indolem nobis oſtendunt caro humidiuſcula, teneriuſculaque, ſed parum robuſta, obeſa autem non nimis.* Duplici autem ſenſu aliquis dici poteſt εὐφυής; primum, qui ex ingenuis prognatus eſt parentibus, quemque ingenuum appellamus, v. Plutarch. de educat. liber. c. I. deinde, cui natura bonam conceſſit indolem, ingenium, quae ſignificatio huius eſt loci.

25. Σὰρξ ὑγρ.) Eiuſmodi caro requiritur, vt ſpiritus eo melius citiuſue per meatus teneros, humidos laxosque ferri poſſint ad ingenii domicilium; ſtricta enim et contrectata caro ſpiritubus impedimenta maxima obiicit, et ingenio inducit tarditatem. Carnem vero ἁπαλοτέραν indicium ingenii perſpicacis eſſe, docet quoque Ariſtotel. de Anima, L. II.

ἁπαλωτέρα, οὐκ εὐεκτική, [26] οὐ δὲ πιμελώδης σφόδρα· [27] τὰ περὶ τὰς ὠμοπλάτας καὶ τράχηλον, ἰσχνό-

mollior, non boni habitus, neque valde pinguis: quae ſunt circa muſculos ſcapularum, et

c. 9. Vocem εὐεκτικὸς de firmo corporis habitu explicat Suidas, et bene Follinus *robuſtus*. Interpres, *boni habitus*, qui a natura eſt, et per conſeruationem valetudinis ſimul ſuſtinetur: ambiguitas tamen eſt in ipſa interpretatione, quaſi ii non ingenio pollerent, qui boni ſunt habitus. Exemplum quidem Clarani, animo viridis et vigentis, erga quem natura inique ſe geſſerat, atque talem animum male collocauerat, poteſt huic opponi, ſed iam Seneca obſeruante ep.XVI.hoc docet: *poſſe ingenium fortiſſimum ac beatiſſimum ſub qualibet cute latere.* Igitur et boni habitus corpora, et praui, poſſunt eſſe ingenioſa. Mallem tamen, et vti videtur verbis reliquis Ariſtotelis accommodatius, οὐκ εὐεκτική, *fibris non adeo denſis et compactis*, quae conueniunt carni, de qua ſermo eſt.

26. Οὐ δὲ πιμελώδης σφ.) Quamquam pinguedo ex ſanguine fiat, tamen frigidae naturae eſſe intelligitur, vnde nimia pinguedo calorem naturalem imminuit, atque ingenio aduerſatur. Quemadmodum enim obeſitas corpori in actionibus perficiendis obſtaculo eſt, ſic etiam animum in ſuis turbat operationibus.

27. Τὰ περὶ τὰς ὠμοπλ. etc.) Locus hic laborare aliquo modo videtur, quum enim voces τὰ περὶ τὰς ὠμοπλ. bis occurrant, vel eas duplicem ſignificationem admittere, vel Ariſtotelem ſibi contradixiſſe asſerendum eſt. Interpres, quem vide, non ſoluit nodum, neque Auerroes, quem Interpres habet conſentientem. Statuimus quidem cum Intp. in priori hemiſtichio τὰ π. τ. ὠ. eſſe muſculos circa ſcapulas, quod et Foll. egiſſe videtur, qui ſic: *quae* (ſc. carnes) *vero pertinent ad ſcapulas*, minime vero, quae ſunt circa muſculos ſcapularum, vt Interpres reddit ſatis obſcure: at in poſteriori, τὰ περὶ τ. ὠ. ſunt ſcapularum li-

ἰσχνότερα, [28] καὶ τὰ περὶ τὸ πρόσωπον· καὶ σύνδετα τὰ περὶ τὰς ὠμοπλάτας, καὶ τὰ κάτω ἀφειμένα· [29] εὔλυτα τὰ περὶ τὰς πλευράς. καὶ [30] τὸ νῶτον ἀσαρκότερον· [31] τὸ σῶμα λευκέρυθρον καὶ καθα-

collum, macriora, et quae ſunt circa faciem, incolligata: quae ſunt circa muſculos ſcapularum, et inferiora, remiſſa: bene ſoluta, quae ſunt circa coſtas: et ſecundum dorſum non carnoſus: corpus album mixto ru-

gumenta ſiue ἀκρωμία, de quibus Rufus in partium hominis nomenclatura, dicit, ſunt, οἱ σύνδεσμοι τῶν κλειδῶν καὶ τῶν ὠμοπλατῶν. Robur huic interpretationi conciliat vox Ariſt σύνδετα. Ergo verterem: *ligamenta ſcapularum arctius contracta.* Follinus non procul abeſt: *ſcapulae colligatae, atque ad inferiora demiſſae.* Gratiam autem eiuſmodi formae corporis humani tribuiſſe veteres, Terent. auctor eſt, in Eun. Act. II. Sc. I. v. 22. ſqq. *Demiſſis humeris eſſe, vincto pectore, vt graciles ſient. Si qua eſt habitior paulo, pugilem eſſe aiunt: deducunt cibum. Tametſi bona eſt natura: reddunt curatura iunceas.* Quidni et Gratias in eiuſmodi corporibus reſidere ſtatuamus?

28. Καὶ τὰ περὶ τὸ προσ.) Quae originem ducunt ex calore ſicco, comite agilitatis ſpirituum, quae ſe non patitur grauari a carnis pondere.

29. Εὔλυτα) Agnoſcit etiam Interpres, *bene ſoluta.* Camot. contrario ſenſu, ἄλυτα. *Sylb.* Du Vallius ἄλυτα in MS. eſſe in margine notauit. Εὔλυτα vera lectio, et hac voce reſpicitur ad motum muſculorum intercoſtalium internorum, thoracem exſpirando contrahentium Liberiorem efficiunt idcirco exſpirationem, et iuuant ingenioſos. Follin. *coſtae ſolutu faciles.*

30. Τὸ νῶτον) Rufus in Nomenclat. νῶτον appellat partem corporis poſteriorem a ceruice vſque ad μετάφρενον. Cf. Polydeuci Onomaſt. de partib. corp. hum. Alii contra partem ceruici ſubiectam, et vt plurimum duodecim comprehenſam vertebris νῶτον nominant.

καθαρόν· [32] τὸ δερμάτιον λεπτόν· [33] τριχωμάτιον μὴ λίαν σκληρὸν, μηδὲ λίαν μέλαν· [34] ὄμμα χαροπὸν, ὑγρόν.

Ἀναισθήτου σημεῖα· [35] τὰ περὶ τὸν αὐχένα καὶ

bore, et purum: cutis subtilis: pili non valde duri, vel valde nigri: oculus charopus, humidus.

Insensati signa. Quae sunt circa collum

At Aristoteles latius sumit hanc vocem pro tota parte posteriore ab occipite vsque ad extremum coccygem, triginta quatuor vertebris compacta, Lib. I. hist. anim. c. 15. quocum consentit Festus Aut. Rom. L. IV. ab initio.

31. Τὸ σῶμα etc.) Follinus l. l. reddit: *Color ex rubedine et candore conflatus, corpus sincerum, tenuis cuticula*, quasi in Graeco esset τὸ χρῶμα, sed quum in voce λευκέρυθρον iam contineatur coloris notio, vox σῶμα retinenda. Color autem ille, mixta aliqua pituitae cum sanguine portione, eius calorem retundens, prodit, vnde bonae indolis signum esse potest. Τὸ καθαρὸν autem innuit, corpus neque maculis, naeuisque, neque aliis deformitatibus conspersum.

32. Τὸ δερμάτιον) Cuticula tenerrima facile perspirationem, actionibus corporis conuenientem, transmittens.

33. Τὸ τριχωμάτιον etc.) Camot. τρίχωμα τὸ μὴ σκληρ. *Sylb*. Du Vallius MS. auctoritate Camotii firmari lectionem notauit. μὴ δὲ, diuisim Aldus. Niger autem color ex succo melancholico oritur, qui per mollitiem pilorum, per sanguinis affluxum productam, rite temperatur, moderatumque calorem, ingeniosis peculiarem producit. Iam omnes, qui ingenio in literarum doctrinis artibusque claruerunt liberalioribus, melancholicos fuisse tradit Aristot. Probl. s. 30.

34. Ὄμμα χαρ.) Follin. l. l. *Oculi valde gratiosi, ceterum humidiusculi.* Non male, nam vultus laetitiam cordis prodens sic appellatur. De colore per χαροπὸν designato supra diximus n. 12.

35. Τὰ περὶ τὸν αὐχένα) Nimia enim carnis moles

καὶ τὰ σκέλη σαρκώδη καὶ συμπεπλεγμένα καὶ συνδεδεμένα· 36 *κοτύλη ϛρογγύλη· ὠμοπλάται ἄνω ἀνεσπασμέναι·* 37 *μέτωπον μέγα, περιφερὲς, σαρκῶ-*

et crura, carnoſa, complexa, et colligata: cotyle rotunda: muſculi ſcapularum, ſurſum expanſi: frons magna, circularis, car-

ingenii impedit agilitatem, et qui cibis nimium replentur, et carnoſi fiunt, inepti ſunt ad literarum contentionem.

36. Κοτύλη) Apud Anatomicos ſic dicitur cauitas osſis profundior, in quam alterum os inſeritur. v. Gorr. in def. med. p. 243. Inſignis eſt locus apud Hom. quem n. 10. laudauimus, oſtendens medicos hanc ſignificationem tribuiſſe huic vocabulo, in Iliad. ε. v. 305 ſqq. Τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ' ἰσχίον, ἔνθα τε μηρὸς Ἰσχίῳ ἐνϛρέφεται, κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι, Θλάσσε δὲ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε, *Hoc iecit Aeneae per vertebrum, vbi femur Vertebro inuertitur, vertebrum vero ipſum vocant, Fregit autem ei vertebrum, ad hoc vtrumque rupit neruum.* Ad Ariſtotelis autem verba quod attinet, plane ignoro, quid ſibi velit Follin. l. l. ſic reddens: *patella rotunda*, non enim video quomodo λεκάνιον, vel ἐπιγονὴ a librariis in κοτύλη permutari potuerit, et editt. omnes, quotquot vidi, refragantur. Auerroes adeo retinuit graecam vocem, *cotyle rotunda.*

37. Μέτωπον μ.) Plures concurrunt cauſae, quae eiuſmodi frontem ſtupiditatis nota ſignant, primo magnitudo, qua multa cerebri ſubſtantia eius cauo ineſſe creditur, ſtupidos reddens homines, deinde rotunditas, quam formam aſinorum frons habet, et tandem carnis copia ſpirituum inopiam declarans. Ariſtoteles tamen ſibi ipſi contradicere videtur; nam, in Hiſt. Anim. L. I. c. 8. dicit, οἷς μὲν μέγα μέτωπον, βραδύτεροι — — οἷς δὲ περιφερὲς, θυμικοί. *Quibus frons magna, ſegnes,* (ſegnities autem vt plurimum comes eſt ſtupiditatis) *quibus vero rotunda, iracundi.* Quomodo ergo iracundia cum ſtupiditate conuenit? Sed ſalua res eſt, ſi tantum-

σαρκῶδες· [38] Ὄμμα χλωρὸν, κωφόν· [39] κνῆμαι περὶ σφυρὸν παχεῖαι, σαρκώδεις, στρογγύλαι· [40] σιαγόνες μεγάλαι, σαρκώδεις· [41] ὀσφὺς σαρκώδης. σκέλη

nosa: oculus croceus: crura circa talum grossa, carnosa, rotunda: mandibulae magnae, carnosae, lumbi carnosi, crura lon-

modo quid μέτωπον sit, definiamus: sic autem Arist. l. l. μέτωπον ἐστὶ τὸ μὲν ὑπὸ τὸ βρέγμα μεταξὺ τῶν ὀμμάτων, *Frons est sub sincipite posita inter id ipsum et oculos.* Iam uero duplex est rotunditas frontis, nimirum a capillis ad oculos, qualis est frontis asinorum, et deinde a tempore ad tempus, quae iracundiae signum est. Prior ad nostrum, posterior ad laudatum spectat Aristotelis locum.

38. Ὄμμα etc.) Κωφὸν non agnoscit Interpres. *Sylb.* Auerroes, *oculus pallidus, obtusus.* Follin. *Virides oculi ad videndumque ineptissimi.* Paucus siquidem humor influit, atque aciem videndi obtundit.

39. Κνῆμαι etc.) Male Interpres, *crura circa talum,* melius Follinus, *tibiae circa malleolos crassae, carnosae, atque rotundae.* Κνήμη enim est os crassissimum interiori in parte situm, cui soli femur articulatur per διαρθρώσιν. Ipsi annexa est ἡ περονὴ sura, fines vero κνήμης καὶ περόνης inferni, qua vtrimque carne priuati et gibbi extraque prominent, σφυρὰ *malleoli* nuncupantur, ab aliis falso *tali.* Vide Galen. de ossibus; c. 22. Nimia autem tibiarum crassities, atque carnositas, ingenii defectum indicat.

40. Σιαγόνες) *Maxillae, mandibulae.* Ephes. Rufus de appellatt. partt. corp. hum. σιαγόνες dictae et παρειαὶ et γνάθοι; quarum altera superior, altera inferior est. Et Auctor Εἰσαγωγῆς, ἢ Ἰατροῦ, σιαγόνες ad mentum vsque descendunt, et hic in mucronem desinunt.

41. Ὀσφὺς σαρκ.) Follin. l. l. reddit, *lumbi impense corpulenti,* quasi in graeco fuisset σφόδρα, siue ἄγαν, sed non opus hanc adiicere particulam, per se enim patet.

σκέλη μακρά· [42] τράχηλος παχύς· [43] πρόσωπον σαρκῶδες, ὑπόμακρον ἱκανῶς· τὰς δὲ κινήσεις καὶ τὸ σχῆμα, καὶ τὸ ἦθος τὸ ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐπιφαινόμενον, κατὰ τὰς [44] ὁμοιότητας ἀναλαμβάνει.

Ἀναιδοῦς σημεῖα, [45] ὀμμάτιον ἀνεπτυγμένον καὶ

ga, collum groſſum, facies carnoſa, ſublonga ſatis: motus autem, et figuram, et morem, qui apparet in facie, ſecundum ſimilitudines accipit.

Inuerecundi ſigna. Oculus apertus, et

42. Τράχηλος.) *Craſſa ceruix*, Follin. At craſſa ceruix eſt eodem Ariſtotele autore, ſignum iracundiae, vnde mallem τὸ παχὺς pro ſynonymo vocis σαρκώδες habere.

43. Πρόσωπον) Ea pars apud Iul. Pollucem dicitur πρόσωπον, quae fronti ſubeſt. Ariſtot. L. III. c. 1. in fine, de hominis tantum facie πρόσωπον vſurpari aſſerit, ſubnectens cauſam, διὰ γὰρ τὸ μόνον εἶναι ὀρθὸν τῶν ζώων, μόνον πρόσωθεν ὅπωπε, καὶ τὴν φωνὴν εἰς τὸ πρόσω διαπέμπει. *Nam vnus animalium homo erectus eſt, ſolus proſpicit anteuerſus, vocemque anteverſus mittit.* Carnoſa autem facies, et longa, ob materiae eſſormandae quantitatem, et caloris debilitatem, animi agilitati ingenioque aduerſa eſt. Mores autem e facie cognoſcere docet peculiaris doctrina προσωποσκοπία, et medici morborum etiam ſigna ex facie colligentes habent ſuam προσωποσκοπίαν, de qua egit Quellmalzius peculiari disſertatione. Lipſ. 1758.

44. Ὁμοιότητας) Hanc vocem cum Cam. probat Interpres, *ſecundum ſimilitudines accipit*, atque ita etiam infra eſt, ἐπειδὴ γὰρ τὰ ὀράματα ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγεται ἀναφέρεσθαι ἐπὶ τὰς ὁμοιότητας. Leon. et Iſingr. parum convenienter habent ὠμοπλάτας. *Sylb.* Aldus legit ὠμοπλάτας, et Follinus, ſic enim: *verumtamen motus corporis ac habitum, praeterea vniuerſos faciei geſtus, ſcapulas retorquet ſtupidus.* Auerroes tamen ὁμοιότητας mauult.

45. Ὀμμάτιον etc.) Oculis facile affectiones corpo-

καὶ λαμπρόν· [46] βλέφαρα ὕφαιμα, καὶ παχέα· μικρὸν ἔγκυρτος· ὠμοπλάται ἄνω ἐπηρμέναι. Τῷ σχήματι μὴ ὀρθὸς, ἀλλὰ μικρῷ προπετέστερος. [47] Ἐν ταῖς κινήσεσιν, ὀξύς. [48] Ἐπίπυῤῥος τὸ σῶμα· τὸ

ſplendidus, palpebrae ſanguineae, et craſſae, et parum curuus, muſculi ſcapularum ſurſum eleuati, figura non recta, ſed parum prona. In motibus autem acutus, rubeus cor-

ris communicantur, et propter pellucidatem ſunt velvti gemmae, in quibus et vitia et ſordes maxime apparent. Follinus melius quam Interpres expreſſit Ariſtotelis ſenſum: *Hominis impudentiam declarant ſimul expanſi et ſplendidi oculi, palpebrae rubicundae et corpulentae.* Nam τὸ ἀναπτύσσειν proprie de expanſione veſtis vel telae vſurpatur, et τὸ ἀτενὲς quod Ariſt. L. I. c. 10. hiſt. animal. de iisdem adhibet oculis, ſimul includere videtur. Ergo eiuſmodi oculus intelligitur, qui irretorto et aperto adſpectu in aliquem fertur, et conſcientiam bene factorum ſimulare ſtudet. Τὸ λαμπρὸν autem, non ſolum eſt indicium amoris illiciti, ſed et, neque iniuria, impudentiae, quae amores conſequitur, de qua Ouid. de arte amandi L. II. v. 721. ſqq. *Adſpicies oculos tremulo fulgore micantes vt Sol in liquida ſaepe refulget aqua.*

46. Βλέφαρα) Haec oculorum tegumenta ſunt partes membranoſae, et vt plurimum tenuiſſima cute conſtantes, ideoque inter omnia animalia frequentius homo conniuet. V. Ariſt. de part. anim. L. II. c. 13. πολλάκις δ' ὁ ἄνθρωπος, διὰ τὸ λεπτοδερμότατον εἶναι, *homo* conniuet *frequentius, quoniam cutem tenuiſſimam habet.* Vnde de noſtro loco ratio poteſt reddi, nam craſſities palpebrarum ex rigiditate muſculorum mouentium cutiſque orta eſt, quia irretortis oculis inuerecundi alios adſpicere ſolent.

47. Ἐν ταῖς κινήσεσιν) Auerroes, *in motibus praeceps.* Follin. autem, *in motionibus agilitas magna,* nam ὀξὺς dicitur is, qui promtus et expeditus eſt in aggre-

τὸ χρῶμα ὕφαιμον· [49] στρογγυλοπρόσωπος· [50] τὸ στῆθος ἀνεσπασμένον.

[51] Κόσμιος, ἐν ταῖς κινήσεσι βραθὺς καὶ [52] διαλεκτικός· [53] φωνὴ βραδεῖα καὶ πνευματώδης, καὶ [54] ἀσμενής· [55] ὀμμάτιον ἀλαμπὲς, μέλαν, καὶ μήτε

pore, color sanguineus, facies rotunda, pectus sursum tractum.

Moderati signa. In motibus tardus, loquens tarde: vox tarda, plena, spiritus mitis, oculus hilaris, non splendidus, niger, neque

diendis expediendisque negotiis.

48. Ἐπίπυῤῥος etc.) Follin. *corpus rutilum subsanguineusque color*, quippe qui agilitatem propter celeriorem humorum influxum producit, simulque corpus rubore tingit.

49. Στρογγυλοπρόσωπος) Aldus dat στρογγυλοπρόσωπον. *Rotundam faciem*.

50. Τὸ στῆθος etc.) Auerroes, *pectus sursum contractum*. Follinus vero, *pectus reuulsum*.

51. Κόσμιος) Follin. *Modestus*, quod etiam eo redit, latius tamen patet vox *moderatus*. Modestiam autem descripsit Aristot. in magn. moral. L. II. c. 2.

52. Διαλεκτικὸς) Forsan, καὶ τῇ διαλέκτῳ. *Sylb.* Interpres male, *loquens tarde*, habetque Auerroem consentientem. Melius Follin. *ad disputationes aptissimus*, nam facile cedit, omniaque decenti elegantique profert ratione, et in confabulationibus idcirco gratus.

53. Φωνὴ βραδεῖα) Interpres non accurate, *vox tarda*, *plena* (quae vox non in Graeco) etc. Melius Auerroes: *cuius vox tarda, et plena spiritu, et mitis.* Follin. *cuius vox tarda est, sed spiritus plena, facilis, atque blanda.* Ad oues enim referuntur tales, ergo haec vox iis competit.

54. Ἀσμενὴς) Interpres videtur legisse εὐμενὴς, dum vertit, *mitis. Sylb.* Consentit Auerroes: Interpunctio aeque ac lectio apud Aldum haec est; πνευματώδης· Ἀσμενὲς ὀμμάτιον· ἀλαμπές. Sic quoque Auerroes legisse videtur: *oculus hilaris, non splendidus etc.*

τε λίαν ἀνεπτυγμένον, μήτε παντάπασι συμμεμυκὸς, σκαρδαμυκτικὸν βραδέως. Τὰ γὰρ ταχέως σκαρδαμύττοντα τῶν ὀμμάτων, τὰ μὲν δειλὸν, [56] τὰ δὲ θερμὸν σημαίνει.

[57] Εὐθύμου σημεῖα, [58] μέτωπον εὐμέγεθες, καὶ σαρκῶδες, καὶ λεῖον· τὰ περὶ τὰ ὄμματα ταπεινότερα,

valde apertus, neque omnino clausus, palpebrizans tarde. Oculorum enim, qui celeriter palpebrizant, hi quidem timidum, illi vero calidum signant.

Animosi signa. Frons bene magna, et carnosa, et laeuis; quae sunt circa oculos, videntur

55. Ὀμμάτιον ἀλαμπές) Non agnoscit vocem ἀλαμπές Follinus, hunc locum reddendo: *Oculi illis sunt nigri, nec admodum adaperti, nec conniuentes omnino, sed tarde admodum concidentes.*

56. Τὰ δὲ θερμὸν) Follinus legisse videtur τὸν θρασὺν, quae literarum permutatio sane facillima fuit apud librarios, vertit enim: *hi quidem timiditatem, illi vero summam audaciam significant.* Audaces autem cum timidis aliquo modo conuenire docet Aristot. de morib. L. III. c. 10. οἱ μὲν θρασεῖς προπετεῖς, καὶ βουλόμενοι πρὸ τῶν κινδύνων, ἐν αὐτοῖς ἀφίστανται, *audaces quidem sunt praecipites, voluntque ante ipsa pericula periclitari, in ipsis autem constituti, absistunt.* Ergo Follini emendatio non adeo repudianda.

57. Εὐθύμου) Non bene hanc expressit vocem Interpres per *animosus*, nam animosus est idem ac iracundus, forte hanc significationem voci tribuere voluit, qui bono est animo, qui laetatur. Auerroes melius, *iucundi*, quem et sequitur Follinus.

58. Μέτωπον εὐμέγεθες etc.) Auerroes: *frons ingens et carnosa, et lenis, quae sunt circa oculos humiliora.* Foll. in idea iucundi hominis, p. 121. *frons magnitudine procerosa, aequalis et corpulenta, depressi oculi.* Frontem vero magnam conferre ad distinctam cognitionem, et iudicium acre Aristot. docet de partib. anim. L. II. c. 10.

τερα, καὶ [59] ὑπνωδέστερον τὸ πρόσωπον φαίνεται, μήτε δεδορκὸς, μήτε σύννουν. Ἐν δὲ ταῖς κινήσεσι βραδὺς ἔσω καὶ ἀνειμένος, τῷ σχήματι καὶ τῷ ἤθει τῷ ἐπὶ τοῦ προσώπου, μὴ [60] ἐπισπερχὴς, [61] ἀλλὰ ἀγαθὸς φαινέσθω.

[62] Τὰ ῥυτιδώδη τῶν προσώπων, καὶ ἰσχνὰ ὄμματα κατακεκλασμένα, ἅμα δὲ καὶ τὰ [63] κεκλασμέ-

humiliora, et facies somnolentior, neque intense adspiciens, neque remisse: in motibus tardus erit, et remissus figura, et more, qui est in facie, non praeceps, sed videtur bonus.

Inanimosi signa Rugosa facies, et macri oculi confracti, simul autem et confracta

nam ibi sanguis fit sincerior, dum confluentes in anteriorem cerebri partem humores et spiritus, refrigerium aliquod patiuntur, et distinctam cognitionem producendi aptiores redduntur. Sensu quoque plurimo pollent eiusmodi homines, sibique et aliis vitam reddere valent iucundiorem.

59. Καὶ ὑπνωδέστερον.) Auerroes: *Apparet et facies somnolentior.* Follin. bene: *somnolenta facies, nec admodum explicata, nec cogitabunda.* Itaque somnolentior facies distinguit iucundum a lasciuo, nec admodum explicata, a leuitatis macula laborante, nec cogitabunda, a melancholico.

60. Μὴ ἐπισπερχὴς) Auerroes, *non praeceps.* Follin. *minime celer.* Ἐπισπερχὴς enim is dicitur, qui impulsu quodam in aliquid fertur, qui absque omni consilio agit, sine praeuia deliberatione.

61. Ἀλλὰ ἀγαθός) Follin. *sed semper modestus*, qui nihil agit, quod ipsi taedium, moerorem, aut dedecus affert.

62. Τὰ ῥυτιδώδη etc.) Ante τὰ ῥυτιδώδη Interpres inserit ἀθύμου σημεῖα, sic enim vertit: *Inanimosi signa, rugosa facies. Sylb.* Follin. verb. ἀθύμου σ. non agnoscit, Auerroes autem, *Tristis signa.*

63. Τὰ κεκλασμένα) Repetitionem istam τὰ κεκλασμένα

κλασμένα τῶν ὀμμάτων, δύο σημαίνει, τὸ μὲν μαλακὸν καὶ θῆλυ, τὸ δὲ κατηφὲς καὶ ἄθυμον. Ἐν τῷ σχήματι ταπεινὸς, καὶ ταῖς κινήσεσιν 64 ἀπηγορευκώς.

65 Κιναίδου σημεῖα, 66 ὄμμα κατακεκλασμένον· γονύκροτος· ἐγκλίσεις τῆς κεφαλῆς εἰς τὰ δεξιά·

oculorum duo significant, hoc quidem molle, et femininum, illud vero demissum, et pauidum: in figura humilis, et motibus remissus.

Signa cinaedi. Oculus confractus, genu flexibilis, inclinatio capitis ad dextram, motus

τῶν ὀμμάτων agnoscit etiam Interpres, *confracta oculorum.* Paulo planior ergo sententia fuerit, si praeced. v. ante ὄμμα periodicam distinctionem collocemus: vt praecedentia adiectiua referantur ad ἀθύμου σημεῖα. *Sylb.* Aldus in margine notauit, quosdam habere κατακεκλασμένα, vti paulo ante. Totum autem locum Foll. sic vertit: *Porro facies rugosa, ac macilenta, praeterea distorti oculi, atque reuulsi duo nobis significant. Illud quidem molle ac effeminatum, hoc vero sollicitum ac triste. Tale autem sortitur homo, qui forma quidem humili est, in motu autem remissus.*

64. Ἀπηγορευκώς) *Remissus*, qui in omnibus motibus gestibusque se ostendit omni spe destitutum. Eiusmodi animi dispositionem in Niobe eleganter depinxit Ouid. Metam. L. VI. Fab. 1. v. 159. sqq.—*Diriguitque malis; nullos mouet aura capillos. In vultu color est sine sanguine: lumina moestis Stant immota genis: nihil est in imagine viuum: Ipsa quoque interius cum duro lingua palato Congelat, et venae desistunt posse moueri, Nec flecti ceruix, nec brachia reddere gestus, Nec pes ire potest.*

65. Κιναίδου.) Aldus dat κιναίδους. Dicti autem sunt autore Perotto in Corn. Cop. p. 844. ἀπὸ τοῦ κινεῖν τὰ αἰδοῖα, hoc est, a virilibus manu tractandis. Ob-

ξιά· [67] αἱ φοραὶ τῶν χειρῶν ὑπτίαι καὶ ἔκλυτοι· καὶ [68] βαδίσεις διτταὶ, ἡ μὲν περινεύοντος, ἡ δὲ κρατοῦντος τὴν ὀσφύν· καὶ [69] τῶν ὀμμάτων περιβλέψεις· οἷος ἂν εἴη Διονύσιος ὁ Σοφιςής.

[70] Πικρὸς, τὸ πρόσωπον [71] σεσηρώς· μελανόχως·

manuum ſupini, et diſſoluti, et ambulationes duplices. Haec quidem circumclinantis, alia vero tenentis lumbos, et oculorum circumſpectiones, qualis vtique fuerit Dionyſius Sophiſta.

Signa amari. Facie remiſſus, nigri colo-

ſcoenum hominum genus, deteſtandumque, quod e diametro oppoſitum eſt muliérculis tribadibus. In more autem cinaedis erat poſitum, pudenda iuuenum ac adoleſcentum eo potiſſimum agitare conſilio, vt excitarent eorum in ſe libidinem. Omne etiam ſuum ſtudium in id impendebant, vt quaererent, qui virilis membri magnitudine reliquos antecelleret, atque tam deteſtando ſpectaculo, tamquam ſpecie aliqua pulcerrima, oculos ſaepenumero oblectabant.

66. Ὄμμα κατακεκλασμένον) *Oculus confractus*, qualis eſt triſtium, ſed et laſciuorum. Talem oculum viuidis pingit coloribus Ouid. in Ep. Helenae ad Parid. Ep. 17 v.77 ſq. *Tu modo me ſpectas oculis laſciue proteruis Quos vix inſtantes lumina noſtra ferunt.*

67. Αἱ φοραὶ τῶν χ.) *Motus manuum diſſoluti et ſupini*, mallem, *geſticulationes manuum ſupinae et ſolutae*, quum videlicet cinaedi ea ſollicite remouerint, quae motum manuum impedirent.

68. Βαδίσεις δίτται) *ambulationes duplices*, hoc eſt, eiuſmodi ingreſſus, qui produnt duplex illorum munus, de quo Ariſtoteles ſtatim.

69. Τῶν ὀμμάτων περιβλέψεις) *Oculorum circumſpectiones*, id eſt, oculi huc et illuc mobiles, qui ſunt ſignum inconſtantis et inquieti animi, qualis vtique propter amorum illecebras fuere cinaedi.

70 Πικρὸς) *Amarus, acerbus*, eſt is, qui iram per

χρως· ἰσχνός· τὰ περὶ τὸ πρόσωπον διεξυσμένος· τὸ πρόσωπον ῥυτιδώδης. ἄσαρκος, εὐθύθριξ, καὶ μελάνθριξ.

72 Θυμώδης, ὀρθὸς τὸ σῶμα· τῷ σχήματι εὔπλευ-

ris, macer, quae ſunt circa faciem quaſi abraſa: facies rugoſa, non carnoſus, recti crines, et nigri.

Signa iracundi. Rectus corpore, figura

D 3

longum tempus ſouet. Ariſtot. de morib. L. IV. c. 11. Οἱ δὲ πικροὶ, δυσδιάλυτοι, καὶ πολὺν χρόνον ὀργίζονται. Κατέχουσι γὰρ τὸν θυμὸν, παῦλα δὲ γίνεται, ὅταν ἀνταποδιδῷ, ἡ γὰρ τιμωρία παύει τῆς ὀργῆς, ἡδονὴν ἀντὶ τῆς λυπῆς ἐμποιοῦσα. Τούτου δὲ μὴ γινομένου, τὸ βαρὺς ἔχουσι. Διὰ γὰρ τὸ μὴ ἐπιφανὲς εἶναι, οὐδὲ συμπείθει αὐτοὺς οὐδείς. Ἐν αὐτῷ δὲ πέψαι τὴν ὀργὴν χρόνου δεῖ. Εἰσὶ δὲ οἱ τοιοῦτοι ἑαυτοῖς ὀχληρότατοι, καὶ τοῖς μάλιστα φίλοις. *Acerbi vero difficulter reconciliantur, et longo tempore iraſcuntur. Continent enim iram, et non, niſi vbi reddiderint, ceſſant: nam vltio his iram ſedat, dum voluptatem loco doloris inducit: quod quouſque non euenit, grauatum animum habent, quia vero id non manifeſtum: neque ſuaſione apud eos vtitur quiſpiam: et ipſi ſecum iram concoquere, non niſi mora quadam temporis poſſunt. Suntque huiuſmodi homines tum ſibi ipſi moleſtiſſimi, tum iis, qui maxime ipſis ſunt amici.* Acerbitatem autem irae eſſe ſpeciem aſſerit Seneca de ira c. 4. L. I. *etiam ſi amarum nos, acerbumque dicimus, nec minus ſtomachoſum, rabioſum, clamoſum, difficilem, aſperum, quae omnia irarum differentiae ſunt.*

71. Σεσηρώς) Commodum vocabulum amari affectum rite explicans, ore enim aperto et hianti eſſe ſignificat, et vſurpatur potiſſimum proprie de canibus; qui rictu deducto, ita vt conſpiciantur dentes, minitantur, ſeu qui ringuntur.

72. Θυμώδης) Totum hunc locum, paulo aliter quam Interpres, ſic reddit Follin. p. 122. *Iracundus colore rutilo eſt tinctus, cui ſcapulae magnae ſunt, latae,*

εὔπλευρος, εὔθυμος, [73] ἐπίπυῤῥος· ὠμοπλάται διεστηκῆαι, καὶ μεγάλαι, καὶ πλατεῖαι· ἀκρωτηρία μεγάλα, καὶ ἐγκρατῆ· λεῖος καὶ περὶ τὰ στήθη, καὶ περὶ βουβῶνας· εὐπώγων· [74] εὐανθής [75] ὁ περίδρομος τῶν τριχῶν, κάτω κατεληλυθώς.

[76] Πραΰς, [77] ἰσχυρὸς τὸ εἶδος, εὔσαρκος· ὑγρὰ σὰρξ

bene latus, animoſus, ſubrufus, ſcapulae diſtantes, et magnae, et latae, extrema magna, et fortia, laeuis et circa pectus, et circa bubones, barbatus probe, capillorum ambitus floridus, deorſum tendens.

Signa manſueti. Fortis ſpecie, bene car-

aliquoque internallo diſtinctae, extremae autem corporis partes, magnae atque rotundae. Ceterum circa pectus et pubem eſt lenis, mento autem barbatus, atque etiam floridus, ambitum vero capillorum ad inferna habet demiſſum. Qualis autem ſit inter iratum et iracundum differentia, ex Seneca de ira, L. I. c. 4. videndum

73. Ἐπίπυῤῥος) Hic color conciliatur corpori ex pulſu iracundi, qui eſt altus, magnus, vehemens, celer, creber, ſpiratio ipſa redditur vehementior, tremit labium inferius, et apud quoſdam totum corpus, quae omnia indicio ſunt affluxum ſanguinis ad exteriores partes non ſolum fortiorem eſſe, ſed eas quoque rubore tingere.

74. Εὐανθής) *Floridus*, nimirum propter influxum et circulationem humorum ad radices capillorum, quo humectantur et nutriuntur.

75. Ὁ περίδρομος τῶν τρ.) Vulgatam lectionem, etiam expreſſit Interpres: *capillorum ambitus floridus, deorſum tendens.* Polemo, κεφ. ιε. omittit εὐανθής. Sic enim: ὁ περίδρομος τῶν τριχῶν κάτω βλέπων *Sylb.* Vulgatam lectionem quoque ſequutus eſt Auerroes.

76. Πραΰς etc.) Follinus hunc totum locum ſic reddit: *Manſuetus ingenio fortis eſt, et corpulentus, humida atque copioſa carne redundans, proceroſa tametſi, nec immoderata praedi-*

σὰρξ καὶ πολλή· εὐμεγέθης καὶ σύμμετρος, [78] ὕπτιος τῷ σχήματι· ὁ περίδρομος τῶν τριχῶν ἀνεσπασμένος.

[79] Εἴρων· πίονα τὰ περὶ τὸ πρόσωπον, καὶ τὰ περὶ τὰ ὄμματα ῥυτιδώδη· ὑπνῶδες τὸ πρόσωπον τῷ ἤθει φαίνεται.

Μικρόψυχος, [80] μικρομέλης, μικρογλάφυρος, ἰσχνὸς, μικρόμματος, καὶ μικροπρόσωπος· οἷος ἂν εἴη [81] Κορίνθιος ὁ Λευκάδιος.

[82] Φιλό-

nosus, caro humida, multa, bonae magnitudinis, et commensuratus, figura curuus, cursus capillorum sursum vulsus.

Eorum, qui sunt aliorum reprehensores. Oculi sunt rugosi, somnolenta facies de more videtur: quae circa faciem sunt, et oculos, pinguia.

Pusillanimi. Paruorum membrorum, et paruorum articulorum, macer, et paruorum oculorum, et paruae faciei, qualis fuerit Leucadius Corinthius.

D 4

tus magnitudine, verum figura corporis resupina. At capillorum caesaries mansueto reuulsa est.

77. Ἰσχυρὸς τὸ εἶδος) Auerroes, *grauis specie*, id est, qui vultu et gestibus, animi grauitatem, qui ira non facile afficitur, prae se fert. Πρᾳότης enim ἐςὶ μεσότης περὶ ὀργὰς. *Mansuetudo enim circa iram mediocritas est.* v. Aristot. de morib. L. IV. c. 11. et L. II. c. 7.

78. Ὕπτιος) Auerroes: *figura curuus.*

79. Εἴρων) Auerroes, *simulator.* Cuius characterem ad viuum descripsit Theophrastus in charact. eth. peculiari capite

80 Μικρομέλης) Paruitas membrorum, et reliquarum partium, de quibus hic ser-

[82] Φιλόκυβοι, γαλεαγκῶνες καὶ [83] ὀρχηταί.

[84] Φιλολοίδοροι, [85] οἷς τὸ ἄνω χεῖλος μετέωρον· καὶ [86] τὰ εἴδη προπετεῖς, ἐπίπυῤῥοι,

Ἐλεή-

Ludi amantes. Iusto breuiorem cubitum habent, gaudent victoria.

Amatores contumeliarum. Quibuscumque est superius labium eleuatum, et specie proni sunt et rubicundi.

mo, materiae penuriam in his partibus ostendit, ex qua ad pusillanimitatem potest coniici. Hanc pusillanimitatem descripsit Aristot. de vitiis et virtut. c. 4. et 6.

81. Κορίνθιος etc.) Camot. Κορίνθιος ἢ Λευκάδιος. Interpres nobiscum, *qualis fuerit Leucadius Corinthius. Sylb.*

82. Φιλόκυβοι) Nimium late Interpres, *ludorum amatores*, melius Auerroes: *Talorum amatores.*

83. Ὀρχησταὶ) Aldus dat ὀρχισταὶ, falso, ex operarum errore. Interpr. *gaudent victoria.* Auerroes *gaudentes parta victoria.* Neuter recte, nam ὀρχηστὴς est, *qui gaudet saltatione.*

84. Φιλολοίδοροι) Leon. et Isingr. φιλόδωροι, sed φιλολοίδοροι agnoscit praeter Interpr. etiam Polemo, κεφ. ιϛ' et autor ipse infra repetit c. 6. *Sylb.* Aldus vitiose φιλολοίδωροι. Auerroes interpretatur *amatores munerum*, et cum Aldo lectionem agnoscit eamdem, notat tamen in margine, quosdam legere, *controuersiarum*

85. Οἷς τε ἄνω χεῖλος) Efformatio haec labiorum pendet ab efformatione ossis mandibulae superioris. Ergo elatum os superioris mandibulae, qua parte dentes inseruntur, gingiuas elatas facit, labrumque latum et prominens, illi namque suprema parte incumbit: ossis vero illius eminentia robur significat efformatricis virtutis, proindeque spirituum et caloris innati copiam, viresque robustas. Figurae autem partium elatae audaciam et superbiam conciliant, quae vtique in φιλολοιδόρους cadunt.

86. Τὰ εἴδη προπετεῖς) Ita potest accipi vt paulo post γλαφυροὶ τὰ εἴδη, itidemque Interpres vertit, *specie proni.* Polemo habet, καὶ κάτω

Ἐλεήμονες, [87] ὅσοι γλαφυροὶ, καὶ λευκόχροοι, καὶ λιπαρόμματοι, καὶ τὰ ῥινία ἄνωθεν διεξυσμένοι, [88] καὶ ἀεὶ δακρύουσιν. Αὐτοὶ οὗτοι καὶ [89] φιλογύναιοι, καὶ θηλύγονοι, καὶ περὶ τὰ ἤθη [90] ἐρωτικοὶ, καὶ ἀειμνήμονες, καὶ εὐφυεῖς, καὶ ἔνθερμοι. Τούτων δὲ σημεῖα εἴρηται. Ἐλεήμων, ὁ σοφὸς, καὶ δειλὸς,

Misericordes sunt, quicumque sunt albi coloris, et puri, et habent oculos quasi pingues, et nares deorsum distantes, et semper plorant. Iidem etiam amatores sunt mulierum, et gignitores feminarum, et circa mores interrogabundi; et semper memores, ingeniosi et calidi: horum autem signa dicta sunt. Misericors, et sapiens, et timidus,

προπετὲς *Sylb.* Auerroes, *et forma proni.*

87. Ὅσοι γλαφυροὶ, . καὶ λευκόχροοι) Interpr. *quicumque sunt albi coloris et puri.* Auerroes, *quicumque pulcri ac albi coloris.* Vterque potestatem vocis γλαφυρὸς non expressit, vt plurimum enim de venustate formae adhibetur.

88 Ἀεὶ δακρύουσιν) Propter hanc caussam adeo ex catalogo virtutum eliminare iubet misericordiam Seneca de Clem. L.II. c.5. *Ergo quemadmodum, ait, religio deos colit, superstitio violat: ita clementiam, mansuetudinemque omnes boni praestabunt, misericordiam autem vitabunt. Est enim vitium pusilli animi, ad speciem alienorum malorum succidentis. Itaque pessimo cuique familiarissima est. Anus et mulierculae sunt, quae lacrimis nocentissimorum mouentur, quae si liceret, carcerem effringerent.*

89. Φιλογύναιοι) Videlicet propter animum, qui facile moueri, flectique potest, in sexum sequiorem amore feruntur.

90. Ἐρωτικοί) Interpr. legit ἐρωτητικοί, *interrogabundi*, parum ad rem. *Sylb.* Auerroes bene: *et circa mores in amorem propensi.*

λὸς, καὶ κόσμιος. Ἀνελεήμων, ἀμαθὴς καὶ ἀναιδής.

Ἀγαθοὶ φαγεῖν, 91 οἷς τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ πρὸς

et moderatus. Immifericors, et infipiens, et inuerecundus.

Signa voracis. Voraces funt hi, quibus id,

91. Οἷς τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ etc.) Voracitas vel ex morbo, vel ex praua confuetudine originem trahit, et variis nominibus appellatur, bulimus, fames canina, malacia, pica, etc. Caufa vt plurimum latet in ventriculo, fi robuftus et fatis valens eft, gaftricusque humor acris, falfus, ac irritans deprehenditur. Fermenti quoque ftomachici magnus et nimius vigor aliquid conferre poteft. Porro cita ciborum diftributio et nouorum affumtio, orta ex mala ventriculi et inteftinorum conformatione, vermes, alimenta, chylumque confumendo et ventriculum rodendo, et aliae res hoc malum procreare poffunt. Exemplum a vermibus eft apud Alex. Trallian L. III. c. 3. Mulier enim, quum multa et immodica affumeret, omniaque concoqueret, medicamento purgante accepto, factaque euacuatione, vermem longitudinis duodecim cubitorum vel plurium eiecit, quo facto anxia et irrequieta rabidaque ciborum conquieuit appetitio. Sic quoque Gelafimus apud Plaut. Stich. Act. II. Sc. I. v. 1. fq. bulimo laborauit; dicit enim: *Famem fuiffe fufpicor matrem mihi, Nam poftquam natus fum, fatur numquam fui.* Et Horat. Epift. L. I. ep. 15. v. 37. fqq. de Moenio voraci cecinit: *Inglunies, et tempeftas, barathrumque Macelli Quidquid quaefierat ventri donabat auaro, Exhauftifque bonis patinas coenabat omafi, Pinguis et agnini, tribus vrfis, quod fatis effet.* Athen. Dipnof. L. X. c. 1. 2. Theffalios, Pharfalios, Boeotos, Aegyptios, Athletas voraces fuiffe fcribit, fimulque voracitatem Herculis, Vlyffis et aliorum commemorat. Ex Pofidonio quoque refert, Theagenem bouem deuorafie, quod tamen omnem excedit fidem. Plura oc-

πρὸς τὸ ϛῆθος μεῖζόν ἐϛιν, ἢ τὸ ἐντεῦθεν πρὸς τὸν αὐχένα.

[92] Λάγνος, λευκόχρως, καὶ [93] δασὺς, εὐθείαις θριξὶ καὶ παχείαις, καὶ μελαίναις· καὶ [94] οἱ κρόταφοι δασεῖς εὐθείαις θριξί· [95] λιπαρὸν τὸ ὀμμάτιον καὶ μάργον.

Φίλυπνοι,

quod est ab vmbilico ad pectus, maius est, quam quod inde est vsque ad collum.

Signa luxuriosi. Qui est albi coloris, et pilosus, rectis capillis, et crassis, et nigris, et tempora pilosa, oculus pinguis et lasciuus.

currunt exempla et recentioribus temporibus hominum voracium, quae commemorare non libet. De notissimo autem polyphago et allotriophago Vuitebergensi conf. Viri Cel. Georgii Rud. Boehmeri dissert. Vuitebergae habitam Anno CIↃ IↃ CC L VII.

92. Λάγνος) *Luxuriosus, libidinosus, ganeo.* Suidas et Hesych. exponunt, *effusus ac praeceps in Venerem.*

93. Δασύς) *pilosus.* Auerroes, *birsutus.* Pilos ex cute oriri, quum humor ex ea exhalat et euaporat, docet Aristot. de generat. animal. L. V. c. 3. vbi et de pilorum varietate disserit. Cur vero luxuriosi pilis quam plurimis praediti sunt, ratio est in promtu; humidior enim vitae ratio his producendis quam maxime apta est, et calor magnus cum humore, qui viget in corpore.

94. Κρόταφοι) *Tempora.* Rufus Eph. L. 1. c. 4. partes a lateribus sincipitis positae, κόρσαι et κρόταφοι appellantur.

95. Λιπαρὸν τὸ ὀμ.) Galen. in com. 5. in Hipp. Epid. VI. videtur τὸ πίων generis loco τοῦ λιπαροῦ καὶ γλυκέος accipere, sed πίων et λιπαρὸς saepe synonyma sunt. vide Arist. probl. 23. ὅτι πίων ἐϛὶ ὁ ὀφθαλμὸς σαρκὸς δὲ οὐθέν, *quia opimus oculus, nec carnis quidquam in se continet.* Hoc loco autem per λιπαρὸν illa vberior pinguedo intelligitur, quae caua oculi, (ὑποφθαλμία) explet, ita vt non intra orbitam desideant, sed spiri-

Φίλυπνοι, οἱ τὰ ἄνω μείζω ἔχοντες, καὶ [96] γυπώδεις, καὶ θερμοὶ, [97] εὐεκτικὴν σάρκα ἔχοντες, καὶ γλαφυροὶ τὰ εἴδη, καὶ δασεῖς τὰ περὶ τὴν κοιλίαν-

Μνήμο-

Signa ſomnolenti. Amatores autem ſomni ſunt, qui habent ſuperiora maiora: (*curuipedes,*) calidi, habentes carnem boni habitus, eleganti ſpecie, hirſuti circa ventrem.

tuum, optima ſanitate turgeſcentium, copia eleuentur. Luxurioſus enim quoad habitum imaginem ſani refert.

96. Γυπώδεις) Commation iſtud, καὶ γυπώδεις, non agnoſcit Intp., apud Polemonem Κεφ. ιθ΄. eſt ὑπνιώδεις *Sylb.* Auerroes autem expreſſit illam vocem, *curuipedes.* Mallem vel ex Polemone reſtituere ὑπνώδεις, vel legere γυροὶ ποσί. Curui autem pedes vel a morboſo ſtatu fiunt, v. c. in rachitide, vel ex ſiccitate, qua inaequaliter partes in ſeſe contrahuntur.

97. Ἐυεκτικὴν σάρκα etc.) Lucem haec capiunt ex Hippocr. Somnolentos conuiviorum amicos, carnoſos, bona concoctione praeditos, et vigiliarum inimicos dicit eſſe, vnde ipſis bona corporis diſpoſitio et elegans ſpecies eſt. En loca: de priſca medicina: S. I. p. 13. οἱ μὲν γὰρ ἀριστήσωσι — εὐθὺς βαρέες, καὶ νωθροὶ τὸ σῶμα, καὶ τὴν γνώμην, χάσμης τε καὶ νυσταγμοῦ. *Si enim pranſi fuerint, — ii continuo graues, totoque corpore et mente ſegnes euadunt cum oſcitatione, ſomnolentia.* Et de aere, loc. et aqu. S. III. p. 78. καὶ οἱ ἄνθρωποι σαρκώδεες εἰσὶ, καὶ ἀναρθροὶ, καὶ ὑγροὶ, καὶ ἀταλαίπωροι· καὶ τὴν ψυχὴν κακοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Τό τε ῥάθυμον καὶ τὸ ὑπνηρὸν ἐστιν ἐν αὐτέοισιν. Ἐς τε τὰς τέχνας παχέες, οὐ λεπτοὶ οὐδ᾽ ὀξέες. *Homines carnoſi ſunt, articulis non diſcreti, humidi, labores non ferentes, ac vt plurimum praui animi. Quin etiam ſegnes ſunt et ſomnolenti; et ad artes craſſi, neque ſubtiles, neque acuti.* Tandem de rat. vict. in morb. ac. S. IV. p. 61. ἀγρυπνίη ἰσχυρὴ πόματα καὶ σιτία ὠμὰ καὶ ἀπεπτότερα ποιέοι. *Vehemens vigilia potus ciboſque, tum crudos, tum incoctiores*

Μνήμονες, 98 οἱ τὰ ἄνω ἐλάττονα ἔχοντες, καὶ 99 γλαφύρα, καὶ 100 σαρκωδέστερα.

ΚΕΦ.

Signa memoris. Qui habent ſuperiora minora, ſcita, et carnoſa magis.

reddit. Vnde ſomnolenti, vigilias angue peiores ac cane fugiendo, non ſolum vi oppoſiti, bona concoctione gaudent, ſed et corpus nutriendo admodum reddunt formoſum.

98. Οἱ τὰ ἄνω ἐλάτ. etc.) Ratio huius aſſerti patet ex oppoſito, in Ariſtotele, de anima, L. III. c. 2. in fine. Εἰσὶ δὲ καὶ οἱ τὰ ἄνω μείζω ἔχοντες, καὶ οἱ νανώδεις, ἀμνημονέστεροι τῶν ἐναντίων, διὰ τὸ πολὺ βάρος ἔχειν ἐπὶ τῷ αἰσθητικῷ, καὶ μήτ' ἐξ ἀρχῆς τὰς κινήσεις δύνασθαι ἐμμένειν, ἀλλὰ διαλύεσθαι, μήτ' ἐν τῷ ἀναμιμνήσκεσθαι ῥαδίως εὐθυπορεῖν. *Sunt autem et ſuperiora maiora habentes, et nanis ſimiles, minus memoratiui, quam contrarii: propterea quod grauitatem multam habent in ſenſitiuo, et quia neque à principio motus poſſunt immanere, neque in reminiſcendo facile recte procedunt.* Plura huc ſpectantia vide in Cel. et Exp. Erneſti Platneri, de vi corporis in memoria Spec. I. et Spec. II. Lipſ. 1767.

99. Γλαφύρα) Auerroes, *pulcra*, id eſt, bene compoſita.

100. Σαρκωδέστερα) Hac voce innuit temperatiora eſſe debere ignem et aquam, ſiue humidum et ſiccum, in memoria valentibus: quam temperaturam vtique reperimus in carnoſioribus. Vide Hippocr. de vict. rat. L. I. S. IV. p. 17. Ἐκ τούτων δὲ ἡ ψυχὴ συγκρηθεῖσα, φρονιμωτάτη καὶ μνημονικωτάτη. *Ex his autem, vbi contemperationem animus habuerit, prudentia et memoria maxime valet.*

ΚΕΦ. δ'.

[1] Ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα συμπαθοῦσιν ἀλλήλοις.

Δοκεῖ δέ μοι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα [2] συμπαθεῖν ἀλλήλοις· [3] καὶ τῆς ψυχῆς ἕξις ἀλλοιουμένη, συναλλοιοῖ τὴν τοῦ σώματος μορφήν· πάλιν τε ἡ τοῦ

CAP. IV.

De signis particulariter.

Videtur autem mihi anima et corpus compati ad inuicem, et animae habitus alteratus simul alterat corporis formam, et iterum for-

1. Ὅτι etc.) Auerroes hic incipit Cap. VII. cum epigraphe: *Inueniendorum Signorum methodus.*

2. Συμπαθεῖν) Iam ab initio libelli simile quid prodidit autor, ex quo mutuum animum inter et corpus intercedere commercium colligitur; et veteres philosophos habet consentientes, quorum tamen iam commemorare nolo placita. Tamen quae de hac harmonia dicit Lucret. de rerum nat. L. IV. v. 345. sqq. apponam; *Ex ineunte aeuo sic corporis atque animaei Mutua vitales discunt contagia motus. Maternis etiam in membris, aluoque reposta; Discidium vt nequeat fieri sine peste maloque: Vt videas, quoniam coniuncta'st caussa salutis, Coniunctam quoque naturam consistere eorum* et v. 334. sqq. *Nec sine vi quidquam vlterius sibi posse videtur Corporis atque animi seorsum sentire potestas: Sed communibus inter eos conflatur vtrimque Motibus accensus nobis per viscera sensus*, et v. 557. sqq. *Denique corporis atque animi innata potestas Inter se coniuncta valent, vitaque fruuntur. Nec sine corpore enim vitales edere motus Sola potest animi per se natura, nec autem Cassium anima corpus durare, et sensibus vti.*

3. Καὶ τῆς ψ.) Pro vulg. ψυχὴ legit etiam Interpres ψυχῆς; *quando enim animae est contristari. Sylb.* Sic et Auerroes: *quoniam enim inest animae tristari et laetari.* Ald. inserit ἡ, καὶ ἡ τῆς ψ.

τοῦ σώματος μορφὴ ἀλλοιουμένη, συναλλοιοῖ τὴν τῆς ψυχῆς ἕξιν. Ἐπειδὴ γάρ ἐστι ψυχῆς, τὸ ἀνιᾶσθαι τε καὶ εὐφραίνεσθαι, [4] καταφανὲς ὅτι οἱ ἀνιώμενοι σκυθρωπότεροί εἰσι, καὶ οἱ εὐφραινόμενοι, ἱλαροί. [5] Εἰ μὲν οὖν ἦν τῆς ψυχῆς λελυμένης, ἔτι τὴν ἐπὶ τοῦ

ma corporis alterata simul alterat animae habitum. Quando enim animae est tristari et laetari, manifestum est quod tristes obscurae faciei sunt, gaudentes autem hilaris. Siquidem igitur anima dissoluta, formam, quae est

4. Καταφανὲς ὅτι etc.) Vultu affectus prodi certum est. Qua de re multi veterum egregie praecepe-runt. v. c. Cicero de orat. L. III. c. 59. *Animi imago vultus est, indices oculi. Nam haec est vna pars corporis, quae, quot animi motus sunt, tot significationes, et commutationes potest efficere. Oculi sunt quorum tum intentione, tum remissione, tum coniectu, tum hilaritate, motus animorum significemus apte. Oculos natura nobis, vt equo et leoni setas, caudam, aures, ad motus animorum declarandas dedit.* Et Seneca in Hercule Oetaeo v. 704 sq. — *Licet ipsa neges; vultus loquitur quodcumque tegit.* Et in Agamemn. v. 124 sq. — *Quid tacita versas? Licet ipsa sileas, totus in vultu dolor est.* Ac in Thyest. v. 329 sqq. — *Multa, sed trepidus solet Detegere vultus; magna volentem quoque Consilia produnt.* Tibullus quoque L. III. El. 7. v. 3. sq. *Nec bene mendaci risus componitur ore, Nec bene sollicitis ebria verba sonant.* Atque Ouid. Metam. L. II. Fab. 1. v. 447. *Heu quam difficile est crimen non prodere vultu.* Sed haec sufficiant.

5. Εἰ μὲν οὖν etc.) Leon. et Ising. εἰ μὲν οὖν ἔτι τῆς ψυχῆς λελυμένης, τὴν ἐπὶ τοῦ σώματος μορφὴν οὖσαν, ἣν μ. nullo plane sensu. Nostra et Camotii lectio Interpretis quoque consensum habet; *siquidem etc.* vsque *contigerit. Sylb.* Aldus dat: εἰ μὲν οὖν ἦν τῆς ψυχῆς λελυμένης, τὴν ἐπὶ τοῦ σώματος μορφὴν, ἣν μὲν κ. τ. λ. Sententia haec asserto innititur Aristot. animam se habere ad corpus, vt artifex ad in-

τοῦ σώματος μορφὴν μένειν, ἣν μὲν ἂν καὶ οὕτως ἡ ψυχή τε καὶ τὸ σῶμα συμπαθῆ· οὐ μέντοι συνδιατελοῦντα ἀλλήλοις. Νῦν δὲ καταφανὲς, ὅτι ἑκάτερον ἑκατέρῳ [6] ἕπεται· μάλιστα μέντοι ἐκ τοῦδε δῆλον γένοιτο. Μανία γὰρ δοκεῖ εἶναι περὶ ψυχήν. Καὶ οἱ ἰατροὶ φαρμάκοις [7] καθαίροντες τὸ σῶμα,

in corpore, adhuc exsistere contigerit, sane et ita anima et corpus compatibilia forent, quamuis conferentes ad inuicem non forent. Nunc autem manifestum, quod vtrumque sese consequitur. Maxime id ex hoc manifestum fit: Mania videtur esse circa animam, et medici medicinis purgantes corpus,

strumentum, et seruus ad dominum, vnde dicit Eudemior. L. VII. c. 10. τὸ, τε γὰρ σῶμά, ἐστιν ὄργανον σύμφυτον, καὶ τοῦ δεσπότου ὁ δοῦλος, ὥσπερ μόριον καὶ ὄργανον ἀφαιρετόν, τὸ δ' ὄργανον ὥσπερ δοῦλος ἄψυχος. *Corpus enim est instrumentum congenitum, et seruus domini velut particula, et instrumentum separabile: instrumentum autem velut seruus inanimatus.* Itaque separatione facta et compassio tollitur. Igitur haud iniuria quaerit Seneca ep. LXXXVIII. *quid facturas sit animus, quum per nos aliquid facere desierit: quomodo libertate sua vsurus, quum ex hac effugerit cauea: an obliuiscatur priorum, et illic nosse se incipiat, postquam de corpore abductus in sublime secessit.*

6. Ἕπεται) Vide quae diximus ad Cap. I. p. 5. not. 5.

7. Καθαίροντες) Cf. Hippocr. de affect. S. V. p. 85. τούτοισι τοῖσι φαρμάκοισιν ἀποκαθαίρονται, ὧδε χρῆσθαι — ὅσοι δὲ μελαγχολεῦσι τὰ ὑφ' ὧν μελαίνα χολὴ καθαίρεται. *In his, vt ea repurges medicamentis, ad hunc modum vtendum. — Melancholicis exhibeto, a quibus bilis atra repurgatur.* Vide et Aretaeum de causs. et not. diut. aff. L. I. c. 5. de curat. diut. morb. L. I. c. 5. Alex. Trall. L. I. c. 17. Paul. Aegin. de re med. L. III. c. 14. Oribas. Synops. L. VIII. c. 7. Aetium, Tetr. II. Serm. II. c.

μα, καὶ διαίταις τισὶ [8] πρὸς αὐτὸ χρησάμενοι, ἀπαλλάττουσι τὴν ψυχὴν τῆς μανίας. Ταῖς δὴ τοῦ σώματος θεραπείαις, καὶ ἅμα ἥ τε [9] τοῦ σώματος μορφὴ λέλυται, καὶ ἡ ψυχὴ μανίας ἀπήλλακται. Ἐπειδὴ οὖν ἅμα ἀμφότερα λύονται, δῆλον ὅτι συνδιατελοῦσιν ἀλλήλοις, Συμφανὲς δὲ καὶ [10] ὅτι

et diaetis vtentes in ipſis, permutant animam a mania. Curationibus autem corporis, ſimul et corporis forma ſoluitur, et anima a mania permutatur. Quoniam igitur vtraque ſoluuntur, palam fit, quoniam conferunt ad inuicem. Manifeſtum inſuper eſt,

9. 10. 11. Actuar. de meth. medendi L. IV. c. 2.

8. Πρὸς αὐτὸ) Cam. πρὸς αὐτοῖς: ſicut etiam Interpres: *et diaetis vtentes in ipſis. Sylb.* Auerroes: et *victibus nonnullis vtentes in ipſis permutant animum a mania.*

9. Τοῦ σώματος μορφὴ λέλυται) Interpres, λυέται, *ſoluitur. Sylb.* Conſentit Auerroes. Videlicet in anima cauſa princeps maniae eſt, ſed corpus ſimul patitur, quod potiſſimum conſpicere licet in illa manias ſpecie, λυκανθρωπία dicta, qua homines lupinam quamdam naturam induentes, nocte intempeſta hac illacque circumcurſitant, atque in monumentis ſolitudinibuſque oberrant, luporum in morem: interdiu vero reuertuntur, et ad ſe redeuntes domi reſident. His pedes cruraque cruenta ſunt, quod in lapides et ſpinas impingant, oculi linguaque ſqualent, ſiti enecantur, et debiliter intuentur. Nihilo tamen ſecius purgantibus curantur, quia Actuar. autore de meth. med. L. I. c. 16. *Horum omnium cauſa eſt infeſtantis humoris tum qualitas, tum quantitas: ad haec locus, quem dum propius accedit, animae ibidem actionem proritat et excitat.* Hoc de morbo docte et eleganter diſſeruit Ill. ac Exper. Chriſti. Godof. Grunerus, in Antiqq. Morbb. p. 229. ſqq.

[10] ὅτι ταῖς δυνάμεσι τῆς ψυχῆς ὅμοιαι αἱ μορφαὶ τοῖς σώμασιν ἐπιγίνονται. Ὥς τέ ἐστιν ἅπαντα ὅμοια ἐν τοῖς ζώοις, τοῦ αὐτοῦ τινος δηλωτικά. [11] Παρὰ δὲ καὶ ὧν διαπέπρακται τὰ ζῶα, τὰ μὲν ἴδια ἑκάστου γένους πάθη τῶν ζώων [12] ἐστὶ, τὰ δὲ κοινά. Ἐπὶ μὲν οὖν τοῖς ἰδίοις ἔργοις τῆς ψυχῆς, ἴδια τὰ πάθη κατὰ τὸ σῶμα· ἐπὶ δὲ τοῖς κοινοῖς, τὰ κοινά. Κοινὰ μὲν οὖν ἐστιν, [13] ὕβρις τε, καὶ

quod virtutibus animae, ſimiles corporis formae fiunt: quare erunt omnia ſimilia in animalibus, eiuſdem cuiuſpiam declaratiua. Multa autem animalia ſunt, et quae operantur: hae quidem propriae paſſiones vniuscuiuſque ſexus animalium ſunt, aliae vero communes. In propriis igitur operibus animae, propriae paſſiones ſecundum corpus, in communibus autem communes. Communes qui-

10. Ὅτι ταῖς δυνάμεσι) Non hoc ſolum in virtutibus, ſed et affectibus conſpicuum fit, ſic enim Ariſt. de anima, L. I. c. I. T. 14. Ἔοικέ δὲ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς πάθη πάντα εἶναι μετὰ σώματος, θυμὸς, πραότης, φόβος, ἔλεος, θάρσος· ἔτι χαρὰ, καὶ τὸ φιλεῖν τε καὶ μισεῖν· ἅμα γὰρ τούτοις πάσχει τὸ σῶμα. *Videntur autem et animae paſſiones omnes eſſe cum corpore, ira, manſuetudo, timor, miſericordia, confidentia, adhuc gaudium, et amare et odiſſe: ſimul enim cum his aliquid patitur corpus.*

11. Παρὰ δὲ) Pro παρὰ Leonic. et Camot. habent τὸ μὴ. Iſing. margo τομή. Interpres neſcio quae veſtigia ſequutus vertit: *multa autem animalia ſunt* — vſque *communes. Sylb.* Aldus quoque τὸ μή δε καὶ ὧν. Auerroes: *declaratiua: hae vero minime. Et quibus animalia operantur, hae quidem etc.*

12 Ἐστὶ, τὰ δὲ κ.) Aldus ἐστὶ δὴ κοινά. Auerroes: *illae vero communes.*

13. Ὕβρις) Mallem vertere, *petulantia*, proueniens potiſſimum ex nimia nutritione, ſeque poſt paſtum de-

καὶ [14] ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἔκστασις. Τῶν μὲν οὖν λοφούρων [15] ἢ οὐ λοφούρων, κοινόν ἐστιν ὕβρις· τῶν δὲ ὄνων τε καὶ συῶν, ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια [16] ἕξις. Ἴδιον δ' ἐστὶν ἐπὶ μὲν τῶν κυνῶν, [17] τὸ λοίδορον·

dem sunt, iniuria, et qui est circa Venerea excessus: laceratarum, et vilium, communis est iniuria: porcorum, et asinorum habitus, qui est circa Venerea: masticando coeunt. Proprium autem est, in canibus quidem con-

clarans: ratio, cui nitor, est in sqq. verbis ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἔκστασις, quae sequitur haud raro petulantiam, et ὕβρις de petulantibus quoque dicitur animalibus.

14. Ἡ περὶ τὰ ἀφροδ. etc.) Circa Venerea excessus. Eleganter sane; exprimit enim amoris vehementiam, qua quis toto prae amore corpore tremit, et ipsius nimium vsum praeterque naturae ordinem. Sic quoque occurrit ἔκστασις de extraordinario grauique somno apud LXX. Interpp. Gen. II. 21. et XV 12. et respondet Hebr. תַּרְדֵּמָה *grauis, praeternaturalis somnus.*

15. Ἢ οὐ λοφούρων) Leonic. pro ἢ οὐ λοφούρων, habet ἢ λοθούρων: itidemque prior editio Aldi: Cam. ἢ νοθούρων: Bud. ἢ μοθούρων posset etiam νωθούρων admitti; quod Hesychius et adiectiue exponit, ὁ δυνάμενος συγγίνεσθαι, et substantiue ὄνος. *Sylb.* Λόφουρα autem sunt animalia, setas in ceruice erectas habentes in modum cristae, et caudam, seu quae cristas habent et caudam. Auerroes reddit, *iumentorum et non iumentorum.* Interpres quomodo legerit, *laceratarum, et vilium* vertendo, vix augurari potest, forte μοθώνων, *hominum vilium.*

16. Ἕξις) Ἕξις hic pro πτόησις videtur positum, vt infra apud Polem. I. Κεφ. ϛ'. καὶ εἰς ἀφροδίσια ἐπτοημένον ἄνδρα δηλοῦσιν, nisi forte ἔκστασις legendum, vt paulo ante. *Sylb.* Auerroes habet cum Interpr. *habitus*, et ad marginem notat verba: *masticando coeunt.*

17. Τὸ λοίδορον) Interpr. *contumeliosum*, mallem, *impetum faciens*, sicuti λοιδορία

δοξον· ἐπὶ δὲ τῶν ὄνων, [18] τὸ ἄλυπον. Ὡς μὲν οὖν τὸ κοινὸν τε καὶ τὸ ἴδιον χρὴ διελέσθαι, εἴρηται. Δεῖ μέντοι πρὸς ἅπαντα πολλῆς [19] συνηθείας, εἰ [20] μέλλοι τὶς αὐτὸς ἔσεσθαι [21] ἱκανὸς περὶ τούτων ἕκαστα λέγειν. Ἐπειδὴ γὰρ τὰ ὁρώμενα ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγεται ἀναφέρεσθαι ἐπὶ τὰς ὁμοιότητας, τάς τε ἀπὸ τῶν ζώων, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν πράξεων γινομένας, καὶ [22] ἰδέαι τινὲς ἄλλαι ἀπὸ θερμοτήτων καὶ ἀπὸ ψυχροτήτων γίνονται. Ἔστι δὲ τούτων ἔνια τῶν ἐπιφαινομένων, ἐπί τε τοῖς σώμασι, μικραῖς διαφοραῖς κεχρημένα, καὶ τῷ αὐτῷ ὀνόματι προσα-

tumelioſum: in aſinis autem non triſte. Quomodo igitur commune quidem et proprium conuenit diſtingui, dictum eſt. Opus autem eſt multa conſuetudine, ſi quis debet eſſe ſufficiens ad dicendum ſingula de his. Quoniam enim ea, quae videntur in corporibus, dicuntur referri ad ſimilitudines, quae fiunt ab animalibus, et ab actibus; et differentiae quidem aliae a caliditate et frigiditate fiunt. Sunt enim horum quaedam apparentium in corporibus parua differentia vtentia, et eodem no-

et σκῶμμα impetum in aliquem verbis, et morſum notat.

18. Τὸ ἄλυπον) Auerroes, *indolens*.

19. Συνηθείας) Συνήθεια hoc loco eſt, exercitatio multa, et inde acquiſitus habitus, ſtudium ex ſimilitudinibus animantium proprium et commune eruendi atque inueniendi.

20. Μέλλοι) Rectius indicat. μέλει. *Sylb.*

21. Ἱκανὸς) Interpr. et Auerroes, *ſufficiens*. Mallem, *ſatis inſtructus, aptus*.

22. Ἰδέαι) Auerroes reddit proprietates, quaſi legerit ἰδιότητες ſiue τὰ ἴδια, in

προσαγορευόμενα· οἷον ἅι τε ἀπὸ [23] φόβων ὠχρότητες, καὶ ἀπὸ πόνων. Αὗται γὰρ ὀνόματί τε τῷ αὐτῷ [24] κέχρηνται, καὶ διαφορὰν μικρὰν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας. Μικρᾶς δὲ οὔσης τῆς διαφορᾶς, οὐ ῥᾴδιον γινώσκειν, ἀλλὰ ἢ ἐκ τῆς [25] συνηθείας τῆς μορφῆς τὴν ἐπιπρέπειαν εἰληφότα. Ἔστι μὲν οὖν καὶ τάχιστος καὶ ἄριστος ὁ ἀπὸ τῆς ἐπιπρεπείας. Καὶ ἔστι γε οὕτως τούτῳ χρώμενον, πολλὰ διαγινώσκειν· καὶ οὐ μόνον καθόλου χρήσιμόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τῶν σημείων ἐκλογήν. Ἕκαστον γὰρ τῶν ἐκλεγομένων, καὶ πρέπειν δεῖ τοιοῦτον,

mine appellata: vt pallores, qui fiunt a timoribus, et qui a laboribus: hi enim eodem nomine vtuntur, et differentiam paruam habent inter ſe: parua autem differentia exiſtente, non facile eſt cognoſcere, ſed ex conſuetudine formae, apparentem quidem aſſumere conuenientiam oportet. Eſt autem optimus modus et citiſſimus, qui eſt ab apparente conuenientia: et contingit ita eo modo vtentem multa cognoſcere: et non ſolum vniuerſaliter vtile eſt, ſed ad electionem ſignorum ſingularium. Electorum etiam quodque decere oportet tale, vt quod

margine autem notauit ἰδέαι. Interpres, *differentiae.*

23. Φέβων) Auerroes: *terroribus*, ſane admodum emphatice, et rei, de qua agitur, conuenienter.

24. Κέχρηνται) Non minus conuenienter legeris, κέκληνται. *Sylb.*

25. Συνηθείας τῆς μορφῆς.) Adiectio τῆς μορφῆς firmat noſtram interpretationem not. 19.

τον, οἷον τὸ ἐκλεγόμενον θέλει. Ἔτι τε καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν σημείων, [26] καὶ τῷ συλλογισμῷ, ᾧ δεῖ χρῆσθαι, ὅπου ἄν τι τύχῃ, προστιθέντας τοῖς προσοῦσι, τὰ προσήκοντα· οἷον εἰ ἀναιδὴς τε εἴη καὶ μικρολόγος, καὶ κλέπτης ἂν εἴη καὶ ἀνελεύθερος· καὶ κλέπτης μὲν [27] ἑπομένως τῇ ἀναιδείᾳ, τῇ δὲ μικρολογίᾳ ἀνελεύθερος. Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων ἑκάστου, δεῖ τοῦτον τὸν τρόπον [28] προσαρμόζοντα, τὴν μέθοδον ποιεῖσθαι.

ΚΕΦ.

eligitur, vult. Amplius autem ſecundum electionem ſignorum, et ſyllogiſmo, quo vti opus eſt, vbicumque contingat, conuenientibus adiungentes conuenientia: vt ſi inverecundus erit, et paruiloquus, et fur vtique erit, et illiberalis: et fur quidem conſequens inuerecundiam, et paruiloquium illiberalis. In talibus igitur quibuſque oportet hoc modo ſecundum conuenientiam fieri methodum.

26. Καὶ τῷ συλλογισμῷ) Alius eſt modus inueſtigandi naturas hominum, videlicet aliam ex vna propenſione in homine colligendi, eamque beneficio Dialectices, ſyllogiſmo facto, deducendi. Quod exemplo inverecundi illuſtratur, ſic ſexcenta addi poſſent, nam v. c. qui eſt libidini deditus eſt, luxurioſus, prodigus, hilaris, liberalis etc.

27. Ἑπομένως) Fortaſſe rectius ἑπόμενον. Interpres ſane vertit, *conſequens*. *Sylb.* Auerroes quoque agnoſcit ἑπόμενον.

28 Προσαρμόζοντα etc.) Interpres, *ſecundum conuenientiam fieri methodum.* Auerroes autem, *congruentem fieri methodum.*

ΚΕΦ. έ.

[1] Τοῦ τῶν ζώων γένους διαίρεσις εἰς ἄῤῥεν καὶ θῆλυ, πρὸς τὸ φυσιογνωμονεῖν, παρδάλεως καὶ λέοντος παράδειγμα.

Νῦνι δὲ πρῶτον πειράσομαι τῶν ζώων διελέσθαι, ὁποῖα αὐτῶν προσήκει διαλλάττειν, πρὸς τὸ εἶναι ἀνδρεῖα καὶ δειλὰ, καὶ δίκαια καὶ ἄδικα. Διαιρετέον δὲ τὸ τῶν ζώων γένος εἰς δύο [2] μορφὰς, εἰς ἄῤῥεν

CAP. V.

Distinctio maris et feminae ad physiognomoniam.

Nunc autem primum tentabo genera animalium distinguere, et quae ipsorum convenit permutari, vt sint fortia, et timida, et iusta, et iniusta. Distinguendum autem animalium genus in duas formas, in

1. Τοῦ τῶν ζ.) Auerroes hic incipit C. VIII. inscriptum: *Passionum, Habituumque in animalibus distinctio, ex masculini femininique generis comparatione.* Interpres legisse tantum videtur, διαίρεσις εἰς ἄῤῥεν καὶ θῆλυ πρὸς τὸ φυσιογνωμονεῖν. Graeca autem inscriptio vertenda: *Distinctio animalium quoad genus in masculinum atque femininum, physiognomonizandi caussa, exemplo pardalis ac leonis declarata.*

2. Μορφὰς) Recte Interpres et Auerroes *formas*, nam μορφὴ et Latinorum *forma*, de forma totius corporis, de speciei integritate vsurpatur, v. Hippocr. de aere aqu. et loc. S. III. p. 77. Ἔνεισι δὲ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ φῦλα διάφορα ἕτερα ἑτέροις — καὶ τὰς μορφὰς, καὶ τὰς ἀνδρείας. *Sunt et in Europa gentes, tum forma, tum magnanimitate differentes;* et Cicero de officiis L. I. c. 35. *Principio corporis*

ἄῤῥεν καὶ θῆλυ, προσάπτοντα τὸ πρέπον ἑκατέρᾳ μορφῇ. Ἔστι δὲ ὅμοια. [3] Ἐπιχειροῦμεν οὖν τρέφειν τῶν θηρίων (τὰ) [4] προσηνέστερα καὶ μαλακώτερα

masculinam et in femininam, adiungentem passiones conuenientes vnicuique formae. Sunt enim similia. Et quae conamur nutrire ferarum, mansuetae magis, et molliores

nostri magnam natura ipsa videtur habuisse rationem, quae formam nostram, reliquamque figuram, in qua esset species honesta, eam posuit in promtu.

3. Ἐπιχειροῦμεν) Leonic. et Ising. ἐπιχειρῶν μὲν οὖν τρέφει: Interpres nobiscum: *conamur nutrire. Sylb.* Aldus quoque Leon. et Ising. retinet lectionem Auerroes itidem. *conamur.*

4. Προσηνέστερα etc.) Malim cum articulo τὰ προσην. *Sylb.* Nos τὰ cum Du Vallio vncinis inclusimus. Τὰ enim deest apud Aldum et Sylb. Quod autem mansuetae magis, molliores que feminae maribus sint, ex frigiditate corporis deducendum. Liceat ad Aristot. L. IV. c. 1. de generatione animalium prouocare, vbi dicit Ἔτι εἰ πᾶσα πέψις ἐργάζεται θερμῷ, ἀνάγκη καὶ τῶν ζώων τὰ ἄῤῥενα τῶν θηλέων θερμότερα εἶναι. Διὰ γὰρ ψυχρότητά καὶ ἀδυναμίαν, πολύαιμα κατὰ τόπους τινὰς τὸ θῆλυ μᾶλλον. *Item, si omnis concoctio calore efficitur, mares quam feminas esse calidiores necesse est. Ob frigiditatem enim, et impotentiam femina sanguine abundat quibusdam sui corporis locis.* Consentientem habet Hippocr. de natura pueri S. III. p. 17. καὶ τούτου αἰσθάνεται τῆς γυναικὸς τὸ σῶμα. Ὑγρότερον γάρ ἐστιν ἢ τὸ τοῦ ἀνδρός. *Id quod mulier sensu percipit, quum viro sit longe humidior.* Cf. de vict. rat. L. I. S. IV. p. 17. Sed Hippocr. his repugnare videtur de morb. mulier. L. I. S. V. p. 153. θερμότερον γάρ τὸ αἷμα ἔχει ἡ γυνή· καὶ διὰ τοῦτο θερμοτέρη ἐστὶ τοῦ ἀνδρός. *Calidiorem enim sanguinem habet mulier, ideoque viro calidior est.* Sed salua res est, nam humiditas et mollities carnosarum partium hanc temperat caliditatem, atque sanguinis quoque copia mensibus imminuitur. Ne-

κώτερα ψυχὰς τὰ θήλεα τῶν ἀῤῥένων, ἧττόν τε ῥωμαλεούμενα, [5] τάς τε τροφὰς, καὶ τὰς χειροηθείας μᾶλλον προσδεχόμενα. Ὡς τε τοιαῦτα ὄντα, εἴη που ἂν [6] ἀθυμότερα τῶν ἀῤῥένων. Καταφανὲς

ſecundum animas feminae maribus ſunt, minus autem fortes: verum nutrimenta, et aſſuetudinem manuum recipientes magis. Quare exiſtentes tales, erunt alicubi minus iracundae

E 5

que argumentum pro abundantia ac caliditate ſanguinis a quibuſdam allatum ex fluxu menſtrui ſanguinis, aliquam habere poteſt vim, quum iam a Philoſopho noſtro in verbis locum ſupra laudatum ſeqq., eneruatum ſit abque diſcuſſum. Ergo feminae ſunt frigidiores maribus, et minus habent caloris innati et ſpirituum. Illaque frigiditas cauſa eſt, cur multo facilius maribus manſueſiant, animumque emollire ſuum patiantur, et minus fortes ſint.

5. Τάς τε τροφὰς) Nam propter naturae infirmitatem inediam diu non posſunt ferre, neque vti capti ferarum mares abſtinent a nutrimentis, et manibus tractari ſe permittunt; non ſolum vt manſueſiant, ſed etiam vt in artibus proficiant, in quibus bruta inſtituuntur. Hanc vim autem nutrimenta habere, ſi inter homines verſantur ferae, non ſolum probat experientia, ſed et Seneca, de ira L. III. c. 8. *Quae res*, ait, *quantum poſſit, intelliges, ſi videris feras quoque conuictu noſtro manſueſcere: nullique immani beſtiae vim ſuam permanere, ſi hominis contuberniam diu paſſa eſt. Retunditur omnis aſperitas, paulatimque inter placida dediſcitur.* Totum autem hunc locum ſic explicat Ariſt. hiſt. anim. L. IX. c. 1. μαλακώτερόν τε γὰρ τὸ ἦθός ἐστι τὸ τῶν θηλειῶν, καὶ τιθασσεύεται θᾶττον, καὶ προσίεται τὰς χεῖρας μᾶλλον, καὶ μαθηματικώτερον. *Sunt enim feminae moribus mollioribus; miteſcunt celerius et manum facilius patiuntur. Diſcunt etiam, imitanturque ingenioſius.*

6. Ἀθυμότερα) *Minus iracundae.* Iracundia quidem,

φανὲς δὲ τοῦτο ἐξ ἡμῶν πού ἐστιν· ὅτι ἐπὰν ὑπὸ θυμοῦ κρατηθῶμεν, 7 δυσπαραπιστότεροί τε, 8 καὶ μάλιστα ἐῤῥώμεθα πρὸς τὸ μηδαμῆ μηδὲν 9 εἶξαι· ἐπὶ τὸ βιάζεσθαι δὲ καὶ πρᾶξαι φερόμεθα, πρὸς ὃ ἂν

maribus. Manifeftum autem id ex nobis alicubi eft: quoniam quum ira vincimur, difficulter prudentes, et maxime fortes fumus ad nihilum veniendum: ferimur autem ad violentiam inferendam, et patrandum

vt et reliqui affectus proprie in animalia praeter hominem non cadunt. Infignis eft locus apud Senecam de Ira L. I. c. 3. *Dicendum eft, feras ira carere, et omnia praeter hominem. Nam quum fit inimica rationi, nufquam tamen nafcitur, nifi vbi ratjoni locus eft. Impetus habent ferae, rabiem, feritatem, incurfum: iram quidem non magis, quam luxuriam. Et in quasdam voluptates intemperantiores homine funt. Non eft quod credas illi, qui dicit: Non aper irafci meminit, non fidere curfu Cerua, nec armentis incurrere fortibus vrfi. Irafci dicit, incitari, impingi. Irafci quidem non magis fciunt, quam ignofcere. Muta animalia humanis affectibus carent, habent autem fimiles illis aliquos impulfus.* Igitur quoque de minoribus impulfibus ex frigidiori temperie ortis locus nofter eft explicandus, quos impulfus, fi affectus nominare velis, per me licet. Parallelus eft loc. ap. Arift. hift. anim. L. IX. c. 1. ἀθυμοτέρα δὲ τὰ θήλεα πάντα ἀῤῥένων.

7. Δυσπαραπιστότεροί τε) Conuenientius fortaffe δυσπαραπειστότεροι, *minus nos perfuaderi ac feduci patimur. Sylb.* Firmat hanc coniecturam lectio et interpretatio Auerrois, *difficillime perfuafibiles.*

8. Καὶ μάλιστα ἐῤῥώμεθα) Leonic. et Camot. μάλιστα ὁρώμεθα: Interpres nobiscum: › *maxime fortes fumus. Sylb.* Auerroes Leonic. et Camot. habet lect., vertit enim: *et maxime refpicimus, ne quidquam vfquam eueniat.*

9. Εἶξαι) Leon. et Ifingr. εἶναι pro εἶξαι. *Sylb.*

ὃ ἂν ὁ θυμὸς [10] ὁρμήσῃ. Δοκεῖ δέ μοι καὶ [11] κακουργότερα γίνεσθαι τὰ θήλεα τῶν ἀῤῥένων, καὶ προπετέστερά τε, [12] καὶ ἀνελεύθερα, καὶ αναλκέστερα. Αἱ μὲν οὖν γυναῖκες καὶ τὰ περὶ ἡμᾶς τρεφόμενα, καὶ πάνυ που φανερὰ ὄντα. Τὰ δὲ περὶ τὴν ὕλην, πάντες ὁμολογοῦσιν οἱ νομεῖς τε καὶ

ad quodcumque ira impulerit. Videntur autem mihi magis malefica fieri feminea masculis, et proteruiora, et minus defensiua. Feminae igitur et quae circa nos nutriuntur, valde manifesta sunt. Quae vero sunt circa siluam, omnes confitentur pastores, et

10. Ὁρμήσῃ) Leonic. et Isingr. ἁρμόσῃ. *Sylb.* Aldus quoque ἁρμόσῃ. Auerroes ὁρμήσῃ, *ad quodcumque ira impulerit.* Si ἁρμόσῃ retinetur, sensus est, *ad quodcumque ira apta est pronaque.* Sed haud dubie ὁρμήσῃ vera lectio. Nam de impetu, de appetitu, qui et de feris dici potest vsurpatur apud Cicer. de offic. L. I. c. 29.

11. Κακουργότερα etc.) Commentarii loco esse possunt, quae Aristot. histor. anim. L. IX. c. I. profert: ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις γένεσι τὰ θήλεα μαλακώτερα καὶ κακουργότερα, καὶ ἧττον ἁπλᾶ, καὶ προπετέστερα. *Et in ceteris sunt procul dubio molliores, verum malitiosiores, astutiores, insidiosioresque feminae.* Auerr. autem locum nostrum sic reddit: *Videntur autem mihi magis malefica fieri feminea masculis, et proteruiora, petulantiora, et illiberaliora, et debiliora.* Ratio autem haec est, quia appetitum magis sequuntur quam masculi; et idcirco facilius vincuntur et feruntur ad passiones animi, et proteruiam, tamen in exsequendis actionibus malis debiles sunt propter roboris et virium defectum.

12. Καὶ ἀνελεύθερα) Commation istud, καὶ ἀνελεύθερα, nec Camot. agnoscit, nec Interpres. Non absurde forte legeris καὶ ἀμελέστερα, vt infra apud Adam. L. II. c. 1. τὴν πᾶσαν ὄψιν τοῦ σώματος μαλακωτέραν, ἀμελεστέραν. *Sylb.* Auerroes retinet ἀνελεύθερα, at ἀμελεστέρα melius, quum non adeo curis afficiantur feminae, vt viri.

καὶ θηρευταὶ, ὅτι τοιαῦτά ἐςιν οἷα προείρηται. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε δῆλον, ὅτι ἕκαςον ἐν ἑκάςῳ γένει θῆλυ, ἄῤῥενος [13] μικροκεφαλώτερόν ἐςι, ([14] καὶ) [15] ςενοπροσωπότερον καὶ λεπτοτραχηλότερον, καὶ [16] τὰ ςήθη ἀσθενέςερα ἔχει, καὶ ἀπλευρότερά ἐςι,

venatores, quod talia ſunt, qualia ſunt dicta. At vero et hoc manifeſtum eſt, quod ſingularium in vnoquoque genere, femina mare minoris capitis, et anguſtioris faciei, et ſubtilioris colli ſit: et pectora imbecilliora ha-

13. Μικροκεφαλώτερον) Minus vere, vt patet etiam ex Adam. L. II. c. 1. τὸ θῆλυ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔχει τοῦ ἄῤῥενος κεφαλὴν μικροτέραν. *Sylb.* Aldus vitioſe, μικροκεφαλοφρώτερον. Veritatem rei declarat Ariſtot. de part. anim. L. II. c. 2. Ἔχει δὲ τῶν ζώων ἐγκέφαλον πλεῖςον ἄνθρωπος, ὡς κατὰ μέγεθος, καὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ ἄῤῥενες τῶν θηλειῶν. *Homo inter omnia animalia plurimum cerebri habet, ſcilicet proportione ſui corporis, et inter homines mares plus quam feminae.* Et paulo poſt, καὶ ῥάφας δὲ πλείςας ἔχει περὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ ἄῤῥεν πλείους τῶν θηλείων διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ὅπως ὁ τόπος εὔπνους ᾖ, καὶ μᾶλλον ὁ πλείων ἐγκέφαλος. *Iuncturas etiam plurimas in capite homo habet, et mas plures, quam femina, eadem de cauſa, vt locus ſpirantior ſit: et amplius in quo plus cerebri habeatur.* Hoc autem propterea neceſſe eſt, quod mas ad operationes, quibus ſe dat, maiori copia indiget ſpirituum. Ergo κατ' ἀναλογίαν id, quod de homine dicit, ad cetera referendum eſt animantia.

14. Καὶ) Incluſa καὶ abeſt a Leonic. et Camot. editt. *Sylb.*

15. Στενοπροσωπότερον καὶ λεπτοτρ.) Facies nimirum anguſta et ceruix reſpondens proportioni capitis.

16. Τὰ ςήθη etc.) *Pectora imbecilliora habent, et minorum coſtarum ſunt.* Interpres cum Auerroe ſic interpretatur. Mallem interpretari, *pectus anguſtius*, quam imbecillius. Nam imbecillitas facile recipit iniurias, et quamquam mulier debilior viro, tamen morbis pe-

ἐστι, [17] τά τε ἰσχία καὶ τοὺς μηροὺς περισαρκότερα τῶν ἀῤῥένων. [18] Γονύκροτα δὲ, καὶ τὰς κνήμας λεπτὰς

beant et minorum laterum ſunt, femora autem magis carnoſa maribus, genua mollia, et

ctoris non eſt magis obnoxia. Vnde anguſtius pectus exprimit verba Ariſtotelis, non tantum propter caloris debilitatem, ſed etiam ratione conformationis, quae reliquis corporis partibus conueniens eſſe debet. Quod et Galenus in L. de arte ab initio aſſerit: ὑγιεινόν ἐστιν ἁπλῶς σῶμα, τὸ ἐκ γενετῆς εὔκρατον μὲν ὑπάρχον, τοῖς ἁπλοῖς καὶ πρώτοις μορίοις· σύμμετρον δὲ, τοῖς ἐκ τούτων συγκειμένοις ὀργάνοις. *In vniuerſum autem corpus eſt ſanum, quod per generationem bona temperie eſt, et ex ſimplicibus et principibus partibus conſtat. Proportio autem in organis ex iis ſtructis conſpicitur.* Iam vero femina frigidior eſt maſculo, caput habet minus, ergo quoque pectus neceſſario habet anguſtius, proindeque infirmiora latera, quum latera fortia eſſe nequeant, niſi pectus exſtiterit robuſtum, et amplum, in feminis autem eſt debile et arctum.

17. Τά τε ἰσχία καὶ τοὺς μ.) Interpr. *femora autem magis carnoſa maribus.* Auerroes, *coxendices autem, et coxas magis carnoſas maribus.* Prouida vero natura mulieribus coxas carnoſiores conceſſit maribus, quia foetui portando partes carnoſiores ſunt aptiores, et quia ſedentariam vitam, curae rerum domeſticarum adaptatam, quamplurimae viuunt, cui molliores res ſunt accommodandae, vt a dolorum ſenſu ſint liberae v. Galen. de vſu part. L. III. c. 3.

18. Γονύκροτα etc.) Auerroes bene, *Genua autem flexibilia, et crura gracilia habent.* Mollia, etiam dici poſſunt ex Hom. Il. ι. v. 501. Καὶ ἐκ πάροιθ' αὐτοῖο καθίζετο, καὶ λάβε γούνων Σκαίῃ, δεξιτέρῃ δ' ἂν ὑπ' ἀνθερεῶνος ἑλοῦσα. *Ipſo in conſpectu ſedit, laeuaque prehendens Molle genu, dextra mulcebat ſupplice mentum.* Hominis genubus quamdam ineſſe religionem Plin. H. N. L. XI. c. 45. aſſerit, quia ipſis ineſt vitalitas. Vnde et ſua, quod proci norunt, non deſtituuntur gratia.

λεπτὰς ἔχοντα, [19] τοὺς δὲ πόδας κομψοτέρους· [20] τήν τε τοῦ σώματος μορφὴν [21] ἡδίω μάλιςʼ ἂν ἢ γενναιοτέραν. [22] Ἀνευρότερα δὲ καὶ μαλακώτερα, ὑγροτέραις σαρξὶ κεχρημένα. Τὰ δὲ ἄῤῥενα, τούτοις ἅπασιν ἐναντία, τὴν φύσιν ἀνδρειοτέραν καὶ δικαιοτέραν εἶναι [23] γένει, τὴν δὲ τοῦ θήλεος [24] δειλοτέραν καὶ ἀδικωτέραν.

Τούτων

crura fubtilia habeant, Pedes vero pulcriores et formam totius corporis molliorem, quam fortiorem. Minus neruofa autem funt, et molliora, praedita humidioribus carnibus. Mafculina autem his omnibus contraria habentia, natura funt fortiore, et iuftiore genere; femina autem eft timidior et iniuftior natura.

19. Τούς δὲ πόδας κ.) *Pedes vero pulcriores.* Refpicitur partim ad exiguitatem atque tenuitatem, reliquis corporis partibus conuenientem: fic enim Plinius H. N. L. XI. c. 45 (111.) *Pedes homini maximi*, proportione molis, *feminis tenuiores in omni genere*, partim ad molle vitae genus, et inde prouenientem debilitatem.

20. Τὴν δὲ τοῦ σώματος etc.) *Et formam totius corporis molliorem, quam fortiorem.* Μορφὴ h. l. ad duo referri debet, 1) ad carnes formam conftituentes, 2) ad humorum naturam. Mollior eft feminis habitus corporis, propter molliores carnes et humiditatem abundantem. Sanguinis autem frigiditas gratum colorem conciliat faciei, quae gratia ac venuftas allicit viros ad amorem.

21. Ἡδίω μάλις) Fortaffis congruentius ἡδίω μᾶλλον ἢ γενναιοτέραν. *Sylb.* Quofdam fic legere in margine Du Vallius notat.

22. Ἀνευρότερα etc.) Molliores contingunt feminis carnes ob copiam fanguinis, minus autem neruofae; et proinde languidae funt ob remiffiorem calorem; ipfis enim minor eft caloris et fpirituum copia.

23. Γένει) Γένει agnofcit etiam Interpres, *natura funt*

Τούτων οὕτως ἐχόντων, φαίνεται τῶν ζώων ἁπάντων [25] λέων τελεώτατα μετειληφέναι τῆς τοῦ ἄῤῥενος ἰδέας. Ἔστι γὰρ ἔχων στόμα [26] εὐμέγεθες· τὸ δὲ πρόσωπον [27] τετραγωνότερον, οὐκ ἄγαν ὀστῶδες, [28] τὴν ἄνω τε γένυν οὐ προεξεστηκῆαν, ἀλλὰ ἰσοῤῥο-
ποῦσαν

His ita se habentibus, videtur leo omnium perfectissimum in assumendo maris formam. Leo enim habet os magnum, faciem autem quadratam, non valde osseam, superiorem mandibulam non eminentem: sed aequa-

fortiore, et iustiore genere. Structura paulo conuenientior fuerit, si scribas λέγε. De sexus differentia et morum proprietate prolixe Philosophus differit etiam initio L. IX. hist. animal. *Sylb.* Auerroes habet etiam, *genere.*

24. Δειλοτέραν) Timidior femina propter frigiditatem, iniustior propter astutiam atque petulantiam.

25. Λέων) Auerroes margini apposuit haec: *De Leone, omnium animalium formam perfectissime assumente.* Leo ideo refertur ab Arist. in hist. anim. L. I. c. 1. ad ζῶα ἐλεύθερα, καὶ ἀνδρεῖα, καὶ εὐγενῆ, *animalia liberalia, fortia, et nobilia.* Vnde Plinius, L. VIII. c. 16. 17. *Leoni praecipua generositas, tunc quum colla armosque vestiunt iubae.* Ceterum Follin. in spec. nat. hum. haec verba non vertit, sed παραφράζει sic, c. 9. p. 27. *Inter omnia animalia, leo ex ipsa masculi idea felicissimam sibi fortem accepit.*

26. Εὐμέγεθες) Auerroes, *os ingens.* Follin. l. c. *vastum enim os habet.* Quum per se leo sit calidum animal, ex amplo ore coniectare licet, ipsam naturam, plenis vt buccis aerem trahat, quo caliditas inflammetur, instrumentum hoc ei concessisse.

27. Τετραγωνότερον) Auerroes comparatiuo gradu, recte; *quadratiorem.*

28. Τὴν ἄνω τε γ.) Follin. c. 9. p. 27. reddit: *superiorem maxillam non ad interiora protensam, sed ex aequo inferiori correspondentem.*

πουσαν τῇ κάτω· [29] ῥῖνα δὲ παχυτέραν ἢ λεπτοτέραν· χαροποὺς ὀφθαλμοὺς, ἐγκοίλους, οὐ σφόδρα περιφερεῖς, οὔτε ἄγαν προμήκεις· μέγεθος δὲ μέτριον, [30] ὀφρὺν εὐμεγέθη· μέτωπον τετράγωνον, ἐκ μέσου ὑποκοιλότερον· [31] πρὸς δὲ τὰς ὀφρῦς καὶ τὴν ῥῖνα [32] ὑπὸ τοῦ μετώπου, οἷον νέφος·

liter pendentem deorſum: naſum autem magis craſſum, quam ſubtilem, oculos charopos, concauos, non valde rotundos, neque valde protenſos: magnitudinem vero moderatam, ſupercilium magnum: frontem quadratam ex medio ſubcauam: ad ſupercilia autem, et naſum ſub fronte velut nubes

29. Ῥῖνα δὲ etc.) Follin. l. l. *Habet naſum magis craſſum, quam tenuem, formidabiles oculos, atque concauos, nec oblongos pluſquam rationi conueniat.* Perottus in cornu cop. p. 527. propter oculos et calorem Leonem comparari cum ſole ſcribit: *Quemadmodum enim leo impetu, ac calore cetera praeſtat animalia, ſic ſol cetera ſidera. Leo pectore, ac priore corporis parte validus eſt, poſterioribus partibus degenerat: ſic ſolis potentia prima diei parte ad meridiem increſcit, et prima parte anni a vere in aeſtatem mox elangueſcens deducitur: vel ad occaſum, qui diei: vel ad hiemem, quae anni videtur eſſe pars poſterior. Idemque ſemper oculis patentibus ac igneis cernitur, quemadmodum ſol patenti, atque igneo oculo terram perpetuo cernit, infatigabilique conſpectu.*

30. Ὀφρὺν εὐμ.) Auerroes preſſe ſequitur verba: *ſupercilium ingens.*

31. Πρὸς δὲ τ. etc.) Paulo aliter Foll. l. l. *Ceterum commoderata praeditus magnitudine, ſupercilia magna, frontem quadratam, circaque mediam regionem, veluti in nebulam quamdam degenerat.*

32. Ὑπὸ τοῦ μετώπου.) Forſan rectius, ὑπὸ τῷ μετώπῳ. *Sylb.* Foll. legiſſe videtur, ὑπὸ τῷ μέσῳ τόπῳ, et permutatio facilis fuit in μετώπῳ, vel ὑπὸ τῇ μέσῃ χώρᾳ, vertit enim *circa mediam regio-*

φος ἐπανεστηκός. 33 Ἄνωθεν δὲ τοῦ μετώπου κατὰ τὴν ῥῖνα ἔχει τρίχας ἐκκλινεῖς, 34 οἷον ἂν ἄσυλον· 35 κεφαλὴν μετρίαν, τράχηλον εὐμήκη, 36 παχὺν, σύμμε-

superstat: supra frontem, iuxta nasum, habet pilos inclinatos: caput moderatum: collum bonae longitudinis, grossum, innodatum,

nem. Iam et τόπος et χώρα de partibus humani corporis vsurpantur, sic Hippocrates de locis in homine librum confecit, et apud Latinos regionis vox occurrit v. c. regio epigastrica etc.

33. Ἄνωθεν δὲ τ. etc.) Gesnerus κατὰ ῥῖνα non *iuxta nasum* cum vet. interpr. vertit, sed *e regione nasi.* *Sylb.* Follin. l. c. *Siquidem desuper ad ipsas nares pilos habet declives.*

34. Οἷον ἂν ἄσυλον) Commation istud Interpres non habet; nec suspicione profecto caret, sicut et ἀναστεῖλον infra c. VI. οἱ τοῦ μετώπου τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ ἀναστεῖλον ἔχοντες: quod de eodem leone ibidem vsurpatum, Interpres vertit *eleuatum.* Haud scio an verior scriptura sit οἷον ἀνάσιλλον: sicut scilicet apud Hesych. ἀνάσιλλον est τρίχωμα τὸ διὰ τοῦ μετώπου ἐπὶ τὴν κορυφὴν ἐσταλμένον: Etymolog. ἀνεσταλμένον, et ἀναστεσιλλῶσθαι, ἐσταλμένας ἔχειν τὰς τρίχας. Ita enim locus e loco videtur corrigendus apud Lexicographum. Ἀνάσιλλον ergo scil. τρίχωμα erunt hic pili sursum versus erecti: quales Germanica lingua *contrasetas* appellat, Itali et Galli *contrapilos.* *Sylb.* Auerroes ἄσυλον bona fide vertit: *habet pilos inclinatos, velut asylum.* Follin. non vertit haec verba, ergo in exemplari eius haec defuerunt verba, et fortasse fuerunt glossema, quod irrepsit in textum.

35. Κεφαλὴν etc.) Follin. reddit: *Habet praeterea Leo caput magnitudine commoderatum, ceruicem oblongam, sed crassitie mediocrem, pilisque flauis decoratam, nec horridis, nec reuulsis.*

36. Παχὺν, σύμμετρον) Vulgatam lectionem etiam agnoscit Interpres, *grossum, moderatum.* Cam. legit πάχει σύμμετρον. Gesn. παχὺν συμμέτρως, *moderate crassum:* ne sibi autor videatur contradicere. *Sylb.* Auerroes, *crassum, commensuratum.*

σύμμετρον, [37] θριξὶ ξανθαῖς κεχρημένον, οὐ φριξαῖς, οὔτε ἄγαν ἀπεστραμμέναις· [38] τὰ περὶ τὰς κλεῖδας, [39] εὐλυτώτερα μᾶλλον, ἢ [40] συμπεφραγμένα. [41] Ὤμους ῥωμαλέους, καὶ στῆθος νεανικὸν, καὶ τὸ μετάφρενον πλατὺ, καὶ εὔπλευρον, καὶ

crinibus flauis, non planis, neque valde crispis: quae funt circa iuncturam fpatularum fpatiofa magis, quam coniuncta: fcapulas fortes, et pectus iuuenile: et metaphrenon la-

37. Θριξὶ ξ.) Qui iubam efficiunt, de quibus Plin. l. c. *armosque veftiunt iubae.* Θρὶξ hic eft pro χαιτὴ vt Arift. hift. anim. L. IX. c. 44. οὐλοτριχώτερον dicit.

38. Τὰ περὶ τὰς κλεῖδας) Auerroes: *Quae funt circa humerorum claues, fpatiofa magis, quam coniuncta.* Follin. vero: Quae ad *clauicularum fpectant regionem, agilia potius, quam impedita fortitur.* Κλεῖδες autem funt clauiculae, iuncturae, omoplatam cum fterno coniungentes. Vide Galen. de offibus ad Tyronem c. 15. et de vfu partium L. XIII. 12. et Ruf. Ephef. in Nomencl. L. I. c. 10. σφαγὴ quoque ab Ariftot. in hift. animal. L. I. c. 14. appellatur. Sunt qui cum Celfo L. VIII. c. 8. *iugulum* appellant, quia ea vox a iungendo profecta videtur.

39. Εὐλυτώτερα) Aldus dat εὐλυτότερα, male.

40. Συμπεφραγμένα) Vocabulum fatis commodum coniunctionem hanc apte exprimens, *fepto cinctas, commiffura iunctas.*

41. Ὤμους etc.) Auerr. *Humeros fortes, et pectus iuuenile, et metaphrenon latum: robuftis coftis, robuftoque dorfo abunde praeditum.* Follin. autem, *vegetum humeris, validum pectus, thoracem vaftum, validis coftis, ac tergora circumvallatum.* Tranflatio Follini magis placet, nam τὸ νεανικὸν, *robuftum* bene reddit, iuuenes enim in flore aetates conftituti robore valent. Μετάφρενον vero ex fententia veterum eft τὸ μεταξὺ τοῦ νώτου καὶ ὀσφύος, κατὰ τὴν τῶν νεφρῶν πρόσφυσιν, *pars inter dorfum et lumbos media, qua renes adiacent.* Cf. Eph. Rufus in Nomencl. L. I. c. 11.

καὶ εὔνωτον ἐπιεικῶς. 42 Ζῶον ἀσαρκότερον τὰ ἰσχία, καὶ τοὺς μηρούς· 43 σκέλη ἐῤῥωμένα καὶ νευρώδη, βάσιν τε νεανικὴν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἀρθρῶδες καὶ νευρῶδες, οὔτε λίαν σκληρὸν, οὔτε λίαν ὑγρόν: 44 Βαδίζον δὲ βραδέως, καὶ μεγάλα διαβαῖνον, καὶ διασαλεῦον ἐν τοῖς ὤμοις, ὅταν πορεύηται. Τὰ μὲν

tum, robuſtis lateribus fultum: femora non carnoſa, nec coxas: crura fortia, et neruoſa, greſſum iuuenilem, et totum corpus articulatum et neruoſum, neque valde humidum, neque durum: ambulat autem tarde, magnifice incedens, et mouens ſe in ſpatulis quum am-

42. Ζῶον ἀσαρκότερον) Aldus dat ἀσαρκώτερον. Auerroes, *coxendices non carnoſas, nec coxas.* Maiori cura reddit Follin. *Eſt animal macilentum, ſi coxas femoraque reſpicias.*

43. Σκέλη etc.) Auerroes cum Interprete conſentit. Follin contra: *Crura habet robuſta atque neruoſa, firmiſſimam etiam habet baſin, et vniuerſum corpus ad amuſſim neruoſum et articulatum, nec durum, nec humidum cum exſuperantia.* Male Interpres βάσιν νεανικὴν *greſſum iuuenilem*, cui Ariſtoteles contradicere videtur βαδίζον βραδέως. Itaque βάσις hic eſt *planta pedis.*

44. Βαδίζον δὲ etc.) Auerr. *Ambulans autem tarde, et magnifice incedens, et ſe in humeris, quum ambulat, quatiens.* Follin. vero, *Incedit quidem tarde, ſed magna occupat interualla, ac dum ingreditur, humeros ipſos commouet.* Μεγάλα διαβαῖνον nihil aliud eſt, quam quod Ariſtot. in hiſt. anim. L. II. c. I. dicit: κατὰ σκέλος δὲ βαδίζουσιν ὅ τε λέων, καὶ αἱ κάμηλοι ἀμφότεραι — τὸ δὲ κατὰ σκέλος ἐστὶν, ὅτε οὐ προβαίνει τῷ ἀριστερῷ τὸ δεξιὸν ἀλλ' ἐπακολουθεῖ *Gradiuntur pedatim leones: et genus camelorum vtrumque. — Pedatim autem incedere eſt quum pes ſiniſter non tranſit dextrum, ſed ſubſequitur.*

μὲν οὖν περὶ τὸ σῶμα τοιοῦτον· 45 τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχὴν, δοτικὸν καὶ ἐλεύθερον, μεγαλόψυχον καὶ φιλόνικον, καὶ πρᾶυ καὶ δίκαιον, καὶ φιλόστοργον πρὸς ἃ ἂν ὁμιλήσῃ.

46 Ἡ δὲ πάρδαλις τῶν ἀνδρείων εἶναι δοκούντων,

bulat. Talis eſt ſecundum ea, quae ſunt circa corpus. Quae autem circa animam, datiuum et liberale, magnanimum, et amans victoriae, et manſuetum et iuſtum, et amans eorum, cum quibus verſatur.

Pardalis autem fortibus eſſe viſis, femineae

45. Τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχήν.) Leon. et Camot. περὶ τὴν κεφαλὴν δεκτικόν. Noſtram et Camotii ſcripturam probat etiam Interpres, *circa animam, datiuum et liberale.* Rectius in Organo 197. 11. ὁ λέων, ἀνδρεῖον καὶ μεταδοτικόν, quod probat etiam Geſn. in leonis deſcriptione 652, 34. Idem Geſn. ibidem mavult ἐλευθέριον cum Interprete, ſed ἐλεύθερον tamen eidem leoni ſic tribuitur in hiſt. anim. L. I. 6. φιλόνικον pro vulg. φιλόνεικον probat idem Interpres, quum vertit, *amans victoriae. Sylb.* Aldus quoque κεφαλὴν δεκτικὸν et φιλόνεικον dat. Auerr. *Quae autem circa animam ſuſceptiuum,* (δεκτικὸν) *et liberale, magnanimum, et amans victoriae etc.* Notat tamen in margine: Translationem antiq. habere datiuum, δωτικόν. Follin. bene, *Quantum vero ad animam refert, animal eſt diſciplinae capax, rixoſum, mite, iuſtum ac beneuolum illis, quibuſcum contraxit conſuetudinem.* Vide Plin. L. VIII. c. 16. (17. 18.) Mallem tamen φιλόστοργον reddere, *amiciſſimum ſuorum.*

46. Ἡ δὲ πάρδαλις.) Πάρδαλις et πάνθηρ ſunt voces vtrique ſexui promiſcue communes. Vide Bochart. L. III. de animal. c. 8. p. 800. et 801. Varietate macularum pantherae ſiue pardeles diſtinguuntur. Plin. L. VIII. c. 23. Gloſſae, *Varia,* ποικίλη, πάρδαλις. Plautus hoc vocabulum pantherarum proprium eſſe dicit in Epidico, Act. I. Sc. I. v. 15. ſq. EP. *Quid ais? per-*

τῶν, [47] θηλυμορφότερόν ἐστιν, ὅτι μὴ κατὰ τὰ σκέλη· τούτοις δὲ συνεργεῖ, καὶ τὶ ἔργον ῥώμης ἀπεργάζεται. [48] Ἐστὶ γὰρ ἔχον πρόσωπον μικρὸν, στόμα

formae magis est, nisi secundum crura: his autem operatur, et aliquod opus fortitudinis facit. Habet faciem paruam, os magnum,

petuon' valuisti? TH. *Varie.* EP. *Qui varie valent, Caprigenum dominum, non placet mihi, neque pantherinum.* Cf. Theophrast. de caus. plant. L. VI. c. 5. alios. In margine Auerroes haec habet: *De Pardali, omnium animalium femineam formam maxime ostendente.*

47. Θηλυμορφότερόν ἐστιν, ὅτι etc.) Follin. c. 11. quo, *idea sexus feminei exemplo Pardalis exhibetur*, ita: *Pardalis inter animalia fortia maxime effeminatum est. Quandoquidem crurum ratione aliis omnibus in functionibus est inferior. Nam quod obsecro robustum opus absoluit.* Alio prorsus sensu Interpr. et Auerr. *Pardalis autem inter ea, quae videntur, femineae formae magis est, nisi secundum crura, his autem operatur, et aliquod opus fortitudinis facit.* Τὸ θηλυμορφότερον minus recte ad animum, de quo infra Aristot., transtulit, Follin. reddens *maxime effeminatum*, quum ex Aristot. hist. anim. L. I. c. 1. Panthera inter omnia animalia animosior sit, dicit enim: ἀθυμότερά δὲ τὰ θήλεα πάντα τῶν ἀῤῥένων, πλὴν ἄρκτος καὶ πάρδαλις· τούτων δὲ ἡ θήλεια δοκεῖ εἶναι ἀνδρειοτέρα· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις γένεσι τὰ θήλεα μαλακώτερα. *Sed feminae omnes minus, quam mares sunt animosae, excepta panthera et vrsa: feminae in his generibus videntur animosiores, quum in ceteris sint procul dubio molliores.* Probo tamen interpretationem Follini, quae incipit a voce, *Quandoquidem* etc. Sic enim interpunxit, et recte, ὅτι μὴ κατὰ σκέλη τούτοις (scilicet ἀνδρείοις ex superioribus, omissa tamen particula δὲ,) συνεργεῖ, καὶ τὶ ἔργον ῥώμης ἀπεργάζεται; quae interpunctio optime conuenit cum historia naturali pantherae.

48. Ἐστὶ γὰρ ἔχον etc.) Auerroes: *Habet enim fa-*

μα μέγα, ὀφθαλμοὺς μικροὺς, ἐκλεύκους, ἐγκοίλους, αὐτοὺς δὲ [49] περιπολαιοτέρους· [50] μέτωπον προμηκέστερον, πρὸς τὰ ὦτα περιφερέστερον, ἢ ἐπιπεδώτερον· τράχηλον μακρὸν ἄγαν, καὶ λεπτόν· στῆθος ἄπλευρον, καὶ μακρὸν νῶτον· ἰσχία σαρκώδη καὶ μηρούς· τὰ δὲ περὶ τὰς λαγόνας καὶ γαστέρα, ὁμαλὰ μᾶλλον· [51] τὸ δὲ χρῶμα ποικίλον, καὶ

oculos paruos, albos, concauos, eoſdem autem ſuperficiales: frontem longam, aures rotundas magis quam planas, collum longum valde, pectus expers laterum, et longum dorſum: femora carnoſa, et coxas: quae vero ſunt circa ilia, et ventrem laeuia magis. Color autem varius, et totum non

ciem paruam, os magnum, oculos paruos, albos, concauos, ipſoſque circumuagantes magis. Follin. *Habet enim faciem exiguam, os magnum, oculos paruos albicantes, concauos et tornatiles.*

49. Περιπολαιοτέρους) Rectius opinor ἐπιπολαιοτέρους. *Sylb.* Recte, nam ἐπιπολ optime conuenit cum ἐγκοίλ. *extantes*, prominentes, Interpr. non male. *ſuperficiarios*, id eſt, qui ſuperficiem excedunt.

50 Μέτωπον etc.) Auerroes: *Frontem longiorem, verſus aures rotundam magis, quam planam, collum longum valde, et gracile: pectus expers coſtarum, et longum dorſum, coxendices carnoſas, et coxas: quae vero ſunt circa ilia et ventrem, leuia magis.* Follinus autem, *Magis oblongam, nec circa aurium regionem ſphaericam magis, quam latam, admodum prolixam, ac tenuem ceruicem, languidum pectus, prolixum dorſum, coxas et femora corpulenta. Etenim quae in regione ventris, iliorumque ſunt, magis plana ſortitur pardalis.*

51. Τὸ δὲ χρῶμα ποικίλον etc.) Auerroes, *Color autem varius, et totum inarticulatum et incommenſuratum eſt*; et Follin. *Colorem etiam obtinet varium inaequalem omnino, ac immodera-*

καὶ ὅλον ἀναρθρόν τε καὶ ἀσύμμετρον. Ἡ μὲν οὖν τοῦ σώματος ἰδέα τοιαύτη· τὰ δὲ περὶ τὴν ψυχὴν, 52 μικρὸν καὶ ἐπίκλοπον, καὶ ὅλως εἰπεῖν δολερόν. 53 Τὰ μὲν οὖν ἐκπρεπέςερα μετειληφότα ζῶα,

articulatum, et abſque menſura eſt. Forma corporis talis eſt. In his autem, quae ſecundum animam, puſillum eſt, et fraudulentum, et omnino dicere, doloſum. Animalium igitur, quae

F 4

tum. Commentarii loco Plinii verba eſſe poſſunt, in H. N. L. IV. c. 17. (23.) *Panthera et tigris macularum varietate prope ſolae beſtiarum ſpectantur: ceteris vnus ac ſuus cuiuſque generis color eſt. Leonum tantum in Syria niger. Pantheris in candido breues macularum oculi. Ferunt odore earum mire ſollicitari quadrupedes cunctas, ſed capitis toruitate terreri. Quamobrem occultato eo, reliqua dulcedine inuitatas corripiunt. Sunt qui tradant, in armo iis ſimilem lunae eſſe maculam, creſcentem in orbes, et cauantem pari modo cornua. Nunc varias, et pardos, qui mares ſunt, appellant in eo omni genere, creberrimo in Africa Syriaque. Quidam ab iis pantheras candore ſolo diſcernunt: nec adhuc aliam differentiam inueni.*

52. Μικρὸν) Agnoſcit μικρὸν etiam Interpres, *puſillum eſt.* Geſn. 942, 20. mavult *improbum*, ſed fortaſſe non minus apte legeris πικρὸν, *aſperum et ſaeuum*, de qua commutatione ſupra quoque dictum ad cap. II. n. 31. p. 31. *Sylb.* Auerroes etiam habet μικρὸν, nam ſic reddit: *In his autem, quae circa animam, puſillum eſt, et furax, et in ſumma doloſum.* Conſentit Follin. *Si vero animae conſtitutionem requiras, demiſſum animal eſt, furax (fugax* ap. Follin. vitioſe*) et fraudulentum.* Similia fere habet Ariſt. in hiſt. anim. L. IX. c. I. τὰ θήλεα τῶν ἀῤῥένων κακουργότερα, καὶ ἧττον ἁπλᾶ, καὶ προπετέςερα, *verum feminae maribus malitioſiores, aſtutiores, et inſidioſiores ſunt.*

53. Τὰ μὲν οὖν etc.) Structurae ordo eſt, ζῶα οὖν τὰ

ζῶα, τῶν δοκούντων ἀνδρείων εἶναι, τῆς δὲ τοῦ ἄῤῥενος ἰδέας, καὶ τῆς τοῦ θήλεος, εἴρηται. Τὰ δ' ἄλλα ὅσα τυγχάνει, ῥᾴδιον ἤδη μετιέναι. Ὅσα δὲ πρὸς τὸ φυσιογνωμονῆσαι, συνιδεῖν ἁρμόττει ἀπὸ τῶν ζώων, ἐν τῇ τῶν σημείων ἐκλογῇ ῥηθήσεται.

ΚΕΦ. ϛ'.

Περὶ ἐκλογῆς τῶν σημείων τῆς κατὰ τοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ δὲ ἐκλογὴ τῶν σημείων ἡ κατὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὧδε λαμβάνεται.

1 Ὅσοις οἱ 2 πόδες εὐφυεῖς τε καί μεγάλοι, 3 διηρ-

videntur fortia, conuenientia aſſumta animalia, maſculinae formae et femininae dicta ſunt. Alia autem qualia ſunt, facile eſt vtique pertranſire. Quaecumque autem ad phyſiognomizandum inſpicere conueniet ab animalibus, in electione ſignorum dicetur.

CAP. VI.

De electione ſignorum in hominibus.

Electionem autem ſignorum, quae eſt ſecundum homines, ſic accipitur.

Quibuſcumque pedes bene nati, magni,

μετειληφότα τὰ ἐκπρεπέστερα· id eſt, quae praedita ſunt maiori ἐκπρεπείᾳ, in quibus decentior forma et geſtus apparent. *Sylb.* Auerroes aeque ac Interpr. obſcure: *Animalia igitur, quae videntur fortia, conuenientiora tranſſumta, maſculinae formae et femininae, dicta ſunt.*

1. Ὅσοις etc.) Auerroes hic incipit c. IX. inſcriptum:

3 διηρθρωμένοι τε καὶ νευρώδεις, ἐῤῥωμένοι τὰ περὶ τὴν ψυχήν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν γένος. 4 Ὅσοι δὲ,

articulati, et neruosi, fortes ſunt: ſecundum ea, quae ſunt in anima, reducentur ad maſculi-

F 5

De Paſſionum, Habituumque ſignis, a corporis partibus ſumtis. In margine, *De Pedibus.*

2. Πόδες εὐφυεῖς τε καὶ μεγάλοι) Interpr. *bene nati et magni*, male; melius Auerroes, *bene formati et m.* τὸ εὐφυὲς enim notat in magnitudine pedis tamen proportionem adeſſe debere. v. Ariſtot. de part. anim. L. IV. c. 10. ὁ δὲ ἄνθρωπος πόδας μεγίστους ἔχει τῶν ζώων, ὡς κατὰ μέγεθος· εὐλόγως. Μόνον γὰρ ἕστηκεν ὄρθον. *Homini pedes omnium maximi proportione magnitudinis merito: ſolus enim erectus eſt.* Pedis ipſius deſcriptionem ſuppeditat Ariſt. hiſt. anim. L. I. c. 15. Galen. de oſſibus, c. 24. 25. de vſu part. L. II. c. 9. III. c. 8. Ruf. Epheſ. in Nomencl. L. I. c. 16. et alii. Magnus autem requiritur, vt corpori portando par ſit, quae magnitudo a caloris innati et ſpirituum copia pendet. Bene formatus autem, vt non ſolum corpori pulcritudinem concilier, ſed etiam firmitatem in ſtando, qua curuipedes βλαισοί, cruribuſque diuaricantes non gaudent. Talem eſſe debere ducem Archilochus praecipit, in verſibus a Galen. laudatis L. III. art. 38. et 87. — οὐ μέγαν φιλέω στρατηγὸν, οὐδὲ διαπεπλεγμένον, Ἀλλ' ὅς μικρὸς τ' ᾖ, καὶ περὶ κνήμας ἰδεῖν Ῥοικὸς, βεβηκὼς, ὁ ἀσφαλέως περὶ καρδίας Πλέως. — — *Nolo ducem longum, paſſiſque cruribus, Sed corpore is compactior ſit, pede obtortus, robore integer.*

3. Διηρθρωμένοι δὲ καὶ νευρώδεις) *Et articulati et neruoſi.* Quid per has voces indicetur docet Galen. de oſſib. in Prooem. ἄρθρος ἐστὶ σύνταξις ὀστῶν φυσικὴ, *articulus eſt oſſium naturalis compoſitio.* Articuli autem duae ſunt differentiae, διάρθρωσις, *dearticulatio*, et συνάρθρωσις, *coarticulatio.* Diarthroſis eſt oſſium ſtructura, quorum motus euidens, atque tres complectitur ſpecies, ἐνάρθρωσιν, ἀρθρωδίαν et γίγγλυμον, quorum explicationem exhibet Gal. l. l. Συναρθρώ-

δὲ τοὺς πόδας μικροὺς, στενοὺς, ἀνάρθρους ἔχουσιν, ἡδιοὺς τε ἰδεῖν ἢ ῥωμαλεωτέρους, μαλακοὶ τὰ περὶ ψυχήν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ γένος. 5 Οἷς τῶν

num genus. Quicumque autem pedes parvos, ſtrictos, inarticulatos habent, delectabiliores autem viſu, quam ſortiores, molles ſunt: Secundum ea, quae ſunt in anima, referuntur ad femininum genus. Quibus

σις vero oſſium compoſitio eſt, quae neque validum, neque manifeſtum, ſed obſcurum difficilemque habent motum. Ad vocem autem νευρώδεις notandum, tres eſſe neruorum, apud veteres differentias eodem Galeno autore, nerui enim appellantur τὰ ἐξ ἐγκεφάλου καὶ νωτιαίου πεφυκότα· τὰ δὲ τινὰ συνδετικά. Τούτων δὲ ἡ γένεσις ἐκ τῶν ὀστῶν. Ἡ τρίτη δ' αὐτῶν διαφορὰ καλεῖται μὲν τένων· ἐκφύεται δὲ ἐκ μυός. *Qui ex cerebro, itemque ex dorſi medulla originem ducunt, voluntarii nerui: qui ex muſculis tendines: qui ex oſſibus ligamenta a nobis appellantur.* Itaque omnes muſculorum tendines cum ligamentis, τένων et ἀπονευρώσις, et in ambulando et in ſtando molem corporis ſuſtinentes, hoc loco intelliguntur; Praecipue *tendo Achillis*, quippe qui admodum robuſtis tendinibus fuiſſe fertur.

4. Ὅσοι δὲ τοὺς πόδας μ.) *Pedes paruos*, vel *tenues* vertere potes, quos Plin. L. XI. c. 43. (105.) tribuit feminis: *Pedes*, ait, *homini maximi, feminis tenuiores in omni genere.* στενοὺς, *ſtrictos*, vel natura, vel arte, pedes nimirum conſtringendo, ne nimiam in molem creſcant, quibus artibus deditae feminae, et ἀνάρθρους *inarticulatos*; non ſic verterem, potius *tenuibus articulis.* Omnia haec, ſigna de coloris innati et ſpirituum debilitate ſunt. Ceterum Mich. Scotus in Phyſiogn. Part. II. c. 23. docet ſympathiam eſſe pedis cum femineo genitali: *Si pes fuerit*, inquit, *longus, ſtrictus, et macer, ſignificat vuluam longam. ſtrictam, et macram; et e conuerſo. Item menſura medii pedis nudi eſſe menſurae longitudinis vuluae totius vnicuique: vnde dixit quidam: ad formam pedis tu noſces vas mu-*

τῶν ποδῶν οἱ δάκτυλοι καμπύλοι, ἀναιδεῖς· καὶ ὅσοις ὄνυχες [6] καμπύλοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνεις, [7] τοὺς γαμψώνυχας. [8] Οἷς τῶν ποδῶν τὰ δάκτυλα συμπεφραγμένα ἐςὶ, δειμαλέοι· ἀναφέρεται

pedum digiti curui, inuerecundi, et quibus vngues curui, referuntur ad aues curuorum vnguium Quibus pedum digiti coniuncti ſunt, ſtercoroſi, referuntur ad or-

liceris. Verba autem ἰδίους δὲ ἰδεῖν, nulla indigent interpretatione, quum bona proportio pedum poſt hominum memoriam, partem venuſtatis, elegantiae ac pulcritudinis conſtituerit.

5. Οἷς τῶν ποδῶν οἱ δ.) Follin. c. 24. prop. 88. p. 216. optime hanc propoſitionem hunc in modum explicat: *Curuatura digitorum pedis a ſiccitate pendet: nam quae exſiccantur, incurnantur, quod comprimantur partes ſiccatae, trahantque aliae alias inaequaliter, quod ſiccitas in omnibus partibus peraeque non dominetur. Itaque eo pacto incurnantur in podagra ab humore exſiccante digiti manuum, et pedum. Calor autem et ſiccitas audaciae cauſam eſſe probauimus in ſuperioribus: Audaces autem ſunt imprudentes. Vera ergo propoſitio.*

6. Καμπύλοι) Aldus dat καμπύλοι, perperam.

7. Γαμψώνυχες) Sub auibus curuorum vnguium intelligit aquilam, et qui ad eius referuntur genus, ſic enim in hiſt. anim. L. III. c. 10. in fine: τῶν δ' ἐχόντων (ὄνυχας,) τὰ μὲν εἰσὶ εὐθυόνυχα, ὥσπερ ἄνθρωπος· τὰ δὲ γαμψώνυχα, ὥσπερ καὶ τῶν πέζων λέων, καὶ τῶν πτηνῶν αἐτός. *Inter ea, quae habent vngues, haec aut rectis vnguibus ſunt, vt homo; aut aduncis, vt inter pedeſtria leo, inter volatilia aquila.* V. Gal. de vſu part. L. III. c. 5.

8. Οἷς τῶν ποδῶν τὰ δ.) Nota hic τὰ δάκτυλα, et paulo ante, οἱ δάκτυλοι. *Sylb.* Auerr. aliter quam Interpr. reddit: *Quibus pedum digiti coniuncti ſunt, timidi: referuntur ad coturnices ſtrictorum pedum in lacubus degentes.* Interpres legit δειμαλέος, *ſtercoroſus.* Sed praeferenda Auerr. lectio, quia

ρεται ἐπὶ τοὺς [9] ὄρτυγας τοὺς στενόποδας τῶν λιμναίων.

[10] Ὅσοις τὰ περὶ τὰ σφυρὰ νευρώδη τε καὶ διηρθρω-

tygas strictorum pedum in lacubus degentes.

Quibuscumque ea, quae circa talos sunt,

omnes libri typis exscripti, quotquot vidi, habent δειμαλέοι, et quia naturae horum animalium conuenit.

9. Ὄρτυγας τοὺς στενόποδας) Hanc lectionem etiam agnoscit Interpres, *ad ortygas strictorum pedum.* Sed verior scriptura esse videtur ὄρνιθας τοὺς στεγανόποδας: qua de re monuit etiam Gesnerus in Coturnice, 345, 48: vbi συμπεφραγμένους vertit, *arcte coniunctos*, velut consepitos. Palustres autem aues στεγανόποδας esse, indicant haec in hist. animal. 39, 24. τὰ δὲ πλωτὰ, στεγανόποδά ἐστι, et rursum L. VIII. c. 3. καὶ ὅσοι μὲν στεγανόποδες, ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι ποιούμενοι τὴν πλείστην διατριβήν. *Sylb.* Omnes fere Interpretes hunc locum mirum in modum deprauarunt. Argiropylus vertit, *ortygas*, quae significant *coturnices.* Lacuna *coturnices*, cum reliquis, at illae in paludibus non degunt. Ergo Sylburgii emendatio recipienda, quam et Bapt. a Porta sequutus est in Physiogn. L. II. c. 48. atque intelligit aues gregales, et addit: frigidi vero, timidi sunt iudicati. Hae autem habent pedes membrana coniunctos, quod nulli hominum contingit, nisi monstrosis. Igitur quum hac ratione noua suboriri posset dubitatio, addit verba Aristot. sic accipienda esse, non cohaerere digitos pedum ad extremum vsque, sed in principio diuisionis, quod certe in pluribus conspicitur. Inquit enim: *In multis amicis obseruaui digitos, in quibus intercipiens membrana fere, vsque ad primos articulos occuparet, et timidissimos deprehendi.* Ratio autem huius effectus videtur esse caloris penuria, quae per humoris copiam imminuitur, et frigiditatem aeque ac timiditatem inducit. Humiditatis siquidem copia efficit, vt haec subnascatur cuticula, quam et artis ope producere valemus.

διηρθρωμένα, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν γένος. [11] Ὅσοι τὰ σφυρὰ σαρκώδεις καὶ ἄναρθροι, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ γένος.

[12] Ὅσοι τὰς κνήμας ἔχουσιν ἠρθρωμένας τε καὶ νευρώδεις καὶ ἐῤῥωμένας, [13] εὔρωστοι τὴν ψυχήν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν. [14] Ὅσοι δὲ τὰς κνήμας λεπτὰς

neruoſa et articulata, fortes ſecundum animam, referuntur ad maſculinum genus. Quicumque autem ſunt talis carnoſi, et inarticulati, molles ſecundum animam, referuntur ad femininum genus.

Quicumque crura habent articulata, et neruoſa, et robuſta, fortes ſecundum animam, referuntur ad maſculinum genus: quicumque

10. Ὅσοις τὰ περὶ τὰ σφ.) Auerroes ad marginem habet: *De Talis pedum* Ratio eſt huius relationis, quia caliditas in eiuſmodi hominibus praeualet.

11. Ὅσοι τὰ σφυρὰ etc.) Ratio in promtu eſt, quia tales ſunt humidioris frigidiorisue temperiei ac naturae.

12. Ὅσοι τὰς κνήμας,) Auerroes ad margin. habet: *De Cruribus.* Eiuſmodi autem intelligit crura, quae ex oſſibus ſolidis, firmiſque conſtant muſculis, et cum reliquis partibus corporis proportione conueniunt. Haec quidem fortitudinem indicant ob vigorem totius corporis.

13. Εὔρωστοι) Aldus vbique dat εὔῤῥωστοι.

14. Ὅσοι δὲ τὰς κνήμας) Auerroes, *crura gracilia.* Ariſtotelem ipſum audiamus, huius rei reddentem cauſam in Probl. ſect. IV. probl. 32. Ibi enim aues libidinoſas eſſe dicit, quia ſemine abundant, et in hominibus, qui claudi, ad quos et gracilia crura referri debent, quia ipſa gracilitas vitium eſt, eadem fieri aſſerit: Διὰ ταὐτὸ δὲ καὶ οἱ ὄρνιθες λάγνοι, καὶ οἱ χωλοί. Ἡ γὰρ τροφὴ ἀμφοτέροις, κάτω μὲν ὀλίγη, διὰ τὴν ἀναπηρ-

λεπτὰς [15] καὶ νευρώδεις ἔχουσι, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ [16] τοὺς ὄρνιθας. Ὅσοι τὰς κνήμας [17] περιπλέους σφόδρα ἔχουσιν, οἷον ὀλίγον διαῤῥηγνυμένας, [18] βδελυροὶ καὶ ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.

Οἱ [19] γονύκροτοι, κίναιδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.

Οἱ

crura subtilia, neruosaque habent, luxuriosi, referuntur ad aues. Quicumque crura superflua habent, et sunt parum disrupta, odibiles et inuerecundi, referuntur ad apparentem decentiam

Qui sunt secundum genua plani, cinaedi, referuntur ad apparentem conuenientiam.

ρίαν τῶν σκελῶν, εἰς δὲ τὸν ἄνω τόπον ἔρχεται, καὶ εἰς σπέρμα συγκρίνεται. *Fit etiam ratione communi, vt aues et claudi homines salaces nimirum sint: alimentum enim vtriusque, seorsum quidem exiguum profluit, propter vitium cruris: in sublime vero affatim affertur, atque in semen conuertitur.*

15. Καὶ) Coniunctio καὶ deest apud Aldum et Sylb.

16. Τοὺς) Articulum τοὺς Aldus non habet.

17. Κνήμας περιπλέους) Auerr. *Quicumque crura valde superflua habent.* Mihi haec interpretatio, vt et Interpretis, nimium recedere ab autoris videtur verbis, siquidem mallem περιπλέους σφόδρα *admodum crassa*, διαῤῥηγνυμένας autem *parum distantes* vertere.

18. Βδελυροὶ) Βδελυρὸς dicitur, qui turpissimis moribus praeditus est, quibus sibi odia et inimicitias hominum parit. Eius imaginem expressam exhibet Theophrast. in character. ethic. c. 10.

19. Γονύκροτοι) Leon. et Camot. γονύκρατοι, minus apte. Videntur autem γονύκροτοι dici, quibus genua in gressu tam arcte coeunt, vt propemodum collidantur, et complodantur: vt satis declarat Polemonis et Adamantii paraphrasis, Pol.

Οἱ [20] τοὺς μηρoὺς ὀςώδεις καὶ νευρώδεις ἔχοντες, εὔρωςοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν. [21] Οἱ δὲ τοὺς μηρoὺς ὀςώδεις, καὶ περιπλέους ἔχοντες, μαλακοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θηλῦ.

[22] Ὅσοι

Qui habent coxas offeas, et neruofas, fortes funt, referuntur ad mafculinum genus: qui habent coxas offulentas, et fuperfluas, molles funt, et referuntur ad femininum genus.

L. I. Κεφ. κβ'. Οἱ τὰ γόνατα ἔσω νεύοντες, γυναικεῖοί τε καὶ θηλυδρίαι, et Adam. L. II. Κεφ. η. Οἱ τὰ γόνατα ἔσω νεύοντες, ὥσπερ συγκρούειν, γυναικεῖοι, καὶ θηλυδρίαι. *Sylb.* Aldus et Du Vallius, et vulgg. dant γονύκρατοι. Auerr. γονύκροτοι habet, *qui genu flexiles*, quibus genua trepidant; explicantur etiam βλαισοί. Etymol. explicat ὁ τοὺς πόδας ἐπὶ τὰ ἔξω διεστραμμένος, quique literae λ. fimilis eft, et βλαισὸς in Etymol. eft, ὁ βεβλαμμένον τὸ ἴσον τῶν ποδῶν. Interpres cum Follino, *genua plana*, prop. 84. p. 112. Foll. ibi eam defendere videtur, ita tamen vt verae propius accedat lectioni, ita enim fcribit: *Genua autem plana ex rotulae planitie fiunt. Non eft plana in omnibus, fed leniter extuberans: Extuberatio illa deprimi poteft in puerulis frequenti rotulae applicatione ad rem duram et planam: vel fi natura tales efficiat, rotula aptos fignificat ad incumbendum. Cinaedi vero nefarie incumbunt, aut pronantur. Ergo eft decens conuenientia.* De cinaedis v. C. III. p. 51. n 65.

20. Οἱ τοὺς μ.) Auerroes in marg. *De Coxis.* Eiusmodi autem coxae, quales hic defcribuntur, fanum robuftumque denotant, et cui fortitudo et conftantia propria funt.

21. Οἱ δὲ τοὺς μηροὺς etc.) Follinus: *Qui femora habent prolixa, atque corpulenta, admodum molles funt; nam et id ad feminarum refertur ordinem:* fed vox *prolixa*, μακρούς, non eft in Graeco, neque in libris impreffis Arift., quotquot ad manus fuere, inueni; quare pro gloffemate habeo. Explicat autem haec verba hunc in modum: *Femora illa referri ad feminas pro-*

[22]Ὅσοι δὲ [23]πῦγα μὲν ὀξεῖαν ὀςώδη ἔχουσιν, εὔρωςοι· ὅσοι δὲ [24]σαρκώδη ([25]καὶ) πίονα ἔχουσι,

Quicumque pecten osseum, et acutum habent, sunt fortes: Qui carnosum, et pingue,

habile non est, quibus nates, et femora crassa fuere concessa; de moribus ergo intelligendum, non de charactere: Prolixitas autem illa cum macie siue ossium abundantia, debilitatem formatricis, tum etiam nutricis potestatis, ostendit, vnde mores feminei, et mollities.

22. Ὅσοι) Auerroes ad marg. habet: *De Natibus.*

23. Πῦγα) Forma πὺξ in h. l. et πυγὴ apud al. nates, clunes, notat, et Pollux affirmat et τὰ πυγαῖα dici. Alias γλουτοὶ audiunt. Illa autem pars ex Aristot. in hist. anim. L. I. c. 13. sic vocatur, τοῦ δὲ διεξοδικοῦ, τὸ μὲν, οἷον ἐφ' ἕδραν ὂν γλουτός, *Partis vero excretoriae, quo subditum quasi stragulum est, nates appellatur:* Cf. Ephes. Ruf. in Nomencl. L. I. c. 15. Homini sunt nates carnosissimae, v. Aristot. in hist. anim. L. II. c. 1. ὁ δὲ ἄνθρωπος τοὐναντίων, σαρκώδη γὰρ ἔχει σχεδὸν μάλιςα τοῦ σώματος τὰ ἰσχία, καὶ τοὺς μηροὺς, καὶ τὰς κνήμας. *At homo contra: quippe qui nullam fere sui corporis partem, tam carnosam habet, quam nates, femora, tibias.* Tandem hominem inter omnia animalia, solum nates habere Aristot. docet de part. animal. L. IV. c. 10. Ὁ δ' ἄνθρωπος ἄκερκον μέν ἐςι, ἰςχία δ' ἔχει, τῶν δὲ τετραπόδων οὐδέν. *Homo vnus cauda vacat, nates habet: quod nulli quadrupedum datum est.* Rationem simul subdit, quia solus animalium erectus est. Igitur, vt facile sustinere superiora posset, natura corpulentiam superiori corpori demsit, inferiori addidit. Itaque nates carnosas fecit, et femora, et suras; sed nates vel ad corporis requiem vtiles reddidit. Auerroes: *Quicumque nates acutas osseas habent, sunt fortes. Quicumque vero carnosa, pinguia habent, molles. Quicumque autem habent modicam carnem veluti desiccatam, mali moris sunt,* etc.

24. Σαρκώδη) Sanguinis humorumque copia, quae calorem infringit, et emollit corpus, producit copiam carnis, vnde eiusmodi homines vtique molles sunt.

ἔχουσι, μαλακοί. [26] Ὅσοι δὲ ἔχουσιν ὀλίγην σάρκα, οἷον ἀπομοργνυμένην, κακοήθεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς πιθήκους.

[27] Οἱ ζωνοὶ, φιλόθηροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας

habent, molles. Qui autem habent modicam carnem, ſiccam, deſiccatam, mali moris ſunt: referuntur ad ſimias.

Quicumque autem bene lumboſi ſunt, amatores ferarum: referuntur ad canes et

25. Καὶ) Incluſa καὶ, addita ex Interpr. *carnoſum et pinguem. Sylb.* Auerroes non agnoſcit, neque Aldus.

26. Ὅσοι δὲ ἔχουσιν etc.) Follin. prop. 83. p. 111. ſic reddit: *Qui paucam admodum habent carnem, eamdemque veluti oſſibus concidentem, aſtuti et callidi ſunt, et referuntur ad ſimias.* Scholia his adnexa apponere libet, quia bene rem exprimunt: *Carnis paucitas*, ait, *penuriam arguit, quae a calore ſicco humidum diſſipante, et exhauriente, naſcitur, tales ergo exiſtunt calidi ac ſicci, vehementer bilioſi, et atrabiliarii, debiles ergo. Aſtutia vero illos neceſſario comitatur. Quo enim minus viribus poſſunt, aſtutiam ſibi comparant, ad neceſſaria conquirenda, ſimia autem, quam ſit aſtuta, omnes norunt.* Bene ἀπομοργνυμένην *exhauriente* reddidit, nam haec vox de abſterſione, et rebus, quae auferuntur ſaepe vſurpatur.

27. Οἱ ζωνοὶ) Auerroes ad marginem, *De Lumbis.* Vocem ipſam tranſfert, *qui lumboſi*, at Interpr. legiſſe videtur εὔζωνοι, *bene lumboſi*, vt et Follin. qui ſic tranſfert: *Qui circa lumbos ſunt egregie compacti, maxime venatione oblectantur, quod refertur ad leones et canes.* Ζωνή autem, obſeruante Erotiano in Expoſ. voc. Hippocr., pro ὀσφύς ponitur. Ὀσφύς autem eſt pars totius ſpinae quinque vertebris omnium craſſiſſimis maximiſque compacta, inter dorſum et os ſacrum mediis. Nominis rationem reddit Ariſt. in hiſt. anim. L. I. c. 10. τῶν δ' ὄπισθεν, διάζωμα μὲν, ἡ ὀσφὺς, ὅθεν καὶ τοὔνομα ἔχει. *Partem poſteriorem lumbi pari ſtructura praecingunt, vnde nomen ὀσφύς. in-*

λέοντας καὶ τοὺς κύνας. Ἴδοι δ' ἄν τις καὶ τῶν κυνῶν τοὺς φιλοθηροτάτους [28] ζωνοὺς ἔχοντας.

[29] Οἷς τὰ περὶ τὴν κοιλίαν [30] λαπαρὰ, [31] εὔρωστοι·

leones. Videbit vtique aliquis, et canes valde venaticos lumbosos esse.

Quibus ea, quae sunt circa ventrem, pinguia,

ditum est. Expressit haec Virg. Georg. L. III. v. 79 sqq. *Nec vanos horret strepitus: illi ardua ceruix, Argutumque caput, breuis aluus, obesaque terga Luxuriatque toris animosum pectus:* — Amatores autem venationis esse fortes viros, ob analogiam, quae venationi cum bello intercedit, ac cum victoria, subsumendum est.

28. Ζωνοὺς ἔχοντας) Camot. ζωνοὺς ὄντας, vt Interpr. quoque, *lumbosos esse.* Pro eodem apud Adamantium est εὔζωνοι, L. II. Κεφ. ιδ. τὸν δὲ εὔζωνον, φιλόθηρα ἐννόει et Polem. εὔξοον. L. I. Κεφ. κδ. τὸν δὲ εὔξοον ἄνδρα, φιλόθηρα νόει. *Sylb.* Du Vallius in MS. testatur esse ζωνοὺς ὄντας pro εὐζώνους.

29. Οἷς τὰ π.) Auerroes habet in margine: *De ventre.* Follinus prop. 85. p. 105., vim infert verbis, atque male hunc locum explicat, primum enim vertit, *quibus venter obesus est,* quod ne Aristoteles quidem cogitauit, sed, *quibus ea, quae sunt circa ventrem:* regiones autem circa ventrem, et venter valde differunt. Secundo, non concoquere possum ipsam interpretationem inde enatam, nam dicit λαπαρὸς non *obesus*, sed *crassus* verti debere, sed quibus argumentis penitus desidero. Nihilo tamen minus sic ait. *Crassi vero ventre possunt esse carnosi, aut pingues. Crassus venter debet intelligi carnosus, et firmus propter lacertos, et musculos abdominis firmiores, quibus similes reliquos vniuersi corporis musculos concludendum est: Lacertosi autem fortes copia sanguinis, moderati calidi et spirituum.* Largior crassum ventrem debere intelligi, et tamen vocem λαπαρὸς verto pinguis, nam pingues partes circa crassum quoque ventrem esse possunt, et vere sunt, et hoc ipse Aristoteles concessurus est.

30. Λαπαρά) Leon. et Isingr. λιπαρὰ: itidemque

ϛοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν. Ὅσοι δὲ μὴ λαπαροὶ, μαλακοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν [32] ἐπιπρέπειαν.

[33] Ὅσοις [34] τὸ νῶτον εὐμέγεθές τε καὶ ἐῤῥωμένον, εὔρωϛοι τὰς ψυχάς. ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν.

bene fortes: referuntur ad maſculinum. Quicumque autem non pingues, molles: referuntur ad indecentiam.

Qui ſpinam magnam et bene fortem habent, fortes ſunt anima: referuntur ad ma-

G 2

ſequent. v. λιπαροὶ, quam ſcripturam licet Interpres quoque ſequutus ſit, ego tamen cum Camotio λαπαρῶν vocabulum malui: vt apud Polem. L. I. Κεφ. κβ γαϛέρες λαπαραὶ καὶ σαρκώδεις, et Adam. L. II. Κεφ. ιβ. Γαϛέρες λαπαραὶ, εὐρωϛίαν ψυχῆς etc. *Sylb.* Auerr. habet etiam λιπαρά.

31. Εὔρωϛοι) Aldus dat εὐχάρωϛοι, falſo.

32. Ἐπιπρέπειαν) Aldus dat ἀπρέπειαν. Et ſic Auerroes quoque et Interpres legerunt.

33. Ὅσοις.) Auerroes habet in margine: *De Dorſo.*

34. Νῶτον) Νῶτον autem pars poſterior corporis a ceruice vſque ad μετάφρενον dicitur, vide Ruf. Epheſ. in Nomencl. L. I. c. 15. Auerr. vertit, *dorſum ingens*, Interpr. *ſpina* quaſi pro ῥάχις ſit νῶτον, quae ſignificatio interdum obtinet. Foll. prop. 79. p. 99. ſic reddit: *quibus dorſum magnum eſt, atque robuſtum, animae vim validam obtinent, et referuntur ad mares, qui vero dorſum habent anguſtum ſimul et imbecillum, molles ſunt, ac effeminati.* Ariſtoteles nomine dorſi totam intelligit ſpinalem medullam cum muſculis adhaerentibus, et magnitudinem ſimul oſſium et muſculorum eximiam, qua corpus robuſtum oneribuſque magnis geſtandis aptum redditur. Animae autem vis valida eſt in corpore robuſto ac ſano, propter functiones rite peractas et circulationem humorum aequam.

ῥεν. Ὅσοι δὲ τὸ νῶτον στενὸν καὶ ἀσθενὲς ἔχουσι, μαλακοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ.

35 Οἱ δὲ εὔπλευροι, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν. Οἱ δὲ ἄπλευροι, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. 36 Ὅσοι δὲ ἐκ-

sculinum. Qui autem spinam strictam et imbecillem habent, molles, referuntur ad femininum genus.

Quicumque autem robustis lateribus, fortes sunt secundum animam: referuntur ad masculinum genus. Qui autem non bene costati, molles sunt secundum animam: referuntur ad femininum genus. Quicumque

35. Οἱ δὲ εὔπλευροι etc.) Follin. prop. 87. p. 108. sic transfert: *Qui robustis muniuntur lateribus, plurimum valent animae facultatibus: quod ad masculos refertur, qui vero languidis ac imbecillis, languidam habent animae vim: quod ad feminas est referendum.* Tale vero dorsum, talia latera, robur corporis et bonam indolem notant, neque Follinus reprehendendus, qui in Oratore. perfecto eiusmodi robur ad gestus edendos et vocem intendendam requiri statuit: quibus quidem amplitudo pectoris, et libera amplaque respiratio quam maxime necessaria esse videtur.

36. Ὅσοι δὲ) Auerroes, *Quicumque autem ex costis circumtumidi sunt.* Bene exprimit περιόγκοι, et sic quoque Follin. prop. 88. p. 108. *Quicumque costarum latera habent praetumida ac tamquam inflata, impense loquaces sunt, atque vaniloqui, quod ad boues vel ranas referuntur:* Ex principiis physiologicis omnis res potest definiri. Scilicet latera talibus tument, siue, si mavis, sunt elatiora amplioraque, propter amplitudinem costarum et organorum respirationis negotio inservientium firmitatem, qua fit, vt non solum liberior respiratio fiat, sed etiam circulatio sanguinis celerior.

ἐκ τῶν πλευρῶν περίογκοί εἰσιν, οἷον πεφυσημένοι, λάλοι καὶ μωρολόγοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς, καὶ ἐπὶ τοὺς βατράχους.

[37] Ὅσοι δὲ ([38] τὸ) ἀπὸ τοῦ [39] ὀμφαλοῦ πρὸς τὸ

ex lateribus circumducti sunt, sicut inflati, loquaces, et stultiloqui, referuntur ad boues, vel ranas.

Quicumque autem maius habent quod ab

procedat, totum corpus vividius reddens, et linguae volubilitatem concedens. Vnde loquacitas, et vaniloquium demum proueniunt.

37. Ὅσοι) Auerroes habet in margine: *De Vmbilico.*

38. Τὸ) Inclusus articulus τὸ, deest apud Aldum.

39. Ὀμφαλοῦ) Ὀμφαλὸς *vmbilicus*, sic media illa cavitas, quae est inter ἐπιγάστριον et ὑπογάστριον dicitur. Cutis, quae eam circumdat γραῖα, *vetula*, appellatur, quod ea corrugata senectam adesse significat. Vide Ephes. Ruf. in Nomencl. L. I. c. 12. Pars illa organica duobus venis totidemque arteriis constat, et in medio οὐραχὸν habet. Dicitur etiam ὀρότμησις, διὰ τὸ πρῶτον τέμνεσθαι ἐν τοῖς βρέφεσιν, primum enim in infantibus secari solet. Partes, ex quibus constat, sunt ἀκρομφάλιον et μεσομφάλιον summum et medium locum occupantes, γραῖα siue γραῦς, de qua modo dictum, et γαγγαμὼν, siue locus ad vmbilicum circumiectus, quem σαγήνην vocant, quod illic in modum sagenae aut retis nervi implicentur. Aristot. in hist. anim. L. VII. c. 8. sic definit: ὁ δὲ ὀμφαλὸς ἐστι κέλυφος περὶ φλέβας, ὧν ἡ ἀρχὴ ἐκ τῆς ὑστέρας ἐστί· τοῖς μὲν οὖν κοτυληδόνας, ἐκ τῶν κοτυληδόνων· τοῖς δὲ μὴ ἔχουσιν, ἀπὸ φλεβός· *Vmbilicus autem velut putamen est circa venas, quarum origo ab vtero est, aut acetabulis, si habentur, aut venae commissa est.* Vsum autem descriptum reperies apud Eumdem de gener. anim. L. II. c. 4. Διὸ ἐκ τῆς καρδίας τὰς δύο φλέβας ἡ φύσις πρῶτον ὑπέγραψεν· ἀπὸ δὲ τούτων, φλέβια ἀπήρτηται πρὸς τὴν ὑστέραν, ὁ καλούμενος ὀμφαλὸς.

τὸ 40 ἀκροςήθιον μεῖζον ἔχουσιν, ἢ τὸ ἀπὸ τοῦ ἀκροςηθίου πρὸς τὸν τράχηλον, βοροὶ καὶ ἀναίσθητοι.

vmbilico eſt vſque ad extremum pectoris, eo, quod eſt ab extremitate pectoris vſque ad collum; voraces et inſenſibiles. Vo-

Ἔςι γὰρ ὁ ὀμφαλὸς φλὲψ, τοῖς μὲν μία, τοῖς δὲ πλείους τῶν ζώων. Περὶ δὲ ταύτας κέλυφος δερματικὸν ὁ καλούμενος ὀμφαλὸς, διὰ τὸ δεῖσθαι σωτηρίας καὶ σκέπης τὴν τῶν φλεβῶν ἀσθένειαν. Αἱ δὲ φλέβες, οἷον ῥίζαι πρὸς τὴν ὑςέραν συνάπτουσι, δι' ὧν λαμβάνει τὸ κύημα τροφήν. Τούτου γὰρ χάριν ἐν ταῖς ὑςέραις μένει τὸ ζῶον, ἀλλ' οὐχ ὡς Δημόκριτός φησιν, ἵνα διαπλάττηται τὰ μόρια κατὰ τὰ μόρια τῆς ἐχούσης. *Quocirca ex corde primum venas illas duas natura deſcripſit, de quibus venulae dependent in vterum, ex quibus, qui vmbilicus vocatur, conſtat. Vmbilicus enim vena in aliis ſimplex, in aliis multiplex eſt: quam venam putamen cuticulare ambit, quod vmbilicus vocatur, quoniam venarum imbecillitas tutelam operimentumque deſideret. Venae autem quaſi radices contingunt ad vterum, per quas alimentum haurit foetus. Eius enim rei gratia animal in vtero manet, non, vt Democritus ait, vt membra formentur ſecundum membra parentis.* Gal. de vſu part. L. X. c. 4. vmbilicum medium corporis locum tenere aſſerit, adverſus Ariſtotelem cordi medium aſſignans locum. Sed Caſp. Hoffmannus in Comm. p. 338. conciliat Ariſtotelem cum Galeno hoc modo, vt dicat eſſe vmbilicum in medio arithmetico non geometrico, cf. Vitruu. Architect. L. III. c. 1.

40. Τὸ ἀκροςήθιον) Incluſus articulus τὸ additus ex Polem. I. Κεφ. ιθ'. οἷς τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ χωρίον ἄχρις ἄκρου ςήθους, et Adam. II. Κεφ. ιγ'. ὁπόσοις τὸ ἀπὸ τ. ὀ. ſimilis locus eſt ſupra p. 58. l. 3. *Sylb.* Lat. *extremum pectoris*, id eſt, ſeptum tranſuerſum et cartilago xiphoidea; ſicque Poll. prop. 86. p. 106. *Qui regionem, quae inter vmbilicum ſeptumque tranſuerſum interiacet, maiorem habent ea, quae inter collum ſeptumque tranſuerſum vallatur, edaces ſunt atque ſtupidi.* Exacta quidem proportio in omnibus partibus corporis ſani requiritur,

τοι. Βοϱοὶ μὲν, ὅτι τὸ [41] τεῦχος μέγα ἔχουσιν, ᾧ δέχονται τὴν τϱοφήν· [42] ἀναίσθητοι δὲ, ὅτι [43] στε-νότεϱον

races quidem, quoniam ventrem magnum habent, quo appetunt cibum: Infenfibiles au-

quae tamen non regulis mathematicis conueniens effe debet, vti vifum eft Elsholzio in anthropometria, aut pictoribus, qui fecundum fpithamas corpus metiri, atque inde proportionem aeftimare folent.

41. Τεῦχος) Hefych. explicat ἀγγεῖον. Auerroes et Interpr. *ventrem*. Amplitudo autem et expanfio oefophagi, qua fit, vt ingens alimentorum copia in eodem poffit contineri, iure ad caufas voracitatis refertur. Anatomica infpectio hac in re nos firmat; Diemerbrockius enim in Anat. L. I. c. 7. commemorat: Schenkium in gulofo ventriculum decem cantharos continentem, et Spigelium quatuordecim libras capientem vidiffe. In medicaftro quodam, eiufmodi farinae homine, obferuauit fimili modo auctum ventriculum Schurigius, cuius Chylolog. c. 5. p. 375. confule. Gerh. Blaefius quoque in obferuu. anatt. p. 112. fq. narrat, fe in famelici corpore diffecto, intra cor et diaphragma oefophagum dilatatum, et fingularem quafi ventriculum conftituentem, inueniffe. Amplitudo tamen non femper caufa voracitatis eft, fed interdum aliae adfunt, vel etiam concurrunt. Nimia autem copia alimentorum, non folum fuperflua cenfenda, fed et fanitati aduerfa, quum pariat in ductibus obftructiones, et magnam vaporum copiam, quae totum fyftema neruorum afficit, atque debilius reddit.

42. Ἀναίσθητοι) Interpr. *Infenfati*, Auerroes, *infenfibiles*; Follin. *ftupidi*, quae omnes interpretationes eodem redeunt.

43. Στενότεϱον τὸν τόπον) Vulgatam fcripturam στενότεϱον retinui: licet alibi rectius legatur στενώτεϱον, per ω. *Sylb.* Ariftoteles organa fenfus circa cor, quod ventriculo fatis propinquum eft, conftituere videtur, quod ex alio loco patet de iuuent. et fenect. vita, et morte et refpiratione, c. 3.

νότερον τὸν τόπον ἔχουσιν αἱ αἰσθήσεις, 44 συνενωμένον τε τῷ τὴν τροφὴν δεχομένῳ, ὥς τε 45 τὰς αἰσθή-

tem, quia angustum locum habent sensus, atque in arctum redactum, ab eo, qui recipit cibum;

ὡς ἀνάγκη καὶ τῆς αἰσθητικῆς καὶ τῆς θρεπτικῆς ψυχῆς ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν ἀρχὴν εἶναι τοῖς ἐναίμοις· — ἀλλὰ μὴν τό γε κύριον τῶν αἰσθήσεων ἐν ταύτῃ, τοῖς ἐναίμοις πᾶσιν· ἐν τούτῳ γὰρ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ πάντων τῶν αἰσθητηρίων κοινὸν αἰσθητήριον. *Quare necesse est, et sensitivae animae in corde principium esse sanguine praeditis. — At vero quod principale sensuum in hoc, in sanguinem habentibus omnibus. In hoc enim necessarium esse omnium sensoriorum commune sensorium.* Sane, si Aristoteles nostris vixerit temporibus, diceremus ipsum spolia opima ex quorumdam nostratium philosophorum scriptis deportasse. Sed tamen addit et haec verba: διὰ τί δ' αἱ μὲν τῶν αἰσθήσεων φανερῶς συντείνουσι πρὸς τὴν καρδίαν, αἱ δ' εἰσὶν ἐν κεφαλῇ. Διὸ καὶ δοκεῖ τισιν αἰσθάνεσθαι τὰ ζῶα διὰ τὸν ἐγκέφαλον. *Propter quod autem hi quidem sensuum manifeste tendunt ad cor, illi autem sunt in capite, quapropter et videmus quibusdam sentire animalia propter cerebrum.* Igitur duplicem sensuum sedem statuit, quorumdam, videlicet gustus et olfactus, in motu cordis, reliquorum in cerebro. Iam ex his colligimus: homines voraces esse cachecticos, obstructis laborare ductibus, bono chylo destitui, crasso fluido nerveo praeditos esse, et propterea torpore membrorum, hebetudine sensuum, atque adeo stupiditate affici. Accedit et hoc, voraces neque contentioni studiorum, quae ingenium et intelligentian acuunt, se dare, neque laboriosos esse; secundum tritum illud: *plenus venter non studet libenter.*

44. Συνενωμένον) Camot. συνεζωσμένον. Possemus etiam legere συνηνωμένον. non multum diuersa significatione. *Sylb.* Follin. legisse videtur cum Cam. συνεζωσμένον, vertit enim: *vallatur.*

45. Τὰς αἰσθήσεις βεβαρύνθαι) *Sensus grauentur.* Simile quid de repletione est apud Hippocr. de vict. rat. S. IV. p. 37. Φράσσουσι τοὺς πόρους τοῦ πνεύματος, πολλῆς

αἰσθήσεις βεβαρύνθαι, διὰ τὰς τῶν σιτίων πληρώσεις ἢ ἐνδείας.

46 Ὅσοι δὲ τὰ στηθία ἔχουσι μεγάλα καὶ διηρθρωμένα, εὔρωστοι τὰς ψυχάς: ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν.

47 Ὅσοι δὲ τὸ μετάφρενον ἔχουσι μέγα καὶ 48 εὔσαρκον,

ita vt ſenſus grauentur propter repletiones ciborum, aut indigentiam.

Quicumque autem pectus magnum habent, et articulatum, fortes ſunt ſecundum animam: referuntur ad maſculinum genus.

Quicumque autem metaphrenon habent

G 5

ἐνγεγύσης τῆς πλησμονῆς. *Spiritus meatus opplent, quum multa inſit repletio*, quibus oppletis et ſenſus turbantur. Sylb notat Camot. habere in ſeq. copulatiue καὶ ἐνδείας.

46. Ὅσοι δέ etc.) Camot. habet τὰ στήθη vt ap. Pol. I. Κεφ. ιθ΄. στήθη μεγάλα, et Adam. II. Κεφ. ιγ΄. στήθη μ. *Sylb.* Auerroes ad marginem habet, *De Pectore.* Vertit vero: *Quicumque autem pectus magnum habent, et dearticulatum, fortes* etc. Calor enim diſtendit atque expandit, animoque fortitudinem conciliat, quae, ne in ferociam tranſeat, aeris refrigerio per pulmones temperatur.

47. Ὅσοι δὲ τὸ μετάφρενον) Auerroes ad marginem: *De Metaphreno.* Quae pars ſub μετάφρενῳ ſit intelligenda non diſtincte ſatis ex veteribus poteſt explicari: vi etymi τὸ μετὰ τὰς φρενάς innuitur. Igitur eſt ea pars ſpinalis medullae, quae a collo pertingit ad lumbos, conſtituitque partem poſteriorem thoracis, quam Latini *dorſum* appellarunt. Totam ſiquidem ſpinam in quatuor partes diuidunt, ceruicem videlicet, dorſum, lumbos, et os ſacrum. Vide Ruf. Epheſ. in Nomencl. L. I.c. 11. et Noſtr. p. 82. n. 41.

48. Εὔσαρκον) Aldus dat ἄσαρκον, ex operarum errore, particulam εὐ cum ἀ con-

σαρκον, καὶ [49] ἀρθρῶδες, [50] εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν. Ὅσοι δὲ ἀσθενὲς καὶ ἄσαρκον καὶ ἄναρθρον, μαλακοὶ τὰς ψυχάς. ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Ὅσοις δὲ [51] τὸ μετάφρενον κυρτὸν

magnum, et bene carnoſum, et articulatum, fortes ſunt ſecundum animam: referuntur ad maſculinum. Quicumque autem imbecille, et non carnoſum, et inarticulatum, molles ſunt ſecundum animam: referuntur ad femininum. Quibuſcumque au-

fundentium, nam vi oppoſiti infra, debet eſſe εὔσαρκον, Auerroes quoque habet, *bene carnoſum.*

49. Ἀρθρῶδες) Aldus dat ἀρθρῶδεις, vitioſe.

50. Εὔρωστοι) Intelligit hic animae vim vitalem et animoſam: tales enim habent pectus magnum, et bene compactum, a copia caloris et ſpirituum, a qua robur facultatis vitalis, quae a ſanguine pendet, vide Senec. de benef. L. IV. c. 6. *Vnde ſanguinem, cuius curſu vitalis continetur calor.*

51. Τὸ μετάφρενον κυρτόν etc.) Cam. κυρτὸν ἐπὶ σφόδρα. *Sylb.* Varia ſunt ſpinae vitia curuitatem producentia, quae recenſebimus. Primo: λόρδωσις, quum vertebrae eius, loco motae in anteriorem partem conuerſae ſunt, vel incuruatio in anteriora, quum homo vitioſa dorſi ſpina ſemper capite prono eſt, vide Erotian. in Exp. voc. Hipp. voce λορδωτόν. Secundo: κύφωσις, *gibboſitas*, etiam κύρτωσις et ὀπισθοκύφωσις appellata, quum vertebrae loco motae ſunt et in poſteriorem partem conuertuntur, quod a caſu, ictu, et tuberculis duris, anteriorem thoracis partem diſtendentibus, pulmonemque prementibus aliquando contingit v. Galen. ad aphor. Hipp. VI. 46. Tertio, σκολίωσις in latus diſtorſio, quae et ὕβωμα dicitur, quum vertebrae loco mouentur et in latus inclinant; tandemque, σεῖσις, quum vertebrae quidem in ſuo loco manent, ſed earum compago dimouetur v. Gal. com. in L. de artic. III. T. V. p. 287. a. Κύφωσιν

κυρτόν ἐςὶ σφόδρα, οἵ τε [52] ὦμοι πρὸς τὸ ςῆθος συνηγμένοι, [53] κακοήθεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν, ὅτι [54] ἀφανίζεται τὰ ἔμπροσθεν προσήκοντα φαίνεσθαι. Ὅσοι δὲ τὸ μετάφρενον ὕπτιον ἔχουσι, [55] χαῦνοι καὶ [56] ἀνοήτοι. ἀναφέρεται ἐπὶ

τοὺς

tem metaphrenon curuum eſt valde, muſculique ad pectus coacti, mali moris ſunt: referuntur ad apparentem conuenientiam, quia pereunt antrorſum conuenientia videri. Quicumque autem metaphrenon eminens habent, et glorioſi, et non intelligentes: re-

praecipue intelligere Ariſt. docent verba, ὅ τε ἀφανίζεται etc. quia videlicet in parte pectoris antica non apparent ea, quae conuenienter ac decenter adſpiciuntur, quales ſunt mammae ornamento feminis datae, pectoriſque elatio venuſta, quae facit ad ſplendorem geſtus.

52. Ὦμοι πρὸς τὸ ςῆθος etc.) Hanc lectionem etiam reſpexiſſe videtur Interpres, dum vertit: *in arctum redactum. Sylb.* Follin. *muſculique ad pectus coacti*, legiſſe videtur μύες. Auerroes vero vulgatam retinuit, *humeri ad pectus contracti.*

53. Κακοήθεις) *Mali moris ſunt.* Male compactum pectus debiles et effeminatos arguit, quam quidem imbecillitatem quum celare nitantur giberoſi, ad aſtutiam et vafritiem contendunt, quae ipſis propriae quaſi, experientia conformante, eſſe ſolent.

54. Ἀφανίζεται) Camot. ἀφανίζονται. *Sylb.* Conſentit Interpr. At Auerroes legiſſe videtur: φαίνονται, reddit enim: *quia apparent ea, quae antrorſum, conuenientia videri.*

55. Χαῦνοι) Ab omnibus fere vertitur, *glorioſi.* Mallem, *ſuperbi*, nam gloria etiam bono ſenſu accipitur, et Latinorum *ſuperbus* optime reſpondet τῷ χαύνῳ, quod de rebus dicitur, quae hiatibus quibuſdam ita diducuntur, vt laxiores fiant, ac de inflatis, tumidis, quae bene conueniunt in ſuperbos. Atqui pectore qui ſunt eminenti, et viribus animi

τοὺς ἵππους. [57] Ἐπεὶ δὲ οὔτε κυρτὸν σφόδρα δεῖ εἶναι, οὔτε κοῖλον, τὸ μέσον ζητητέον τοῦ εὖ πεφυκότος.

[58] Ὅσοις

feruntur ad equos. Quoniam autem neque curvum vehementer oportet esse, neque concauum metaphrenon, medium quaerendum bene nati.

et corporis pollere sibi persuadent, et spirituum copia potissimum imaginationis vim afficit. In pectore siue corde nasci superbiam Plin. L. XI. c. 37. asserit: *Superbia alicubi conceptaculum, sed hic sedem* (in oculis) *habet. In corde nascitur, huc subit, hic pendet.*

56. Ἀνόητοι) Auerroes melius quam Interpr. *insipientes*, nam ἀνόητος idem est ac ἄφρων, qui a rationis tramite aberrat longissime. Dispositio animi vero talis e superbia generatur, quod apparet ex eo, quia interdum ex superbia, et ex idea fixa quidam sibi maniam contrahere solent.

57. Ἐπεὶ δὲ οὔτε κ.) Follin. prop. 83 p. 104. reddit: *Qui metaphrenon mediocriter constitutum habent, sunt bene nati.* Auerr. "Quum autem neque curuum vehementer esse oportet, neque concauum, quaerendum," (excidit procul dubio vox, *medium*, seu mediocre) *bene formati.* At non ad formam corporis, sed ad animum transferendum. Ergo mallem Follinum sequi, atque *bene nati* explicare *de animo ingenuo*, qui dotes a natura concessas virtutis cultu et artium liberalium institutis polit atque perficit. Nec sine causa vsus est vocabulo μέσον ζητητέον; quod omnino de virtute explicandum, ita enim Aristot. de morib. L. II. c. 9. Ὅτι μὲν οὖν ἐστὶν ἡ ἀρετὴ ἡ ἠθικὴ μεσότης, καὶ πῶς, καὶ ὅτι μεσότης δύο κακιῶν τῆς μὲν, καθ' ὑπερβολήν· τῆς δὲ, κατ' ἔλλειψιν· καὶ ὅτι τοιαύτη ἐστὶ διὰ τὸ στοχαστικὴ τοῦ μέσου εἶναι τῷ ἐν τοῖς πάθεσι καὶ ταῖς πράξεσιν. *Virtutem igitur moralem mediocritatem esse, atque id quomodo: mediocritatemque esse duorum vitiorum, quorum alterum per excessum, alterum per defectum fit. nec non eiusmodi eam esse, quod medii coniectrix est, quod in*

[58] Ὅσοις [59] αἱ ἐπωμίδες ἐξηρθρωμέναι, καὶ οἱ ὦμοι, εὔρωστοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν· [60] Ὅσοις δὲ οἱ ὦμοι ἀσθενεῖς, ἄναρθροι, μαλακοὶ τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. [61] Ταῦτα λέγω ἅπερ περὶ ποδῶν καὶ μηρῶν.

Ὅσοις

Quibuſcumque ceruix articulis eminentibus, et ſcapulae, fortes ſunt ſecundum animam: referuntur ad maſculinum: quibus ceruix imbecillis, et inarticulata, molles ſunt ſecundum animam: referuntur ad femininum. Haec dico, quae dixi de pedibus et coxis.

affectibus actionibuſque exiſtit.

58. Ὅσοις) Auerr. ad marg. habet: *De Ceruice et Humeris.*

59. Αἱ ἐπωμίδες) Auerr. et Interpr. *Ceruix articulis eminentibus.* Rufus autem Epheſ. in Nomencl. L. I. c. 1. partes, quae a tendine ad humeros pertineant, ἐπωμίδες dici affirmat, hoc loco autem hae partes ſimul articulos et ceruicem includunt. Follin. *Qui craſſam habent ceruicem, robuſtam animi vim obtinent.* Rationem reddit, quae noſtram firmat interpretationem: prop. 70. p. 93. *Craſſa ceruix*, inquit, *efficitur ex oſſium illius craſſitie, tum ex muſculorum magnitudine, qui collo adhaerent, illudque conſtituunt: ſaepiſſime autem oſſium craſſitiem et muſculorum ſignificant, robur naturae efformantis, et miniſtri illius caloris.*

60. Ὅσοις δὲ οἱ ὦ.) *Auerroes: Quibuſcumque autem ceruix et humeri imbecilles, et inarticulati, molles ſunt ſecundum animam.* De ceruice nihil in Graeco, ergo ex antecedenti propoſitione huc tralatum. Follin. *Qui vero tenuem, languidam, et imbecillem, referuntur ad feminas.* Sed languidam, ἄτονούς, non eſt in Graeco, niſi in ἄναρθροι hanc ineſſe notionem forte crediderit.

61. Ταῦτα) Hanc vocem etiam agnoſcit Interpres, *haec dico:* ſed rectius fortaſſe. ταῦτα λέγω. καὶ περὶ μηρῶν, καὶ περὶ ποδῶν Sylb.

Ὅσοις [62] ὦμοι εὔλυτοί εἰσιν, ἐλεύθεροι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται δὲ [63] ἀπὸ τοῦ φαινομένου, ὅτι πρέπει τῇ φαινομένῃ μορφῇ ἐλευθεριότης. [64] Ὅσοις δὲ

Quibuſcumque autem ſcapulae bene ſolutae ſunt, liberales ſunt ſecundum animam: referuntur ad apparentem, quia conuenit apparenti formae liberalitas. Quibus vero

Aboolit Benroiſt quoque, *haec dico.* Aldus, ταῦτα λέγω ἅπερ περί. Quam quidem lectionem, librorum manu exaratorum auctoritate, firmari in margine notat Du Vallius.

62. Ὦμοι) Ὦμος dicitur totum illud, quod in articulatione brachii cum omoplata apparet ſenſibus. Ariſtoteles autem vt plurimum pro ſcapula, aut articulo humeri vſurpat, vnde non mirum, ſi Interpr. et Follin. reddant *ſcapulae*, et Auerroes *humeri.* Foll. verſio eodem propemodum redit: *Quibuſcumque ſcapulae ſunt latae, magnae et diſtantes, liberales ſunt.* Nam ſi latae ſunt, ſunt etiam bene ſolutae. Pendet vero illa latitudo, tum a latitudine partis ſuperioris pectoris, nimirum coſtarum primarum, tum etiam a longitudine clauicularum, quae quo longiores ſunt omoplatae, eo magis diſtantes deprehenduntur. Itaque largi ſcapulis etiam largi manibus, quia viribus corporis ſui confidunt, rebusque terrenis non maiorem tribuant vim, quam quae ipſis competat, ideoque in bonis ſibi conceſſis diſtribuendis felicitatis ſuae aliquam ponant partem. Videndum tamen ne liberalitas peruerſa fiat, qualis Caligulae fuiſſe memoriae proditum eſt.

63. Ἀπὸ τοῦ φ.) Camot. ἐπὶ τὸ φαινόμενον: vt Interpr. quoque vertit, *ad apparentem. Sylb.* Quam lectionem Cam. MSS. firmari in margine notauit Du Vallius.

64. Ὅσοις δὲ οἱ ὦ.) Follin. *Quibus vero ſtrictae, et contractae ſcapulae, illiberales.* Auerroes et Interpr. magis ad verbum *conuulſae*, id eſt, ſpaſtice contractae.

δὲ οἱ ὦμοι δύσλυτοι, συνεσπασμένοι, ἀνελεύθεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.

65 Οἷς τὰ περὶ τὰς 66 κλεῖδας εὔλυτα, αἰσθητικοί. Εὐλύτων γὰρ ὄντων τῶν περὶ τὰς κλεῖδας, εὐκόλως τὴν κίνησιν τῶν αἰσθήσεων 67 δέχονται. 68 Οἷς δὲ τὰ περὶ τὰς κλεῖδας 69 συμπεριπεφραγμένα

difficulter solubiles, conuulsae, illiberales: referuntur ad apparentem conuenientiam.

Quibuscumque autem ea, quae sunt circa clauem colli, bene solubilia, sensibiles: nam bene solubilibus existentibus, quae sunt circa clauem, facile motum sensuum recipiunt. Quibus vero, quae circa claues sunt,

65. Οἷς) Auerroes notat in margine: *De iis, quae sunt circa clauem colli.*

66. Κλεῖδας) Auerroes et Interpr. *clauem.* Foll. *Quibus clauiculae agiles sunt, acumine sensuum valent, nam quum clauiculae facile soluantur, facile sensuum species excipiunt.* Illa ossa tortuosa et inaequalia, sternum cum omoplatis ligantia, facile moueri possunt, musculorum mollitie moderata. Mollities autem bonam temperiem indicat: Musculos reliquasque clauiculae partes adnatas designari, colligendum est ex verbis τὰ περὶ τὰς κλεῖδας Acumen autem sensuum ex mollitie partium musculosarum prouenire docet Arist. de anima, L. IX. c. 2. οἱ μὲν γὰρ σκληρόσαρκοι, ἀφυεῖς τὴν διάνοιαν· οἱ δὲ μαλακόσαρκοι, εὐφυεῖς. *Duri enim carne, inepti, molles autem carne bene apti,* (acuti ingenii). Itaque agilitas clauicularum agilitatem sensuum producit, agilitas sensuum ingenii perspicaciam, iudiciique acumen.

67. Δέχονται) Camot. compos. παραδέχονται. *Sylb.* Lectio haec ex sequenti παραδέχεσθαι a librario conficta.

68. Οἷς δὲ etc.) Follin. prop. 76. p. 98. *Quibus clauiculae difficulter commouentur, animo sunt obtusi, clauiculis namque difficile commotis, qui fieri potest, vt sensus in percipiendis rebus sensibilibus non intelligant?*

69. Συμπεριπεφραγμένα) Ca-

μένα ἐςὶν, ἀναισθητοι. Δυσλύτων γὰρ ὄντων τῶν περὶ τὰς κλεῖδας, ἐξαδυνατοῦσι τὴν κίνησιν παραδέχεσθαι τῶν αἰσθήσεων.

70 Ὅσοι τὸν 71 τράχηλον παχὺν ἔχουσιν, εὔρωςοι τὰς ψυχάς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ ἄῤῥεν. Ὅσοι δὲ λεπτὸν, ἀσθενεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ. Οἷς τράχηλος 72 παχὺς καὶ πλέως, θυμοειδεῖς· ἀνα-

conclusa sunt, insensibiles: difficulter enim solubilibus existentibus his, quae circa clavem, impotentes sunt recipere motum sensuum.

Qui collum grossum habent, fortes sunt secundum animam, referuntur ad masculinum, qui autem habent subtile, imbecilles sunt: referuntur ad feminas. Quibuscumque collum grossum, et carnosum, iracundi;

mot. συμπεφρκγότα: Interpr. *conclusa*. *Sylb.* Interpres sequutus est Auerroem. Συμφράσσειν bene expressit Cicero de Fato c. 5. *obstructa et obdurata*; stupiditatisque notam esse affirmat.

70. Ὅσοι) Auerroes ad marg. habet: *De Collo*.

71. Τράχηλον) Totam illam partem τῆς ῥάχεως capiti proxime subditam et annexam, spondylisque septem constantem, τράχηλον medici nominare solent. Αὐχὴν quoque et δειρὴ interdum appellatur, cf. Ruf. Eph. in Nomencl. l. 1. c. 9. et Galen. de ossibus c. 7. 8. Vocem παχὺν Follin. vertit, *crassum*; λεπτὸν vero *tenuem*, Auerroes, *gracilem*. Et ossium et musculorum crassities et tenuitas hic in censum venit.

72. Παχὺς καὶ πλέως) Πλέως, more communi Interpres vertit, *carnosum*. *Sylb.* Aldus habet πλέον. Auerroes reddit, *crassum et carnosum*. Porta, *crassum et plenum*. Crassities et plenitudo carnosarum partium docet, eas esse compactas, firmas, duras. Ex duritie autem carnis colli ad duritiem cordis Physiognomones concludunt, quippe quum cor

ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς θυμοειδεῖς ταύρους. 73 Οἷς δὲ εὐμεγέθης, μὴ ἄγαν παχὺς, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. 74 Οἷς λεπτὸς, μακρὸς,

referuntur ad iracundos tauros. Quibuscumque autem est bene magnum, non valde grossum, magnanimi: referuntur ad leones. Qui-

aeque sit musculosa pars. Cordis vero duritiem ex caloris abundantia, quae illud siccioris naturae efficit, prouenire, iidem docent; ex qua demum illa pertinacia, quae iracundia dicitur, originem trahit. De irae vero et iracundiae differentia consulendus Seneca de ira, L. I. c. 4.

73. Οἷς δὲ εὐμ.) Auerroes reddit: *Quibus autem est ingens, non valde crassum, magnanimi.* Follin. prop. 72. c. 94. paulo aliter: *Quibus ceruix non est admodum crassa, sed oblonga et procerosa, hi sunt magnanimi.* Quam quidem interpretationem sic firmare nititur: *Hanc esse genuinam textus versionem, probatur ex his, quae Aristoteles tradidit de Leone principio huius operis. Quum inquit: Leonis ceruicem esse oblongam, crassitie mediocrem. Magnanimitas est excelsi atque inuicti animi magnitudo et robur, atque firmitas ad res magnas gerendas. Haec autem virtus debilibus non innascitur, sed robustis: robur autem corporis, significatur mediocri crassitie et longitudine ceruicis, in quibus robur efformatricis, crassitiei autem mediocris firmitas adiungatur est necesse, quo cordis mediocris quantitas significatur, vt superius ostensum est, ad magnanimitatem necessaria, referri autem ad leones apertum est ex colli charactere, et virtutis genere, licet in leone ferocitas dicatur non virtus, quia ratione non regatur.*

74. Οἷς λεπτὸς) Auerroes: *Quibus est longum, gracile.* Follin. *Quibus ceruix est praetenuis et prolixa, timidi.* Anima videlicet ex neruorum colli ac musculorum tenuitate, imbecillitatem consequuta est, quae timorem producit. Timoris autem descriptionem habes in Theophrasti Char. eth. c. 3.

κρὸς, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἐλάφους. [75] Οἷς δὲ βραχὺς ἄγαν, ἐπίβουλοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λύκους. [76] Οἷς τὰ [77] χείλη λεπτὰ, καὶ [78] ἐπ' ἄκραις ταῖς

bus eſt longum, ſubtile, timidi ſunt: referuntur ad ceruos. Quibus autem breue valde, doloſi, et inſidiatores: referuntur ad lupos. Quibus ſunt labia ſubtilia, et in extre-

75. Οἷς δὲ βρ.) Vox *Doloſi*, quam Auerroes et Interpr. habent, non eſt in Graeco, neque apud Follin. prop. 74. p. 95. ſic enim: *Quibus ceruix eſt breuiuſcula, ſunt inſidiatores* etc. Operae pretium eſt verba tranſſcribere ipſius, interpretationis loco: *Vnius*, ait, *animalis vna proprietas eſt, omnes vero lupo attribuunt voracitatem, fame namque obſeſſum terram vorare tradunt: Inſidias autem, et aſtutiam vulpi, vt colligere eſt ex fabulis Aeſopi, in quibus ſaepe lupus a vulpe deluſus dicitur: ſuas quin etiam aſtutias vnum quodque animal habet, quibus alios aut decipit ad victus, aut alterius rei commoditatem. Quare quum vorax ſit, plures inſidias animalibus reliquis parare facile exiſtimauerim. Sed voracitas cauſa inſidiarum. An qui lupo ceruice eſt ſimilis, ſit etiam par moribus; ſi ad colli breuitatem voracitas ſequitur, voraces, quia multa vorant et bona obliguriunt, ad edulia comparanda aſtutiis pleni ſunt. Verum quae ſimilitudo colli breuis ad hepatis vaſtitatem, ex quo voracitas. An qui collo ſunt breui, hepate magno exiſtunt? Breuis ceruix craſſa eſſe ſolet, quod enim detrahitur longitudini, latitudini adiungitur. Magnum autem iecur excedit latitudine, quare ſi proportio ſeruetur membrorum aliqua in corporibus, quum ceruix eſt, vt hepar latum ſit, probabile videtur.*

76. Οἷς τὰ χ.) Auerroes habet in margine: *De Labiis*, et τὰ χείλη λεπτὰ reddit, *labia gracilia*. Interpretatio Follini prop. 62. p. 84. ſic ſe habet: *Labia tenuia eadem laxa iuxta labiorum angulos: ita vt partes ſuperiores cadant ſuper inferiores, ii magnanimi ſunt: quod nimirum ad leones refertur; id etiam videre licet in proceroſis ſimul ac robuſtis canibus.*

ταῖς συγχειλίαις χαλαρὰ, [79] ὡς ἐπὶ τοῦ ἄνω χεί-
λους πρὸς τὸ κάτω ἐπιβεβλῆσθαι τὸ πρὸς τὰς
συγχει-

mitatibus laxa, ita, vt ſuperius labium ad infe-
rius protendatur ad coniunctionem labiorum,

H 2

77. Χείλη) Labia, ſic dicta haud dubie παρὰ τὸ χεῖν λόγους: *quod ſermonem emittant et fundant.* Oris extremitates muſculoſae, ipſam viciſſim claudentes aperienteſque, hoc nomine inſigniuntur. Variae partes labiorum variis gaudent nominibus; ſic πρόχειλον eſt, quod in labiis prominet, μάσταξ et λογεῖον ſecundum Poll. eſt labiorum ſectio, quae τὸ ϛόμα efficit, προϛόμιον ſiue προϛομία labiorum mutuus congreſſus: φίλτρον cauitas, quae ſuperiori, et τύπος et νύμφη quae inferiori labro ineſt. Muſculi quibus conſtant, ſunt vel *communes* vel *proprii*. *Communes* ſunt ſemiorbiculares, ſupraſemiorbiculares, buccinatores, zygomatici maiores. *Proprii labii ſuperioris*, zygomatici minores, canini, inciſores laterales, inciſores medii. *Proprii labii inferioris*, triangulares, collaterales triangularium, quadratus, inciſores inferiores, platiſmamyoides ſiue cutanei. De quibus omnibus fuſius Winslowius in Expoſ. anat. corp. hum. T. IV. P. II. Tract. de capite p. 252. In numero autem variant Anatomici, Galenus de vſu part. L. XI. c. 16. quatuor tantum agnoſcit.

78. Ἐπ' ἄκραις συγχειλίαις) Nullus interpretum vocem συγχειλίαις expreſſit, qua notantur extremitates, quibus iunguntur labia, in quibus conſpirant arcteque cohaerent. At paulo inferius *ad coniunctionem labiorum* reddiderunt.

79. Ὡς ἐπὶ τοῦ) Interpres videtur legiſſe, ὡς τὸ ἄνω χεῖλος πρὸς τὸ κάτω ἐπιβεβλῆσθαι πρὸς τὰς συγχειλίας, *ita vt ſuperius labium ad inferius protendatur ad coniunctionem labiorum*, vt paulo poſt, καὶ τὸ ἄνω τοῦ κάτω προκρεμώμενον, et apud Pol. I. Κεφ. ιδ'. χείλη χαλαρὰ ὡς ἐπιβεβλῆσθαι τῷ κάτω τὰ ἄνω, et ap. Adam. II. Κεφ. ιζ'. ὡς ἐπιβλῆσθαι τοῖς κάτω τὰ ἄνω. *Sylb.* Auerr. Interpretis agnoſcit lectionem.

συγχειλίας, [80] μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Ἴδοι δ' ἄν τις τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ εὐρώστων κυνῶν. Οἷς τὰ χείλη [81] λεπτὰ σκλήρα, [82] κατὰ τοὺς κυνόδοντας τὸ ἐπανεστηκὸς, οἱ οὕτως ἔχοντες, [83] εὐγενεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς.

magnanimi ſunt, referuntur ad leones. Videbit vtique aliquis hic et in magnis et in fortibus canibus, quibus labia ſubtilia, dura, circa dentes caninos ſupereminentia. Qui ita habent, ignobiles: referuntur ad ſues.

80. Μεγαλόψυχοι) Labiorum quidem elegantem et modeſtam compoſitionem, quae in competente iuxta nutum animi motione muſculorum conſiſtit, boni habitus ſignum eſſe ſatis conſtat. Sed quomodo ſtructura labiorum poſſit magnitudinem animi declarare, non ſtatim patet. Forte hoc modo: Siccitas et calor coarctant atque membra reddunt firma, hinc tenuitas. Laxitas autem hoc loco idem eſt ac propenſio in longitudinem, ad quam abundans materia requiritur. Ergo ſiccitas et calor materiam illam abundantem verſus exteriora propulſant, atque adeo illa longitudo propendens teſtimonium perhibet, adeſſe internam caliditatem atque ſiccitatem. Vbi autem calor et ſiccitas, ibi robur naturae; vbi robur naturae, ibi magnitudo animi.

81. Λεπτὰ, σκλήρα etc.) *Gracilia et dura, circa d. etc.* Similitudo deſumta eſt a conformatione partium. Os enim prominens ſues refert, et aliquam imperfectionem formatricis virtutis prodit, atque adeo aliquid ignobile; vel potius, quod externo decoro, venuſtati faciei, aduerſatur.

82. Κατὰ τοὺς κυνόδοντας.) Interpres legit, κατὰ τοὺς κυνόδοντας ἐπανεστηκότας; *circa dentes caninos ſupereminentia.* Adamant. infra II. Κεφ. ιζ'. ὅσοις κατὰ τοὺς κυνόδοντας κορυφοῦται τὰ χείλη, itidemque Polemo I. Κεφ ιά. iiſdem verbis. *Sylb.* Interpr. ſequitur Auerroes, *circa dentes caninos ſupereminentia.*

83. Εὐγενεῖς.) Interpres legit ἀγενεῖς, *ignobiles. Sylb.* Et Auerroes facit cum In-

ὑς. [84] Οἱ δὲ χείλη παχέα ἔχοντες, [85] καὶ ἄνω τοῦ κάτω προκρεμώμενον, μωροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς

Qui autem groſſa labia habent, et ſuperius inferiori propendens, fatui: referuntur ad

H 3

terprete, cuius etiam vera lectio eſt.

84. Οἱ δὲ χείλη) Aldus inſerit τὰ, οἱ δὲ τὰ χείλη. Follin. prop. 63. p. 85. ſic reddit totum hunc canonem: *Quicumque craſſa ſortiuntur labra, ſed inferiore ſuperius magis demiſſum, ſtulti, referuntur ad aſinos.*

85. Καὶ ἄνω κ.) Aldus inſerit τὸ, καὶ τὸ ἄνω. Προκρεμώμενον, eſt, *demiſſum, propendens, prominens.* Non mirum, ſi labrum ſuperius demittitur, quum pendulum eſt; tamen in quamplurimis hoc, ob venuſtatem faciei, natura minime voluit fieri. Itaque ſi fit in homine praeter naturae ordinem, cauſa in abundantiam humoris, a quo emollitae carnes extenduntur, et demittuntur, eſt referenda. A copia autem humiditatis oritur fatuitas. Quae, ſi morbus eſt, ex Paulo Aegin. L. III. c. 11. vel ex ſiccitate, vel ex humiditate originem trahit: αἰτίαν δὲ σχήσουσιν (μωρώσις καὶ μνήμης ἀπώλεια) καὶ νῦν, τὴν συστάσαν δυσκρασίαν. Ἀλλ' εἰ μὲν ὑγρὰ μόνον εἴη, καὶ τε μνήμης καὶ τοῦ λογισμοῦ κάκωσιν οἴσει, νωθρότητάς τε καὶ καταφορὰς, καὶ ὕπνους μακροὺς καὶ βαθεῖς. Εἰ δὲ μετὰ ψυχρότητος, κάρους τε καὶ ληθάργους. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ξηρότης μόνη μὲν ἀγρυπνίας ἐπάγει, μετὰ δὲ θερμότητος, παραφροσύνας τε καὶ φρενιτίδας. Συνίστανται δὲ αὐταὶ αἱ δυσκρασίαι, ποτὲ μὲν κατὰ τοὺς χυμοὺς, ποτὲ δὲ κατὰ τὰς ἐγκεφάλου κοιλίας ἢ κατὰ τὰ ἐν αὐτῷ ἀγγεῖα, ἤγουν κατὰ τὴν παρεσπαρμένην ὑγρότητα, κ. τ. λ. *Cauſam vero habent communem,* (fatuitas et memoriae amiſſio) *conſiſtentem ac conſtituentem ipſas intemperiem. Verum ſi haec humida ſolum fuerit, et memoriae et rationis vitiationem inducet, et torpores, et in ſomnum delationes, et ſomnos longos et profundos: ſi vero cum frigiditate, ſopores et lethargos: eodem modo etiam ſiccitas, ſola quidem vigilias inducit, cum caliditate vero deliria et phrenitidas: Conſiſtunt autem hae intemperaturae quandoque in humori-*

τοὺς ὄνους τε καὶ πιθήκους. Ὅσοι δὲ τὸ ἄνω χεῖλος, καὶ [86] τὰ οὖλα προεστηκότα ἔχουσι, [87] φιλολοίδοροι. ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς [88] κύνας.

[89] Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα ἄκραν παχεῖαν ἔχοντες, [90] ῥάθυμοι·

asinos. Quicumque autem superius labium et gingiuas praeeminentia habent, amatores sunt contumeliarum: referuntur ad canes.

Quicumque autem nasum extremum gros-

bus, quandoque in cerebri ventriculis, aut in ipsius vasis, aut in dispersa humiditate etc.

86. Τὰ οὖλα) *Gingiuae*, sic dicuntur τὰ περὶ ὀδόντας περιέποντα σαρκία, carunculae dentibus circumpositae, quarum connexio χαλινὸς vocatur. Vide Ruf. Ephes. in Nomencl. L. I. c. 8. Gingiuae autem ossis mandibulae superioris sequuntur efformationem, elatum igitur os mandibulae gingiuas elatas, labrumque latum ac prominens facit, vnde audax superbia, qua, quum partibus corporis alios superant, excellentiores se tales homines esse credunt; si vero ab aliis se despici intelligant, ad conuitia et maledicta confugiunt, quibus iniurias propellere student.

87. Φιλολοίδοροι) Auerroes et Interpr. *amatores sunt contumeliarum.* Follin. prop. 64. p. 86. *ad conuitia, ad maledicendum proni.*

88. Κύνας) Zootomia docet canes eiusmodi labra gingiuasque non habere, vnde Aristotelis verba de moribus sunt accipienda, quibus mordendo latrandoque iniurias remouent.

89. Οἱ δὲ τὴν ῥ.) Auerroes in marg. habet: *De Naso.* Et sic reddit: *Qui autem nasum extremum crassum habent, segnes;* Follin. prop. 53. *Qui pinnulas narium sortiuntur crassas, pigri admodum sunt, referuntur ad boues.* Bene, nam πτερυγία intelliguntur, quod apposita vox ἄκρα docet. De nasi partibus vide Eph. Ruf. in Nomencl. L. I. c. 4. Gal. de vsu partt. L. XI. c. 17. de ossibus c. 4. et alios.

90. Ῥάθυμοι) De iis potissimum haec dicitur vox, qui leues tantummodo amant labores, qui omnem contentionem fugiunt, et tan-

θυμοι· ἀναφέρεται [91] ἐπὶ τοὺς βοῦς. [92] Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα [93] ἀκρόθεν παχεῖαν ἔχοντες, ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς. [94] Οἱ τὴν ῥῖνα ἄκραν [95] (ὀξεῖαν)

ſum habent, rathymi ſunt. id eſt, facilem animum habent ad concupiſcendum, referuntur ad boues. Qui autem naſum in extremitate groſſum habent, inſenſibiles ſunt, referuntur ad ſues. Qui naſum extremum acu-

dem in oppoſitione τοῦ φιλόπονου, *ſegnes, pigri.* Diſpiciendum autem, quomodo pigritiae ſignum pinnulae narium eſſe poſſint? Muſculi ſcilicet interni et externi exigui, cartilagini naſi adhaerentes, apti potiſſimum ſunt, ad claudendam et dilatandam extremam narium partem; quae pars ſi craſſa deprehenditur, carnoſitatem et mollitiem indicat, et molles neruos muſculoſque arguit, qui lentum efficiunt motum ſanguinis, humorum, et totius corporis, et inde pigritia oritur.

91. Ἐπὶ τοὺς βοῦς) Boues ſunt ſignum laboris, vnde in inſcriptionibus, BOS ARATOR. Quomodo vero pigritiem adumbrare poteſt? Procul dubio propter tarditatem greſſuum.

92. Οἱ δὲ τὴν ῥ.) Follin. prop. 54. p. 74. *Qui nares ſuperiori parte denſas habent, ſenſibus ſtupidi ſunt.* Denſitas carnis vero difficulter ſenſus recipiendo, obtuſum efficit ſenſum, atque ſtupiditatem procreat; ſues autem propter craſſitiem corporis non ſubtilibus ſenſibus pollere, ſatis conſtat.

93. Ἄκροθεν) Interpres pro ἀκρόθεν habet, *in extremitate. Sylb.* Et ſic Follin. quaſi ἐν ἄκρῳ ſiue ἐν ἀκρότητι legendum.

94. Οἱ τὴν ῥ.) Auerroes: *Qui naſum extremum acutum habent, ſaeue iraſcibiles ſunt.* Follin. *Qui nares habent oblongas, et in acutum deſinentes, iracundi ſunt.* Vterque cum Interpr. poteſtatem vocis δύσοργητοι bene expreſſerunt. Acutis autem naribus ſunt plerumque macilenti homines praediti, calore ac bile abundantes, vnde iracundia.

95 (ὀξεῖαν) ἔχοντες, δύσοργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. 96 Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα περιφερῆ ἔχοντες, 97 ἄκραν μὲν, ἀμβλεῖαν δὲ, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. 98 Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα ἄκραν λεπτὴν ἔχοντες, ὀρνιθώδεις. 99 Οἱ ἐπίγρυπνον ἀπὸ τοῦ

tum habent, difficulter irafcibiles funt: referuntur ad canes Qui nafum habent rotundum, et obtufum, magnanimi: referuntur ad boues. Qui vero nafum extremum fubtilem habent, auiculares. Qui habent a fron-

95. Ὀξεῖαν) Inclufum ὀξεῖαν, additum eft ex Interpr. *Qui nafum extremum acutum habent. Sylb.* Deeft quoque in Aldina editione.

96. Οἱ δὲ τ. ῥ.) Foll. *Qui extremas nares habent rotundas pariter ac obtufas, magnanimi.* Belle commentatur idem Follinus: *Rotunditas narium robur facultatis efformatricis demonftrat: rotundum enim maius fpatium continet, maioremque molem: maius autem difficilius efformatur, ad quod praeftandum opus eft facultate vegetiori: cum rotunditate vero, firmitas requiritur, ad robur corporis, vt ad leonem referatur.*

97. Ἄκραν) Pro ἄκραν Polemo et Adamantius infra in paraphrafi habent ἁδρὰν. Pol. I Κεφ. ή. ῥινὸς τὸ ἄκρον ἁδρόν, et Adam. II. Κεφ. ιή. ῥινὸς τὸ ἄκρον, ἁδρόν, qua de re monuit etiam Gefner. in Leone, 646. 26. *Sylb.* ἁδρὰν. lectionem effe MS. commemorat Du Vallius in margine. Hefych. interpretatur, *multus, craffus, magnus, abundans.*

98. Οἱ δὲ τὴν ῥ.) Follin. *Qui extremas narium habent praetenues, auium naturam participant.* Natura autem eas loquaces reddidit, quae tenuitati debetur, et carnis priuationi, vnde minores aues loquaciores maioribus. Vide Ariftot. in hift. anim. L. IV. c. 9. πολύφωνα δ' ἐςὶ, καὶ λαλίςερα, τὰ ἐλάττω τῶν μεγάλων. *Garrulae, loquacioresque funt auium minores.*

99. Οἱ ἐπίγρυπνον) Forte rectius ἐπὶ γρυπὸν, diuife. *Sylb.* Et fic Aldus dat. Follin: *Qui nafum habent ad-*

τοῦ μετώπου εὐθὺς ἀγομένην, [100] ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κόρακας. [101] Οἱ δὲ γρυπὴν ἔχοντες, καὶ τοῦ μετώπου διηρθρωμένην, [102] μεγαλόψυχοι·

te mox curuum, inuerecundi sunt: referuntur ad ceruos. Quicumque autem aquilinum habent, articulatum a fronte, magnanimi:

vncum prope frontem, impudentes sunt. Qui, vt videtur, ἐπιγρυπόν legit, quae lectio vera. Duplicem nasi aduncitatem esse experientia docet, nam illa est vel a fronte parum remota, vel prope frontem, ita vt aduncitatem inter et frontem adsit cauitas aliqua, et haec posterior huius loci est. Certum est eiusmodi nasum ab ossium nasi parte suprema extuberante et elata, et humoris crassioris influxu fieri. Alia praeterea est nasi aduncitas, proueniens ex contemtu et subsannatione, qua contrahimus sursum nares et nasum, qui ad latera dilatatur corrugaturque.

100. Ἀναιδεῖς) *Impudentes.* Homines hoc vitio imbuti neminem solent reuereri, igitur procaciter, petulanter ac turpiter agunt, sibique omnia licere existimant. Ergo impudentia ex imaginatione peruersa oritur, quae ex spirituum in cerebro existentium copia et crassitie fit, qui humores, si in conformatione iam adsunt, nasum distorquere et aduncum reddere possunt.

101. Οἱ δὲ γρυπὴν ἐ.) *Qui autem aquilinum habent.* Forma ab aquilarum rostris sumta est, quae curua sunt, atque senescentibus illis magis incuruantur, v. Arist. in hist. anim. L. IX. c. 32. γηράσκουσι δὲ τοῖς ἀετοῖς τὸ ῥύγχος αὐξάνεται τὸ ἄνω, γαμψούμενον αἰεὶ μᾶλλον, καὶ τέλος λιμῷ ἀποθνήσκουσι. *Senescentibus aquilis rostrum superius accrescit, incuruaturque subinde magis magisque, vt demum fame intereant.*

102. Μεγαλόψυχοι) *Magnanimi.* Animi magnitudo ex spirituum copia, atque calore naturali, naturae beneficio procreatur. At vnum fere eumdemque nasum impudenti et magnanimo tribuit, qui tamen

χοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀετούς. [103] Οἱ δὲ τὴν ῥῖνα [104] ἔγκοιλον ἔχοντες, τὰ πρὸ τοῦ μετώπου περι-

referuntur ad aquilam. Quicumque nasum concauum habent, et frontem rotundam, et

non conueniunt inter se, vnde quomodo conciliatio instituenda? Audiamus Foll. prop. 58. p. 78. *Magnanimi ergo ab impudentibus dissimiles sunt, eo quod magnanimitas virtus sit, quippe excelsi atque inuicti animi magnitudo, ad res magnas gerendas; inuerecundia vero vitium verecundiae honestae oppositum. Ioh. Bapt. a Porta ex aquilae innatis moribus per similitudinem conformationis reddit rationem propositae quaestionis suo more; nos ex principiis naturalibus hominis, eo pacto efformati, ducendam existimamus, quum ex illis propensiones et inclinationes ortum ducant, quod certe hac in re perarduum iudicamus, praesertim quum a similibus causis non soleant nasci effectus dissimiles. Magnanimitas vero, licet ab inverecundia sit maxime differens, tamen inuerecundus habet aliquid simile magnanimo, quod vt magnanimus se dignum magnis honoribus propter virtutem putat· ita inverecundus nullo se posse dedecore affici autumat, quare se honore dignum putat. Verum quaenam causa erit differentiae opinionis verae et falsae in mente, quum eadem sit fere conformatio, differens tantum partis loco: cur ergo elatio in principio nasi orta erit causa falsae opinionis, et inuerecundiae, in medio vero naso, cum cauitate in principio, verae opinionis honestae et magnanimitatis. Virtutes sunt habitus: tamen ex Arist. L. II. c. 7. magnorum moralium, principium ad virtutem magis videtur affectio probe affecta, quam ratio. Erunt ergo magnanimus et inuerecundus in affectione naturali differentes, vt vnus naturaliter feratur ad honestatem, alter ad dedecora et inhonesta. An nulli magnanimi naturae instinctu, sed omnes inuerecundi et elati, fierique progressu aetatis, vt dignoscendo honesta et verecunda, fiant magnanimi, nemoque sit magnanimus, quam prius fuerit impudens, quod ista quae vulgus censet honesta, ille contemnat ad maiora tendens? An propositiones hae*

περιφερῆ, τὴν δὲ περιφέρειαν ἄνω ἀνεσηκῆαν, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας. 105 Οἱ δὲ σιμὴν ἔχον-

rurſum eminens rotundum, luxurioſi: referuntur ad gallos. Qui vero ſimum, luxu-

ſola experientia probandae, ob ſimilitudinem ab animalium conformatione deſumtam? His non obſtantibus adunci naſis magnanimi ſunt, et vulgo ex Caeſarum genere orti feruntur, atque apud quaſdam gentes magnum illis decus tributum. Alex. ab Alex. genial. dier. L. II. c. 19. refert: *Naſum quoque morum facere indicium multi arbitrantur. Ideo Perſae adunco naſo, quos grypos vocant, praecipue honorant, quod talem fuiſſe Cyrum crederent*

103. Οἱ δὲ τ.) Diſſentit Auerroes ab Intp. paululum, reddendo: *Qui autem naſum concauum habent, et quae ante frontem rotunda, circumferentiam autem ſuperiorem erectam, luxurioſi.* Follin. prop. 59. p. 80. *Qui nares concauas habent, et ex frontis regione rotundas: ſi modo talis circumferentia ſuperiora reſpiciat, laſciui.*

104. Ἔγκοιλον) *Concavum.* Non naturalis cauitas naſi vſque ad oſſa ethmoidea intelligitur, quippe quae in omnes cadit homines, ſed praeternaturalis, quae maiori caloris quantitate eſt dilatata: Caliditas vero ardentes incendit in pectore flammas, libidinoſoſque reddit homunculos.

105. Οἱ δὲ σιμὴν ἔχοντες) *Qui vero ſimum habent.* Hoc vitium naſi in partis ſuperioris narium compreſſione cernitur, quae vocatur ἔκλειψις τῆς ῥινός, *diminutio naſi*, et fit partim in pueris recens natis, in quibus oſſa teneriora deprimuntur facile, quare ab obſtetricibus naſi partes laterales pollice et indice apprehenduntur, et comprimuntur, ne ſimitas maneat, ſunt enim Ariſt. Probl. S. XXXIV. 10 τὰ παιδία πάντα σιμά: partim quibus ſuperiores primores dentes diſcedunt, v. Hipp. Ep. VI. S. I. p. 256. Ὅσοις ὀστέον ἀπὸ ὑπερώης ἀπῆλθε, τουτέοισι μέση ἵζει ῥίς. Οἷσιν δὲ ὅθεν οἱ ὀδόντες ἄκρη σιμοῦται. *Quibus ex palato os diſceſſit, iis mediis deſidit naſus. Quibusdam vero qua ex parte den-*

ἔχοντες, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς [106] ἐλάφους. Οἷς δὲ οἱ [107] μυκτῆρες ἀναπεπταμένοι, θυμώδεις·

riosi: referuntur ad ceruos. Quibuscumque nares sunt apertae, iracundi: refe-

tes procedunt, summus nasus simus efficitur. Itaque duplex differentia σιμότητος est, vna quae in medio nasi contingit, de qua Iul. Pollux, c. 4. ἐπὶ δὲ τοῦ σιμοῦ φαίης ἂν ὡς ἐστιν ἡ ῥὶς ἐκ μέσων κοίλη, Autor Medici c. de externi nasi affectionibus, insanabilem hunc pronuntiat morbum. ἀλλὰ κἂν ἐξ ὑπερώας μέση ἵζει ἡ ῥὶς, ὥς φησι, σιμοῦται, ἀθεράπευτος, *Verum si ex palato medius desidit nasus, vt inquit, simus euadit, et insanabilis est;* altera, si summus nasus simus et latus fit, tunc ea pars, ad quam inciforum dentium pertingunt extrema, subsidit et deprimitur, interdum etiam excidunt dentes primores. Quomodo nasi simosis fiat docet Arist. l. l. et ex crassitudine demonstrat: ἡ δὲ παχύτης μετὰ σκληρότητος· σκληρὸν δ' ὂν τὸ αἷμα, θερμόν· ἡ δὲ θερμότης, οὐ ποιεῖ περίττωσιν· τὸ δὲ ὀστοῦν, ἐκ περιττώματος· ὁ δὲ χόνδρος, ὀστοῦν· εὐλόγως ἂν ἔκλειψιν εἴη τοῦ μορίου. *Crassitudo non sine duritia constat, et durus sanguis calidior est, et calor materiam excrescere inutilem minus patitur, et os ex vacante materia consistit, et cartilago non nisi os est, merito diminutio nasi consequitur.* Quae quum ita sint, vtique crassities materiae dilatationem impedit, quia autem illa crassitudo in pueris mollis est, simosis potest tolli, non aeque in adultis, nam sanguis est crassus, et partes ex eo efformatae praedurae. Illa autem densitas ac durities fit ex calore, qui simul stimulat totum corpus ad libidinem.

106 Ἐλάφους) *Ceruos.* Cum ceruis fit comparatio propter libidinem v. Arist. in hist. anim. L. VI. c 29. ταῦτα δὲ ποιεῖ τὸ ζῶον, διὰ τὸ φύσει λάγνον εἶναι, καὶ διὰ τὴν παχύτητα. *Haec ideo ceruo accidunt, quia salax animal suapte natura est, atque etiam quia pingui abundat.* Conciliari autem cum nostro potest Alex. ab Alex. genial. dier. L. II. c. 19. qui dicit: *simos vero mites facere, et gratiosos.* Si enim simi libidinosi sunt, vere

μώδεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, τὸ ἐν τῷ θυμῷ γινόμενον.

108 Οἱ τὸ 109 πρόσωπον σαρκῶδες ἔχοντες, ῥάθυμοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. 110 Οἱ τὰ πρόσωπα

runtur ad paſſionem, quae fit in ira.

Quicumque faciem carnoſam habent, rathymi, id eſt, facile concupiſcibiles ſunt: referuntur ad boues. Qui faciem maci-

etiam mitibus ac gratioſis moribus ad libidinem allicere ac incitare ſtudent. *Fiſtula dulce canit, volucres dum decipit auceps.*

107. Μυκτῆρες) Hoc nomine inſigniuntur cauitates naſi ab vtroque interſepti latere, per quas ſpiritum trahimus, atque odores percipimus; Epheſ Ruf. in Nomencl. L. I. c. 4. μυξωτῆρας appellat. Follin. prop. 61. p. 83. tranſfert: *Qui narium foramina habent expanſa, iracundi, ad illum refertur affectum, qui cum animi impetu naſcitur.* Nares apertae exaeſtuantia praecordia produnt, quo enim calidius eſt cor, eo maior reſpiratio, quo maior reſpiratio, eo maiora et ampliora organa reſpirationis eſſe debent. Calidum autem cor quum commouet iras, patulas requirit nares. Belle Virgil. Georg. III. v. 85. *Collectumque premens voluit ſub naribus ignem*, qui ruborum ori conciliat, et Seneca de ira, L. I. c. 1. *multus ore toto rubor exaeſtuante ab imis praecordiis ſanguine.* Plura naſus ſuppeditat ſigna, v. c. irriſionis, de qua Alex. ab Alex. l. l. *In eodem naſo irriſionis ſedes eſt, quare naſuti et habere naſum irriſores dicti*, et morborum quoque de quibus Quellmalz. in diſſ. laudata §. 8. *de naſo, vt ſigno.*

108. Οἱ τὸ πρ.) Auerroes ad marg. *De Facie.*

109. Πρόσωπον σαρκῶδες etc.) Nimia videlicet carnis moles in facie conſpicua, calorem et ſpiritus retardat, efficitque, vt omnes functiones lento procedant gradu, hinc eiuſmodi homines ſunt ῥάθυμοι, ſec. Auerr. *Segnes*, Sec. Foll. *tardi.* De ipſa voce ſupra egimus p. 118. n. 90.

110. Οἱ τὰ πρόσ.) Auerr. *Qui faciem macilentam ha-*

σωπα ἰσχνὰ ἔχοντες, ἐπιμελεῖς· οἱ δὲ σαρκώδη, [111] δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους, καὶ τοὺς ἐλάφους. [112] Οἱ μικρὰ τὰ πρόσωπα ἔχοντες, μικρόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ [113] αἴλουρον καὶ πίθηκον.

lentam habent, solliciti. Qui autem carnosam, timidi: referuntur ad facies asino et ceruo similes. Qui valde paruam habent, pusillanimi: referuntur ad catum et ad simiam.

bent, accurati. Foll. *Qui facie sunt macilenti, agiles sunt et diligentes.* Egregie Follin. nam ἐπιμελής vtramque significationem admittit. Macies autem naturalis ex siccitate caloris oritur, et agiles reddit homines, quum non inutili grauentur carnis pondere. Ipsi spiritus quoque sunt agiliores, vnde diligentia venit. Sed casu fortuito illa macies indicat timiditatem, inuidiam, austeritatem, tristitiam, seueritatem, morositatem, quia vel siccitas vel frigiditas nimia est, quae aegram efficit concoctionem, proindeque haud bonam nutritionem. Itaque non mirandum, si quidam studiis dediti macilenta facie et moribus austeris, tristibusque esse deprehendantur.

111. Δειλοί) *Timidi*, ob eamdem rationem supra n. 106. prolatam.

112. Οἱ μικρὰ τ. π.) Pro τὰ πρόσωπα Leonic. et Ising. habent νῶτα. Interpres legit λίαν, ἄγαν, σφόδρα, *qui valde paruam habent. Sylb.* Cum Interprete communem facit caussam Auerroes. At Follin. presse sequitur verba: *Qui faciem habent exiguam, pusillanimes.* Lectionem νῶτα ex MS. esse Du Vallius in margine annotauit. Paruitas autem faciei cerebrum minus iusto arguit, et calorem cordis minus refractum, atque adeo cerebrum ipsum magis excalefactum et exsiccatum. Ex qua dispositione praeceps iudicium, animi inconstantia, timiditasque prouenit.

113. Αἴλουρον) *Catum.* De hac voce Euagr. L. VI. c. 24. αἴλουρος κάτταν ἡ συνήθεια λέγει, *consueto more pro fele cattam dicimus*, cf. Gerh. Ioh. Voss. de Idol. L. III. c. 74.

κον. Οἷς τὰ πρόσωπα μεγάλα, [114] νωθροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους καὶ βοῦς. Ἐπεὶ δὲ οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα δεῖ εἶναι, ἡ [115] μέση ἕξις εἴη ἂν τούτων ἐπιεικής. [116] Οἷς δὲ τὸ πρόσωπον φαίνεται μικροπρεπὲς, [117] ἀνελευθεροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.

[118] Οἷς τὸ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν οἷον κύστιδες προ-

Quibus facies magna, tardi: referuntur ad asinos, et ad boues. Qui vero neque paruam, neque magnam, oportet esse medios: habitus vtique horum medius erit conueniens. Quibus autem facies videtur paruifica, illiberales sunt: referuntur ad apparentiam.

Qubus autem ab oculis tanquam vesiculae

114. Νωθροί) *Tardi, pigri.* Tarditas illa et in gressibus et in omnibus actionibus conspicitur, et vtraque νωθρότης nuncupatur. Causa autem tarditatis est, phlegmatis copia et nimia materiae quantitas.

115. Μέση ἕξις) *Medius habitus*, id est, facies quae medium locum occupat, mediocris. Aristotelis placitis haec loquendi ratio accommodatissima est.

116. Οἷς δὲ τὸ π.) Auerr. *Quibus autem facies videtur parum decens, illiberales sunt, referuntur ad apparentem conuenientiam.* Quae interpretatio vulgatae praeferenda, nam quid *paruifica* sit, non facile quis intelligit. Mihi videtur sic optime τὸ πρόσωπον μικροπρεπές verti posse; *facies quae sordidum et squalidum hominem designat*, *deformem*, variis v. c. coloribus tincta, cui inest δυσαρέστεια.

117. Ἀνελεύθεροι) *Illiberales*, concluditur videlicet ab externa forma ad interiorem animi conditionem.

118. Οἷς τὸ) Malim οἷς δὲ ἀπὸ τ. *Sylb.* Sic et Auerr. et Interpr. legisse videntur. Auerroes in margine habet: *De Oculis.* Follin. satis accommodate, prop. 51. p. 72. *Quibus palpebrae*

προκρέμανται, οἰνόφλυγες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος. [119] Ἐπὶ γὰρ τοῖς σφόδρα ἐμπεπτωκόσι τὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν οἷον κύστιδες ἐφεστήκασι, φίλυπνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος. [120] Ἐπεὶ τοῖς ἐξ ὕπνου ἀνεστηκόσιν ἐπικρέμανται τὰ ἐπὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς. [121] Οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς μικροὺς ἔχοντες,

dependent, amatores vini ſunt: referuntur ad paſſionem. Quibus vehementer cadunt, quae ante oculos apparent, vt veſiculae, amatores ſomni, referuntur ad paſſionem, item ex ſomno ſurgentibus dependent, quae ſunt in oculis. Quicumque oculos paruos ha-

tamquam veſicae appenduntur, temulenti: ad ebrietatem refertur. Ex natura βλεφάρων hoc ſatis patet, quae ſunt membranae ex muſculis fere membranaceis conſtantes, quae natura ſua ſiccae ſunt, et difficulter extendi dilatarique poſſunt. Itaque humore impleri atque inflari debent, vt veſicam forment. Cui rei vini potio potiſſimum inſeruit, qua humorum potiſſimum copia verſus ſuperiora cogitur, atque annexas partes perquam facile occupat.

119. Ἐπὶ γὰρ etc.) Leon. et Camot. ἔτι γάρ. Fortaſſe legend. ἔτι δ' ὅσοις ἐμπεπτ. Sic certe Interpr. *quibus vehementer cadunt, quae ante oculos apparent vt veſiculae Sylb.* Conſentit cum Intp. Auerroes. Follin. autem prop. 52. p. 73. *Quibus ea, quae in circuitu oculorum ſunt, admodum concidentia videntur, et vt veſiculae, ſomnolenti, et referuntur ad ipſum ſoporem.* Diffluentes nimirum humore ſoporoſi ſunt, et abundantia humoris inducit ſoporem, et affectus molles, animumque luxuriantem indicat.

120. Ἐπεὶ τοῖς ἐξ ὑ.) *Item ex ſomno ſurgentibus dependent*, etc. Dependentia illa quoque humidam corporis temperiem deſignat.

121. Οἱ τοὺς ὀφθ.) *Qui oculos exiguos habent.* Ex natura oculi hoc colligendum, quae ſecundum Ariſtot. de gen. anim. L. II. c. 6. in frigiditate et humi-

τες, μικρόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν, καὶ ἐπὶ πίθηκον. 122 Οἱ δὲ μεγαλόφθαλμοι, νωθροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. 123 Τὸν ἄρα εὖ φύντα, δεῖ μήτε μικροὺς, μήτε μεγάλους ἔχειν τοὺς

bent, pusillanimi: referuntur ad apparentiam, et simiam. Quicumque vero habent oculos magnos (tardi) referuntur ad boues; Igitur bene natum oportet neque magnos,

ditate consistit. Τὸ, τε ὄμμα ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, et inde magnitudo et paruitas, διὰ δὲ τὸ ὑγρὸν τὸ ἐν τοῖς ὄμμασιν οἱ ὀφθαλμοὶ μεγάλοι φαίνονται, *oculi grandes propter humorem in ipsis contentum apparent.* Itaque paruitas oculorum ex humoris penuria proficiscitur. Porta scribit: *Oculos exiguos habentes esse callidos ac vafros*, quod animalia paruis oculis praedita, vt vulpes et torpedo, et alia, sint astuta et vafra. Conciliandus autem sic est, astutia numquam apud magnanima reperitur, sed apud animalia debilibus praedita viribus, quae, quod viribus efficere nequeunt, astu consequi student. Quicumque vero non est magnanimus, quicumque se viribus destitui sentit, pusillo est animo.

122. Οἱ δὲ μεγαλόφθαλμοι) Follin. *Qui oculos ingentes habent, pigri.* Vox νωθροί neque apud Auerroem, neque apud Interpr. legitur, neque vulgg. editt. habent. Ergo procul dubio incuria operarum, et editorum negligentia excidit. Magnitudo vero ex humoris abundantia progreditur, quae facultati robustae et mouenti aduersa est. Nam corpora magna difficulter mouentur, et ex difficili motu tarditas oritur.

123. Τὸν ἄρα εὖ φύντα etc.) Auerroes, *Igitur bene formatum*, Interpr. *bene natum.* Follin. *Qui vero felicissima fruitur corporis habitudine, oportet vt nec impense magnos, nec paruos sortiatur oculos.* Vide Aristot in hist. animal. L. I. c. 10. τῶν δὲ ὀφθαλμῶν, οἱ μὲν μεγάλοι· οἱ δὲ μικροί· οἱ δὲ μέσοι· βέλτιστοι *Sunt oculorum, alii magni, alii parui, alii modici, qui optimi habentur,* et paulo post τὸ δὲ μέσον, ἤθους βελτίστου σημεῖον. *Modicus tamen*

τοὺς ὀφθαλμούς. [124] Οἱ δὲ κοίλους ἔχοντες, κακοῦργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ πίθηκον. [125] Ὅσοι ἐξόφθαλμοι,

neque paruos habere oculos. Qui vero concauos habent, malefici: reducuntur ad simiam. Quicumque habent oculos emi-

situs nota est, optimorum morum. Iustam enim ac moderatam indicat temperiem.

124. Οἱ δὲ κοίλους) *Qui vero concauos habent, malefici.* Τὰ κοῖλα, *sunt caua oculorum*, Ephes. Ruf. in Nomencl. L. I. c. 4. orbes illos, qui oculis circumsunt, sic distinxit: τὸ δὲ ἄνω βλεφάρου τὸ ἐπιπολῆς κοῖλον, τὸ δὲ ἀναλογοῦν τούτῳ τὸ κάτω ὑπόκοιλον, *Quidquid superiori palpebrae est superficiei, cauum, quod autem huic respondet infra, subcauum.* Cauorum istorum subsidentium profunditas; deficientis roboris vitalis indicium certissimum est, atque mutationes corporis, et animi dispositio tuto ex ea colligitur. Infirmitatem quum notat, maleficam mentis compositionem, qua variis illicitisque artibus exsequimur, quae per vires non possumus, quoque designabit. Opponitur huic conditioni oculi caui tumor apud eumdem Ruf. Eph. l. c. ὁ δὴ ἀνοιδίσκει ἐν δὲ ὑδέροις καὶ ἄλλως πονηρᾶς γενομένης τῆς ἕξεως, ἐπὶ δὲ χρονίοις αἱμοῤῥοΐσι καὶ ἐπὶ γυναικὸς χρονίῳ ἰχῶρι, *illud cauum etiam intumescit et in hydropisi, et aliter male euenientibus constitutionibus, hinc in diuturnis haemorrhoidibus, et longo feminarum fluxu.*

125. Ὅσοι ἐξόφθαλμοι etc.) Follin. prop. 46. p. 68. *Quicumque sunt oculis prominentibus, stupidi, ad decentem venustatem asinosque referuntur.* Stupiditas proprie cognitionis defectum et tarditatem innuit, atque ibi reperitur, vbi propter materiae copiam, animi facultates debilitantur, siquidem vnius facultatis vehemens contentio in operando alias facultates obtundit. Nerui potissimum in consensum veniunt, quibus sensus percipimus, nam secundum Aristot. in hist. animal. L. III. c. 5. οὐ λαμβάνοι δὲ οὐδὲν νάρκη, ὅπου μὴ νεῦρόν ἐστι τοῦ σώματος, *Pars corporis nulla stupore tentatur, quae neruo caret.* Itaque si corpus neruorum ope stuporem sentit, id in animo

θαλμοι, ἀβέλτεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειάν τε καὶ ὄνους. Ἐπεὶ δὲ οὔτε ἐξόφθαλμον, οὔτε κοιλόφθαλμον δεῖ εἶναι, [126] ἡ μέση ἕξις ἂν κρατοίη. [127] Ὅσοις ὀφθαλμοὶ μικρὸν ἐγκοιλότεροι, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. [128] Οἷς δ' ἐπὶ πλεῖον, πρᾳεῖς. ἀναφέρεται [129] ἐπὶ τοὺς βοῦς.

[130] Οἱ

nentes, fatui: referuntur ad apparentiam, et asinos. Quoniam autem neque eminentium oculorum, neque concauorum oportet esse, medius vtique habitus praestabit. Quibuscumque autem oculi sunt parum concaui, magnanimi: referuntur ad leones. Quibus vero plus mansueti: referuntur ad boues.

quoque contingat necesse est. Vbi autem obtusio neruorum, ibi facultatum animi debilitas.

126. Ἡ μέση ἕξις) *Medius habitus* etc. Haec verba illustrantur ex iis quae diximus n. 123. Concauitas enim maleficentiam, intumescentia morbos, prominentia stupiditatem ostendit.

127. Ὅσοι ὀφθαλμοὶ etc.) Follin. *Quibus oculi sunt parum depressi*, *m.* Mallem tamen cum Auerroe et Interpr. *parum concaui*, quia hoc proprium est verbum, et τῷ ἐγκοίλῳ respondet. v. Viri Ill. et Exp. Trilleri Emend. in Celsum, p. 753. ed. Viri Excell. Krausii. Tales oculi videndi acie propter spiritus vnitos et collectos instructi sunt, et fiunt a siccitate, quae animosos reddit homines.

128. Οἷς δὲ ἐπὶ) Follin. *Quibus magis depressi.* Sed retinenda vulgata. Itaque *magis concaui oculi* vi oppositi temperiem caloris, quae mansuetudinem parit, indicant.

129. Ἐπὶ τοὺς) Artic. τοὺς deest apud Aldum.

130 Οἱ τὸ μέτωπον μικρὸν ἔχοντες, ἀμαθεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς. 131 Οἱ δὲ μέγα ἄγαν ἔχοντες, νωθροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. 132 Οἱ δὲ περιφερὲς ἔχοντες, ἀναισθητοί· ἀναφέρεται ἐπὶ
τοὺς

Quicumque frontem paruam habent, indisciplinabiles: referuntur ad ſues. Qui autem magnam valde, tardi: referuntur ad boues. Qui rotundam habent, inſenſati: re-

130. Οἱ τὸ μέτωπον) Auerr. ad marginem habet: *De fronte.* Foll. pr. 30. p. 54. *Qui frontem habent exiguam, imperiti.* Parua autem frons videtur exiguam cerebri continere ſubſtantiam, exiguoſque ſpiritus animales, quum vero defectus ſpirituum et defectum rationis arguit, coniectu facile eſt, imperitos atque inertes fore tales homines. Accedit hoc, in parua fronte ob tegumentum capillorum, ſanguinem calidiorem magis agitari, Ariſtot. autore de part. anim. L. II. c. 10. Ἐκκόπτει γὰρ ἡ τῆς ἐν τῷ αἵματι θερμότητος κίνησις τὴν αἰσθητικὴν ἐνεργείαν. *Sanguinis enim calidioris agitatio officium ſentiendi intercipit ac refringit,* quo facto tranſpiratio magis intercipitur, quae tamen ſentiendi facultati inſeruit. Igitur ſenſus debiliores et iudicandi facultas hebes fiunt. En natales imperitiae!

131. Οἱ δὲ μ.) Foll. pr. 31. p. 56. *Qui autem habent impenſe vaſtam, torpidi, referuntur ad boues, vaccas.* Haud dubie art. τοὺς in exempl. Foll. defuit. Vaſtum cerebrum et vaſta frons nimium diſperſos continet ſpiritus, et plus iuſto ii perfrigerantur. Hinc tarditas ad cognoſcendum et iudicandum, aeque ac ſegnities.

132. Οἱ δὲ περιφ.) *Qui frontem rotundam* etc. Equidem mallem vertere *gibboſam, altam et rotundam,* nam anterior frontis pars cum temporibus non efficit orbem, neque ab oculis ad capillos eſt exacta rotunditas. Stupiditatem autem talem frontem indicare, ex ſimilitudine cum fronte aſini colligitur.

τοὺς ὄνους. 133 Οἱ μικρότερον ἐπίπεδον ἔχοντες, ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. 134 Οἱ δὲ

feruntur ad aſinos. Qui autem minus planam habent, ſagaces: referuntur ad canes.

133. Οἱ μικρότερον ἐπίπεδον ἔ.) Laborare mihi hic locus videtur, cuius prius hemiſtichium minus recte ab Auerroe et Interpr. eſt expreſſum, et poſterius deprauatum. Equidem verto: *qui ſuperficiem frontis habent minorem, ſunt ſagaces.* Minorem autem intelligit ratione rotunditatis, quam ſi appellare vis *planam*, non refragabor; hac tamen conditione, vt ad conuexitatem planities verſus tempora et os caluariae vergat. Igitur eiuſmodi frons capillos verſus non adeo inſignes efficit angulos, qui iudicii et ſagacitatis indices ſunt. Quum enim hac in parte caluariae os tenuius eſt, quam frontis, et illud ibi quum eſt detectum, magis patent ſpiritus anteriores perfrigerationi, ſinceriorefque idcirco redduntur, atque ſincerius iudicium efficiunt. Ergo ſagacitas vtique de talibus dici poteſt, quae canibus propria eſt ex Sen. ep. 76. *In cane ſagacitas prima eſt, ſi inueſtigare debet feras.* Deprauationem poſterioris hemiſtichii vidimus in voce ἀναίσθητοι. Sylburgius teſtatur Leon. legere αἰσθητικοί: quod epitheton ad praecedentia quidem videtur congruere: ſed ad ſequentia non item. Hiſt. animal. L. I. 8. paulo aliter frontis ſigna explicantur. Hucuſque Sylb. Auerroes et Interpr. αἰσθητικοί habent; et ſane librarii aut operae, vt et in ſqq. αἰσθητικοί et ἀναίσθητοι inter ſe permutarunt. Obſtat tamen locus Ariſtotelis, ſiue potius repugnare tantum videtur, L. I. c. 8. καὶ οἷς μὲν πλατὺ, ἐκστατικοί, *quibus lata frons, mente moueri idonei.* Mihi ſic videtur hic locus cum noſtro conciliandus, latam frontem a plana eſſe diuerſam, ergo non poteſt huc trahi. interim fingamus vtrumque locum ratione formae frontis conuenire, tamen aderit repugnantia propter reliqua verba, quae duplicem ſenſum admittunt. Hoc ſiquidem poſſunt modo verti: *quibus lata frons*

δὲ τετράγωνον σύμμετρον τῷ μετώπῳ ἔχοντες, μεγαλόψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. [135] Οἱ δὲ συννεφὲς ἔχοντες, ([136] αὐθάδεις· ἀναφέρεται ἐπὶ ταῦρον,

Quicumque quadratam et moderatam frontem habent, magnanimi: referuntur ad leones. Quicumque autem collectam habent, adu-

proni sunt ad iracundiam, quam propensionem non solum vox ἐκστατικοὶ exprimit, sed eam canibus quoque peculiarem esse experientia docet: vel sic reddenda sunt, cum Alex. ab Alex. genial. dier. l. II. c. 19. *frons lata*, *mente flexibiles designat*, vel *f. l. furiosos*, *ad maniam pronos*, siue *maniacos* notat, et quis ignorat canes rabie infestari? Sagacitas autem nimia, indiciique perpetua contentio aeque ac iracundia maniam producere valent. Itaque si hac ratione dissensus non tollitur, tunc coniectura forte restituendus locus, et pro αἰσθητικοί, ἐκστατικοί reponendum.

134. Οἱ δὲ τετράγ.) Auerr. *Qui vero quadrangulum commensuratum fronti habent*, *magnanimi* Collin. *Qui frontem habent ad amussim quadratam*. Plurimum quidem quadrata frons continet cerebri, proindeque copiam spirituum, quae non solum distinctam cognitionem gignit, sed et magnitudinem animi, generositatemque parit, atque praestantis ingenii ac iudicii, prudentiaeque in rebus agendis est indicium.

135. Οἱ δὲ συννεφὲς) Aldus dat συνεφὲς vitiose. Et Auerroes et Interpres: *Qui autem collectam habent*. Non satis accurate.

136. Αὐθάδεις etc) Haec verba inclusa, ex Camotio addita, agnoscit etiam Interpres: sed cum confusione nescio qua. Videtur ergo συννεφὲς hic dici *corrugatum*, rugis ceu nubibus obductum: ἀτενὲς vero *exporrectum*, seu γαληνὸν *serenum* vt in sqq. Gesn. quoque in Cane sic legit, 185, 40. et lectionem istam postulant etiam sequent. ὅτι οἱ κύνες ἐπειδὰν θωπεύωσι, γαληνὲς τὸ μέτωπον ἔχουσιν. *Sylb.* Inclusa quoque desunt apud Aldum, sed Du Vallius et vulgg. habent. Talis frons *cogitabundum*, *morosum* ac

ταῦρον, καὶ λέοντα. Οἱ δ' ἀτενὲς ἔχοντες,) κόλακες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ γιγνόμενον πάθος. Ἴδοι δ' ἄν τις ἐπὶ τῶν κυνῶν, ὅτι οἱ κύνες ἐπειδὰν θωπεύωσι, [137] γαληνὲς τὸ μέτωπον ἔχουσιν. Ἐπειδὴ οὖν ἤτε συννεφὴς ἕξις αὐθάδειαν ἐμφαίνει, ἤτε γαλήνη κολακίαν, ἡ μέση ἂν τούτων ἕξις εὐαρμόςως ἔχοι. Οἱ σκυθρωπὰ μέτωπα ἔχοντες, [138] δυσάνιοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ἀνιώμενοι, σκυθρωποί εἰσιν. Οἱ δὲ [139] κατηφεῖς, ὀδῦρται· ἀνα-

latores, referuntur ad passionem, quae fit. Id in canibus videbit quispiam, qui quum blandiuntur, contractam habent frontem. Quicumque autem nebulosam, audaces: referuntur ad taurum et leonem. Quando autem nebulosus habitus, audaciam significat: tranquillitas autem, adulationem: medius habitus vtique horum bene decenter se habet. Quicumque tristem habent frontem, moesti: referuntur ad passionem, quoniam moesti tristem habent faciem. Qui vero demissam, la-

seuerum notat, ipsa forma ex contractione musculorum frontis oritur, quae a siccitate humorumque crassitie fit. Sed frons morosa est senibus etiam propria, v. Virg. Aen. VII. v. 415 sqq. — *In voltus sese transformat aniles. Et frontem obscenam rugis arat.*

137. Γαληνές) Nota γαληνὲς, et mox seq. voc. γαλήνή. Interpr. videtur legisse ἀτενὲς, vt supra, vertit enim, *qui cum blandiuntur, contractam,* (potius *exporrectam, explicatam*) *habent frontem. Sylb.* Et sic Auerroes quoque.

138 Δυσάνιοι) *Moesti.* Hic affectus marcescere corpora facit, atque siccitate contrahit cutem. Vide quae diximus p. 13. n. 32.

139. Κατηφεῖς) *Demissam.* Simile quid est apud Virgil.

ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ὀδυρόμενοι κατηφεῖς.

140 Οἱ τὴν κεφαλὴν μεγάλην ἔχοντες, ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. Οἱ δὲ μικρὰν, αἰσθητικοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. 141 Οἱ τὰς

mentabundi ſunt: referuntur ad paſſiones, quia lugentes demiſſae ſunt frontis.

Quicumque autem magnum habent caput, ſenſati: referuntur ad canes. Qui vero paruum, inſenſati: referuntur ad aſinos. Qui

Aen. IV. v. 4. ſq. — *haerent infixi pectore vultus, Verbaque: nec placidam membris dat cura quietem.*

140. Οἱ τὴν κεφ.) Leon. et Itingr. contrario modo: οἱ τὴν κεφαλὴν μεγάλην ἔχοντες, αἰσθητικοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. Οἱ δὲ μικρὰν, ἀναίσθητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. Itidemque Interpres: *Qui habent m. c. etc* Mihi Camotii lectio viſa eſt magis conſentanea. Nec multum diſcrepant quae Polemo, I. Κεφ. β΄. Κεφαλὴ μικρὰ πάνυ, ἀναίσθητον ἄνδρα κατηγορεῖ, et Adam. II. Κεφ. κβ΄. Κεφαλὴ μικρὰ πάνυ, ἀναίσθητον κ. τ. λ. Sed rurſum illi alteri lectioni videtur patrocinari quod legitur in hiſt. anim. XX. 7. τὸ λοφούρων γένος τῶν μικρὰν ἔχει τὴν κεφαλὴν, e quo genere aſinum etiam eſſe docet eadem hiſtoria, XI. 16. *Sylb.* Et hanc eſſe lectionem MS. notat in margine Du Vallius. Auerroes quoque conſentit cum Interpr. et habet in margine, *De Capite.* Follin. prop. 34. p. 57. *Qui magnum caput ſortiuntur, pollent ſenſu plurimo, qui vero paruum, ſenſibus ſunt obtuſi, referuntur etc.* Magnum ſiquidem caput multum cerebri habet, in quo ineſt facultas ſentiendi vegeta, et caloris et ſpirituum abundantia. Magnum autem caput hoc loco intelligitur, quod proportionem corporis non excedit. In paruo contra capite eſt paucitas ſpirituum. Vide aliam differentiam ap. Hippocr. Epid. II. S. VI. p. 133.

141. Οἱ τὰς κ.) Follin. pr. 34. p. 57. *Et qui caput inſtar pyramidis habent faſtigiatum, impudentes haben-*

τὰς κεφαλὰς [142] φοξοὶ, ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς γαμψώνυχας.

[143] Οἱ τὰ ὦτα μικρὰ ἔχοντες, πιθηκώδεις· οἱ δὲ

habent capita pineata, inuerecundi: referuntur ad habentes vngues curuos.

Quicumque aures paruas habent, ſimiales

tur, et referuntur ad aues curuorum vnguium. Perexigua eiuſmodi capiti ineſſe creditur cerebri ſubſtantia, quae impudentiae eſſe cauſa poteſt, nullum dedecoris metum, nec famae propriae ac honoris rationem habentis. Corui et coturnices tali capite ſunt praediti. Homerus Therſitem impudentiſſimum eiuſmodi capite inſtructum aſſerit Iliad. β. v. 216. ſqq. — αἴσχιστος δὲ ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε. Φολκὸς ἔην, χωλὸς δ' ἕτερον πόδα, τὼ δέ οἱ ὤμω, κυρτὼ ἐπὶ στῆθος συνοχωκότε. Αὐτὰρ ὕπερθεν, Φοξὸς ἔην κεφαλὴν, Ψεδνὴ δ' ἐπενήνοθε λάχνη. Ἔχθιστος δ' Ἀχιλλῆϊ μάλιστ' ἦν ἠδ' Ὀδυσῆϊ. Τὼ γὰρ νεικείεσκε, τοτ' αὖτ' Ἀγαμέμνονι δίῳ Ὀξέα κεκληγὼς λέγ' ὀνείδεα. *Turpiſſimus vero vir ad Ilium venit. Strabus erat claudusque altero pede, at ei humeri Curui in pectus contracti, ceterum deſuper Acuminatus erat capite. Rarus autem defloruit capillus. Infenſiſſimus vero Achilli potiſſimum erat, et Vlyſſi, Hos enim vituperabat, tunc rurſus Agamemnoni generoſo acute clamando loquebatur conuicia.* Legimus tamen Periclem acuminato fuiſſe capite, et fecundiſſimo ingenio, et ſumma prudentia, autoritate et eloquentia, vnde *Olympius* dictus, quod tonare in concionibus ac fulmen ciere videretur. Quod exemplum vtique a regula aberrat.

142. Φοξοὶ) Cam. λοξοὶ, vt infra apud Polem. I. Κεφ. β'. λοξότης κεφαλῆς, et Adam. II. Κεφ. κβ' λοξοὶ δὲ τὰς κεφαλὰς ἄνδρες. Interpres nobiſcum vertit *pineata. Sylb.* λοξὸς autem dicitur de rebus obliquam ſphaeram repraeſentantibus.

143. Οἱ τὰ ὦτα) Auerr. habet in margine: *De auribus.* Foll. prop. 35. p. 19. *Qui aures habent exiguas, moribus imitantur ſimiam;*

δὲ 144 μεγάλα ὀνώδεις. Ἴδοι δ' ἄν τις καὶ τῶν κυνῶν τοὺς ἀρίστους μέτρια ὦτα ἔχοντας.

145 Οἱ ἄγαν 146 μέλανες, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς

sunt Quicumque autem magnas, asinini. Videbit vtique aliquis et canum optimos moderatas aures habere.

Qui valde nigri, timidi: referuntur ad Ae-

qui vero procerosos, asinos. Cuius quidem haec ratio esse videtur, vt superflua materia magnas aures aeque ac vecordiam et teporem, deficiens vero paruas, atque idcirco vigilantiam laborisque studium producat. Hanc diuisionem aurium vide etiam ap. Nostr. in hist. anim. L. I c. 11, καὶ ἢ μεγάλα, ἢ μικρὰ, ἢ μέσα· ἢ ἐπανεστηκότα σφόδρα, ἢ οὐδὲν, ἢ μέσον· τὰ δὲ μετὰ βελτίστου ἤθους σημεῖον· τὰ δὲ μεγάλα καὶ ἐπανεστηκότα, μωρολογίας καὶ ἀδολεσχίας *Item aliae maiores, aliae minores, aliae mediocres, et aut nimium, aut parum, aut mediocriter arrectae. Notam morum optimorum habent, quae mediocres. At quae magnae arrectaeque vltra modum, stultitiae indices sunt, aut loquacitatis.*

144. Μεγάλα) Aldus vitiose, μεγάλοι

145. Οἱ ἄγαν μ.) Auerr. hic incipit Cap. X. inscriptum: *De Passionum, Habituumque signis, a communibus quidem generibus desumtis, membris tamen particulariter applicatis.* Ad marginem habet: *De Coloribus.*

146. Μέλανες,) *Nigri.* Ille color conciliatur corpori ab humore atra bile infarcto, et apud eas reperitur nationes, quae loca concaua, herbosa ac aestuosa habitant, quaeque ventis calidis magis quam frigidis perflantur, et aquis vtuntur calidis, v Hippocr. de aq. aere et loc. S. III. p. 77. Aethiopum autem nigredo ex pigmento est, quod reticulo Malpighiano et cuticulae interfunditur. Alia tamen est coloris natiui in nigrum conuersio, de qua Gal. ad Hipp. Epid. L. IV. aph. 46. et quae ad morbos pertinet.

τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ Αἰθίοπας. Οἱ [147] δὲ λευκοὶ ἄγαν, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας. Τὸ δὲ πρὸς ἀνδρείαν συντελοῦν χρῶμα, μέσον δεῖ τούτων εἶναι. [148] Οἱ ξανθοὶ, εὔψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. [149] Οἱ πυῤῥοὶ ἄγαν, πανοῦργοι· ἀνα-

gyptios, et Aethiopas: valde autem albi, timidi ſunt, referuntur ad mulieres.. Colorem autem, qui confert ad fortitudinem, medium horum oportet eſſe. Flaui, magni animi ſunt: referuntur ad leones. Rubei

147. Λευκοὶ) *Candidi.* Vnde oriantur docet Hipp. de nat. pueri S. III. p. 21. vide quae diximus p. 24 n. 15.

148. Οἱ ξανθοὶ) *Qui flauo ſuffunduntur colore.* Foll. egregie hunc canonem explicat; *Fuſcus quippe color,* inquit, *eiuſmodi naturalis ſiccitatis eſt indicium. Auicenna ſcripſit:* fuſcum colorem ſignificare caliditatem, in qua audacia et robur. *Fuſci ergo homines robuſti. Id probari poteſt ex populis hoc colore tinctis, qui robore corporis praeſtant, quales ſunt Arabes et Lapponenſes ſecundum hiſtoricos, qui de eorum colore naturali et magnanimo late paſſim multa commemorant.* Tales homines ἐρυθρόχολους *ſanguineos bile mixtos* appellare poſſumus.

149. Οἱ πυῤῥοὶ) Paululum recedit ab Auerroe et Interpr. Foll. prop. 28. p. 53. *Qui fuluo ſunt colore, pluſquam rationi conueniat, exſecrandi, atque exitioſi, referuntur ad vulpes.* Sed hic color in rubrum quoque vergit. Oritur enim a praedominio bilis, et participat de caliditate et ſiccitate ſpiritibus mobilitatem conciliantibus. Iam haec mobilitas reddit homines verſipelles, inconſtantes, iracundos, aſtutos et fraudulentos. Duplicem tamen ſtatuit Hipp. differentiam Epid. L. II. S. V. p. 122. Ὁκόσοι πυῤῥοὶ, ὀξύῤῥινες, ὀφθαλμοὶ σμικροὶ, πονηροί. Ὁκόσοι πυῤῥοὶ, σιμοὶ, ὀφθαλμοὶ μεγάλοι, ἐσθλοί. *Qui fuluo ſunt colore, aduncis naribus, et paruos oculos habent, ii maligni ſunt. Qui vero fului, ſimi, et grandioribus ſunt oculis, boni.*

ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς ἀλώπεκας. 150 Οἱ δὲ ἔνωχροι, καὶ τεταραγμένοι τὸ χρῶμα, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, τὸ ἐκ τοῦ φόβου γιγνόμενον. 151 Οἱ δὲ μελίχλωροι, ἀπεψυγμένοι εἰσί. Τὰ δὲ ψυχρὰ, δυσκίνητα· δυσκινήτων δὲ ὄντων τῶν κατὰ τὸ σῶμα, εἶεν ἂν βραδεῖς. 152 Οἷς τὸ χρῶμα ἐρυθρὸν, ὀξεῖς· ὅτι πάντα τὰ κατὰ τὸ σῶμα ὑπὸ κινήσεως ἐκθερ-

valde, aſtuti: referuntur ad vulpes. Pallidi, colore turbati, timidi ſunt: referuntur ad paſſionem, quae fit ex timore. Qui autem ſunt mellei coloris, ſunt frigidi: frigida autem mobilia difficulter: mobilibus autem difficulter exiſtentibus iis, quae ſunt iuxta corpus, erunt vtique tardi. Quibus color ruber eſt, acuti ſunt, quoniam omnia, quae ſunt ſecun-

150. Οἱ δὲ ἔνωχροι) *Pallidi, colore turbati.* Hic color ex muco viſcido ſanguini admixto prouenit, quem λευκὸν φλέγμα veteres appellarunt, et λευκοφλεγματιοῦντας, qui ob pituitam pallent, nec tument. Varium quid pallido interniter, quod χλωρὸν *flauum* aut *viride* dicitur, quemque ſtatum Aret. de morb. chron. L. I. c. 13. vocat χροιὴ χλοηβάφους, *quantum ad colorem, inſtar herbae tinctos.* Igitur ſanguis cum bile remixtus et ad cutem tranſfertur, atque laeſis inde functionibus timor in animo locum occupat.

151. Οἱ δὲ μελίχλωροι) *Qui vero mellei coloris.* Gloſſ. vett. *fuſcum* explicant. Aeque is ex flaua fit bile, quae ſeponitur in totum corpus, atque prauam humoribus diſpoſitionem affert, et ſanguinis circulationem reddit tardiorem.

152. Οἷς δὲ τὸ χρ.) *Quibus color ruber eſt, acuti ſunt.* Notat is caliditatis et ſanguinis redundantiam. Color ille in cute efflorescens laetum quid et iucundum ſignificat, et εὔχροιαν σώματος, *bonam corporis quoad colorem conſtitutionem* indicat. Iuſta adeſt humorum temperies, naturaliſque pinguedo ſubcutanea, totius

ἐκθερμαινόμενα, ἐρυθραίνεται. 153 Οἷς δὲ τὸ χρῶμα φλογοειδὲς, μανικοί. 154 Ὅτι τὰ κατὰ τὸ σῶμα σφόδρα ἐκθερμανθέντα, φλογοειδῆ χροιὰν ἴσχει· οἱ δὲ ἄκρως θερμανθέντες, μανικοὶ ἂν εἴησαν. 155 Οἷς δὲ περὶ τὰ στήθη ἐπιφλεγές ἐστι χρῶμα;

dum corpus, a motu calefacta erubescunt. Quibus color flammeus est, maniaci: quia ea, quae sunt in corpore vehementer calefacta, flammeum colorem habent. Qui autem sunt extreme calefacti, maniaci vtique sunt. Quibus autem est flammeus color circa pe-

cutis similis explicatio, musculorumque bonus motus.

153. Οἷς δὲ τὸ χρ. φλ.) Follin. prop. 29. p. 54. ita interpretatur: *Quibus color inflammatus atque igneus est, insani, omnes siquidem corporis partes, si impendio calidiores reddantur, flammeum colorem acquirunt, qui vero ad extremum calefactionis perueniunt, merito furiosi dicuntur.* Inflammatio totius corporis ἐξερύθρους facit homines, et natiuum ruborem insolito intendit modo, indicatque magnam adesse aestuationem. In eresypelate, pleuritide, tussi, vomitione febribusque, aliis rubor ille status morbosi signum est. Mens autem ab hac inflammmatione turbatur, vnde deliria ingruunt; et si maior gradus caloris transit ad cerebrum, meningesque afficit, furore corripitur homo. Cassandram illam, Priami ac Hecubae filiam, ferunt flammeo fuisse colore et oculis lucentibus, proindeque maniacam.

154. Ὅτι τὰ) Τὰ post οἷς, vel expungendum, vel elliptice accipiendum pro κατὰ τά. *Sylb.*

155. Οἷς δὲ περὶ τὰ στήθη) Et Auerroes et Interpres consentiunt. Affectus autem ex caliditate et siccitate cordis prouenit. Sic enim Seneca, de ira, L. I. c. I. *Flagrant et micant oculi, multus ore toto rubor, exaestuante ab imis praecordiis sanguine*, qui non solum pectus rubore tingit, sed et pulsum celerem et durum reddit v. Gal. de arte

μα, δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος. Τοῖς γὰρ ὀργιζομένοις ἐπιφλέγεται τὰ περὶ τὰ στήθη. Οἷς τα περὶ τὸν τράχηλον, καὶ τοὺς κροτάφους αἱ φλέβες κατατεταμέναι εἰσὶ, δυσόργητοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι [156] τοῖς ὀργιζομένοις ταῦτα συμβαίνει. Οἷς τὸ πρόσωπον [157] ἐπιφοινίσσον ἐστὶν.

ctus, difficilis irae sunt: referuntur ad passionem. Iratis namque superaccenduntur ea, quae circa pectus. Quibus autem circa collum et tempora venae distensae sunt, difficilis irae: referuntur ad passionem, quia iratis haec accidunt. Quibus facies supereru-

med T. III. p. 149. Θερμῆς καὶ ξηρᾶς καρδίας οἱ σφυγμοὶ σκληροὶ, καὶ μεγάλοι, καὶ ταχεῖς, καὶ πυκνοί. Καὶ αἱ ἀναπνοαὶ μεγάλαι τε καὶ ταχεῖαι καὶ πυκναί. Καὶ πολὺ δὴ μᾶλλον εἰς τάχος ἐπιδιδόασιν καὶ πυκνότητα, συναυξηθέντος ἀνάλογον τῇ καρδίᾳ τοῦ θώρακος. — Εἰς δὲ τὰς πράξεις ἕτοιμοι, καὶ θυμικοὶ, καὶ ταχεῖς, καὶ τυραννικοι τοῖς ἤθεσι, καὶ γὰρ ὀξυθυμοὶ καὶ δύσπαυστοι. *Calidi et sicci cordis pulsus duri, magni, veloces et frequentes. Respirationes magnae, veloces, et frequentes, et quae multo magis ad velocitatem et frequentiam vergant, thorace eadem proportione aucto, qua cor caliditate — Promti ad actiones, iracundi, celeres, impudentes et mores tyrannicos habentes, etenim sunt in iram praecipites, et non facile placabiles.* Omnes autem, colores sic describit Alex. ab Alex. L. II. c. 19. *Plato vero homines rubicundos dixit animosos, nigriores, viriles: albos, Deo deuotos, mellei coloris et decoloris vultus, nimium amatores. Tametsi communi fertur adagio, iracundissimos esse flauos, rubentesque.*

156. Τοῖς ὀργιζ.) Hoc fit propter celeriorem sanguinis circulationem, et Senec. l. l. *intumescentiam* appellat: *Magnasque minas agens, foeda visu et horrenda facies deprauantium se, ac intumescentium.* Et Cic. de offic. I. c. 29. *Iratorum omnium vultus, voces, motus, statusque mutantur.*

157. Ἐπιφοινίσσον) Hanc

ἐστὶν, αἰσχυντηλοί εἰσιν· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς αἰσχυνομένοις ἐπιφοινίσσεται τὸ πρόσωπον. Οἷς αἱ [158] γνάθοι ἐπιφοινίσσουσιν, οἰνόφλυγες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι τοῖς μεθύουσιν ἐπιφοινίσσουσιν αἱ γνάθοι. Οἷς δὲ [159] οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπιφοινίσσουσιν, [160] ἐκστα-

bescens est, verecundi sunt: referuntur ad passionem, quia verecundatis supererubescit facies.. Quibus genae supererubescunt, amatores sunt vini: referuntur ad passionem, quia ebriis supererubescunt genae. Quibus autem oculi supererubescunt, extra se

vocem ipse Aristot. aeque ac rem explicat Probl. S. XI. 33. per ἐξέρυθροι γίνονται, atque ex cordis calore deducit: τοῖς δὲ αἰσχυνομένοις ἄνω φέρεται τὸ θερμὸν πρὸς τὸ πρόσωπον. Σημεῖον δὲ ὅτι ἐξέρυθροι γίνονται. *Calor in pudore affectis sese effert ad faciem. Cuius indicium est, quod plenius erubescunt.* Et 53. οἱ μὲν γὰρ αἰδούμενοι ἐρυθριῶσιν· ἡ δὲ ἀγωνία αἰσχύνη τίς ἐστιν. *Quos enim puduit erubescunt: trepidatio autem pudor quidam est.* Pudor autem a natura homini datus est tamquam custos conseruandae dignitatis ac existimationis suae, v. Cic. de Offic. L. I. c. 35.

158. Αἱ γνάθοι ἐπιφ) *Genae supererubescunt.* Proprie in genis est sedes pudoris, quare pueris rubere genua probitatis signum est. v. Alex. ab. Al. gen. dier. L. II. c. 19. si autem nimius rubor, irae signum, qui fit ex calore sanguinis aucto et ad superiora ascendente. Vide Seneca, de ira L. II. c. 20. *Quidam ebrii effervescunt, quidam sicci. Neque vlla alia causa est, cur iracundissimi sint flaui atque rubentes: quibus talis natura color est, qualis fieri ceteris inter iram solet: mobilis enim illis agitatusque sanguis est.*

159. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐπιφ) *Quibus autem oculi supererubescunt etc.* Idem Seneca de ira, L. I. c. 1. *Flagrant et micant oculi,* qui sunt κατόπτρον τῆς ψυχῆς. Ratio huius effectus est ap. Arist Probl. S. XXXI. 3. et S. XXXII. 8. et Autor Hi-

160 ἐκςατικοὶ ὑπὸ ὀργῆς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι οἱ ὑπὸ ὀργῆς ἐξεςηκότες, ἐπιφοινίσσονται τοὺς ὀφθαλμούς. 161 Οἷς δὲ ὀφθαλμοὶ ἄγαν μέλανες,

feruntur ob iram: referuntur ad paſſionem, quia, qui ab ira efferuntur, erubeſcunt oculis. Quibus autem oculi valde nigri, timidi:

eroſ. liberatae cant. IV. *Horrida maieſtas ferocitate vultus terrorem auget. — Rubent oculi veneno infecti, et micat ſcintillans acies inſtar ſtellae crinitae male ominatae.*

160. Ἐκςατικοὶ) Aldus dat vitioſe, ἐκςακτικεὶ.

161. Οἷς δὲ ὀφθ.) *Quibus autem oculi valde nigri.* Empedoclis ſententiae fauet Ariſtot. qua nigros oculos ex caloris interioris abſentia fieri arbitratur, ſic enim Probl. S. XIV. 14. ὄμματα μέλανα δὲ, διὰ τοῦ ἐντὸς θερμοῦ ἀπουσίαν, et apud nationes verſus meridiem, habitantes quam maxime reperiri ſcribit. Et de gen. anim. L. V c. 1. Τὰ μὲν οὖν ἔχοντα τῶν ὀμμάτων πολὺ τὸ ὑγρὸν, μελανόμματά ἐςι, διὰ τὸ μὴ εὐδίοπτα εἶναι τὰ πολλά. *Itaque qui multum humoris continent, nigri ſunt, quoniam humoris copia transſpici ſatis non poteſt.* Omnes autem cauſas nigri coloris commemorat Galen. de arte med. T. III. p. 148. b. μέλας δ' ὀφθαλμὸς, ἢ διὰ τὴν σμικρότητα τοῦ κρυςαλλοειδοῦς, ἢ διὰ τὸ ἐν βάσει θέσει, ἢ ὅτι λαμπρὸν τε καὶ αὐγοειδὲς, ἀκριβῶς οὐκ ἐςὶν, ἢ ὅτι τὸ λεπτὸν ὑγρὸν, ἢ τοι πλέον, ἢ οὐ καθαρὸν ἐςὶν, ἢ διὰ τινὰ τούτων, ἢ διὰ πάντα πέφυκε γίνεσθαι. *Niger autem oculus fit, vel ob parvitatem humoris cryſtallini, aut propter profundum ſitum, vel quoniam ſplendidus et fulgidus exquiſite non eſt, vel quoniam humor aqueus aut ſuperabundat, aut eſt impurus. Singulae cauſae oculum* (ſeu iridem) *nigrum faciunt, omnes autem nigerrimum.* Itaque ſi humores in oculo abundant, etiam in reliquis abundabunt corporis partibus. Vbi autem abundantia humoris, ibi caliditatis abſentia, et vbi caliditatis abſentia, ibi timor. Ergo nigri oculi timorem ſignificant.

λανες, δειλοί. Ἡ γὰρ ἄγαν [162] μελαίνη χρόα, ἐφάνη δειλίαν σημαίνουσα. Οἱ δὲ μὴ ἄγαν μέλανες, ἀλλὰ κλίνοντες πρὸς [163] τὸ ξανθὸν χρῶμα, εὔψυχοι. Οἷς δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ [164] γλαυκοὶ, ἢ λευκοὶ, δειλοί· ἐφάνη γὰρ τὸ λευκὸν χρῶμα δειλίαν σημαῖνον. Οἱ δὲ μὴ γλαυκοὶ, ἀλλὰ [165] χαροποὶ, εὔψυ-

niger enim color valde, videtur timiditatem significare. Qui autem non sunt valde nigri, sed declinant ad flauum colorem; boni animi sunt. Quibus autem oculi glauci, aut albi, timidi sunt: visus est enim albus color timiditatem significare. Qui autem non sunt glauci, sed charopi, boni

162. Μελαίνη) Nota Ion. μελαίνη, pro communi μέλαινα. *Sylb.*

163. Τὸ ξανθόν) *Flauum colorem.* Quoniam autem flauus color ex nigro, est temperatus, et sufficientem adesse arguit caliditatem; merito signum bonae temperiei et boni animi esse potest.

164. Γλαυκοί, ἢ λευκοί) *Glauci oculi et albi.* Colorem oculorum admodum colorem corporum imitari, atque qui albo corpore caesios habere oculos, quia τοῦ γὰρ λευκοῦ τοῦτο ἐγγὺς τὸ χρῶμα, statuit Aristoteles, et caussam reddit hanc: καθάπερ οὖν τῶν πρὸς ἄρκτον οἰκούντων, γλαυκὰ ὄμματά ἐστι, τῷ τὸ ἐντὸς θερμὸν κωλύεσθαι διεκπίπτειν, διὰ τὸ ἐκτὸς ψυχρόν. *Ergo quaemadmodum qui aquilonem versus positi sunt, oculis caesiis ideo nascuntur, quod calor interior effluere a frigore exteriori vetatur.* v. Probl. S. IV. 14. Temperies autem colorem dilutum non saturum facit, atque imbecillitatem arguit. Nero einsmodi oculos habuisse fertur, qui timidus fuit. De glaucis oculis v. Gal. de arte med. p. 149. b. Anacreon, od. κη v. 20. dicit βλέμμα γλαυκόν, cf. animadu. V. Cel. Fischeri ad illum locum.

165. Χαροποί) Vide quae diximus p. 37. n. 12.

εὔψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ λέοντα καὶ αἐτόν. Οἷς δὲ [166] οἰνωποί, μάργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς αἶγας. Οἷς δὲ [167] πυρώδεις, ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. Οἱ [168] ὠχρόμματοι, ἐντεταραγμένους ἔχοντες

animi ſunt: referuntur ad leonem, et aquilam. Qui autem vino colore ſimiles ſunt, ſtolidi ſunt: referuntur ad capras. Quibus ignei ſunt oculi, inuerecundi: referuntur ad canes. Qui autem oculos diſcoloratos ha-

166. Οἰνωποί) Agnoſcit etiam οἰνωποί Interpres, ſed rectius cum Geſnero 276, 51. legemus αἰγωποί: ſicut de gener. anim. L. V. 304; 6. ἔνια δ' αἰγωπὰ, καθάπερ τὸ τῶν αἰγῶν αὐτὸ πλῆθος: at hiſt. animal. L. I. 13. 25. τὸ αἰγωπὸν dicitur eſſe, ἤθους τοῦ βελτίστου σημεῖον, καὶ πρὸς ὀξύτητα ὄψεως κράτιστον. Adamant. infra II. Κεφ. κέ. pro οἰνωποί habet μαρμαρύσσοντα ὄμματα. *Sylb.* Interpr. lectionem ſequitur etiam Auerroes. Et ſic legiſſe videtur in Phyſiogn. Alex. ab Alex. gen. dier. L. II. c. 19. *Refert vero Ariſtoteles*, ait, *caprinos oculos et modice conniuentes, aut paruos, morum praeſtare indicium optimorum.* Et tunc mendum eſt in voce μαργοί.

167. Πυρώδεις) Cam. πυρρώδεις. *Sylb.* Du Vallius πυρρώδεις MSS. autoritate firmari ad margin. notat. Et ſic quoque Foll. prop. 50. *Quibus oculi ignei ſunt, laſciui et libidinoſi.* Luxuriam autem ſpendor et luciditas oculorum ſignificat, et oritur ex copia ſanguinis in venas tunicae coniunctiuae confluente. Eiuſmodi oculos ſuae amicae pingere iubet Anacr. od. κή 18. τὸ δὲ βλέμμα νῦν ἀληθῶς Ἀπὸ τοῦ πυρὸς ποίησον. *Oculos plane ardentes fac illi*, V. Cel. Fiſcheri Obſeru. ad. h. l.

168 Ὠχρόμματοι) *Diſcoloratos*, ſiue *diuerſi coloris*, qui diuerſimode variant in iride, ſic v. c. grana quaedam diuerſi coloris a reliqua iride, veluti grana milii conſpiciuntur, quaeque vel ſanguineum, vel caeruleum, vel alios referunt colores. In quibuſdam loco granorum circuli ſunt, qui iridem ab albo, a pupilla etc. ſeiungunt, atque diuerſos faciunt colores. Inaequa-

τες τοὺς ὀφθαλμοὺς, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος· ὅτι οἱ φοβηθέντες, ἔνωχροι γίνονται χρώματι οὐχ ὁμαλῷ. Οἱ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς
169 στιλπνοὺς ἔχοντες, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ κόρακας.

170 Οἱ δασείας ἔχοντες τὰς κνήμας, λάγνοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς τράγους. 171 Οἱ δὲ περὶ τὰ στήθη καὶ τὴν κοιλίαν ἄγαν δασέως ἔχοντες, οὐδέποτε

bent, et turbatos, timidi: referuntur ad passionem, quia qui timuerint, pallidi fiunt colore non aequaliter. Quicumque oculos lucentes habent, luxuriosi: referuntur ad gallos et coruos.

Qui tibias pilosas habent, Venerei sunt: referuntur ad hircos. Qui autem ea, quae sunt circa pectus, et ventrem, valde pilosa habent,

K 2

lem autem humorum arguunt temperiem, ex qua timiditas commode potest colligi.

169. Στιλπνοὺς.) *Lucentes.* De lucentibus oculis eadem ratio locum habet, quum adduximus not. 167.

170. Οἱ δασείας etc.) Auerroes habet ad marginem: *De Pilositate in quacumque corporis parte.* De κνήμαις diximus p. 45. n. 39. et p. 93. n. 14. Foll. prop. 13. n. 39. tibiarum nomine etiam coxas intelligere Aristotelem censet, quia, si crura villosa, pubesque hirsuta, genitalia multum generant feminis, vnde salacitas.

171. Οἱ δὲ περὶ) Locus hic valde laborare videtur. Lacuna enim aequiuocationem in verbis οὐδέποτε πρὸς τοῖς αὐτοῖς διατελ. suspicatur, quia homines sunt sociabiles. Et Ioh. Bapt. a Porta habet *pectus et aluus*, quae ob pilositatem mente leues, instabiles, et imbecilles notant. Sed nihil mutandum. Qui enim pectoris et ventris regionem habent hirsutam sunt feruidae humidaeque naturae, ac libidinosi sicut aues.

ποτε πρὸς τοῖς [172] αὐτοῖς διατελοῦσιν· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας, ὅτι· [173] ταῦτα τὰ στήθη καὶ τὴν κοιλίαν δασυτάτην ἔχουσιν. [174] Οἱ τὰ στήθη ψιλὰ ἄγαν ἔχοντες, ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας. Ἐπειδὴ οὖν οὐδὲ ἄγαν δασέα δεῖ εἶναι, οὔ τε ψιλὰ, ἡ μέση ἕξις κρατίστη. Οἱ τοὺς ὤμους δασεῖς ἔχοντες, οὐδέ ποτε πρὸς τοῖς αὐτοῖς διατελοῦσιν. ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρνιθας. Οἱ [175] τὸ νῶτον δασὺ ἔχοντες ἄγαν, [176] ἀναιδεῖς· ἀναφέρεται ἐπὶ

numquam in eiſdem perſeuerant: referuntur ad aues: quia eae pectus et ventrem valde piloſa habent. Qui pectora habent valde nuda, vel non piloſa, inuerecundi ſunt: referuntur ad mulieres. Quoniam igitur non oportet valde piloſa eſſe, neque nuda, medius habitus eſt optimus. Quicumque humeros piloſos habent, numquam in eiſdem perſeuerant: referuntur ad aues. Qui dorſum habent piloſum valde, inuerecundi ſunt,

172. Αὐτοῖς) In Leoniceni editione inter τοῖς et αὐτοῖς hoc ſcholion inculcatum eſt, μή ποτε θέλῃ ἀνθρώποις, quo ſignificatur videndum eſſe, ne forte pro αὐτοῖς legendum ſit ἀνθρώποις, ſed τοῖς αὐτοῖς eſt etiam infra, *de humeris*. *Sylb* Aldus etiam habet hoc ſcholion, et Follinus.

173. Ταῦτα) Quum ταῦτα ſubaudiendum τὰ ζῶα, ad ὄρνιθας enim melius quadrat οὗτοι. *Sylb.*

174. Οἱ τὰ στήθη) Foll. prop. 15. p. 41. ita vertit: *Qui pectus habent admodum glabrum, impudentes*, videlicet hoc accidit propter frigiditatem cordis. Ratione autem impudentiae, nec iniuria, Follinus defendit mulieres l. l.

175. Τὸ νῶτον) Leon. et Cam. τὸν νῶτον, et tamen neutro genere δασύ: vt duplex hic ſit lectio, τὸν νῶτον δασὺν, et τὸ νῶτον δασύ. *Sylb.* Vtraque forma occurrit, praeprimis apud Poetas.

176. Ἀναιδεῖς) Hanc vo-

ἐπὶ τὰ θηρία. [177] Οἱ δὲ τὸν αὐχένα ὄπισθεν δασὺν ἔχοντες, [178] ἐλεύθεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. [179] Οἱ δὲ ἀκρογένειοι, εὔψυχοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας. Οἱ δὲ [180] συνόφρυες, δυσάνιοι·

referuntur ad beſtias. Quicumque autem collum retro piloſum habent, liberales ſunt: referuntur ad leones. Qui autem mentum habent acutum, boni animi: referuntur ad canes. Quicumque habent ſuper-

K 3

cem Porta vertit *aſperi*, quia beſtiae impudentes non dici poſſunt. Ergo tantummodo propter dorſum hirſutum cum beſtiis componuntur, et aſperitas habet comitem impudentiam.

177. Οἱ δὲ τὸν αὐχ.) Foll. prop. 17. p. 43. reddit: *Qui colli poſteriorem partem hirſutum, liberales.* Pili in ea ſicca regione oſſibuſque magnis firmata, caloris et abundantiae humorum ſignum praebent: eiuſmodi homines liberales eſſe, exinde patet, quia ſibi ſuiſque viribus fidunt, neque metu in vlla torquentur re, adeoque auaritiae non ſolum inſenſi, ſed ſua natura ad liberalitatem proni.

178. Ἐλεύθεροι) Camot. ἐλευθέριοι: de qua ſcriptura ſupra quoque dictum p. 84. n. 45. *Sylb.* Quam Cam. lectionem MS. auctoritate firmari notat Du Vallius ad marginem.

179. Οἱ δὲ ἀκρογ.) Follin. *Qui mentum habent prolixum, animoſi.* Quidam legendum eſſe ſuſpicantur οἱ δὲ περὶ τὸ γένειον δασεῖς, inter quos principem occupat paene locum Porta, his potiſſimum fulti rationibus: Ariſtoteles primo ad canes refert; qui acutum mentum non habent, 2) agit de pilis, non de menti figura aut amplitudine. Barba vero fortis animi eſt indicium, et quo denſior, prolixiorque barba, eo maior virilis cenſendus animus; et canes ſunt animoſi, nam Cicero Verr. IV. 29. inquit: *Canum tam fida cuſtodia, tamque odium in externos, et tam incredibilis ad inueſtigandum ſagacitas narium, tanta alacritas in venando;*

ἄνιοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν τοῦ πάθους ὁμοιότητα. Οἱ δὲ τὰς ὀφρῦς κατεσπασμένοι πρὸς τῆς ῥινὸς, [181] ἀνεσπασμένοι δὲ πρὸς τὸν κρόταφον, εὐήθεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς σῦς. [182] Οἱ φριξὰς τὰς τρίχας ἔχοντες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ

cilia coniuncta, tristes sunt: referuntur ad similitudinem passionis. Qui supercilia divulsa habent ante nasum, et extensa vsque ad tempora, fatui sunt: referuntur ad porcos. Qui erectos pilos habent in capite, timidi: re-

vnde ferri omnino lectio οἱ δὲ περὶ etc. potest.

180. Συνόφρυες.) Συνόφρυες legitur etiam apud Polem. I. Κεφ. ε. οἱ δὲ σφόδρα συνόφρυες, apud Adam. vero II. Κεφ. κς΄. δασόφρυες. Mentio huius superciliorum physiognomoniae fit etiam in hist. anim. L. I. c. 13. *Sylb.* Intp. *Supercilia coniuncta.* Sic tribuit Anacreon amicae suae od. κη΄. v. 16. Τὸ λεληθότως σύνοφρυν, *supercilia leui discrimine iuncta.* De superciliis eorumque differentia, vide Aristot. in hist. anim. L. I. c. 9. et Alex. ab Alex. genial. dier. L. II. c. 19.

181. Ἀνεσπασμένοι etc.) *Inflexi iuxta tempora.* Arist. in hist. anim. L. I. c. 9. ait αἱ δὲ πρὸς τοὺς κροτάφους, μώμου καὶ εἴρωνος, et tamen hoc loco est εὐήθεις. Conciliari autem hoc modo possunt haec loca, in historia anim. de superciliis ad tempora, in hoc, supercilia diuulsa ad nasum, etc. Ergo hic est mixtum superciliorum genus. Ergo propositio vera.

182. Οἱ φριξάς) Follin. prop. 22. p. 46. *Qui capillos horridos habent, timidi.* Interpres, *erectos.* Vterque non male, sic Virg. Aen. L. III. v. 47. sq. *Tum vero ancipiti mentem formidine pressus obstupui, steteruntque comae, et vox faucibus haesit*, et L. IV. v. 2 9. sq. *At vero Aeneas adspectu obmutuit amens, Adrectaeque horrore comae, et vox faucibus haesit.* Erecti autem sunt capilli propter frigiditatem externarum partium, qua coarctatis poris rigent. Vide Arist. de gen. anim. L. V. c. 3.

ἐπὶ τὸ πάθος, ὅτι καὶ οἱ ἔκφοβοι γιγνόμενοι, φρίσσουσιν. [183] Οἱ τὰς τρίχας σφόδρα οὔλας ἔχοντες, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας. [184] Ἐπειδὴ οὖν αἵ τε φρίξαι, καὶ οἱ σφόδρα οὖλαι δειλίαν ἀναφέρουσιν, [185] αἱ ἄκρουλοι ἂν εἶεν πρὸς εὐψυχίαν ἄγουσαι· ἀναφέρεται δὲ καὶ ἐπὶ τὸν λέοντα. [186] Οἱ τοῦ μετώπου τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ [187] ἀνασεῖλον

feruntur ad passiones: quia timentibus eriguntur. Qui capillos multum crispos habent, timidi referuntur ad Aethiopas. Quoniam igitur rigentes, et vehementer crispi timiditatem ferunt, qui in extremitate sunt crispi, ad bonum animum referuntur: referuntur autem et ad leonem. Qui id frontis, quod est ante caput, eleuatum ha-

K 4

183. Οἱ τὰς τρ.) *Qui capillos multum crispos habent.* Causam crisporum capillorum suppeditat Arist. l. l. Αἰθίοπες δ' οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς, οὐλότριχες· καὶ γὰρ αὐτοὶ ὑγροὶ, καὶ ὁ περὶ αὐτοὺς ἀὴρ ὑγρός. *Aethiopes contra, qui loca incolunt calida, crispi sunt pilo: siccum est enim cerebrum eorum, et aer ambiens.* Aliae sunt etiam causae, v. c. obliquitas meatus, per quem pilus egreditur, conformatrix virtus assimilans liberos parentibus, etc. Si autem nimius e corpore discedit calor, frigiditas succedit, quae timiditatem procreat.

184. Ἐπειδὴ οὖν) Auerr. *Quia igitur et erecti et vehementer crispi.*

185. Αἱ ἄκρουλοι) Ἄκρουλοι agnoscit etiam Interpr. *in extremitate crispi.* Erectorum autem et crisporum temperies bonam temperaturam efficiens, bonam naturam denotat.

186. Οἱ τοῦ μετώπου) *Qui frontem eleuatam habent.* Hanc ni fallor, Alex. ab Alex. gen. dier. L. II. 19. *latam* dicit, quae *mente flexibiles* designat.

187. Ἀνασεῖλον) De ἀνασεῖλον supra dictum, p. 81. n. 34. *Sylb.*

στεῖλον ἔχοντες, ἐλευθέριοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας. Οἱ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς προσπεφυκυίας ἔχοντες τὰς τρίχας ἐπὶ τοῦ μετώπου κατὰ τὴν ῥῖνα, [188] ἀνελεύθεροι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν [189] ἐπιπρέπειαν, ὅτι δουλοπρεπὲς το φαινόμενον.

[190] Μακροβάμων καὶ βραχυβάμων, εἴη ἂν νωθρεπιθέτης

bent, liberales ſunt, referuntur ad leones. Qui in capite adnatos habent capillos ad frontem iuxta naſum, ſunt liberales: referuntur ad decentem apparentiam.

(*Qui longi ac tardi greſſus ſit, vtique tar-

188. Ἀνελεύθεροι) Aldus dat ἐλευθέριοι, et ſic etiam Auerr. et Interpr. *liberales.* Adnati ſiquidem capilli partes contegentes et caliditatem cerebri fouent.

189. Ἐπιπρέπειαν) Auerr. hanc vocem h. l. vertit, *apparentem decentiam.*

* Vnciuis incluſa non habet Interpr. et Auerroes ad marginem notauit, partem hanc non eſſe in antiqua tranſlatione, ſuſpicaturque eam Graeco codici additam, neque iniuria, nam ſcribendi genus ab ingenio Ariſtotelis recedit.

190. Μακροβάμων etc.) Conuenientius Hingr. καὶ βραδυβάμων: vt declarat in ſeqq. aduerbium βραδέως: quamquam Camot. et Leon. pro eo quoque habent βραχέως Interpres hunc locum de inceſſu omiſit. *Sylb.* Du Vallius quoque βραδυβάμων habet, at Aldus βραχυβάμων, et pro βραδέως in ſqq. βραχέως. Longitudo autem greſſuum reſpectu corporis accipienda, et notat robur facultatis mouentis et ſuſtinentis corpus. Si enim corpus mouetur, corpus vnico quieſcentis cruris fulcro ſuſtinetur: quod difficilius eſt, quam duobus cruribus ſuſtineri: quo vero longius alterum crus proiicitur, eo amplius creſcit difficultas, vt robuſtiore ad id opus ſit potentia. Tarditas contra oritur ex deſiderio remiſſo, quod fit vel ex rerum contemtu, et notat magnanimum, et cogitabundum, vel ex animi frigiditate, et eſt ſocordis et pigri ſignum. Itaque lon-

της τελεςικός· ὅτι τὸ [191] μακρὰν βαίνειν, ἀνυςικόν. Τὸ βραδέως δὲ, μελλητικόν. Βραχυβάμων, βραδυβάμων νωθρεπιθέτης, [192] οὐ τελεςικός· ὅτι τὸ βραχέα βαίνειν καὶ βραδέως, οὐκ ἀνυςικόν. Μακροβάμων, [193] ταχυβάμων, οὐκ ἐπιθετικὸς, τελεςικός· ὅτι τὸ μὲν τάχος [194] εὐτελεςικόν· ἡ δὲ μακρότης, οὐκ ἀνυςικόν. [195] Βραδυβάμων, ταχυβάμων, [196] ἐπιθετικὸς, οὐ τελεςικός, . .

[197] Περὶ

ditate molestus, perfectiuus: quondam longe progredi efficax, tarde vero cogitabundum. Qui breuis, ac tardi gressus, tarditate molestus, non perfectiuus: quoniam breuiter tardeque progredi minime efficax. Qui longi ac celeris gressus, minime molestus, perfectivus: quoniam celeritas perfectiuum, longitudo vero non inefficax. Qui breuis et celeris gressus, molestus, non perfectiuus.)

K 5

gitudo gressuum perfectivum designat, qui opera absoluit, et tarditas cunctabundum, qui non absque consilio agit. Ergo temperies ex his bona est.

191. Μακρὰν β.) Rectius μακρὰ βαίνειν, vt apud Homerum, μακρὰ βιβάς: et apud Adam. II. Κεφ. κζ'. οἱ μακρὰ βαίνοντες, sic certe seq. v. βραχέα βαίνειν. *Sylb.* Aldus habet μακρά, quocum consentit Du Vallius, in margine tamen notat μακρὰν β, esse in MS.

192. Οὐ τελεςικός) *Non perfectiuus.* Breuiter enim tardeque ingredi ad perficienda opera minime efficax est.

193. Ταχυβάμων) *Celeris gressus.* Celeritas gressuum concitatum spirituum impulsum, concitatumque animum notat, atque siccitatem caliditatemque temperiei, ac hominem expeditum.

194. Εὐτελεςικόν) Pro εὐτελεςικόν legendum vel ἐκτελεςικόν, vel diuise ἐπὶ τελεςι-

[197] Περὶ δὲ χειρὸς καὶ πήχεως καὶ βραχίονος φορᾶς, αἱ τοιαῦται ἀναφέρονται. [198] Οἱ δὲ τοῖς ὤμοις ἐπισαλεύοντες ὀρθοῖς ἐκτεταμένοις, [199] γαλεαγκῶνες· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἵππους. Οἱ τοῖς ὤμοις ἐπανασαλεύοντες [200] ἐκκεκυφότες, μεγαλόφρονες· αναφέρεται ἐπὶ τοὺς λέοντας.

[201] Οἱ

De manus, et cubiti et brachii motu, eadem referuntur. Qui humeris rectis, tenſis, inſultant, galeangones referuntur ad equos. Qui ſcapulis mouentur curui, ſunt elati: referuntur ad leones.

κόν. *Sylb.* Et Du Vallius ad marginem notat quosdam habere vel ἐκτελ. vel ἐπιτελ.

195. Βραδυβάμων etc.) Fortaſſe legendum, ταχυβάμων, βραχυβάμων: vt prius ἐπιθετικὸν, poſterius vero οὐ τελεστικὸν, ſignificet: quo reſpicere videtur quae Adamant. habet, Il. Κεφ. κζ'. *Sylb.*

196. Ἐπιθετικός) Auerroes ad marginem notat, quoſdam habere, *non moleſtus.* Negatiua videtur praeferenda, quamquam in nullo codice graeco reperiatur, nam qui celeris greſſus, non eſt moleſtus tarditate.

197. Περὶ δέ) Forſan περὶ δὴ, vel περὶ οὖν: Seq. gen. φορᾶς agnoſcit etiam Interpr. vt cum αἱ τοιαῦται ſubaudiendum videatur φυσιογνωμονίαι. Interpres vertit, *eadem referuntur*, τὰ αὐτὰ ἀναφέρεται. *Sylb.*

198. Οἱ δὲ τοῖς ὤ.) Auerroes ad marginem habet: *De Membrorum motibus.*

199. Γαλεαγκῶνες) Leon. γαλεαγῶνες: Corrupte: vt patet etiam ex Interprete, qui Graecam vocem retinuit. Supra quoque eadem vox ab autore vſurpata eſt, p. 56. l. 1. Apud Galen. vero in Lex. Hippocr. proparoxytonôs ſcriptum γαλεάγκωνες, ſicque appellari dicuntur, οἱ σμικρὸν μὲν καὶ ἄτροφον ἔχοντες τὸν βραχίονα, τὰ δὲ κατὰ τὸν ἀγκῶνα, ὀγκωδέστερα ὥσπερ αἱ γάλαι. quae vocabuli ſignificatio parum huc videtur congruere. Adamant. in paraphraſi II. Κεφ. κζ'. pro eo habet αὐθάδεις καὶ ὑβρισταί. vt fere aliquis

201 Οἱ δὲ τοῖς ποσὶν ἐξεστραμμένοις πορευόμενοι, καὶ ταῖς κνήμαις θηλείαις, ἀναφέρονται ἐπὶ τὰς γυναῖκας.

202 Οἱ δὲ τοῖς σώμασι περικλώμενοι καὶ ἐντριβόμενοι, κόλακες· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος. Οἱ ἐγκλινόμενοι εἰς τὰ δεξιὰ ἐν τῷ πορεύεσθαι, κίναιδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.

203 Οἱ εὐκινήτους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες, ὀξεῖς, ἁρπα-

Qui pedibus inuerſis ambulantes, et cruribus, feminini: referuntur ad mulieres.

Qui vero corporibus circumtorquentes ſe, et fricantes: adulatores ſunt: referuntur ad paſſiones. Inclinati autem ad dextram in ambulando, cinaedi ſunt: referuntur ad apparentem decentiam.

Quicumque oculos habent bene mobiles,

malit γαυροαλαζόνες. *Sylb.* Aldus corruptam retinet lectionem.

200. Ἐκκεκυφότες) Fortaſſe rectius ἐγκεκυφότες. *Sylb.* ἐπανασαλεύοντες autem vertendum, *ſurſum mouentes*, quique affectato modo incedentes,, magna ſpirant.

201. Οἱ δὲ) *Qui pedibus et cruribus inuerſis ambulant.* Forte propterea hos femininos appellat, quia haec figura ad Veneris exercitium apta eſt. In deſcriptione cinaedi idcirco vox γονύκροτος adhibetur ſupra p. 51.

202. Οἱ δὲ τοῖς σώμασι) *Qui vero corporibus ſe circumtorquentes* etc. Ex his geſtibus actioni alicui conuenientibus recte ad propenſionem in eiuſmodi actionem colligimus, et ſic, animum huc vel illuc inclinat adulator, quomodo ipſi videtur proficuum, fricat ſe potiſſimum in fronte, vt conſilia ſibi animus ſuggerat accommodata ſuae conditioni, atque in varias formas chamaeleontis ſe transmutat more.

203. Οἱ εὐκινήτους etc.) Follin. pr. 40. p. 62. red-

ἁρπαστικοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἱέρακας. [204] Οἱ σκαρδαμύκται, δειλοί· ὅτι ἐν τοῖς ὄμμασι [205] πρῶτα τρέπονται· [206] Οἱ κατιλλαντιωρίαν τε, καὶ οἷς τὸ

acuti, rapaces: referuntur ad accipitres. Qui palpebrizant, timidi: quia in oculis prima moventur. (*Qui demissum adspectum: et

dit: *Qui oculos habent volubiles, ingeniosi atque rapaces.* Plures sunt causae volubilitatis oculorum, vel enim illa oritur a robusta facultate animali mouente, vel ab humore vnctuoso, quo lubrici redduntur, vel a mobilitate musculorum plurium, quibus oculus praeditus est, vel ab imaginatione, quae celeritate praestat apud ingeniosos et acutos, qui propter caloris et spirituum copiam omnia arripiunt, ac ingenio comprehendunt: vnde ingenium et rapacitas de iis dici potest.

204. Οἱ σκαρδαμύκται) Aldus habet σκαρδαμύτται. cf. quae diximus de hac voce p. 39. n. 18. Follin. prop. 41. p. 64. sic reddit: *Qui frequenter admodum conniuent, timidi, quandoquidem in oculis primum.* Quicumque saepe palpebras mouent, *conniuere* dicuntur, ac claudunt oculos, quo ab iniuriis defendatur oculus. Qui autem claudit oculum, timet iniurias; ergo iure timiditatis signum in talibus inest oculis.

205. Πρῶτα) Leon. et Camot. πρῶτοι: sed πρῶτα agnoscit etiam Interpres, *prima mouentur. Sylb.* Aldus quoque habet πρῶτα.

* Haec etiam pars vncinis inclusa, vt Auerroes notat ad marginem, in antiqua deest translatione, forteque et ipsa graeco textui est addita.

206. Οἱ κατιλλαντιωρίαν) Κατιλλαντωρίαν corruptum videtur e duplici scriptura κατιλλαίνοντες, et κατιλλώπτοντες. *Sylb.* Follin. prop. 42. p. 64. vertit: *Qui gratiose diffuseque intuentur, ad decentem venustatem, atque ad feminarum genus referuntur.* Duplex vero oculi motus distinguendus, alter per se oculi, alter ob palpebras, quae alterno ac cito motu nunc pupillam aperiunt, nunc claudunt: oculi vero proprium est, vt vel defi-

τὸ ἕτερον βλέφαρον [207] ἐπιβέβηκε τοῖς ὀφθαλμοῖς, κατὰ μέσον τῆς ὄψεως ἑστηκυίας, καὶ οἱ ὑπὸ βλέφαρα τὰ ἄνω τὰς [208] ὄψιας ἀνάγοντες, μαλακόν τε βλέποντες, καὶ οἱ τὰ βλέφαρα ἐπιβεβληκότες, ὅλως τε πάντες οἱ μαλακόν τε καὶ διακεχυμένον βλέποντες, [209] ἀναφέρονται ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν καὶ τὰς γυναῖκας. [210] Οἱ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ συχνοῦ

quibus altera palpebra immittitur in oculis per medium fixi adſpectus: et qui palpebras ſuperiores tarde reducunt, molliterque intuentur: et qui palpebras immittunt: in vniuerſumque omnes, qui molliter diffuſeque ſpectant, referuntur ad apparentem decentiam, et ad feminas) Qui oculos frequen-

xus et immotus ſpectet, vel huc et illuc voluatur, et modo in hanc, modo in illam reſpiciat partem. Hic poſterior oculi motus eſt efficacia quaedam, quae oculos et animos ex aduerſo proſpicientium penetrat, amoriſque feruidioris eſt indicium. Eiuſmodi oculum Anacr. od. κη. v. 21. βλέμμα ὑγρὸν vocat, quod egregie atque docte V. Cel. Fiſcherus in Obſeruatt. explicat, *oculus paetus, petulanter et laſciue mobilis.*

207. Ἐπιβέβηκε) Leon. et Camot. ἐπιβέβληκε. *Sylb.* Et ſic Aldus quoque

203. Τὰς ὄψιας) Rectius τὰς ὄψεις, ſeu τὰς κόρας. Interpres hunc aphoriſmum omiſit. *Sylb.* Du Vallius ad marginem notat, eſſe hanc lectionem in quibuſdam exemplaribus.

209. Ἀναφέρονται) Et ſic quoque Aldus legit, Du Vallius vero et vulgg. ἀναφέρεται. Ad ſeqq. verba notat Sylburg. haec: infra mutato commatum ordine legitur, τὰς γυναῖκας, καὶ τὴν ἐπιπρέπειαν.

210. Οἱ τοὺς ὀφθαλμ.) Melius reique conuenientius hunc canonem expreſſit Follin. prop. 42. p. 65. *Qui tarde, hoc eſt, per magna interualla oculos mouent, in eiſque habent albedinis notam, cogitabundi.* *Oculos*

συχνοῦ χρόνου κινοῦντες, ἔχοντές τε βάμμα [211] λευκώματος ἐπὶ τῷ ὀφθαλμῷ, ὡς προσεστηκότας, ἐννοητικοί· ἂν γὰρ πρός τινι ἐννοίᾳ σφόδρα γένηται ἡ ψυχὴ, [212] ἵσταται καὶ ἡ ὄψις.

[213] Οἱ μέγα φωνοῦντες βαρύτονον, ὑβρισταί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. [214] Ὅσοι δὲ φωνοῦσιν ἀπὸ βαρέος

ti tempore mouentes, tincturam albuminis in oculo velut immotam habent, intellectiui. Si enim in quopiam intellectio vehementer fiat, in ea ſtat et viſus.

Qui voce admodum magna vociferantur grauiter, iniurioſi: referuntur ad aſinos. Quicumque autem vocant a gra-

fixos, *defixos*, nominare poteris, quippe qui in eodem perſeuerant obtutu. Intenti autem et rigentes fiunt oculi ex palpebra, quum ipſa aperta manet, et ἀτενεῖς ab Ariſt. in hiſt. an. L. I. c. 10. dicuntur. Hanc intentionem contemplatio rei egregiae efficit, et animum notat meditabundum.

211. Λευκώματος) Λευκώματος pro vulgg. λευκόμματος probat etiam Interpr. *tincturam albuminis*. *Sylb.*

212. Ἵσταται καὶ ὄψις) Interpr. *in ea ſtat et viſus*. Auerr. *anima ſtat et viſus*, et ſic videtur interpunxiſſe γένηται, ἡ ψυχὴ ἵσταται κ. ὄ. quae lectio magis arridet, nam anima in rem aliquam, quum cogitamus, intenditur.

213. Οἱ μέγα φωνοῦντες) Auerroes ad marginem habet: *De Voce*. Aldus dat, μεγαφρονοῦντες, vitioſe. De differentiis vocis v. Ariſtot. de gener. anim. L. V. c. 7. Vox intenſa fit ex robore impellentis aeris, et grauis ex lata trachea arteria; dilatatio autem a calore innato oritur, calor autem innatus cauſa petulantiae atque iniuriarum fieri poteſt.

214. Ὅσοι δὲ φ.) Follin. prop. 66. p. 89. ſic reddit: *Qui in principio vocem grauem proferunt, in fine autem acutam, calamitoſi ſunt, atque queruli, referuntur ad boues, et ad vocis venuſta-*

βαρέος ἀρξάμενοι, τελευτῶσι δὲ εἰς ὀξὺ, δυσθυμικοὶ, ὀδυρταί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς, καὶ ἐπὶ τὸ πρέπον τῇ φωνῇ. [215] Ὅσοι δὲ ταῖς φωναῖς ὀξείαις, μαλακαῖς, κεκλασμέναις διαλέγονται, κίναιδοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς γυναῖκας, καὶ ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. [216] Ὅσοι βαρύτονον φωνοῦσι μέγα καὶ

vi incipientes, et finiunt in acutum, iracundi, et lugentes: referuntur ad boues, et ad decentiam vocis. Quicumque autem vocibus acutis, mollibus, ac ruptis loquuntur, cinaedi: referuntur ad mulieres, et ad decentiam. Quicumque grauiter vocant, magnum

tem. Acuta vox fit ex anguſta et coarctata trachea, qua parum aeris inſpiratur. Grauitas autem ſignum amplitudinis arteriae et deſiderii concitati eſt. Mixta ergo eiuſmodi vox et iracundum, querulum, calamitoſumque notat.

215. Ὅσοι δὲ ταῖς φ.) Foll. prop. 67. p. 90. vertit: *Qui acute, blande atque etiam comte ſermocinantur cinaedi, ad mulieres referuntur et ad decentem venuſtatem.* Laeuigata trachea arteria, et aequalis efficit blandam vocem, quae aequalitas et laeuigatio ex temperata cum ſiccitate fit humiditate, eiuſmodi vocem blandam *naturalem* nominare poteris, quae modeſtiam et venuſtatem indicat: at vox blanda etiam eſt *affectata*, qua vtuntur homines mollis animi, et lenociniorum, turpiumque congreſſuum amici, quae ad hunc canonem pertinet.

216. Ὅσοι βαρύτονον) Βαρύτονον et πεπλεγμένον probat etiam Interpres, ſed quum in vulgg. editt. ſit βαρύκοινον Geſnerus in Cane, 224, 38. ex Adamant. II. Κεφ. κθ'. legi poſſe annotat, ὅσοι βαρὺ καὶ κοῖλον φωνοῦσι, μεγαλόφρονες. Verumtamen quum etiam paulo ante praecedat, οἱ μέγα φωνοῦντες, βαρύτονον, ne bis de eadem vocis differentia videatur agi, haec verba μέγα καὶ πεπλεγμένον, tamquam differentias vocis, relinqui cenſet, et mox ſubiici, μεγαλόφρονες, aut ſimile quid. *Sylb.* Aldus dat quoque, βαρύκοι-

καὶ πεπλεγμένον, ἀναφέρονται ἐπὶ τοὺς εὐρώστους κύνας, καὶ ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν. 217 Ὅσοι μαλακὸν ἄτονον φωνοῦσι, πρᾶεις· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς 218 οἷς. 219 Ὅσοι δὲ φωνοῦσιν ὀξὺ καὶ ἐγκεκραγός, μάργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὰς αἶγας.

220 Οἱ μικροὶ ἄγαν, ὀξεῖς· τῆς γὰρ τοῦ αἵματος φορᾶς μικρὸν τόπον κατεχούσης, καὶ αἱ κινήσεις ταχὺ

ac perplexum: reducuntur ad fortes canes, et decentiam. Quicumque molliter ſine contentione vocant, manſueti: referuntur ad oues. Quicumque vocant acute, et fortiter, iracundi: referuntur ad capras.

Parui valde, acuti ſunt, motu (latione) enim ſanguinis paruum locum continente, motiones

νον. Grauitas vero et magnitudo vocis indicium eſt copiae caloris natiui, vnde fortitudo.

217. Ὅσοι μαλακόν) Hic canon de voce *naturali* blanda, de qua n. 215. diximus, accipiendus eſt.

218. Οἷς) Rectius forſan, τὰς οἷς, Attice, nam ὄϊς eſt potius Ionicum. *Sylb.*

219. Ὅσοι δὲ φ.) Neque Interpres, neque Follin. ſenſum autoris aſſecuti ſunt. Foll. enim prop. 59. p. 92. reddit: *Qui acutam validamque vocem emittunt, edaces, referuntur ad capras.* At μάργοι non ſunt *edaces*, ſed *veſani*, *petulantes*: acuta ſiquidem vox ex arcta intenſaque arteria emittitur, et fortis ex concitato motu, qui calorem cordis aeque ac vigorem denotant.

220. Οἱ μικροὶ) Auerroes notat ad marginem: *De paruis corpore et magnis.* Foll. prop. 6. p. 33 breuiter vertit: *Parui corpore, ingenioſi:* Porta, *praecipites*, huiusque rationem ipſum addere Ariſtotelem ſcribit: *Etenim ſanguinis interna latione, exiguum occupante locum, ſubito motiones perueniunt eo, vbi gignitur cogitatio.* Coarctata enim in toto quaſi corpore eſt anima, magiſque vis innati ſpiritus colligitur, et mem-

ταχὺ ἄγαν ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ φρονοῦν. [221] Οἱ δὲ ἄγαν μεγάλοι, βραδεῖς· τῆς γὰρ τοῦ αἵματος φορᾶς μέγαν τόπον κατεχούσης, αἱ κινήσεις βραδέως ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ φρονοῦν. [222] Ὅσοι τῶν μικρῶν ξηραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶν, ἢ καὶ χρώμασιν, [223] ἢ καὶ διὰ θερμότητα τοῖς σώμασιν ἐπιγίνονται, [224] οὐδὲν ἀποτέλουσιν. Οὔσης γὰρ τῆς φορᾶς ἐν μικρῷ

quoque valde velociter accedunt ad ſapere. Qui autem ſunt valde magni, tardi: motu (latione) enim ſanguinis magnum locum continente, motus tarde accedunt ad ſapere. Quicumque autem paruorum ſiccis carnibus vtuntur, aut et coloribus, aut quae per caliditatem corporibus ſuperfluunt, nihil perficiunt. Exiſtente enim motu in paruo

bra parua penetrat, et ad commune ſenſorium defertur, atque mentem, vt celerius res propoſitas capiat, mouet.

221. Οἱ δὲ ἄγαν etc.) Foll. prop. 7. p. 34. vertit: *Rurſus qui corporis magnitudine ſunt procceroſa, maxime ingenio tardi ſunt.* Nam ſpiritus propter magnitudinem nimiam corporis diſſipantur, atque tarditatem ingenii producunt.

222. Ὅσοι τῶν μικρῶν etc.) Foll. prop. 8. p. 35. vertit: *Qui parua ſunt corporis magnitudine, ac ſiccam ſortiuntur carnem, ingenio tardi ſunt.* Paruitas nimirum corporis, ſiccitas carnis, et colores acres caliditatem ſignificant, qua fit tanta motuum velocitas, omnibus cauſis in eam conſpirantibus, vt ſpiritus per ſtrictos et arctos meatus celeriter ferantur ad imaginationis ſedem, et efficiant, vt tales numquam in eodem maneant iudicio.

223 Ἢ καὶ) Pro poſteriori ἢ καὶ Interpres legit, ἢ ἃ, *aut quae per cal.* alioqui non incommode pro duabus iſtis particulis poſſet ſubſtitui vna, οἷα, *qualia*: ſicut infra idem Interpres legit, χρώμασιν ἃ διὰ ψυχρ. ἐγγ. *aut coloribus, qui propter frigiditatem innaſcuntur. Sylb.* Du Vallius habet ἃ διὰ, et in margine notat MS. lectionem eſſe ἢ ἃ διὰ.

μικρῷ καὶ ταχείας, διὰ τὸ πυρῶδες, οὐδέ ποτε κατὰ ταὐτόν ἐστι τὸ φρονεῖν, ἀλλὰ ἄλλοτ᾽ ἐπ᾽ ἄλλων, πρὶν τὸ ὑπερέχον περᾶναι. [225] Ὅσοι δὲ τῶν μεγάλων ὑγραῖς σαρξὶ κεχρημένοι, ἢ καὶ χρώμασιν, διὰ ψυχρότητα ἐγγίνονται, οὐδὲν ἐπιτέλουσιν. Οὔσης γὰρ τῆς φορᾶς ἐν μεγάλῳ τόπῳ καὶ βραδείας [226] διὰ τὴν ψυχρότητα, οὐ [227] συνανύει ἀφικνουμένη ἐπὶ τὸ φρονοῦν. [228] Ὅσοι δὲ τῶν μικρῶν ὑγραῖς

et veloci propter igneum, numquam ſecundum idem eſt ſapere: ſed aliud in alio prius quam excedens perficiat. Quicumque magnorum humidis carnibus vtuntur, aut coloribus, qui propter frigiditatem innaſcuntur, nihil perficiunt: exiſtente enim motu (latione) in magno loco et tardo, per frigiditatem non permittit aliquid accedere ad ſapere. Quicumque autem paruo-

224. Οὐδὲν ἀποτέλουσιν) *Nihil perficiunt*, hoc eſt: ad ſapientiam rectamque cognitionem non pertingunt.

225. Ὅσοι δὲ τῶν μ.) Foll. pr. 9. p. 21. ſic: *Quicumque ex proceroſis humidas carnes ſortiuntur, ſi ob magnam generentur frigiditatem, inutiles prorſus ſunt ad actiones.* Vaſtitas diſſipat ſpiritus, et humiditas frigus inducit, vnde ſegnities, et tarditas corporis pariter ac animi.

226. Διὰ) In Aldinae edit. praep. διὰ deeſt.

227. Συνανύει) Leonic. poſt συνανύει addit τι. *Sylb.* Du Vallius quoque addit τι ſed vncinis incluſum. In Aldina vero deeſt.

228. Ὅσοι δὲ τῶν μ.) Foll. pr. 10. p. 26. interpretatur hunc in modum: *Quicumque ex paruis humidam carnem ſortiuntur, quamuis ob frigiditatem corporis ipſis accidat, valde operoſi ſunt.* Notandum Follin. nullo in loco, vbi χρώμασι legitur, hanc vocem reddidiſſe, quum potiſſimum hoc in loco vv. χρώμασι διὰ ψυχρότητα indigeant explicatione, ego verto: *coloribus hebetibus, ac frigiditatem indicantibus.* Deinde γίνονται ἐπιτελεστικοί, minus recte, *valde operoſi ſunt*, ne-

ὑγραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶ, καὶ [229] χρώμασι διὰ ψυχρότητα, γίνονται ἐπιτελεστικοί· οὔσης γὰρ τῆς κινήσεως ἐν μικρῷ, τὸ δυσκίνητον τῆς [230] κράσεως συμμετρίαν παρέσχε τὸ πρῶτον ἐπιτελεῖν. [231] Ὅσοι δὲ τῶν μεγάλων ξηραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶ καὶ [232] χρώμασι, διὰ θερμότητα γίνονται ἐπιτελεστικοὶ καὶ [233] αἰσθητικοί. Τὴν γὰρ τοῦ μεγέθους [234] ὑπερβολὴν;

rum humidis carnibus vtuntur, et coloribus propter frigiditatem, fiunt perfectiui. Existente enim motu in paruo, difficulter mobile complexionis commensurationem praebuit primum perficere. Quicumque autem magnorum duris carnibus vtuntur, et coloribus per caliditatem, fiunt perfectiui, et sensitiui: magnitudinis enim superabundan-

L 2

que Interpres assequitur Aristotelis mentem, *fiunt perfectiui*; potius sensus est: *recte se habent ad motus mentis et ad cognitionem.* Nam velocitas motus ex paruo corpore a contraria humiditate et frigiditate temperatur, atque ita adaptatur, vt mentis operationibus et cognitioni se plane dedat talis homo.

229. Χρώμασι) Du Vallius mauult, χρώμασιν, ἃ διὰ ψυχρότητα γίνονται, ἐπιτ. vt supra.

230. Κράσεως) Interpr. vertit *complexionis*, Auerroes, *temperamenti.*

231. Ὅσοι δὲ τῶν μεγ.) Follin. prop. 11. p. 76. reddit: *Quicumque vero ex magnis, squalida carne sunt praediti, a calore producta, operosi homines, sensuumque acumine valent.* Verum enim vero ξηραὶ σαρκὲς non sunt *squalidae carnes*, sed *exsiccatae, adustae*, et verba χρώμασι διὰ κ. τ. λ. verto: *et coloribus acribus caliditatem significantibus, hi recte se habent ad motus mentis, et ad sapientiam.* Hac ratione iusta mediocritas consequitur tarditate ex alto corpore proficiscente, per siccas carnes coloresque acres temperata.

232. Χρώμασι) Aldus dat χρήμασι vitiose. Du Vallius monet et hic scribendum χρώμασιν, ἃ διὰ θερμότητα γίνονται ἐπ'.

233. Αἰσθητικοὶ) Post

βολὴν, σαρκῶν τε καὶ χρώματος, ἡ θερμότης ἠκέσατο· ὥς τε [235] σύμμετρον εἶναι πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν. Τὰ μὲν οὖν μεγέθεσιν ὑπερβάλλοντα τῶν σωμάτων, ἢ σμικρότησιν ἐλλείποντα, ὡς τύχοντα, ἐπιτελεστικά ἐστι, καὶ ὡς ἀτελῆ, εἴρηται. Ἡ δὲ τούτων μέση φύσις πρὸς τὰς αἰσθήσεις κρατίστη καὶ τελεστικωτάτη, οἷς ἂν ἐπιθῆται. Αἱ γὰρ κινήσεις [236] οὐ διὰ πολλοῦ οὖσαι, ῥᾳδίως ἀφικνοῦνται [237] πρὸς

tiam (excessum), et carnium, et coloris, caliditas acquisiuit: quare commensuratum esse ad perficiendum. Excedentia igitur corporum magnitudinibus, aut paruitudinibus deficientia, quomodo perfecta sunt, et quomodo imperfecta, dictum est. Media autem natura horum ad sensus optima et perfectissima, quibus vtique supponitur inesse. Motus enim non multi existentes facilius ad mentem accedunt, nec

αἰσθητικοί in Camot. edit. repetitur aetiologia supra addita, οὔσης γὰρ κ. τ. λ. parum conuenienter. *Sylb.* Aldus sic eam inseruit: οὔσης γὰρ τῆς τε φορᾶς ἐν μεγάλῳ τόπῳ καὶ βραδείας διὰ τὴν ψυχρότητα, οὐ συνανύει τι ἀφικνουμένη ἐπὶ τὸ φρονοῦν. Ὅσοι δὲ ἐπὶ τῶν μεγάλων ξηραῖς σαρξὶ κεχρημένοι εἰσὶ, καὶ χρώμασι διὰ θερμότητα, γίνονται ἐπιτελεστικοὶ καὶ αἰσθητικοί. Interpres quoque habet: *Existente enim latione in loco magna et tarda propter frigiditatem, nihil conducet accedens ad sapere. Qui vero magni duris carnibus vtuntur, et coloribus propter caliditatem, sunt perfectiui et sensitiui.* Resecandum hunc locum tamquam spurium, et interpolatum a librario vel a sciolo, existimauimus, quamquam et Auerroes habeat. Neque in Sylburgii, neque Du Vallii editione exstat.

234. Ὑπερβολὴ) Interpr. *superabundantiam.* Auerr. *excessum.*

235. Σύμμετρον) Interpr. *commensuratum:* Auerr. *commensurata sit*, refert enim ad magnitudinis vocem.

236. Οὐ διὰ πολλοῦ) Intp. legit, οὐ πολλαὶ οὖσαι, *non multi existentes.* *Sylb.* Du Vallius etiam improbat Interpretis lectionem.

[237] πρὸς τὸν νοῦν. Οὖσαι τε οὐ κατὰ μικρὸν, [238] ὑπερχωροῦσιν. Ὥς τε τὸν τελεώτατον πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν τε ἃ ἂν προθῆται, καὶ αἰσθάνεσθαι μέλλοντά, μέτριον δεῖ εἶναι τὸ μέγεθος.

[239] Οἱ ἀσύμμετροι, πανοῦργοι· ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος, καὶ τὸ θῆλυ. Εἰ γὰρ οἱ ἀσύμμετροι, πανοῦργοι, οἱ σύμμετροι δίκαιοι ἂν εἴησαν, καὶ ἀνδρεῖοι. Τὴν δὲ τῆς συμμετρίας ἀναφορὰν, πρὸς [240] τὴν τῶν σωμάτων εὐαγωγίαν καὶ εὐφυΐαν [241] ἀνοιστέον, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς τὴν τοῦ ἄῤῥενος ἰδέαν, ὥς περ ἐν ἀρχῇ διῃρέθη. Καλῶς δ᾽ ἔχει καὶ πάντα τὰ σημεῖα;

enim paulatim exiſtentes procedunt: quare perfectiſſimam, et ad perficiendum quae fuerint propoſita, et ad ſentiendum, oportet moderatam eſſe magnitudinem.

Incommenſurati, aſtuti, vel doloſi, referuntur ad paſſionem, et ad feminam. Si enim incommenſurati ſunt, aſtuti ſunt, commenſurati vtique erunt ſimul et iuſti, et fortes. Relationem autem commenſurationis ad corporum bonam motionem, et bonam natiuitatem reducere oportet, ſed non ad formam maris, ſicut in principio dictum eſt. Bene ſe habet au-

237. Πρὸς τὸν νοῦν) *Ad mentem*, id eſt, ad ingenium et promtitudinem actionum.

238. Ὑποχωροῦσιν) Interp. legit: προχωροῦσι: *nec etiam paullatim exiſtentes procedunt. Sylb.*

239. Οἱ ἀσύμμετροι) Malim, οἱ δὲ οἱ ἀσύμμετροι. *Sylb.* Auerroes habet ad marginem: *De commenſuratis et incommenſuratis.*

240. Τὴν τῶν σωμάτων εὐαγωγίαν καὶ εὐφυΐαν) *Corporis dexteritatem, bonamque mobilitatem, et generationem bonam.* Dexteritas motionum nimirum *ſignum*, et generatio bona *cauſa* eſt.

241. Ἀνοιστέον) Aldus κινιστέον, vitioſe.

μεῖα, ὅσα προείρηται, ἀναφέρειν ἐπὶ τὴν ἐπιπρέπειαν, καὶ εἰς ἄῤῥεν, καὶ εἰς θῆλυ. Ταῦτα γὰρ τελευτάτην διαίρεσιν διῄρηται, καὶ ἐδείχθη ἄῤῥεν θήλεος δικαιότερον, καὶ ἀνδρειότερον, καὶ ὅλως εἰπεῖν, ἄμεινον. Ἐν ἁπάσῃ δὲ τῇ τῶν σημείων ἐκλογῇ, ἕτερα ἑτέρων σημεῖα μᾶλλον δηλοῦσιν ἐναργῶς τὸ ὑποκείμενον. Ἐναργέστερα δὲ τὰ ἐν ἐπικαιροτάτοις τόποις ἐγγινόμενα. Ἐπικαιρότατος δὲ τόπος, ὁ περὶ τὰ ὄμματά τε καὶ τὸ μέτωπον, καὶ κεφαλὴν καὶ πρόσωπον· δεύτερος δὲ, ὁ περὶ τὰ στήθη καὶ ὤμους· ἔπειτα, περὶ τὰ σκέλη τε καὶ τὰς πόδας· τὰ δὲ περὶ τὴν κοιλίαν, ἥκιστα. Ὅλως δὲ εἰπεῖν, οὗτοι οἱ τόποι ἐναργέστατα σημεῖα παρέχονται, ἐφ' ὧν καὶ φρονήσεως πλείστης ἐπιπρέπεια γίνεται.

tem et omnia ſigna, quaecumque praedicta ſunt, referre ad apparentem conuenientiam, et in maſculum et feminam. Haec enim perfectiſſima diuiſione diuiſa ſunt, et demonſtratum eſt, quod maſculus eſt femina iuſtior, et fortior, et, vniuerſaliter dicere, melior. In omni autem electione ſignorum, alia aliis ſignis magis declarant manifeſte ſubiectum. Manifeſtiſſima autem, quae in principalibus locis fiunt. Principaliſſimus autem locus eſt, qui circa oculos, et frontem, et caput, et faciem. Secundus autem, qui eſt circa pectus, et ſcapulas. Conſequenter circa crura, et pedes: qui autem circa ventrem, minimus. Omnino autem, vt ſic dicam, iſta loca manifeſtiſſima ſigna praebent, in quibus et ſapientiae plurimae decor apparet.

II POLE-

II

POLEMONIS

PHYSIOGNOMONICON

GRAECE ET LATINE.

ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ
ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΩΝ
ΤΟ Α.

α. Εἴπερ τι ἄλλο, καὶ τὸ Φυσιογνωμονεῖν ἐςὶ καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα τοὺς μαθόντας ὠφελοῦν. Οὔτε γὰρ

POLEMONIS
PHYSIOGNOMONICON
LIB. I.

1. Si quid aliud vtilitatem affert, certe physiognomoniae ſtudium multis magniſque com-

L 5

1. Φυσιογν.) Poſt Ariſtotelis Phyſiognomonica ceteros quoque Phyſiognomonicorum ſcriptores viſum eſt ſubiicere; multa enim quae ab Ariſtotele breuius, vel obſcurius dicta ſunt, ab iſtis prolixius et dilucidius traduntur: non pauca ab iiſdem adduntur, quae ab Ariſtotele ſunt omiſſa. Quoniam ergo nulla fere ſuperiorum editionum reperiuntur exemplaria, ne conferendi deeſſet occaſio, hic eis locum tribuendum eſſe cenſui, praeſertim quum hac ratione ad iuſtam magnitudinem perduci poſſe videretur. Porro, vt inſtitutum proſequar, Polemonis vnum tantummodo exemplar habui, Romanum ſcilicet: idque pleriſque in locus ita corruptum, vt verae lectionis veſtigia pene prorſus ſint obliterata, nec aliunde quam ex Ariſtotele, Adamantio, et veriſimilibus coniecturis, recta ſcriptura poſſit erui. In multis etiam dictio adeo eſt impura, vt non Polemonis Athenienſis, ſed hominis ſemibarbari eſſe videatur. In nonnullis tamen Adamantii exemplaribus eſt integrior: quae potiſſima cauſa fuit, cur eum librum in hoc contubernium receperim, nec ob foedas maculas plane reiecerim. *Sylb.* Emendatiorem ſane Sylburgii cura habemus Polemonem, ſed

γὰρ [2] παρακαταθήκην δοίη τις ἂν, οὔτε γαμετὴν ἑαυτοῦ πιστεύσειεν, [3] ἢ δι' ὅλου ἤ τι κειμήλιον, οὐδεμὴν Φιλίας τινὸς κοινωνήσειέ τινι, εἰ ἀσελγείας, ἢ ἀπιστίας, ἢ ἄλλης κακουργίας σημεῖον Φέροιτο. Πάντων [4] (γὰρ) ὡς ἔπος ἐιπεῖν ἀνθρώπων, [5] ὥς περ εἴ τινος πεταπαίτου, ἢ θεοπετάστου, καὶ ὀξυτάτης μαντίας, τῶν συγγνωριζομένων ἔθος τε καὶ [6] βίου πρό-

modis discentes afficit. Neque enim aliquis vel depositum committet cuidam, neque eius fidei vxorem suam tradet, vel omnino thesaurum, neque cum eiusmodi homine arcto amicitiae vinculo se iunget, si intemperantiae, aut malae fidei, aut alius prauitatis notam is prae se ferat. Omnibus enim, vt breuiter complectar, hominibus, qui tamquam aliquo praesagio non reprehendendo, diuinitus dato, atque perquam subitaneo, simul mores et insti-

tamen multis adhuc in locis laborare videtur, quae vitia vix possunt absque codicibus manu exaratis emendari.

2. Παρακαταθήκην) *Depositum*, *fideicommissum*, et sic Gloss. vett.

3. Ἢ δι' ὅλου) Rectius ἢ δι' ὅλου κειμήλιον: vt etiam Nicol. Petreius vertit, *vel omnino thesaurum*. Adamantius I. Κεφ. ά. οὔτέ τι κειμήλιον, quoque habet. *Sylb.* Vulgatam ed. Rom. tuetur.

4. Γὰρ) Inclusa γὰρ ex Adamantio l. l. addita est. *Sylb.* Deest in Rom. ed.

5. Ὥς περ etc.) Legendum opinor: ὥς περ ἔκ τινὸς ἀπταίστου, ἢ θεοπέμπτου, καὶ ὀξυτάτης μαντείας. *Sylb.* Felici sane coniectura restitutus est locus a Sylburgio, nam πεταπαίτου est vox nihili: forte πεδανοῦ quoque legi posset, *firmo*, *certo*, vt interpretatur Hesychius.

6. Βίου πρόθεσιν) *Instituta vitae*, haec duo inuoluunt et culturam, et vitae genus, quae mutant homines, sic Hor. Ep. L. I. ep. 1. v. 39. *Nemo adeo ferus est, vt non mitescere possit. Si modo culturae patientem commodat*

πρόθεσιν, διὰ τούτων δεικνύντων, [7] ὡς Φυσιογνωμονηθήσεται μὲν, τὰς τῶν χρηςῶν τελείας αἱρεῖσθαι, τὰς δὲ τῶν πονηρῶν κακίας φυλαττέσθαι ὑποτομαῖς ἐν τοῖς μεγίςοις ἢ τῶν μεγίςων ἐπίσκεψις, ἢ ὠφελεῖν εἴωθε τοὺς εἰδότας, δῆλον ὡς πάσῃ σπουδῇ τὴν τύχην εἰσμανθάνειν προσήκει. Καὶ τὰ μὲν [8] ἐπὶ τοσοῦτον προειρήσθω, τῷ γνωμονεῖν. Καὶ χρὴ οὕτως [9] ἐν ταῖς ἡλικίαις, καὶ [10] τοῖς γένεσι τῶν

tuta vitae cognouerunt, per haec demonſtrantibus physiognomonem eſſe peritum, quomodo proborum amicitiam praeferre, et malorum aſtutias, antequam periculoſae fiant, cavere teneamur. Quare, qui haec probe perſpiciunt, in maximis rebus ex magnorum conſideratione vtilitatem capere conſueuerunt. Itaque fit manifeſtum, maxime conuenire, vt omni ſtudio ac opera hanc perfecte addiſcamus artem. Et haec quidem de tali praemonita ſunto. Oportet autem ſic physiognomoniam tractare reſpectu aetatum, et ipſarum

aurem. Et de vitae genere canit v. 45. ſqq. *Impiger extremos curris mercator ad Indos Per mare pauperiem fugiens, per ſaxa, per ignes.*

7. Ὡς φυσιογν.) Legendum, opinor: ὁ φυσιογνώμων ἐπίςαται· ὡς τὰς μὲν τῶν χρηςῶν φιλίας αἱρεῖσθαι, τὰς δὲ τῶν πονηρῶν κακίας πρὸ πεῖρας φυλάττεσθαι. Ἐπειδή περ οὖν ἐν τοῖς μέγιςοις ἡ τῶν μεγίςων ἐπισκέψις, ὠφελεῖν εἴωθε τοὺς εἰδότας, δῆλον ὡς πάσῃ σπουδῇ τὴν τέχνην ἐκμανθάνειν προσήκει. *Sylb.*

8. Ἐπὶ τοσ.) Legendum: ἐπὶ τοσοῦτον προειρήσθω· φυσιογνωμονεῖν δὲ χρὴ οὕτ. *Sylb.*

9. Ἐν ταῖς ἡλ.) *Reſpectu aetatum.* De aetatum moribus belle Horat. de arte poetica v. 156. ſqq. et Ariſtot. Rhetor. L. II. c. 12. 13.

10. Τοῖς γένεσι) *Et nationum.* Clima, ſitus, ſoli differentia, ventus etc. mores mutant v. Vitruu. L. VI.

τῶν ἀνθρώπων, ἔςι γὰρ πολλῶν εἴδη ἐπιχώρια ἄλλα ἄλλοις, τὸ μέν τοι κατὰ γένος ἐ μέγα σημεῖον, ἀλλ' ἐδὲ τὸ ἐπιχώριον· τὸ δέ παρὰ ἡλικίαν, καὶ ἀλλόφυλον τινὶ πρoσὸν, τοῦτο δὴ πλεῖον συμβάλλεται σημεῖον. Ἐν δὲ τοῖς κατὰ φύσιν οὖσιν [11] ἑκάςῳ εἰδέσθαι διαφόροις, [12] τὰ πολλὰ τῶν σημείων λελέξεται. Ἔςι δὲ καὶ κατὰ γένη ἀνθρώπων φυσιογνωμονία. Πολλὰ γὰρ ἐπίκοινα σημεῖα, [13] καὶ ἔθος ἑκάςου, καὶ πολλὰ ἑκάςου εἰπεῖν σημεῖα ῥᾳδίως,

nationum, in quas homines diuisi sunt. Multis enim formae sunt indigenae, aliae aliis, et secundum genus quidem haud magnum existit signum, sed neque indigenum. Quod vero et propter aetatem et propter exterae nationis mores cuidam inest, hoc magis signum ad coniectandum aptum est. In differentiis vero, quae vnicuique formae secundum naturam insunt, multa simul sunt eligenda ac componenda. Datur vero etiam physiognomonia, quae versatur circa nationum indolem, multa nimirum in vnaquaque gente communia reperiuntur signa, et multa facilius dicenda sunt vniuscuiusque signa;

c. 1. Strabo, L. IX. ab initio, Arist. sect. XIV. prob. 15. Hippocr. de aere, aq. et loc. p. 65. 71. sqq.

11. Ἑκάςῳ εἰδέσθαι) Fortasse legendum ἑκάςῳ εἴδει. *Sylb.*

12. Τὰ πολλὰ) *Multa simul signa sunt eligenda ac componenda.* Quo plura enim coniungimus signa, eo maior nascitur certitudo.

13. Καὶ ἔθος ἑκ.) Nescio an rectius, κατὰ ἔθνος ἕκαςον. *Sylb.* Altera quidem lectio ferri quoque potest, praestat vero Sylburgii ob antecedens κατὰ γένη.

ῥᾳδίως, καὶ οὐκ εἰς τῶν κατὰ ἄνδρας σημείων ἐπίγνωσιν· καὶ τάδε εἰρήσεται. Ὅτι γὰρ ἑνὶ ἑκάστῳ σημεῖον ἑκάστον δύναται, τοῦτο καὶ τοῖς πλείοσι τὸ αὐτὸ δύναται. [14] Τῶν ἔθων δὲ, τὰ μὴ ἐπίκοινα σημεῖα, ἐξ ὧν τὸ γένος ἀπὸ Φυσιογνωμονιῶν, οὐ μόνον καὶ [15] Αἰθίοψιν, ἀλλὰ καὶ Σκύθαις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις κατὰ γένη, ὡς καὶ ἐν ὑστέρῳ λεχθήσεται. [16] Ἰδία δὲ ἀνδρὶ ἑκάστῳ μεγάλα τὰ διάφορα

quae non ad cognitionem ſignorum circa viros ſpectant, de quibus iam dicemus. Quoniam autem in vnoquoque idem ſignum praeſtat hoc, illud quoque neceſſario idem praeſtabit in pluribus. Nationum quoque ſunt ſigna communia, ex quibus totius gentis phyſiognomonia deducitur, et non Aethiopum ſolum, et Scytharum, ſed aliorum quoque hominum ſecundum nationes, prouti in ſequentibus dicemus. Apud vnumquemque autem virum ſigillatim magna eſt

14. Τῶν ἔθων etc.) Rectius ex Adamant. I. Κεφ. α. τῶν ἐθνῶν δὲ, τὰ μὲν ἐπίκοινα σημεῖα, ἐξ ὧν τὸ γένος ἅπαν φυσιογνωμονεῖται, οὐ μόνον δὲ Αἰθ. κ. τ. λ. *Sylb.*

15. Αἰθιόψιν ἀ. κ.) De hoc modo argumentandi iam Ariſtot. ſupra p. 10. vide quae diximus ibi nota 25. et p. 138. n. 146. Mores autem diuerſarum nationum deſcripſit Vitruuius l. l. Noſtris quoque temporibus haec quoque vim ſuam obtinet obſeruatio, quum diuerſitas nationum et morum diuerſitatem, teſte experientia, producit.

16. Ἰδίᾳ δὲ etc.) *Apud vnumquemque* etc. Autor innuit his verbis viris eſſe propria ſigna, ſed etiam alia, quae differentiam efficiant. De propriis, quae virili aetati qua tali conueniunt, fuſius egit Ariſtot. Rhet. L. II. c. 14. Differentiam tamen haud exiguam inducunt, temperamentum

διάφορα τῶν σημείων. Καὶ γὰρ ἔγνωκε μᾶλλον κατὰ ἄνδρα [17] ἴδιον διαφέρειν, ἢ κοινῶς κατὰ ἔθνος. [18] Οὗ τὸ κατὰ ἄνδρα φυσιογνωμονεῖν ἀκρεφνέστερον καὶ ἀτρεκέστατον σημεῖον, αἱροῦν τὰ μέγιστα δοκιμώτατα, καὶ ἄλλοις ἄλλο μᾶλλον ἐπείσθη, ἀλλὰ μᾶλλον δυνάμει προέχει. Μέγιστον δέ καὶ ἡ ἐκ τῶν σημείων μίξις τὸ διάφορον ἀπεργάζεται ἐν τῇ τέχνῃ. Τὰ γὰρ πάλαι ἤθη καὶ

ſignorum differentia. Perſpicitur autem proprium viri magis differre, quam quod communiter nationis eſt. Cuius quidem viri phyſiognomoniae ſignum euidentiſſimum et certiſſimum eſt, quod maxima et ſatis probata tollit; et quamquam vni prae altero magis ſit fidendum, tamen huic maior vis tribuenda. In arte autem ipſa maximam differentiam mixtio ſignorum efficit. Antegreſſi ſiquidem

peculiare perſonae, diſciplina, vitae genus, aliaeque res, et ea omnia probe ſunt reſpicienda, ne in iudicio ferendo noſmetipſos decipiamus.

17. Ἴδιον διαφέρειν) Adam. L. I. c. I. ἰδίᾳ διαφ. *Sylb.* Quae lectio vera eſſe videtur propter ſequens κοινῶς.

18. Οὗ τὸ κ. ἀ.) Adam. l. l. ſic: οὕτω τὸ κατ' ἄνδρα φυσιογνωμονεῖν, ἀκραιφνέστατον καὶ ἀτρεκέστατον. (ſeu ἀκριβέστατον καὶ ἐντρεχέστατον) Τῶν δὲ σημείων αἱροῦ τὰ μέγαλα καὶ δοκιμώτατα. καὶ ἄλλοις ἄλλων μᾶλλον πείθου. Ἀλλὰ γὰρ ἄλλων δυνάμει προέχει. Μέγιστον δὲ ἡ τῶν σημείων μίξις τὸ δ. ἀπ. *Sylb.* Itaque ſenſus multo planior fit hac ratione: *Sic id quod ad viri phyſiognomoniam ſpectat, praebet euidentiſſimum et certiſſimum ſignum. (Siue maxime accuratum et conuenientiſſimum) Ex ſignis vero elige maxima et probabiliſſima, et quibusdam prae aliis confide. Nam quaedam virtute aliis praecunt. Maximum vero conſtituit mixtio ſignorum, etc.*

καὶ [19] βουλεύματα τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς μίξεως τῶν σημείων κατανοεῖται. Συμβαίνει δὲ καὶ [20] μετάστασιν γενέσθαι τισὶ τοῦ εἴδους, [21] περὶ τὸ καθεστηκὸς χαίρουσιν, ἢ λυπουμένοις, ἢ θυμωθεῖσιν, ἢ φοβουμένοις, ἢ ἐπὶ νηστείᾳ, ἢ ἐπὶ πλησμονῇ, ἤ τινι ἐπιθυμίᾳ· ἢ σκεπτομένοις, ἢ ὁρῶσιν, ἢ ἀκούουσιν. Καὶ πᾶν μὲν ἐν ταῖς τοιαύταις [22] συντυχίαις, οὐ τρέπεται τὸ εἶδος, [23] ἀλλὰ δὲ ἀκίνητον μένει τῶν σημείων. [24] Ὁπόσον δὲ καὶ μεθίσταται, οὐκ ἴσον πᾶσι

mores ac propenſiones hominum ex ſignorum perſpiciuntur mixtione. Contingit vero etiam, vt in quibuſdam formae fiat mutatio ſi propter ea quae eueniunt, vel laetantur, aut contriſtantur, aut ſi ſunt animo conſtanti, aut timent, aut ſi ieiuni, aut ſaturi ſunt, aut alia quadam cupiditate tenentur, aut contemplantur aliquid, aut vident, aut audiunt. Quaecumque autem hoc modo accidunt, formam ipſam non peruertunt, ſed ſunt quoque ſigna, quae manent perpetuo. Quodcumque vero mutatur, non ſimilem in omnibus ſubibit

19. Βουλεύματα) *Propenſiones*, dictae mihi videntur ob analogiam, quia, ſicuti conſilia, latent in animo: poſſes etiam vertere, *latentes affectus*.

20. Μετάστασιν) *Mutationem*, poſſet etiam reddi *transformatio* Medici quoque μετάστασιν de morbis dicunt, quum ex parte vna in alteram materia peccans tranſit, atque mutationem facit. Adamantius l. I. habet ἐνστάσεις, *vehementes commotiones*. Vtraque lectio rem bene exprimit.

21. Περὶ τὸ καθ.) Adam. l. l. παρὰ τὸ καθεσ. *Sylb.*

22. Συντυχίαις) *Quae accidunt*. Bene, nam vehementia affectuum non neceſſario ineſt humanae naturae, ſed accedit et iterum tranſit.

23. Ἀλλὰ δὲ ἀκιν.) Adam. l. l. ἀλλὰ καὶ ἔστιν ἃ ἀκίνητα μένει. *Sylb.*

πᾶσι μεταςήσεται, ἀλλὰ τῆς [25] οἰκίας φύσεως ἑκάςῳ ἐγγύς. Χρὴ δὲ ἐννοεῖν ὡς ὁποῖα ἐμπαθῶς ἑκάςῳ σημεῖα ἐπιγίνεται, [26] τὰ αὐτὰ, εἴ τις [27](ἐν γένει) ἔχει, μάλιςα τὸ πάθος αὐτῷ [28] ἐνίδρυται, ὅ περ ὑπὸ τῶν σημείων δηλοῦται. Οἷον, ἐὰν σημεῖα ἔχῃ ὁποῖα τοῦ βουλευομένου, φροντιςὴν, καὶ εὔβουλον τοῦτον λέγε. Ἕτερος ἐὰν ἔχῃ σημεῖα τοῦ δόλον, ἢ ἀπάτην τινὰ τυρεύοντος, [29] καὶ μὴ παρὼν ἐςι, καινὸν αὐτὸν ὁρᾶς δόλον, ὅτι ἀρτύνει τινὶ, τοῦτον ἀπο-

mutationem, ſed eam potiſſimum, quae vniuscuiuſque propriae naturae proxime accedit. Oportet tamen probe conſiderare, quomodo quaecumque ſigna vnicuique in affectu contingant, ipſa enim, ſi quis a natura et ortu habet, maxime affectum illum ipſi ineſſe docent, qui per haec indicatur ſigna; qualia ſunt, ſi quis habet ſigna, quae conueniunt prudenti ac deliberanti, eum quoque prudentem ac probum conſultatorem dices. Alius vero, qui prae ſe fert ſigna machinantis dolum aut fraudem aliquem, etſi eo tempore, quo ipſum conſpicere tibi licet, non adaptet alicui dolum, tibi tamen apparebit

24. Ὁπόσον) Adam. l. l. Ὁπόσα δὲ κ. τ. λ. *Sylb.*

25. Οἰκίας φύσεως) *Propriae naturae.* Mihi videtur his vocibus ἰδιοσυγκρασία denotari.

26. Τὰ αὐτὰ) Adam. l. l. τοιαῦτα habet. *Sylb*

27. Ἐν γένει) Haec verba abſunt ab eodem Adamantio. *Sylb.*

28. Ἐνίδρυται) *Ineſſe docent*, et quidem ita, vt firmus quaſi ſit, et infixus.

29. Καὶ μὴ παρὼν ἐςι,) Ex Adamant. l. l. κἂν μὴ, παρ' ἓν καιρὸν αὐτὸν ὁρᾷς, δόλον τοῦτο ἀρτύῃ τινί. *Sylb.* Emendatio illa euidentiam maximam autoris conciliat verbis.

ἀποφαίνου δολερόν. Τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ἀθυμαυμένου τὶς ἔχων σημεῖα, κἂν μηδεμιᾷ τότε [30] συνέλθῃ ὀργῇ, ὀργίλον αὐτὸν νομίζε. Καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων παθῶν παραφυλάξεις ὁμοίως. Ὁπόσοις γε μὴν γυναικεῖον εἶδος ἐπιπρέπει, ἔν τε τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις, τὰ μὲν εἰς [31] ἡδυπάθειαν, καὶ ἀφροδίτην εἰσὶ γυναικεῖοι, τολμηροὶ δὲ καὶ ἀναιδεῖς, καὶ πανουργίαις καὶ ἀπιςίαις καὶ ἀπάταις χαίροντες. Καὶ γὰρ ταῦτα γυναικεῖα. Οἱ δὲ

dolosus. Ita se quoque res habet cum eo, qui signa habet meticulosi, cui si occasio desit vt incitetur ad iram, eum iracundum censebis. In aliis quoque affectionibus hoc aeque obseruabis. Quicumque autem forma muliebri sunt condecorati, et in oculis, et in aliis partibus, quum muliebres sint proni ad voluptates resque venereas, existimabis eos audaces, et impudentes, et gaudentes malis artibus, diffidentiis et dolis: haec enim omnia in muliebres cadunt. Qui ve-

30. Συνέλθῃ ὀργῇ.) Rectius συνέχηται ὀργῇ. *Sylb.*

31. Ἡδυπάθειαν) *proni ad voluptates*, (siue potius ad delicias, oblectationesque, ad vitam mollem, delicatam, otiosam, sic enim describit Xenoph. in Cyrip. c. 7. τὸ δ' ἀπόνως βιοτεύειν, ἡδυπάθειαν. Aristot. vero Eudem. L. I. c. 4. tria genera vitae dicit esse, τρεῖς ὁρῶμεν καὶ βίους ὄντας - πολιτικὸν, φιλόσοφον, ἀπολαυστικόν. Ciuile vitae genus ex eius sententia versatur circa actiones honestas, quae a virtute proficiscuntur, philosophicum circa prudentiam, veritatisque contemplationem, et voluptuarium corporis voluptates expetit, conuiuia, spectacula, choreas, concentus musicos, ludos etc.

32. Γηραιοῦ). Conuenientius plurium num., γηραιῶν: vel γηραιὸν, ex eodem Adam.

δὲ νέοι ὄντες, εἶδός τε ἔχοντες [32] γηραιοῦ, οὗτοι δειλοὶ, καὶ δύσκολοι, καὶ ὑπόπται, καὶ φειδωλοὶ, καὶ εὐλαβεῖς, καὶ ἄβουλοι· [33] καὶ ὀρέγονται. τοῦ ποιοῦνται, ἄλλο τε δὲ ὑπὸ φόβου οὐ κινοῦσιν.

β. ΠΕΡΙ ΚΕΦΑΛΗΣ.

[1] Κεφαλὴ μικρὰ πάνυ, ἀναίσθητον ἄνδρα κατηγορεῖ καὶ ἀσύνετον. Κεφαλὴ μείζων τοῦ συμμέτρου,

ro iuuenes ſunt, et formam ſenilem prae ſe ferunt, hi quidem ſunt timidi, et moroſi, et ſuſpicioſi, et parci, et circumſpecti, et conſilii inopes, et ad agendum mouentur, alias vero a timore non mouentur.

II. De capite.

Caput admodum paruum, ſtupidum virum ac imprudentem arguit. Caput minus quam apta

I. I. *Sylb.* Quidam autem iuuenes ſenilem formam nanciſcuntur; vel ob atrae bilis refrigerium, quod efficit ſecundum Ariſtot. Probl. XXX. I. ἀθυμίας παντοδαπᾶς, vel ob nimium Veneris exercitium, καὶ μετὰ τὰ ἀφροδίσια οἱ πλεῖστοι ἀθυμότεροι γίνονται. Frequens enim concubitus ex Celſo L. I. c. I. *corpus ſoluit*, cutem emaciat, et tempeſtiuam prouocat ſenectam.

33. Καὶ ὀρ) Adamant. L. Κεφ. β'. καὶ ποτὲ μὲν ὀρέγονται, κ. τ. λ. *Sylb.*

I. Κεφαλὴ μ.) Vide ſupra Ariſtot. p. 136. n. 140. In vniuerſum notandum Gal. de vſu part. L. IX. c. 17. diſtinguere inter *figuram* capitis *naturalem*, quae ſphaerae inſtar eſt, vtrimque ſcilicet a temporibus leuiter depreſſa, et *figuras* non *naturales*, quarum quatuor differentiae. 1) quum eminentia anterior periit ſalua poſteriore, 2) quum eminentia poſterior periit ſalua anteriore, 3) quum periit vtraque et 4) quum tempora eminent, depreſſis occipite

μέτρου, [2] εὐαίσθητον μὲν, ἀνδρεῖόν τε, καὶ ἀνελεύθερον ἄνδρα κατηγορεῖ. [3] Κεφαλὴ πάνυ μεγάλη, δυσαίσθητον, καὶ σφόδρα ἀμαθῆ ἄνδρα δηλοῖ. [4] Λοξότης κεφαλῆς, ἀναίδειαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγορεῖ. Οἱ πάνυ ὑψηλὰς κεφαλὰς ἔχοντες, αὐθάδεις ἄνδρες. [5] Οἱ τὰ ὄπισθεν τῶν κοίλων ταπεινὰ ἔχοντες, ἄψυχοι ἄνδρες εἰσίν. [6] Ὅσοι δὲ τὰ

requirit proportio, bonis quidem sensibus praeditum, sed mollem, atque illiberalem arguit virum. Caput valde magnum, sensu hebetem, et valde ignarum virum denotat. Obliquitas capitis, viri arguit inuerecundiam. Qui admodum altis sunt praediti capitibus, insolentes viros significant. Quibus cauitates posteriores sunt depressae, viri sunt inanimosi.

et sincipite. Cf. de arte med. L. III. p. 14ſ. a.

2. Εὐαίσθητον μ.) Vide Adam. II. Κεφ. κβ'. εὐαίσθητον μὲν, ἄνανδρον, δὲ καὶ ἀνελεύθερον. *Sylb.* Ex quo loco haud dubie Polemonis emendanda sunt verba.

3. Κεφαλὴ πάνυ μ.) *Caput valde magnum* Excessus scilicet magnitudinis cessare facit ingenium, cui stupor succedit. Locorum enim capacitas et amplitudo dissipant calorem, quo facto animales actiones vel imminuuntur, vel vitiantur.

4. Λοξότης κ.) *Obliquitas capitis.* Vide quae diximus supra ad Aristot. p. 137. not. 142. cf et Gal. de ossibus c. 1. et quae ibi de hac voce disserit Casp. Hoffmann. in commentario.

5. Οἱ τὰ ὄπισθ.) Posses etiam reddere τὰ κοῖλα, *prominentias*; hae prominentiae depressae arguunt imbecillitatem, quia principium voluntarii motus in cerebello residens, propter depressionem frigiditate laborat, v. Galen. de arte l. l.

6. Ὅσοι δὲ etc.) Ratio huius asserti latet in temperata caliditate et frigiditate, et robore facultatis motricis.

τὰ παρ' ἑκατέρα τῆς κεφαλῆς κοῖλα ἔχουσι, δολεροὶ καὶ παλίγκοτοι. [7] Κεφαλὴ μέση, [8] χθαμαλὴ ἠρέμα, εὖ μεγέθους ἔχουσα καὶ ὀρθότητος, [9] καλλίων ἐςὶ πασῶν τῶν κεφαλῶν, εἴς τε εὐαισθησίαν, καὶ μεγαλόνοιαν.

γ. ΠΕΡΙ ΧΡΟΙΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΧΩΝ.

Οὐκ αὐτοτελές ἐςι φυσιογνωμονῆσαι τὰ [1] ἀπὸ τῶν χροιῶν καὶ τριχῶν σημεῖα. Ὅθεν οὐδὲ κατὰ ἔθνη ἀποφαίνεσθαι [2] οἷός τις ἐςὶν ἀπὸ τοῦ ἔθνους, διὰ

Quicumque vero caua in vtraque parte capitis habent, dolosi et iracundi. Mediocre caput, complanatum paulatim, iustam habens magnitudinem, et rectum, inter omnia capita optimum est, et ad bonos sensus, et ad mentis praestantiam refertur.

III. De coloribus et capillis.

Signa autem physiognomonica ex coloribus et capillis sumere non est incongruum. Vnde non solum ex nationum moribus demonstrandum, ex qua quis sit natione, quum

7. Κεφαλὴ μ.) *Mediocre caput* propterea optimum censetur, quia spiritus sinceri ac puri sunt in eo, nec ob affluxum terrenae materiae copiosiorem opprimuntur, liberiusque organa permeare valent.

8. Χθαμαλὴ) *Complanatum*, non multum assurgens, sed in mediocritate continens se, sic v. c. Hom. Il. ν'. v. 683. τεῖχος χθαμαλώτατον, *murum non in altum aedificatum* nominat, χθαμαλὴ autem pro χαμαλὴ est, et littera θ. πλεονάζει.

9. Καλλίων) Edit Rom. habet καλίων, vitiose.

1. Ἀπὸ τῶν χροιῶν) Vide supra Aristot. p. 23. not. 12.

διὰ τὸ ἐπιμεμῖχθαι [3] (αὐτοὺς) ἀλλήλοις τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, καὶ Σύρους μὲν ἐν Ἰταλίᾳ, Λίβυας δὲ ἐν Θρᾴκῃ, καὶ ἄλλους ἀλλαχοῦ [5] διεσπάρθαι. Ὡς ἐπιτοπολὺ, οἱ μὲν [6] ὑπὸ τὴν ἄρκτον οἰκοῦντες, εὐήλικές εἰσι, λευκοὶ, σιμοὶ, παχυσκελεῖς, [7] περιπλη-

inter ſe nationes permixtae ſunt: Syri enim in Italia, Libyes in Thracia, et alii in aliis regionibus diſperſi degunt. Qui enim vt plurimum regiones inhabitant ſeptemtrionales, bonae ſunt ſtaturae, albi, depreſſis naribus, cru-

M 3

2. Οἷός τις) Adamant. II. Κεφ. κγ'. ὅς τις ἀπὸ τοῦ δὲ τοῦ ἔθνους. *Sylb.*

3. (Αὐτοὺς) Incluſum αὐτοὺς abeſt ab Adamantio, nec aptum hic profecto locum habet. *Sylb.*

4. Λίβυας) Edit. Rom. habet Λύβιας, vitioſe.

5. Διεσπάρθαι) Romana ſic interpungit, διεσπάρθαι ὡς ἐπιτοπολύ. Οἱ μ. κ. τ. λ.

6. Ὑπὸ τὴν ἄρκτον) Ariſt. ſupra p. 26. habet ὑπὸ ταῖς ἄρκτοις. In vniuerſum numerus plurium magis in vſu atque vero conſentaneus eſt, quum duo ſunt ſigna caeleſtia, nimirum vrſa maior, ſiue Cynoſura, et vrſa minor, ſiue Helice. Sed numerus ſingulus etiam autoritate nititur Homeri Odyſſ. ε. v. 273. ſq. Ἄρκτον θ' ἣν καὶ ἄμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν. Ἥτ' αὐτοῦ στρέφεται καὶ Ὠρίωνα δοκεύει· Οἴη δ' ἄμμορος ἐστὶ λοετρῶν ὠκεανοῖο. *Vrſamque quam et currum cognomento vocant, Quae ibidem vertitur atque Orionem obſeruat. Sola vero expers eſt lauacrum Oceani.* Homerum autem defendit Ariſt. de arte poet. c. 25. καὶ τὸ, ait, Οἴη δ' ἄμμορος, κατὰ μεταφορὰν· τὸ γὰρ γνωριμώτατον μόνον. Et *illud, ſola* expers, *ſecundum tranſlationem dictum, quod enim notiſſimum ſolum eſt.* Alii quoque Homerum ſequuti ſunt. Mores vero et propenſiones ex ſitu regionum fuſius deſcribit Ptolem. de indic. L. II. c. 2. ex aſtrologorum ſententia omnia definiens, quae commemorare non eſt otii noſtri.

7. Περιπληθεῖς etc.) In

πληθεῖς σαρκὶ λαγαρᾷ, προγάστορες, ἁπλοϊκοὶ, θυμώδεις, [8] ὀλιγόβουλοι, θερμοὶ, καὶ δυσμαθεῖς. ([9] οἱ δὲ ὑπὸ τῇ μεσημβρίᾳ, μελανότριχες, οὐλότριχες, μελανόφθαλμοι, λεπτοσκελεῖς, εὐμαθεῖς,) πολυγνώμονες, [10] κουφόνοες, ψεῦσαι, [11] κερδαλέοι, ἐπίκλοπα νοήματα ἔχοντες. [12] Ἧσσον δὲ καὶ μᾶλλον ἑκάτεροι αὐτῶν ἑκάστου τούτων ἔχοντες, ὅσον προσεχεῖς ἀλλήλοις εἰσὶν, ἢ πάλιν διαστήματι πλείονι κεχωρισμένοι τῆς μεσημβρίας, ἢ τῆς ἄρκτου. Τὰ δὲ μέσα τῆς οἰκήσεως, μέσην ἔχει τὴν ἰδέαν, καὶ

ribus craſſis, ingentes laxis carnibus, ventre prominenti, non verſuti, iracundi, non admodum prudentes calidi, et indociles: (qui vero verſus meridiem, ſunt capillis nigris, criſpis, oculis nigris, tenuibus cruribus, dociles) animo inconſtantes, leues, mendaces, aſtuti, vafra ingenia habentes. Vtrique autem magis vel minus ſingulare de his ipſis habent, quatenus ſibi inuicem vel proxime accedunt, vel interuallo maiori a ſeptemtrione, aut meridie ſunt diſiuncti. Quae autem media interiacet regio, mediocrem producit for-

exemplari eſt, περιπληθεῖς, σαρκίᾳ λαγαρᾷ: parum congruenter. *Sylb.*

8. Ὀλιγόβουλοι.) Rom. ed. exhibet ὀλυγόβουλοι, vitioſe.

9. (Οἱ δὲ etc.) Incluſa haec verſa addita ſunt ex Adamantio. *Sylb.* Editio Rom. non habet. Vide Ariſt. ſupra p. 16. n. 16.

10. Κουφόνοες;) Edit. R. κουφόνεες, falſo.

11. Κερδαλέοι etc.) In exemplari eſt κερδαλαῖοι, ὀψίκλοπες, mendoſe. *Sylb.*

12. Ἧσσον δὲ κ.) Perperam Romana editio habet: εἰσὶ δὲ καὶ μαλακώτεροι. Αὐτῶν ἑκάστου τ. ἑ. *Sylb.*

καὶ συμμιγῆ τά τε σημεῖα, καὶ τὰς γνώμας. [13]*Οἱ δὲ ἑῷοι, καὶ ἑσπέριοι καὶ μεσημβρινώτεροι εἰσὶν, αὐτοὶ ἐν αὐτοῖς διαφέρουσιν. Ἔχουσι γὰρ διαφορὰν Λίβυες,* [14]*οἱ τὰ ἄκρα τῆς Λιβύης τὰ ἑσπερία νεμο-*

mam, et ſigna ex his permixta, et animi ſenſa. Orientales autem et occidentales magis ad meridionales vergunt, atque illi inter ipſos differunt. Nam Libyes etiam, qui fines Libyae incolunt, et plagas occidentales

13 *Οἱ δὲ ἑῷοι*) *Orientales* etc. Differentiam harum nationum Ariſt. Polit. L.VII. c. 7. indicat: *τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις ἔθνη, καὶ τὰ περὶ τὴν Εὐρώπην, θύμου μέν ἐστι πλήρη, διανοίας δὲ ἐνδέστερα καὶ τέχνης. Διόπερ ἐλεύθερα μὲν διατελεῖ μᾶλλον· ἀπολίτευτα δὲ, καὶ τῶν πλησίων ἄρχειν οὐ δυνάμενα. Τὰ δὲ περὶ τὴν Ἀσίαν, διανοητικὰ μὲν καὶ τεχνικὰ τὴν ψυχήν· ἄθυμα δέ· διόπερ ἀρχόμενα καὶ δουλεύοντα διατελεῖ. Τὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων γένος ὥσπερ μεσεύει κατὰ τοὺς τόπους, οὕτως ἀμφοῖν μετέχει. Καὶ γὰρ ἔνθυμον καὶ διανοητικόν ἐστι· διόπερ ἐλεύθερόν τι διατελεῖ, καὶ βέλτιστα πολιτευόμενον· καὶ δυνάμενον ἄρχειν πάντων, μιᾶς τυγχάνον πολιτείας.* *Nam quae frigidas regiones incolunt gentes, et quae per Europam animo quidem abundant, ingenii vero et artificii parum habent: quapropter in libertate magis perſeuerant, diſciplinam vero reipublicae difficulter recipiunt, ac finitimis dominari non poſſunt. Quae vero Aſiam incolunt, ingenio et arte abundant, ſed animoſitatem non habent, propter quod et parere dominantibus, et ſeruire perſeuerant. At Graecorum genus, vt mediam regionem locorum ſortitum eſt, ſic enim amborum particeps, nam et animoſum et ingenioſum eſt. Ex quo fit, vt libertate degat, et diſciplinam reipublicae optime recipiat, et vnius reipublicae conſtitutionem ſortitum, omnibus imperare poſſit.*

14. *Οἱ δὲ ἄκρα*) Rom. ed. *καὶ τὰ ἄκρα τῆς Λιβύης τὰ Ἱσπάνια νεμομένων, καὶ Ἰβήρων ὡς εἰς τὴν ἔξω θάλασσαν καθιστῶντες.* Sylb.

νεμομένοι, καὶ Ἴβηρων οἱ εἰς τὴν ἔξω θάλασσαν καθήκοντες, καί τοι ἀμφότεροι [15] (ἑσπέριοί) εἰσιν· ἀλλ' οἱ μὲν Λίβυες, Αἰθίοψιν [16] ὅμοιοι, [17] οἱ δ' εἰσὶ Κρῆτες, ὡς [18] (γὰρ) ἐν βραχεῖ δηλῶσαι, ἡ μὲν μεσημβρία, [19] ξηρότητι, καὶ θερμότητι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κέκραται· ἡ δὲ ἄρκτος, ὑγρότητι καὶ ψυχρότητι. Τὰ δὲ ἄλλα χωρία, καθόσον τούτων ἑκάτερα πλησιάζει, καὶ τῆς κράσεως μεταλαμβάνει, καὶ φύει τά τε ἄλλα, καὶ ἀνθρώπους, κατὰ λόγον τῆς οἰκείας κράσεως, [20] τά τε εἴδη, καὶ τὰ ἤθη παρεχόμενα. Πλὴν ἡ αἰτία τοῦ ποικί-

et Iberorum regiones, et qui maris extrema accolunt, vtrique occidentales ſunt. Et Libyes quidem cum Aethiopibus conueniunt. Hi vero ſunt Cretenſes, vti paucis manifeſtum faciam. Meriodionalis enim plaga, quam maxime ſiccitate ac caliditate mixta eſt, ſeptemtrionalis vero humiditate et frigiditate. Aliarum autem regionum, quatenus harum alterutra propior eſt, et de temperie participat, alia quoque producit, et homines, ſecundum rationem habitationis propriae formas ſuas et mores aſſumentes. Cauſa tamen

15. Ἑσπέριοι) Ἑσπέριοι additum ex Adam. II. Κεφ. κγ'. *Sylb.*

16. Ὅμοιοι) Ed. R. ὅμιοι, οἱ δὲ κ. τ. λ.

17. Οἱ δ' εἰσὶ) Rectius ex Adam. l. l. leges, οἱ δ' Ἴβηρες Κελτοῖς. *Sylb.*

18 Γὰρ.) Coniunct. γὰρ addita ex Adam. l. l.

19. Ξηρότητι etc.) V. Ariſtot. Probl. XIV. 1. Vitruu. L. VI. 1. Auicenna L. I. can. 1.

20. Τὰ δὲ εἴδη) Formae et mores mutantur propter ambientis aeris qualitatem, quae tamen non penitus τὸ ἴδιον tollere poteſt.

ποικίλους εἶναι πολλοὺς λέλυθε, εἰ μὴ διὰ τὸ πολλοὺς ἀπὸ ἄλλων ἐθνῶν εἰς ἕτερα μετελθόντας κατοικῆσαι. Δῆλον [21] (δὲ) ἀπὸ τῶν προλεγομένων σημείων. [22] Ἡ μέλαινα χροιὰ, δειλίαν, καὶ πολυμηχανίαν· [23] ἡ δὲ ξανθὴ καὶ λευκὴ, δύναμιν καὶ θυμὸν λέγει. Τὸ δὲ πάνυ λευκὸν ἄκρατον, ἀνανδρίαν σημαίνει. [24] Πυῤῥὸν δὲ σῶμα, [25] πανωλεθρίαν, καὶ πολυτρόπου τοῦ ἀνδρὸς κατηγορεῖ. [26] Χροιὰ δὲ ἀνατετραμμένη ὑπόχλωρος, δειλίας μεςὸν δείκνυσι, καὶ κακομηχανίας, εἰ μὴ ὑπὸ [27] νόσου γένοιτο. Τὸ δὲ [28] μεγαλόχλωρον καλούμενον

quod multi varii deprehendantur, multos latet, nisi in eo quaerenda sit, quod permulti ex aliis gentibus ad alias commorationis gratia migrauerint. Quod quidem ex ante dictis apparet signis. Niger color, timorem et calliditatem, fuluus vero et albus fortitudinem et iram designat. Admodum albus contra, intemperantiam, et ignauiam manifestat. Corpus autem rubrum, perditum ac versipellem arguit virum. Color vero luteus, aliis interspersis, timoris plenum demonstrat, et fraudes, nisi sit a morbo productus. Color autem, qui vocatur intense

M 5

21. Δὲ) Coni. δὲ addita est ex Adam. l. l. *Sylb.* In Rom. deest.

22. Ἡ μέλαινα) Vide Arist. supra p. 138. n. 146.

23. Ἡ δὲ ξανθὴ καὶ λευκὴ) Vide supra p. 139. n. 147. 148.

24. Πυῤῥὸν) Vide supra p. 139. n. 149.

25. Πανωλεθρίαν) Concinnius, πανωλεθρίαν, καὶ πολυτροπίαν. *Sylb.*

26. Χροιὰ) Vide supra p. 140. n. 150.

27. Νόσου) *Morbo*, quip-

μένον χρῶμα, δειλὸν, γαςρίμαργον, ὀργίλον, [29] γλωσσαλγίαν ἄνδρα σημαίνει. Τὸ δὲ φλογῶδες χρῶμα, σημαίνει τὸν ἄνδρα [30] κατήγορον εἶναι· [31] τὸ πράως ἐρυθρὸν, εὐφυῆ, καὶ ὀξυκίνητον, καὶ εὐμαθῆ ἄνδρα κατηγορεῖ. Ταῦτα μὲν περὶ παντὸς τοῦ σώματος.

δ. ΠΕΡΙ ΜΕΤΩΠΟΥ.

Μέτωπον [1] ςενὸν, οὐκ ἐλάχιςον ὑπάρχει σημεῖον

luteus, timidum, gulosum, iracundum et maledice loquacem virum significat. Flammeus color significat, virum esse criminosum. Leuis rubor, ingenuum, facile mobilem, atque docilem arguit. Et haec quidem de toto dicta sunto corpore.

IV. De fronte.

Frons coarctata, non exiguum est signum stu-

pe qui peculiari nomine χλωρώσις appellatur.

28. Μεγαλόχλωρον) Ex μεγαλόχρωρον minori mutatione fieri posset μελανόχλωρον; sed Adam. II. Κεφ. κέ. μελίχλωρον, itidemque supra ap. Aristot. p. 140. *Sylb.* cf. quae ibi n. 151. dicta sunt.

29. Γλωσσαλγίαν) Nota γλωσσαλγίαν masculino genere vsurpatum. *Sylb.* Mallem ex Adam. γλωσσάλγον substituere. Γλωσσαλγία autem proprie notat morbum, *dolorem linguae:* Sed hoc loco, *petulantiam linguae, pruritum loquendi* innuit.

30. Κατήγορον) *Criminosum.* Mallem, *delatorem, qui deferendis accusandisque aliis operam suam impendit, et prae desiderio suam exsequendi propensionem, incenditur et flagrat:* quales fuere apud veteres Romanos *quadruplatores.*

31. Τὸ πράως ἐρ.) Aristot. p. 140. χρῶμα ἐρυθρὸν nude posuit, vide ibi not. 152.

1. Στενὸν) Apud Aristot.

μεῖον [2] (μόνον) ἀμαθίας. Μέτωπον [3] μέγα, νωθρὸν ἄνδρα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σημαίνει. [4] Μέτωπον μακρὸν, εὐαισθησίαν καὶ εὐμαθείαν τοῦ ἀνδρὸς μαρτυρεῖ. Μέτωπον [5] χθαμαλὸν, οὐκ ἐπαινετοῦ ἀνδρὸς σημεῖον. [6] Μέτωπον κυρτὸν, ὑψηλὸν, καὶ περιφερὲς, ἀναισθητὸν καὶ ἀναίσχυντον ἄνδρα δηλοῖ.

piditatis tantum. Frons magna, vt plurimum, ignauum deſignat virum. Frons longa teſtatur de felici ingenio et ſolertia viri. Frons depreſſa, viri non adeo laudabilis ſignum eſt. Frons conuexa, alta et rotunda, virum ſenſu deſtitutum et impudentem manife-

ſupra, p. 131. eſt μικρὸν vide ibi n. 130.

2. (Μό.ον) Μόνον abeſt ab Adam. II. Κεφ. ιθ'. *Sylb.* Romana editio agnoſcit.

3. Μέγα) Vide Ariſt. ſupra p. 131. not. 131.

4. Μέτωπον μακρὸν) *Frons longa*, id eſt, eiuſmodi frons, cuius ſuperior pars eſt detecta, vbi non pili ſtatim ſunt adnati. Confluens autem ſanguis libere in hanc partem propter perſrigerium ſincerior, atque ad ingenii et cognitionis praeſtantiam plurimum confert.

5. Χθαμαλὸν) In exemplari eſt, χαμηλλὸν: corrupte. *Sylb.* Χθαμαλὸν eſt oppoſitum praecedentis formae, notatque, *frontem in altum non aſſurgentem*, quam Ariſtot. p. 135. κατηφὴς appellat.

Χθαμαλὸς autem de rebus dicitur, quae non ad magnam euehuntur altitudinem; ſic Hom. Odyſſ. μ'. v. 101. ſq. Charybdim deſcribens, dicit: Τὸν δ' ἕτερον σκόπελον χθαμαλώτερον ὄψει Ὀδυσσεῦ Πλησίον ἀλλήλων, καί κεν διοϊστεύσειας. *Alterum vero ſcopulum humiliorem videbis Vlyſſes, props ad inuicem, et ſane iaculo attingeres.* Cui opponitur Scylla v. 49. Ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει Ὀξείῃ κορυφῇ. *Hic quidem altum caelum attingit acuto vertice.* Depreſſa vero frons ſignum eſt animi abiecti et ſpurci.

6. Μέτωπον κυρτὸν) Ea de fronte valent, quae ad vocem φοξὸς diximus ſupra p. 137. n. 142.

λοῖ. [7] Μέτωπον τραχὺ, οὐκ ἀγαθὸν ἄνδρα δηλοῖ. [8] Μέτωπον ὥς περ [9] λόφου, καὶ ὀρύγματος ἔχον ἐν ἑαυτῷ, πανοῦργον, καὶ ἄπιστον ἄνδρα κατηγορεῖ. Ἐνίοτε δὲ καὶ μωρὸν, καὶ μανιώδη, ἢν καὶ τῶν ἄλλων [10] ἔχῃ σημεῖα. Μέτωπον [11] τετράγωνον, καλὸν σημεῖον κατὰ λόγον τοῦ πρώτου εἴδους. Ἄριστον γὰρ καὶ συνετὸν, καὶ μεγαλόνουν, καὶ ἀνδρεῖον σημαίνει. [12] Μέτωπον καταφερὲς, αὐθάδη ἄνδρα

ſtat. Frons aſpera, virum improbum prodit. Frons inaequalis, quae ſcilicet foſſulas quasdam et monticulos habet, hominis impoſtoris ac fraudulenti praebet argumentum. Quidam vero fatuum et maniacum notari aſſerunt, ſi alia quoque habeat ſigna. Frons quadrata bonum ſignum eſt ex ratione primae formae. Nam probum, ingenio et iudicio praeſtantem, magnanimum et fortem notat virum. Frons decliuis ſuperbum in-

7. Μέτωπον τρ.) *Frons aſpera* dicitur a duritie ſubiectae carnis et cutis, quae animi virtuti reſiſtit, atque impudentiam producit, vnde, *os durum*.

8. Μέτωπον ὥς περ.) *Frons inaequalis.* Illa frontis inaequalitas non ex oſſe frontis, ſed ex toris muſculorum, qui robur muſculorum deſignant, procedit. Frontis autem muſculi eo potiſſimum munere funguntur, vt fronti pro arbitrio varias tribuant figuras, nunc eam contrahendo, nunc explicando. Variare vero frontem pro arbitrio, verſipellis eſt hominis. Ariſt. p. 135. ἀτενὲς habet.

9. Λόφου) Rectius Adam. l. l. λόφους καὶ ὀρύγματα ἔχ. *Sylb.*

10. Ἔχῃ) Edit. Rom. ἔχει.

11. Τετράγωνον) Cf. Ariſtot. ſupra p. 134. et not. 134.

12. Μέτωπον καταφερὲς) *Frons decliuis*, in qua videlicet ſpiritus multi coarctati reſident, ſuperbiam producentes.

ἄνδρα δηλοῖ. [13] Μέτωπον πάνυ τετραμμένον, ἀμέριμνον ἄνδρα σημαίνει. [14] Μέτωπον ῥυσὸν, φροντιςὴν δηλοῖ.

ε. ΠΕΡΙ ΤΡΙΧΩΝ.

[1] Οὐλόθριξ ἀνὴρ, πάνυ δειλὸς, καὶ βδελυρός ἐςιν. Ὁ δὲ [2] εὐθύθριξ, ἀχρειότερος, καὶ ἀνοητότερος. Ἄριςον δὲ σημεῖον, τὸ [3] μέσον τούτων ἔχον. [4] Σκληρὰ θρίξ, θηριώδη ἄνδρα δηλοῖ. Οὕτως

dicat virum. Frons valde lata, virum alienum a curis, et frons rugoſa cogitabundum produnt.

V. *De pilis.*

Qui criſpis pilis eſt, valde timidus, et admodum impudens eſt. Erectos vero habens, ineptior atque ſtultior. Optimum autem ſignum efficiunt, qui medii inter hos ſunt. Durus pilus ferum notat hominem. Sic

13. Μέτωπον π. τ.) *Frons valde lata*, mallem *exporrecta*, quae hilaritatis ſignum eſt, et huc referri iure poteſt.

14. Μέτωπον ῥυσὸν) Ariſt. p. 134. συννεφὲς vocat cf. n. 136.

1. Οὐλόθριξ) Ariſt. ſupra p. 151. Οἱ τὰς τρίχας σφόδρα οὔλας ἔχοντες, vide ibi not. 183. Notandum tamen hic particulam intendendi ad δειλὸς, in Ariſt. ad οὔλας ἔχοντες referri, eodem tamen ſenſu manente, vnde tranſpoſitionem illam temere factam ſuſpicor, vel ſic interpungendum οὐλόθριξ ἀνὴρ πάνυ, δειλός.

2. Εὐθύθριξ) Apud Ariſt. l. l. φρῖξαι *rigentes*, *erecti*, v. p. 149. n. 182.

3. Τὸ μέσον) Ariſtot. l. l. habet αἱ ἄκρουλοι ἂν εἶεν πρὸς εὐψυχίαν ἄγουσαι, vide ibi n. 185.

4. Σκληρὰ θ.) Vide Ariſt. p. 35. c. 3. et ibi not. 3.

τως γὰρ καὶ τῶν θηρίων καὶ [5] Φίλων τις κακοήθη τοῦτον λέγει καὶ δολίον. Τὸ δὲ μέσον τῶν τριχῶν, ἐπαινετοῦ σημεῖον. [6] Μαλακαῖς δὲ πάνυ θριξὶ τετριχῶσθαι, γυναικεῖον δηλοῖ τὸ ἦθος. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πάνυ σκληραὶ τρίχες, οὐκ ἀγαθόν. Ἀγριότητα γὰρ τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσι. Τὸ δὲ

μέσον

enim ſe res apud animalia habet, nam Philo quidam huiuſmodi hominem peruerſis moribus et doloſum eſſe contendebat. Medius capillus, laudabile ſignum perhibet. Admodum autem molles pili, muliebres mores deſignant. At tamen neque adeo duri debent eſſe pili, quippe qui ſaeuum arguunt virum.

5. Φίλων) Interpres quoque Φίλων pro proprio nomine accipit: *nam Philo quidam huiuſmodi hominem peruerſis moribus et doloſum eſſe contendebat.* Sed procul dubio mancus eſt locus: ac talis quaepiam requiri videtur lectio; οὕτω γὰρ καὶ τῶν θηρίων τὰ σκληρότριχα; ἀνδρεῖα μὲν, θυμώδη δὲ ὥς περ κάπρος, καὶ ἄρκτος, καὶ γλάνος. Φίλων δὲ τις κακοήθη ταῦτον λέγει καὶ δόλιον. Glanum autem ſiue hyaenam duripile ac vafrum eſſe animal, docet Ariſtot. hiſt. anim. L. VIII. c. 5. ſed incerta haec coniectura eſt. *Sylb.* Forte ille eſt Philo Heracleota, qui librum de rebus mirabilibus ſcripſit, atque inde fortaſſe ſunt ea miranda, quae Aelianus var. hiſt. L. XII. c. 37. de galli gallinacei, graculi, et apum amore erga hominem prodit; vel Φίμων ſubſtituendus, qui augur fuit, de quo Auguſt. Niphus, de auguriis, L. I. c. 19.; vel parua mutatione legendum, Φιλωνίδα δὲ κακοήθη τοῦτον λέγω κ. τ. δ. videlicet tunc alluditur ad Philonida illum Melitenſem, qui, quia erat praegrandi corpore; ceterum inſulſus et indoctus, abiit in proverbium: *indoctior Philonide.*

6. Μαλακαῖς) Vide Ariſt. ſupra p. 25. et p. 38. n. 16. in vtroque loco illis *timiditatem* tribuit.

μέσον τούτων, ἀρίστου ἀνδρὸς σημεῖον. [7] Μέλαινα κόμη, δειλὸν, καὶ πολυκερδῆ δηλοῖ. [8] Ἡ δὲ ξανθὴ καὶ ὑπόλευκος, ὁποία Σκυθῶν, [9] σκαιότητα δηλοῖ, ἤγουν κακότητα καὶ ἀγριότητα. Τὸ δὲ πράως ὑπόξανθον, εἰς εὐμάθειαν, καὶ ἡμερότητα, καὶ εὐτυχίαν [10] τείνει. [11] Πυῤῥότης δὲ ἄκρατος κατὰ τὸ τῆς ῥοιᾶς ἄνθος, οὐκ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς τὸ σημεῖον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γὰρ αὐτῶν τὰ ἤθη ἐστὶ θηριώδη. [12] Σκέλη τετριχωμένα πάνυ θριξὶ πυκναῖς

Medii qui interſunt, optimi viri indicium ſunt. Niger pilus timidum, et admodum quaeſtuoſum virum prodit. Fuluus autem et ſubalbus, qualis eſt Scytharum, ſtupiditatem manifeſtat, ſiue malitiam, et feritatem. Quod autem ſub fuluo colore leniter tinctum eſt, ad docilitatem, manſuetudinem, et felicem ſtatum tendit. Rubedo autem modum excedens, floribus balauſtiorum ſimilis, non boni viri ſignum eſt, quia vt plurimum mores eorum hominum ſunt ferini. Crura pilis denſis et

7. Μέλαινα) De nigro colore v. Ariſtot. ſupra p. 138. n. 146.

8. Ἡ δὲ ξανθὴ) Vide Ariſtot. p. 139. n. 148. poſſes etiam reddere *mellei coloris*, de quo Ariſt. ſupra p. 140.

9. Σκαιότητα) Varro de Lingua lat. L. VI. verſus finem σκαιὸν, *ſcaeuam*, *ſaevam*, *ſiniſtram* explicat, vnde *ſcaeuum omen*, turpe dicitur.

10. Τείνει) Edit. Rom. τίνει, vitioſe.

11. Πυῤῥότης) Vide Ariſtot. ſupra p. 141. not. 153.

12. Σκελη) Vide Ariſt. ſupra p. 147. n. 170. Differentiam autem hic facit τὸ πάνυ, nam apud Ariſtot. δασεῖς κνῆμαι *Venereos* indicant. Indociles autem et feroces eſſe poſſunt Venerei, quia nimius amor a contentione ſtudiorum retinet, et

κναῖς, καὶ μεγάλαις, δυσμαθῆ, καὶ ἀγριώτερον σημαίνουσιν. [13] Ὅσοι δὲ ὀσφύας καὶ μηροὺς τῶν ἄλλων χωρὶς μελῶν πολύτριχας ἔχουσι, λάγνοι ἄνδρες εἰσί. [14] Γαστὴρ καὶ στῆθος ἐπὶ πολὺ ἐὰν κομᾶ, κουφόνουν τὸν ἄνδρα, καὶ [15] ἀλλοπρόσαλλον εἶναι, καὶ ἀσθενῆ δηλοῦσι. Στέρνα δὲ αὐτὰ καθ᾽ ἑαυτὰ τετριχωμένα θριξὶ δασείαις, θερμοβούλους, καὶ εὐψύχους ἄνδρας σημαίνει. [16] Εἰ δὲ ὤμους καὶ μετάφρενα τετριχωμένα ἴδῃς, παρείκαζε τούτους τοῖς ὀρνέοις ἐν ταῖς ψυχαῖς. Ὡς ὑψηλὰ

magnis obſita, indocilem et ferociorem indicant hominem. Quicumque autem lumbos et femora, membris tamen aliis exceptis, multis pilis tecta habent, libidinoſi ſunt. Venter et pectus multis cinctum comis, ſignum perhibent viri inconſtantis, ſeque ab alio ad aliud tranſferentis, et imbecillis. Pectora autem in medio ſterni hirſuta habentes calidos ſenſibus et admodum animo bono praeditos denotant viros. Si autem humeros et metaphrena conſpicis villoſa, tales cum auibus ex animi diſpoſitione comparare poteris. Nam

neruos debilitat; feroces vero ſunt Venerei propter libidinis nimium pruritum, facileque, ſi ipſis denegatur exſtinctio libidinis, ad furorem adiguntur, vnde et morbus ἐρωτομανία oritur.

13. Ὅσοι δὲ ὀσφ.) Alio nomine ab Ariſt. ἡ δασύτης ἡ περὶ τὴν κοιλίαν ſupra p. 26. vocatur, cui loquacitas tribuitur, ob relationem ad aues, ſed et quoad libidinem aeque ad aues referendi ſunt tales.

14. Γαστὴρ καὶ στῆθος) Vide ſupra Ariſtot. p. 147.

15. Καὶ ἀλλοπρόσαλλον) Ariſtot. l. l. habet: οὐδέ ποτε πρὸς τοῖς αὐτοῖς διατελοῦσιν, *numquam in iisdem perſeuerant*, quod eodem redit.

16. Εἰ δὲ etc.) Vide ſupra Ariſtot. p. 148.

ὑψηλὰ γὰρ τὰ νοήματα, καὶ [17](οὐ) ςαθερὰ δείκνυται αὐτῶν τὰ βουλεύματα. Τὸ δὲ [18] πᾶν [19]σῶμα δασύτριχες τριχὶ ςερεᾶ, καὶ καταπύκνῳ, βραδὺν ἄνδρα δηλοῖ, Καὶ τοῦ μετώπου δὲ, εἰ ἡ εἰς τὸ μέσον [20]ἐπικαταβαίνουσα ῥὶς τετρίχωται, τὰ δὲ ἑκατέρωθεν οὒ, μεγαλοψυχίας καὶ πλήρους

eos alta mente esse, et eorum consilia non esse perpetua indicant. Cuicumque autem corpus totum hirsutum est, densis et rectis capillis, illi tarditas inest. Frons autem si pilis vsque ad medium obsita est, vbi ad nasum vergit, in alterutra autem parte nulli conspicui sunt pili, indicium magni est animi

17. (Οὐ) Inclusum οὐ additum ex Adamantio, II. Κεφ. κϛ'. μετάρσια γὰρ νοήματα, καὶ οὐ ςερεὰ δ., atque ita est etiam supra, p. 147. οὐδέ ποτε πρὸς τοῖς etc. *Sylb.* οὐ in edit. Rom. quoque deest.

18. Πᾶν σῶμα) *Corpus totum qui hirsutum habet, tardus.* Tarditas nimirum ex duabus caussis fit, 1) quia ab internis partibus humores ad externas trahuntur magis, vt nutriendis inseruiant pilis, vnde ob depauperationem humorum in internis lentus motus humorum fit, qui corpori conciliat torporem et tarditatem. 2) quia hirsuti vt plurimum sunt voraces, quod et Hippocrates confirmat, de salubri vict. rat. S. IV. p. 5. τὰ δὲ τῶν εἰδέων δασύτερα καὶ τὴν ἀδδιφαγίην δέχεται, καὶ τὰς ταλαιπωρίας μᾶλλον ὑπομένει καὶ χρονιώτεραι γίγνονται αὐτέοισιν αἱ εὐεξίαι. *At hirsuti magis corporis habitus, voracitatem admittunt, laboresque magis sustinent, diutiusque in bona corporis habitudine perseverant.* Si autem sunt voraces valde, nimium replentur, nimium autem repleti ad actiones et contentiones sunt inepti atque naui.

19. Σῶμα δασύτρ.) Rectius Adamantius II. Κεφ. κϛ'. σῶμα' δεδασύνθαι τριχὶ, vel saltem legendum δασύθριξ. *Sylb.*

20. 'Επικαταβαίνουσα) Non minus aptum ὑποκαταβαίνουσα. *Sylb.*

ρους δυνάμεως ἐστὶ σημεῖον. [21] Τριχὲς ὀρθαὶ ἑστῶσαι, δειλίαν καὶ κακομηχανίαν τοῦ ἄνδρος σημαίνουσιν. [22] Ὅσοις τῶν ὀφρύων τὰ μὲν πρὸς τὴν ῥίνα κατανεύει, τὰ δὲ ἐφ' ἑκάτερα, εἰς τοὺς κροτάφους χωρεῖ, τούτους εἰς τοὺς χοίρους εἴκαζε. Τοιοῦτοι γὰρ τῇ γνώμῃ, καὶ τῇ ψυχῇ ὑπάρχουσιν. Οἱ δὲ σφόδρα [23] συνόφρυες, ἀνιαροί. Πρέπει γὰρ αὐτοῖς ἡ λύπη.

ϛ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ.

[1] Ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ λάμποντες ὡς ὕδωρ, χρηστὰ ἤθη ἀνδρὸς σημαίνουσιν. Εἰ δὲ [2] τὰς κόρας τῶν ὀφθαλ-

et fortitudine repleti. Pili recti et ſurſum ſtantes, ſignum praebent timidi et inſidioſi viri. Quibuſcumque autem ſupercilia ab vna parte ſuper naſum ſunt coniuncta, ab altera vero ad tempora vſque pertingunt, ii porcis ſunt comparandi. Tales enim et ſecundum ſenſum, et ſecundum animi diſpoſitionem ſunt. Qui vero valde coniunctis praediti ſunt ſuperciliis, moeſti ſunt, iis enim conuenit triſtitia.

VI. *De Oculis.*

Oculi paeti, lucentes vt aqua, probos viri indicant mores. Si autem pupillae in ocu-

21. Τριχὲς ὀρθαὶ) *Pili recti.* Ab Ariſtot. p. 149. φρίξαι τρίχες appellantur.

22. Ὅσοις τῶν ὀφ.) Ariſt. p. 150. habet κατεσπασμένοι πρὸς τῆς ῥινὸς, ἀνεσπασμένοι δὲ πρὸς τὸν κρόταφον, εὐήθεις κ. τ. λ.

23. Συνόφρυες,) v. Ariſt. p. 149. et 150. not. 18. pro ἀνιαροὶ habet idem δυσάνιοι.

1. Ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ) Vide Ariſt. ſupra p. 43.

2) Τὰς κόρας.) Tales ni-

ὀφθαλμῶν ἔχουσι πλατείας, κακοήθεις ἄνδρας σημαίνουσιν. Εἰ δὲ μακρὰς τὰς κόρας ἔχουσι, κακομηχάνους ἄνδρας δηλοῦσιν. Ὄφεις γὰρ, καὶ ἰχνεύμονες, πίθηκοί τε, καὶ ἀλώπεκες, καὶ ὅσα ἄλλα λεπτὸν ἐμβλέπουσι, κακομήχανα. Τούτων οὖν τῇ κακομηχανίᾳ, καὶ οἱ τοιούτους ὀφθαλμοὺς ἔχοντες ἀναφέρονται. Ὅσοι δὲ ἀνίσους τοὺς [3] τροχοὺς τῆς κόρης ἔχουσιν, ἀνόητοι ἄνδρες. Εἰ δὲ πρὸς τῷ σημείῳ τούτῳ καθέζεται αὐτῶν τῷ μετώπῳ νέφη, ἢ κυανᾶ, ἢ χλωρὰ, ἢ [4] ἑτερόχροια τοὺς τοιούτους [5] δαίμων βλάψει παντοίαις βλάβαις· μή σε

lis ample collocatae reperiuntur, male moratos esse tales notat. Quibus autem pupillae in longum sunt productae, pro astutis hominibus habendi. Nam serpentes, ichneumones, simiae et vulpes, et quotquot argute adspiciunt, astuti censentur. Itaque his quoad astutiam adnumerantur, qui eiusmodi habent oculos. Quicumque autem inaequales habent circulos pupillae, sunt imprudentes. Si vero in ipsa fronte conspicua fit nubes cyanei, aut pallidi, aut alius coloris, illis multis noxis daemon detrimento erit, neque ef-

mirum pupillae, defectum virtutis arguunt formatricis, atque adeo debilitatem, quae multarum fraudum artifex iure dici meretur.

3. Τροχοὺς) Τροχοὶ orbes oculorum possent significare, hoc loco autem sunt *circuli*, *circumferentiae pupillam circumdantes*, paulo post appellantur κύκλοι.

4. Ἑτερίχροια) Romana editio habet ἑτερόχλοια.

5. Δαίμων) Varias significationes haec vox admit-

σε λάθη. Εἰ δὲ τὰ νέφη ταῖς ὀφρύσιν ἐπικάθηνται, οἱ δὲ κύκλοι τὰς κόρας [6] ἐπακολουθοῦσι κατὰ τὸ αὐτὸ ἀεὶ, ἄνομοι οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες, καὶ ἄνομα ἔργα τελέσουσιν, ἢ φόνους συγγενῶν, ἢ μίξεις, ἢ

7 βρώ-

fugere poterit. Si autem nubes insident superciliis et circuli sequuntur pupillas semper secundum idem, illi sunt iniusti viri, et iniusta opera peragunt, aut consanguineos trucidant, aut illegitimos coitus exercent, aut cibos

tet, quas omnes recensere superuacuum, et a nostro consilio nimis alienum foret. Duplicem tantum significatum adiicere liceat, qui h. l. obtinere potest. Nam primum ex sententia Platonicorum Noster est explicandus, qui trinas fecerunt Deorum species, ex quibus vnus est summus, primus et solus deus: alteri medii, quos caelicolas vocant, tertii, qui diis sunt minores, caelicolis maiores. Daemones autem ministros Deorum, custodes autem hominum putarunt, v. Alex. ab Alex. L. V. c. 4. Hos daemones iterum distinxerunt in Saturninos, Iouiales, Martiales, Solares, Venereos, quibus regiones ac prouincias peculiares assignarunt; ex qua assignatione demum differentias regionum nasci putarunt. Crediderunt enim maxime regionis loca differe, in quibus inspiratio quaedam diuina, et quae daemones sortiti sunt, qui habitantes propitii vel contra suscipiunt. Qualis autem daemon, talis etiam gubernatio. Vide Platon. de Legg. L. VI. in fine. Sed altera sententia, de genio malo magis probatur, quum in aliis quoque rebus se superstitiosum prodat autor. Quale autem commercium intercedat daemoni cum descripta hac forma, ego cum ignarissimis ignoro, neque ad Iudaeorum Cabbalam confugere cupio.

6. Ἐπακολουθοῦσι) Haec vox in obeundi seu ambiendi significatione reperitur etiam paulo post infra legitur: Τὰ δὲ ὡς [illegible]αφρὲς βαθεῖα καὶ στενὴ περιακολουθεῖ, vsitatius περιθέουσι, Adam. I. Κεφ. β'. δεῖ ἐπισκέψασθαι εἰ κατὰ τὸ αὐτὸ ἀεὶ περιθέουσιν. Sylb.

[7] βρώσεις ἀνόμους, καὶ [8] εἰδωλοθύτους, ὁποῖα τὰ θύματα [9] Πέλοπος ἐν πόλει Μυκήνῃ, [10] Οἰδίπο-

comedunt vetitos et de idolorum ſacrificiis, qualia ſunt ſacrificia Pelopis in vrbe Mycene,

N 3

7. Βρώσεις ἀνόμους) *Cibos vetitos*, autorem qui Chriſtianum iudaizantem produnt.

8. Εἰδωλοθύτους). Haec vox chriſtianam magis, quam ethnicam Philoſophiam reſipit: vnde non immerito ſuſpicetur aliquis, hunc librum aut Attici Polemonis non eſſe, aut a recentiore aliquo magna ſui parte, tranſformatum. *Sylb.* De εἰδωλοθύτοις cf. I Cor. VIII. I. X. 19. et Act. XV. 20. interdictum ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος cf. v. 29. quae apud Noſtrum, μίξεις, βρώσεις ἀνόμους, καὶ εἰδωλοθύτους egregie illuſtrant.

9. Πέλοπος) Pelops fuit Tantali, Phrygiae regis et Taygetes, filius, cuius pater, quum Deos in terris peregrinantes hoſpitio excepiſſet, vt certo aliquo argumento eorum experiretur diuinitatem, filium ſuum epulandum appoſuit; a cuius eſu, quum Dii ceteri abſtinuiſſent, ſola Ceres humerum eius abſumſit. Quem, quum Iupiter deinde ad vitam revocaſſet, eburneum humerum ei reſtituit; quo humero poſt eiusdem Pelopis mortem varia morborum perſanabantur genera, et multiplicia edebantur miracula, v. Plin. H. N. L. XIX. c. 3. Ouid. Met. L. VI. Fab. 8. Virgil. Georg. L. III v. 7. Tibull. I. 4. v. 58.

10. Οἰδίποδος) Oedipus Laii Thebanorum et Iocaſtae filius. Pater illum, cognito ex Apollinis oraculo, filium ſibi vitae inſidias ſtructurum fore, eum paſtori necandum tradidit, qui vero miſericordia motus, quum nollet manus inferre regiae ſtirpi, neque mandatum detrectare auderet, perforatis gladio plantis, viminceque traiecto ex arbore ſuſpendens, ſore arbitratus, vt inedia moreretur. Quum vero Phorbas, Polybi Corinthiorum regis paſtor, illuc iter faceret, audito vagitu, eo accurrens, puerum ſeruauit, et reginae obtulit, quae in-

ποδός τε Λαΐου ἐν Θήβαις, [11] ὃς κατὰ ῥῆμα τοῦ [12] Θρακὸς λέγεται γενέσθαι. Καὶ ἐὰν οἱ κύκλοι τῶν ὀφθαλμῶν ἀεὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐπακολουθοῦσιν, οἱ τοιοῦτοι πεπλανημένοι. Ὅσοι δὲ ἀναστρεφομένους περὶ τὴν κόρην τοὺς κύκλους ἔχουσι, [13] συνδεδεμένους τῆς κινήσεως, τούτοις δέδοται ἔργα ἄνομα, ἅπερ αὐτῶν ἡ ψυχὴ μαινομένη ποιήσει κακαῖς βουλαῖς, ὥσπερ ἐλαυνομένη δαίμονι [14] οὐκ ἀγαθῷ. Ἀπεχθή-

Oedipodis Laii in Thebis, qui dicitur ex mandato Thracis hoc fecisse. Et si circuli oculi semper sese secundum id ipsum mouent, tales censentur fraudulenti. Quicumque autem contortos circa pupillam circulos habent connexosque cum motu, his tribuuntur impiae actiones, quae insana mens ipsorum ob praua consilia exsequitur, quasi a malo daemone insti-

scia, filii loco, educauit, et a pedibus ex vulneribus tumentibus Οἰδίπους dictus. Grandior deinde natus factus, quum se non Polybi filium esse audisset, patrem quaerere statuit, et consulto oraculo accepit, se in Phocide patrem inuenturum. Quo quum venisset orta inter Phocenses seditione Laium, tumultus reprimere conantem, interfecit. Postea Thebas intrauit, et quoniam Polybi filius credebatur, Iocostam matrem inscius in vxorem duxit, et ex ea quatuor filios genuit. Tandem, quum se matrem sibi coniugio copulasse et patrem occidisse intellexisset, dolore percitus, sibi in poenam oculos eruit. Fusius haec fabula narratur a Sophocle et Seneca in Oedipo.

11. Ὅς) Fortasse rectius ὡς, *sicut*. *Sylb.*

12. Θρακὸς) Thracis autem nomine Orpheusne significetur, an alius quispiam, mihi certe non constat. *Sylb.*

13. Συνδεδεμένους τῆς etc.) Forsan συνδεδεμένης τῆς κινήσεως. *Sylb.*

14. Οὐκ ἀγαθῷ. Απ.) In edit. Rom. est haec inter-

Ἀπεχθήσονται τούτων ἕνεκεν, ἄλλα καὶ ἄλλα φρονοῦντες, [15] οὐδὲν τελειοῦσιν, ἀλλὰ πάντα ἀναστρέφουσι. Τούτων οἱ ὀφθαλμοὶ οἴδασιν εἶναι κατήγοροι τῶν κρυφίων. Τὰ γὰρ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σημεῖα, [16] εἴδωλά ἐστι τῶν ἐν τῇ καρδίᾳ παθημάτων. Ὅσοι [17] πεπηγότας καὶ ἐξεστηκότας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν, ἀτόπους σημαίνουσιν ἄνδρας. Οἱ μὲν [18] ὑγρότεροι τῶν τοιούτων ὀφθαλμῶν, δειλοὺς

gata: Quarum cauſa infenſi ſunt, alia atque alia cogitantes nihil perficiunt, ſed omnia peruertunt. Oculi his accuſatores reconditarum in animo rerum eſſe videntur. Signa ſiquidem in oculis ſunt imagines animi affectuum. Quicumque autem fixos, intentoſque conſtantes habent oculos, inſolentes viri eſſe ſolent. Qui vero humidioribus ſunt oculis,

punctio: οὐκ ἀγαθῇ, ἀπεχθήσονται.

15. Οὐδὲν τελειοῦσιν) Aut coniunctio aliqua deeſt, aut diuiſe legendum, οὐ δὲ τελειοῦσιν; et pro οἴδασιν in ſqq. aptius fortaſſis εἰώθασιν εἶναι. *Sylb.*

16. Εἴδωλα ἐστὶ) Cf. Clem. Alex. Paedag. III. 11. qui ex Matth. dicit: Λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὀφθαλμὸς φησὶν ἡ γραφὴ, δι' οὗ καταφαίνεται τὸ ἔνδον, φωτὶ τῷ φαινομένῳ καταυγαζόμενα et Plin. H. N. XI. 37. *Neque vlla ex parte maiora animi indicia cunctis animalibus, ſed homini maxime, id eſt, moderationis, clementiae, etc.* breui poſt: *Profecto in oculis animus inhabitat. Ardent, intenduntur, humectant, conniuent. Hinc illae miſericordiae lacrimae. Hos quum oſculamur, animum ipſum videmur attingere.*

17. Πεπηγότες) Certe conuenientius leges πεπηγότες καὶ ἐστηκότες ὀφθαλμοὶ ἀτόπους σημ. ἄνδρας, vt apud Adam. I. Κεφ. γ΄. πεπηγότες ὀφθαλμοὶ πάντες ἄτοποι. *Sylb.* Tales oculi feroces ſunt, et de iis

λοὺς σημαίνουσιν ἄνδρας· οἱ δὲ ξηρότεροι, πλήρεις ταραχῶν· οἱ δὲ [19] ὠχρότεροι, [20] μανικοὺς ἄνδρας. Ὅσοι δὲ τὰς [21] ὀφρῦς ἐγείρουσι, καὶ τὸ πνεῦμα ἀνασπῶσι, δύσβουλοι ἄνδρες, ὠμόφρονες, κακονόητοι, [22] παλίγκοτοι. Ὀφθαλμοὶ ἑστηκότες, [23] ὑπέρυθροι μεγάλοι, γαστρίμαργον, καὶ λάγνον τὸν ἄνδρα μαρτυροῦσιν. Ἐὰν [24] (δὲ) τῶν τοιούτων

timidi censentur. Qui contra ficcioribus, consternationum pleni sunt Pallidiores autem oculi insanos designant. Quibuscumque supercilia sunt elata, et quae magna spirant, et mala consilia suggerunt, crudeles, maleuoli et iracundi sunt. Oculi fixi, subrubri et magni, gulosum et lasciuum virum denotant. Si autem eiusmodi ocu-

dicitur στάσις τῶν ὀμμάτων, *fixitas et immobilitas oculi.*

18. Ὑγρότεροι) *Humidiores*, videlicet eam ob causam timiditatem notant, quia animum et affectus reddunt molles, ac effeminatos.

19. Ὠχρότεροι) Vide Hippocr. de prisca medic. S. I. p. 13. qui ὀφθαλμοὺς ὠχροτέρους iis tribuit, qui ex inedia impotentes fiunt, tremore et animi defectione corripiuntur ac tenebricosa vertigine, et irascuntur vehementer et moerent. Fit hic color ex malignitate atrae bilis et sanguinis copia.

20. Μανικοὺς) Μανικοὶ hoc loco iidem sunt ac μελαγχολικοὶ, de quibus Hippocr. Aphor. S. VI. aphor. 21.

21. Ὀφρῦς ἐγείρουσι) Altum supercilium proprie arrogantibus tribuitur hominibus, quippe qui, vt satisfaciant propensionibus, omnia tentant.

22. Παλίγκοτοι) Edit. Rom. παλίσκοτοι, vitiose.

23. Ὑπέρυθροι) Hos oculos supra Arist. p. 146. πυρώδεις vocat, v. not. 167.

24. (δὲ) Inclusa δὲ, addita, ex Adamantio I. Κεφ. γ'. ἐὰν δὲ καὶ τῶν τοιούτων κ. τ. λ. *Sylb.*

τῶν ὀφθαλμῶν [25] κάτω ὁρῶνται, σημεῖον ὅτι ἡ ἀναίδεια τὸν ἄνδρα ἔχει, ἄδικόν τε ὄντα, καὶ πλεῖστον ἀμήχανον. [26] Ὀφθαλμοὶ μικροὶ ἑστῶτες, φιλοχρήματον, καὶ πᾶν κέρδος ἐπινοοῦντα ἄνδρα σημαίνουσιν. Εἰ δὲ καὶ τὸ πᾶν σῶμα ἅμα τοῖς σημείοις τούτοις [27] πρόσεστι, ὀργίλον ἄνδρα, καὶ βίαιον δηλοῖ. Εἰ δὲ καὶ τὸ μέτωπον ἅμα ταῖς [28] ὀφρύσι σπᾷ εἰς τὸ μέσον, κερδαλεώτατον ἄνδρα σημαίνει. [29] Γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς πεπηγότας ἀλαμπεῖς ἔχοντι,

μηδὲ

li deorſum ſpectant, ſignum praebent, eiusmodi virum eſſe inuerecundum, iniuſtum, et in malis prorſus ſingularem. Parui oculi et fixi, auarum et omne lucrum appetentem hominem indicant. Si vero totum ſimul corpus cum his conuenit ſignis, iracundum et violentum indicat virum. Si vero vna cum ſuperciliis frons attollitur in medium, lucri cupidiſſimum ſignificat virum. Caeſios vero oculos, defixos, et non ſplendentes qui habet,

25. Κάτω ὁρῶνται) Apud eumdem Adamant. l. l. mox eſt, τὰ κάτω ἀποσχίζονται. *Sylb.*

26. Ὀφθαλμοὶ μικροὶ) Paruis oculis Ariſtot. p. 128. puſillanimum tribuit, qui et auaris proprius eſt.

27. Πρόσεστι) Pro πρόσεστι Adam. l. l. habet καθέλκεται. *Sylb.*

28. Ὀφρύσι) De ſuperciliorum differentia et indiciis confer, ſi placet, Ariſt. in hiſt. anim. L. I. c. 9.

29. Γλαυκοὺς) *Caeſios.* Caeſeitatem recte definit Ariſtot de gen. anim. L. V. c. 1. ἀσθένεια δ' ἐστὶν ἡ γλαυκότης. Infirmitas autem aſtutos inſidioſosque reddit homines. Accedit hoc loco defixio oculorum et ſplendoris abſentia, quae maleuolum notant hominem. Sed βλέμμα γλαυκὸν etiam

μηδέ ποτε [30] φιλίαν συνάψης, [31] μηδὲ γείτονα ἔχης. Δολερὸς γὰρ οὗτος, καὶ εἰς τὰ δεινὰ ἀγρυπνῶν, καὶ ἐπὶ συμφοραῖς ἑτέρων. Φεῦγε ἐκ τοῦ τοιούτου, μηδὲ ἐν ὁδῷ πορευθῇς μετ᾽ αὐτοῦ. [32] Ὀφθαλμοὶ κινούμενοι, ὡς ταραχώδεις ὑπάρχοντες, ὑπονοητὴν καὶ ἄπιςον ἄνδρα δηλοῦσιν. Οἱ δὲ μεγάλοι τῶν ὀφθαλμῶν, κινοῦντες τὰ βλέφαρα ἐπὶ πλεῖςον, [33] ἀνί-

cum eo neque amicitiam pangas, neque in vicinia cum eo ſis; fraudulentus enim eſt, et mala quaeuis meditatur, et aliorum infortunium. Fuge illum, et ne cum eo quidem aliquod fac iter. Mobiles oculi, et turbulenti quaſi exiſtentes, ſuſpicioſum et infidum manifeſtant virum. Magni autem oculi, quorum palpebrae mouentur admodum, infir-

pulcritudinis et iuuenilis aetatis nota eſt, et tribuitur Mineruae ſaepiſſime apud Homerum, vbi γλαυκῶπις dicitur, ſic in Hymno in Min v. 1. Παλλάδ᾽ Ἀθηναίην κυδρὴν θεὸν ἄρχομ᾽ ἀείδειν Γλαυκῶπιν, πολύμητιν, *Palladem Atticam inclytam incipio canere Caeſiam, multi conſilii*, et Il. ρ΄. v. 565. Ὣς φάτο, γήθησεν δὲ θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη. *Sic dixit, laetata eſt vero dea caeſia Minerua*, et innumeris aliis in locis, vide et Ciceronem. de nat. deor. L. I. c. 30 Ergo in loco noſtro differentia in reliquis, quae cum caeſeitate iunguntur, collocanda eſt.

30. Φιλίαν) Cautione enim opus eſt, *et vtendum quaſi equis tentatis, amicitiis, aliqua parte periclitatis moribus amicorum. V.* Cicero in Laelio, c. 17.

31. Μηδὲ) Romana editio legit μὴ δὲ diuiſim et in ſequentt. μὴ δὲ ἐν ὁδῷ. Cetera interpungit γείτονα ἔχῃς, δολερὸς, κ. τ. λ.

32. Ὀφθαλμοὶ κινούμενοι) Tarde ſe mouentes oculi habent notam boni intellectus ex Ariſt. p. 157. hoc loco autem mutationem infert ſignificatus τὸ ταραχώδες.

[33] ἀνίσχυρον σημαίνουσιν ἄνδρα περὶ τὴν ψυχικὴν ἰσχύν. Οἱ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ταχὺ κινοῦντες, τὰ [34] βλέφαρα δὲ οὐχ ὁμοίως, θαῤῥαλέοι, καὶ τολμητίαι οἱ τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν ἄνδρες. Ἡ δὲ τόλμη αὐτῶν ἐν δεινοῖς. Οἱ δὲ [35] βραδυκίνητοι ὀφθαλμοὶ, νωθροὺς καὶ βραδεῖς δηλοῦσι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀργοὺς, καὶ δυσαισθήτους. Ὀφθαλμοὶ πάντα θεωροῦντες [36] ἀχλυώδη, ματαίου ἀνδρὸς καὶ ἀκο-

mum virum quoad animi robur indicant. Quicumque autem oculos celeriter mobiles habent, at palpebras non ſimiliter mobiles, eiuſmodi homines ſunt animoſi et audaces: potiſſimum in rebus grauibus conſpicua fit eorum audacia. Qui contra oculos tarde mobiles habent, ſtupidi tardique ſunt homines, item rudes, et ſenſu hebetes. Oculi omnia videntes quaſi nebulis obducta, vanum et li-

33. Ἀνίσχυρον) Mallem, qui corporis non valet viribus, vi oppoſiti, nam qui animo vigent, corporis robore vt plurimum deſtituuntur.

34. Τὰ βλέφαρα δὲ οὐχ) Mallem vertere, *palpebras rigentes*, hae enim ſunt audaciae indices, calorem enim demonſtrant.

35. Βραδυκίνητοι) *Tarde mobiles*, humorum tardum motum declarant aeque ac ſpiſſitudinem, quae ſtupiditatem ac ruditatem producunt.

36. Ἀχλυώδη) Ἀχλὺς proprie eſt oculi morbus, quem Autor Εἰσαγ. T. IV. p. 9. ſic definit: ἀχλὺς ἐστὶ περὶ ὅλον τὸ μέλαν ἀπὸ ἑλκώσεως ἐπιπολαίου οὐλὴ λεπτοτάτη ἀέρι ἀχλυώδει παραπλησία, et Aetius L. VII. c. 25. ἀχλὺς ἐπιπόλαιος ἐστιν ἕλκωσις ἐπὶ τοῦ μέλανος γιγνομένη, παραπλησία ἀχλυώδει ἀέρι τῷ χρώματι κυανῷ, πολὺν τόπον ἐπέχουσα τοῦ μέλανος, ὅταν δὲ ἐπὶ τῆς κόρης γένηται, οὐ ῥαδίως ὁρῶσιν. Ἀχλὺς *eſt ſuperficiaria vlceratio in oculi nigro orta, aeri caliginoſo affinis, colore coeruleo, magnam nigri partem occu-*

ἀκολάστου κατηγοροῦσιν. Ὀφθαλμοὶ [37] μεγάλοι, σημαίνουσιν ἀποπληξίαν τοῦ ἄνδρος, καὶ ματαιότητα, γαστριμαργίαν τε, καὶ οἰνοφλυγίαν, καὶ λαγνείαν· καὶ μάλιστα εἰ τρέμουσιν οἱ ὀφθαλμοί. Ὀφθαλμοὶ μικροὶ [38] ὑπότρομοι γλαυκοὶ, ἀναιδεῖς, ἀπίστους καὶ ἀδίκους ἄνδρας σημαίνουσιν, εἰς τὰ ἀλλότρια κακὰ φρονοῦντας, καὶ ἀπὸ συμφορᾶς ζῶντας. Ὀφθαλμοὶ μικροὶ, [39] χαροποὶ, μέλανες, τὰ αὐτὰ σημαίνουσι· παρ' ὅσον οἱ μὲν χαροποὶ, ἐμπληκτό-

bidinofum denotant virum. Magni oculi fignificant apoplexiam viri, et vanitatem, helluationem et vinofitatem, aeque ac falacitatem, et praecipue fi oculi tremunt. Pufilli oculi et tremori quafi fuccuffi, glauci, indicant impudentes, infidos ac iniuftos viros, qui meditantur quomodo malis alios afficiant, et qui de damnis aliorum vitam fuftentant fuam. Pufilli oculi, charopi, nigri, idem praebent fignum; nifi quod charopi

pans. Quum vero in pupilla exftiterint, non facile vident. Hoc loco eft eiufmodi oculi conditio morbofae analoga, ex nerui optici infirmitate proficifcens.

37. Μεγάλοι) Non ex natura magni, fed ex intumefcentia oculorum, quae fit ex humoribus ad oculos defluentibus, v. Hippocr. de gland. S. III. p. 55. ἄλλος ῥόος ἐπ' ὀφθαλμοὺς, καὶ οἰδέουσιν αἱ ὄψεις, *Fluxio alia in oculos, in qua oculi intumefcunt:* Vnde apoplexia, reliqua autem indicia ex nimia agitatione et motu humorum ad fuperiores partes funt deducenda.

38. Ὑποτρόμοι) *Tremore ac terrore fuccuffi* oculi, non funt fignum naturale, fed aliunde affumtum.

39. Χαρόποι) Aliter de charopis ftatuit Arift. fupra p. 145.

ἐμπληκτότερον ἄνδρα· οἱ δὲ μέλανες δυσοργητότερον, καὶ ἀναίσχυντον [40] (ἐκ τοῦ ἀθέου σημείου.) Ὀφθαλμοὶ κλυζόμενοι [41] κυμαίνοντες ἑαυτοὺς, [42] ἐπαφρόδιτον, καὶ ἐμπαθῆ ἄνδρα δηλοῦσιν, οὔτε δὲ ἄδικον, οὔτε κακοῦργον, οὔτε ἄμουσον, οὔτε φημὶ φαῦλον, τὸ τοιοῦτο σημεῖον. Ὀφθαλμοὶ [43] μικροὶ μικρὰς τὰς κόρας ἔχοντες, ἀνελεύθερον, καὶ φιλοχρήματον, καὶ πανοῦργον ἄνδρα σημαίνουσιν. Ὀφθαλμοὶ γλαυκοὶ ξηρότεροι, ἄνομα ἤθη τοῦ ἄνδρος κατηγοροῦσι. Χολῇ γάρ ἐστιν ὁ τοιοῦτος [44] βεβαμμένος. [45] Κυάνεοι ὀφθαλμοὶ, ἐπειδὰν ὑγρότεροι

ſtupidiorem hominem deſignant: nigri vero iracundiorem et impudentem (videlicet ex impio ſigno.) Oculi humidi fluctuantes, venuſtum, et commotum virum indicant, neque tamen iniuſtum, neque maleficum, neque rude, neque prauum hoc appello ſignum. Parui oculi pupillis praediti paruis, monſtrant virum illiberalem, auarum et maleficum. Glauci oculi ſicciorefque: improbos mores viri arguunt. Eiuſmodi enim felle tinctus eſt. Oculi coerulei, quoniam hu-

40. (Ἐκ τοῦ ἀθ.) Incluſa haec verba Adamantius non agnoſcit: nec, etiamſi σημαίνουσι legas, τοῦ ἀθέου mentio magnopere huc videtur congruere. *Sylb.* Haec verba edit Rom. agnoſcit.

41. Κυμαίνοντες) Adam. I. Κεφ. γ΄. κυμαίνοντες ἐν αὐτοῖς. *Sylb.*

42. Ἐπαφρόδιτον) Hic locus procul dubio laborat, ex Adam. forte corrigendus, qui habet l. l. εἰς ἀφροδίσια καὶ εὐπάθειαν ἐκτείνονται. Itaque reponendum arbitror, ἀφροδισιαστικὸν καὶ εὐπαθῆ ἄνδρα, leui mutatione.

43. Μικροὶ) Parui oculi puſillanimo tribuuntur ab Ariſtot. p. 55. et ex illis illiberalitas et auaritia et maleficentia rite deducitur

44. Βεβαμμένος) Rom. edit.

τεροι καὶ κρείττονές εἰσι τῶν ἄλλων κοινῶν ὀφθαλμῶν, [46] δολερὸν ἄνδρα κατηγοροῦσιν. Ὅσοι δὲ ὀφθαλμοὶ κυάνεοι, ὑγροὶ ὄντες, [47] εὐςαθεῖς εἰσὶ καὶ μεγάλοι, ἄριςα ἤθη τοῦ ἀνδρὸς δηλοῦσι, θυμώδεις δὲ καὶ οὗτοί εἰσιν. Ὅσοι δὲ ἀσθενῶς τὰ κύκλα ἔχοντες τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ εἰσὶν [48] ὑπολευκότεροι, ἀδύνατοι οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες, καὶ δειλοὶ ὑπάρχουσιν.

midiores et meliores ſunt, aliis oculis vulgaribus, fraudulentum arguunt virum Quibus vero oculi coerulei; humidi ſunt, ſimulque ſtabiles et magni, optimorum morum indicia praebent, tales enim viri animoſi ſunt. Quibus porro orbes oculorum ſunt infirmi et ſubalbidiores, tales eſſe cenſentur impotentes

habet βεβλαμμένος, minus recte.

45. Κυάνεοι) *Coerulei coloris*, qualis ſaphiri gemmae, glaucus videlicet color ſed admodum ſaturus, praeſtantiam et ipſe naturae ſignificat, et in mediocritate obſcuritatis et claritatis conſiſtit. Ipſi Porta probae indolis tribuit notam ex hoc ipſo loco.

46. Δολερὸν) Δολεροῦ mentio nulla eſt apud Adam I. Κεφ. ε. et male profecto ea vox quadrat ad praeced. κρείττονες. *Sylb.* Mallem ἀδόνητον *conſtantem, inconcuſſum virum, qui numquam diſſimulat, qui neque ſimulatione, neque prauitate ſe a cultu probitatis virtutiſque abduci patitur;* vel etiam, ἐλεύθερον καὶ ἐλεήμονα. Nam humiditas oculorum de beneficis liberalibuſque etiam dicitur.

47. Εὐςαθεῖς) Ad duo reſpicitur hac voce, primum ad bonam conſtitutionem, quae et εὐεξία nuncupatur, et deinde ad rectam proportionem collocationemque, firmitatem ipſis conciliantem, huic in ſequentibus opponitur τὸ ἀσθενές.

48. Ὑπολευκότεροι) *Subalbidiores*, Ariſtot. ſimpliciter λευκοὺς vocat p. 145.

σιν. Ὀφθαλμοὶ [49] ἀσθενεῖς, γίνονται μὲν ἐν τοῖς χαροποῖς μᾶλλον, ἢ ἐν τοῖς γλαυκοῖς. Τέως δὲ περὶ τῶν γλαυκῶν ἀσθενῶν ὁ λόγος. [50] Ψηφίδες οὖν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, [51] κυάνεαι δὲ παρὰ ταῖς κόραις, (ὅμοιοι) κατὰ μέγεθος κέγχρου, ἕτεραι δὲ [52] ξανθαὶ, ἴσαι ταῖς ἄλλαις. Τούτων ἐν [53] σίχω- οὐσῶν

et timidi. Infirmitate autem laborant oculi magis penes charopos, aut etiam in glaucis. Sed hucuſque de infirmitate et glaucedine oculorum. Orbes vero in oculis coerulei quidem circa pupillas, et ſimiles quoad magnitudinem milio, reliqui vero rufae, ſimileſque aliis qui circum circa ſunt, et

49. Ἀσθενεῖς etc.) Glaucos oculos aſſerit aeque ac charopos laborare infirmitate, quia ille color fit a carentia coctionis, et caloris imbecillitate, et a materiae humidae, quae ineſt, ratione, vnde et Hippocr. Epid. L. II. S. V. p. 122. tradit ὑδρωπιώδεες χαροποὶ, φαλακροὶ ἔωσιν, *Aqua inter cutem laborantes, caeſios habent oculos, et defluuium capillorum patiuntur:* qui quidem morbi infirmitatem naturalem pro cauſa agnoſcunt. Ceterum Ån. Foeſius χαροπὸν idem eſſe ac Latinis *rauum*, id eſt, colorem obtuſum nigrum et fuluo mixtum, mediumque inter flauum et caeſium, copioſius in nota ad hunc locum probat.

50. Ψηφίδες) *Circuli*, ſiue *globuli*, quibus Iris variatur. Sunt enim in aliquibus grana quaedam, velut grana milii diuerſi coloris ab iride, κέγχροι etiam dicti. Talia grana his ſanguinea, aliis coerulea, aliis aliorum colorum ſunt. Quibuſdam grana non ſunt, ſed plures circuli ψηφίδες et κέγχροι etiam appellati. interdum enim iris ab albo ſeiungitur circulo diuerſi coloris, tum ab iride, tum ab albo et pupilla alio rurſus circulo diſiungitur ab omnibus alterius coloris.

51. Κυάνεαι) Adam. κυάνεαί εἰσι παρὰ ταῖς κ. Seq. ὅμοιοι non agnoſcit Adam. *Sylb.* At in K. eſt ὅμοιοι.

52. Ξανθαὶ) In exemplari

οὐσῶν ἐν παραλλήλῳ, ὡς ὅρμος περιακολουθεῖ τὴν κόρην. Οἱ τοιοῦτοι ὀφθαλμοὶ, δολερὰ ἤθη καὶ ἐπίκλοπα τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσιν. Εἰ δὲ ἀσθενεῖς καὶ μικροί εἰσιν οἱ ὀφθαλμοὶ, κερδαλεώτερον, καὶ [54] δουλοπρεπῆ, φιλοχρήματόν τε, καὶ πλέον διανοούμενον, ἕτερα λέγοντα καὶ ἄλλα ποιοῦντα κρυφῇ. Καὶ ἐν τούτοις χαίρει κἂν μηδὲν [55] εἴη αὐτῷ τὸ διάφορον. Καὶ ἁπλῶς ὅσα κακὰ, πάντα [56] ἐπικερδῆ ποιεῖν ὀρέγεται, ἔν τε τῷ κρυπτῷ, ἔν τε τῷ φανερῷ· πλὴν πάλιν, ὅσον ὑπὸ δειλίας κωλύεται.

e regione collocati, et quasi cingulum pupillam circumambientes, eiusmodi oculi, inquam, mores fraudulentos et vafros denotant. Si autem oculi sunt debiles et parui, quaestuosiorem, atque illiberaliter auarum, et valde astutum, alia dicentem, aliaque facientem latere sub his virum docent. In his laetatur potissimum, neque in vlla vspiam re differentiam facit, sed in vniuersum omnia mala, quae lucrum afferunt, appetit, et in occulto aeque ac aperto, exceptis tantum iis, quae ex timore patrare non debet.

est ξανθαὶ οὖσαι, parum congruenter. *Sylb.*

53. Στίχῳ) Στίχος est hoc loco, *rotunda superficies.*

54. Δουλοπρεπῆ, φιλοχρ.) Edit. Rom habet δουλοπρεπῆ, χρημάτον. Seq. πλέον διανοούμενον, mallem reddere, *admodum astutias cogitans, malis studens artibus.*

55. Εἴη) Pro εἴη rectius subiunctiue legemus ᾖ: et mox ἐπὶ κέρδει vt Adam. I. Κεφ. ε. καὶ τὰ πάντα ἐπὶ κέρδει ποιεῖν ὀρέγονται. *Sylb.*

56. Ἐπικερδῆ π.) Haec illustrant bene, quae Sallust. in Catil. c. 10. dicit: *Auaritia fidem, probitatem, ceterasque artes bonas subuertit; pro his superbiam, crudelitatem, Deos negligere, omnia venalia habere edocuit:*

λύεται. Ἀσθενὴς γάρ ἐστι κατὰ τοὺς λαγοὺς ὁ τοιοῦτος ἀνήρ· ἐπεὶ καὶ τὸ εἶδος τῶν ὀφθαλμῶν ὅμοιόν ἐστιν. Ὀρθὴ [57] στάσις ὀφθαλμῶν, ἄριστον ἄνδρα δηλοῖ. Ὀφθαλμοὶ [58] ἄνω ἐσταλμένοι ματαιοσύνης καὶ ἀποπληξίας σημεῖον, ἢ [59] νόσου τῆς ἱερᾶς καλουμένης, γαστριμαργίας τε, καὶ λαγνείας, καὶ

Talis ſiquidem vir infirmitate ſicut lepus laborat, quia ratione oculorum huic ſimilis eſt. Recte conſtituti oculi optimum notant virum. Oculi ſurſum ſtantes, fatuitatis, apoplexiae, et morbi ſic dicti ſacri ſignum praebent, ſimulac guloſitatis et libidinis, ebrietatiſque. Si

57. Στάσις) Non ex medicorum ſententia h. l. haec vox accipienda eſt, qui *fixitatem immobilitatemque* deſignant cum alternis oculi contorſionibus, in epilepticis familiaribus.

58. ἄνω ἐσταλμένοι) Hippocr. de morbo ſacro haec explicat S. III. p. 88. τὰ ὄμματα διαστρέφονται, *oculi pervertuntur*.

59. Νόσου τῆς ἱερᾶς) Edit. Rom. habet, νόσους τῆς ἱερᾶς, vitioſe: nominis vero rationem reddit Hippocr. de morbo ſacro, S. III. p. 84. φύσιν δὲ αὐτῇ καὶ πρόφασιν οἱ ἄνθρωποι ἐνόμισαν θεῖόν εἶναι, ὑπὸ ἀπειρίης καὶ θαυμασιότητος, ὅτι οὐδὲν ἔοικεν ἑτέρῃσι νούσοισι. Καὶ κατὰ μὲν τὴν ἀπορίην αὐτοῖσι τοῦ μὴ γινώσκειν, τὸ θεῖον αὐτῇ διασώζεται. Κατὰ δὲ τὴν εὐπορίην τοῦ τρόπου τῆς ἰήσεως, ἰῶνται. Ἀπολύονται γὰρ ἢ καθαρμοῖσιν, ἢ ἐπαοιδῇσιν. Εἰ δὲ διὰ τὸ θαυμάσιον, θεῖον νομεῖται, πολλὰ τὰ ἱερὰ νουσήματα ἔσται, καὶ οὐχὶ ἕν. *Homines vero ex imperitia et admiratione ei naturam quamdam et cauſam diuinam ineſſe cenſuerunt, quod nulla in re reliquorum morborum ſimilis eſſet. Et per conſilii inopiam quod morbum non cognoſcunt, illi diuinitatem aſſerunt, per facile parabilem vero curationis modum ei medentur, quum expiationibus ab eo liberentur. Quod ſi ideo diuinus eſſe cenſeatur, quod admirabilitatem quamdam habeat, multi morbi futuri ſacri ſunt, et non unus.*

καὶ οἰνοφλυγίας. Εἰ δὲ καὶ σὺν τούτοις τοῖς σημείοις τρόμος ἐνῇ, οὐ μακράν ἐστιν ἐπιληψίας. Εἰ δὲ [60] *ὠχροί εἰσιν, ὠμὸν καὶ ἀπάνθρωπον τὸ φρόνημα σημαίνουσι, καὶ* [61] *δειλόφθονον, καὶ μιαιφόνον. Εἰ* [62] *ὑπέρυθροι δὲ πέλονται καὶ μεγάλοι, ἄνδρα φιλοπότην, καὶ φιλόκωμον σημαίνουσι, φιλογύναιον, φιλόκυνον, ἄσχημα φθεγγόμενον,* [63] *κρατὺν, καὶ μάταιον. Ὀφθαλμοὶ κάτω ἐστραμμένοι, ἢ*

autem cum his ſignis coniunctus eſt tremor, non longe abeſt epilepſia. Si vero ſunt pallidi, ſaeui et inhumani animi indicium eſt, et occulte inuidi; ſeque caede contaminantis. Si autem ſupra modum rubri et in ſubfuſcum vergunt, magnique ſunt, notant bibaculum, amicum commiſſationum; amatorem ſexus ſequioris, canum amicum, turpiloquum vehementer et vaniloquum. Oculi verſus in-

60. Ὠχροὶ) *Pallidi*, color ille videlicet arguit inaequalem humorum temperiem, et idcirco affectuum peſſimorum praebet indicium. Ariſtot. ὠχρόμματοι dicuntur p. 146.

61. Δειλόφθονον) Rectius fortaſſe φιλόφονον. *Sylb.*

62. Ὑπέρυθροι) *Supra modum rubri.* Ariſtot. dicit ἐπιφοινίσσουσιν, et iracundiae ſignum eſſe prodit p. 143. ſq. ſed quae huc ſpectant, πυρώδεις appellat p. 146. vide ibi not. 167.

63. Κρατὺν) Verius κράκτην, ſeu κεκράκτην. *Sylb.* Haec emendatio optime huc quadrat, et notat *in loquendo vehementiam*, quum damnat Clem. Alex. Paedag. L. II. c. 7. τό τε γὰρ φθέγμα γεγωνὸς τῆς προφορᾶς, μανιωδέστατον. — Τὸ δὲ αὐθαδείας τεκμήριον. *Elatus enim clamor elatae pronunciationis res eſt inſaniſſima, — et arrogantiae indicium.* Et Quinct. XI. 3. vocem hanc dicit *nonnumquam ebriorum aut comeſſantium licentiae ſimilem*, quae iis propria eſt.

ἢ [64] δεομένοι, τὰ αὐτὰ τοῖς ἄνω ἐστραμμένοις δηλοῦσι, περισσότερον δὲ, ὅτι θυμὸν ἄγριον σημαίνουσι, καὶ ὀργὴν μὴ [65] μαλασσομένην· ἐὰν δὲ ὁ μὲν εἷς ὀφθαλμὸς ἄνω χωρῇ, ὁ δὲ ἕτερος κάτω, καὶ ἔτι [66] τρόμος ἐν αὐτοῖς ἐνῇ, καὶ αἱ ὀφρύες [67] συμμύονται, καὶ τὸ μέσον πλέον τραχὺ, καὶ πυκνὸν ἀναφαῖνον αὐτοὺς, οὗτος ὁ ἀνὴρ εἰς τέλος ἤλασεν ἐπι-

feriora conuersi, siue occidui, ea ipsa notant quae sursum stantes, magis vero propterea, quia animum inurbanum, et iram non mitigandam denotant. Si autem oculorum alter sursum tollitur, alter vero deorsum spectat, et in ipsis trepidatio est, et supercilia conniuent, et medium valde confragosum et densum conspicitur in illis, eiusmodi vir tan-

64. Δεομένοι) Adam. I. Κεφ. ε. δυόμενοι. *Sylb.*

65. Μαλασσομένην) Hoc vocabulum satis apte de mitigatione irae dictum, nam est vox medica, quae adhibetur de tumoribus emolliendis, si indurauerint, per remedia malactica. Irae autem a Sen. L. I. c. 1. de ira, *intumescentia*, tribuitur: *foeda*, inquit, *visu et horrenda facies deprauantium se et intumescentium.* Et Virg. Aen VI. v. 467. sqq. *Talibus Aeneas ardentem, et torua tuentem Lenibat dictis.*

66. Τρόμος) *Trepidatio et tremor oculorum* fit, quia cerebrum et nerui afficiuntur in epilepsia, et sicuti de cerebro dicit Hippocr. de morbo sacro III. p. 93. τὸν ἐγκέφαλον εἶναι τὸν ἑρμηνεύοντα τὴν ξύνεσιν, *Cerebrum intelligentiae indicem et nuncium esse*, sic quoque motus praeternaturales a neruis in oculis existentes praedicunt epilepsiam.

67. Συμμύονται) Congruentius συμμύωνται: quamquam infra similis est diuersitas modi, pag. 223. l. 7. μαρμαρύσσωσιν οἱ ὀφθαλμοί. *Sylb.*

ἐπιληψίας. Ὀφθαλμοὶ [68] περιτετραμμένοι, εἰ μὲν εἰς τὰ δεξιὰ χωροῦσι, μωρὸν σημαίνουσιν, εἰ δὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ, λάγνον. Εἰ δὲ [69] περίβλεποι ὄντες εἰς τὸ ἐντὸς ὡς ἐπὶ τὴν ῥῖνα, ἐπιχαρῆ, καὶ ἀφροδισιαστὴν, καὶ [70] φιλητὸν ἄνδρα, καὶ ἐρωτικὸν σημαίνουσιν. Εἰ δὲ [71] ξηρότεροί εἰσιν, καὶ ἀνεῳγμένοι, μὴ ἐνυπάρχοντος τρόμου, νόσον σημαίνει, οὐχὶ δὲ εἰς ἀφροδίτην κεχαρισμένον, οὐδὲ χάρισιν, ἢ ἔρωτι.

dem conuulsiones epilepticas patitur. Ocu-
li huc et illuc volubiles, si versus dextram di-
recti sunt partem, fatuum, si vero versus si-
nistram libidinosum significant virum. Si
vero ad interiores partes, veluti ad nasum
directi sunt, laetum, venereum, basiatorem,
et amatorem denotant. Si vero sicciores sunt,
et aperti, neque trepidatio ipsis inest, morbum
designant, non autem in Venerem inclinantem,

68. Περιτετραμμένοι) Re-
ctius παρατετραμμένοι. *Sylb.*
Est is *obliquus* aspectus, qui
quoque *limus* dicitur, quia
limis fit oculis, ex cupidi-
tate nascitur, quum vel pu-
dore impeditur, vel pudo-
rem praetendit. Hoc aspectu
femellae vt plurimum vtun-
tur, vt amatores irretiant.

69. Περίβλεποι) Rectius
παραβλῶπες, vt Adamant. I.
Κεφ. ϛ'. *Sylb.* Quo nomine
Strabones, et ex naturae
vitio, et ex affectus deside-
rio appellantur. V. Alex.
ab Alex. L. I. c. 9. *Stra-
bones*, *Paeti et Caeci*, *ex
oculorum vitio cognomenta
inuenere, tametsi paetos ha-
bere oculos laudi plerumque
datum sit: sunt enim ad la-
sciuiam proniores.*

70. Φιλητὸν) Rectius φιλη-
τὴν, aut φιλητικόν. *Sylb.*

71. Ξηρότεροι) Sicciores
oculos et apertos morbo-
rum esse indicia Hipp. ait in
coac. praen. S. II. p. 109. ὑπο-
βλέποντες ἐν τοῖσιν ὕπνοισιν, *su-
spicientes in somnis*, seu *se-
miapertis dormientes oculis*,
et κακὸν δὲ καὶ ἐξισχνούμενον
(ὄμμα) οἷον ἄχνη, *malum est
oculus exsiccatus, veluti spu-
ma, aut flos aquae.*

τι. Ἐντροπὴ γὰρ αὐτοὺς προείληφε καὶ δίκη. Εἰ δὲ τρόμος ἔνεστι σὺν [72] δάκρυσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, πάντολμον ἄνδρα σημαίνουσιν. Οἱ χαροποὶ ὀφθαλμοὶ ἀπὸ τῶν μελάνων χωρίζονται, πολλὰ γὰρ αὐτῶν τὰ εἴδη. Καὶ οἱ μὲν [73] μέλανες ὀφθαλμοὶ, ἄνανδρα ἤθη, καὶ δειλίαν, καὶ ἀπιστίαν δηλοῦσιν· οἱ δὲ [74] χαροποὶ, τοιοῦτοί εἰσι τῷ εἴδει. Ἡ μὲν γὰρ χρόα ἐπιπρεπὴς αὐτοῖς τῷ εἴδει μέλαινα. Καὶ ἐὰν ὦσι κέγχροι ἐν τοῖς μέλασι πυῤῥαὶ, ἢ λευκαὶ, ἢ ἐπιλευκότεραι, ἄλλαι δὲ χρυσοειδεῖς, καὶ ἄλλαι τῶν ὠχρῶν μεμιγμέναι τῷ πυῤῥῷ, ἢ τοῦ μέλανος τούτοις. Εἰσὶ δὲ καὶ [75] αἱματώδεις [76] κέγχροι, καὶ

neque gratiosum, neque amantem. In conuersione enim ipsorum et iustum quid deprehenditur. Si autem trepidatio adesse inuenitur cum lacrymis, audax admodum vir denotatur. Oculi charopi distinguuntur a nigris, quorum multae sunt formae. Siquidem nigri oculi mollem virum, simulque timiditatem ac diffidentiam declarant, et tales sunt charopi quoad formam. Color enim illos decens niger quoad formam est. Et si sunt in nigris grana miliaria rubra, aut alba, aut subalbida, alia vero aurei coloris, et alia cum pallore commixta et rubro, aut in nigro his sunt. Sunt vero etiam grana sanguine refer-

72. Συν δάκρυσι) Cf. Virgil. Aen. L. VI. v. 468. *lacrymasque ciebat.* Proprie lacrymae signa sunt misericordiae, sed etiam vehementioris irae, et audaciae.

73. Μέλανες) Vide supra Arist. p. 144.

74. Χαροποὶ) Vide supra Arist. p. 145.

75. Αἱματώδεις κ.) *Grana sanguine referta*, duplicis

καὶ τοῖς μέλασιν. 77 Ἄλλαι δὲ τῷ μὲν κέγχρῳ εὐφοροῦσιν εἰς τὰ εἴδη τῶν ὀφθαλμῶν· πάντες δὲ τοῦ τροχοῦ τὴν ἔξω μέλαιναν φοροῦντες τὴν ἐπὶ ταύτῃ πυῤῥᾶ. Ἕτεροι δὲ ὑπολευκότερα ἔχουσι τὰ πυῤῥὰ ἐν τοῖς μέλασι, τὰ μὴ πάνυ πυῤῥά· 78 ὅτι ἀπὸ μακρόθεν καὶ τὸ μέλαν ἐπιτρέχει, γενναίων ἀνδρῶν τὰ ἤθη σημαίνει, καὶ συνετῶν, 79 ἀλάλων, καὶ

ta, et in nigris Alii contra non referunt formas miliarias oculorum. Omnes ſiquidem in externa orbis circumferentia nigrum colorem referunt, et in illa rubrum. Alii vero habent ſubalbida, et rubra in nigris, non autem valde rubra. Quibuſcumque autem e longinguo quaſi nigrum decenter ineſt, ii ingenuorum, prudentum, taciturnorum et

illa ſunt generis, vel perpetuo adſunt, vel tantum ad tempus, ſi prius ex vitio naturae formantis, ſi poſterius per extrauaſationem quamdam, per reſorptionem abſumenda.

76. Κέγχροι, καὶ etc.) Melius κέγχροι ἐν τοῖς vt paulo poſt, πυῤῥὰ ἐν τοῖς et apud Adamant. l. Κεφ. ζ' κέγχροι ἐν τ. μ. *Sylb.*

77. Ἄλλοι etc.) Haec ex eodem Adamantio ſic legemus rectius; Ἄλλοι δὲ κεγχρωτὰ μὲν οὐ φοροῦσι τὰ εἴδη τῶν ὀφθαλμῶν· παντὸς δὲ τοῦ τρόχου τὴν ἔξω ἴτυν μέλαιναν φοροῦντες, τὴν ἐπὶ ταύτῃ πυῤῥάν. *Sylb.*

78. Ὅτι ἀπὸ μ.) Rectius ſic legendum: ὅσοις ἀπὸ μακρόθεν τὸ μέλαν (μόνον) ἐπιπρέπει. *Sylb.*

79. Ἀλάλων) Mallem reddere, parum loquentium, Hoc enim a prudente et bono exigit Clem. Alex, Paedag. II. c. 7. οὔτε μακρολογητέον, οὔτε πολυλογητέον, οὔτε ἀδολεσχητέον, *nec prolixo vmquam ſermone eſt vtendum, nec multum loquendum, nec nugandum.* Ex Solonis enim ſententia ὁ λόγος εἴδωλον τῶν ἔργων *oratio eſt ſimulacrum operum*; et paulo poſt laudatus Clem. addit, οὐκ ἐκ μόνων τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ ἐκ λόγων ἄνθρωπος

καὶ μεγάλων ἐν ψυχαῖς. [80]Ὅσοις δὲ τὰ πυῤῥὰ ταῦτα, καὶ μὴ [81]κεγχρωτὰ εἴη, ἀλλὰ τετράγωνα, ὑπολάμπει ὥσπερ πῦρ, καὶ παρὰ τούτοις κέγχροι ὠχραὶ [82]ταῖς πυρώδεσι μεμιγμέναι εἰσὶ, καὶ ἑτέραι γλαυκαὶ, [83]ὡς αἱματώδεις καὶ κυανεαὶ [84]περιθεοῦσι τὰς κόρας, [85](οὗτοι κάκιστοι.) μεγάλοι δὲ ὀφθαλμοὶ, καὶ [86]στίλβοντες κινούμενοι, δεδορκότες, καθάπερ θυμούμενοι βλέπουσιν ἄνθρωποι, καὶ τὰ βλέφαρα αὐτῶν ἀνοίγονται, πάντες οὗτοι ἄχρηστοι ἄνδρες.

magnanimorum prae ſe ferunt imaginem. Quibuſcumque autem tales rubores non ſunt miliaris, ſed quadratae figurae, et ſplendentes ſicut ignis, inſuperque grana milii pallida rubris ſunt intermixta, et alia caeſia, vt ſanguinea et coerulea, circumdant pupillas, hi ſunt peſſimi. Oculi magni, ſplendentes, mobiles, et aſpectum habentes hominum iracundorum, apertis ſimul palpebris, tales viri ſunt inuti-

κρίνεται, *non ex ſolis factis, ſed etiam ex operibus homo indicatur.* Alias ἀκαλία eſt vel aetati infantili propria, vel vitium naturae, vel ex morbo orta. Suſpicor tamen in textu eſſe in hoc vocabulo vitium, nempe pro ἀλλάλων reponendum εὐλάλων, quod et magnanimis et prudentibus competit.

80. Ὅσοις) Mixtum hoc loco commemoratur genus, πυρῶδες et ὠχρόμματον appellatum ab Ariſtot. p. 146.

81. Κεγχρωτὰ) Rom. ed. dat κέγχροτα.

82. Πυρώδεσι) In exemplari eſt πυῤῥώδεσιν, vt apud Adamantium quoque, I. Κεφ. ζ'. *Sylb.*

83. Ὡς αἱματώδεις) Idem Adamant. l. l. ἴτυες δὲ αἱματώδεις καὶ κ. *Sylb.*

84. Περιθεοῦσι) Rom. ed. habet περιθεωροῦσι.

85. (Οὗτοι κακιστοὶ) Incluſa verba ex Adam. l. l. addita ſunt. *Sylb.*

86. Στίλβοντες) Ariſt. p. 147. στιλπνοὺς nuncupat.

ἄνδρες. Τῶν γὰρ λύκων, καὶ συῶν ἀγρίων τὰ τοιαῦτα. [87] Εἰ καὶ ὑπολάμπει ἔσω ὡς πῦρ, καὶ πρὸς τούτοις κέγχροι ὠχραὶ ταῖς πυῤῥώδεσι μεμιγμέναι εἰσὶ, καὶ ἕτεραι γλαυκαὶ, καὶ ἁπλῶς καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, καθάπερ οἱ λύκοι, καὶ οἱ ἄγριοι σύες τὰ σημεῖα ἔχοντες, εἰσὶν ἄνδρες ὠμότεροι, ἀγριώτεροί τε, καὶ ἁρπακτικώτεροι. Ἐν δὲ τοῖς χαροποῖς ὀφθαλμοῖς, [88] ὅσον εἰσὶν αἱ κέγχροι, μείζονες δὲ αἱ κέγχροι οὖσαι, ἢ ἐλάττονες, ἡμερωτέρα ἤθη δηλοῦσιν. Ὠχροὶ ὀφθαλμοὶ, [89] δολερωτέρους σημαίνουσιν ἄνδρας. Οἱ δὲ αἱματώδεις, ἀβουλοτέρους καὶ [90] θερμῶς τελοῦντας ὅπερ νομίσουσιν. [91] Ὅσοι δὲ ὀφθαλμοὶ οὐ κέγχροις χαροποῖς, ἀλλ' εἰσὶ

les. Lupi enim et apri tales oculos habent. Nam ſi externe lucent vt ignis, et cum his grana pallida immixta ſunt rubris, et reliqua glauca, et in vniuerſum, vt ſupra dictum eſt, habentes ſigna quemadmodum lupi et apri, eiuſmodi inquam ſunt viri crudeliores, ferociores atque rapaciores. In oculis charopis autem ſi ſunt grana, et quidem minora, ſiue pauciora, modeſtos indicant mores. Fulvi oculi, doloſos ſignificant viros. Sanguine autem repletos habentes, inconſulto et feruide perficientes, quae arbitrantur. Quicumque autem oculos habent non granis charo-

87. Εἰ καὶ) Malim, εἰ δὲ ὑπολάμπει. *Sylb.*

88. Ὅσον εἰσὶν αἱ κ.) Rectius ex Adam. ἴσαι ἂν ὦσιν αἱ κέγχροι. *Sylb.*

89. Δολερωτέρους) Adam. I. Κεφ. ζ', habet δειλοτέρους, quod melius conuenit cum Ariſtotele, p. 146.

90. Θερμῶς τελοῦντας) Adamant. θερμότεροι. *Sylb.*

91. Ὅσοι δὲ ὀφθαλμοὶ) Mi-

εἰσὶ [92] πεποικιλμένοι τισὶ τοιούτοις τὸ μέγεθός καὶ τὴν χροιάν. Τούς τε μέλαινας ὀφθαλμοὺς, ἢ καὶ πυῤῥοὺς ἔχουσιν ἐν ὑγροῖς ὀφθαλμοῖς καὶ οὐ φαίνεται ἄλλο σημεῖον ἄτοπον, ἄνδρα δηλοῦσι μεγαλόνουν, δίκαιον, συνετὸν, εὐφυῆ, [93] πέρα δὲ τοῦ μετρίου [94] παιδεραστήν. Εἰ δὲ χλωρόν ἐστιν ἐπὶ τῷ μέλανι τῶν τοιούτων ὀφθαλμῶν, δολερὸν, ἄδικον, κλέπτην ἀργύρου, γυναιξί τε [95] αἰσχρῶς καὶ ἀσώ-

τως

pis, sed vario colore tinctos, his talis magnitudo et talis color competit. Qui vero oculis nigris praediti sunt, aut humidos et rubentes habent, et non aliud conspicitur signum minus aptum, viros produnt magnanimos, iustos, prudentes, et ingenuos; Supra mediocritatem vero si sunt, amatorem puerorum notant. Si autem flauum inest in nigro talium oculorum, significat dolosum, iniustum, pecuniarum furem, et qui turpiter

O 5

re corruptus est aphorismus, quapropter eum apud Adamant. lege l. l. *Sylb.*

92. Πεποικιλμένοι) *Variis coloribus distincti et bene compositi.*

93. Πέρα) Edit. Rom. περὶ dat, vitiose.

94. Παιδεραστὴν) *Amore puerorum correptum, flagrantem*, qualis Anacreon fuit Bathylli amore irretitus.

95. Αἰσχρῶς καὶ ἀσώτως ὁμιλοῦντα) Prima voce denotatur homo *leuissimus* et tam perfrictae frontis, qui omnem decoxit pudorem, seque prostituit, ac omnium contemtui exponit, altera vox notat *perdite prodigum*, de cuius salute nulla spes, vel parua spes est. Sic Lucas in comm. c. XV. v. 13. καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως, quae fusius explicantur v. 30. ὁ καταφαγών σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, quae idem indicant quod h. l. αἰσχρῶς καὶ ἀσώτως ὁμιλοῦντα.

τως ὁμιλοῦντα. Εἰ δέ τισιν ὅλοι εἰσὶν οἱ ὀφθαλμοὶ ὅμοιοι τῇ χρόᾳ τῆς [96] ῥοιᾶς, καὶ ξηρότεροι, [97] ματαιότητα τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσιν· ἐν δὲ ὑγροῖς, μεγαλόνοιαν, καὶ ἀνδρείαν, καὶ [98] εὐθυλογίαν, καὶ [99] ὀρθο-

et prodige cum mulieribus viuit. His autem ſi toti oculi colori malorum granatorum ſunt ſimiles, ſimulque ſicciores, tunc inſipientiam et vanitatem arguunt. Si vero humidiores, magnanimitatem, fortitudinem, re-

96. Ῥοιᾶς) Cf. Dioſcor. L. I. c. 127. et quae de eo dicit Andr. Matthiolus in comment. p. 193. ſq. Plin. H. N. L. XXIII. c. 6. et XIII. c. 19. aſſerit: *Flos balauſtium vocatur, et medicinis idoneus, et tingendis veſtibus, quorum color inde nomen accepit.* Et Marcell. Empir. c. 17. *Florem mali granati, quo coriarii vtuntur.* De colore ergo, quum planta non eſt incognita, nulla eſt dubitatio.

97. Ματαιότητα) Duas res haec vox indicare videtur 1) ἀκαιρίαν, ſi quis neque loci neque temporis rationem habere ſolet, v. Cicero de offic. L. I. c. 40. 2) ἀταξίαν, ſi quis vita non eſt diſpoſita, ſi altius adſpirat quam decet, ſi euagatur latius, ſi neque ordinem, neque elegantiam, neque prudentiam in ſubſidium vocat, ſi conſilia peruerſa captat, vti ex ſequentibus patet.

98. Εὐθυλογίαν) *Rectum compoſitumque ſermonem*, qui opponitur τῇ λαλιᾷ et γλωσσαλγίᾳ. Morum enim character hominum ſermo eſt, et ex Clem. Alex. Paedag. II. 7. οὐκ ἐκ μόνων τῶν ἔργων, ἀλλὰ καὶ ἐκ λόγων ἄνθρωπος κρίνεται, *non ex ſolis factis, ſed ex verbis iudicatur homo.* Et Cicero de offic. L. I. c. 37. in oratione vocis indice duo commendat, quae εὐθυλογίαν conſtituant, *vt clara ſit vox, et ſuauis.* Claritas ex Quinct. inſt. orat. L. II. c. 8. in eo conſiſtit, vt omnes audiantur litterae, et tanta cum lenitate, vt nullius aures offendant. Suauitas ex Cic. de orat. L. III. c. 9. ſic deſcribitur: *tuus ſonus et tua ſuauitas illa delectat, hanc dico ſuauitatem, quae*

[99] ὀρθοβουλίας τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσι· ταχύτερον δὲ εἰς ὀργὴν, καὶ εἰς ἀφροδίσια ἔργα ἐπτοημένον ἄνδρα δηλοῦσιν. Ὀφθαλμοὶ κοῖλοι πάνυ, οὐκ ἐπαινετοί. Ὅσοι δὲ κοῖλοι ὄντες ὥσπερ ὕδωρ ἐν ἀγγείῳ, εἰ δὲ μὴ ὑποκινοῦνται, καὶ μεγάλοι εἰσὶν, οὐ πονηροὺς ἄνδρας σημαίνουσιν, εἰ μή τι ἄλλο παρακολουθήσει σημεῖον. Τὴν γὰρ κοιλότητα ἥ τε [100] ἰκμὰς καὶ τὸ μέγεθος παραμυθεῖται. Ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, καὶ μικροὶ, [101] ἤθη δόλου σημαίνουσιν, ἐπίβουλον ἀνθρώποις, ζήλῳ καὶ φθόνῳ τετηκότα. Ξηρό-

ctum compositumque sermonem, atque consilium aptum arguunt: praeterea vero virum, qui celerrime irascitur, atque vehementi amore in res venereas agitur, indicant. Admodum caui oculi non sunt laudandi Quicumque ad modum aquae in vase caui sunt, nisi submouentur, simulque magni sunt, non prauos designant viros, nisi aliud accedat signum. Nam cauitatem humor et magnitudo compensat. Oculi caui et parui, mores fraudulentos indicant, et qui insidias aliis struunt, et prae odio ac inuidia marcescunt.

exit ex ore, quae quidem vt apud Graecos Atticorum, sic in Latino sermone, huius est vrbis maxime propria.

99. Ὀρθοβουλίαν) *Consilium aptum*, quod versatur circa honestum, et vtile, quod ad vitae commoditatem, iucunditatemque, ad facultates rerum et copias, ad opes et potentiam, quibus nos possumus iuuare et alios, conducit; v. Cicero de off. L. I. c. 4.

100. Ἥ τε ἰκμὰς) In exemplari est, ὅτε ἰμὰς: perperam. *Sylb.*

101. Ἤθη δόλου) Congruentius ἤθη δόλια, et mox ἐπίβουλα ἀνθρ. ex Adam. I. Κεφ. ή. *Sylb.*

Ξηρότεροι δὲ, καὶ πρὸς τοῖς εἰρημένοις κακοῖς [102] ἀπίστιαν καὶ ἱεροσυλίαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσιν. Οἱ μὲν οὖν [103] ἀτενεῖς ὀφθαλμοὶ, χρηστότερα ἐμφαίνουσιν ἤθη· οἱ δὲ ὑποῤῥέοντες, δολερώτερα. Εἰ δὲ τῇ ἁβρότητι ὑποῤῥέοιεν, μωρότερα. Οἱ ὀφθαλμοὺς [104] ἐξέχοντας ἔχοντες, οὐκ ἐπαινετοὶ ἄνδρες. Οἷς μὲν [105] οἴδημα περίκειται κύκλῳ, τὰ δὲ ὡς τάφρος βαδεῖα, καὶ στένη περιακολουθεῖ, δολερὸν ἄνδρα σημαίνουσιν. Οἱ δὲ ([106] πάντες,) ἀνεστηκότες, [107] λεοντείαν, καὶ ματαιότητα, καὶ μανίαν τῶν ἀνδρῶν

Sicciores ſi praeter mala nominata etiam inveniantur, perfidiam ac ſacrilegium arguunt. Igitur in oculis intentis optimi mores fiunt conſpicui. Qui vero ſenſim mouentur, mores perditos innuunt. Si vero luxurioſe moventur, virum fatuum notant. Quibus oculi eminent, non ſunt laudandi. Quorum vero intumeſcentia circumferentiam circumdat, et profunditates ſicut foſſa, et anguſtiae circumvallatae ſunt, hi fraudulenti cenſentur. In quibus contra omnia erecta ſunt, haec arguunt ferociam, inſipientiam et furorem

102. Ἀπίστιαν) Rom. editio dat ἀπίστοις.

103. Ἀτενεῖς) Cf. ſupra Ariſt. p. 46. not. 45.

104. Ἔξεχοντας) Ariſtot. ſupra p. 130. ἐξοφθαλμοὺς appellauit, v. ibi n. 125.

105. Οἴδημα) *Intumeſcentia.* Non morboſum ſtatum notat, ſed naturalem, quo multi habent oculos exſertos, et vltra orbitam prominentes. Hippocr. in prae not. S.II. p. 4 ἐξίσχοντας nuncupat, *oculos tumidiores factos*, quibus ὀφθαλμοὶ ἔγκοιλοι, alte intra orbitam demerſi opponuntur.

106. (Πάντες) Incluſum πάντες non agnoſcit Adam. I. Κεφ. θ'. *Sylb.*

107. Λεοντείαν) Forſan

δρῶν κατηγοροῦσιν. [108] Προπήδησις ὀφθαλμῶν αἱματωδῶν, οἰνοφλύγων ἀνδρῶν, καὶ γαστριμάργων σημεῖον. Εἰ δὲ γλαυκοί εἰσιν οὗτοι, ἀδίκους καὶ ἀσυνέτους εἶναι νόει τοὺς ἄνδρας. Εἰ δὲ καὶ τὰ βλέφαρα αὐτῶν κρατοῦνται, πλείονα τὴν ἄνοιαν αὐτοῦ σημαίνουσιν. Εἰ δὲ οἰδοῦντες εἰσὶ ξηρότεροι, πατροφόνοι τε, καὶ μιαιφόνοι, παιδοφθόροι τε, καὶ [109] φαρμακοὶ, καὶ τὰ ὅμοια τούτων. Εἰ δὲ ὑψηλοί

virorum. Profilientes oculi fanguine referti, vinolentorum et guloforum indicia funt. Si autem glauci funt tales, fubfumimus viros iniuftos ac infipientes. Infuper fi palpebrae funt continuae, maiorem infipientiam innuunt. Si vero tumidi oculi ficciores funt, parricidae, et homicidae, et paedicones, magi funt, et qui cum his conueniunt. Si au-

λαγνείαν Adam. l. l. μαργοσύνην. *Sylb.* Vel legendum λεωργείαν, *audaciam, temeritatem.*

108. Προπήδησις) *Profilientes*, id eft, *mobiles affidue et ex cauitate prominentes*, nam qui profiliunt, in altum tolluntur, Hippocr. in Progn. S. II. p. 4. ἀναιωρεύμενους καὶ ἐξίσχοντας appellat.

109. Φαρμακοὶ) *Magi, venefici.* Hebr. מְכַשֵּׁף nominare folent, et omne genus magicorum ludibriorum fub hac comprehendunt voce, *venenarios, divinatores, praeftigiatores, fomniorum interpretes*, et LXX. reddidere φαρμακοὺς. Ex. XXII. 18. Ex. VII. 12. Graeci tamen diftinguunt, ἐπαοιδὸς eft *incantator*, μάντις *ariolus*, φαρμακὸς fiue φαρμακεὺς *venenarius*, et γοὴς, *quicumque impoftor.* Quam diftinctionem Polemo admittere quoque videtur, quum addit, καὶ τὰ ὅμοια κ. τ. λ. Hanc ob artem apud vett. nobilitata fuit Circe, vide Ariftoph. in Plut. v. 302. Ἐγὼ δὲ τὴν Κίρκην γε, τὴν τὰ φάρμακ' ἀνακυκῶσαν, Ἣ τοὺς ἑταίρους τοῦ Φιλωνίδου ποτ' ἐν Κορίνθῳ Ἔπεισεν. „At ego omnibus modis Circem imitabor,

ὑψηλοί εἰσιν οἱ ὀφθαλμοὶ, μεγάλοι καὶ λαμπροὶ, καὶ [110] εὐλαβεῖς, καὶ ὑγρὸν βλέποντες, δικαίους, συνετοὺς, φιλομαθεῖς, ἔρωτος πλήρεις ἄνδρας δηλοῦσιν· ὁποῖος ἦν [111] Σώκρατης ὁ φιλόσοφος. Ὀφθαλμοὶ τοῦ προσώπου πολὺ ἐξέχοντες, μικροὶ πάνυ καὶ πυῤῥοὶ, οὐ φρενήρη ἄνδρα, ἀλλὰ παρειμένον καὶ τὴν γλῶτταν, καὶ τὸ σῶμα δηλοῦσιν. Ὀφθαλμοὶ [112] σκοτεινοὶ, οὐ πολύφρονας σημαίνουσιν ἄνδρας· ξηροὶ δὲ ὄντες, [113] ἀνωτέρους δηλοῦσιν ἄνδρας. Εἰ δὲ μικροί εἰσι θολεροὶ, ἐπιβούλους, κακοτέχνους τε, καὶ [114] προβούλους σημαίνουσιν ἄνδρας.

tem oculi ſunt elati, magni, et lucentes, et circumſpicientes, humidoque aſpectu, hi iuſtos, intelligentes, litterarum amicos, et mulieroſos viros manifeſtant, qualis fuit Socrates philoſophus. Oculi eminentes in facie admodum, ſimulque valde parui et rubri, inſipientem indicant virum, qui et linguae et corporis cauſa contemnitur. Oculi tenebricoſi, non valde prudentes produnt viros. Quum vero ſicci ſunt, ſuperiores viros denotant. Si vero parui ſunt, ſubdolos, inſidioſos, fraudulenter impios, et prauos conſultores in-

quae venenis ex arte confectis ſocios Philonidae mutauit in foedos ſues.,,

110. Εὐλαβεῖς.) Adam. l. l. εὐαγεῖς. *Sylb.*

111. Σώκρατης) Aliam imaginem Socratis repraeſentat Cicero de Fato c. 5. ſed ex aliis ſignis. V. Fr. Menzii diſſ. de Socrate nec officioſo marito, nec bono patre familias.

112 Σκοτεινοὶ) *Tenebricoſi, obſcuri*, notantes et animum obſcurum hebetemque eſſe.

113. Ἀνωτέρους) Adam. habet ἀπιστοτέρους. *Sylb.*

114. Προβούλους) Adam. habet παλαμβούλους. *Sylb.*

δρας. Ὀφθαλμοὶ σκοτεινοὶ ὑγροὶ, αὐτάρκως μεγέθους ἔχοντες, εὐςαθεῖς, φροντιςὰς, [115] πολυθεάμονας, εὐμαθεῖς τε καὶ εὐλαβεῖς, καὶ δειλοὺς, καὶ φειδομένους ἄνδρας δηλοῦσιν. Οἱ δὲ [116] αὐχμώδεις, δολεροὺς, ἀπίςους τε, καὶ ἀκολάςους δηλοῦσιν. Οἱ [117] εὐφεγγεῖς ὀφθαλμοὶ, ἄριςοί εἰσιν, εἰ μὴ ἄλλό τι ἀντιλέγει σημεῖον. Ἐὰν [118] μαρμαρύσσωσιν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ φῶς ἐν αὐτοῖς ἐςιν, ἐν γλαυ-

dicant. Oculi obſcuri, humidi, idonea praediti magnitudine, conſtantes, prudentes, multarum rerum intelligentes, ingenioſos, et circumſpectos, ſed etiam timidos et parcos denotant viros. Aridi autem oculi, doloſos, perfidos et intemperantes indicant viros. Oculi egregium ſplendorem habentes, optimi ſunt, niſi aliud quodpiam ſignum contraria doceat. Si oculi nitent vt marmor, et ipſis

Forte legi poſſet προσεπιβουλοὺς *inſidiatores*, vel κακοβούλους *prauis conſiliis alios perdentes.*

115. Πολυθεάμονας) *Multarum rerum intelligentes*, magna doctrinae copia variaque inſtructos.

116. Αὐχμώθεις) Rectius ex eodem Adamantio, L. Κεφ. ιά ἀχλυώδεις. *Sylb.* Vide de hac voce ſupra p. 203. not. 36. vel ἀχνώδεις. Ἄχνη autem eſt, ſi tenues ſordes in oculis reſiccatae et concretae, veluti lanuginem aut aquarum ſpumam repraeſentant, Heſ. σκοτὰν et ἀορασίαν interpretatur.

117. Εὐφεγγεῖς) *Egregium ſplendorem habentes*, *pulcre ſplendentes*; ſic quoque φέγγος ὀμμάτων paſſim occurrit. Anacr. od. κή. vocat τὸ βλέμμα νῦν ἀληθῶς ἀπὸ τοῦ πυρὸς ποιήσον, ſingularem pulcritudinem prae ſe ferens, aut *plane ardens*, vt reddidit Vir Cel. Fiſcherus, ſic et λάμπειν de oculis vſurpatur in Matt. com. c. XVII. 2. ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ἥλιος.

118. Μαρμαρύσσωσιν) *Oculi nitent vt marmor*, radios ſplendoris vibrant. v. Athen. L. XIII. c. 17. ἣν τάς δε

γλαυκοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ αἱματώδεσι, θερμὸν ἐν ἑκάςῳ πράγματι, καὶ πάντολμον τὸν ἄνδρα δηλοῦσιν, ὡς ἐγγὺς μανίας εἶναι. Εἰ δὲ ἐν χαροποῖς εἴη ἡ μαρμαρυγὴ, δειλίαν σημαίνει. Πᾶν γὰρ χρῆμα οὗτοι φοβοῦνται, [119] καὶ πίπτουσι, καὶ πάντα ὑπονοοῦσιν. Ὀφθαλμοὶ δὲ μέλανες μαρμαρύσσοντες, κακίςους, καὶ δολίους, καὶ κακομηχάνους σφόδρα δηλοῦσιν ἄνδρας. [120] Εἰ δὲ οἱ τοιούτους ὀφθαλμοὺς ἔχοντες [121] ὑπογελῶσιν, εἰς ἀκρό·

simul lux ineſt, glauci videlicet et ſanguine repleti, calidum in vnaquaque re et omnia audentem notant virum, qui adeo maniae propinquus eſt. Si autem in charopis nitor deprehenditur, indicium timiditatis eſt Tales quippe omne negotium auerſantur, rediguntur in anguſtias, et in omnibus ſuſpicioſi ſunt. Nigri autem et nitentes oculi, peſſimos, et doloſos admodumque inſidioſos declarant viros. Si autem homines eiuſmodi oculis prae-

Θεοξείνου ἀκτῖνας προσώπου μαρμαιζούσας δράκης. Morbi quoque indicium eſt, ſi quidquam ſplendicans ante oculos obuerſatur, nam Hipp. S. II. Praedict. L. II. p. 91. quibus καὶ μαρμαρυγῶδές τι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν φαινόμενον, eſſe deprehenditur et ſanguinem e naribus profluere, aut lienem tumidum eſſe, affirmat.

118. Πίπτουσι) Rectius πτήσσουσι, ſeu πτώσσουσι, ex Adam. I. Κεφ. ιγ'. *Sylb.* Senſus eſt, *terrore percutiuntur*, vel *horrore corripiuntur*.

120. Εἰ δὲ) Rom. edit. omittit εἰ, et ſic verba collocat οἱ δὲ τοιούτους.

121. Ὑπογελῶσιν) Poſt hanc vocem Rom. edit. inſerit coniunct. δὲ. Hilaris ac ridens aſpectus cum ſplendore coniunctus improbitatis ſignum eſt, nam ſplendor ab igneo calore natus calidius cerebrum indicat, ex quo hic affectus, quem omnes improbant.

ἀκρότητα πάσης κακίας ἐλθεῖν ἀνάγκη αὐτούς. Ὀφθαλμοὶ ἔνυγροι [122] γοργὸν βλέποντες, θυμώδεις, ἰσχυροὺς, μανικοὺς, [123] τραχυλόγους, ταχυέργους, ἀπρονοήτους, ἀτόλμους, καὶ πρὸς τὸ λέγειν· [124] ὅμως κάκιστοί εἰσιν οἱ ἄνδρες οὗτοι. Οἱ δὲ ξηροὶ ὀφθαλμοὶ, κακίστους καὶ ἀνόμους κατηγοροῦσιν ἄνδρας. Εἰ δὲ μικρότεροί εἰσι, καὶ [125] κοῖλοι, χείρους εἰσίν· ὅμως καὶ φρόνημα ἔχοντες, ἐπίβουλοι, [126] κρυψίνοοι, τὸν σκοπὸν καὶ τὸν νοῦν αὐτῶν ὑποκρύπτοντες, πάντων δὲ ἐπιθυμοῦντες, ἢ ἐπι-

diti fubrident, apud illos neceffario malitia fummum attingit gradum. Oculi madentes, et torui, animofos, fortes, furiofos, afpere loquentes, celeres in agendo, imprudentes, et formidolofos in loquendo denotant. Simili modo tales viri funt peffimi. Sicci oculi peffimos et iniuftos arguunt viros. Minores autem fi funt et caui, peiores funt. Simul autem fi ingenio pollent, funt infidiofi, ac fui animi occultant fenfa, confilia cogitataque celant, et omnia cupiunt, aut vi-

122. Γοργὸν) Toruus afpectus, qui fit ex obliquo, qualis Didonis fuit apud Virg. Aen. L. VI. v. 467. *Talibus Aen. ardentem, et torua tuentem Lenibat dictis.*

123. Τραχυλόγους) Legendum videtur ταχυλόγους, ficut Adamant. I. Κεφ. ιγ'. εὐθυεπεῖς. *Sylb.* Vel etiam ταχύγλωσσους ex Hippocr. de morb. vulg. L. II. S. VI. ab initio, ταχύγλωσσοι, μελαγχολικοί; vel τραχυστόμους, barbare atque confufe loquentes.

124. Ὅμως κάκιστοί) Legendum ὅμως οὐ κάκιστοι, ficut idem Adam. habet l. l. ἄκακοι. *Sylb.*

125. Κοῖλοι) Vide Arift. fupra, p. 130. n. 124.

126. Κρυψίνοοι) Edit. Rom. κρυψόνοοι, vitiofe.

P

ἐπιθυμηταὶ ἄνδρες ὄντες. Εἰ δὲ ἐπὶ τοιούτοις ὀφθαλμοῖς [127] σχοινίον ἐςὶν ἐννεῦον, [128] ὀφρύες τε τραχεῖαι, βλέφαρα ὀρθὰ, θυμόν τε, καὶ δύναμιν, ἀβουλίαν τε, καὶ κακίαν, καὶ εὐτολμίαν τοῖς ἀνδράσι σημαίνουσιν. Ὅσοι δὲ τὸ ἐπισχοίνιον οὕτως ἔχουσιν ὡς εἴρηται, τά τε βλέφαρα, καὶ τὰς ὀφρὺς, τὸ

ri funt appetentes. Si vero in eiufmodi oculis veficulae quafi appenfae, et nutantes, et fupercilia hirfuta, palpebrae rectae funt, tunc iram, et robur, temeritatem et malitiam, atque audaciam defignant. Quicumque autem veficulas fic appenfas habent, vt dictum eft, palpebrafque ac fupercilia,

127. Σχοινίον) Pro σχοινίον legitur infra ἐπισχοίνιον. Vera fcriptura eft, ἐπισκύνιον: quo vocabulo etiam Homerus vtitur Il. ρ́. de leone: πᾶν δὲ τ᾽ ἐπισκύνιον κάτω ἕλκεται, ὄσσε καλύπτον: vbi Euftathius fic nominari fcribit τὸ ἐπιδέρμιον ὃ ἐπιχαλᾶται τοῖς τῶν λέοντων ὀφθαλμοῖς, καὶ καλύπτει αὐτούς: *cuticulam, qua laxata feu demiffa, leones oculos obducere folent*: videri autem vocabulum derivatum ἀπὸ τοῦ σκύζεσθαι: quoniam in ira potiffimum eam cuticulam oculis obducant, ne vifis ictibus extimefcant. Theocr. Idyll. XXXI. Herculi quoque ἐπισκύνιον tribuit: Τοῖον ἐπισκύνιον βλοσυρῷ ἐπέκειτο προσώπῳ, ac Ruff. Ephef. De partibus hum. corporis — αἱ δὲ ἔσχαται τοῦ μετώπου ῥυτίδες, ἐπισκύνιον· ὅπερ ἐπάγομεν τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἣν πρὸς ἑαυτοὺς φροντίζωμέν τι ἢ αἰδώμεθα. Idem ibidem addit, alios ἐπισκύνιον nominare τὸ ὑπὸ τὰς ὀφρύας σαρκῶδες. *Sylb.* Interpr. *veficulae quafi appenfae*; funt ex Arift. fupra p. 128.

128. Ὀφρύες τε τραχεῖαι) Mallem, *fupercilia confragofa, contracta, feuera.* Duos enim motus fuperciliorum agnofcit Cic. de off. L. I. c. 41. *remiffionem* et *contractionem*, quibus tertium motum addit Quinct. L. XI. c. 3. *deductionem*, nam dicit: *Ira contractis, triftitia deductis, hilaritas remiffis oftenditur.*

τὸ δὲ βλέμμα αὐτῶν τραχὺ, [129](καὶ) πικρὸν ἀφ' ἑαυτοῦ ὑπάρχει, χείρονα ταῦτα τῶν ῥηθέντων σημεῖα. Ὅσοις ὀφθαλμοῖς [130]ἡδονὴ καὶ γέλως ἐνοικεῖ, οὐ πολύ εἰσιν ἐπαινετοί. Εἰσὶ γὰρ τὰ ἐν τούτοις δολεροὶ, κρύπτοντες τὸν νοῦν, καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν, κακομήχανοί τε καὶ κακοῦργοι. Ὅσοι δὲ ἅμα τῷ γέλωτι [131]ὑποβλέπουσιν, [132]καὶ ξηροί εἰσιν ἅμα, κακίστων ἀνδρῶν τὸ σημεῖον. Ὀφθαλμοὶ κοῖ-

oculi ipſorum autem confragoſi, et ſeueri inde facti ſunt, deteriora haec praebent ſigna, vt iam dicta. In quorum oculis voluptas et riſus inhabitat, non ſunt laudandi. Nam doloſi ſunt praeterea, et celantes ſenſa animi, mala molientes et operantes. Quicumque autem ſimul cum riſu limis aſpiciunt oculis, qui ſicci aeque ſunt, peſſimos adumbrant viros.

P 2

129. Καὶ) Incluſa καὶ ex Adamantio addita eſt. *Sylb.*

130. Ἡδονὴ καὶ γέλως) *Hilaritas et riſus.* Non in vniverſum riſus eſt improbandus, ſed immodicus tantum, qui arrogantiae, proteruiae ac contemtus aliorum ſignum eſt. Vnde Plato de Legib. L. III. c. 10. praecipit: Ἀλλὰ μὲν οὐδὲ φιλογέλωτας δεῖ εἶναι. Σχεδὸν γὰρ ὅταν τὶς ἐφίῃ ἰσχυρῷ γέλωτι, ἰσχυρὰ καὶ μεταβολὴν ζητεῖ τὸ τοιοῦτον. *Sed neque in riſum nimium profuſos nos eſſe oportet. Nam effuſum riſum mutatio ſequitur.* Quid quod riſus ita debet eſſe temperatus, *vt laetitia et triſtitia nimia compreſſa honeſto in habitu ſe contineant* ex Platonis ſententia de LL. L. V. c. 8. καὶ ὅλην, ait, περιχάρειαν πᾶσαν ἀποκρυπτόμενον καὶ περιωδυνίαν, εὐσχημονεῖν πειρᾶσθαι. Riſus enim nimius, et animi, et iudicii leuitatem prodit.

131. Ὑποβλέπουσιν) *Limis oculis aſpiciunt*, quales ſunt cupidorum, contemtorum et iratorum.

132. Καὶ ξηροὶ) Haec tranſponuntur ſic in edit. Rom. εἰσὶν καὶ ξηροὶ ἅμα.

κοῖλοι γέλωτα ἔχοντες, κακόν τι βουλέυεσθαι τὸν ἄνδρα μαρτυροῦσιν. Εἰ δὲ ἀνεωγμένους καὶ [133] σεσηρότας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντές εἰσί τινες, αἱ πράξεις αὐτῶν εἰς ἄνομα ἔργα συντελοῦνται. Τοὺς δὲ πάνυ [134] ἀνεωγμένους καὶ γελῶντας ὀφθαλμοὺς ἔχοντας ἄνδρας, ἐπιβουλοτέρους μαρτυροῦσιν. Εἰ δὲ ξηροί εἰσιν, ἄπακα μὲν ἤθη, καὶ κακῶν ἀπάθειαν δηλοῦσι, μάταιοι δὲ, καὶ ἄστοργοι, καὶ ἀκόλαστοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι. Ὀφθαλμοὶ [135] μειδιῶντες ἅμα ὑγρό-

Oculi caui ridentes innuunt virum mali quid moliri. Apertos vero si quidam habent oculos ac hiantes, illorum actiones ad iniustitiam tendunt. Qui vero valde apertos et ridentes oculos nanciscuntur, insidiosos designant viros. Si vero sicci sunt, produnt quidem mores non prauos, et malorum affectuum carentiam, sunt tamen tales vani, amoris naturalis expertes, et libidinosi. Oculi subridentes cum

133. Σεσηρότας) *Hiantes*, Σαίρειν enim dicitur de hominibus, qui sunt ore hianti et dentibus renudatis, ita vt ridere videantur, v. Theocr. Idyll. VII. v. 19. καί μ' ἀτρέμας εἶπε σεσαρὼς Ὄμματι μειδιόωντι; apud Nostrum ad oculos quoque transfertur.

134. Ἀνεωγμένους) *Apertos*, aperti autem oculi hoc loco sunt, non ex explicatione, quae fit in palpebra, sed in pupilla ipsa, eiusque obtutu.

135. Μειδιῶντες) *Subridentes*, modicum nam ac decentem lenemque notat risum, v. Hom. hymn. 8. in Vener. v. 2. sq. Ἐφ' ἱμερτῷ δὲ προσώπῳ Αἰεὶ μειδιάει, καὶ ἐφ' ἱμερτὸν φέρει ἄνθος, *amabili autem facie Semper subridet et amabilem fert florem.* Et Il. Ψ'. v. 555. sq. μείδησεν δὲ ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς, χαίρων Ἀντιλόχῳ. *Risit autem pedibus fortis diuus Achilles Gratulans Antilocho.* Et probe tenenda Ouid. de arte am. L. III. v. 283. sq. verba: *Sint modici rictus, sint par-*

ὑγρότητι, βλέφαρα ἀνειμένα, [136] μέτωπον μακρὸν, τὰ ἀμφότερα λαγαρὰ ἤθη δηλοῦσι· δίκαιοι, ἥμεροι, εὐσεβεῖς, φιλόξενοι, συνετοὶ, εὔβουλοι, εὐμαθεῖς, ἔρωτος πλήρεις τοὺς ἄνδρας μαρτυροῦσιν. Ὀφθαλμοὶ [137] σκυθρωπάζοντες ἅμα ὑγρότητι, πτερνιστὴν ἢ φιλοτέχνην ἄνδρα μαρτυροῦσιν. Ἐὰν δὲ

humiditate, palpebrae mobiles in longa fronte, haec ambo laxos mores notant: iusti, mansueti, benefici, hospitum amici, prudentes, bene consulentes, dociles, ac pleni amoris sunt viri. Oculi austeri ac humidi, virum supplantantem, aut artium amicum designant.

vae vtrimque lacunae. Et summos dentes ima labella degat.

136. Μέτωπον μακρὸν) Ambigua et soloeca est lectio. Rectius ex Adam. I. Κεφ. ιδ'. μέτωπον μαλακὸν, τὰ ἀμφὶ βλέφαρα λαγαρὰ, τὰ ἤθη δικαίους, ἡμέρους, et sic deinceps positis scilicet accusatiuis pro nominatiuis. *Sylb.*

137. Σκυθρωπάζοντες) Duplicem obtutum notat haec vox, *morosum et austerum*, et *seuerum.* Per humiditatem h. l. et austeritas, et seueritas temperatur. Et hi duo significatus h. l. admittendi ratione φιλοτέχνιας, seueritas quidem ob humiditatis coniunctionem, qualis in Attico fuit, de quo Corn. N. c. 15. in eius vita: *Eius comitas non sine seueritate erat, neque grauitas sine facilitate: vt difficile esset intellectu, vtrum eum amici magis venerentur, an amarent.* Alter significatus ad πτερνιστὴν *supplantatorem* pertinet, πτερνίζειν autem idem est ac ὑποσκελίζειν *supposito pede aliquem in terram deiicere*, quod de pugilibus vsurpatur: hoc loco notat *aliquem insidiose circumuenire*, et crudelitas humiditate, quae astutiam produxit, temperata est. Et in bono sensu supplantare de μετοδέιαις occurrit. Cic. de offic. L. III. c. 10. *Contendere debet quam maxime possit, vt vincat, supplantare eum, qui cum certet, ac nullo modo manu pellere debet.*

δὲ συμβῶσι, καὶ αἱ ὀφρύες εἰσὶ [138] κεχαλασμέναι, καὶ τὸ μέτωπον χαλαρὸν ἅμα τῇ σκυθρωπότητι, πιστοῦ ἀνδρὸς τὰ σημεῖα, εὐσεβοῦς τε, καὶ εὐβούλου, καὶ σωφρονός. Ξηροὶ δὲ ὀφθαλμοὶ [139] λυπηρὸν βλέποντες, φιλοφροσύνης εἰσὶ πλήρεις. Εἰ δὲ τὸ μέτωπον εἴη τραχὺ, καὶ βλέμμα ἀτενὲς, βλέφαρα ὀρθὰ, [140] ἀγριοβουλον ἄνδρα σημαίνουσι, πᾶν ἔργον ποιῆσαι σπεύδοντα, καὶ οὐδὲν τῶν κακῶν φειδόμενον, ἀλλ' ὥσπερ ὑπ' ἀνάγκης ἐλαυνόμενον,

Si vero conniuent, et palpebrae sunt tuberculis obsitae, et frons valde laxa cum austeritate; haec signa sunt viri fidi, benefici, prudentis et sapientis. Sicci vero oculi tristi aspectu, comitate pleni sunt. Si autem frons est scabra, oculi fixi, et palpebrae rectae, tunc indicat virum valde prudentem, qui omne opus perficere studet; et nihil malis remittit, nisi a necessitate cogatur, et sic vide-

138. Κεχαλασμέναι) *Tuberculis obsitae*, posses etiam reddere *laxae*. Sed χαλασμέναι ὀφρύες sunt palpebrae χάλαζα laborantes, quae oritur ex humore lento ibi concreto. Ergo ὀφρύες κεχαλασμέναι, sunt palpebrae, in quibus tubercula parua mobilia sunt, quae digito huc vel illuc impelluntur, conduntur que aliquando sub cute, nonnumquam sub cartilagine, κριθαῖς similia, sed non eiusdem figurae. Grandini sunt quoad figuram rotundam et pellucidam similia et ex iis, si dissecantur, humor emanat similis oui candido, v. Gal. in Isag. T. IV. p. 8.

139. Λυπηρὸν) Est etiam sic apud Adamant. I. Κεφ. ιε. alioqui maluerit fortasse aliquis λιπαρὸν. *Sylb.* Praeferrem tamen λιπαρὸν, quia *pulcrum oblitum cum siccitate coniunctum* indicat, qui comitati conuenit.

140. Ἀγριοβούλον) Mallem vel ἀριστόβουλον, vel ἀνδρόβουλον propter sequentia, nam ἀγριοβούλον mihi suspecta vox videtur.

μενον, οὕτω πᾶν τὸ αὐτῷ δοκοῦν πληροῦν σπεύδοντα. Ὀφθαλμοὶ [141] συγκλειόμενοι, καὶ πάλιν ἐπανοιγόμενοι, ἐπίβουλον καὶ ἐπίτριπτον ἄνδρα σημαίνουσι. Καὶ εἰ μὲν ὑγροί εἰσι, φροντιςὴν καὶ φιλοτέχνην. Εἰ δὲ [142] τρόμος αὐτοῖς ἐςὶ, καὶ ἅμα ὠχρότης, μανίαν ἢ ἐπιληψίαν δηλοῦσι νοσεῖν τὸν ἄνδρα. Ὅσοις δὲ ὀφθαλμοῖς [143] ἡ τάσις ἐςὶν ἀεὶ, εἰ μὲν πρὸς τὸ συγκλείεσθαι ὑποῤῥέοιεν, καὶ εἰς τὸ ἄνω χωροῦσιν, ἀκόλαςον, μάταιόν τε, καὶ μαινόμενον ἄνδρα μαρτυροῦσιν. Εἰ δὲ καὶ ὑγροὶ ὄντες, εἰσὶ καὶ ὀρθοὶ, καὶ συγκλείονται μετὰ μεγέθους, καὶ τοῦ [144] εὐλαμποῦς, καὶ μετώπου λείου, εὐλαβῆ

tur ipsi omne festinanter implendum esse. Oculi vero se claudentes, et rursum aperientes, insidiosum et perditum notant virum. At si humidi sunt, prudentem ac artium amicum. Si autem simul tremunt, ac pallidi sunt, mania et epilepsia laborantem indicant virum. Quibuscumque autem oculi ita semper sunt extensi, vt ad claudendum se vergant, et ad sursum tollendum, hi libidinosum, vanum ac insanum ostendunt virum. Verum si sunt humidi et erecti, et clauduntur, si vna magni sunt et splendentes, et frons laeuigata est,

P 4

141. Συγκλειόμενοι) Arist. p. 156. habet σκαρδαμύκτω, et timiditatis facit notam.

142. Τρόμος) Hippocr. de hoc motu voce ὑποστρέφεσθαι vtitur in Progn. S. II. p. 4.

143. Τάσις) *Extensio* illa ex humiditate oculi est deducenda, quae molles affectus indicat.

144. Εὐλαμποῦς) Mallem, *Egregium splendorem emittentes*, qui neque irati, neque libidinosi, sed bene va-

βῆ ἄνδρα σημαίνουσιν, εὔβουλόν τε, καὶ φιλομαθῆ· [145] γλυκύνουν τε, καὶ ἐρωτικὸν ἄνδρα σημαίνουσιν. Εἰ δὲ ξηροί εἰσι, [146] θρασὺν, κακομήχανόν τε, καὶ ἄδικον σημαίνουσιν. Ὁ δὲ τὸ μέτωπον ἔχων τραχὺ, ὀφρῦς τε [147] συντετραμμένας, [148] βλέφαρα σκληρὰ, πεπηγότα, ἀγριώτερος τὸν θυμὸν, τολμᾶν ἑτοιμότερος, [149] χαυνούμενος τοῖς ἐπαίνοις, καὶ ταῖς

tunc indicant circumſpectum, prudentem et litterarum amantem virum: ſed etiam notant animo hilarem et amatorem. Si autem ſunt ſicci, proteruum, et malorum artificem, et iniuſtum ſignificant. Qui autem habet frontem aſperam, ſupercilia concurrentia, palpebras rigidas atque fixas, talis vir eſt quoad animum ferocior, ad audendum paratior, propter

lentis et corporis robore inſtructi prae ſe ferunt imaginem.

145. Γλυκύνουν) *Animo hilarem*, mallem, *qui oblectationibus deditus eſt*, quae et animum et corpus afficiunt, v.c. ludis ſcenicis, iocis, libris laſciue conſcriptis, ſaltationibus, et quae hilaritati, voluptatique inſeruiunt. Forte γλυκύνοες non iniuria delicatulos noſtra aetate, comas vnguento bene olente, pulvereque gratiſſimum odorem ſpargente conſpergentes, et totum corpus balſamo et aquis odoriferis illinentes deſignant.

146. Θρασὺν) Haec vox h. l. in primario ſuo ſignificatu accipitur, *temerarium audacem*, et ſic Ammon, de diff. voc. etiam dicit. Θράσος μὲν γάρ ἐστιν ἡ ἄλογος ὁρμή.

147. Συντετραμμένας) Rectius συνεστραμμένας ex Adam. I. Κεφ. ιϛ'. *Sylb. Collecta*, vel etiam *contracta*, quae ſeueritatem indicant.

148. Βλέφαρα σκλ.) *Palpebras rigidas*, quae ex ſiccitate fiunt nimia, nam natura ſua palpebrae ſunt membranae ex pericranio deductae, et muſculis exilibus conſtantes, adeoque ſiccae; quae ſiccitas modum excedens rigiditatis cauſa fit.

149. Χαυνούμενος) Eodem

ταῖς τιμαῖς· [150] πειθόμενος δὲ ἐν δώροις ὁ τοιοῦτος ἀνήρ. Ὅσοι δὲ τὰ βλέφαρα οὐκ ἔχουσιν ὀρθὰ, οὐδὲ τὰς ὀφρῦς ἀκλινεῖς, ἀλλὰ τρόμος αὐτοῖς ἔνεστι, καὶ ὄμμα ἅμα καὶ τὸ βλέμμα ὑποκινεῖται, οὗτοι, ἀνδρόγυνοι ὄντες, ἄνδρες εἶναι βιάζονται. Ὀφθαλμοὶ πυκνὰ [151] ἐπιμεγαλα ἀνοιγόμενοι, καὶ ἅμα ἱστάμενοι ὡς νοοῦντες, τὴν αἰτίαν αὐτῶν δηλοῦσι, καὶ τὴν ἔννοιαν. Δηλοῖ καὶ αὐτοὺς τὸ ξηρὸν, τὸ ὑγρὸν, τὸ λαμπρὸν, τὸ μαλακὸν, τὸ ἔκλαμπρον, τὸ

laudes et honores inflatus, et omnem ſpem in donis collocat. Quicumque autem neque palpebras rectas habent, neque ſupercilia deflexa, ſed iis ineſt trepidatio, ita vt oculus ſimul et obtutus moueatur, eiuſmodi ſunt androgyni, qui ſe viros eſſe cogunt. Oculi creberrime et valde aperti, et ſimul ſtantes, ſicut cogitabundi, eamdem cauſam produnt, et cogitationes. Manifeſtat quoque illos, ſiccum, humidum, ſplendidum, molle, lucidum, obſcurum,

P 5

ſenſu vtitur Plutarch. de liberor. educ. c. 12. Χαυνοῦνται γὰρ ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἐπαίνων καὶ θρύπτονται. *Inflantur laudum encomiis nimiis atque corrumpuntur.*

150. Πειθόμενος) *Omnem ſpem in donis collocat*, ſcilicet a natura ſibi conceſſis, ex Stoicorum placito: *Sapientis felicitatem pendere ex ſe ipſo, non a rebus externis et fortuitis, eumque in ſe omnia poſita habere.* V. Cic. Parad. II. c. 1. *Nemo poteſt non beatiſſimus eſſe, qui eſt totus aptus ex ſeſe, quique in ſe vno ponit omnia*; et ad Fam. L. V. ep. 13. *Quam laudem ſapientiae ſtatuo eſſe maximam, non aliunde pendere, nec extrinſecus, aut bene, aut male viuendi rationes ſuſpenſas habere.*

151. Ἐπιμέγαλα) Rectius ἐπὶ μέγα, Adam. I. Κεφ. ιζʹ. *Sylb.*

τὸ σκοτεινὸν, τὸ μέγα, τὸ μικρὸν, τὸ κοῖλον, τὸ ὑψηλὸν, τὸ ἀτενὲς, καὶ [152] τὰ ἄλλα ἄττα ἐπὶ τούτοις πολλάκις εἴρηται. Ὅσοι οὖν ἀεὶ ὀφθαλμοὶ ἀνεῳγμένοι εἰσὶ, [153] σκοτεινοὶ ὄντες, καὶ ὑγροὶ, φροντιςὰς δηλοῦσιν ἄνδρας. Εἰ δὲ πρὸς τούτοις [154] ἥμερον βλέπουσι καὶ χρηςοὺς σημαίνουσιν. Ὀφθαλμοὶ ἐκπεπετασμένοι ξηροὶ, μαρμαρύσσοντες καθαρὸν καὶ λάμποντες, ἀναισχύντους καὶ παντόλμους δηλοῦσιν ἄνδρας. Ὀφθαλμοὶ [155] σκαρδάμυκτοι,

magnum, paruum, cauum, altum, et fixum, aliaque, de quibus iam dictum eſt ſaepius. Igitur quibuſcumque oculi ſemper ſunt aperti, et obſcuri aeque ac humidi, prudentes habentur viri: Si vero manſueto inſuper ſunt obtutu, ſimul frugales notant. Oculi explicati, ſicci, ſplendentes pure, et lucentes, impudentes et omnia conantes indicant viros. Oculi

152. Τὰ ἄλλα) Ed. Rom. τ' ἄλλα habet.

153. Σκοτεινοὶ) *Obſcuri*, id eſt, nubili cum triſtitia, ex retractione, qua in profundum recedit repraeſentatio animi.

154. Ἥμερον) *Manſuetum*, vel retractum aſpectum, qui oritur ex affectuum cohibitione.

155. Σκαρδάμυκτοι) Legendum vel σκαρδαμύκται, vel σκαρδαμυκτικοί. Adam. I. Κεφ. ιη'. habet σκαρδαμύττοντες. *Sylb.* Plin. ſignum timiditatis quoque nictationem ſtatuit, H. N. L. XI. 37. (54) *Pleriſque vero naturale, vt nictari non ceſſent, quos pauidiores accepimus eſ.* Ariſt. hiſt. anim. L. I. c. 9. Nictationum autem officium in genis, quas ea de cauſa natura dedit, ceu vallum quoddam viſus et prominens munimentum contra occurſantia animalia, aut alia fortuito incidentia. Crebriorum autem nictationum cauſa eſt cutis mollities, quae genis obducta eſt, v. Ariſt. de part. anim. L. II. c. 13.

μυκτοι, δειλίας κατήγοροί εἰσιν. Ἐπίβουλοι δὲ καὶ οἱ τοιοῦτοι, καὶ δόλον κρύπτοντες· ἢ κακόν τι κρυπτὸν ἀρτύουσιν οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες. Αὐτοὶ δὲ οὗτοι, [156] διάστροφοι, ἢ ὕπωχροι ὄντες, μωρίαν δηλοῦσιν. Ὀφθαλμοὶ [157] ἀσκαρδάμυκτοι, δεινὸν βλέποντες, κακόν τι μηχανᾶσθαι τὸν ἄνδρα κατηγοροῦσι. Πράως δὲ ἐρῶντες, καὶ νοτίδος ἐνούσης, φροντιστὴν ἄνδρα, φιλομαθῆ, ἐρωτικὸν, ἥμερα ἤθη κεκτημένον σημαίνουσι. Ὅσοι δὲ ἀσκαρδαμύκτοι ὄντες, ὠχροὶ, ἢ [158] φοινικοῖ φαίνονται, ἅμα ξηρότητι,

conniuentes, arguunt timiditatem. Verum tales quoque ſunt inſidioſi, et fraudem celantes, vel malum aliquod latens ornantes. Verumtamen ii ipſi ſi ſunt obliqui et ſubpallidi, fatuitatem produnt. Oculi non conniuentes, truci viſu, arguunt aliquem malum aliquod parare Si autem facile eriguntur et humiditas ipſis ineſt, virum prudentem, docilem, amabilem, et modeſtis moribus praeditum declarant. Quicumque autem non ſunt conniuentes, pallidi, aut rubri apparentes,

156. Διάστροφοι) *Obliqui* nimirum neruos valde affici declarant.

157. Ἀσκαρδάμυκτοι) *Non conniuentes*, ἀσκαρδαμύσσειν eſt, inconniuenter aſpicere et oculis eſſe fixis et inconcluſis, quod fit a duriore palpebra, quae calidioris et ſiccioris naturae nota eſt. Sic Caius habuit rigentes v. Suet. in Calig c. 50. et Plinius commemorat in Caii principis ludo *duo fuiſſe gladiatores, qui contra comminationem aliquam non conniverent, et ob id inuicti. Tantae hoc difficultatis eſt homini.* Sub finem pro σημαίνουσι ed. Rom. habet σημαίνει.

158. Φοινικοῖ) In exemplari eſt φονικοὶ: minus apte. Φοινικοῖ petitum ex Adam. I. Κεφ. κη. atque ita paulo poſt ἐπιφοινίσσουσι. *Sylb.*

τι, κακίαν, καὶ μάχην, καὶ [159] ὀργὴν, ἢ δαιμονικὴν κακότητα, ἢ μωρίαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσι. Εἰ δὲ τοιοῦτοι ὄντες, αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς [160] περιδινοῦνται, μανίᾳ καρτερᾷ συνέχονται. [161] Ἡ κύστις [162] ὀφθαλμοῦ κατώθεν προσκειμένη, οἰνόφλυγας, καὶ ὑπνηλοὺς ἄνδρας σημαίνει. Εἰ δὲ καὶ ἄνω οὐχὶ κάτω πρόσκειται μόνον, ὁμοίως σημαίνει. Ὅσοι ὀφθαλμοὶ [163] ὑποφοινίσσουσιν, εἰ μὲν ἅμα ξηρότεροι,

ſimul cum humiditate, malitiam, et contentionem, et iram, aut malitiam daemoniacam, aut fatuitatem oſtendunt. Si autem hi oculi in gyro inuicem circumaguntur, violenta corripiuntur mania. Si veſicula oculi deorſum eſt directa, vinoſos et ſomnolentos viros declarat. Si autem ſurſum tantum, non autem deorſum directa eſt, idem aeque ſignificat. Quibuſcumque oculi ſubrubri ſunt, et quidem

159. Ὀργὴν) Idem in vniverſum de ἀσκαρδαμύκτοις dicit Hippocr. Epid. L. II. S. VI. ἀσκαρδαμύκτοι, ὀξύθυμοι. *Qui inconniuentibus oculis intuentur, irae ſunt admodum praecipites.*

160. Περιδινοῦνται) Parum recte in eodem exemplari περιδένυνται. *Sylb.* Praecipue in conſenſum trahuntur nerui optici, qui ſic in mania inflectuntur ac contorquentur, vt ſpiritibus animalibus denegetur tranſitus.

161. Ἡ κύστις) Vide Ariſt. ſupra p. 127.

162. Ὀφθαλμοῦ κ.) Adam. habet 1 l. ὀφθαλμοῖς κάτω προσκ. *Sylb.*

163. Ὑποφοινίσσουσιν) Supra apud Ariſtot. p. 143. eſt ἐπιφοινίσσουσι, *ſupererubeſcunt, ad purpureum colorem vergunt*, vehemens ira hac voce indicatur de qua Perſ. Sat. III. v. 116. *Nunc face ſuppoſita, feruefcit ſanguis, et ira, Scintillant oculi: diciſque faciſque quod ipſe Non ſane eſſe hominis, non ſanus iuret Oreſtes*

ροι, πολλὴν ὀργὴν ἔχειν τὸν ἄνδρα κατηγοροῦσιν· εἰ δὲ ὑγρότεροι, οἰνόφλυγα σημαίνουσι. [164] Γλαυκότης ὀφθαλμῶν, ἀγριώτερον ἄνδρα δηλοῖ. Γλαυκὰ γὰρ τῶν [165] ἀλόγων ζώων τὰ πλείονα· τὰ δὲ ἥμερα μελανώτερα ποῦ εὑρήσεις. Τῶν δὲ γλαυκῶν τὸ μὲν λίαν λευκὸν, δειλόν· τὸ δὲ χολῶδες, ἄγροικον ὄντα δηλοῖ. Τὸ δὲ ταῖς ἐλαίαις κατὰ τὴν χροιὰν ὅμοιον, δυνατὸν ἄνδρα δηλοῖ. Τοῦ γε μὴν μέλανος, τὸ μὲν [166] πάνυ μέλαν, δεινόν τε, καὶ δολερόν· τὸ δὲ [167] ὑπόξανθον, ἰσχυρόν τε, καὶ μεγαλόψυχον. Τὰ μαρμαρύσσοντα ὄμματα [168] μεγαλο-

simul ficciores, indicant magnam viri iracundiam: fi vero humidiores, vinofitatem. Oculi glauci ferocem virum manifeftant. Plurima enim animalia ratione carentia glaucos habent oculos: vbinam vero mitiora et nigriora inuenies. Inter glaucos vero, fi valde albus eft, timidum; fi vero fuluus eft, inurbanum effe declarat. Similis vero quoad colorem oleae, potentem virum prodit. At vero quoad nigrum, fi valde niger eft, nefarium et infidiofum; fubflauus, fortem et magnanimum. Oculos conniuentes et alte

164. Γλαυκότης) Vide fupra Ariftot. p. 145. not. 164.

165 Ἀλόγων ζώων) Plin. H. N. L XI. c. 37. (53.) fpeciem animalium ponit: Et *equorum quibufdam glauci.* Et (54.) *Diuo Augufto equorum modo glauci fuere.*

166. Πάνυ μέλαν) Paulo aliter Arift. p. 145.

167. Ὑποξάνθον) Ariftot. p. 145. vocat ἄγαν μέλανες κλίνοντας πρὸς τὸ ξανθὸν χρῶμα.

168, Μεγαλοχροίας) Rectius μελανοχροίας: et mox κλεπτοσύνας. Apud Adam. I. Κεφ. ιγ'. certe μέλανες eft, κλεπτοσύνης autem vocabulum apud eumdem legitur L. II. Κεφ. ιη'. *Sylb.*

γαλοχροίας ἔχοντα χαίροντα ἄνδρα εἰς κλεψοσύνας σημαίνει. [169]Ὀξεῖς ὀφθαλμοὶ, ταραχώδεις, ἅρπαγας σημαίνουσιν. Οἱ δὲ λεπτοὶ ὄντες, τὰ βλέφαρα ἐπιβάλλοντες, [170]ἀνδρόγυνον τὸν τοιοῦτον σημαίνουσιν. Οἱ δὲ τὸ ἕτερον τῶν βλεφάρων [171]ὑποβάλλοντες, καὶ ἀνατρεπόμενοι ἀμαυρότητα, πράως τε, καὶ [172]μαλακῶς βλέποντες, [173]φανταστὴν, καλλωπι-

coloratos qui habet, esse censetur vir qui furacitatibus delectatur Acuti oculi trementes, raptores indicant. Exigui oculi immissi sub palpebris, androgynum indicant. Qui vero vnam palpebrarum attollunt, et conuertendo alteram obscurant, facile et molliter videntes, visiones concipientem, nimii

269. Ὀξεῖς) Arist. vocat εὐκινήτους ὀφθαλ. κ. τ. λ. p. 155. vide not. 203.

170. Ἀνδρόγυνον) Quem et ἑρμαφρόδιτον vocant, de quo multae exstant fabulae quas non apponimus, ne crambem bis coctam recoquere videamur, h. l. notat mollem.

171. Ὑποβάλλοντες) Apud Adam. l. Κεφ. κ'. ἐπιβάλλοντες καὶ ἀνατρεπόμενοι ἅμα ὑγρότητι. *Sylb.* Neque enim video, quid per ἀμαυρότητα designare voluerit, quae statum morbosum, totiusque in oculo lucis impedimentum notat, et non cum sequentibus conuenit.

172. Μαλακῶς) Adam. habet l. l. μαλθακῶς.

173. Φανταστὴν) Reponendum censeo φαντασιαστὴν, pro barbara et inusitata voce φ. Notat vero: *Visiones habentem.* Visiones autem fiunt vel ope nerui optici et imaginationis nimiae, vel per effusionem humiditatis, quae posterior causa huc referenda est, firmans simul Sylb. lectionem supra ὑγρότητι. Haec effusio efficit vt v. c. videamus volitantes ante oculos quasi muscas, vel saltantes formicas, et interdum singula gemina conspiciuntur, qualis fuit morbus شَتِي, cuius meminit Abenzoar Lib. I. cap. I. tr. 8.

λωπιστὴν, καὶ μοιχὸν τὸν ἄνδρα σημαίνουσιν. Ἕτεροι δὲ καὶ [174]τὰ μέσα τῶν βλεφάρων συμμύουσι καὶ καθέλκουσι, τὰ δὲ ἀμφοτέρωθεν ἀνασπῶσι καὶ ἅμα ὡς φοβούμενοι. Μοιχοὶ καὶ αὐτοὶ δηλονότι εἰσὶν οἱ ἄνδρες.

ζ. ΠΕΡΙ ΩΤΩΝ.

[1] Ὦτα μεγάλα, ἀναίσθητον ἄνδρα σημαίνει. [2] Ὦτα δὲ μικρὰ, κακοήθη καὶ πανοῦργον ἄνδρα δηλοῦσιν. Ὦτα μικρὰ ἑστηκότα, καὶ ὥσπερ κυνῶν ὑπάρχοντα, μωρὸν ἄνδρα κατηγοροῦσιν. Ὦτα [3] τετράγωνα,

cultus ſtudioſum et adulterum notant. Alii vero, qui mediis palpebrarum conniuent, et diducunt, eaque ab vna ad alteram partem attollunt ſicut timidi, eiuſmodi viri, vti conſtat, adulteri ſunt.

VII. De auribus.

Aures magnae, virum ſenſu deſtitutum notant. Aures paruae, paruis moribus praeditum et maleficum produnt. Exiguae aures arrectae ſicut canum, fatuum arguunt. Aures

174. Τὰ μέσα) Huic obtutui et motui palpebrarum, rectus obtutus, palpebrarum recta motio opponitur, quam commendat Salomo Prou. IV. 25.

1. Ὦτα μεγ.) Eiuſmodi Ariſtot. p. 138. tribuit aſinis, ſtupiditatiſque facit indices. Alex. ab Alex. L. II. c. 19. idem innuit: *Magnas auriculas ſtultum deſignare voluerunt, et loquacem.*

2. Ὦτα δὲ μ.) Tales ſimiales vocat Ariſt. p. 137.

3. Τετράγωνα) Hanc vocem non addit Ariſt. p. 138. ſed tantum ὦτα μέτρια, et in hiſt. anim. L. I. c. 11. μέσα appellat.

γωνα, μέγεθος αὔταρκες ἔχοντα, ἀνδρεῖον, καὶ καλὸν μαρτυροῦσι τὸν ἄνδρα. [4] Ὦτα διαγεγλυμμένα, συνετὸν ἄνδρα δηλοῦσιν. Ὦτα διάγλυφα καὶ [5] στρογγύλα, εἰ καὶ λίαν εἰσὶν, ἀμαθῆ δηλοῦσιν. Ὦτα στενὰ καὶ μακρὰ, [6] βάσκανον καὶ κακοήθη ἄνδρα κατηγοροῦσι.

η. ΠΕΡΙ ΡΙΝΩΝ.

Ῥινὸς τὸ ἄκρον λεπτὸν ὑπάρχον, [1] ἐπιζέειν τοῦ ἀνδρὸς

quadratae magnitudinis sufficientis, fortem et probum indicant virum. Aures caelatae, prudentem virum notant. Caelatae et rotundae, sunt signa valde indocilis viri. Coarctatae et longae aures, fascinatorem et maleficum arguunt.

VIII. De nasis.

Tenuis si nasi extremitas est, feruentem viri

4. Ὦτα διαγ.) *Aures caelatae*, quae scilicet ratione externi habitus sic conspiciuntur conchae mytuli similes. Prudentem autem virum notare possunt, quia ad sonos recipiendos sunt aptissimae, et organum bene constitutum sensorium aeque ac internos sensus rectos arguunt.

5. Στρογγύλα) Adam. II, Κεφ. κέ. Τὰ δὲ ἀδιάγλυφα καὶ στρογγ. *Sylb.* Praeferenda vtique haec lectio et hanc ob caussam, quia experientia teste per compressionem, quae fit in infantili aetate per fascia, caelatura interdum perit, et torpor his partibus inducitur.

6. Βάσκανον) *Fascinatorem*, posses etiam reddere *obtrectatorem*, *inuidum*. Magis tamen probatur prior interpretatio ob autoris in superstitionem propensum animum, quem aliis ex locis cognoscere licet.

1. Ἐπιζέειν etc.) *Feruen-*

δρὸς τὴν ὀργὴν σημαίνει. Παχὺ δὲ καὶ χθαμαλὸν, [2] μιαρὸν ἄνδρα δηλοῖ. [3] Ῥινὸς τὸ ἄκρον ἁδρὸν, καὶ ἀμβλὺ, καὶ στρογγύλον, καὶ καρτερὸν, ἀνδρείου καὶ μεγαλοψύχου ἀνδρὸς τὸ σημεῖον. Ὥσπερ λεόντων γὰρ τὸ σημεῖον, καὶ κυνῶν τῶν γενναίων. [4] Ῥὶς μακρὰ καὶ λέπτη, ὀρνιθῶδες. Τοιαῦτα γὰρ καὶ τὰ τοῦ ἀνδρὸς ἤθη. Τῆς ῥινὸς τὸ πρὸς τὸ μέτωπον εἰ [5] διώρθωται, καλὸν, καὶ ἀνδρεῖον, καὶ συνετὸν ἄνδρα σημαίνει. Τὸ δὲ ἐναντίον τούτου, θηλυδρίαν καὶ ἀμαθέστερον σημαίνει τὸν ἄνδρα. Εὐθύ-

iram notat. Craſſus et complanatus, flagitioſum manifeſtat Naſi extremitas craſſa, obtuſa, rotunda et magna, viri fortis et magnanimi ſignum eſt: ſicuti et leonum et canum generoſorum eſt indicium Naſus longus et ſubtilis, auibuſque ſimilis, tales quoque mores indicat. Si naſi extremitas vſque ad frontem recta procedit, fortem et prudentem indicat virum. Si autem contraria eſt directio, effeminatum et indocilem.

tem etc. Alia de eiuſmodi naſo profert Ariſt. ſupra, p. 120. vide not. 98, et acuto naſo, et quidem recto, ſignum irae difficilioris inesse ſcribit.

2. Μιαρὸν) Μιαρὸν pro μικρὸν repoſui ex Adam. II. Κεφ. ιη: ſi quis μικρὸν malit, fruatur ſuo iudicio. *Sylb.* Μικρὸν eſt in Rom. ed.

3. Ῥινὸς τὸ ἄκρον) *Naſi extremitas*, quae hic de extremitate dicuntur, de circumferentia accipit Ariſtot. p. 120. vide ibi not. 97.

4. Ῥὶς μακρὰ) Mallem ex Ariſt. ῥὶς ἄκρα, v. p. 121. not. 98.

5. Διώρθωται) *Recta procedit*, vtitur etiam hac voce Ariſt. p. 121. et vocem γέυτην ſimul apponit.

Εὐθύτης ῥινὸς, γλώττης ἀκρασίαν τινὰ λέγει. Ῥὶς ἡ μείζων, [6] καλλίονα δηλοῖ ἄνδρα. Εἰ δὲ πάνυ μικρὰν βλέπεις, παλιμβούλου κατηγόρημα ἀνδρός ἐστιν. [7] Οἱ δὲ γρυπὴν ῥίνα ἔχοντες, μεγαλόνοες ἄνδρες. [8] Οἱ δὲ σιμοὶ, λάγνοι, καὶ μοιχοὶ ἄνδρες. [9] Μυκτῆρας ἀνεωγμένους βριαροὺς οἱ ἔχοντες, θυμώδεις καὶ δυνατοὶ, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ταύρων, καὶ τῶν λεόντων. Οἱ δὲ [10] πεφραγμένοι, μωροὺς δηλοῦσι. [11] Σκολιαὶ πάνυ ῥίνες, σκολιὰ καὶ τὰ νοήμα-

Rectitudo nasi linguae intemperantiam significat. Paruus nasus meliorem prodit virum. Si autem valde paruum conspicis nasum, ille inconstantiae argumentum est. Qui naso sunt adunco, magnanimi censentur. Quicumque simi, libidinosi et adulteri. Nares apertas et elatas habentes, animosi et fortes sunt, quomodo id in tauris et leonibus fit. Qui autem obturatas habent, fatui sunt. Admodum tor-

6. Καλλίονα) Hoc vocabulum pro ἀμείνονα vsurpatum, vt patet ex Adam. II. Κεφ. ιη΄ Sylb. Verterem, *apte et composite loquentem*, qui linguae suae temperat, ob relationem videlicet ad praecedentia.

7. Οἱ δὲ γρ.) Vide Arist. p. 121. et not. 101.

8. Οἱ δὲ σιμ.) Cf. Arist. p. 123. et ibi not. 105.

9. Μυκτῆρας) Vide Arist. p. 124. et p. 125. not. 107. loco ἀνεωγμένους habet Arist. ἀναπεπταμένους, et vocem βριαροὺς omittit, quam minime verterem *elatas*, sed *crassioris texturae*.

10. Πεφραγμένοι) *Obturatas*; id est, ad latera dilatatas corrugatasque, quas etiam nasum aduncum nominare solemus, qui subsannatoribus proprius est.

11. Σκολιὰ) *Tortuosae*, id est, nares detortae ad dextram sinistramque partem, tales homines ad alios cum indignatione quadam detestandos proni sunt.

νοήματα, καὶ τὰ ἐνθυμήματα τῶν ἀνδρῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δηλοῦσιν.

θ. ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Πνεῦμα [1] τὸ ἀεὶ ἀνατρέπον ὡς ἄπνουν, [2] Φροντιστοῦ ὑπάρχει ἀνδρός. Τὸ δὲ [3] ποταπὴ ἡ Φροντὶς, παρὰ τῶν ὀφθαλμῶν μάθε τὸ ἀκριβές. [4] Εἰ δὲ

tuosae nares, perplexe sentientes cogitantesque viros vt plurimum indicant.

IX. *De Respiratione.*

Respiratio semper lenis, et quasi exanimis, virum notat meditantem. Qualis autem sit meditatio ex oculorum obtutu accurate collige-

Q 2

1. Τὸ ἀεὶ ἀνατρ.) Pro τὰ ἀεὶ ἀνατρέπον Adam. II. Κεφ. κη. habet τὸ λίαν ἀτρεμοῦν, quomodo etiam mox sequitur, εἰ δὲ ἀτρεμὲς ᾖ: sed hoc ipsum quoque membrum ex Adamantio sic legeris rectius: εἰ δὲ ἀτρεμὲς ὂν, ἐπὶ πολὺ ἀθρόως ἐπίοι. *Sylb.* Πνεῦμα vero hoc in capite idem est ac ἀνάπνοη, quam Galenus peculiaribus libellis descripsit, de vsu inspirationis, de caussis, et de difficultate Libris III. quae extant T. III. Opp. p. 85 — 106. Duplex est differentia inspirationis 1) *lenis*, ἀβίαστος apud Gal. de caussis p. 88 b. quae in bene valentibus nullaque vehementi agitatione motis cernitur, ac solo peragitur diaphragmatis motu, et 2) βίαιος, *coacta*, quae accidit in exercitationibus paulo vehementioribus, in qua protinus omnes etiam scapularum partes simul attolli videntur, fit etiam in morbis nonnullis.

2. Φροντιστοῦ,) *Meditantis.* Caussa latet in eo, quia meditantes corpus non mouent.

3. Ποταπὴ) *Qualis sit*, v. c. an profunda, seria, iucunda etc.

4. Εἰ δὲ ατρ.) Vide supra obs. 1.

δὲ ἀτρεμὲς ᾖ, καὶ ἐπὶ πολὺ ἀθρόως λέγει, ὥσπερ [5] ἐκ παλιῤῥοίας καὶ πλημμυρίδος, λύπῃ τινὶ συνέχεται. Εἰ δὲ κεφαλῆς ἅμα ἐπικινουμένης ἐπιστενάζει, μετανοεῖν ἔοικε [6] κακόν τι ποιῶν, ἢ ἰδών. Ἐὰν [7] (δὲ) δεδορκὼς τοῖς ὀφθαλμοῖς ταῦτα (ποιῇ,) [8] προβουλεύει κακὰ μᾶλλον ἢ μετανοεῖ. [9] Πνεῦμα ἰὸν σχολῇ, καὶ ἀκτυπὶ χωροῦν, τὴν δύναμιν καλὴν

re poteris. Si autem immota eſt, et multa interdum celerrime effert, quaſi ex refluxu et inundatione humiditatis, triſtitia aliquem teneri indicat. Si autem ſimul capite inclinato ingemiſcit aliquis, videtur de male factis, aut viſis moerore affici. Si autem intenſis haec fiunt oculis, mala deliberantem magis, quam moerentem notant. Reſpiratio facilis quiete et indeſinenter procedens, boni roboris

5. Ἐκ παλιῤῥοίας) Rom. editio exhibet καὶ πολυῤῥοίας.

6. Κακόν τι) *Male factis*, qualem Iuuen. Sat. VI. v. 266. ſqq. ſic deſcribit: *Quum ſimulat gemitus occulti conſcia facti; Aut odit pueros, aut ficta pellice plorat, Vberibus ſemper lacrimis.*

7. (Δὲ etc) Incluſa ex Adamantio ſunt addita, apud quem etiam danti caſu legitur, δεδορκόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς. *Sylb.*

8. Προβουλεύει) Perperam in exemplari erat, προβουλεύει καὶ μᾶλλον εἰ μετ. *Sylb.* Talis animi ſtatus in Vlyſſe depingitur ab Hom. qui dolo occultabat animum, v. Odyſſ. Τ. v. 209. ſqq. Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς θυμῷ μὲν γοόωσαν, ἑὴν ἐλέαιρε γυναῖκα. Ὀφθαλμοὶ δ' ὡσεὶ κέρα ἕστασαν ἠὲ σίδηρος Ἀτρέμας ἐν βλεφάροισι, δόλῳ δ' ὅγε δάκρυα κεῦθε. *At Vlyſſes animo quidem lugentem ſuam miſerabatur vxorem. Oculi autem tamquam cornua ſtabant vel ferrum Tacite in palpebris, dolo autem hic lacrimas occultabat.*

9. Πνεῦμα ἴον) Adam. l. l. πνεῦμα λεῖον, σχολῇ καὶ ἀκτυπὶ χ. *Sylb.* Forte pro ἀκτυπὶ ſubſtituendum ἀκμητὶ, *ſine laſſitudine.*

λὴν ἔχειν δηλοῖ. Ὅταν δὲ [10] ὑποβρύχῃ καὶ μεγάλα [11] ἀναπνῇ, ἀγριότητα καὶ οἰνοφλυγίαν δηλοῖ. Ὁπόσοις δὲ τὰ [12] ἄσθματα ἀεὶ [13] καθάπερ εἰσδρομοῦν τὸ πνεῦμα ἐλαύνεται, ἄβουλοι, κακόθυμοι, πανεπίθυμοι, παντολόγοι οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες ὑπάρχουσιν. Ὅσοι δὲ ὑψηλὸν ἐμπνέουσι, καὶ αὐτοῖς [14] πυκνόν τε καὶ ἐλαφρὸν τὸ πνεῦμα ἐν ταῖς ῥισὶν ἐμπνεῖ,

ſignum praebet. Si autem profunda magnaque reſpiratio eſt, inurbanitatem et vinoſitatem indicat. Quibuſcumque autem anhelitus ſemper in aeris inſpiratione contingunt, illi ſunt conſilii inopes, mali animi, omnia concupiſcentes, et multiloqui viri. Quicumque autem alte inſpirant, illiſque frequenter et parum naribus ſpiritus ducitur, hi

10. Ὑποβρύχῃ κ. μ.) *Profunda magnaque*, quae nimirum fit ex nimia celeritate in loquendo et agendo, cuius effectus Cicero de off. L. I. c. 36. tradit: *quae quum fiunt*, ait, *anhelitus mouetur*, *vultus mutantur*, *ora torquentur*, quae belle inurbanitatem, ac vinoſitatem deſcribunt.

11. Ἀναπνῇ) Nota ἀναπνῇ contra grammat. obſeruationes contractum. *Sylb.*

12. Ἄσθματα) *Anhelitus.* Non intelligitur hoc loco morbus, ſed affectus analogus affectui eorum, qui velociter cucurrerunt, et reſpirando pinnas narium mouent, quas in ſpirando contrahunt, exſpirando dilatant. Homines tales Phaedr. L. II. Fab. 5. v. 1. ſqq. deſcribit: *Eſt ardelionum quaedam - natio Trepide concurſans, occupata in otio Gratis anhelans, multa agendo nihil agens Sibi moleſta et aliis odioſiſſima.*

13. Καθάπερ εἰσδ.) Adam. l. l. habet καθάπερ ἐκ δρόμου, rectius. *Sylb.*

14. Πυκνόν τε) *Frequenter* etc. Haec frequentia et paucitas ex cordis palpitatione, et pulſu paruo et depreſſo oritur v. Gal. de cauſ. ſympt. L. II. c. 5. Ac-

ἐμπνεῖ, δειλία καὶ ἀθυμία ἐν τούτοις ἐστί· γίνονται δὲ ἀνδρόγυνοι, ὅταν τἄλλα σημεῖα τούτοις συμμαρτυρῇ.

ι. ΠΕΡΙ ΠΑΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΟΥ.

[1] Παρειαὶ [2] σαρκώδεις, ῥαθυμίαν καὶ οἰνοφλυγίαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσι. Παρειαὶ [3] λεπταὶ πάνυ, κακοή-

ſunt timidi et puſillanimes, ſunt autem androgyni quoque, ſi cum illis alia conueniunt ſigna.

X. *De malis atque facie.*

Malae carnoſae ſocordiam vinoſitatemque viri arguunt. Malae admodum graciles,

cedit tremor vocis et ſuppreſſio, ex alta quoque et moleſta reſpiratione proueniens.

1. Παρειαὶ) Pars faciei, quae ab oculis ad mentum vſque protenditur παρειὰ dicitur. Ariſtot. p. 143. γνάθους appellat, quae proprie notat partem faciei τοῖς μήλοις ſubiectam. Et μῆλον partem faciei inter naſum et aurem ſub oculo leuiter eminentem conſtituit. At Pollux haec vocabula pro ſynonymis habet. Sic et Latini *genas* et *malas* promiſcue vſurpant v. Plin. H. N. L. XI. 37. (59) *Infra oculos malae homini tantum, quas priſci genas vocabant;* et ſententiae confirmandae cauſa prouocat ad LL. XII. Tabb. vbi Tab. X. lege 2. de iure ſepulcrorum c. 4. dicitur: *Mulieres genas ne radunto: neue leſſum funeris ergo habento.*

2. Σαρκώδεις) *Carnoſae.* Diſtingui debent malae carnoſae ex naturae beneficio, quae ob propinquitatem ex cerebri calore extolluntur ac turgent ad dignitatem oris, et ad robur muſculorum faciei, et notant naturam validam; carnoſae autem praeternaturales, ex calore naturali et intenſe tumidas, et carnoſas efficiunt malas.

3. Λεπταὶ) *Graciles, ma-*

κακοήθειαν καὶ πανουργίαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσι. Παχεῖαι γνάθοι, ἐὰν εἰσὶ [4] διεστηκότες τῶν ὀφθαλμῶν, βάσκανον ἄνδρα δηλοῦσι. Παρειαὶ [5] στρογγύλαι, δόλιον ἦθος δηλοῦσι τὸν ἄνδρα ἔχειν. Παρειαὶ μακραὶ, [6] φλύαρον καὶ ματαιολόγον δηλοῦσι. [7] Πρόσωπον τὸ πᾶν σαρκῶδες ὑπάρχον,

prauos mores et malitiam declarant. Crassae malae si ante oculos prominent, fascinatorem indicant. Rotundae malae virum designant moribus praeditum fallacibus. Longae malae produnt nugatorem et vaniloquum virum. Facies vniuersa carnosa, promti,

cilentae; Rursus hic distinguendum inter naturales macilentas, quae ex siccitate excedente et frigiditate exuberante proueniunt, et maciem aliunde ortam, v. c. a studiorum contentione, cura rerum gerendarum, quae accuratum hominem designant. Naturalis macilentia huius est loci.

4. Διεστηκότες) Congruentius, ἐὰν ὦσι διεστηκυῖαι, vel ὅσοις διεστήκασιν, vt Adamant. habet II. Κεφ. κ'. *Sylb. Prominentes*, quae ex laxitate videlicet et carnositate fiunt.

5. Στρογγύλαι) *Rotundae*, hanc quidem formam habent naturalem, vnde μῆλα dicuntur περιφερέστερα. Alia autem est rotunditas praeternaturalis, et morbosa ex tumore orta, quam κύκλον vocat Hipp. Epid. L. V. p. 253: et Foes. in notis affirmat et proprie μῆλα vocari ab Hippocrate τοὺς κύκλους προσώπου. Praeternaturalis ergo tumorem animi et prauitatem indicabit.

6. Φλύαρον) *Nugatorem*, duo complectitur haec vox 1) res agere liberali homine indignas, quorsum spectat illiberale, petulans, flagitiosum, obscoenum genus iocandi, 2) verborum obscenitas, turpitudini rerum adiecta.

7. Πρόσωπον τὸ π.) Vide Arist. p. 125. et not. 109.

χου, εὐπαθοῦς καὶ ἡβῶντος ἀνδρός. [8] Πρόσωπον ἄσαρκον, φροντιστοῦ καὶ ἐπιβούλου ἀνδρὸς τὸ σημεῖον. [9] Πρόσωπον λίαν μέγαν, μωρίαν καὶ ἀμαθείαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγορεῖ. [10] Εἰς γὰρ τὸ πρόσωπον μάλιστα ἐπιφαίνεται μεγαλοπρέπειά τε, καὶ ἀνελευθερία, καὶ εὐήθεια καὶ κακοήθεια. Ἔστι γὰρ καὶ ἀνιαρὸν πρόσωπον, καὶ σπουδῆς πλῆρες, καὶ παιδείας, καὶ εὐβουλίας, καὶ ἀπονοίας· καὶ ἀμειδὲς, καὶ ὀδυρτικὸν, καὶ ἐγρήγορον· καὶ τὰ ἄλλα, ὡς ἕκαστα ἔχει φύσεως καλῆς, ἢ φαύλης, φαίνεται πάνυ, καὶ ὁποῖον πάθος προσέοικε τούτῳ [11] πρὸς

et vegeti viri imaginem exhibet. Facies macilenta prudentis et insidiosi viri signum est. Facies admodum magna, fatuitatem et stupiditatem viri arguit. In facie siquidem maxime conspicitur magnificentia et illiberalitas, morum probitas aeque ac improbitas. Nam facies et grauitatem, seueritatemque, docilitatem, consilii rectitudinem, et dementiam prae se fert: aeque ac tristitiam, querimoniam, vigilantiam, aliasque, prouti vniuscuiusque natura admodum bona vel praua esse conspicitur, qualisque potissimum affectus ta-

8. Πρόσωπ. ἄσ.) V. Arist. p. 126. qui habet ἰσχνὸν, eique tribuit ἐπιμέλειαν.

9. Πρόσ. λίαν μ.) V. Arist. p. 127.

10. Εἰς γὰρ τὸ πρ.) Vide Arist in hist anim, L. I. c. 9. Cicero de LL. I., I. p. 303. *Et is, qui appellatur vultus, qui nullo in animanti esse, praeter hominem, potest, indicat mores: cuius vim Graeci norunt, nomen omnino non habent.* Vide quae Turnebus ad hunc locum disserit.

[11] πρὸς φυσιογνωμονεῖν. Καὶ περὶ παρειῶν εἴρηται ἀνωτέρω, ἀλλὰ καὶ αὖθις εἰρήσεται. Παρειῶν [12] σπασμοὶ καὶ προσώπων, εἰ μὲν ἐπὶ συγνοῖς ὄψεσιν εἶεν, μωρίαν δηλοῦσιν· εἰ δὲ ἐπὶ φαιδραῖς, μοιχείαν κατηγοροῦσι τοῦ ἀνδρός. Πρόσωπα αὐτὰ καθ' αὐτὰ [13] ἐρυθρὰ, τραχεῖς ἄνδρας δηλοῦσιν· εἰ δὲ μόναι αἱ παρειαὶ [14] τοιαῦται εἰσὶν, οἰνόφλυγας δηλοῦσι.

ια. ΠΕΡΙ

li insit aptus ad physiognomoniam. De malis supra quoque dictum est, et statim dicetur. Spasmi malarum et facierum, si in tristitia affectis faciebus fiunt, fatuitatem indicant, si vero in hilaribus, adulterii argumenta sunt. Facies ipsae si seorsim rubrae sunt, agrestes viros, si autem malae tantummodo ita se habent, vinosos viros notant.

Q 5

11. Πρὸς φυσιογ.) Convenientius πρὸς τοῦτο φυσιογνωμονεῖν, vel κατὰ τοῦτο, vt Adam. II Κεφ. κ'. *Sylb.*

12. Σπασμοὶ) *Spasmi*, idem sunt ac παρασπάσματα τὰ ἐν προσώποισι, ap. Hipp. Praed. L. II. S. II. p 92. distorsiones ac peruersiones, quum faciei et malarum partes in obliquum distorquentur et contrahuntur.

13. Ἐρυθρὰ) Hic intelligitur ἀνθηρὸν ἐρύθημα, *florulentus rubor*, *moderatus*, *ac veluti efflorescens*, qui ex sanguinis pellucentis fit copia.

14. Τοιαῦται) Hic rubor ἐρύθημα ἐπὶ γνάθων ap. Hippocr. in Praen. S. II. p. 9. dicitur, et febris signum est propter sanguinis intensum motum, qui quoque in vinosis est hominibus. Vide Aristot. p. 143. not. 158.

ια. ΠΕΡΙ ΣΤΟΜΑΤΟΣ.

Στόμα μήτε προπετὲς, μήτε πάνυ χθαμαλὸν, ([1] ἐπαίνει· τὸ μὲν γὰρ προπετὲς, ἀνοίας, καὶ ματαιολογίας, καὶ θρασυτήτος· τὸ δὲ χθαμαλὸν,) [2] δειλίας καὶ παλιμβουλίας σημεῖον. Μικρὸν στόμα, γυναικεῖον ἦθος τοῦ ἀνδρὸς κατηγορεῖ· μεῖζον δὲ στόμα, ἀνδρείου σημεῖον. Ἡ δὲ ἐπὶ πολὺ [3] ἀνατομὴ τοῦ στόματος, [4] παντόμωρον, ὠμόφρονα, καὶ ἀνόσιον ἄνδρα δηλοῖ. Τοιαῦτα γὰρ τὰ τῶν [5] κυνῶν

XI. De ore.

Os neque prominens, neque valde depressum, (laudandum; prominens enim insipientiae, et vaniloquentiae, et audaciae; depressum vero) timiditatis et inconstantiae est signum. Paruum os virum arguit morum muliebrium, maius vero os, fortis signum est. Si autem valde fissum est, stultissimum, crudelem et impium virum notat. Talia

1. (Ἐπαίνει etc.) Inclusa addita sunt ex Adamant. II. Κεφ. ιζ΄. *Sylb.* Ex similitudine cum animalibus signa in hoc canone desumta sunt, quae argumenta parum sunt efficacia.

2. Δειλίας) Rom. edit. habet σαλίας, vitiose.

3. Ἀνατομὴ) Hoc loco est incisio, quum os striis, scissurisque notatum est, quod ex ariditate fieri solet, apud Latinos vocatur tale os *siccum*, sic enim Catullus in Amicam Formiani, 43. v. 4. *Nec longis digitis, nec ore sicco* esse scribit, et ab ore eius siccitatem venustati inimicam abesse cupit.

4. Παντόμωρον) Pro παντόμωρον Adam. II. Κεφ. ιζ΄. habet πάνυ βορὸν, alioqui convenientius esset παντόμωμον. *Sylb.* Haec coniectura firmatur ex Mart. L. XII. ep. 44. *Crine ruber, niger ore, breuis pede, lumine laesus*

[5] κυνῶν ϛόματα. Ὅσοις κατὰ τοὺς κυνόδοντας [6] κορυφοῦνται τὰ χείλη, κακόθυμοι ἄνδρες, ὑβρισταὶ, κράκται, ἐπίβουλοι. Τοιαῦτα γὰρ τὰ τῶν κυνῶν ϛόματα. Ὅσοις δὲ τὸ ϛόμα πρόκειται ἐπὶ πολὺ, [7] τὰ δὲ χείλη εἰσὶ παχέα, καὶ ϛρογγύλα, καὶ ἀνασεσυρμένα εἰς τὸ ἔξω, ὡς χοίρων τούτων τὰ ἤθη, καὶ τὰ ἔργα, τῷ ἐπιβεβλῆσθαι ἀφρονέϛερον. Εἰ δὲ τὸ κάτω χεῖλος προέχει, ἄκακα μὲν τὰ ἤθη, ματαιότερα δὲ ὡς ἐπὶ πολὺ καὶ [8] χυδαιό-

enim ora canes habent. Quibuſcumque labia circa dentes caninos attolluntur, malo praediti animo, contumelioſi, clamoſi et inſidioſi viri ſunt. Quibuſcumque os valde prominet, et labia ſunt craſſa, rotunda, atque ad extra protracta, eorum mores ſunt aeque ac opera, ſicuti porcorum, et ad exſequendum inepti. Si autem labium inferius prominet, non malos quidem mores, at va-

Rem magnam praeſtas, Zoile, ſi bonus es. Nam nigredo fit ex ſiccitate, et Zoili omnia carpunt.

5. Κυνῶν) Pro vulg. κριῶν repoſui ex eodem Adam. l. l. κυνῶν. *Sylb.* Κριῶν agnoſcit Rom. Tale os iis tribuit Ariſt. in hiſt. anim. L. II. c. 7. τῶν μὲν γάρ ἐϛι τὰ ϛόματα ἀνερρωγότα, ὥσπερ κυνός, *Aliis enim os reſciſſum, vt canibus,* ἀνερρωγοτα apud Noſtrum ἀνατομὴ dicitur.

6. Κορυφοῦνται) Mala indicatur conformatio, quae fit, ſi in dentitione ſuper priorem, qui interdum non excidit, increſcit alius. Ariſtotel. habet ἐπανεϛηκότας, p. 116. v. not. 82.

7. Τὰ δὲ χ.) Tranſpoſitis vocibus ſic exhibet edit. Rom. πολὺ δὲ τὰ χείλη. Paulo aliter de his labiis ſentit Ariſtot. ſupra p. 117.

8. Χυδαιότερα) Mallem *profuſos, confuſos, non bene compoſitos,* χυδαῖος enim de confuſione, profuſione, magna copia dicitur, v. LXX. Intpp. in Ex. I, 7.

δαιότερα. Στόμα μικρὸν προέχον ἔξω, κακοήθη ἄνδρα καὶ ἐπίβουλον σημαίνει. Στόμα [9] μυλλὸν, καὶ ἔμβοθρον, φθονερὸν, κακοήθη, καὶ ἀκόλαστον ἄνδρα σημαίνει.

ιβ. ΠΕΡΙ ΦΩΝΗΣ.

Φθέγγεσθαι [1] βαρὺ πάνυ καὶ σαθρὸν, ἀνοήτον καὶ ὑβριστὴν, καὶ γαστρίμαργον ἄνδρα δηλοῖ. Ἠχὴ [2] κακοηχεστέρα καὶ βληχωδεστέρα, ἀναίσθητον ἄνδρα

nos vt plurimum et viles indicat. Os paruum ad extra prominens, virorum prauorum morum et insidiatorem prodit. Os curuum et depressum, inuidum, male moratum, atque proteruum notat virum.

XII. *De voce.*

Admodum grauiter et debiliter loqui, insipientem, iniuriosum, et gulosum manifestat virum. Soni male sonantes et balatorii, insen-

9. Μυλλὸν) Pro μυλλὸν apud eumdem Adamantium l. l. legitur κοῖλον. *Sylb.*

1. Βαρὺ πάνυ etc.) Τὸ βαρὺ ad expressionem, τὸ σαθρὸν ad oppressionem literarum referendum est: vtrumque reprehendit Cicero de orat. L. III. c. 11. *Nolo exprimi litteras putidius, nolo obscurari negligentius: nolo verba exiliter exanimata, nolo inflata, et quasi anhelata grauius.* *Putidum* autem explicat c. 12. *aspere, vaste, rustice, biulce loqui,* quibus opponit, *presse, aequaliter, leniter.* Hoc loco est temperies modulationis vocis, mox *aspere*, mox *leniter.*

2. Κακοηχεστέρα) *Male sonantes.* Mihi videtur hic innui τάραχος λόγων, qui in confusis, balbutientibus aliisque abruptis, et detortis vocibus inest, cuius

δρα δηλοῖ. [3] Ὅσοις δὲ ἀπὸ βαρέος ἀρξαμένοις φθόγγου [4] εἰς ὀξυτέλευτον, καὶ τραχεῖς τε, καὶ δύσθυμοι ὑπάρχουσιν. [5] Ὀξὺ δὲ καὶ αὐχμηρὸν φθέγμα, ποικιλίας σημεῖόν ἐστιν. Εἰ δὲ ὀξὺ, καὶ μαλακὸν, καὶ [6] εὐκαμπὲς φθέγγοιτο, ἀνδρογύνου ἐστὶ σημεῖον. [7] Ὅσοι δὲ κοῖλον βοῶσι, καὶ ἀκαμπὲς ἠχοῦσι, γενναῖα τούτοις τὰ ἤθη, καὶ μεγαλόνοια τούτους κοσμεῖ, καὶ δικαιότης. [8] Ὅσοι δὲ μαλα-

ſibilem notant virum. Quicumque autem a graui incipiunt atque in acutum finiunt, feroces et grauiter affecti ſunt animo. Loquela acuta et depreſſa ſignum eſt ſuauis varietatis vocis. Si autem quis acute, molliter et flexibiliter loquitur, androgynus eſt. Quicumque cauo quaſi ore vocant, flexibilibuſque ſonis, iis ſunt mores ingenui, et magnanimitas et iuſtitia ipſis decori eſt. Quicumque au-

oppoſitum Cl. Alex. commendat. paedag. II. 7. λέγων, ἐπεὶ τέλος ἡμῖν ἡ ἀταραξία. *Nobis enim finis eſt ſermonum, ſine tumultuatione et perturbatione agere.*

3. Ὅσοις δὲ) Vide Ariſt. p. 158. not. 214.

4. Εἰς ὀξυτ.) Rectius ex Adam. II. Κεφ. κθ'. εἰς ὀξὺ τελευτᾷ ἡ ἠχὴ τραχ. *Sylb.*

5. Ὀξὺ δὲ καὶ) Hoc appellat Cic. de off. I. 37. *preſſe loqui*, et *leniter*, ita clare, vt omnes audiantur literae, et tanta lenitate, vt aures non offendantur. V. Quinct. II. 8. *Non ſatis eſſe preſſe tantum dicere, aut ſubtiliter, aut aſpere, non magis quam phonaſco acutis tantum, aut in diis aut grauibus ſonis, aut horum etiam particulis excellere.*

6. Εὐκαμπὲς) Apud Ariſt. eſt p. 159 κεκλασμένον.

7. Ὅσοι δὲ κοῖλον) Vide Ariſtot. p. 159. et ibi not. 216.

8. Ὅσοι δὲ μ.) Iuſta vocis modulatio muſici habitus eſſe videtur, qualis hic praecipitur, et de qua Cic. off. I. c. 37. dicit: *ſine conten-*

μαλακόν τι, καὶ βαρὺ φθέγγονται, ἀγαθὰ καὶ τούτοις τὰ νοήματά εἰσιν. Οἱ δὲ [9] κλαγγηδὸν ἐκβοῶντες ὀξύ τι, καὶ ὀρνίθειον, οὗτοι μάταιοι, καὶ χαῦνα, καὶ ὑψηλὰ νοοῦσι. [10] Ἀσθενὴς δὲ φωνὴ, καὶ ἅμα ὑποκλαίουσα, φιλοκερδῆ, καὶ λυπηρὸν, καὶ πᾶσιν ὑπονοούμενον σημαίνει. Ὅσοι δὲ ἐν ῥινὶ φθέγγονται, ψευδεῖς, κακοήθεις, [12] φθονεροὶ, δεινοὶ εἰς

tem molliter ac grauiter loquuntur, ii egregio ingenio ſunt praediti. Qui vero cum clangore efferunt verba, et acute, auiumque more, tales ſunt vani, ſuperbe atque elate cogitantes. Imbecillis vox ſimulque flebilis, lucri cupidum et triſtem, omnibuſque ſuſpectum ſignificat. Quicumque autem per naſum loquuntur, mendaces, male morati, in-

tione vox nec languens, nec canora.

9. Κλαγγηδὸν) *Cum clangore.* Eiuſmodi intelligit vocem, quae deflectit in deforme canticum et robuſta eſt clamore dilatato, quod poſterius per ἐκβοῶντες indicatur, prius autem effeminatam et ſcenicam pronunciationem deſignat. De his v. Quinct. XI. 3. *Quodcumque ex his vitiis magis tulerim quam quo nunc maxime laboratur in cauſis omnibusque ſcholis cantandi: quod inutilius ſit, an foedius neſcio. Quid enim minus oratori conuenit, quam modulatio ſcenica, et nonnumquam ebriorum, aut comeſſantium licentiae ſimilis.*

10. Ἀσθενὴς) *Imbecillis vox,* infirmitatem pulmonis et exſpirationis, inſpirationiſque prodit.

11. Ἐν ῥινὶ) *Per naſum* eloquuntur multi, vel ex mala conſuetudine, vel ex morbo, ſi videlicet partes loquutioni dicatae laeſae ſunt, prior huius loci eſt.

12. Φθονεροὶ) Sic legendum eſſe pro vulgari φονεροὶ declarat βασκανοὶ apud Adam. II. Κεφ. κθ'. *Sylb.* Ed. Rom. dat φανεροὶ.

εἰς βλάβην ἄλλων. ([13] Σφοδρὸν) καὶ ὑπόσαθρον φθέγγεσθαι, ὀργίλον, βίαιον, ἄνομον, καὶ μισανθρώπον δηλοῖ. Ὀξὺ δὲ καὶ ἀσθενὲς, δειλίας καὶ βασκανίας σημεῖον. [14] Ταχὺ δὲ, ἀβούλευτον, καὶ [15] ἀνόσιον δηλοῖ. Τὸ βραχὺ φθέγγεσθαι, ἀργίας καὶ δειλίας σημεῖον. Οἱ [16] χαλεπῶς φθεγγόμενοι, κακοὶ, ἀνόητοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰσίν. [17] Εἰ δέ τι ἄλλο καὶ φωνὴν, πρὸς τῶν ἄλλων ζώων ἑκάστῳ, ὅστις ὅμοια φθέγγοιτο, ἀναφέρειν χρὴ ἕκαστον, καὶ διαι-

vidi, et praecipites ad damna aliis inferenda. Vehementer et debiliter loqui, iracundum, violentum, iniquum et homines odentem indicat. Acuta et infirma vox, timiditatis et faſcinationis ſignum eſt. Celer autem, inconſultum ac ſceleratum indicat. Breuiloquentia eſt ſocordiae timiditatiſque ſignum. Qui difficulter loquuntur; mali et inſipientes vt plurimum ſunt. Si vero alio loquitur modo, et ſi quis ſimilia voce aliorum animantium more prodit, talem referre debemus, atque

13. Σφοδρὸν) Incluſum hoc vocabulum additum ex eodem Adamant. l. l. *Sylb.* Edit. Rom. non habet.

14. Ταχὺ) *Celer*, eiuſmodi lingua recte eſſrenis nuncupatur, qualem habuit Therſites apud Hom. Il. β'. v. 212. ſq. Θερσίτης δ' ἔτι μοῦνος ἀμετροεπὴς ἐκολῴα. Ὃς ῥ' ἔπεα φρεσὶν ᾗσιν ἄκοσμά τε, πολλά τε ᾔδη. *Therſites vero adhuc ſolus immoderate verboſus crocitabat, qui quidem verba mentibus ſuis inornataque plurima norat.*

15. Ἀνόσιον) Forſan rectius ἀνόητον, ſicut ſcilicet Adam. habet II. Κεφ. κθ'. ἀνοίας σημεῖον. *Sylb.*

16. Χαλεπῶς) *Difficulter* loqui ſolent homines ex organorum vitio.

17. Εἰ δέ τι) Rectius εἰ δέ τι καὶ ἄλλο φωνεῖ, πρὸς ἕκαστον τῶν ἄλλων ζώων, ᾧ ἄν τις ὁμ. φθ. *Sylb.*

διαιρεῖν [18] εἰς τὸ ὅμοιον ἦθος. Καὶ γὰρ χοίρων, καὶ πιθήκων, καὶ ὄνων, καὶ ἵππων τινὲς, καὶ ἀγέλαι προβάτων, καὶ ἄλλων ζώων, ὁμοίας φωνὰς ἀφιᾶσιν. Εἰδέναι [19] δὴ λοιπὸν καθόλου προσήκει, ὡς ἐν κινήσει, καὶ φωνῇ, καὶ χροιᾷ, καὶ μεγέθευς, καὶ μελῶν ἁρμονίᾳ, [20] τὸ μέσον τούτων εὔχρηστον, ὡς τὸ πολύ. Τὸ δὲ ἐναντίον, βαρὺ ὑπάρχει.

ιγ. ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΙΩΝ.

Οἱ μακρὰ [1] γένεια ἔχοντες, [2] πολὺ κακοὶ, λαλοῦντες

ei adſcribere mores ſimiles. Nam porcorum, ſimiarum, aſinorum, equorum, et ouium gregalium, aliorumque animantium ſimiles hi promunt voces. Videre autem debemus an reliquum in vniuerſum conueniat, ſicut in motu, voce, colore, magnitudine, et membrorum harmonia, medium enim horum optimum vt plurimum: ſi vero aliter, graue eſt.

XIII. *De mentis.*

Qui habent longum mentum, valde praui, mul-

18. Εἰς τὸ ὅμοιον ἦθος) *Mores ſimiles.* Vetuſtiſſimum ſane fuit phyſiognomoniae principium ex ſimilitudine cum aliis animantibus ad hominum mores colligere.

19. Δὴ λ. καθόλου) Pro δὴ et καθόλου in exemplari eſt δεῖ et καθότι, parum apte. *Sylb.*

20. Τὸ μέσον) In voce *medium* belle Clem. Alex. Paedag. II. c. 7. ſic exprimit: Ἄμφω οἱ διαλεγόμενοι τὸ φθέγμα τὸ σφῶν ἢ συμμετρίᾳ παραμετρούντων. *Vterque qui diſſerit vocem ſuam metiatur iuſta proportione et moderatione.*

1. Γένεια) De mento v.

τες πολλὰ περὶ τὸ χρέος, καὶ [3] ὑπογλωσσότεροί εἰσιν. Οἱ δὲ μικρογένειοι, τὰ [4] πάντα μάλιστα κακοὶ ἄνδρες, ἐπίβουλοι. Καὶ γὰρ οἱ [5] ὄφεις τοιοῦτοι εἰσί. Γένυσιν ἐὰν τοῖς [6] σπανοῖς στρογγύλου σχῆμα ἀναφύῃ, ἄνανδρον καὶ γυναικώδη τὸ σημεῖον λέγει. Γένυς κατὰ τὸ ἄκρον ἐσχισμένη, ὡς [7] δικόρυφος γενέσθαι, εἰ μὲν ἐπὶ πολὺ τὸ [8] σχίσμα, δολερὸν ἄνδρα σημαίνει· εἰ δὲ αὔταρκες

ta loquentes de aere alieno, et loquaciores ſunt Qui paruo mento ſunt, quam maxime ſunt prăui et inſidioſi viri. Nam et ſerpentes ſunt tales. Mento raro ſi rotunditatis adnata eſt forma, mollis et effeminati ſignum eſt. Mentum in extremitate ſciſſum, quaſi duas partes efficiens, et quidem ſi fiſſura eſt magna, inſidioſum virum, ſi autem eſt

Ariſt. in hiſt. anim. L. I. c. 11. et Galen. in Iſag. c. 10.

2. Πολὺ κακοὶ) Rectius, οὐ πάνυ κακοὶ, λαλοῦντες δὲ πολλὰ παρὰ τὸ χρέων. *Sylb.*

3. Ὑπογλωσσότεροι) Sunt hi, qui veteribus dicuntur, *linguaces*, *lingulacae*, *linguoſi*, *locutuleii*. V. Caſaub. ad Theophr. char. eth. c. περὶ λαλίας.

4. Πάντα μάλιστα) Rectius, τὰ πάντα, μάλιστα δὲ ὠμοὶ, καὶ ἐπίβουλοι, ex Adam. II. Κεφ. ιζ'. *Sylb.*

5. Ὄφεις) *Serpentes*, ſic ratione morum ſunt v. Ariſt. in hiſt. anim. L. I. c. 1. τὰ δὲ ἀνελευθερὰ καὶ ἐπίβουλα, οἷον οἱ ὄφεις, *aliae illiberales, inſidioſaeque vt ſerpentes.*

6. Σπανοῖς στρογγύλου) Adamant. l. l. habet γένυϊ τῇ κάτω εἰ πάνυ στρογγ. *Sylb.* *Rotundum mentum in inferiori parte*, id eſt, mentum bene compoſitum, et ſpecie pulcra Anacr. od. 28. v. 26. τρυφερὸν γένειον, *mentum delicatum* appellat v. ibi Cel. Fiſcheri Animaduu.

7. Δικόρυφος) Ariſtoteles διγενείους, *qui mento bipartito ſunt*, vocat, in hiſt. anim. L. iii. c. 11.

8. Σχίσμα) Σχίσμα pro

κες τὸ σχίσμα τοῦ γενείου ἐςὶν, εἰς ἀφροδίτην, καὶ [9] χάριτας φέρει τὸ σημεῖον.

ιδ. ΠΕΡΙ ΧΕΙΛΩΝ.

[1] Χείλη χαλαρὰ ὡς ἐπιβεβλῆσθαι [2] τῷ κάτω τὰ ἄνω, μεγαλόνοιαν, καὶ ἀνδρείαν δηλοῦσι. Τῶν γὰρ λεόντων τοιαῦτα τὰ χείλη. Τὰ γὰρ [3] λεπτὰ χείλη, ἐπὶ τὸ μεῖζον αὐτῶν ςόμα ἐπιτείνεται. Εἰ δὲ [4] ἐπὶ μικροῖς ςόμασι λεπτά εἰσι χείλη, δειλὸν, ἄνανδρον, καὶ δολερὸν σημαίνουσι.

ιε. ΠΕΡΙ

modica, notat virum pronum in Venerem et oblectationes.

XIV. De labiis.

Labia laxa, ita vt inferius ſuperiori reſpondeat, magnanimitatem et fortitudinem indicant, leones enim talia labia habent. Tenuia enim labia, in magno ipſorum ore extenduntur. Si autem in ore paruo tenuia conſpiciuntur labia, indicant timidum, effeminatum, et inſidioſum virum.

vulg. σχῆμα recte ſubſtitutum eſſe, oſtendit vox διαιρέσεως apud Adam. II. Κεφ. ιζ'. *Sylb.* Rom. edit. habet σχῆμα.

9. Χάριτας) Duplicem admittit haec vox ſenſum, nam ſignificat 1) *oblectationes*, quibus aliquis deditus eſt, 2) *gratiam*, qua quis in conſuetudine cum aliis vtitur; neuter ſenſus Polemoni verbis aduerſatur.

1. Χείλη χαλαρὰ) Vide Ariſt. p. 114. et 115. ibique notas 77. 78. 79.

2. Τῷ κάτω) Congruentius plural. τοῖς κάτω, ex Adam. II. Κεφ ιζ. vbi etiam plenior eſt loci lectio. *Sylb.*

3. Λεπτὰ) Haec vox ab initio cap. excidiſſe videtur, vbi ex Ariſtotele reſtituenda: χείλη λεπτὰ καὶ χαλαρὰ, κ. τ. λ.

4. Ἐπὶ) Romana editio habet ἔτι.

ιε. ΠΕΡΙ ΤΡΑΧΗΛΟΥ.

Τράχηλος [1] πάνυ λεπτὸς, δειλὸν, καὶ κακοήθη ἄνδρα σημαίνει, εἰ καὶ μακρὸς ὑπάρχει. Ὁ δὲ παχὺς ἅμα καὶ [2] εὐμήκης, θυμικὸν ἄνδρα, καὶ μεγαλαυχὸν, καὶ αὐθάδη σημαίνει. Ὁ δὲ [3] μήκους μετρίου, καὶ πάχους μετρίου ἔχων, ἔτι δὲ εὐπαγὴς, καὶ ἰσχυρὸς ὁ τράχηλος, σημαίνει ἰσχυρὸν, εὐμαθῆ, καὶ εὐφυῆ πρὸς ἀρετὴν ἄνδρα. Ὁ δὲ τοιοῦτος τράχηλος, ἐνίοτε καὶ ἀσθενῆ, καὶ πανοῦργον, καὶ κακομήχανον σημαίνει ἄνδρα. Ὅσοις δὲ ὁ τράχηλος [4] τοῖς νεύροις κατατείνεται, κακοὶ οἱ τοιοῦ-

XV. De collo.

Collum admodum tenue, timidum et male moratum virum denotat, praeprimis ſi longum eſt. Craſſum vero et decore procerum, iracundum, oſtentatorem, et ſuperbum denotat virum. Si autem mediocriter longum et craſſum eſt, et ſimul compactae et robuſtae conſtitutionis, notat fortem, docilem, et ad virtutis cultum virum aptum. Alias vero etiam eiuſmodi collum et infirmum, ad malas actiones, et fraudes pernicioſas aptum indicat virum. Quibuſcumque autem collum neruis

1. Πάνυ λεπτὸς) Vide Ariſtot. p. 112. ἀσθενείαν eiusmodi collo tribuit, et conuenit cum Noſtro, nam ex infirmitate timiditas et praui mores oriuntur.

2. Εὐμήκης) Ariſt. p. 112. habet πλέως, quod idem notat.

3. Μήκους μετρίου) Concinnius, μήκους τε καὶ πάχους μετρίως ἔχων. *Sylb.* Apud Ariſt. p. 113 eſt εὐμεγέθης.

4. Τοῖς νεύροις κατατείνεται)

τοιοῦτοι. Εἰ δὲ καὶ [5] ἄλλα συμβαίνουσι, μωραίνουσι, καὶ μωρίας οἱ ἄνδρες ἐπιλαμβάνονται. Καὶ οἱ μέγαλα δὲ [6] ἀγγεῖα πεπλεγμένα περὶ τὸν τράχηλον ἔχοντες, [7] ἄφωνοι. [8] Οἱ δὲ τραχεῖαν, καὶ εὐφυῆ τὴν σάρκα τοῦ τραχήλου ἔχοντες, δειλοὶ ἄνδρες. [9] Ὅσοις δὲ τῶν ἐπαυχενίων σπόνδυλοι τραχεῖς [10] εἰσὶ, πολὺ τῶν ἄλλων εἰσὶ τραχύτεροι ἄνδρες.

continetur, tales ſunt praui. Si autem et alia conueniunt, inepte agunt, et corripiuntur tales fatuitate. Et qui magna habent vaſa collo intexta, illi voce deſtituti ſunt. Qui vero duram et bene conſtitutam carnem in collo habent, timidi ſunt. Quibuſcumque autem vertebrae conſtituentes ceruicem aſperae, multo ferocio-

Neruis continetur. Senſus eſt; quodcumque collum conſtrictum, gracile atque imbecillum eſt, prauitatem indicat, quae ope motuum imbecillium oritur, et principium vertebrarum ac neruorum motiuorum continet, quos ſua nuditate nequaquam fovet. Κατατείνειν h. l. idem eſſe videtur ac καρασπᾶν apud Hipp. de morbo ſacro S. III. p. 89. ἢ γὰρ τὸ ςόμα παρασπᾶται, ἢ ὀφθαλμὸς, ἢ αὐχὴν, *aut enim os contrahitur, aut oculus, aut ceruix.*

5. Ἄλλα) Huc pertinent, ſi venae male afficiuntur, ſi graciles ſunt, ſi pauca pituita affluit, etc. de quibus Hippocr. l. l.

6. Ἀγγεῖα) *Vaſa*, quae videlicet ſub gula et in gulae confinio ſunt, et ad collum tendunt, quae, ſi ſunt magna et rigida, vocem efficiunt impeditam.

7. Ἄφωνοι) Pro ἄφωνοι Adam. II. Κεφ. ιϛ'. habet σκαιοὶ. *Sylb.* Melior haec lectio, nam magnitudo vaſorum maius ſpatium occupat, atque ſtupiditatem infert.

8. Οἱ δὲ τρ.) Rectius legerimus, οἱ δὲ παχεῖαν καὶ ὑπερφυῆ τὴν σ. *Sylb.*

9. Ὅσοις δὲ τῶν) Aphoriſmus de ceruicis vertebris, plenior et planior apud Adamant. II. Κεφ. ιϛ'. eſt., *Sylb.*

10. Εἰσὶ) Editio Rom. dat ὦσι.

δρες. Οἱ δὲ [11] σκληροὶ τράχηλοι, ἀμαθεῖς ἄνδρας σημαίνουσιν. Οἱ δὲ [12] ὑγροὶ τράχηλοι, ἄνδρας εὐμαθεῖς σημαίνουσι. [13] Παχὺς αὐχὴν ὑπερλοφίας, ἀμαθῆ σὺν ὕβρει τὸν ὄντα μαρτυρεῖ. Τράχηλος πεπηγὼς [14] ἀκλινὴς, κακὸν, αὐθάδη, καὶ ἀμαθῆ ἄνδρα μαρτυρεῖ. [15] Τράχηλοι δὲ ἀσθενεῖς γίνονται διὰ μωρίαν, οἷς καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα σημβαίνει.

res ſunt aliis viris. Dura colla indicant indociles viros. Colla mollia, dociles viros deſignant. Obeſum collum cum elatione, indocilem et petulantem notat. Collum compactum, et rigidum, malum, inſolentem, et indocilem manifeſtat virum. Colla ob fatuitatem fiunt gracilia, conſpirantibus aliis ſignis.

11. Σκληροὶ) *Dura*, quae nota inſenſibilis habitus eſt, ac proinde ſignum indocilitatis eſſe poteſt. Alia eſt σκληρότης τραχήλου, quae fit ex plethora et ceruicis muſculorum phlegmone, de qua Hippocr. in coac. praenot. 261. et quae ex morbo fit.

12. Ὑγροὶ) *Mollia*, *laxa*, bonam humorum temperiem notant.

13. Παχὺς αὐχὴν) Adam. τραχὺς αὐχὴν ὥσπερ λοφιά. Ibidem mox ſenſus poſtulat τὸν ἔχοντα. *Sylb.*

14. Ἀκλινὴς) *Rigiditas*, quae a neruorum muſculorumque compreſſione, et inde orto torpore deducenda eſt.

15. Τράχηλοι δὲ ἀσθενεῖς) Adamant. l. l. τισὶ δὲ τράχηλοι ἀκλινεῖς γίνονται. *Sylb.* Haec emendatio aſſenſu omnium digna cenſenda, et prior lectio repudianda; nam 1) propter fatuitatem non fiunt colla gracilia, 2) neque aliorum ſignorum harmonia cum fatuitate producit gracilitatem colli neceſſario. At rigiditas fieri poteſt et in muſculis et neruis, quum in fatuitate afficiantur nerui, et humores propter nimiam agitationem incaleſcentes, per vaſa transeuntes illa ſicciora reddant.

νει. Ἄλλοι δὲ, ἀκλινεῖς τραχήλους ἔχοντες, οἷον [16] ἀκκίζουσιν αὐτοὺς, καὶ τείνουσι τέχναις, καὶ πόνοις μεγάλοις, πάνυ κεκλασμένους ὄντας· οὗτοι δὲ, ἀνδρόγυνοι ὄντες, διορθοῦσιν αὐτούς· [17] Φαντάζονταί τε τὴν ἀναίδειαν ἀποκρύπτειν, καὶ ἀκολασίαν. Κατηγοροῦσι δὲ αὐτῶν, [18] χειλῶν σπασμὸς, καὶ ὀφθαλμῶν [19] προτροπὴ, καὶ ποδῶν παράχωρα, καὶ ὀσφύων κινήσεις, καὶ [20] χειρῶν λύσεις, καὶ φωνῆς κραυγή.

Alii autem rigida habentes colla, ſi convertendo et tendendo variis artificiis et laboribus difficilioribus mouere ſtudent, admodum ſunt detorti; Si autem androgyni ſunt, rurſus ea in rectum deducunt ſtatum: exiſtimant enim hac ratione impudentiam et incontinentiam celare. Prodit autem eos labiorum ſpaſmus, oculorum deflexio, pedum titubatio, lumborum motus, manuum diſſolu-

16. Ἀκκίζουσιν) Adam. II. Κεφ. ις'. οἰκκίζουσιν αὐτούς. *Sylb.* Si ἀκκίζουσι retinetur, ſenſus eſt, *recuſant quae tamen cupiunt, et variis artibus conſequi ſtudent deſideria*, ſi autem οἰακίζουσιν ſubſtituatur, vertendum: *eos mobiles reddere tentant.*

17. Φαντάζονται) Adam. οἴονται pro φαντάζονται habet, et ἐπικρύπτειν pro ἀποκρύπτειν. *Sylb.* Loco τε poſt φαντάζονται ed. Rom. habet δέ.

18. Χειλῶν σπασμὸς) Sic et Hippocr. in coac. praen. S. II. p. 143. n. 240. χεῖλος συσπώμενον habet.

19. Προτροπὴ) Rectius Adamant. l. l. παρατροπὴ et mox παραφορά. *Sylb.* Quamquam et bonum ſenſum vulgaris habet, προτροπὴ enim eſt, *inuitatio ad aliquid, quae oculis fit*, et πρόχωρα, *proceſſio, motio e loco in locum.*

20. Χειρῶν λύσεις) Id eſt, *manus expeditae, liberatae, atque ad agendum idoneae.* Proprie de liberis dicitur, qui faſciis remotis liberrime artus mouere poſſunt.

κραυγή. Καὶ οἱ τράχηλοι αὐτῶν οὐ διαρκοῦσι πεπηγμένοι εἶναι, ἀλλ' ὑποτρέμουσιν, ἅτε τῆς τάσεως αὐτῶν βιαζομένης. [21] Κλάσις δὲ [22] τραχήλου, ἀνδρόγυνον δηλοῖ, εἰ καὶ τὰ ἄλλα συντρέχει σημεῖα. Τὸ δὲ [23] αὔταρκες, ἀρίστου ἀνδρὸς σημεῖον. Ἄνω ἐσταλμένος τράχηλος, ὑβριστοῦ, ἀνοήτου, καὶ ὑποχαύνου ἀνδρὸς σημεῖον· εἰ μὴ ἄρα διὰ μαλακίαν αὐτὸ ποιεῖ. Ὁ δὲ [24] ἐπικεκυφὼς τράχηλος, μωροῦ ἀνδρὸς κατηγόρημα. Οὗτος δέ ποτε καὶ φροντιστὴν δηλοῖ, καὶ φειδωλὸν, καὶ κακοήθη, καὶ μὴ ἔχοντα

tio, et vox clamosa. Si autem ceruices eorum non manent compactae, et tamen paululum trementes sunt, si cum vi quadam tenduntur. Collum enim detortum androgynum indicat, aliis simul signis concurrentibus. Recte constitutum collum, optimi viri signum est. Versus superiora eleuatum collum, iniuriosi, insipientis et inflati viri signum est, nisi ob mollitiem tale ipsi contingat. Collum versus anteriora pronum, fatui viri indicium est. Illud simul quoque prudentem, et frugalem, et

R 4

21. Κλάσις) Idem ac ἀνακλάσις, et κύφωσις, *incuruatio, inclinatio*. Tales describit Pers. Sat. 3. v. 80. sqq. *Obstipo capite et figentes lumina terram Murmura cum secum et rabiosa silentia rodunt. Atque exporrecto trutinantur verba labello.*

22. Τραχήλου) Rom. editio habet, καὶ χειλῶν.

23. Αὔταρκες) Id est, quod iustam habet proportionem cum reliquis partibus, quod bene est collocatum, et in quo duplex motus, et versus anteriora, et versus latera bene procedit.

24. Ἐπικεκυφὼς) Idem fere exprimit quod supra κλάσις τραχήλου.

ἔχοντα ἁπλότητα, [25] μηδὲ εὐθυμίαν, μηδὲ λαμπρότητα. Τράχηλος [26] εἰς τὰ δεξιὰ [27] βλέπων, κοσμίου, καὶ σώφρονος καὶ φροντιστοῦ ἀνδρός. Εἰ δὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ; ἀνοήτου. Εἰ δὲ ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν [28] οἷον δή ποτε ὁ τράχηλος βλέπει, οὐκ ἀγαθὸν τὸ σημεῖον. Βέβλαπται γὰρ [29] ὁ ἀνὴρ [30] τὰς φρένας.

ιϛ. ΠΕΡΙ ΦΑΡΥΓΓΟΣ.

[1] Φάρυγξ τραχεῖα, κουφόνουν, [2] πολύγονον, φλυαρόν,

male moratum, qui neque ſimplicitate, neque bono animo, neque candore praeditus eſt, notat. Collum in dextram inclinatum partem, modeſtum, temperantem et prudentem ſignificat virum: Si autem in ſiniſtram, inſipientem. Si vero ex aliis partibus collum talem praebet aſpectum, non bonum ſignum eſt; vir enim ratione intellectus noxam patitur.

XVI. *De pharynge.*

Aſpera pharynx inconſtantem, fecundum, nu-

25. Μηδὲ) Rom. editio habet μὴ δὲ, diuiſim.

26. Εἰς τὰ δεξιὰ) Procul dubio dextrae parti bona et fauſta tribuuntur, quoniam veteres felicia, et dextra appellarunt, et bona omina dextrae tribuerunt parti.

27. Βλέπων) Improprie vſurpatum de collo, quo indicatur, *directio quae per motum ceruicis oculis conceditur.*

28. Οἷον δή ποτε) Congruentius, οἵων δή ποτε. *Sylb.*

29. Ὁ ἀνὴρ) Ed. Rom. habet, καὶ ἀνήρ.

30. Τὰς φρένας) Alias νοῦς et διάνοια dicitur, notatur vero h. l. talem virum in morbum facile incidere, qui peculiari nomine *phrenitis* dicitur.

1. Φάρυγξ) Hoc loco pri-

ρὸν, καὶ πρόγλωσσον ἄνδρα σημαίνει. [3] Εἰ δὲ ἐκτὸς τοῦ βρόγχου σπονδύλον ἐξέχοι, σωφρόνουν ἄνδρα λέγει, εἰς δὲ γλῶσσαν τοῦτον οὐκ εἶναι θρασύν. Οἱ ἔσωθεν σπόνδυλοι, ὄντες ἁδροὶ, καὶ ὑπότοποι τοῦ φαρύγγος, δυσοργήτους, [4] ἀνιαροὺς, συμπότας δηλοῦσιν ἄνδρας. [5] Κλεῖδες [6] συμπεφραγμέναι, οὐκ ἀγαθὴν αἴσθησιν τὸν ἄνδρα σημαίνου

gatorem, et garrulum indicat. Si autem extra gutturis ſpondylum eminet, temperantem indicat, talemque qui minime temerarius eſt in loquendo. Interni ſpondyli ſi magni ſunt, et ſub pharynge locati, iracundos, moroſoſque conuiuas indicant. Clauiculae conſeptae, indicant virum non probo eſſe ſenſu, neque

mum et praecipuum inſtrumentum vocis intelligitur, cui larynx nomen, et comprehendit ſummam aſperae arteriae extremitatem. Fuſius de ea agit Gorraeus in defin. med. in hac voce.

2. Πολύγονον) Verius, opinor, πολύλογον. *Sylb.* Quae lectio ſi recipiatur, πρόγλωσσον explicandum, *praecipitis linguae*, ſi retineatur vulgaris, ex aſperitate vocis ratio eſt ſumenda, quippe quae in pubertate fit, et teſtimonium perhibet de aetate nubili. Ex quo colligendum, ſi cuidam haec ſit vox, illum multis liberis procreandis eſſe aptum.

3. Εἰ δὲ ἐκτὸς) Hic aphoriſmus apud Adam. rectius ſic legitur: εἰ δὲ εἷς τῶν τοῦ βρόγχου σπονδύλων ἐξέχοι, κουφόνουν μὲν ἄνδρα λ. *Sylb.* σπονδύλοι vero ſunt h. l. βρόγχια, *aſperae arteriae cartilagines paene circulares*, quae σπονδύλοι a Noſtro dicuntur ob ſimilitudinem cum vertebris.

4. Ἀνιαροὺς) *Moroſos*, poſſes etiam *moleſtos* vertere propter antecedens δυσοργήτους, iracundi enim moleſti ſane ſunt conuiuae.

5. Κλεῖδες) Explicationem huius vocis vide ſupra apud Ariſtot. p. 82. n. 38. et p. 111.

6. Συμπεφραγμέναι) Vide Ariſt. p. 82. n. 40.

μαίνουσιν ἔχειν, οὐδ' ἀγαθόεργον εἶναι τὸν τοιοῦτον ἄνδρα. Αἱ δὲ ἐστηκῦιαι, ἀνάνδρον σημαίνουσι τὸν τοιοῦτον. Αἱ δὲ [7] σύμμετρον τῆς ἀνύσεως ἔχουσαι, συνετὸν καὶ [8] ἀνδρεῖον σημαίνουσιν.

ιζ'. ΠΕΡΙ ΩΜΩΝ.

[1] Ὦμοι παχεῖς, οὐκ ἐπαινοῦσι τὸν ἄνδρα. Ὦμοι δὲ [2] λαγαροὶ, ἀνανδρίαν καὶ δειλίαν σημαίνουσιν. Οἱ δὲ λεπτοὶ, καὶ ὀξεῖς τὰς [3] κορυφὰς, κακοήθη ἄνδρα δηλοῦσιν.

ιη. ΠΕΡΙ

illum bonum aliquid eſſe acturum. Si autem proſtantes deprehenduntur effeminatum produnt Si autem omnibus numeris abſolutam habent proportionem, prudentem et fortem virum declarant.

XVII. *De humeris.*

Humeri craſſi viro non ſunt laudi Humeri autem tenues, mollitiem ac timiditatem denotant. Qui autem tenues cum acutis faſtigiis habent, praue moratos indicant.

7. Σύμμετρον) Rectius ex Adam. II. Κεφ. ιδ'. συμμέτρως τῆς ἀνοίξεως ἔχ. Sylb. Et has ... at Ariſt. p. 111. εὔλυτα, περὶ τὰς κλ.

8. Ἀνδρεῖον) Rom. ed. dat ἄνανδρον, vitioſe.

1. Ὦμοι) Vide Ariſt. p. 110. not. 72. παχεῖς autem l. l. Ariſtot. nuncupat εὐσάρκους. Homerus autem in Hymn. in Bach. et Latron. 5. v. 5. στιβαροῖς — φᾶρος δὲ περὶ στιβαροῖς ἔχεν ὤμοις Πορφύρεον. *Veſtem autem circa ponderoſos habebat humeros Purpuream.*

2. Λαγαροὶ) Ariſt. p. 109. habet ἀσθενεῖς.

3. Κορυφὰς) Κορυφὴ proprie quidem eſt *vertex capitis*, h. l. autem *faſtigium, extuberatio ſcapulae.*

ιη. ΠΕΡΙ ΧΕΙΡΩΝ.

Ἐὰν ἐπιμήκεις ὑπάρχουσιν αἱ [1] ὠλέναι, ὡς κατακρέμασθαι τὰς χεῖρας ἄχρι τῶν γονάτων, ὀξέος καὶ ἰσχυροῦ ἀνδρὸς τὸ τοιοῦτον σημεῖον ὑπάρχει. [2] Κολοβαὶ δ' ἂν ὦσι, ὡς μὴ ἀφικνεῖσθαι εἰς γόνατα, καὶ ἐν τῷ [3] ἐσθίειν συναντᾶν ταῖς χερσὶ τὴν κεφαλὴν ἀναγκάζεσθαι, κακοθελεῖς, κάκιστοι, εἰς τὸ κακὸν ὑποχαίροντες, καὶ τούτων [4] ἐπιχειροῦντες, καὶ φθονεροί. [5] Καρτεραὶ ὠλέναι καὶ πήχεις, ἀγκῶνές τε ἀρθρώδεις, ἀρίστου ἀνδρὸς σημεῖον· τὰ δὲ

XVIII. De manibus.

Si oblonga ſunt brachia, et dependent ad genua vſque, acuti et robuſti viri indicia ſunt. Si autem ſunt truncati, neque pertingunt ad genua, et in comedendo ſimul cum ipſis manibus ad caput coguntur, mala cupientes, peſſimos, de malis gaudentes admodum, ipſoſque adeo adiuuantes et inuidos viros notant. Brachia robuſta et vlnae, et cubiti articulati, optimi viri indicia ſunt, qui au-

1. Ὠλέναι) *Brachia.* Alias a quibuſdam ὠλένη dicitur *cubitus*, ſiue os inter duos articulos ἀγκῶνα et καρπὸν, medium, quod alii πῆχυν nominant. Longitudinem autem, aeque ac muſculorum robur, ad fortitudinem conducere veteres exiſtimarunt. Tales habuiſſe Artaxerxem Longimanum hiſtoria docet.

2. Κολοβαὶ) *Truncati*, imbecillitatem quippe naturae et roboris abſentiam notantes.

3. Ἐσθίειν) Rom. edit. habet ἐλθεῖν.

4. Ἐπιχειροῦντες) Aptius τούτῳ ἐπιχαίροντες ex Adam. II. Κεφ. ιϛ. *Sylb.*

5. Καρτεραὶ) *Robuſta*, ſcilicet quoad muſculos, ita tamen, vt et articulatio inſit, vt ex ſequentibus patet, neque robur pugilum prae ſe ferant.

δὲ [6] ἐξίτηλα, ἀνάνδρου σημεῖον. Τὰ δὲ [7] πολὺ σαρκώδη, ἀμαθοῦς τε καὶ ἀναισθήτου ἀνδρὸς σημεῖον. Χεῖρες ἁπαλαὶ καὶ μαλακαὶ, εὐφυῆ ἄνδρα σημαίνουσι. Χεῖρες πάνυ κολοβαὶ, [8] μανίας ὑπάρχουσι σημεῖον. Εἰ δέ εἰσι παχεῖαι, καὶ μὴ βαρεῖαι. Στεναὶ καὶ λεπταὶ χεῖρες, ἀπιςότατον δηλοῦσιν ἄνδρα. Παχεῖαι χεῖρες [9] κοντοὺς ἔχουσαι δακτύ-

tem ſunt emoti, mollis ſignum perhibent. Admodum carnoſi, indocilis et inſenſati viri indicium praebent. Manus tenerae et molles, ingenuum notant virum. Manus admodum mutilae, maniae ſigna ſunt. Si vero ſunt craſſae, et non robuſtae, anguſtae aeque ac tenues, maxime perfidum virum manifeſtant. Craſſae manus curuos habentes

6. Ἐξίτηλα) Mallem reddere *imbecilles*, *infirmi*, opponuntur enim ταῖς καρτεραῖς.

7. Πολὺ σαρκώδη) *Admodum carnoſae*, Recte quidem multum carnis indocilem notat.

8. Μανίας) Adamant. II. Κεφ. ιέ. καὶ μιαρίας ſ. σημεῖον ὑπάρχουσι. *Sylb.* Vel etiam μωρίας ex eodem Adamantio. Forte μανίας poſſet retineri, ſi κολοβαὶ χεῖρες per ναρκὴν χειρῶν ex Hipp. coac. praen. L. II. p. 128. n. 161. explicentur, et quae de epilepticis et apoplecticis dicitur, qui quidem manuum ſentiunt ſtuporem et torporem, neruorum propagine ac ſpina dorſi humoris affluxum ex poſteriore cerebri parte ſentiente; vnde etiam propter imbecillitatem neruorum tremor.

9. Κοντοὺς) Haec vox legitur quoque apud Adam. l. l. neſcio an verius ſit κυρτοὺς. *Sylb.* Emendatio haec conuenit bene cum ſqq. ἁπλ. etc. nam animalia curuorum vnguium non ſunt tantum rapacia, ſed et vt plurimum voracia.

δακτύλους, ἄπληστον ἄνδρα δηλοῦσι. [10] Μικραὶ δὲ πάνυ χεῖρες, πανοῦργον, καὶ κλέπτην δηλοῦσιν.

ιθ. ΠΕΡΙ ΣΤΗΘΟΥΣ.

[1] Οἷς τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ χωρίον ἄχρις ἄκρου στήθους καταμετρούμενον, μεῖζον εὑρίσκεται τὸ ἐντεῦθεν ἄχρι τῆς ἐκφύσεως τοῦ τραχήλου, τουτέστι τῆς ζεύξεως, μωρούς, καὶ γαστριμάργους ἄνδρας λέγε. Στήθη μεγάλα [2] ἀρθρώθη, ἐπαινεῖν χρή. Ἀνδρείου γὰρ ἀνδρὸς τὸ σημεῖον. Τὰ δὲ ἀσθενῆ στήθη,

digitos virum insatiabilem produnt. Admodum paruae manus, maleficum ac furem denotant.

XIX. *De pectore.*

Quibus regio vmbilicalis vsque ad extremitatem pectoris maior esse inuenitur, quam pars ad extremum colli, id est vbi collum adnexum est, hos dicas insipidos et gulosos viros. Pectora magna et articulata sunt laudanda, fortis enim viri sunt indicium. Pectora vero

10. Μικραὶ) *Paruae.* Nititur forte hoc assertum quorumdam veterum anatomicorum obseruatione, qui asseruere, in nonnullis famosis furibus quos secuerint, defuisse primum musculum internorum manus, vnde paruitas.

1. Οἷς τὸ) In exemplari mutila haec est lectio εἷς δὲ ἀπο τοῦ μακροῦ ς. nostra scriptura petita est ex Adam. II. Κεφ. ιγ'. nec non ex Aristot. p. 58. et 101. *Sylb.* In loco Aristotelis et rationes simul videbis additas.

2. Ἀρθρώδη) Hanc vocem pro vulgari ἀνδρώδη reposui ex Adam. l. l. *Sylb.* Aristot. p. 105. habet διηρθρωμένα, εὔρωστοι τὰς ψυχάς.

στήθη, μικρόψυχον ἄνδρα καὶ ἀσθενῆ [3] σημαίνουσιν. Πολύσαρκα δὲ στήθη, ἀμαθῆ καὶ δειλὸν ἄνδρα σημαίνουσιν. Ὅσοις δὲ ἀδρανεῖς οἱ [4] μασθοὶ ἐκκρέμανται, καὶ ὅλον τὸ στῆθος μέγα καὶ [5] πλατυσάρκον λαγαρὸν, μοιχοί τε καὶ οἰνόφλυγες οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες.

κ. ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΦΡΕΝΟΥ.

[1] Μετάφρενον ἰσχυρὸν, [2] ἀρίστου ἔνι ἀνδρός· [3] τὸ δὲ ἀσθενὲς καὶ μικρὸν, δειλοῦ, καὶ μικροψύχου

τὸ

imbecilla, pusillanimum et imbecillem virum denotant. Valde carnosa pectora, indocilem et timidum virum designant. Quibuscumque autem vbera flaccida dependent, et totum pectus magnum, ample carnosum, et laxum est, tales sunt moechi et vinosi.

XX. *De metaphreno.*

Metaphrenon robustum, optimum virum manifestat. Infirmum autem et paruum, timidi et

3. Σημαίνουσιν) Romana editio habet, σημαίνει.

4. Μασθοὶ) Vide Suidam Tom. II. p. 481. et Ammon. de different. vocab.

5. Πλατυσάρκον) Quia videlicet propugnaculum quoddam et tegumentum cordis est, v. Aristot. de part. anim. L. IV. c. 10. Gal. de vsu part. L. VII. c. 22. et Franc. Guil. Mencelii diss. de structura mammar. §: 18.

1. Μετάφρενον ἰσχυρὸν) Aristot. p. 105. habet μέγα, καὶ εὔσαρκον, καὶ ἀρθρῶδες.

2. Ἀρίστου ἔνι) Fortasse rectius ἀρίστου ἐστὶ ἀνδρός. *Sylb.*

3. Τὸ δὲ ἀ) Arist. p. 106. habet ἀσθενὲς, καὶ ἄσαρκον, καὶ ἄναρθρον.

τὸ σημεῖον. Σάρξ δὲ [4] ἐπαυρήσασα τὸ μετάφρενον καὶ μεγαλύνασα, ἀνοήτον ἄνδρα σημαίνει. Εἰ δὲ στενοτάτη ἐπαυξήσει τοῖς μεταφρένοις σάρξ, μωρὸν ἄνδρα σημαίνει. Μετάφρενον [5] πλατὺ, μεγαλόνουν ἄνδρα δηλοῖ. Τὸ δὲ πράως στρογγύλον, συνετὸν καὶ [6] χαρίεντα, καὶ εὔχαριστον. Μετάφρενον [7] κυρτὸν, καὶ ὦμοι εἰς τὸ στῆθος ἐπικεκλιμένοι, κακοήθη, καὶ βάσκανον ἄνδρα σημαίνουσιν. Εἰ δὲ καὶ τὸ σῶμα ἐπικεκλασμένον φαίνεται πρὸς τοῖς

pusillanimi indicium est. Caro vero inflata et metaphrenum amplum reddens, insipientem denotat virum. Si autem metaphrenorum caro arcte accreta est, fatuum significat virum. Metaphrenum latum, magnanimum notat virum. Leuiter rotundum autem, prudentem, venustum atque gratiosum prodit. Metaphrenum incuruatum, et humeri versus pectus inclinati, male moratum et fascinatorem notant. Si autem simul cum his corpus ap-

4. Ἐπαυρήσασα) Legendum videtur ἐπευρύνασα, vel ἐπαυξήσασα, vt paulo post Adamant. II. Κεφ. ιγ΄. habet ἐπιπεφυκυῖα μεταφρένοις. *Sylb.*

5. Πλατὺ etc.) Aristot. p. 105. sq. μέγα, καὶ εὔσαρκον, καὶ ἐρρωμένον appellat, et εὐρωστίας signum esse tradit.

6. Χαρίεντα) Belle describit χαρίεντας Arist. mor. L. IV. c. 14. οἱ δὲ ἐμμελῶς παίζοντες εὐτράπελοι προσαγορεύονται, οἷον εὔτροποι· τοῦ γὰρ ἤθους αἱ τοιαῦται δοκοῦσι κινήσεις εἶναι. Ὥσπερ δὲ τὰ σώματα ἐκ τῶν κινήσεων κρίνεται, οὕτω καὶ τὰ ἤθη.. *At qui apte et moderate iocantur, faceti et versatiles dicuntur, quasi ad versionem apti: morum enim huiuscemodi videntur esse motiones: atque vt corpora, ita etiam mores ex motionibus indicantur.*

7. Κυρτὸν) Arist. habet p. 107. κυρτὸν σφόδρα, οἱ τε ὦμοι πρὸς τὸ στῆθος συνηγμένοι, κακοήθεις. De hoc autem vitio cf. p. 106. not. 51.

τοῖς εἰρημένοις, [8] κακοέκτον ἄνδρα κατηγορεῖ, φθονερόν τε, καὶ φιλάργυρον, καὶ φειδωλόν. Τὰ δὲ στέρνα [9] ὑπερυθριῶντες, ζέειν ἔνδον τὴν ὀργὴν ἀναγγέλλει· ὥσπερ καὶ τὸ τὰς τῶν αὐχένων φλέβας καὶ τὰς περὶ τοὺς κροτάφους, οἰδούσας ἔχειν, ἐμφανεῖς εἶναι, ὡς αἱματώδη ἔχειν τὴν χροιάν.

κα. ΠΕΡΙ ΚΥΦΟΤΗΤΟΣ.

[1] Κυφὸς ἀνὴρ, οὐκ ἀγαθὸς, εἰ μὴ ὑγρομελία ἐστὶν ἐν αὐτῷ, ἢ καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα, ἃ προσήκει. Τὸν δὲ [2] εὔξοον ἄνδρα, φιλόθηρα νόει. Οὕτω γὰρ καὶ τὸ σημεῖον μαρτυρεῖ [3] τοιοῦτό δε.

κβ. ΠΕΡΙ

paret inclinatum virum inclinantem ad mala, inuidum, pecuniarum amicum et parcum indicant virum. Sterna vero ſubrubra annunciant iram intus feruere, ſicut et venae colli ac temporales intumeſcentes conſpiciuntur, et ſanguineum nanciſcuntur colorem.

XXI. *De gibboſitate.*

Gibbus vir, non bonus, niſi habeat membra tenera, aut alia ſigna, quae conueniant. Qui autem erecta figura eſt ornatus, amatorem venationis indicat. Sic enim et hoc ſignum illud quoque indicat.

8. Κακοέκτον) Mallem levi mutatione κακόεργον.

9. Ὑπερυθριῶντες) Romana edit. dat ὑπενθριῶντες, vitioſe. Quae hic de ſterno dicuntur, pectori Ariſt. tribuit p. 41. Ergo hic pars pro toto poſita eſt.

1. Κυφὸς) *Gibbus.* Fuſius de variis gibboſitatibus ad Ariſt. p. 106. not. 51. egimus.

2. Εὔξοον) Adam. II. Κεφ. ιά. habet εὔζωνον: vt Ariſtot. quoque p. 97. *Sylb.* Interpr. εὔξοον retinuit, quod proprie

κβ. ΠΕΡΙ ΠΛΕΥΡΩΝ, ΓΑΣΤΡΟΣ, ΟΣΦΥΟΣ, ΓΟΝΑΤΩΝ, ΙΣΧΙΩΝ, ΚΝΗΜΩΝ.

[1] Πλευραὶ λεπταὶ, ἀσθενῆ, ἄνανδρον, καὶ δειλὸν σημαίνουσι τὸν ἔχοντα. Αἱ δὲ πάνυ σκληραὶ καὶ σαρκώδεις, ἀμαθῆ σημαίνουσιν ἄνδρα. Αἱ δὲ [2] περιφανεῖς, καὶ πλήρεις ὥσπερ οἰδοῦσαι, κακοήθη, καὶ φλύαρον ἄνδρα μαρτυροῦσι. [3] Γαστέρες λαγαραὶ, [4] εὐρωστίαν ψυχῆς [5] καὶ φιλοφροσύνην σημαί-

XXII. De lateribus, ventre, genubus, lumbis et cruribus.

Latera tenuia et infirma qui habet, effeminatus et timidus censetur. Dura et carnosa, indocilem manifestant virum. Quae autem in conspectum incurrunt et plena sunt, quasique tumida, malorum morum et nugatorem indicant. Ventres laxi animam bene sanam

idem est ac εὔξεστος, *bene rasus, eleganter scalpendo aut dolando politus*, quod transferendo ad corpus notare potest *talem, qui bona corporis statura praeditus est*. Contorta tamen, si retineatur vulgaris lectio, fit explicatio.

3. Τοιοῦτό δε) Sensus postulat τοιοῦτον εἶναι. *Sylb.*

1. Πλευραὶ λεπταὶ) Arist. supra p. 100. ἀπλεύρους nuncupat, et esse μαλακοὺς asserit.

2, Περιφανεῖς) Adam. II. κβ'. περιφερεῖς. *Sylb.* Interpr. vulgarem lectionem sequutus, qua sensus non facile potest extricari. Aristoteles, ni fallor, tales nominat ἐκ τῶν πλευρῶν περιογκοὺς, οἷον πεφυσημένους p. 101.

3 Γαστέρες λαγαραὶ) Mendum in voce λαγαραὶ suspicor ex Aristot. p. 98. vbi est λαπαραὶ, et pro γαστὴρ habet κοιλία.

4. Εὐρωστίαν) Rom. edit. habet ἀρωστίαν, vitiose.

5. Καὶ φιλοφροσύνην) Adamant. l. l. habet μεγαλοφροσύνην *Sylb.*

σημαίνουσιν. Αἱ δὲ [6] ἰσχναὶ πάνυ καὶ κεναὶ, δειλίαν, κακοήθειαν, γαστριμαργίαν τοῦ ἀνδρὸς κατηγοροῦσι. Γαστέρες λαγαραὶ καὶ σαρκώδεις, εἰ μὲν μάλθακαί εἰσι, καὶ ἔξω κρέμανται, ἀνόητον, οἰνόφλυγα, καὶ ἀκόλαστον δηλοῦσιν ἄνδρα. Εἰ δὲ σκληρᾷ σαρκὶ συμπεπηγυῖα ἡ γαστὴρ ὑπάρχει, κακοήθη, γαστριμάργον ἐμφαίνει τὸν ἄνδρα. [7] Ὀσφὺς ὀστώδεις ἰσχυρὰ, ἀνδρείας σημεῖον ὑπάρχει. [8] Σαρκώδης δὲ καὶ μαλακὴ ὀσφὺς, γυναικεῖα ἤθη τοῦ ἀνδρὸς κατηγορεῖ. Ἡ δὲ εἰς ὀξὺ ἀπαγομένη ὀσφὺς, γυναικώδη, ἀκόλαστον, καὶ δειλὸν τὸν ἄνδρα κατηγορεῖ.

et comitatem designant. Si vero admodum graciles et vacui sunt, timiditatem, morum prauitatem, et gulositatem indicant. Ventres laxi et carnosi, si simul molles sunt, et simul ad exteriora propendent, insipientem, vinosum et intemperantem notant virum. Quicumque autem dura carne compactum habet ventrem, prauorum morum ac gulosus esse videtur. Lumbi carnosi et robusti fortitudinis sunt signum. Carnosi ac molles lumbi, muliebres mores viri designant. Si autem in acutum sunt deducti lumbi, effeminatum, intemperantem et timidum declarant. Dor-

6. Ἰσχναὶ πάνυ) Graciles, fiunt autem vel ex imbecillitate naturae, vel ex inedia, vel variis artificiis, et exercitiis corporis, v. c. per thoraces, saltationes, cursus nimios etc.

7. Οσφὺς ὀστώδης) Aristot. p. 35. appellat in vniuersum, ὀστᾶ ἰσχυρά.

8. Σαρκώδης) Molliores enim et carnosiores lumbos in feminis esse voluit natura, quia pariendis liberis sunt aptiores.

τηγορεῖ. [9] Νῶτος πλατὺς, στερεὸν, καὶ γενναῖον ἄνδρα σημαίνει· εἰ δὲ ἐναντίως, τὰ ἐναντία. Οἱ [10] τὰ γόνατα ἔσω νεύοντες, γυναικεῖοί τε καὶ [11] θηλυδρίαι. [12] Ἰσχία παχέα γυναικεῖον ἄνδρα σημαίνει. Ἰσχία ὀστώδη, ἀνδρείαν μαρτυροῦσιν ἑκάστῳ αὐτῶν. Λεπτὰ δὲ ὀλιγόσαρκα, ὥσπερ [13] εἰστετηκότα, πανούργου ἀνδρὸς τὸ σημεῖον. Τοιαῦτα γὰρ καὶ τὰ τῶν πιθήκων. [14] Κνῆμαι εὖ ἔχουσαι μεγέθους, διηρθρωμέναι, [15] στερεᾶς γέννας ἄνδρα δηλοῦσι, καὶ εὐφυῆ. [16] Ἁπαλαὶ δὲ καὶ ἄναρθροι, δειλὸν

sum latum, firmum, ingenuum notat virum. Si vero aliter est, contrarium. Genua vergentia ad intra, sunt mollium et effeminatorum signum. Lumbi crassi produnt virum mulierosum. Lumbi ossei fortitudinem indicant. Tenues et paucae carnis, et sicut in marcorem redacti, maleficum virum indicant: eiusmodi enim sunt simiarum. Crura bene collocata et recta, virum manifestant ingenue natum, et robustae sobolis. Crura vero tenera et inarticulata, timi-

S 2

9. Νῶτος) Vide Aristot. p. 99. et ibi not. 34.

10. Γόνατα ἔσω) Sunt eadem cum γονύκροτοις, de quibus ad Aristot. p. 94. not. 19. egimus.

11. Θηλύδριαι) In exemplari est, θηλύδριοι, parum vsitate: θηλυδρίαι vero tum alibi legitur, tum apud Adam. II. Κεφ. ή. *Sylb.*

12. Ἴσχια) Vide Aristot. p. 37. not. 10.

13. Εἰστετηκότα) Rectius ἐκτετηκότα. *Sylb.* Verterem: *quasi tabe confecta, exsiccata.*

14. Κνῆμαι εὖ ἔχουσαι) Paulo aliter Aristoteles, p. 93.

15. στερεᾶς γέννας) Rectius ex Adamantio, l. l. στερεαὶ, γενναῖον ἄνδρα δηλοῦσι. *Sylb.*

δειλὸν καὶ ἀνανδρότερον κατηγοροῦσι. Λεπταὶ δὲ πάνυ, δειλὸν καὶ κακοήθη σημαίνουσιν ἄνδρα. Αἱ δὲ νευρώδεις κνῆμαι, ἀκολασίας πολλῆς μετέχουσιν. Ὅσαι δὲ τῶν κνημῶν [17] πλησίον εἰσὶ, κατὰ τὸ μέσον [18] παχεῖαι οὖσαι, βδελυροὺς, καὶ ἀναιδεῖς, καὶ ἀσώτους ὡς τὰ πολλὰ δηλοῦσι. Κνημῶν δὲ καὶ πτερνῶν παχύτης, δουλοπρεπῆ ἄνδρα καὶ ἀμαθῆ. Ὅμοια δὲ ταῖς κνήμαις, καὶ περὶ [19] μηρῶν λέγε. Σφυρὰ [20] διηκριβωμένα στερεὰ, γενναῖον ἄνδρα δηλοῦσι. Τὰ [21] μαλακὰ δὲ καὶ λεῖα σφυρὰ,

dum et effeminatum indicant. Admodum gracilia crura, timidum ac prauis moribus praeditum ſignificant. Crura neruoſa omnem intemperantiam indicant. Quaecumque autem cruribus proxime adſunt, ſi in medio ſunt craſſa, proteruos, impudentes et prodigos quam maxime manifeſtant. Craſſitudo autem crurum et calcaneorum, illiberalem et indocilem virum indicat. Quae de cruribus dicta ſunt, ſimiliter ad femora tranſferenda. Malleoli accurate ſtructi et firmi, ingenuum produnt virum. Si autem ad teneritatem

16. Ἁπαλαὶ) Ariſt. p. 94. habet, λεπτὰς καὶ νευρώδεις.

17. Πλησίον εἰσὶ) Rectius πλήρεις εἰσὶ ex Adamant. II. Κεφ. ζ'. *Sylb.* Ariſtot. p. 94. περιπλέους σφόδρα nuncupat.

18. Παχεῖαι) Rom. editio exhibet παχεῖς.

19. Μηρῶν) Cf. Ariſtot. ſupra, p. 95. not. 20. 21.

20. Διηκριβωμένα) Ariſtot. habet διαρθρωμένα p. 92. et εὔρωστους indicare ſcribit. Sed διηκρ. iuſtam proportionem, ſummum et exactum ſtudium in efformatione indicat, vnde totus quoque homo a Seneca de benef. L. VI. 23, dicitur, *non tumultuarium et incogitatum opus.*

21. Μαλακὰ) Ariſtot. σαρκώδεα καὶ ἀναρθρὰ p. 93. appellat.

σφυρὰ, ἄνανδρον σημαίνουσι. [22] Λεπτὰ δὲ καὶ πάνυ σφόδρα, δολίου καὶ ἀκολάστου ἀνδρὸς τὸ σημεῖον. Παχέα δὲ σφυρὰ, καὶ [23] κολοβώδεις δακτύλους, καὶ πτέρνας παχείας, καὶ πόδας σαρκώδεις, καὶ κνήμας παχείας ὅσοι φύουσι, μωραίνουσιν, [24] ἐξηχοῦσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἢ δαιμονίζονται. [25] Πόδες νευρώδεις, ἀρθρώδεις, γενναῖα ἤθη ἀνδρὸς, καὶ ἀνδρίαν σημαίνουσιν, ὁποῖος ἦν καὶ Ἡρακλῆς. [26] Ἁπαλοὶ δὲ πόδες καὶ σαρκώδεις, τοιαῦτα καὶ τὰ ἤθη παρέχονται, τουτέστιν ἁπαλοὺς ἄνδρας, καὶ ἐν

admodum vergunt, effeminatum significant. Tenues autem sunt signum valde dolosi et intemperantis viri. Crassi autem malleoli et imperfecte elaborati, digitique, ac femora crassa, carnosique pedes, atque crura crassa a natura si quibusdam sunt, ii fatui fiunt, et vt plurimum clamosi, aut in furorem aguntur. Pedes neruosi et articulati, liberalis viri mores ac fortitudinem designant, qualis videlicet Hercules fuit. Molles vero et carnosi pedes, tales quoque mores produnt, hoc est, viros

22. Λεπτὰ δὲ καὶ πάνυ σφόδρα) Melius Adamant. l. l. λεπτὰ δὲ πάνυ δεῖλου καὶ ἀκ. σ. *Sylb.* Vulgaris si retinetur lectio, quam Rom. tuetur, vox σφόδρα haud dubie mendosa est, mallem σφυρὰ.

23. Κολοβώδεις) Romana edit. dat κολοβώδη. Imprimis κολοβώδη notat rem, quae in extremitate truncata et fracta est, tota tamen re adhuc manente, bene Intp. *imperfecte elaborata.*

24. Ἐξηχοῦσιν) *Clamosi sunt*, id est, ebriorum et commessantium more vociferantur, quia ob fatuitatem nerui sunt affecti.

25. Πόδες νευρώδεις) Vide Arist. p. 89. et not. 2. 3.

26. Ἁπαλοὶ) Paulo vberior descriptio huius canonis est ap. Arist. p. 90.

ἐν τούτοις συνερχομένους [27] σημεῖον. Πόδες [28] κολοβοὶ καὶ παχεῖς, θηριώδους ψυχῆς εἰσὶ σημεῖα. Οἱ δὲ πάνυ μακροὶ, πολυπράγμονος καὶ κακομηχάνου εἰσὶν ἀνδρός. Μικροὶ δὲ πόδες καὶ λεπτοὶ, πανοῦργον ἄνδρα σημαίνουσιν. Πόδες [29] κυρτοὶ, [30] οἱ κατώθεν κοῖλοι, κακὸν ἄνδρα σημαίνουσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ μαλακὰ ἔχοντες, καὶ ἕως τῶν σφυρῶν βαίνοντες, πανοῦργοι οἱ τοιοῦτοί εἰσιν ἄνδρες.

κγ. ΠΕΡΙ

delicatos, in quos hoc cadit ſignum. Pedes imperfecte formati et craſſi, ferocis animi ſunt indicia. Si autem admodum ſunt longi, ardelionis et fraudulenti hominis ſunt indicia. Parui autem et graciles pedes, verſipellem manifeſtant Pedes curui, et verſus ſuperiora excauati, prauum hominem declarant. Similiter et qui languidos habent, et in malleis incedunt, malefici ſunt viri.

27. Σημεῖον) Etiamſi σημείοις legas, tamen ne ſic quidem ſatis conſtat ſententia. *Sylb.*

28. Κολοβοὶ) Supra erat κολοβώδεις. Imperfectio autem h. l. vel ad curuitatem, vel ad breuitatem, vel in vniuerſum ad proportionis abſentiam ſpectat.

29. Κυρτοὶ) *Curui* ſunt pedes vel ex mala formatione, vel ex praua conſuetudine nutricum, mature ad eundum infantes aſſuefacientium, vel ex morbis v. c. rachitide, vel ex impuritatibus.

30. Οἱ κατώθεν) Adam. II. Κεφ. ἑ. οἱ τὰ κάτω ὁμαλὰ ἔχοντες, καὶ ὡς τοῖς σφυροῖς βαίνοντες. Apud Ariſt. in hiſt. anim. l. XVIII. 13. ſic legitur hic aphoriſmus: τοῦ δὲ ποδὸς ὅσοις μὲν τὸ ἐντὸς παχὺ, καὶ μὴ κοῖλον, ἀλλὰ βαίνουσι ὅλῳ, οὗτοι πανοῦργοι: ſic fere infra quoque apud Noſtr. L. II. c. vlt. *Sylb.*

κγ. ΠΕΡΙ ΔΑΚΤΥΛΩΝ.

Οἱ τοὺς δακτύλους [1] συμφυεῖς ἔχοντες, [2] μάχλοί εἰσι, συῶν δίκην. Εἰ δὲ [3] συνεσταλμένους ἔχουσι τοὺς δακτύλους, πανοῦργοι καὶ κακοήθεις ἄνδρες εἰσί. Δακτύλοι μακροὶ πάνυ ὄντες καὶ λεπτοὶ, ἀνοητοτέρους ἄνδρας σημαίνουσιν. Δάκτυλοι παχεῖς κολοβοὶ, τολμητὴν, ἀπρονοήτον, καὶ θηριώδη ἄνδρα δηλοῦσιν. Οἱ πολὺ δὲ μακροὶ καὶ λεπτοὶ, ἀνοητοτέρους καὶ ὑποχαυνοτέρους, καὶ φλυαρωτέρους ἄνδρας σημαίνουσιν. Οἱ δὲ εὐμεγέθεις καὶ εὐειδεῖς δακτύλους ἔχοντες, ἄριστοι ἄνδρες. [4] Ὄνυχες πλατεῖς,

XXIII. *De digitis.*

Digitos qui habent coalitos, libidinoſi ſunt ſuum more. Qui autem coarctatis praediti ſunt digitis, malefici homines prauorumque morum eſſe cenſentur. Longi admodum digiti et graciles, indociliores deſignant viros. Digiti craſſi et mutili, audacem, imprudentem et ferocem virum denotant. Si autem ſunt admodum longi et graciles, magis indociles, inflatiores, et nugatores viros denotant. Iuſta autem magnitudine et formoſas qui habent, optimi viri ſunt. Vngues

1. Συμφυεῖς) Ariſt. p. 91. habet συμπεφραγμένους. De digitis autem v. Ariſt. de part. anim. L. II. c. 10.

2. Μάχλοι) *Libidinoſi.* Ita Suid. μάχλόν τινα βιώσασα βίον de eo dicit, qui totam ſuam vitam libidinibus, voluptatibuſque conſumit.

3. Συνεσταλμένους) *Coarctatis*, *contractis*, quales ex ſpaſmis fiunt, vel ex podagra, chiragraue, aut etiam naturae conſuetudiniſque vitio.

4. Ὄνυχες) Haec diuinatio ex vnguibus poſſet ὀνυχομαντία appellari. Phyſio-

τεῖς, [5] λευκοὶ, ὑπόξανθοι, εὐφυῆ δηλοῦσιν ἄνδρα· οἱ δὲ στενοὶ, καὶ προμήκεις, καὶ κυρτοὶ, ἀναίσθητον καὶ θηριώδη ἄνδρα σημαίνουσιν· οἱ δὲ σφόδρα [6] σκολιοὶ, ἅρπαγα δηλοῦσιν ἄνδρα. Μικροὶ πάνυ

lati, albi, subrubri, ingenuum virum declarant. Coarctati vero, prominentes et curti, insensibilem et ferocem virum denotant. Si autem valde sunt tortuosi, rapacem manifestant.

gnomones enim ex latitudine, magnitudine, paruitate, conuexitate, albis punctulis in vnguibus, hinc et illinc sparsis, diuinare solent. Haec autem ab ὀνυχομαντίᾳ, apud veteres celebrata, diuersa est, quippe quae fiebat oleo et fuligine, in vnguem pueri alicuius impolluti illitis, solique conuersis: confici enim ex mixtione olei, fuliginis, et radiorum solarium imagines rerum expetitarum, opinio erat, quaeque ita versabatur ante oculos, vt, ex hac mixtura in vngue reddi ac refulgere viderentur. Vide Casp. Peucer de praecip. diuination. gener. c. de magia, p. 300. sq. Physiognomones vero ex vsu vnguium in ceteris animalibus oracula sua desumserunt: vsum autem vnguium belle describit Aristot. de part. animal. L. IV. c. 10 Εὖ δὲ καὶ τὸ τῶν ὀνύχων μεμηχάνηται. Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ζῶα ἔχει καὶ πρὸς χρῆσιν αὐτούς· τοῖς δ' ἀνθρώποις, ἐπικαλυπτήριον. *Vngues etiam recte natura molita est: quippe quae ceteris animalibus eos vel ad vsum alium dederit, homini operimenti tantum gratia excogitarit.*

5. Λευκοὶ etc.) *Albi*, vt plurimum vngues cutis sequuntur colorem v. Arist. in hist. anim. L. III. c. 9. καὶ τὰ χρώματα — τῶν ὀνύχων — — κατὰ τὴν τοῦ δέρματος καὶ τῶν τριχῶν ἀκολουθεῖ χρόαν, vnde et de Aethiopibus eodem capite asserit, διόπερ τῶν μελάνων ἀνθρώπων, ὥσπερ Αἰθιόπων — — οἱ ὄνυχες, μέλανες, ὥσπερ καὶ τὸ πᾶν δέρμα. *Quamobrem hominum nigrorum, vt Aethiopum — vngues nigri modo suae cutis apparent.*

6 Σκολιοὶ) *Tortuosi*, quales solent esse auium γαμψώνυχων, ad quarum simili-

νυ ὄνυχες [7] μέλανες, πανοῦργον ἄνδρα σημαίνουσιν. Οἱ δὲ στρογγύλοι ὄνυχες, [8] πάνυ μοιχοὺς ἄνδρας σημαίνουσιν. Προείρηται μὲν ὅτι τῶν ἄλλων τὰ πολλά [9] καὶ ἀξιόλογα, εἰ μόνον τις καθ' ἕκαστον ἐφ' ἑαυτοῦ σκοπήσει, μάλιστα δὲ ὄνυχες.

ΟΡΟΙ

Si ſunt rotundi valde, adulteros indicant. Ante autem indicatum eſt, quod multa alia non commemoratione digna ſint, ſi autem quis ſeorſim tantum illud conſiderabit, maxime hoc fiet ratione vnguium.

S 5

tudinem quoque huic formae rapacitas tribuitur

7. Μέλανες) Si videlicet cutis nigredo abeſt, v. not. 4. aliter enim ſe res habet in Aethiopibus.

8. Πάνυ) Haec vox apud Adam. II Κεφ. γ'. in priori commate ponitur. *Sylb.*

9. Καὶ) Pro καὶ requiritur negatiua μὴ ſeu οὐ, vt apud Adam. II. Κεφ. γ'. *Sylb.*

ΟΡΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΙΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΩΝ

ΤΟ Β.

α. ΠΕΡΙ ΕΙΔΟΥΣ ΑΝΔΡΕΙΟΥ.

[1] Εἶδος ἀνδρείου· ὄρθιον τὸ πᾶν σχῆμα, πλευραὶ καὶ [2] ἄρθρα τοῦ σώματος πάντα ἐῤῥωμένα, ὀστᾶ μεγάλα, κόμη σκληρὰ, κοιλία πλατεῖα, [3] κοίλη, ὦμοι καρτεροὶ, ὠμοπλάται [4] εὐρεῖαι διεστηκυῖαι, στέρνα

DESCRIPTIONES FORMARVM HVMANARVM

EX IPSIVS

POLEMONIS PHYSIOGNOMONICIS

LIB. II.

I. *De fortis forma.*

Forma fortis. Vniuerſa figura corporis erecta, coſtae et artus omnes corporis robuſti, oſſa magna, pili duri, venter amplus et cauus, humeri robuſti, armi lati et diſtantes, ſterna robu-

1. Εἶδος) In quamplurimis imaginibus repraeſentandis Polemo cum Ariſtotele conuenit, differentias autem indicabimus.

2. Ἄρθρα) Ariſt. p. 36. ἀκρωτήρια ἰσχυρὰ.

3. Κοίλη) Adam. II. Κεφ. λά. κοῖλοι ὦμοι, καρτεροὶ ὠμοπλάται, πλευραὶ διεστηκυῖαι Sylb. Ariſt. pro κοίλη habet προσεσταλμένη. Apud eumdem ὦμοι καρτεροὶ deſunt.

4. Εὐρεῖαι) Ariſt. πλατεῖαι

να ῥωμαλέα, καὶ μετάφρενα, [5] ἰσχία σκληρὰ, σκέλη σαρκώδη, περὶ τὰ σφυρὰ καρτερία, πόδες ἀρθρώδεις, χρῶμα [6] ὀξύτερον, [7] βλέμμα ὑγρὸν, ὀφθαλμοὶ οὐ μεγάλοι, οὐδὲ ἀνεῳγμένοι, οὐδὲ πάλιν ἠσφαλισμένοι. Ὀφρύες οὐ τεταμέναι, μέτωπον [8] τέλειον, [9] οὐ μήν γε ὀλίγον· Φωνὴ ἀπηνεστέρα, ἰσχυρὰ, μεγάλη· πνεῦμα εὐσταθές. Τοιοῦτος μὲν ὁ ἔμψυχος, καὶ καρτερικὸς, καὶ ταῦτα αὐτοῦ τὰ σημεῖα.

β. ΠΕΡΙ

ſta aeque ac metaphrena, coxae durae, crura carnoſa et circa malleolos robuſta, pedes articulati, color acutior, lumen lubricum, oculi neque magni, neque aperti, neque econtrario muniti. Supercilia non tenſa, frons perfecte magna, et tamen non parua, vox saeva, fortis, magna, reſpiratio conſtans. Tali eſt animo praeditus, et fortis, et haec eius ſigna.

καὶ διεστ. κ. τ. λ. Addita στέρνα ῥωμαλέα, καὶ μετάφρενα deſunt apud eumdem.

5. Ἰσχία) Ariſtot. p. 37. ἰσχίον προσεσταλμένον, et in fine ἰσχίον οὔτε λεῖον, οὔτε παντάπασι ῥυτιδῶδες. Deſunt reliqua a v. σκέλη vſque ἀρθρώδεις.

6. Ὀξύτερον) Ariſt. p. 37. αὐχμηρότερον

7. Βλέμμα etc.) Ariſt. p. 37. ὄμμα χαροπὸν, οὔτε λίαν ἐπτυγμένον, οὔτε παντάπασι συμμύον. Nihil de ὀφρύσι legitur apud Ariſtot.

8. Τέλειον) Adamant. l. l. μέτωπον οὔτε λεῖον, οὔτε τραχύ. *Sylb.* Ariſt. p. 38. ὀξὺ, εὐθὺ, οὐ μέγα. Reliqua de voce et reſpiratione ad partes reſpirationi dicatas ibi transferuntur, p. 36.

9. Οὐ μήν γε) In exemplari eſt, οὐ μήν τε. Si quis μήν γε nolit, reponat μὴν δὲ *Sylb.*

β. ΠΕΡΙ ΕΙΔΟΥΣ ΔΕΙΛΟΥ.

Εἶδος δειλοῦ ἐςὶν οὕτως· τρίχες αὐτοῦ μαλακαὶ, [1] τὸ πᾶν σχῆμα ἀνειμένον, τράχηλος μακρὸς, [2] τὸ χρῶμα μέλαν ἢ ὠχρὸν, τὰ ὄμματα [3] ταραχώδη, βλέφαρα ταχυκίνητα· [4] τῷ δὲ τῆς ἀναπνοῆς φυσήματι ἀσθενής· [5] σκέλη λεπτὰ, ὀφρὺς μακρὰ, ςέρνα ἀσθενῆ, χεῖρες μακραὶ, φωνὴ [6] λιγυρὰ, μαλακή. Ταῦτα ὑπάρχουσι σημεῖα δειλοῦ.

γ. ΠΕΡΙ

II. De forma timidi.

Forma timidi haec eſt, pili molles, tota figura remiſſa, collum longum, niger color aut fuſcus, oculi turbarum pleni, palpebrae celeriter mobiles, reſpectu autem inſpirationis debilis inflatio, crura tenuia, ſupercilia longa, infirma ſterna, manus longae, vox canora, mollis. Haec ſunt ſigna timidi.

1. Τὸ πᾶν σχῆμα) Ariſt. p. 38. τῷ σώματι συγκεκαθικὸς, οὐκ ἐπισπερχές.

2. Τὸ χρῶμα) Ariſt. p. 39. περὶ τὸ πρόσωπον ὕπωχρος.

3. Ταραχώδη) Ariſt. ἀσθενῆ, καὶ (εἰ) σκαρδαμύττει.

4. Τῷ δὲ τῆς ἀν. etc) Haec apud Ariſtot. non leguntur. Hanc autem debilem inſpirationem pauoris effectum comitemque eſſe docet Cicero de off. I. 36. praecipiens, *ne in perturbationes atque exanimationes incidamus.* Igitur per vocem φυσήματι, haud dubie notare vult eam timidi conditionem, qua omnis inſpiratus aer retinetur ad tempus in pulmonibus, et reſpiratio tarda eſt, voxque ipſa reprimitur.

5. Σκέλη λ.) Ariſt. p. 39. τὰ σκέλη μικρὰ, καὶ χεῖρες λεπταὶ καὶ μακραί. Reliqua ab ὀφρὺς vſque ἀσθενῆ deſunt apud Ariſtot.

6. Λιγυρὰ) Mallem reddere *ſtridula*, quippe quae quam maxime huic competit affectui, alias *canora*, *iucunda*, contextu ſic iubente, reddi poteſt.

γ. ΠΕΡΙ ΕΙΔΟΥΣ ΕΥΦΥΟΥΣ.

Τὸν εὐφυῆ τοιοῦτον εἶναι νόει· εὖ μεγέθους ἔχοντα, [1] λευκὸν, ὑπέρυθρον, [2] οὐ πάνυ οὖλον, οὐδὲ εὐθύτριχον, [3] τὸ πᾶν σῶμα ὄρθιον, τὰ ἄρθρα [4] ἀπολελυμένα ἀλλήλων, [5] σὰρξ μετρία ἁπαλὴ, σκέλη καὶ μηροὶ εὔτραφεῖς, σφυρὰ καρτερὰ, ποδῶν καὶ χειρῶν ἄρθρα γενναῖα, [6] δάκτυλοι ἁπλοὶ, εὐμήκεις, διεστῶτες ἀπ᾽ ἀλλήλων· ἐπηρμένα πρόσωπα καὶ σαρκώδη,

III. *De forma ingeniosi.*

Ingeniosum talem esse scias. Iustam habet magnitudinem, albus et subruber est, non admodum mollis, neque crinis erectus, vniverso corpore erectus, articuli inter se probe seiuncti, carne mediocriter molli, crura et femora bene nutrita, malleoli robusti, articuli pedum ac manuum validi, digiti simplices, bonae longitudinis, a se inuicem distincti, pro·

1. Λευκὸν) Arist. p. 42. τὸ σῶμα λευκέρυθρον, καὶ καθαρόν.

2. Οὐ πάνυ οὖλον) Aristot. p. 43. τριχωμάτιον μὴ λίαν σκληρὸν, μηδὲ λίαν μέλαν.

3. Τὸ πᾶν σῶμα ὀρ.) Exceptiones naturam facere docet Sen. ep. 66. *natura voluit ostendere, posse ingenium fortissimum et beatissimum sub qualibet cute latere.*

4. Ἀπολελυμένα) Arist. p. 42. εὔλυτα τὰ περὶ τὰς πλευράς.

5. Σὰρξ μετρία, ἁ.) Rectius μετρίως ἁπαλὴ, Adam. I. Κεφ. λγ΄. *Sylb.* Arist. p. 40. σὰρξ ὑγροτέρα, καὶ ἁπαλωτέρα, οὐκ εὐεκτικὴ, οὐ δὲ πιμελώδης σφόδρα. Contracte et concise Polemo loqui voluit. Quod reliquum est, Aristoteles superiores, et Polemo inferiores partes fusius describunt.

6. Δάκτυλοι ἁπλοὶ) Adam. l. l. δάκτυλοι ἁπαλοί. *Sylb.*

κώδη, οὐ μὴν λεπτά· [7] ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ, εὐλαμπεῖς, χαροποί. Τὸ ἐν αὐτοῖς ἦθος [8] γεγηθός.

δ΄. ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Ἀναισθήτου σημεῖα ταῦτα· ἢ λευκὸς πάνυ, ἢ πάνυ μέλας· σαρκώδης, [1] προγάστωρ, [2] παχυσκελής· τὰ δὲ ἄρθρα μικρὰ συνδεδεμένα, καὶ κλεῖδας συμπεφυκυίας ἔχων, τράχηλον [3] κολοβὸν, παχὺν; [4] ἄκρα τέλεια, [5] παρειὰς σαρκώδεις,

na facies et carnoſa, non macra, oculi humidi, boni ſplendoris, charopi. Moribus ipſi ſunt laetis.

IV. Inſenſati ſigna.

Haec ſunt inſenſati ſigna. Neque admodum albus, neque admodum niger, carnoſus, ventroſus, craſſis cruribus eſt. Articulos paruos et coarctatos, clauiculaſque coalitas habet, collum decurtatum, craſſum, extremitates perfectas,

7. Ὀφθαλμοὶ) Ariſtot. p. 43. ὄμμα χαροπὸν, ὑγρόν.

8. Γεγηθός) *Eximiam* inprimis intelligit *laetitiam*, qualis apud Hom. Odyſſ. O. v. 159. — οἱ δὲ ἰδόντες Γήθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσσὶ θυμὸς ἰάνθη, *hi autem videntem Laetati ſunt, et in omnibus mentibus animus laetatus eſt.*

1. Προγάστωρ) *Cui venter prominet*, vel ob pinguedinem, vel ob voracitatem. Feminis quoque ob partus frequentiam interdum eiusmodi venter eſt.

2. Παχυσκελὴς) Ariſt. p. 44. τὰ σκέλη σαρκώδη καὶ συμπεπλεγμένα καὶ συνδεδεμένα, et p. 45. σκέλη μακρά.

3. Κολοβὸν) Hanc vocem omittit Ariſtot. p. 46.

4. Ἄκρα τέλεια) Adam. II. Κεφ. λδ΄. ἄκρα ἀτελῆ. *Sylb.*

5. Παρειὰς) Ariſt. p. 45. σιαγόνες μεγάλαι, σαρκώδεις.

δεις, [6] μέτωπον ςρογγύλον, [7] βλέμμα συμφυὲς καὶ [8] χανές.

δ. ΑΝΑΙΣΧΥΝΤΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

[1] Ἀναισχύντου μὲν σημεῖα τάδε· ὀφθαλμοὶ ἀνεπτυγμένοι, λαμπροὶ, βλέφαρα [2] εἰσπεπετασμένα, παχέα· παχύπους, παχύριν, ἀντίον ὁρῶν, ἄνω τείνων ἑαυτὸν, [3] πυῤῥὸς τὴν χροιὰν, τὴν φωνὴν ὀξύς.

ς. ΚΟΣΜΙΟΥ

malas carnoſas, frontem longam, oculum inſitum et hiantem.

V. Impudentis ſigna.

Impudentis autem ſigna haec ſunt: oculi aperti, ſplendidi, palpebrae explicatae, craſſae, pedes tumidi, naſus craſſus, e regione videns, ipſumque ſurſum tendens, ruber colore, voce acuta.

6. Μέτωπον) Ariſt. p. 44. μέτωπον μέγα, περιφερὲς, σαρκῶδες.

7. Βλέμμα etc.) Ariſtot. p. 45. ὄμμα χλωρὸν, κωφόν.

8. Χανές) Adam. l. l. ἀχανὲς pro καὶ χανές. *Sylb.* Suidas et Heſych. interpretantur ἀχανὴς, ὁ λίαν χάσκων, *qui immani hiatu os diducit,* quod ſi transfertur ad oculos, *diductionem magnam* notabit. Oculi explicationem nonnulli vocant hanc affectionem, qua ſimul hilaritate nitescit; et quae inſenſatorum ſignum vtique eſſe poteſt, quum non facile ab aduerſis afficiantur.

1. Ἀναισχύντου) Ariſtot. p. 46. Ἀναιδοῦς. Αἰδὼς tamen et αἰσχύνη proprie differunt; de qua cf. Ammon. de different voc. vide Lamb. Velthuſii diatr. de pudore et dignitate naturali hominis, p. 12.

2. Εἰσπεπετασμένα) Adam. II. Κεφ. λέ. ἀναπεπετασμένα. *Sylb.* Et ſic Interpres, Ariſtot. p. 47. habet ὕφαιμα.

3. Πυῤῥὸς) Ariſt. p. 47. Ἐπίπυῤῥος τὸ σῶμα· τὸ χρῶμα ὕφαιμον.

ϛ. ΚΟΣΜΙΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Σημεῖα δὲ κοσμίου ταῦτα· [1] βαρὺ φθέγγεται, [2] βραχὺ δέ· καὶ [3] τὰ βλέφαρα κινεῖ μέσως, οὔτε συνεχῶς, οὔτε διὰ χρόνου· [4] χαροπὸς, ὑγρὸν δὲ ὁρῶν, οὐ λαμπρόν· ἐρυθήματος ὑπόπλεως. Τοιοῦτον οὖν τὸν κόσμιον [5] στοχάζου.

ζ. ΕΥΘΥΜΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Τὸ μέτωπον αὐτοῦ [1] χθαμαλὸν, λεῖον, σαρκῶδες, καὶ τὸ πᾶν πρόσωπον σαρκωδέστερον· τὸ δὲ εἶδος [2] ὑπνη-

VI. *Moderati signa.*

Moderati vero ſigna haec ſunt: grauiter et breuiter loquitur, palpebras mediocriter mouet, neque frequenter, neque longo interiecto tempore: charopus eſt, viſus eſt lenis, non ſplendens, plenus rubore. Igitur talem coniecta moderatum.

VII. *Animoſi signa.*

Frons eius non in altum eleuata, laeuis, carnoſa, vniuerſumque corpus carnoſius: forma

1. Βαρὺ φθ.) Ariſt. p. 48. φωνὴ βραδεῖα καὶ πνευματώδης.

2. Βραχὺ δὲ) Adam. II. Κεφ. λϛ΄. βραχὺ βαίνει. *Sylb.*

3. Τὰ βλέφαρα) Diſtinctius hunc canonem profert Ariſtot. p. 49.

4. Χαροπὸς etc.) Aliter haec tradit Ariſt. p. 48.

5. Στοχάζου) Eleganter hoc loco στοχάζεσθαι de coniectura e moribus facienda vſurpatur.

1. Χθαμαλὸν) Ariſt. p. 49. habet εὐμέγεθες.

[2] ὑπνηλόν· ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ, εὐλαμπεῖς, [3] ὡς δεδορκότες· [4] κίνησις σχολαία, φωνὴ ἠπία.

η. ΑΝΙΑΡΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Πρόσωπον ἰσχυρὸν, [1] μέτωπον ῥυσὸν, [2] ὀφρύες [3] ἐκπεπετασμέναι, βλέφαρα ἐντεταμένα· κινεῖται ὥσπερ [4] ὑπέρινοι.

θ. AN-

autem ſomnolenta, humidi oculi, bene ſplendentes, quaſi rigide aſpicientes, motus tardus, vox lenis.

VIII. *Inanimoſi ſigna.*

Facies robuſta, frons rugoſa, ſupercilia explicata, palpebrae inciſae, quaſi nimium euacuatae.

2. Ὑπνηλὸν) Ariſtot. p. 50. μὴ ἐπισπερχὴς, πρόσωπον tamen ei tribuit ὑπνωδέστερον.

3. Ὡς δεδορκ.) Ariſt. p. 50. haec ad faciem, ſed paulo alio ſenſu tranſfert: πρόσωπον μήτε δεδορκὸς, μήτε σύννουν.

4. Κίνησις σχολαία) Ariſt. p. 50. ἐν ταῖς κινήσεσι βραδὺς ἔσω καὶ ἀνειμένος. De voce nullam facit mentionem. Pro σχολαία editio Romana dat, σχολιά.

1. Μέτωπον) Ariſt. p. 50. haec ad faciem tranſſert, τὰ ῥυτιδώδη τῶν προσώπων.

2. Ὄφρυες) Ariſtot. l. l. ἴσχνα ὄμματα κατακεκλασμένα.

3. Ἐκπεπετασμέναι) Adam. II. Κεφ. λή. ὀφρύες ἀπεσταμμέναι. *Sylb.*

4. Ὑπέρινοι) *Nimium euacuatae.* Difficultate quadam implicitus hic locus eſt, nam quid ſint palpebrae inciſae atque nimium euacuatae, non ſtatim primo obtutu cognoſcitur; mihi videntur notari palpebrae, quae ob humiditatis carentiam collapſae, tenuitatemque nactae ſunt. Aliam ὑπ. ſignificationem obtinet apud medicos, nam Erot. in Lex. Hipp. interpretatur eam per ὑπερκαθαιρόμενος. V. infra. p. 301. n. 7.

9. ΑΝΔΡΟΓΥΝΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Ὑγρὸν βλέπει καὶ ἰταμὸν [1] ὁ ἀνδρόγυνος, καὶ [2] δονεῖται τὰ ὄμματα, καὶ περιτρέχει· μέτωπον σπᾷ, καὶ παρειάς· αἱ ὀφρύες οἰδαίνουσι κατὰ χώραν, [3] τράχηλος κέκλιται, ὀσφὺς οὐκ ἀτρεμεῖ· κινεῖται πάντα τὰ μέλη ἅλματι· [4] γονάτων κρέτος, καὶ [5] χειρῶν φαίνεται· ὡς ταῦρος [6] περιβλέπει εἰς ἑαυτὸν, καὶ καταβλέπει· φωνεῖ λεπτὸν, κράζει δὲ λιγυρὰ, σκολιὰ πάνυ, καὶ πάνυ ἔντρομα.

ι. ΠΙ-

IX. *Signa androgyni.*

Androgynus petulanter et laſciue videt, oculoſque agitat et circummouet. Frontem et malas contrahit. Supercilia turgent e regione, collum inclinatur, coxa non manet immota. Omnia membra mouentur ſaltu. Genua et manus crepitare videntur. Circumſpicit vt taurus circa ſe, et deorſum aſpicit. Tenuem ſonum edit et iucunde clamat, ac tortuoſe et tremule.

1. Ὁ ἀνδρογυνὸς) Ariſtot. p. 51. habet κιναίδος.

2. Δονεῖται etc.) Ariſt. l. l. ὄμμα κατακεκλασμένον.

3. Τράχηλος κέκλιται) Hoc ἐγκλίσεις τῆς κεφαλῆς εἰς τὰ δεξιὰ appellat Ariſt. p. 51.

4. Γονάτων κρότος) Coniuncte Ariſtot. γονύκροτος.

5. Χειρῶν) Vide Ariſtot. p. 52. qui vberius de his.

6. Περιβλέπει) Vnde Ariſtoteles ipſis tribuit τῶν ὀμμάτων περιβλέψεις.

ι. ΠΙΚΡΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Τὸ πρόσωπον σέσηρε· [1] ὠχρὸς, ἰσχνὸς, [2] παχὺ καὶ ξηρὸν βλέπων, ῥυτιδῶδες πρόσωπον ἔχων· φθέγγεται σφοδρόν· εὐθύθριξ, μελάνθριξ· [3] ἐν τῷ ἀσθενεῖν χεῖρας συγκροτεῖ, ἢ ἀνατρίβει, καὶ πολλάκις πόδας [4] ἐπιῤῥήσσει.

ια. ΠΡΑΙΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Ἰσχυρὸς τὸ εἶδος, [1] σὰρξ ὑγρὰ, καὶ πολλή· καὶ εὐμεγέθης, καὶ [2] εὐσύμμετρος τῷ σχήματι, καὶ

εὔσαρ-

X. *Signa amari.*

Faciem diducit. Pallidus ac macer eſt, hebeti et ſicco eſt viſu, faciem habet rugoſam. Vehementer ſermocinatur, rectos et nigros habet capillos. In infirmitate manus complodit et fricat, et pedibus comicorum more geſticulat.

XI. *Signa manſueti.*

Fortis ſpecie, caro humida, multa, bonae magnitudinis, et ratione formae bonam ſym-

1. Ὠχρὸς) Ariſtot. p. 52. μελανόχρως.

2. Παχὺ κ. ξ. β.) Haec deſunt apud Ariſtotelem et v. φθέγγεται σφοδρὸν, et ἐν τῷ ἀσθ. vſque ad finem, aeque non leguntur apud eumdem.

3. Ἐν τῷ ἀσθενεῖν) Adam. II. Κεφ. ι. ἐν τῷ ἀσθμαίνειν, neſcio an conuenientius ἀσχολεῖν, vel δυσχεραίνειν. *Sylb.*

4. Ἐπιῤῥήσσει) Mallem: *pedibus terram calcat prae amaritudine*, quem motum ruſticum appellare ſolemus, qui *ex inſcitia in proferendis pedibus*, ſecundum Quinct. II. c. 13. proficiſcitur.

1. Σὰρξ ὑ.) Ariſtot. iisdem fere verbis p. 54. ſq.

2. Εὐσυμμετρὸς) Ariſtot. p. 55. ſimpliciter σύμμετρος,

εὔσαρκος· [3] σὰρξ μαλθακὴ τοῖς μέλεσι· τὸ βλέμμα [4] εὐςαθὲς, βραχὺ κίνημα, καὶ [5] σκολιὸν, Φωνὴ βαρεῖα, μαλακή· τῶν τριχῶν ὁ [6] περίδρομος [7] ἀναθρώσκων.

ιβ. Ο ΕΙΡΩΝ ΚΑΙ [1] ΕΝΑΝΤΙΟΒΟΥΛΟΣ.

[2] Τοὺς ὀφθαλμοὺς ἅμα ἔχει οἷον λαγαρούς, βλέμμα ὑπόκομψον, φωνὴν ὑφειμένην· [3] βαίνει εὐςρόφως, καὶ κινεῖται τὰ πάντα [4] εὐρύθμως.

ιγ. ΣΗ-

metriam habet, ac bene carnosus est. Artuum caro mollis. Oculus bene collocatus, motus tardus et tortuosus, vox grauis et mollis, cursus capillorum sursum vulsus.

XII. Reprehensor aliorum, et contraria cogitans.

Oculos habet aeque quasi laxos, obtutum elegantiam affectantem, vocem submissam. Apte incedit, et decenter omnia mouet.

simul tamen addit, ὕπτιος τῷ σχήματι.

3. Σὰρξ μαλθακὴ) Haec verba vsque ad τῶν τριχῶν desunt apud Arist. l. l.

4. Εὐςαθὲς) *Bene collocatus*, haec vox refertur partim ad motum oculi decentem, amorisque veri plenum, partim ad constantiam oculi, qua ne vlla quidem affectuum vehementia ex recta statione se dimoueri patitur.

5. Σκολιὸν) Mallem σχολαιὸν, qui motûs de animi tranquillitate testatur.

6. Περίδρομος) Alias στεφανὴ dicitur, qua voce extremus capillorum ambitus denotatur.

7. Ἀναθρώσκων) Aristoteles p. 55. ἀνεσπασμένος.

1. Ἐναντιόβουλος.) Mallem ex Adam. II. Κεφ. μβ'. παλίμβολος, vel ἐναντιόλογος, vel etiam reddere v. ἐναντιόβολος, *qui omnia effata aliorum detorquet.*

2. Τοὺς ὀφθ. etc.) Adam. l. l. τὰ ἀμφὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς λαγαρὰ ἔχει. *Sylb.*

3. Βαίνει εὐςρόφως) *Apte incedit*, ita vti liberali ho-

ιγ. ΣΗΜΕΙΑ ΦΙΛΟΧΡΗΜΑΤΟΥ ΑΝΔΡΟΣ.

Τὸν δὲ φιλοχρήματον ἄνδρα τοιοῦτον εἶναι νόει. [1] μικρομελῆ, μικρόμματον, μικροπρόσωπον· ταχὺ περιπατεῖν· ἐγκεκυφότα, ταχύφωνον, ὀξύφωνον, τὴν χροιὰν ὑποφοινίσσοντα. [2] φιλόκαμος, καὶ οἰνόφλυξ, ἔσαι δασὺς ἀνὴρ θριξὶν, εὐθυγένειος, μέλας, δασεῖαν τὴν ὑπήνην ἔχων, κροτάφους δασεῖς,

XIII. *Signa auari.*

Scias autem auarum talem eſſe hominem, artubus videlicet paruis, aeque ac oculis et facie parua. Celer in inceſſu, inclinatus, celeri et acuta voce, et colore ſubrubro eſt. Laborioſus eſt et vinoſus, denſoque capillo, rectus mento, niger, hirſutam habet barbam,

mini conuenit, quo de inceſſu Cl. Alex. III. 11. τὸ δὲ σεμνὸν καὶ τὸ σχολαῖον ἐκλεκτέον, οὐ τὸ βάδισμα τὸ μηλλιτικόν. „Sed honeſtus et lentus nobis eſt eligendus, non autem nimis tardus ingreſſus.„

4. Εὐρύθμως) Ni fallor haec verba non tantum *de decenti corporis motu* ſunt accipienda, ſed et de *motu ad numeros*, de quo Seneca de tranquill. c. 15. *Scipio triumphale illud et militare corpus mouit ad numeros, non molliter ſe infringens, vt nunc mos eſt; ſed vt illi antiqui viri ſolebant, inter luſum ac feſta tempora, virilem in modum tripudiare, non facturi detrimentum, etiamſi ab hoſtibus ſuis ſpectarentur.*

1. Μικρομελῆ etc.) Auaro haec ſigna cum puſillanimo ſunt communia, vide Ariſtot. p. 55.

2. Φιλόκαμος) Apud Adamant. II. Κεφ. μδ'. φιλόκυβος: fortaſſe verior lectio eſt φιλοκώμος; ſed tunc paulo poſt legendum foret φιλόκυβος. *Sylb.* Autoritate Ariſtotelis firmatur Adamantii lectio.

σεῖς, ὄμμα λιπαρὸν, καὶ ςίλβον, καὶ μαρμαρῦσσαι· Φιλόκωμος, Φιλόοινος.

ιδ΄. ΠΕΡΙ ΜΩΡΟΠΟΝΗΡΩΝ.

Γίνονται δὲ καὶ μωροπόνηροι, ([1] ἔχοντες μικτὰ σημεῖα μωρίας, καὶ πονηρίας. Κατὰ τοῦτ' οὖν εἰσὶ μωροπόνηροι·) ὥσπερ τῶν θηρίων, τὰ [2] τοῦ αὐτοῦ γένους ἔχοντα, τὰ μὲν, ἥμερα, τὰ δὲ, ἄγρια ἐςί. Τούτων γὰρ καθ' ἕκαςα ἐπισκοπεῖν δεῖ. Τὰ μὲν τῶν ἡμέρων, [3] εὐηθικώτερα, καὶ ταραχωδέςερα, καὶ δειλά.

tempora capillis obſita, oculum obeſum, et ſplendidum, atque micantem. Comiſſationes vero et vinum amat.

XIV. De ſtulte malitioſis.

Dantur vero etiam ſtulte malitioſi (mixta ſtultitiae et prauitatis ſigna habentes. Igitur propter ea ſunt ſtulte malitioſi,) more animalium quae ſecundum genera et manſueta et ferocia ſunt. Sigillatim haec conſiderare oportet. Inter manſueta quidem quaedam ſunt ineptiora, et turbulentiora ac timi-

1. (Ἔχοντες etc.) Incluſa addita ſunt ex Adamantio, II. Κεφ. με. *Sylb.* Apud Adamant. etiam inſcriptio eſt, περὶ ἡμέρου καὶ ἀγρίου, quae et ſequentibus magis accommodata eſt.

2. Τοῦ αὐτοῦ etc.) Legendum: τοῦ αὐτοῦ γένους ὄντα: vel, τὸ αὐτὸ γένος ἔχοντα. *Sylb.*

3. Εὐηθικότερα) Romana editio et Sylburgius ſic dant, forte melius εὐηθηκότερα, hoc ſenſu, quaedam ſunt mitioris naturae, facile terrentur, timidaque ſunt. Hanc emendationem firmare videtur Ariſtot. in hiſt. anim. L. I. c. I. vbi dicit: εἰσὶ δὲ διαφοραὶ κατὰ τοὺς βίους, καὶ τὰς πράξεις, καὶ τὰ ἤθη. Sunt

δειλά. Ὅπερ ἂν ἐπισκέψασθαι ἔνι μάλιστα ἐπὶ [4] αἰγῶν ἀγρίων, καὶ προβάτων· ἔτι δὲ καὶ ἵππων, καὶ ὄνων, καὶ ὅσα τοιοῦτα εἴδη ἔχει. Ὅμως, τὰ μὲν ἥμερα, πραότερα καὶ λειότερα, καὶ ἠπιώτερα· τὰ δὲ ἄγρια, ξηρότερα, καὶ παχύτερα, καὶ σφοδρότερα. [5] Καὶ τὸν νοῦν αὐτῶν τοῖς ἤθεσιν ἀκόλουθον. Καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων τοίνυν οὕτω χρὴ διαιρεῖν. Τὸ γὰρ [6] διπλοῦν τοῦτο τῆς ἰδέας ἐν ἀνθρώποις

da. Quod conſpicere maxime licet in feris capris et ouibus, ſimulac et equis, et aſinis, et quotquot tales habent formas. Similiter enim manſueta ſunt mitiora, leniora et faciliora; ferocia autem, duriora, craſſiora et vehementiora. Animum vero eorum mores ſequuntur. Igitur neceſſario et haec in hominibus diſtinguuntur. In hominibus enim duplex

T 4

enim differentiae, quae in morum, victuum, atque actionum ratione verſantur quibus demum ſubiungit τὰ μὲν ἥμερα, τὰ δὲ ἄγρια, quae denominatio petita eſt ex moribus.

4. Αἰγῶν ἀγρίων) In catalogo manſuetorum animalium Ariſtoteles αἶγας in vniuerſum habet, addit tamen et ferarum genus inveniri, quod tamen huc minime referendum eſt. Itaque mendum in voce ἀγρίων latet, forte non incongruentius repoſueris ἀγροβότων.

5. Καὶ τὸν νοῦν) Adam. II. Κεφ. μέ. καὶ τὰ ἤθη σὺν αὐτῶν, τοῖς εἴδεσιν ἀκολουθεῖ. *Sylb.* Alias ἕπονται pro ἀκολουθεῖ v. Ariſt. p. 4.

6. Διπλοῦν) Lucem capiunt haec ex Ariſt. l. I. πάντα γὰρ ὅσα ἥμερά ἐστι γένη, καὶ ἄγρια ἐστίν. *Genera enim quaecunque placida ſunt, haec eadem fera quoque poſſunt reperiri*, et non ſolum reperiuntur, ſed ex manſuetis per victus et locorum mutationem fera euadunt.

θρώποις φαίνεται, καθ' ἕκαστα τῶν σημείων. Δίκαιοι ([7] γὰρ ἀπὸ τῶν αὐτῶν σημείων) γίνονται. Ἄλλοι μὲν ἀγριώτερα τὰ ἤθη ἔχουσιν, ἄλλοι δὲ [8] ἡμερώτεροι· καὶ σώφρονες, καὶ ἀνδρεῖοι ὁμοίως. Τὸ δὲ διάφορον τῶν σημείων τραχύτητι, καὶ σκληρότητι, καὶ μαλακίᾳ, καὶ [9] ἀναιδείᾳ, καὶ πρᾳότητι· [10] καὶ τὸ ὑγρόν τε καὶ ξηρὸν διαιρετέον οὕτως, [11] (καὶ) ἐπὶ ἀδικίας, καὶ ἀκολασίας. [12] Καὶ ἐν τούτοις γίνεται τοῖς σημείοις τὸ ἥμερόν τε, καὶ ἄγριον [13] προσπεφυκὸς ἔχει. Τὴν μὲν ἀγριωτέραν, ἀδικίαν, τὴν δὲ ἠπιωτέραν, δικαιοσύνην λέγε. Καὶ ἐν

conspicitur haec forma secundum vnumquodque horum signorum. Iusti enim (ex signis quidem ipsorum) fiunt. Alii autem agrestiores mores habent, alii mansuetiores, et moderatiores, et simul fortes. Differentia vero horum signorum et in ferocia, duritie, mollitie, impudentia, et mansuetudine est, et humidum et siccum sic etiam differentiam constituit inter iniustitiam et intemperantiam. Et in his fit signis et mansuetum et ferum, quod quis adnatum habet. Ferociorem iniustitiam, et mansuetiorem iustitiam dicere poteris. In

7. (Γὰρ ἀπὸ) Inclusa addita sunt ex Adamantio l. l. *Sylb.*

8. Ἡμερώτεροι) Congruentius neutro genere ἡμερώτερα. *Sylb.*

9. Ἀναιδείᾳ) Melius ni fallor vertenda haec vox, *feritate.*

10. Καὶ τὸ ὑγρ.) Apud Adamant. dandi casu, καὶ τῷ ὑγρῷ τε καὶ ξηρῷ διαιρετέον. *Sylb.*

11. (Καὶ) Inclusa coniunctio addita ex eodem Adamantio. *Sylb.*

12. Καὶ ἐν τούτοις) Adam. l. l. τούτοις γὰρ τοῖς σημείοις. *Sylb.*

13. Προσπεφυκὸς) Nescio an rectius προσπεφυκός ἐστι. *Sylb.*

ἐν τοῖς ἀνδρογύνοις, οἱ μὲν πολλοὶ, ἄγριοι, οἱ δὲ ἕτεροι, τιθασσοί εἰσι. Καὶ τούτων οὐκ ὄντων τῶν σημείων, ἕτερα διαιρεῖσθαι σημεῖα μόνα οἷς εἶπον· ὁ μωροπόνηρός ἐστι τετανόθριξ, κεφαλὴν ἔχων στερεὰν, [14] λοξὴν, ὦτα ὑπερμεγέθη [15] ἐπικεκλασμένα, αὐχένα καὶ τράχηλον στρογγύλον, ([16] ἄκρα σφυρῶν) μέτωπον στεῤῥὸν, τραχύ· ὀφθαλμοὺς σκοτεινοὺς, μικροὺς, ξηροὺς, κοίλους, [17] ὑποῤῥέοντας ἀτενῶς·

androgynis quoque multi quidem sunt feroces, alii autem mansueti. His signis sic se non habentibus, alia signa solum distingui debent, de quibus dictum est. Stulte malitiosus est promissis crinibus, caput habens firmum, obliquum, permagnas aures reflexas, ceruicem et collum rotundum, (et extrema malleolorum) frontem rigidam, hirsutam, oculos tenebricosos, paruos, siccos, cauos, fixeque

14. Λοξὴν) Vide supra p. 179. not. 4. et apud Arist. p. 137. not 142.

15. Ἐπικεκλασμένα) Posset etiam substitui vox ἐπικεκλιμένα, sensu non immutato. Ὦτα ἐπικεκλασμένα autem *aures* sunt *reflexae*, *depressae ad latera.*

16. Ἄκρα σφυρῶν) Inclusum istud commation abest ab Adamantii codice, nec video quomodo ferri possit, nisi versus finem huius canonis ante ταχέα collocetur. *Sylb.*

17. Ὑποῤῥέοντας) Quid hoc loco haec vox indicet non video, quum praecesserit ξηρούς: haud dubie mendosam illam suspicor, et forte rectius ὑπερορῶντας substituendum, hoc sensu: *fixe oculos ad maiora conuersos, fixos in altumque sublatos*, qualis nimirum eorum est conditio, qui alto alios contemnunt supercilio, et ob praecedens κοίλους, talis oculi motus facillime fieri potest.

ἀτενῶς· παρειὰς στενὰς, ἐπιμήκεις· γένειον μακρόν· [18] στόμα ἄθυρον, ἄκλειστον, ὡς διεσχισμένον, περίμηκες· τὸ πρόσωπον ὡς διεῤῥωγὸς φέρει· κυρτὸς, προγάστωρ, παχυσκελής· ποδῶν καὶ χειρῶν ἄρθρα περιμήκη, παχέα καὶ σκληρά· ὑπόχλωρος δὲ ὢν, ὥσπερ ὕπνου, ἢ κραιπάλης πλήρης· Φωνὴ [19] βληχώδης, ἀχρεία, μικρὰ, θρασεῖα.

ιε. ΘΥΜΩΔΟΥΣ [1] ΣΗΜΕΙΑ ΤΑ ΔΕ ΕΙΣΙ.

Ὀρθὸς τῷ σχήματι, [2] εὔπλευρος, εὔρυθμος, ἐπίπυῤῥος· ὠμο-

intentos, malas tenues, praelongas, mentum longum, os apertum, non clausum, et quasi bipartitum, ac praelongum. Faciem fert quasi fissam. Curuus est, prominente ventre, cruribus crassis. Artus pedum ac manuum praelongos, crassos ac duros habet, subpallidus est, quasi somno et crapula oppressus. Vox est balatoria, inepta, parua, et audax.

XV. *Iracundi signa haec sunt.*

Rectus figura, bene latus, subrufus, scapu-

18. *Στόμα ἄθυρον, ἄκλειστον*) Haec verba, nisi subsumamus Polemonem duabus vocibus vnam eamdemque expressisse rem, sic sunt explicanda, vt τὸ ἄθυρον referatur ad linguae volubilitatem, sic enim ἄθυροι ἔπεα et ἀθύρωτον στόμα passim pro ἀχάλινον στόμα et pro γλῶσσα ἀκόλαστος inuenitur, τὸ ἄκλειστον autem ad labia aperta.

19. Βληχώδης) Suidas hanc vocem de ouibus balantibus dici asserit, occurrit vero etiam de vagitu infantum, hoc loco *vocem rusticam*, *raucam* innuit.

1) Σημεῖα) Signa θυμώδους, φιλολοιδόρου, et sequentium non sunt apud Adamantium: sed apud Aristotelem supra iisdem prope verbis leguntur, p. 53. *Sylb.*

2. Εὔπλευρος) Aristot. addit εὔθυμος.

ὠμοπλάται διεστηκυῖαι μεγάλαι, [3] καὶ ἐγκρατεῖς· λεῖος τὰ περὶ στῆθος, καὶ βουβῶνα· [4] δασυπώγων, τὰ νῶτα [5] εὐθύς. ὁ περίδρομος τῶν τριχῶν κάτω βλέπων· [6] καὶ ὅσοις τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν δέρμα περιἵσταται· καὶ οἱ στρογγυλοπρόσωποι· καὶ ὀφρύες οἷαι τῶν [7] στρεφνῶν· καὶ ῥινῶν κοιλότης.

ις. ΦΙΛΟΛΟΙΔΟΡΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Τὸ ἄνω χεῖλος μετέωρον, [1] καὶ κάτω προπετές· [2] ὑπέρυ-

lae diſtantes et magnae, et validae. Laeuis et circa pectus et bubones, hiſpida et hirſuta barba praeditus, terga recta. Capillorum ambitus deorſum tendens, et quibuſcumque cutis caput tegens mutatur et facies praelonga fit, et ſupercilia quaſi ſunt auſtera, et cavitas naſi maior fit.

XVI. *Amatorum contumeliarum ſigna.*

Superius labium eleuatum, inferius autem

3. Καὶ ἐγκρατεῖς) Paulo aliter haec leguntur apud Ariſtotelem.

4. Δασυπώγων) Ariſtotel. εὐπώγων.

5. Εὐθὺς· ὁ περίδρομος) Ariſtot. εὐανθής· ὁ περίδρ. Rom. editio habet περίτριχος τῶν τριχῶν, vitioſe.

6. Καὶ ὅσοις) Haec non leguntur apud Ariſtot.

7. Στρεφνῶν) Rectius τρυφνῶν *Sylb.* Similes fere mutationes in Claudio contigiſſe narrat Sueton. c. 30. *Remiſſe quid vel ſerio agentem multa dehoneſtabant. Riſus indecens: ira turpior ſpumante rictu, humentibus naribus: praeterea linguae titubantia, caputque tum ſemper, tum in quantocumque actu vel maxime tremulum.*

1. Καὶ κάτω προπετές) Supra apud Ariſtotelem legitur, καὶ τὰ εἴδη προπετεῖς, p. 56. *Sylb.*

[2] ὑπέρυθροι, ἐπίπυρροι· [3] ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς κύνας· ἴδῃ δ' ἄν τις καὶ ἐπὶ τῶν γεγηρακότων ἵππων.

ιζ. ΛΑΓΝΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

[1] Λευκόχρως, δασὺς [2] τῇ ὑπήνῃ, εὐθείας καὶ παχείας τὰς τρίχας ἔχων· λιπαρὸν τὸ ὄμμα καὶ μάργον, σκέλη λεπτὰ, καὶ νευρώδη, καὶ [3] ὅλος ὀρνιθώδης, δασύτης σκελῶν, γαστρὸς [4] καὶ ὀμμάτων λιπαρότης· καὶ τὸ ἀνεσπᾶσθαι τὸ γένειον πρὸς τὴν ῥίνα, καὶ περιφέρειαν κοίλην ἔχειν τὸν τόπον τὸν

prominens; ſubrubri, rubicundi. Referuntur ad canes Videbit vero hoc etiam quiſpiam in equis ad ſenectutem prouectis.

XVII. *Signa luxurioſi.*

Albi coloris eſt, et barba piloſus, rectis craſſiſque capillis, oculo pingui et laſciuo, cruribus tenuibus, neruoſis, toto habitu auicularis, cruribus hirſutis, pinguedine ventris ac oculorum inſtructus. Barba ad naſum exſurgit, et regio circa naſum et barbam habet

2. Ὑπέρυθροι) Deeſt haec vox ap. Ariſtot. et gloſſematis loco eſſe videtur.

3. Ἀναφέρεται etc.) Haec omnia non leguntur in Ariſtotele.

1. Λευκόχρως) In exemplari eſt λευκόχρωος: errore ambiguo. *Sylb.* Lectio Sylburgii eſt ex Ariſtot. p. 59.

2. Τῇ ὑπήνῃ) Deeſt apud Ariſt. l. l. et explicationis gratia haec vox addita eſſe videtur.

3. Ὅλος ὀρν.) Congruentius, opinor, ὅλως ὀρνιθώδη. *Sylb.* Haec verba, vt et σκελῆ λ. κ. ν. et reliqua non leguntur in Ariſtotele.

4. Καὶ ὀμμάτων) Mendum certe in hac voce latet, quum ſupra iam λιπαρὸν τὸ ὄμμα adſuit, forte καὶ ὀμφαλοῦ ſubſtituendum.

τὸν μεταξὺ τῆς ῥινὸς, καὶ τοῦ γενείου· οἷον εἶχε ὁ Σωκράτης ὁ καλός. Καὶ οἷς ὑγροὶ οἱ ὀφθαλμοὶ, οἱ τοιοῦτοι λάγνοι, καὶ οἷς [6] ἡ φλέψ ἐν τῷ βραχίονι· καὶ οἱ [7] ἤρινοὶ τας κνήμας.

ιη. ΛΑΛΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Οἱ τὰ ἄνω μείζω ἔχοντες, καὶ γλαφυροὶ τῷ εἴδει, καὶ [1] δασεῖς τὰ περὶ τὴν κοιλίαν.

ιθ. ΦΙ-

circumferentiam cauam, qualem probus habuit Socrates. Quibuscumque oculi sunt humidi, hi luxuriosi sunt, quibusque vena in brachio, et candidis sunt tibiis.

XVIII. Loquacis signa

Qui superiora habent maiora, et formas venustas, quique circa ventrem hirsuti sunt.

5. Σωκράτης) Totam Socratis imaginem, qui ὁ καλὸς propter philosophiae et morum praestantiam iure dici meretur, in tabula breuiter sic delineare possumus: Deformis vultu, vertice caluus, fronte eminente, et supra oculos et genas pendula, oculis in profundo caligantibus, nasoque simus fuit v. Synesius in caluitiei encomio p. 68. Sidon. Apoll. L. IX. ep. 9. ad Faustum, Aristoph. in Nubb. I 3. 2. Max. Tyrius diss. XXIII. Theodor. Θεραπευτ. Serm. I. p. 8 Carpenterius in la vie de Socrate, alii.

6. Ἡ φλέψ) Vel subintelligendum est ex superioribus, ὑγρὰ, sed minus apte, vel vox ὀγκώδης, aut alia eiusdem significatus.

7. Ἤρινοὶ) Pro ἤρινοὶ legendum fortasse νευρώδεις, vt supra p. 276. l. 3. αἱ νευρώδεις κνῆμαι ἀκολασίας πολλῆς μετέχουσιν, vel ὑπέρινοι, *supra modum fibrosi. Sylb.*

1. Δασεῖς) Hirsutos circa ventrem ad aues refert Aristot. p. 148. quibus competit. loquacitas, sic v. c. Virg. Georg. IV. v. 307. *Garrula quam tignis nidum suspendat hirundo*, et alii.

ιθ. ΦΙΛΥΠΝΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Οἱ τὰ ἄνω ἔχοντες μείζω, καὶ [1] ὑπνώδεις, καὶ θερμοὶ, καὶ εὔεικτον σάρκα ἔχοντες.

κ. ΦΘΟΝΕΡΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Οἱ τὰ ἀριστερὰ μείζω ἔχοντες, καὶ οἷς [2] αἱ ὀφρύες ἐπὶ τὰ βλέφαρα καθήκουσιν.

κα. ΕΦΥΒΡΙΣΤΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

Ὅσοις ὁ σπόνδυλος ἐξέστηκε κατὰ τὴν συναφὴν τοῦ τραχή-

XIX. *Somnolenti signa.*

Qui habent superiora maiora, et somnolenti, et calidi sunt, et facile cedentem habentes carnem.

XX. *Inuidi signa.*

Qui habent dextra maiora, et quibus supercilia descendunt ad palpebras.

XXI. *Petulantis signa.*

Quibus vertebra prostat in coniunctione col-

1. Ὑπνώδεις) Pro ὑπνώδεις apud Aristotelem p. 60. legitur γυπώδεις: et mox εὐεκτικὴν pro εὔεικτον. *Sylb.* Posset et legi εὐεκτὸν, id est, carnem solidis fibris constantem, indicemque boni corporis habitus ac sanitatis. Aliter se res habet, si de somnolentia apud medicos quaeritur: quale ibi signum praestat, docuit Ioh. Ehrenf. Thebesius in diss. de somno vt signo, Lips. 1740.

2. Αἱ ὀφρύες etc.) Consentit cum hac sententia Aristot. in hist. anim. L. I. c. 9. αἱ δὲ κατεσπασμέναι, φθόνου. *In totum vero demissa notam inuidiae habent.*

τραχήλου, [1] ὑβρισαί. Ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς. Οἱ [2] τῶν χειλῶν τὸ κάτω τοῦ ἄνω προβεβλημένον ἔχοντες, βλάκες, μετέωροι, ἀσθενεῖς, μοχθηροί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους.

κβ. ΔΕΙΛΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

[1] Οἱ τὴν ῥίνα ἄγαν πλατεῖαν ἔχοντες, δειλοί· ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὗς.

κγ. ΡΑΙΘΥΜΟΥ ΣΗΜΕΙΑ.

[1] Οἱ τὴν ῥίνα ἄγαν βραχεῖαν ἔχοντες, ῥάθυμοι. Ἀνα-

li, contumeliosi: referuntur ad sues. Qui superius labium inferiori productum habent, socordes, superbi, infirmi, et improbi: referuntur ad asinos.

XXII. *Timidi signa.*

Valde latum qui habent nasum, timidi sunt: referuntur ad sues.

XXIII. *Signa rathymi.*

Qui nasum habent valde exiguum, rathymi,

1. Ὑβρισαί) *Contumeliosi, proterui, petulantes, lasciue viuentes.*

2. Τῶν χειλῶν) Aphorismus de labiis, ad superiorem librum pertinet, p. 258. *Sylb.*

1. Οἱ τὴν ῥ.) Hoc signum non est in Aristotelis imagine timidi, p. 38. Conuenit tamen descriptio, quae legitur p. 119. vbi pro ἄγαν est ἄκροθεν.

1. Οἱ τὴν ῥίνα ἄγαν) Quae hoc loco leguntur ad ῥαθύμου σημεῖα nihil faciunt, sed supra ponenda essent p. 243. *Sylb.* Respexit Polemo ad locum Aristotelis p. 118. vbi pro ἄγαν πλατεῖαν est, ἄκραν πλατεῖαν.

Ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς βοῦς. [2] Οἱ τῶν ὀρνιθῶν τοὺς πλατυρύγχους τὴν εὐθεῖαν ἔχοντες, πρόγλωσσοι. Ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ, καὶ τὰς [3] ῥῶνας. Οἱ τὴν ῥῖνα βραχεῖαν, καὶ [4] σιμὴν ἔχοντες, κλέπται, καὶ λάγνοι. Ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ἐλάφους, καὶ τοὺς ἀγρίους ὗς. [5] Ὅσοις μυκτῆρες πεπταμένοι, καὶ σιμοὶ, θυμώδεις. Ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ πάθος τὸ ἐν τῷ θυμῷ γινόμενον. Ἴδῃ δ' ἄν τις καὶ ἐπὶ τῶν [6] γεννάδων ἵππων. Οἱ [7] τὸ πρόσωπον σαρκώδες

referuntur ad boues. Qui auium latorum rostrorum more rectum habent, garruli sunt; referuntur ad feminas et rostrata. Qui naso exiguo et simo praediti sunt, fures sunt et lasciui, referuntur ad ceruos et apros. Quibuscumque nares sunt expansae, et simae, iracundi, referuntur ad affectum, qui fit in iracundia. Videbit hoc quoque aliquis in equis generosis. Quicumque faciem carno-

2. Οἱ τῶν ὀρν.) Structura constat melius, si legamus: οἱ κατὰ τοὺς πλατυρύγχους τῶν ὀρνίθων τὴν ῥῖνα εὐθεῖαν ἔχοντες. Sed quam vera sit ea sententia doctiores viderint. *Sylb.*

3. Ῥώνας) Quid Polemo ῥώνας vocet, mihi non constat. Confer cum p. 121. *Sylb.* Forte legendum ὀνίσκους, *asellos* pisces.

4. Σιμὴν) Cf. Aristot. p. 118. sq.

5. Ὅσοις) Totum hunc canonem iisdem fere verbis habet Aristot. p. 124.

6. Γεννάδων ἵππων) Opponuntur generosis equis feri. De equis autem fusius Ioach. Camerarius de tractandis equis, siue in ἱπποκομικῷ, qui prodiit Tubingae, 1539. octonis, et Petrus a Naaldwyck in Libris II. Philippicorum, siue de equorum natura, electione, educatione, disciplina, et curatione, Lugduni 1631. quaternis editis, egerunt.

7. Τὸ πρόσωπον) Aphorismi de facie fere ad verbum supra leguntur p. 125. *Sylb.*

κῶδες ἔχοντες, ῥάθυμοι. Ἀναφέρεται ἐπὶ τὸ θῆλυ, καὶ τοὺς βοῦς. Οἱ τὸ πρόσωπον ἄγαν ὀςῶδες ἔχοντες, ἐπίπονοι, καὶ δειλοὶ, καὶ ψυχροί. Ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους, καὶ πιθήκους, καὶ ἐλάφους. Οἱ τὸ πρόσωπον ἄγαν μικρὸν ἔχοντες, κακοῦργοι. Ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄνους. Οἱ τὸ πρόσωπον μικροπρεπὲς ἔχοντες, μικρόψυχοι, ἀνελεύθεροι. [8] Οἱ μεγάλα ἔχοντες χείλη, ἀσελγεῖς. Οἷς δὲ μεῖζον τὸ ἄνω τοῦ κάτω, ἄψυχοι. Οἷς δὲ ἔμπαλιν τοῦ ἄνω τὸ κάτω, ἐναντίον, βλάκες. [9] Κυνόδοντες δέ εἰσιν, οἷς τὰ κάτω τῶν κυνοδόντων ἐπῆρται. [10] Ἰώδεις, εἰς δὲ τοὺς τομίας κίναιδοι.

κδ΄. ΤΩΙ

sam habent, rathymi sunt, referuntur ad feminas, et boues. Qui valde carnosa praediti sunt facie, operosi sunt, et timidi, et frigidi; referuntur ad asinos, et simias, et ceruos. Qui faciem admodum exiguam habent, malefici sunt, referuntur ad asinos. Illiberali (squalida) facie instructi, pusillanimi, illiberales. Quibus labia magna sunt, luxuriosi. Quibus superius maius est inferiori, inanimosi sunt. Qui autem contra inferius maius superiori, et vice versa, socordes. Canini vero dentes sunt, quibus inferiora caninorum attolluntur. Violacei vero incisores, ad cinaedos.

8. Οἱ μεγάλα) Paulo aliter de labiis eorumque indiciis differit Aristoteles p. 116. sqq.

9. Κυνόδοντες) Pro κυνόδοντες nescio an rectius legerimus κυνώδεις. Apud Aristotelem p. 116. paulo aliter haec leguntur. Sequens etiam aphorismi clausula non caret mendo. *Sylb.*

10. Ἰώδεις) *Violacei*, ἰώ-

V

κδʹ. ΤΩΙ ΕΡΩΝΤΙ ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΟΙΑΥΤΑ ΣΗΜΕΙΑ.

Ὀφθαλμοὶ [1] κοῖλοι οὐ δακρύοντες, φαινόμενοι δὲ ὡς ἂν ἡδονῆς [2] πεπλασμένοι εἰσίν· κινεῖται δὲ αὐτοῖς, καὶ τὰ βλέφαρα πυκνά. Τῶν τοῦ σώματος μερῶν συμπιπτόντων μόνοις τοῖς ἐρῶσιν [3] οὐ συμπίπτουσι. Πορνεία ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ἐν [4] μετεωρισμοῖς ὀφθαλμῶν, καὶ ἐν τοῖς βλεφάροις γινώσκεται. Ταῦτα ὅσα εἴρηται [5] καθάπερ ἐν γραφαῖς,

XXIV. *Amanti haec ſunt ſigna.*

Oculi caui non lacrymantes, videntur autem quaſi a voluptate effecti. Ipſis quoque palpebrae mouentur frequentius. Concidentibus partibus corporis aliis; amantibus non concidunt. Fornicatio viri et mulieris, ex elationibus oculorum et palpebris cognoſcitur. Omnia haec dicuntur, quomodo reperiuntur

higinoſi; *nigri*, *flaui.* Vel retinenda haec lectio, vel ἰοειδεῖς, vel ἰοεῖς ſubſtituendum. Quum autem violae duplicis ſunt generis ex Theophraſto in hiſt. plant. L. VI. c. 7. vel *albae* vel *nigrae*, de candido potius colore haec accipienda ſunt verba, quia elegantiae quoque hac in re ſtudioſiſſimi ſint cinaedi. Sed non omnis difficultas, qua locus laborat, ſublata eſt.

1. Κοῖλοι) Ariſtot. p. 130. ad πίθηκους refert: οὐ δακρύοντες autem ſunt, ob ſiccitatem, per ignem, in pectore gliſcentem, productam.

2. Πεπλασμένοι) Fortaſſe verius πεπλησμένοι εἶεν. *Sylb.*

3. Οὐ συμπίπτουσι) Cauſa haud dubie in eo latet, quia amantes corporibus ſaginandis operam dant, curaſque et triſtitias longiſſime remouent.

4. Μετεωρισμοῖς) Hi fiunt ex magnitudine et turgiditate oculorum, quoniam in hoc affectu fit euaporatio ad caput.

5. Καθάπερ ἐν γραφαῖς) Rectius apud Adamantium in

φαῖς, κἂν χροίᾳ, κἂν γραμμῇ, μόνον τύποι ἀνδρῶν εἰκασμένοι εἰσί. [6] Τά τε πολλὰ, καὶ πάνυ ὅσα εἴδη ἀνθρώπων, ἐκ τῶν πολλῶν τε καὶ καθ' ἕκαστον μέρος ὄντων σημείων ταῖς μίξεσιν αὐτῶν, καὶ ταῖς δυνάμεσιν, [7] ἄλλοτε πρὸς ἄλλον πειθόμενός τε, καὶ ἀπιστῶν, τεκμαίρου, ἀσφαλεστάτην εὑρίσκων τὴν [8] ἐπιστήμην.

κέ. ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΣΤΡΙΑΙ.

[1] Γυναικώδεις, φιλάνδριοι, ἀκάθαρτοι, αἷς αἱ κνῆμαι

in ſcriptis, ſiquidem et ratione coloris et linearum, ſolum virorum imagines his aſſimilantur. Multas atque omnino quaſcumque hominum imagines ex multis ſignis, vnamquamque partem eorum conſtituentibus, ratione mixtionum et virium, vnum ad alterum referendo, omni qua par eſt fide, indicatas conſpicies, et inuenies hanc ſcientiam eſſe firmiſſimam.

XXV. Meretrices.

Effeminatae, viros amantes, impurae, quibus

V 2

epilogo Libri II. ἐν γραφαῖς ἀχρόοις, γραμμῇ μόνῃ. *Sylb.* Senſus eſt: Haec omnia dicuntur, quomodo in picturis non coloratis, ſed lineis tantummodo diſtinctis conſpiciuntur.

6. Τά τε π.) Seq. v. apud eumdem Adamantium l. l. eſt, τὰ δὲ πολλά. *Sylb.*

7. Ἄλλοτε) Apud Adam. l. l. eſt ἄλλοις τε πρὸς ἄλλο. *Sylb.*

8. Ἐπιστήμην) Sunt qui dicant phyſiognomoniam non debere ſcientiam dici, inter quos nuper aduerſus Lauaterum V. Cl. multa diſputat Excell. Chriſt. Bened. Funccius in proluſione de phyſiognomia, et opere phyſiognomico Lauateriano, Lipſ. 1776. 4.

1. Γυναικώδεις) Vel de mollitie accipienda haec vox,

κνῆμαι πρὸς τὸ σφυρὸν παχεῖαι, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν μικρὸν ἀπεσχισμένοι, ὥσπερ τοῖς [2] στενόποτι τῶν ὀρνίθων· καὶ οἱ [3] σκαφοειδεῖς, ὥσπερ περίδρομος τῆς κεφαλῆς.

κϛ. ΠΕΡΙ ΕΥΝΟΥΧΩΝ.

Εὐνούχοις τῆς ἐκ φύσεως [1] κακίας σημεῖά ἐστι κἀκείνοις ἅπερ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις· καὶ ὡς ἐπὶ τὸ

crura vſque ad femora craſſa, et digiti pedum parum ſiſſu auulſi, ſicuti auium pedum ſtrictorum; et forma nauibus ſimilis, ſicuti et capitis circumclinatio.

XXVI. *De eunuchis.*

Eunuchis prauae procreationis, eadem ſunt ſigna, quae aliis competunt hominibus; et vt

vel de aſtu artificiiſque, quibus amantes irretire ſolent mulieres.

2. Στενόποσι) De στενόποσι ſupra dictum eſt ad Ariſtot. p. 92. *Sylb.*

3. Σκαφοειδεῖς) Neſcio an rectius legendum: αἷς σκαφοειδὴς ὁ περίδρομος. *Sylb.* Si de forma vel motu corporis accipienda eſt vox σκαφοειδεῖς, referri debet ad inconſtantiam inceſſus, qua huc vel illuc oberrare ſolent meretrices, et autor ad effatum Prou. V. 6. reſpexiſſe videtur.

1. Κακίας) Hoc loco κακία eſt vitioſa naturae conformatio, quae in defectu peccat. Diſtinguit autem eunuchos, in tales ex naturae vitio, et in egregios, id eſt, qui honoris cauſa caſtrati ſunt, vt modulatione vocis hominibus gaudio ſint, aut caſtitatis muliebris cuſtodes. Contorta tamen eſt explicatio, igitur magis placet Sylburgii emendatio in ſequente obſeruatione. Sed et fiunt eunuchi interdum ex morbis, aut fulminis tactu.

τὸ πολύ εἰσιν ὠμόφρονες, δολεροὶ, κακοῦργοι· ἕτεροι δὲ ἑτέρων δόλων εἰσὶν ἐργάται. Τὸν δὲ [2] τίμιον εὐνοῦχον, ἓν μεταβάλλει· ἅμα τῇ τολμήσει βιάζεται, καὶ πλέον τῆς συγγενοῦς φύσεως, ὡς [3] μὴ ἰσχύων εἰς τὸ αὐτὸ διαμένειν.

κζ. ΠΕΡΙ [1] ΠΕΛΜΑΤΩΝ.

Οἱ στενόποδες, [2] ἠλίθιοι, δειλοί· οἱ δὲ μὴ ἔχοντες τὸ

plurimum ſunt eiuſdem mentis, inſidioſi, malefici. Alii vero et aliorum dolorum ſunt operarii. Qui vero in honore conſtitutus eſt eunuchus in vno differt, ſimul enim conatu audaci inſtigatur, et plus ingenuae naturae habet, et tamquam non robuſtus in eodem permanet.

XXVII. De paluſtribus.

Qui ſtrictorum pedum ſunt, inſipientes, ti-

2. Τίμιον) Hanc vocem etiam agnoſcit Interpres: *qui vero in honore conſtitutus eſt eunuchus.* Sed verior lectio eſt τομίαν, *ſectione factum eunuchum.* Apud Adamant. II. Κεφ. β'. aphoriſmus hic de eunuchis legitur paulo aliter. *Sylb.*

3. Μὴ ἰσχύων) *Non robuſtus.* Roboris denegatio ſpectat ad impotentiam, quae eſt in eunuchis, non autem ipſis robur negatur, quum ſaepenumero et robuſtiſſimi eſſe ſoleant.

1. Πελμάτων) In exemplari eſt τελμάτων: quod ſequutus Interpres vertit: *de paluſtribus.* Sed πελμάτων legendum eſſe, dictat ipſa materia: eſt enim πέλμα, τὸ κάτω τοῦ ποδὸς, teſte Heſychio. *Sylb.* Ergo vertendum: de *plantis* pedum.

2. Ἠλίθιοι) Gloſſ. vett. ἀνόητοι, ἀναίσθητοι.

τὸ [3] ἀντίκοιλον τοῦ ποδὸς, ἀλλ᾽ ὅλῳ βαίνοντες, πανοῦργοι, ὥσπερ καὶ τὴν ἀλώπεκα λόγος ἔχει. Οἱ βραχυδάκτυλοι καὶ παχυδάκτυλοι χειρῶν τε, καὶ ποδῶν, ἠλίθιοι. Πάντως δὲ [4] οὐ τούτους ὑπολαμβάνειν τοῦτο, ἀλλ᾽ εἰ σῶμα μήτε βραχεῖς, μήτε παχεῖς ὦσιν· ἀμέλει δὲ οὕτως ὑπολαμβάνων. [5] Οἱ συμπεφυκότας τοὺς δακτύλους ἔχοντες, δειλοὶ, ὥσπερ οἱ κύνες εἰσίν.

midi. Qui vero non habent cauitatem pedum, ſed toto incedunt pede, callidi, qualis ratio eſt apud gallum. Breuioribus qui digitis, et manuum aeque ac pedum digitis craſſioribus ſunt, inſipientes ſunt. In vniuerſum hoc iudicium non valet de illis, ſed ſi ratione corporis neque ſunt breues, neque craſſi, vtique vero ſic coniiciendum. Qui concretos habent digitos, timidi, ſicuti canes ſunt.

3. Ἀντίκοιλον) Eſt ea pars, quae τῷ κοίλῳ ποδὸς *imi pedis medio* aduerſa eſt.

4. Οὐ τούτους ὑπολ.) Neſcio an rectius οὐχ οὕτως ὑπολαμβάνειν. *Sylb.*

5. Συμπεφυκότας etc.) Ariſtot. p. 91. ſic expreſſit: Οἷς τῶν ποδῶν τὰ δάκτυλα συμπεφραγμένα ἐστὶ, δειμαλέοι ἀναφέρεται ἐπὶ τοὺς ὄρτυγας· τοὺς στενόποδας τῶν λιμναίων.

III ADA-

III

ADAMANTII SOPHISTAE

PHYSIOGNOMONICON

GRAECE ET LATINE.

[1] ἈΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ
ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΩΝ. Α.

α. Τὴν φυσιογνωμονικὴν μέθοδον ἀπό τε Ἀριστοτέλους ἀναλεξάμενος, καὶ ταύτην [2] ἐπὶ πλέον ἢ ἐξ' ἄλλων ἐρανισάμενος, [3] αὐτοῖς τε τοῖς ἔργοις ἐπιτυγχάνων, τῶν ἀνθρώπων, ἐγγυμνασαμένος, ἔγνων χρῆναι καθάπερ [4] σηκοῖς ἱεροῖς, ὡς [5] ἄγαλμα σεμνὸν

ADAMANTII SOPHISTAE
PHYSIOGNOMONICON LIB. I.

I. Methodum phyſiognomonicam ex Ariſtotele collectam, illamque ipſam vt plurimum ex aliis congeſtam, vſu et exercitatione cum hominum actionibus conuenire cognoui, atque oportere tamquam ſtatuam affabre effictam cum tabula in conſecratis templis collo-

1. Ἀδαμαντίου) Adamantii duo habui exemplaria impreſſa: Romanum ſcilicet et Pariſienſe, a Conr. Neobario editum. Habui etiam tertium calamo exaratum, quod Pompilius Amaſaeus, vir doctiſſimus et humaniſſimus, ad me Bononia miſit. Eorum librorum diſcrepantiam vt indicem, Amaſaei liber in titulo, pro φυσιογνωμονικῶν τὸ ά, habet φυσιογνωμικά: itidemque initio libri, τὴν φυσιογνωμικὴν, minus recte, vt prolixius expoſui ad Ariſtot. p. 3. not. 1. *Sylb.*

2. Ἐπὶ πλέον) MS. ἐπιπλέον, coniuncte. *Sylb.*

3. Αὐτοῖς τε) Pariſ. αὐτήν τε: Romana αὐτῆς τε: perperam. Vera lectio αὐτοῖς τε e MS. codice petita eſt. *Sylb.*

4. Σηκοῖς ἱεροῖς) Vox ἱεροῖς redundat, nam σηκοὶ ſunt templa, fana, in quibus Deorum ſimulacra ſtatuuntur; ſi tamen reddere velis

νὸν ἐνιδρῦσαι τοῖς γράμμασι, μέγα τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἐσόμενον ὄφελος· ἐπεὶ σιγώντων μέν ἐστιν ἀπόκρισις, λαλεῖ δὲ οἷον τοῖς σημείοις ἡ φύσις, τοὺς τρόπους ἑκάστου κηρύττουσα. Διὸ παραφράσαι (⁶ μὲν) τὰ Πολέμωνος εἱλόμην τῷ κοινῷ τῆς λέξεως· κέρδος κοινὸν τοῖς ἐντευξομένοις περιποιούμενος· προσθεῖναί

cari, magno cum emolumento nostro. Quamquam ne sonum quidem edit, respondendo tamen loquitur, quomodo natura mores vniuscuiusque per signa prodat. Igitur sermone populari Polemonis libellos circumscribere constitui, vt harum rerum cupidis communem compararem vtilitatem; nostraeque

ἱεροῖς, *consecrata* per me licet.

5. "Ἀγαλμα etc.) Moris erat apud veteres in templis ἀναθήματα, imagines atque statuas collocare, et inprimis grati animi testificandi causa eiusmodi donaria inferebantur templis ab hominibus, quibus responsa in illis data, aut quibus sanitas restituta erat, sic apud Strabon. L. XIV. p. 971. legimus in fano Aesculapii suspensam imaginem Antigoni ab Apelle depictam fuisse, appendebantur vero etiam tabellae votiuae, de quibus v. Gruter. in Thes. Inscript. p. 82. n. 6. Th. Reines. in Syntagm. inscript. Class. I. 132. Iac. Sponius Miscell. erudit. antiq. Sect. IV. illustrium virorum p. 123. et Inscriptions antiques, qui sont citées, ou qui appartiennent au Tom. I. du voiage de l'Italie, de Dalmatie, de Grece, et du Levante, à Amsterd. 1679. p. 365. alios. Eiusmodi tabulae vocabantur στῆλαι v. Pausan. in Corinthiac. c. 27. Mercurial. in arte gymn. L. I. c. 1. alii. Ergo voce γράμμασι apud Nostrum vel ad tabulam appensam huic simulacro, vel ad inscriptionem in basi collocatam respicitur.

6. (Μὲν) Inclusa μὲν abest a MS. *Sylb.* Romana edit. habet.

καί τε καὶ τὰ πρὸς ἡμῶν γνώσθεντα τῇ διδασκαλίᾳ. Τῷ χρόνῳ δὲ ταῦτα γράψας, ἐτήρουν τὴν [7] ἔκδοσιν μετὰ τὸν ἡμέτερον βίον, τοῖς φιλολόγοις χρήματα καλὰ παιδείας θησαυριζόμενος. Οὔτε γὰρ τῶν ἄλλων τὶ τῶν ἐκποιηθέντων ἡμῖν, προῃρούμην ἀγαγεῖν εἰς τὸ μέσον, τὴν [8] κατὰ τῶν ζώντων ἐπιβουλὴν ὑφορώμενος, ἀπὸ φθόνου μὲν φυομένην, οὐχ ἥκιστα δὲ κατὰ τῶν σπουδαίων ἀκολουθεῖν εἰθισμένην. Ἐπεὶ δὲ, φίλτατε Κωνστάντιε, παρασχεῖν σοι τοῦθ' ἡμᾶς [9] προεκάλεσω τὸ σύγγραμμα,

vero qualicumque cognitioni hac doctrina augmentum adderem. Tempori vero haec litteris mandans adaptaui, et seruaui eamdem explicandi rationem, quae iam obtinet, videlicet vt philologis largas doctrinae colligerem copias. Neque enim aliquid aliis a nobis sepositis in medium proferre praedicam, suspicientes viuentium insidias ab inuidia prognatas, quas tamen probi ne minime quidem solent sequi. Quia vero, optime Constantie, sum excitatus tibi desideranti hoc scriptum

7. Ἔκδοσιν μετὰ) Itaque his verbis excludit reliquos modos Physiognomoniam tractandi apud veteres vsitatos, de quibus fusius disserit Aristot. c. 1.

8. Κατὰ) Quoniam hic autor de se videtur loqui, pro κατὰ conuenientius legerimus παρὰ seu ἀπό. *Sylb.* Ζώντων, *viuentium* vero nomine forte *potentiores* intelligi possunt ex Sophocle in Oedipo Tyranno v. 43. vbi scholia antiqua ζῶσας exponunt per ἐνεργεστέρας, et v. 489. ζῶντα per ἰσχύοντα. Itaque ob sequentia tales hoc loco sunt potentiores intelligendi, qui ob affectus sua abuti solent potentia.

9. Προεκαλέσω) Nota προεκαλέσω et in sequenti membro παρακληθείς. *Sylb.*

μα, τῷ πόθῳ σου παρακληθεὶς, δέδωκα τὴν συγγραφὴν, μὴ [10] μελήσας, ἑκὼν αἔκον τί γε θυμῷ, κατὰ τὸν Ὅμηρον εἰπεῖν. Τοσοῦτον ἄρα [11] Φιλικὴ χάρις οἶδε μεταθεῖναι κρίσιν βουλήσεως. [12] Θείων δὲ ἀνδρῶν, εἴπερ ἄλλό τι, καὶ τὸ Φυσιογνωμονεῖν εὕρημα, πλεῖστα καὶ μέγιστα τοὺς μαθόντας δυνάμενον ὠφελεῖν. [13] Οὔτε γὰρ παρακαταθήκην δοίη τις ἂν, οὔτέ τι κειμήλιον· ἢ γαμετὴν, ἢ παῖδας πιστεύσειεν, ἢ καὶ Φιλίας ἁπλῶς ἧς τινοσοῦν κοινωνήσειε,

exhibere nostrum, hanc submisse tibi tradidi commentationem; non curans an lubenti aut aduerso animo sis accepturus, vt cum Homero loquar, eam vtique respicias velim lenitate amabili, quum iudicio tuo benigno subiiciatur. Excellentium enim virorum, si quid aliud, certe et inuentum physiognomonia est, quae multa, et plurima discentibus adferre potest commoda. Neque enim aliquis vel cuidam committet depositum, neque vxorem liberosque eius fidei committet, neque vincu-

10. Μελήσας) Non dubito quin verior scriptura sit μὴ μελλήσας, *nil cunctatus. Sylb.*

11. Φιλικὴ) Hanc vocem pro vulg. φιλικῶ reposui ex MS. *Sylb.* Rom. coniungit φιλικῶχαρις.

12. Θείων) Sic saepe ab Homero θεῖος Ὀδυσσεὺς, et ab Virgilio *diuinus Aeneas* ob singularem virtutem et animi praestantiam appellantur. Hoc autem loco plura innui videntur, videlicet ὑπὸ δαιμονίου ἐλαυνόμενοι intelliguntur, qui instigantibus diis aliquid perficiunt. Physiognomones ideo componere videtur cum iis, qui respondebant de rebus futuris.

13. Οὔτε γὰρ) Haec ex Polemone sunt transscripta v. p. 169. sqq.

σειε, τοῖς ἀπιςίας, ἢ ἀσελγείας, ἢ τινὸς κακουργίας ἐπὶ τῆς μορφῆς σημεῖα [14] προλάμποντα φέρουσιν. Πάντων γὰρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀνθρώπων, [15] καθάπερ ἀπό τινος θεοπέμπτου ἀπλανοῦς μαντείας, [16] ἦθος, καὶ πρόθεσιν βίων, ὁ Φυσιογνώμων ἐπίςαται· ὡς τὰς μὲν τῶν χρηςῶν φιλίας μόνον αἱρεῖσθαι, τὰς δὲ τῶν πονηρῶν κακίας πρὸ πείρας φυλάττεσθαι· διόπερ τοῖς [17] σώφροσι προσήκει, πάσῃ σπουδῇ ταύτης τῆς τέχνης [18] ἐκπονεῖν τὴν σημείωσιν· φυσιογνωμονεῖν δὲ, μάλιςα σκοποῦντα τὸ ἐξηλλαγμένον, [19] παρά τε τὴν ἡλικίαν καὶ [20] τὸ χωρίου

lo amicitiae arcto cum eiusmodi se iunget homine, si malae fidei aut intemperantiae, aut alius prauitatis signa formae impressa ferat. Omnium enim, vt breuiter dicam, hominum mores, vitaeque instituta tamquam praesagio quodam diuino ac fallere nescio admonitus physiognomon cognoscit: quomodo scilicet proborum tantum amicitias eligere, improborum vero prauitates caute remouere debeamus. Quare harum rerum intelligentibus conuenit, omni cura huius artis signa explicare. Quam maxime autem in physiognomonia considerandae sunt mutationes, quae ab aetate, regionumque proue-

14. Προλάμποντα) *Impressa*, id est, valde distincte conspicua in toto habitu.

15. Καθάπερ) Paulo aliter haec leguntur apud Polemonem l. l.

16. Ἦθος) Polemo habet ἔθος.

17. Σώφροσι) Polemo eos appellat εἰδότας.

18. Ἐκπονεῖν) Polemo εἰσμανθάνειν, vide quae ibi monuit Sylburgius p. 171. n. 7.

ρίου εἶδος. Πολλοῖς γὰρ ἀπᾴδοντα τῆς τε ἡλικίας καὶ τοῦ ἔθνους σημεῖα πρόσεστιν· ἅτινα πρόδηλον ἔχει τὴν τοῦ εἴδους [21] κατάληψιν· προδηλοτέραν δὲ, [22] (τὰ) κατὰ πόλιν καὶ ἔθνη προσόντα σημεῖα. Ῥᾴδιον γὰρ, ὅλου γένους κατὰ [23] φῦλα τῶν ἀνθρώπων ἐπιγνῶναι τοὺς τρόπους. Αὐτῶν δὲ τῶν ἐθνῶν, τὰ μὲν ἐπίκοινα σημεῖα, πάνυ ὀλίγα· κατ' ἄνδρα δὲ, μάλα διαφέρει τὰ σημεῖα. [24] Αἰγυπτίοις μὲν γὰρ τοῖς πᾶσιν ἔπεστι κοινὰ σημεῖα, ἐξ ὧν τὸ γένος ἅπαν φυσιογνωμονεῖται· καὶ [25] Αἰθίοψιν, ἀλλὰ καὶ [26] Σκύ-

niunt natura. Multis enim ſigna et ratione aetatis et gentium differre in promtu eſt, et quae manifeſte formam declarant, attamen hoc multo euidentius fit in ſignis, ſi ciuitates et nationes reſpicias. Facile enim eſt totius gentis mores ex generibus hominum cognoſcere. Communia vero ipſarum gentium admodum pauca ſunt ſigna, propria autem admodum differunt. Aegyptiis quidem omnibus communia inſunt ſigna, ex quibus totum genus per phyſiognomoniam cognoſci

19. Παρά τε τ.) Fuſius haec a Polemone traduntur p. 171. ſq.

20. Τὸ χωρίου) MS. τὸ χωρίον, rectius. *Sylb.*

21. Κατάληψιν) Idem haec vox notat, quam κατάλημμα, itaque τοῦ εἴδους κατ. *formam quam quis nactus eſt*, formam a gentibus aſſumtam. Noſtrates: *der National-character.*

22. (Τὰ) Incluſus articulus τὰ additus ex MS. *Sylb.*

23. Φῦλα τ. ἀ.) *Genus hominum.* Loquendi formula apud Homerum et Heſiodum frequenter obuia.

24. Αἰγυπτίοις) Vide Ariſtotel. p. 10. 11. 25.

25. Αἰθίοψιν) Vide Polemo, p. 173. et 184.

[26] Σκύθαις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις κατὰ γένος, ὡς καὶ ἐν ὑστέρῳ λεχθήσεται. Ἰδίᾳ δὲ ἀνδρὶ ἑκάστῳ, μεγάλα τὰ διάφορα τῶν σημείων. Καὶ γὰρ δεῖ γνῶναι μᾶλλον κατ' ἄνδρα, ὡς ἰδίᾳ διαφέρουσιν, ἢ κατὰ ἔθνη. Οὕτω τὸ κατ' ἄνδρα φυσιογνωμονεῖν, ἐντρεχέστατόν ἐστι. Τῶν δὲ σημείων αἱροῦ [27] τὰ μέγιστα, καὶ δοκιμώτατα· καὶ ἄλλοις ἄλλων μᾶλλον [28] πειρῶ. [29] Ἄλλα γὰρ ἄλλων δυνάμει προέχει. Μέγιστον αἱ μίξεις τῶν σημείων τὸ διάφορον ἀπεργάζονται ἐν τῇ τέχνῃ. Τὰ γὰρ πολλὰ ἤθη,

potest, sed etiam Aethiopibus, et Scythis et aliis hominibus secundum nationes, vt in sequentibus dicetur. Vnicuique tamen seorsim signorum differentia magna est; cognoscere enim necesse est, quae in vnoquoque differentiam vel seorsim inferunt, vel propter nationem. Hac vero ratione physiognomonia, quae in singulis fit, conuenientissima est. Inter signa autem elige maxima, et quae probatissima sunt. Alia tamen signa prae aliis magis experire. Virtute enim alia aliis praestant. Maximum autem discrimen in arte signorum efficit mixtio. Multi siquidem

26. Σκύθαις) Vide Arist. p. 10.

27. Τὰ μέγιστα) Aristoteles iam docuit p. 31. ineptum esse vni tantum credere signo, plura enim esse simul consideranda, et ex his iudicium ferendum, vide et Polem. p. 174. ex quo haec sunt sumta.

28. Πειρῶ) Pro πειρῶ rectius legerimus πείθου, vt ap. Polem. p. 174. καὶ ἄλλοις ἄλλο μᾶλλον ἐπείσθη et p. 307. l. 5. ἄλλοτε πρὸς ἄλλον πειθόμενός τε καὶ πιστῶν. *Sylb.*

29. Ἀλλὰ γὰρ) Vide Polemo p. 174. vide quae ibi not. 18. monuimus.

ἤθη, καὶ βουλεύματα τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τῆς μίξεως τῶν σημείων κατανοεῖται. Συμβαίνει δὲ [30] ἐνστάσεις τινὰς γίνεσθαι τοῦ εἴδους, παρὰ τὸ καθεστηκὸς χαρὰν ἐσχηκότων, ἢ [31] λυπηθέντων, ἢ θυμωθέντων, ἢ θυμουμένων, ἢ ἐπὶ νηστείᾳ, ἢ ἐπὶ πλησμονῇ τινὶ, ἢ ἐπιθυμίᾳ· ἢ σκεπτομένων, ἢ ὁρόντων, ἢ ἀκουόντων. Καὶ πᾶν μὲν ἐν ταῖς τοιαύταις [32] συντυχίαις οὐ τρέπεται τὸ εἶδος, ἀλλ' ἐστιν ἃ καὶ ἀκίνητα μένει τῶν σημείων. Ὁπόσα δὲ καὶ μεθίσαται, οὐκ ἴσον πᾶσι μεταστήσεται, ἀλλὰ τῆς οἰκείας φύσεως ἑκάστῳ ἐγγύς. Χρὴ δὲ ἐννοεῖν, ὡς ὁποῖα ἐν πάθει ἑκά-

.. στῳ

mores et propenſiones hominum ex mixtis colliguntur ſignis. Conuenit autem fieri quaſdam conſtitutiones firmas apud eos, qui gaudent, vel contriſtantur, vel iraſcuntur, vel animoſi ſunt, vel in ieiunio, vel in quadam abundantia, vel in affectu conſtituti ſunt; vel qui cogitant, aut vident, aut audiunt. Et totum quidem, ſi talia eueniunt, non mutat formam, ſed permanet, et ſigna non mouentur. Quaecumque vero ſubmouentur, non in omnibus aeque ſubeunt mutationem, ſed talem tantummodo, quae propriae vniuscuiuſque naturae proxime accedit. Cogitare tamen debemus, vt, qualia fiunt in vnoquo-

30. Ἐνστάσεις) Supra conuenientius μεταστάσεις p. 175. *Sylb.*

31. Λυπηθέντων) MS. λυπουμένων: vnde ſuſpicari posſet aliquis, geminum hic fuiſſe commation, ἢ λυπηθέντων, ἢ λυπουμένων, ſicut in ſequentibus. *Sylb.* Haec emendatio conuenientior cum ſententia autoris, et curatiori eius orationis conuenire videtur ſtructurae. Vide de hoc canone Polem. p. 175.

32. Συντυχίαις) Vide Polem. p. 175. n. 22.

στω σημεῖα ἐπιγίνεται, [33] τοιαῦτα εἴ τις ἔχει, μάλιστα τὸ πάθος [34] αὐτῷ ἐνίδρυται, ὅπερ ὑπὸ τῶν σημείων δηλοῦται. Οἷον, ἐὰν σημεῖα ἔχῃ ὁποῖα τοῦ βουλευομένου ἐστὶ, φροντιστικὸν καὶ εὔβουλον τοῦτον λέγε. Ἕτερος, ἐὰν ἔχῃ σημεῖά τινα τοῦ δόλον, ἢ ἀπάτην τινὰ τυρεύοντος, [35] κἂν μὴ παρ' ὃν καιρὸν αὐτὸν ὁρᾷς, [36] δόλου τότε ἀρτύῃ τινὸς, τοῦτον ἀποφαίνου δολερόν. Τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ [37] θυμουμένου τις ἔχων σημεῖα, κἂν μηδεμίᾳ τότε [38] συνέχοιτο ὀργῇ, ὀργίλον αὐτὸν ἐρεῖς. Καὶ ἐπὶ τῶν

ἄλλων

que affectu ſigna, ſi quis talia habeat, eum maxime in hunc propenſum eſſe affectum, qui manifeſtatur per ſigna. Itaque ſi quis ſigna habeat, quae competunt cogitanti, recte illum meditabundum et conſultatorem dices. Alii autem ſi quaedam inſunt ſigna ab doli et fraudis artifice, et ſi eum eo tempore, quo dolum ſtruit, non videas, hunc doloſum cenſebis. Similiter cui nota iracundi eſt impreſſa, etſi tunc temporis ab hoc affectu non teneatur, eum tamen iracundum nominabis. Idem quoque in omni-

33. Τοιαῦτα) Polemo p. 176. habet τὰ αὐτά.

34. Αὐτῷ) Pro vulgari αὐτὸ repoſitum e Romana editione et libri MS. margine. *Sylb.*

35. Κἂν μὴ etc.) Polem. p. 176. καὶ μὴ παρῶν ἐστι, καιρὸν αὐτὸν ὁρᾷς δόλον, ἔτι ἀρτύνει τινὶ, κ. τ. λ.

36. Δόλου τότε) Rectius δόλον τότε ἀρτύῃ τινὶ, vt ſupra p. 176. *Sylb.*

37. Θυμουμένου) Polemo p. 177. ἀθυμουμένου, manifeſto errore.

38. Συνέχοιτο ὀργῇ) Polemo l. l. habet συνέλθῃ ὀργῇ.

ἄλλων παθῶν παραφυλάξεις ὁμοίως. Ὁπόσοις γὲ μὴν γυναικεῖον εἶδος [39] ἐπιτρέχει ἔν τε τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις, τὰ μὲν εἰς [40] ἡδυπάθειαν, καὶ ἀφροδίτην, εἰσὶ γυναικῖοι· τολμηροὶ δὲ, καὶ ἀναιδεῖς καὶ πανουργίαις, καὶ ἀπάταις, καὶ ἀπιστίαις χαίροντες. Καὶ γὰρ ταῦτα γυναικεῖα. [41] Ὅσοι δὲ, νέοι ὄντες, εἶδος ἔχουσι γηραιὸν, οὗτοι δειλοὶ, καὶ δύσκολοι, καὶ [42] ὕποπτοι, καὶ φειδωλοὶ, καὶ εὐλαβεῖς, καὶ εὔβουλοι· [43] καὶ

ὅσα

bus aliis obſeruabis affectibus. Quibuſcumque autem conſpicitur forma muliebris in oculis aliiſque partibus, ea videlicet, quae ſuaues affectus venereoſque prodit, hi ſunt mulieroſi. Qui autem ſunt temerarii, et impudentes, et qui maleficiis, fraudibus et infidelitatibus delectantur, ii quoque cenſendi ſunt mulieroſi. Qui vero, quum ſunt iuuenes, formam ſenilem habent, hi ſunt timidi, et moroſi, et ſuſpicioſi, et parci, et circumſpecti, at-

39. Ἐπιτρέχει) Polemo, p. 177. ἐπιτρέπει. Vtraque lectio ferri poteſt, et ἐπιτρέπει quidem, quia ad decentiam refertur, et apud phyſiognomonas ſaepe, vt vidimus, occurrit; ἐπιτρέχει vero de ſignis, quae in ſummis partibus corporis humani fiunt conſpicua, quae per corporis ſuperficiem currunt, vſurpatur, ſic v. c. vtitur hac voce Plutarch. in ſympoſ. l. IV. probl. extr. ἃ δὴ (λεπρὰ καὶ ψωρικὰ) καχεξίας ἐγγενομένης τῷ σώματι καὶ φθορᾶς, ἐπιτρέχειν δοκεῖ τοῖς σώμασι. Verterem, ap. Noſtr. vt verbi magis poteſtas exprimatur, *apud quoſcumque autem occurrit forma muliebris in oculis.*

40. Ἡδυπάθειαν) Vide quae diximus de hac voce ſupra p. 177. not. 30.

41. Ὅσοι δὲ νέοι) Vide Pol. p. 177. ſq. vbi ſimul cf. not. 32.

42. Ὕποπτοι) Rectius ὑπόπτοι, ſupra p. 178. *Sylb.*

ὅσα ἄλλα ἀγαθὰ, ἢ κακὰ [44] τῷ γήρᾳ πρόσεστιν, ἔχουσιν. Ὅσοι δὲ αὖ εἰς γῆρας εἴδη διαφυλάττουσι παιδικὰ, οὗτοί εἰσι [45] φιλοπαῖκται, φιλογέλωτες, κακῶν ἀμαθεῖς, [46] ἁπλοῖ. Καὶ συνελόντα εἰπεῖν, κατὰ τὸ εἶδος οὗ κέκτηνται. Γίνεται δ' ἐν ἀνθρώποις [47] εἴδη ὀρνιθοειδῆ τε καὶ θηριοειδῆ, [48] οὐ παντελῶς, ἀλλὰ τρόποις ἐξεικασμένα· τοῦ μὲν, πλέον,

que prudentes, omniaque habent vel mala, vel bona, quae senectuti competunt. Quicumque autem ad senectutem vsque formas iuueniles retinent, tales sunt iocorum, ludorum ac risus amantes, mala ignorantes, simplices: et vt breui complectar, omnia insunt quae forma haec requirit. Obueniunt vero etiam in hominibus et formae ab auibus et animalibus depromtae, quae quidem non secundum totum habitum, sed secundum mores ipsis simi-

43. Καὶ ὅσα etc.) Haec et sequentia non leguntur apud Polemonem.

44. Τῷ γήρᾳ) Sic pro vulgari γήρατι reposui ex MS. *Sylb.*

45. Φιλοπαῖκται) *Iocorum et ludorum amantes*, talium videlicet, quibus puerilis aetas delectatur, vel etiam in quibus iuuenes oblectationes quaerunt, quorum mores belle describit Horat. de arte poetica v. 158. sqq.

46. Ἁπλοῖ) Hac voce innuit *simplicitatem*, quae amicitiis contrahendis firmandisque aptissima est. De his Cicero in Laelio, c. 18. *Simplicem praeterea, et communem, et consentientem, et qui rebus iisdem moueatur, eligi par est, quae omnia pertinent ad fidelitatem.*

47. Εἴδη ὀρ.) Forsan rectius, εἴη ὀρνιθώδη τε καὶ θηριώδη. *Sylb.* Conf. Aristotelem p. 14.

48. Οὐ παντελῶς etc) Aristot. p. 14. ὅμοιον θηρίῳ ἄνθρωπον οὐδεὶς ἂν εὕροι, ἀλλ' προσεοικότα μέν τι.

πλέον, τοῦ δὲ, ἔλασσον τοῦ θηριοειδοῦς ἔχοντος. Εἰς [49] ὅ, τι οὖν τοῦ θηρίου ἡ μορφὴ τοῦ ἀνθρώπου φέρει, [50] (καὶ εἰς ὅσον,) κατὰ τοῦτο χρὴ φυσιογνωμονεῖν αὐτόν. [51] Καὶ εἰ πολλῶν δὲ θηρίων συντρέχοιεν εἰς τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον τύποι, ἀπὸ πάντων τούτων χρὴ φυσιογνωμονεῖν αὐτόν· ὅσα γὰρ εἴδη οἱ ἄνθρωποι, τοσαῦτα καὶ ἤθη κέκτηνται. Σημεῖά τε ἐστι παντὶ τῷ [52] (τοῦ) ἀνθρώπου σώματι. [53] Καὶ φωνὴ δὲ, καὶ πνεῦμα, καὶ χρόα, εἰς τὸ φυσιογνωμονεῖν συντελεῖ. Τὰ δὲ πολλὰ τῶν σημείων, καὶ τὰ σύνολα, τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐνίδρυται· καὶ ὥσπερ διὰ πυλῶν τούτων ἡ ψυχὴ διαφαίνεται. Δεῖ δὲ ἀκρι-

les ſunt, ita vt aliquis vel magis vel minus de forma animalium participet. Itaque quatenus in humana forma aliquid de animali deprehenditur, eatenus ex hoc ſigna phyſiognomonica ſunt deducenda. Et ſi multorum animalium imagines in vno eodemque occurrunt homine, ex his ſimul ſumtis iudicium phyſiognomonicum ferri debet. Quales enim hominum formae, tales etiam mores habent. Signa vero in toto corpore humano ſunt, et vox, ac reſpiratio; ac color ad phyſiognomoniam aeque confert. Multa enim ſigna et omnia in oculis collecta ſunt, ac animus tamquam per portas tranſſpicit. Neceſſario

49. Ὅ, τι οὖν) MS. ὁτιοῦν, coniuncte. *Sylb.*

50. (Καὶ εἰς ὅσον) Incluſa haec verba addita ſunt ex eodem MS. *Sylb.*

51. Καὶ εἰ πολλῶν) Vide Ariſtot. p. 17.

52. (Τοῦ) Incluſus artic. τοῦ additus ex eodem: alioqui legere poſſes, παντὶ τῷ ἀνθρώπου σώματι. *Sylb.*

53. Καὶ φωνὴ etc.) Vide Ariſtot. p. 21. ſq.

ἀκριβῶς τε, καὶ λεπτῶς ὁρᾶν τε, καὶ καταμετρεῖν τὰ ὄντα ἐν αὐτοῖς σημεῖα· [54] μικρὰ γὰρ ὄντα, μεγάλας ἔχει τὰς διαφοράς. [55] Χρὴ δὲ μὴ προλέγειν τοῦτον, ὃν μέλλεις φυσιογνωμονεῖν, ἵνα μὴ κατασκευάσῃ τοῦτον [56] μετασχηματίζων, καὶ [57] ταράξῃ τὰ σημεῖα.

β. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ [1] ΥΓΡΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ, λάμποντες ὡς [2] λιβάδες, ἤθη χρηστὰ

tamen attente atque accurate videnda et dimetienda ſunt ſigna quae in ipſis conſpiciuntur, quamquam enim ſint parua, tamen magnum inferunt diſcrimen. Ei vero non debes praedicere, ſi colligere vis ſigna phyſiognomonica ab ipſo, ne ſe ad hunc praeparet actum, et formam tranſmutet, et ſigna turbet.

II. De oculis humidis.

Oculi humidi ſplendentes vt liquores, pro-

54. *Μικρὰ γὰρ*) Haud dubie Adamant. reſpexit ad locum Ciceron. de offic. L. I. 41. *Sic nos ſi acres ac diligentes eſſe volumus, animaduerſoreſque vitiorum, magna ſaepe intelligemus ex paruis. Ex oculorum obtutu etc.*.

55. *Χρὴ δὲ μὴ*) MS. *Χρὴ μέν τοι προλ. τ.* *Sylb.*

56. *Μετασχηματίζων*) Formae tranſmutatio et occultationem affectuum, et interiorum actionum, et ſimulationem includit, quae multas complectitur ſpecies, de quibus Cic. ad Q. Fratrem L. VI. ep. 9. *Nimis multis ſimulationum inuolucris tegitur, et quaſi velis quibuſdam obtenditur frons; oculi vultus perſaepe mentiuntur: oratio vero ſaepiſſime.*

57. *Καὶ ταράξῃ*) MS. *καὶ καταράξῃ*: minus apte. *Sylb.*

1. *Ὑγρῶν*) Haec vox abeſt a Romana editione.

χρηστὰ φαίνουσι. [3] Παίδων ὀφθαλμοὶ, τοιοῦτοι. Εὐρύτης κορῶν, ἠλίθιον· [4] μικρότης δὲ, κακομηχανίαν κατηγορεῖ· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις, ὄφεις μὲν καὶ ἰχνεύμονες, πίθηκοι, καὶ ἀλώπεκες, καὶ ὅσα [5] (ἄλλα) κακομήχανα, [6] λεπτὸν ἐκδέδορκε· πρόβατα δὲ καὶ βόες, καὶ ὅσα εὐήθη, πλατὺ δέδορκεν. Ὅσα δὲ φρενῶν εὖ ἔχει, τούτων αἱ κόραι κατὰ λόγον τῶν ὀφθαλμῶν εἰσίν. Ὅσοι δὲ ἀνίσους τοὺς τροχοὺς τῶν κορῶν ἔχουσιν, [7] ἀθέμιτοι. Οἱ δ' ἴσους ἔχοντες, φίλοι δίκης. Καὶ οἱ περιδε-

bos mores indicant. Puerorum oculi tales ſunt. Rectitudo pupillarum, ſtolidum, paruitas vero aſtutiam arguit. Siquidem in aliis animalibus ſerpentes, ichneumones et vulpes, et quaecumque alia argute adſpiciunt; oues vero et boues et quaecumque manſuetorum ſunt morum, ample adſpiciunt. Quicumque mentibus ſunt probe ſani, eorum pupillae etiam hanc in oculis ſeruant rationem. Quicumque autem inaequales habent pupillae circulos, iniuſti ſunt: qui autem aequales habent, iuſtitiam amant. Et qui circulos habent cir-

2. Λιβάδες) Polemo p. 194. habet ὕδωρ. Suidas λιβὰς explicat per *fontem*, et ἔνυγρον τόπον.

3. Παίδων etc.) Haec non ſunt apud Polem. l. l.

4. Μικρότης) Polemo p. 195. μακρὰς τὰς κόρας, in alterutro loco mendum eſt.

5. (Ἄλλα) Incluſum ἄλλα additum ex MS. *Sylb.* Apud Polemonem quoque legitur.

6. Λεπτὸν ἐκδ.) Polemo l. l. λεπτὸν ἐμβλέπουσι. Alterum hemiſtichium a πρόβατα vſque δέδορκεν, explicationis ergo additum, non legitur apud Polemonem.

7. Ἀθέμιτοι) Polemo ἀνόητοι ἄνδρες. Οἱ δ' ἴσους etc. vero abſunt a Polemone.

ϱιδεδινημένους ταῖς κόϱαις τοὺς κύκλους ἔχοντες καθάπεϱ ἐλαυνομένους, ἀθέμιτοι. [8] Εἰ δὲ τὸ σημεῖον τοῦτο ἐφίζοιτο [9] αὐτῶν τῷ μετώπῳ, οἷον [10] νέφη χλωϱὰ, ἢ κυανᾶ, ἢ ἑτεϱοχϱοὰ, ἢ ἀχλυώδη, [12] ὑπὲϱ τῶν ὀφϱύων φανταζόμενα, [13] (τούτων) [14] εἰς τὰ οἰκεῖα δαίμων κατασκήψας, παντοίαις ἄταις αὐτοὺς ἐλαύνει· [15] εἰ δὲ τὰ μὲν νέφη μὴ ἐφίζοιτο ταῖς ὀφϱύσιν, οἱ δὲ κύκλοι τὰς κόϱας πεϱιθέοιεν, δεῖ ἐπισκέψασθαι εἰ κατὰ τὸ αὐτὸ ἀεὶ πεϱιθέουσιν· ὅπεϱ ἐστὶ δεῖγμα τοῦ [16] ἀθεμίτα [17] αὐτοὺς ἐϱγάζεσθαι,

cumagitantes pupillas, et quasi circumuolventes, iniusti. Si autem hoc signum insidet ipsorum fronti, et tamquam nubes pallida, cyanea, aut alius coloris super supercilia ipsorum apparet, eorum domus inuadit daemon, variis noxis eos agitans. Si autem nubes non insidet ipsis superciliis, circuli vero pupillas ambiunt, considerare oportet, an semper secundum idem ambiant; quod indicio est, eos

8. Εἰ δὲ τὸ σ.) Polemo, εἰ δὲ πϱὸς τῷ σημείῳ τούτῳ καθέζεται αὐτῷ τ. μ. ν.

9. Αὐτῶν τῷ μ.) MS. αὐτοῦ τῷ μετώπῳ. *Sylb.*

10. Νέφη) MS. habet νεφέλη. *Sylb.*

11. Ἀχλυώδη) Haec vox non legitur apud Polemonem. Explicationem autem ipsius v. p. 203. n. 36.

12. Ὑπὲϱ τῶν ὀφϱ.) Haec non leguntur apud Polem.

13. (Τούτων) Inclusum τούτων abest a Rom. editione. *Sylb.*

14. Εἰς τὰ οἰκ.) Paulo aliter haec se habent apud Polem. sensu tamen non mutato. Cf. Luc. XI. v. 24. 26.

15. Εἰ δὲ τὰ μ.) Hunc canonem etiam aliis Polemo verbis expressit p. 196. sensu manente eodem.

16. Ἀθεμίτα) Polemo, ἄνομα ἔϱγα τελέσουσιν.

17. Αὐτοὺς). MS. singulariter αὐτόν. *Sylb.*

ζεσθαι, ἢ τινας φόνους συγγενῶν, ἢ μίξεις, ἢ βρώσεις [18] ἀθεμίτους, καὶ [19] Θυεστείους. [20] Εἰ δὲ ἐν τῇ κινήσει οἱ κύκλοι ἀναστρέφονται, καὶ μεταξὺ στάσιν τινὰ, ἢ κίνησιν λαμβάνουσι, τούτοις δρᾶται μὲν οὐδὲν, καταθύμια δέ ἐστιν αὐτοῖς ἔργα ἀθέμιτα· καὶ ποτὲ μὲν ὀρέγονται τοῦ ποιῆσαι, ἄλλοτε δὲ [21] ἀπὸ φόβου, ἢ [22] ὄκνου κωλύονται.

γ. ΠΕΡΙ

iniusta perficere, aut caedes propinquorum, aut coitus, aut vesci cibis vetitis, ac Thyesteis. Si autem in motu circuli sursum tolluntur, et interim stationem aliquam, aut motum assumunt, iis quidem nihil obest, delectantur vero operibus iniustis: et tunc maxime persicere appetunt, nisi arceantur per metum, aut pauorem.

18. Ἀθεμίτους) Polemo vti supra ἀνόμους καὶ εἰδωλοθύτους etc.

19. Θυεστείους) R. edit. Θυεστίους absque diphthongo. *Sylb.* Fabula, ad quam alludit, haec est: Thyesteus, filius Pelopis, Tantali nepos fuit, qui quum Atreo fratri, cui pessime cupiebat, aliter nocere non potuit, vxorem eius per adulterium polluit. Atreus vero ei filium epulandum apposuit. Ob quae flagitia sol ne pollueretur, retro cursum convertisse fertur. V. Claud. in Paneg. Olybr. et Prob. v. 171. *Ante Thyesteis iterum conterrita mensis Intercisa dies refugos vertetur in ortus.* Et Ouid. Metam. L. XV. Fab. 43. v. 32. *Neue Thyesteis cumulemus viscera mensis.*

20. Εἰ δὲ ἐν.) Etiam hic canon alio modo effertur a Polemone, p. 198.

21. Ἀπὸ) Supra p. 178. l. 4. ὑπὸ φόβου. *Sylb.*

22. Ὄκνου) Intensior metus hac voce innuitur v. Sophocl. in Aiac. v. 139. sq. Μέγαν ὄκνον ἔχω, καὶ πεφόβημαι Πτηνῆς ὡς ὄμμα πελείας. *Angor moerore, nimis stupeo Trepidantis more columbae.*

γ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ [1] ΠΕΠΗΓΟΤΩΝ.

[2] Πεπηγότες ὀφθαλμοὶ, πάντες ἄτοποι. Οἱ μὲν γὰρ ὑγρότεροι, δειλούς· οἱ δὲ ξηρότεροι, [3] μάργους· οἱ δὲ ὠχρότεροι, [4] ἐμβροντήτους σημαίνουσιν. Ὅσοι δὲ καὶ τὰς ὀφρῦς ἐγείρουσι, καὶ τὸ πνεῦμα ἀνασπῶσι, δύσβουλοι, ὠμόφρονες, [5] κακοφραδέες, [6] κενεόφρονες, παλίγκοτοι. [7] Ὀφθαλμοὶ ἑστηκότες, ὑπέρυθροι μεγάλοι, γαστριμαργίας, καὶ λαγνείας μάρτυρες. Ἐὰν δὲ καὶ τῶν τοιούτων, καὶ τὰ κάτω τῶν ὀφθαλμῶν [8] ἀποσχίζοιντο, ταῦτα κατηγορεῖ, καὶ

III. De oculis intentis.

Oculi intenti ad vnum omnes sunt insolentes. Humidiores enim timidos, ficciores proteruos; pallidiores autem amentes significant. Quicumque autem attollunt supercilia, et alta spirant, mala consilia fouent, crudeles, mala machinantes, vana cogitantes et iracundi sunt. Oculi fixi, subrubri, magni testes sunt gulositatis et lasciuiae. Si autem talibus et oculi deorsum absciffi apparent, haec arguunt

X 5

1. Πεπηγότων) Hanc vocem pro vulgari ἑστηκότων reposui ex MS. et ipso capitis initio. *Sylb.*

2. Πεπηγότες ὀφθ.) Vide Polem. p. 199.

3. Μάργους) Pol. p. 200. πλήρεις ταραχῶν.

4. Ἐμβροντήτους) Polemo l. l. μανικοὺς ἄνδρας. Ἐμβρόντητοι autem sunt, *qui attonitorum more stupore corripiuntur.*

5. Κακοφραδέες) Haec vox non est apud Polemonem.

6. Κενεόφρονες) Pol. habet, κακονοήτοι.

7. Ὀφθαλμοὶ) Pol. p. 200. iisdem fere verbis haec habet.

8. Ἀποσχίζοιντο) Polemo

καὶ ἀναίδειαν, ἀδικίαν, [9] ἀπληςίαν, ἀμηχανίαν. Ὀφθαλμοὶ μικροὶ ἑςῶτες, φαίνουσι φιλόχρηματον, καὶ πάντοθεν κέρδη [10] περιποιοῦντα. Εἰ δὲ καὶ τὸ μέτωπον ἅμα ταῖς ὀφρύσι σπῷη εἰς τὸ μέσον, [11] κερδαλεώτερός ἐςιν ὁ ἀνήρ. Εἰ δὲ [12] (καὶ) τὸ πᾶν σῶμα ἅμα τοῖς σημείοις τούτοις καθέλκοιτο, πρόσεςι καὶ τὸ ὀργίλον αὐτὸν εἶναι, καὶ [13] βοητήν. Γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς πεπηγότας ἀλαμπεῖς ἔχοντι, [14] μήποτε φιλίαν συνάψῃς, [15] μηδὲ γείτονα σχεῖν, ἢ

inuerecundiam, iniuſtitiam, auaritiam, et ſingularem malitiam. Oculi parui fixi, conſpicuum faciunt auarum, et omnis lucri cupidum. Si autem frons cum ſuperciliis ſimul verſus medium exſurgit, tunc lucri ſtudioſiſſimus talis eſt. Si autem ſimul his cum ſignis totum conſpirat corpus, indicat hoc, talem eſſe iracundum et violentum. Oculos vero caeſios, defixos et ſplendore deſtitutos qui habet, neque cum eo amicitiam contrahas, neque vicinum tibi facias, neque optes, vt te-

p. 201. κάτω δρῶνται. Ἀποσχ. forte commode *oculum fractum* notat.

9. Ἀπληςίαν, ἀμηχανίαν) Polem. p. 201. καὶ πλεῖςον ἀμήχανον.

10. Περιποιοῦντα) Polemo l. l.. ἐπινοοῦντα. Περιποιεῖν *ipſam comparationem lucri*; ἐπινοεῖν *inhiationem* tantum, *appetitum* innuit.

11. Κερδαλεώτερος) Polemo habet ſuperlatiuum.

12. (Καὶ) Incluſa καὶ abeſt a Rom. editione.

13. Βοητήν) Romana edit. habet βητήν, vitioſe. Polemo βίαιον. Sed neque ſcriptura Sylburgii βοητὴν ferri poteſt, forte βοητὸν *clamoſum*, qui clamoribus aliis moleſtias creare ſtudet.

14. Μήποτε) Polemo p. 202. μηδέ ποτε habet, et pro σχεῖν ibi eſt ἔχεις aptius ſtructurae verborum. vv. ἢ τολ-

ἢ πολίτην εὔξῃ. Δολερὸς γὰρ [16] αὐτὸς, καὶ εἰς τὰ δεινὰ ἀγρυπνῶν ἐπὶ συμφοραῖς ἑτέρων. Ὀφθαλμοὶ ἑστῶτες ([17] μικροὶ) ὑγροὶ, μέτωπον ἀνειμένον, βλέφαρα κινούμενα, δεικνύουσιν ἄνδρα φροντιςὴν, φιλολόγον, φιλομαθῆ. Τοῦτο μόνον πεπηγότων ὀφθαλμῶν σχῆμα βέλτιςον.

δ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ [1] κινούμενοι ταχέως, ταραχώδη, ὑπονοητὴν, ἄπιςον, [2] μελητὴν μᾶλλον, ἢ δραςήριον δηλοῦ-

cum ciuis ſit: fraudibus enim ſtudet, et, vt calamitatem aliis adferat, maximopere inuigilat. Oculi fixi (parui) humidi, frons remiſſa, palpebrae mobiles, prudentem, literarum amantem et diſcendi cupidum indicant; quae quidem forma inter oculos intentos optima tantum cenſetur.

IV. De oculis mobilibus.

Oculi celeriter mobiles, turbulenti, ſuſpicioſum, infidum, magis curioſum, vel nauum

τὴν εὔξῃ non leguntur ibidem.

15. Μηδὲ) Romana editio diuiſim dat μὴ δέ.

16. Αὐτὸς) Pol. l. l. οὗτος, et poſt ἀγρυπνῶν inſerit coniunctionem καί.

17. (Μικροὶ) Incluſum μικροὶ forte ex Polemone irrepſit p. 201. l. 3.

1. Κινούμενοι ταχ.) Polemo p. 202. κινούμενοι ὡς ταραχώδεις ὑπάρχοντες.

2. Μελητὴν) Aptius μελλητὴν *cunctatorem*: contra exemplarium conſenſum. *Sylb.* Haec verba vſque ad δηλοῦσι explicationis gratia addita ſunt, nam deſiderantur in Polemone.

δηλοῦσι. [3] Καὶ οἱ μὲν μετὰ τῶν ὀφθαλμῶν κινοῦντες τὰ βλέφαρα, [4] ἐπιπλεῖστον καὶ [5] ἀνάλκιδές εἰσι τὴν ψυχήν· οἱ δὲ τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς ταχὺ κινοῦντες, τὰ δὲ βλέφαρα οὐχ ὁμοίως, [6] θαρσαλέοι οὗτοι· εἰσὶ δὲ τολμητίαι ἐν τοῖς δεινοῖς. [7] Εἰ δὲ βραδυκίνητοι, [8] νωθεῖς, ἀργοὶ, δυσαίσθητοι, [9] χαλεπῶς ἀρχόμενοι, δυσκατάπαυστοι. Τὸ δὲ μέσον τῆς κινήσεως, μέσα πάντων ὧν εἶπον, σημαίνει. Ὀφθαλμοὶ [10] πάντη περιθέοντες ἀχλυώδεις,

indicant virum. Qui vero vna cum oculis mouent palpebras, admodum animo decidere ſolent. Oculos autem celerrime mobiles habentes, palpebras vero non aeque, audaces ſunt, et difficilibus in rebus omnia tentant. Si autem ſunt tarde mobiles, hebetes, rudes, ſenſibus labefactati, difficulter rem aggredientes, et irrequieti ſunt. Medium vero inter haec qui tenent, etiam medium de omnibus iam prolatis ſeruant. Oculi circumquaque omnia contemplantes et nebula quaſi

3. Καὶ οἱ μὲν μετὰ) Pol. p. 202. οἱ δὲ μεγάλοι τῶν ὀφθαλμ.

4. Ἐπιπλεῖστον) Rom. edit. diuiſim ἐπὶ πλεῖστον, ſicut apud Pol. p. 202.

5. Ἀνάλκιδες) Pol. p. 203. ἀνίσχυρον σημαίνουσιν ἄνδρα περὶ τὴν ψυχικὴν ἰσχύν.

6. Θαρσαλέοι,) Polemo, l. l. θαῤῥαλέοι. Reliqua vero ſic ibi exſtant: καὶ τολμητίαι οἱ τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν ἄνδρες· ἡ δὲ τόλμη αὐτῶν ἐν δεινοῖς.

7. Εἰ δὲ) Rom. ed. οἱ δὲ: ſed εἰ δὲ habet etiam MS. *Sylb.*

8. Νωθεῖς, etc.) Polemo, p. 203. νωθροὺς καὶ βραθεῖς δηλοῦσι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἀργ. καὶ δυσαισθ.

9. Χαλεπῶς ἀ.) Haec in Polemone non exſtant.

10. Πάντη περιθ.) Polemo l. l. πάντα θεωροῦντες ἀχλυώδη.

δεις, [11] μαργοσύνης κατηγόροι. Ὀφθαλμοὶ μεγάλοι, [12] εἰ τρέμουσιν, ἀποπληξίαν, καὶ [13] μαργοσύνην, καὶ γαστριμαργίαν, καὶ οἰνοφλυγίαν, καὶ [14] ἀργίαν [15] τεκμαίρονται. Ὀφθαλμοὶ μικροὶ ὑπότρομοι γλαυκοὶ, ἀναιδεῖς, [16] ἄπιστοι, ἄδικοι, τὰ ἀλλότρια πράσσοντες κακὰ, ζῶντες ἀπὸ συμφορῶν. Ὀφθαλμοὶ μικροὶ [17] ὑπότρομοι [18] χαροποὶ, ἢ μέλανες, τὰ αὐτὰ σημαίνουσι· [19] παρόσον, οἱ μὲν

obducti, lasciuiam arguunt. Oculi magni, si trepidant, apoplexiam, et lasciuiam et heluationem, vinositatem et socordiam manifestant. Oculi parui, tremore succussi, caesii, impudentes, infidi, iniusti, aliaque mala perficientes, et ab infortuniis viuentes censentur. Oculi pusilli, tremore succussi, charopi, aut nigri, eadem significant: nisi quod charopi

11. Μαργοσύνης κ.) Pol. ματαίου ἀνδρὸς καὶ ἀκολάστου κατηγοροῦσιν.

12. Εἰ τρέμουσιν) MS. ὀφθαλμοῖς μεγάλοις τρέμουσιν, belle. *Sylb.* Polemo p. 204. in fine aphorismi haec collocat verba sic: καὶ μάλιστα εἰ τρέμουσιν οἱ ὀφθαλμοί.

13. Μαργοσύνην) Polemo substituit ματαιότητα.

14. Ἀργίαν) Polemo habet λαγνείαν.

15. Τεκμαίρονται) MS. exhibet τεκμαίρου, belle. *Sylb.*

16. Ἄπιστοι etc.) Rom. ed. ἀπίστους, ἀδίκους, τὰ ἀλλότρια πράσσοντας κάκα, ζῶντας ἀπὸ συμφ. subaudito verbo δηλοῦσιν, aut alio consimili: Sed MS. cum Parisiensi et nostra editione consentit: eiusdemque generis loquutio est etiam sequ. capite. *Sylb.* Forte vulgaris lectio ex Polemone translata fuit, qui habet accusatiuos.

17. Ὑπότρομοι) Abest haec vox a Polemone.

18. Χαροποὶ) Paris. h. l. et paulo post χαροποιοὶ: nec apte, nec vsitate. *Sylb.* Sequens particula ἢ abest a Polemonis exemplari.

19. Παρόσον) Rom. edit.

μὲν χαροποὶ, ἐμπληκτότεροι, καὶ [20] ἀβουλότεροι· εἰ δὲ μέλανες, δυσοργητότεροι, καὶ ἀναίσχυντοι. Ὀφθαλμοὶ κλυζόμενοι κυμαίνοντες [21] ἐν αὐτοῖς, εἰς ἀφροδίσια, καὶ εὐπαθείαν ἐπτόηνται· οὔτε δὲ ἄδικοι, οὔτε κακοῦργοι, οὔτε [22] φύσεως φαύλης, οὔτε ἄμουσοι.

ε. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΓΛΑΥΚΩΝ.

[1] Ὁπότε γλαυκοὶ ὄντες, μικροτάτας κόρας ἔχουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ, ἀνελεύθεροι, καὶ πανοῦργοι καὶ φιλοχρήματοι μᾶλλον ἢ ἄλλοι εὑρίσκονται. Γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ ξηρότεροι, [2] ἄγρια καὶ [3] ἀνώμαλα ἤθη

stupidiores atque consilii expertiores, nigri autem iracundiores et impudentiores manifestant. Oculi humidi fluctuantes, in Venerem et oblectationes inclinant; neque etiam iniusti, neque malefici, neque prauae naturae, neque rudes sunt.

V. *De oculis caesiis.*

Si oculi caesii sunt, minimasque pupillas habent, illiberales magis, malefici et auari, quam alii inueniuntur. Caesi oculi sicciores, agrestes atque rudes manifestant mores; otio

diuisim παρ' ἴσον, ex Polem. p. 204.

20. Ἀβουλότεροι) Haec vox non exstat apud Polem. p. 205.

21. Ἐν αὐτοῖς) Polemo l. l. ἑαυτοὺς ἐπαφρόδιτον καὶ ἐμπαθῆ ἄνδρα δηλοῦσιν.

22. Φύσεως φαύλης) Polemo l. l. οὔτε φημὶ φαῦλον.

1. Ὁπότε) Leuiter immutatus legitur hic aphorismus apud Pol. p. 205.

2. Ἄγρια) Hanc vocem non agnoscit Polemo l. l.

3. Ἀνώμαλα ἤθη) Rom.

ἤθη [4] κατηγοροῦσι· [5] σχολῇ μὲν βεβαμμένοι εἰσιν, ἀλλ' οὐ κυανῷ. Οἱ δὲ κυανοῖ, [6] ἐπίπαν ὑγρότεροί εἰσι. Καί εἰσιν οὗτοι πολὺ κρείττονες [7] τῶν ἑτέρων. Ὅσοι δὲ [8] ὑγροὶ ὄντες, ἐνςαθεῖς εἰσὶ, καὶ ἀλαμπεῖς, καὶ μεγάλοι, ἤθη ἄριςα ὀφθαλμῶν παρέχονται. [9] Θυμοειδεῖς δὲ, καὶ οὗτοί εἰσιν· Ὅσοι δὲ ἀσθενῆ [10] τὰ γλαυκὰ ἔχοντες, ὑπολευκότεροί εἰσιν, [11] ἀνάλκιδες, καὶ δειλοὶ [12] πάντων μάλιςά εἰσιν ὧν εἶπον. Τὰ δὲ ἄλλα, ὡς τοῖς ἄλλοις σημείοις

enim funt imbuti, neque coeruleo colore; Coerulei vero ficciores omnino funt. Hi etiam multo meliores funt reliquis. Quicumque vero humidi funt, bene collocati, et abfque fplendore, ac magni, mores optimos ex oculis declarant: tales enim ftrenui funt. Quicumque autem infirme caefios habent, et fubalbidiores, infirmiores et timidiores inter omnes quam maxime funt, de quibus dixi. Si autem aliter fe habent, aliis quoque in iis

editio ἄνομα ἤθη. *Sylb.* Sic quoque Polemo l. l.

4. Κατηγοροῦσι) MS. et Parif. ed. pro κατηγοροῦσι habent τίκτουσι. *Sylb.*

5. Σχολῇ μ.) MS. habet χολῇ γὰρ βεβαμμένοι. *Sylb.* Quae vera eft lectio propter feqq. βεβαμμένοι ἀλλ. etc. et Polemonis autoritatem, fenfuque fic exigente.

6. Ἐπίπαν) Polemo fubftituit ἐπειδάν.

7. Τῶν ἑτέρων) Polemo p. 206. habet: τῶν ἄλλων κοινῶν ὀφθαλμῶν.

8. Ὑγροὶ) Polemo inferit vocem κυάνεοι.

8. Θυμοειδεῖς) Polemo dat θυμώδεις.

10. Τὰ γλαυκὰ) Rom. ed. pro τὰ γλαυκὰ habet κόκλα, vt fupra apud Polem. p. 206. *Sylb.*

11. Ἀνάλκιδες) Polemo p. 206. ἀδύνατοι, fenfu non mutato.

12. Πάντων μ.) Defunt haec verba apud Polem.

μείοις χρῶ καὶ ἐπὶ τούτων. Ὀφθαλμοὶ [13] αἴολοι, μᾶλλον γίνονται ἐν τοῖς χαροποῖς, ἢ ἐν τοῖς γλαυκοῖς. Τέως δὲ περὶ τῶν γλαυκῶν αἰόλων λέγω. Ψηφίδες εἰσὶ [14] κυαναῖ περὶ τὰς κόρας κατὰ μέγεθος κέγχρου· ἕτεραι δὲ ξανθαὶ, ἴσαι ταῖς ἄλλαις· τούτων ἐν [15] σοίχῳ οὐσῶν παραλλήλων, ὡς ὅρμος [16] παραθέει τὴν κόρην. Ὁ τοιοῦτοι [17] τοίνυν ὀφθαλμοὶ, δολερὰ ἤθη, καὶ ἐπίκλοπα μάλιστα ὀφθαλμῶν κέκτηνται· [18] ἀγχινοίας δὲ, καὶ συνέσεως ἱκανῶς,

ytor signis. Oculi variegati magis existunt in charopis, quam in glaucis. Interea autem de glaucis variegatis loquor. Orbes sunt coerulei circa pupillas magnitudinis milii, ceteri vero rufi aliis similes, quo, quum e regione sunt constituti, cingulo quasi circumcurrunt pupillam. Igitur eiusmodi oculi fraudulentos et vafros mores in oculos conspicuos possident. Ipsi vero etiam ingenii acuminis et prudentiae apte participes sunt; formidolosi

13. Αἴολοι) Polemo p. 207. habet ἀσθενεῖς, et in seq. quoque γλαυκῶν ἀσθενῶν.

14. Κυαναῖ) Polemo, κυάνεαι παρὰ ταῖς κόραις ὅμοιοι κατὰ etc. Sylburgius in nota 51. ad Polemonis locum sic Adamantium legere asserit; quare miror ipsum hanc non admisisse in exemplari h. l. emendationem.

15. Στοίχῳ) Romana quoque tuetur Sylburgii lectionem σοίχῳ, mallem tamen ex Pol. τίχῳ, vide p. 208. not. 53.

16. Παραθέει) Rectius περιθέει, vt infra, Κεφ. ζ΄. περιθέουσι τὰς κοράς. *Sylb.* Polemo p. 208. habet περιακολουθεῖ.

17. Τοίνυν) Particula τοίνυν deest in Polemone, nec κέκτηνται satis apte hic positum.

18. Ἀγχινοίας) Hic canon non legitur in Polemone. Tali autem adspectu fuisse Vlyssem ex Homero discimus Odyss. N v. 291. Κερδαλέος κ' εἴη καὶ ἐπίκλοπος ὅς τε

νῶς αὐτοῖς μέτεστιν. ἄτολμοι δέ εἰσιν. Οἱ δὲ αἰόλοι ὀφθαλμοὶ, καὶ μικροὶ, οὗτοι εἶεν κερδαλεώτεροι, καὶ δουλοπρεπεῖς, [19] καὶ θῶπες τῶν ἐν δυνάμει, καὶ [20] φιλοχρήματοι· καὶ πράττοντές τι κρύφα, χαίρουσι, καὶ εἰ μηδὲν εἴη τὸ διάφορον, [21] κρύφα ἢ ἐκ τοῦ φανεροῦ εἰπεῖν ἢ ποιῆσαι· καὶ τὰ πάντα [22] ἐπὶ κέρδει ποιεῖν ὀρέγονται, πλὴν [23] ὅσα ὑπὸ δειλίας κωλύονται. [24] Ἀνάλκιδες γάρ εἰσι κατὰ τοὺς λαγωούς.

quoque ſunt. Variegati autem oculi et parvi, quaeſtuoſiores, et illiberales, et aſſentatores eorum, qui potentia pollent, et auari ſunt. Et ſi quid perfecerunt, gaudent in occulto, ipſiſque perinde eſt, vtrum aperte, vtrum clam, aliquid aut loquantur, aut agant. Omniaque lucri cauſa patrare incitantur, praeter ea, a quibus retinentur timore. Tales ſiquidem

παρέλθοι, ἐν πάντεσσι δόλοισι, *doloſus eſt et fallax, omneſque alios ſuperans aſtutia*; quae antecedentia in Adamantio belle illuſtrant. Sed eumdem porro laudat v. 297. ſq. ἐπεὶ σὺ μὲν ἐσσὶ βροτῶν ὄχ' ἄριστος ἁπάντων Βουλῇ καὶ μύθοισιν, *quoniam tu quidem es hominum quam optimus omnium conſilio et verbis* et v. 332. ſq. οὕνεκ' ἐπήτης τ' ἐσσὶ καὶ ἀγχίνοος καὶ ἐχέφρων, *quoniam facundus es, et ingenioſus et prudens.*

19. Καὶ θῶπες) Pol. p. 208. καὶ πλέον διανοούμενον, quem dicit Hom. l. I. v. 293. σχέτλιον ποικιλομήτιν, θῶπες enim ſunt, ποικιλομόρφοι.

20. Φιλοχρήματοι) Romana editio: φιλοχρήματοι, ἕτερα λέγοντες καὶ ἕτερα πράττοντες· καὶ ἐν τούτοις κρυφῇ χαίρουσι. *Sylb.*

21. Κρύφα ἢ ἐκ, etc.) Haec apud Polemonem aliter leguntur, ſenſu manente.

22. Ἐπὶ κέρδει) Romana ed. et MS. πάντα ἐπικερδῆ ποιεῖν, vt ſupra quoque apud Polem. p. 208. *Sylb.*

23. Ὅσα) Haec vox repoſita ex MS. at Rom. ed. habet ὅσον, vt ſupra ap. Polem. p. 208. *Sylb.*

24. Ἀνάλκιδες) Pol. p. 200. ἀσθενής.

γωοὺς [25] (οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες.) [26] Οἷς δὲ τὸ εἶδός ἐςι τῶν ὀφθαλμῶν ὅμοιον, (καὶ) ὀρθὴ ςάσις ὀφθαλμῶν, ἄριςοι. Ὀφθαλμοὶ ἄνω ἐςαλμένοι [27] μαργοσύνης, καὶ ἀποπληξίας σημεῖον, ἢ νόσου τῆς ἱερᾶς καλουμένης, λαγνείας τε, καὶ γαςριμαργίας, καὶ οἰνοφλυγίας. Εἰ δὲ καὶ πρὸς τούτοις τρόμος ἐνείη, [28] οὐ πόῤῥω ἥκουσιν ἐπιληψίας. Εἰ δὲ ὠχροί εἰσιν, [29] ὠμόφρονες, ἀπάνθρωποι, καὶ δειλόφθονοὶ, καὶ μιαιφόνοι. Ὑπέρυθροι δὲ μᾶλλον ὄντες, καὶ μεγάλοι, γίνονται [30] (φιλοπόται,) φιλόκυβοι, φιλο-

viri ad modum leporum ſunt timidi. In quibus vero ſimilis in oculis apparet forma, et ſimul recta conſtitutio oculorum eſt, optimi ſunt. Oculi ſurſum ſtantes veſaniae et apoplexiae indicia habent, aut morbi ſacri dicti, libidiniſque, guloſitatis ac ebrietatis. Si autem cum his ſignis coniunctus eſt tremor, epilepſia non longius remota eſt. Si autem ſunt pallidi, crudeles, inhumani, occulte invidi, et caedibus ſe polluentes ſunt. Subfuſci autem magis exiſtentes, ſi magni ſimul ſunt, bibaculos, ludorum amantes, femellarum ami-

25. Οἱ τοιοῦτοι) Haec verba et particula incluſa καὶ addita ſunt ex Rom. edit. *Sylb.*

26. Οἷς δὲ τὸ) MS. habet: οἷς τὸ εἶδός ἐςι τῶν ὀφθαλμῶν ὅμοιον· ὀρθὴ ςάσις ὀφθαλμῶν ἀρίςη. *Sylb.*

27. Μαργοσύνης) Romana editio ματαιοσύνης. *Sylb.* Sicuti et apud Polem. p. 209.

28. Οὐ πόῤῥω) Polemo p. 209. οὐ μακράν ἐςιν ἐπιληψίας.

29. Ὠμόφρονες) MS. ὠμόφρονες, φιλόφονοι, μιαιφόνοι: recte. *Sylb.*

30. (Φιλοπόται) et (φιλόκυνοι) Haec verba incluſa addita ſunt e Romana editione. *Sylb.* Reliqua Sylburgii non agnoſcit Pol.

φιλογύναιοι, (φιλόκυνοι,) [31] ἄκοσμα φθεγγόμενοι, [32] κεκράκται, μάργοι δὲ μάλιστα. Ὀφθαλμοὶ κάτω ἐστραμμένοι, [33] (ἢ) δυόμενοι, τὰ αὐτὰ τοῖς ἄνω ἐστραμμένοις δηλοῦσι· περιττότερον δὲ, ὅτι [34] ἔγκοτοί εἰσι, [35] καὶ μῆνιν ἀγριὰν, καὶ ἀμείλικτον ἔχουσιν· ἐὰν δὲ ὁ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ἄνω χωρῇ, ὁ δὲ, κάτω καθέλκηται, καὶ [36] (ἔτι) τρόμος [37] ἐν αὐτοῖς εἴη, αἵ τε ὀφρύες [38] σπῶνται, καὶ ἆσθμα τραχὺ, καὶ

cos, de canibus gaudentes, turpiliquos, vehementer blatterantes, et maxime libidinosos indicant. Oculi conuersi inferiora versus atque occidui, ea ipsa, quae sursum stantes, notant, magis autem propterea, quia pertinaciter sunt infesti, atque iram diuturnam, saeuam et implacabilem tenent. Si autem alter oculus sursum eleuatur, alter vero deprimitur deorsum, et in ipsis inest tremor, et supercilia diuelluntur, et respiratio

31. Ἄκοσμα) Polemo l. l. ἄσχημα.

32. Κεκράκται) Romana et Paris. habent ἀκρατεῖ. MS. καὶ κράται: e quo ego fecerim κεκράκται, tu si id nolis, lege κράκται, vt infra II. Κεφ. ιζ'. ὑβρισαὶ, κράκται. *Sylb.* Polem. l. l. κρατύν.

33. Ἢ δυόμενοι) Rom. ed. δεόμενοι minus apte. A MS. abest comma istud ἢ δυόμενοι. *Sylb.* Vide supra ad Pol. p. 211. not. 64.

34. Ἐγκοτοὶ) Rom. et Par. ἔγκροτοι: parum conuenienter. *Sylb.*

35. Καὶ μῆνιν) Paulo aliter Pol. p. 211. sensu tamen non mutato.

36. Ἔτι) Addita est haec particula ex Rom. edit. *Sylb.*

37. Ἐν αὐτοῖς εἴη) Structurae lex postulat ἐν αὐτοῖς ἐνῇ. *Sylb.*

38. Σπῶνται) Rom. ed. συμβῶνται. *Sylb.* Ex Polemone vulgaris est, p. 211. verba καὶ ἆσθμα τραχὺ etc. aliter sunt apud eumdem Polemonem expressa.

καὶ πυκνὸν ἀναφέρηται, οὗτος 39 (εἰς τέλος) 40 ἐλήλακεν ἐπιληψίας.

ϛ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΠΑΡΑΤΕΤΡΑΜΜΕΝΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ [1] παρατετραμμένοι, εἰ μὲν εἰς τὰ δεξιὰ χωροῖεν, μωρίαν· εἰ δὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ, [2] μαχλοσύνην κατηγοροῦσιν· εἰ δὲ [3] παραβλῶπες ὄντες, εἰς τὸ ἐντὸς ὡς ἐπὶ τὴν ῥίνα νεύοιεν, χάρισι καὶ Ἀφροδίτῃ, καὶ [4] ἔρωτί εἰσι φίλοι. Ἐὰν δὲ ξηρότεροι ὦσιν, καὶ

aſpera compreſſaque exiſtit, ii in fine corripiuntur epilepſia.

VI. De oculis volubilibus huc et illuc.

Oculi volubiles huc vel illuc, ſi verſus dextram vergunt partem, fatuitatem notant, ſi vero verſus ſiniſtram, propenſionem ad Venerem. Si autem ſtrabones ſunt, atque nutu ad internam naſi vergunt partem, laetitiarum Veneris, atque amorum ſolent eſſe amici. Si autem ſunt ſicciores, atque explicati, ne-

39. (Εἰς τέλος) Incluſa haec abſunt a MS. *Sylb.* Forte ex Polemone tralata, p. 211.

40. Ἐλήλακεν) Romana pluraliter οὗτοι ἤλασαν. *Sylb.* Polemo ſingulo vtitur numero.

1. Παρατετραμμένοι) Polemo p. 212. περιτετραμμένοι, vide ibi Sylb. n 68.

2. Μαχλοσύνην.) Pol. habet λάγνον, p. 212. ſed ſpecialius exprimere vult Adamant. adulterium quo ſenſu et vox μαχλοσύνη occurrit apud Hom. Il. ώ. v. 30. ἥ οἱ πόρε μαχλοσύνην ἀλεγεινήν, *quae ei praebuit adulterium turpe.*

3. Παραβλῶπες) Polemo l. l. περίβλεποι ὄντες

4. Ἔρωτι) MS. ἔρασιν, vt in fine capitis. *Sylb.*

καὶ [5] ἀναπεπτάμενοι, μὴ ἐνόντος τρόμου, [6] κακοὶ καὶ πονηροὶ, οὐ μέν τοι κεχαρισμένοι χάρισιν, ἢ ἔρωσιν, [7] αἰδὼς δὲ σφᾶς [8] περιλέλοιπε, καὶ δίκη. Εἰ δὲ τρόμος [9] ἐνείη, κακοῦργοι καὶ πάντολμοι.

ζ. ΠΕΡΙ ΑΙΟΛΩΝ ΟΦΘΑΛΜΩΝ.

Οἱ χαροποὶ ὀφθαλμοὶ ἀπὸ τῶν μελάνων χωρίζονται [1] τῷ αἰόλῳ. Πολλὰ γὰρ αὐτῶν τὰ εἴδη. Καὶ οἱ μὲν μέλανες ὀφθαλμοὶ, ἄνανδρα ἤθη, καὶ [2] φιλοκερδῆ, καὶ ἄπιστα δηλοῦσιν· οἱ δὲ χαροποὶ, [3] τοιοί-

que tremor ipſis ineſt, mali ſunt et praui, neque oblectationibus aut amoribus tenentur, pudicitia enim et iuſtitia illos dereliquit. Si autem ipſis ineſt tremor, malefici atque audaces ſunt.

VII. *De oculis variegatis.*

Oculi charopi variegatione potiſſimum diſtinguuntur a nigris. Multae autem ipſorum ſunt formae Oculi ſiquidem nigri, emollitos mores, quaeſtus cupidos et infidos manifeſtant. Tales autem ſunt charopi. Niger

5. Ἀναπεπταμένοι) Pol. l. l. ἀνεῳγμένοι.

6. Κακοὶ) Rom. edit. οὐ κακοὶ καὶ π. *Sylb.*

7. Αἰδὼς) Polemo p. 213. ἐντροπή. Obiter notamus errorem ab Interprete commiſſum, qui vertit, *in conversione*, et legit ἐν τροπῇ diuiſim, quum coniunctim legi debeat ἐντροπὴ *verecundia.*

8. Περιλέλοιπε) Rom. ed. προείληφε. *Sylb.* Quae lectio ex Polemone eſt, p. 213.

9. Ἐνείη) Polemo l. l. ἔνεστι σὺν δάκρυσι, vocem κακοῦργοι non agnoſcit Pol.

1. Τῷ αἰόλῳ) Abeſt haec vox a Polemone l. l.

2. Φιλοκερδῆ) Polemo habet δειλίαν.

[3] τοιοίδέ εἴσιν. [4] Εἰ μὲν χροιὰ ἐπιπρέποι αὐτοῖς μέλαινα, ὡς ἁπλῶς [5] ἰδεῖν· [6] ἐσαθροῦντι δὲ, [7] κέγχροι ἔνεισι πυῤῥαὶ οὐ σφόδρα· αἱ δὲ, λευκαὶ, καὶ ἔτι λευκότεραι· ἄλλαι δὲ [8] ὠχραὶ, καὶ ἄλλαι τοῦ ὠχροῦ τῷ πύῤῥῳ μεμιγμέναι, ἢ τοῦ μέλανος τούτοις. Εἰσὶ δὲ καὶ αἱματώδεις κέγχροι [9] ἐν τοῖς μέλασιν. Ἄλλοι δὲ κεγχρωτὰ μὲν [10] οὐ φέρουσι τὰ εἴδη τῶν ὀφθαλμῶν, παντὸς δὲ τοῦ τροχοῦ τὴν ἔξω [11] ἴτυν μέλαιναν φοροῦντες, τὴν [12] ἐπὶ ταύτης πυῤῥάν.

quidem color eos decet, si simpliciter aspicimus; probe autem speculanti milia rubra non magna inesse videntur. Alba vero quaedam sunt et rursus albidiora, et alia pallida, alia quoque pallida quibus, rubrum intertextum est, vel in quibus nigrum apparet. Verum etiam sunt milia sanguinea in nigris. Alii vero miliares oculorum non exhibent formas, totius enim orbis externi circumferentia nigra conspici-

3. Τοιοίδέ) Rom. ed. τοιοῦτοι εἰσὶ τῷ εἴδει. *Sylb.* Et sic habet Polemo.

4. Εἰ μὲν) Polemo dat ἡ μὲν γὰρ χρόα ἐπικρατὴς αὐτοῖς τῷ εἴδει μ.

5. Ἰδεῖν) Rom. et Paris. ed. εἰδεῖν, rectius εἰπεῖν *Sylb.* Sensui satis accommodate..

6. Ἐσαθροῦντι) Rom. et Paris ed. εὖ ἀθροῦντι, *probe speculanti.* *Sylb.* Hoc verbum abest a Polemone.

7. Κέγχροι) Haec paulo aliter leguntur apud Polemonem.

8. Ὠχραὶ) Polemo habet χρυσοειδεῖς.

9. Ἐν τοῖς μ.) Polemo, p. 214. καὶ τ. μ.

10. Οὐ φέρουσι) Polemo εὖ φέρουσι, quem tamen emendauit ibidem Sylburgius in nota 77.

11. Ἴτυν) Rom. editio ἴτιν ex errore typothetarum. Hanc vocem non agnoscit Polemo.

12. Ἐπὶ ταύτης) Rom. ἐπὶ ταύτῃ, rectius, vt supra quoque p. 114. l. 3. *Sylb.*

ῥάν. Ἕτεροι δὲ ὑπολευκότερα ἔχουσι τὰ πυῤῥὰ, ἐν τοῖς μέλασι τὰ μὴ πάνυ πυῤῥά. Ὁπόσοις πόῤῥωθεν τὸ μέλαν μόνον [13] ἐπιπρέπει, γενναῖα τὰ ἤθη, συνετὰ, δίκαια, [14] εὐφυῆ, μεγάλα σημαίνει. Ὅσοις δὲ τὰ πυῤῥὰ ταῦτα, πάνυ πυῤῥὰ τετράγωνα, καὶ μὴ κεγχρωτὰ ἔνι, καὶ ὑπολάμπει ἔσω ὥσπερ πῦρ, καὶ [15] πρὸς τούτοις κέγχροι ὠχραὶ τοῖς [16] πυῤῥώδεσι μεμιγμέναι εἰσὶ, καὶ ἕτεραι γλαυκαὶ, [17] ἴτυες δὲ αἱματώδεις, ἢ κυαναῖ περιθέουσι τὰς κόρας, οὗτοι κακίστοι. Μεγάλοι δὲ ὀφθαλμοὶ, καὶ στίλβοντες,

tur, et in illa rubedo. Alii vero habent subalbida rubra, in nigris contra non admodum rubra. Quibuscumque vero e longinquo solum nigrum decenter ineſt, indicio eſt; eos ingenuis, probis, iuſtis, generoſis, ac admirandis eſſe praeditos moribus. Quibuscumque autem illae rubedines admodum rubrae ſunt et quadratae figurae, et nihil ineſt pallidi, ſed externe ſicut ignis ſplendent; et praeterea milia pallida igneis ſunt intermixta, aliae autem caeſiae, et circumferentiae ſanguineae, aut coeruleae ſunt, circumdantes pupillas, tales ſunt peſſimi. Oculi magni,

Y 4

13. Ἐπιπρέπει) Polemo p. 214. ἐπιτρέχει.

14. Εὐφυῆ) Haec vox non legitur apud Polem. qui ſubſtituit ἁπάλων, et voci μεγάλα addidit ἐν ψυχαῖς.

15. Πρὸς τούτοις) Polemo p. 215. habet παρὰ τούτοις.

16. Πυῤῥώδεσι) Gemino ῥῥ. ſcriptum etiam in MS. tamquam a πυῤῥὸς non a πῦρ. *Sylb.* Et ſic apud Polem. l. l.

17. Ἴτυες δὲ αἱμ.) Polemo ὡς αἱμ. vide ibi Sylburgium n. 83.

τες, κινούμενοι δεδορκότες, οἷον θυμούμενοι [18] δεδόρκασιν ἄνθρωποι, καὶ τὰ βλέφαρα σφῶν [19] ἀναπέπταται, πάντων οὗτοι χείριστοι· [20] λύκων γὰρ καὶ ὑῶν ἀγρίων τοιαῦτα εἴδη· οἱ δὲ καὶ τούτων ὠμότεροι, ἀγριώτεροι, ἁρπακτικώτεροι. Ἐν δὲ τοῖς χαροποῖς ὀφθαλμοῖς, [21] ἴσαι ἂν αἱ κέγχροι ὦσιν, ἀγριώτερα τὰ ἤθη, [22] δυσοργητότερα, καὶ ὑβριστικώτερα, καὶ μοιχιδιώτερα ἀποτελοῦσι· μείζους δὲ οὖσαι, ἢ ἐλάσσους, ἠπιώτερα σημαίνουσιν. [23] Αἱ δὲ αἱματώδεις τῶν κέγχρων ἐν τοῖς μέλασι, [24] φαρμακώ-

ſplendentes, mobiles, fixi, et aſpectu hominum iracundia correptorum, ſimul palpebris eleuatis, hi omnium ſunt peſſimi; nam lupi et apri eiuſmodi formas habent. Hi more horum ſunt crudeliores, ferociores, atque rapaciores. Si autem in oculis charopis milia deprehenduntur ſimilia, haec mores agreſtiores, iracundiam, petulantiam et adulterium deſignant; minora autem et pauciora ſi ſunt, modeſtos indicant mores. Si autem in nigro ſunt ſanguinea milia, ve-

18. Δεδόρκασιν) Polemo βλέπουσιν

19. Ἀναπέπταται) Polemo ἀνοίγονται, πάντες οὗτοι ἄχρηστοι ἄνδρες.

20. Λύκων γὰρ) MS. habet, λύκων δὲ κ. *Sylb.*

21. Ἴσαι) Pro ἴσαι MS. habet ὅσον, itidemque ſupra p 216. l. 8. *Sylb.* Vide ibi n. 88.

22. Δυσοργητότερα etc.) Haec apud Polemonem non leguntur.

23 Αἱ δὲ αἱμ.) MS. οἱ δ' αἱματώδεις. *Sylb.* Hic canon deeſt in Polemone.

24. Φαρμακώδεις) Sub hac voce in vniuerſum omnes, qui magicis ſtudent artibus intelliguntur, etiam ii, qui potiones mortiferas praeparabant, de quibus fuſius Ioh. Iac. Boſius in duabus

μακώδεις ἀνθρώπους μηνύουσιν· ὥσπερ αἱ ὠχραὶ, μαγγανείας, καὶ φαρμάκων ἐπιςήμονας. Οἱ μὲν οὖν ὠχροὶ, [25] δειλότεροι· οἱ δὲ αἱματώδεις, ἀβου-λότεροι, (καὶ) [26] θερμότεροι. [27] Ὅσοις δὲ οὐ κίγ-χροι εἰσὶ χαροποὶ, ἀλλ' ἴτυς ἔνεςι πεποικιλμένη, δολερώτεροι. Εἰ δ' αἱματώδεις, τῆς ἴτυος τὸ μέ-γεθος, καὶ τὴν χροιὰν ἐπισκέπτου. Ἴτυς μέλαινα ςενὴ, ἑτέρα δὲ [28] ἐπὶ ταύτης πυῤῥὰ ἐν ὑγροῖς ὀφ-θαλμοῖς, εἴ γε μηδὲν ἄλλο ἄτοπον φαίνοιτο, ἄν-δρα δηλοῦσι μεγαλόνουν, συνετὸν, δίκαιον, εὐφυῆ, παιδεραςὴν [26] πέρα τοῦ μετρίου. Ἡ δὲ χλωρὰ

ἴτυς

neficum notant virum, ficuti pallidiores, praeftigiarum et venenorum gnarum. Itaque pallidiores quidem funt timidiores, fanguinei autem dementiores, et calidiores. Quibufcumque vero milia non funt charopa, fed circumferentia eft variegata, dolofiores funt. Si autem fanguinea totam circumferentiam occupant, ex colore rationem redde. Circumferentia nigra et arcta, et alia in illa rubra, in oculis humidis, fi nullum appareat fignum incongruum, fignificat virum magnanimum, prudentem, iuftum, generofum, puerorum amatorem, vltra mediocritatem.

differtationibus peculiaribus egit Lipf. 1736. editis: paulo poft eos appellat ipfe Polemo φαρμάκων ἐπιςήμονας.

25. Δειλότεροι) Polemo δολερώτεροι v. p. 216. n. 89.

26 Θερμότεροι) Polemo θερμῶς τελοῦντας.

27. Ὅσοις) Paulo aliter hic canon legitur apud Polem. l. l.

28. Ἐπὶ ταύτης) De hoc dictum fupra not. 12. *Sylb.*

29. Πέρα) Rom. edit. παρὰ τὸ μέτριον.

ἴτυς ἐπὶ τῇ μελαίνῃ, δολερὸν, ἄδικον, κλῶπα ἀργυρίου, γυναιξὶν 30 αἰσχρῶς ὁμιλοῦντα. Ἴτυες 31 αἰόλοι, τὴν χροιὰν ταῖς ἴρισιν ἐμφερεῖς, ἐν μὲν ξηροτέροις ὀφθαλμοῖς 32 μαργοσύνην δηλοῦσιν· ἐν δὲ ὑγροῖς, μεγαλόνοιαν, καὶ 33 εὐέπειαν, καὶ ἀνδρείαν, καὶ ὀρθοβουλίαν· 34 ταχύτεροι δὲ εἰς ὀργὴν, καὶ εἰς τὰ ἀφροδίσια ἔργα 35 (πάντα) ἐπτοημένοι.

η. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΚΟΙΛΩΝ.

Κοῖλοι πάνυ ὀφθαλμοὶ, οὐκ ἐπαινετοί· ὁπόσοι δὲ κοῖλοι

Pallida circumferentia in nigra, dolosum, iniustum, furem nummorum, et cum mulieribus turpiter viuentem. Circumferentiae variegatae colori iridis similes, in siccioribus quidem oculis, petulantiam, in humidioribus autem magnanimitatem, et facundiam, et fortitudinem, et rectum consilium innuunt. Celerrime vero ad iram propensi sunt, atque ad quascumque actiones feruntur venereas.

VIII. De oculis cauis.

Oculi valde caui non laudandi. Quicumque

30. Αἰσχρῶς) Polemo addit ἀσώτως.

31. Αἴολοι) Rom. editio αἴολαι. Hic canon quoque variat apud Pol. p. 218.

32. Μαργοσύνην) Polemo habet ματαιότητα.

33. Εὐέπειαν) MS. εὐθυέπειαν: et mox ἀνδρίαν sine diphthongo. *Sylb.* Polemo p. 218. εὐθυλογίαν, vide, si placet, quae ibi diximus n. 98.

34. Ταχύτεροι) Rom. editio τραχύτεροι.

35 (Πάντα) Inclusum πάντα additum ex MS. *Sylb.*

κοῖλοι ὄντες, ὥσπερ ὕδωρ ἐν ἀγγείῳ [1] ὑποκινοῦνται, [2] (εἰ) καὶ μεγάλοι εἶεν, οὐ πονηροὶ, εἰ μή τι ἄλλο σημεῖον [3] κατηγοροίη. Τὴν γὰρ κοιλότητα, ἥ τε ἰκμὰς καὶ τὸ μέγεθος παραμυθοῦνται· κοίλων γὰρ, καὶ σμικρῶν, ἤθη δόλια, ἐπίβουλα ἀνθρώποις, ζήλῳ καὶ φθόνῳ τετηκότα· ξηρότεροι δὲ ὄντες, πρὸς τοῖς εἰρημένοις κακοῖς, ἀπιστίαν, καὶ [4] προδοσίαν σημαίνουσιν. Οἱ δὲ ὑποῤῥέοντες, δολερώτερα· εἰ μέν τοι ἅμα [5] ὑγρότητι ὑποῤῥέοιεν, μωρότερα.

θ. ΠΕΡΙ [1] ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΕΞΕΧΟΝΤΩΝ.

Τῶν ἐξεχόντων ὀφθαλμῶν, οἱ οὐκ εἰσὶν ἐπαινετοὶ, τοῖς

autem caui sunt ad aquae modum in vase, si magni simul sunt, non mali censendi, nisi signum aliud accedat. Humor enim et magnitudo compensant cauitatem. Caui enim paruique fraudulentos mores, insidiosos, et qui marcescant prae odio et inuidia, indicant. Sicciores vero quum sunt, praeter mala iam dicta, perfidiam et proditionem declarant. Sensim mouentes, perditos mores: si autem simul lasciue mobiles deprehenduntur, fatuos significant.

IX. *De oculis eminentibus.*

Oculis eminentibus praediti, laudandi non

1. Ὑποκινοῦνται) Polemo p. 219. εἰ δὲ μὴ ὑποκινοῦνται.

2. (Εἰ) Inclusa particula εἰ addita ex MS. *Sylb.*

3. Κατηγοροίη) Polemo l. l. παρακολουθήσει.

4. Προδοσίαν) Polemo p. 220. ἱεροσυλίαν, intensiori significatu, quippe quam *proditio* aliaque scelera sequuntur sponte.

5. Ὑγρότητι) Polemo l. l. ἁβρότητι.

τοῖς μὲν [2] οἴδημα περίκειται κύκλῳ, [3] τοῖς δὲ ὡς τάφρος βαθεῖα, καὶ στενὴ [4] περιθέει, δολεροὶ τὸ ἦθος· οἱ δὲ ἀνεστηκότες, [5] μαργοσύνην κατηγοροῦσιν. [6] Προπετεῖς ὀφθαλμοὶ αἱματώδεις, οἰνοφλύγων καὶ γαστριμάργων. Εἰ δὲ γλαυκοὶ οὗτοι εἶεν, ἀδίκους μὲν, ἀσυνέτους δὲ [7] ἴσθι. Εἰ δὲ [8] (καὶ) τὰ βλέφαρα [9] αὐτοὺς βαρύνει, πλείων ἡ ἄνοια. Εἰ δὲ οἰδοῦντες [10] εἶεν μικροὶ, [11] πατροκτόνοι, καὶ μη-

ſunt. Siquidem circumferentiam cingit intumeſcentia, profunda et anguſtata quaſi foſſa circumducti ſunt, et fraudulentos mores declarant. Surſum vero eleuati, veſaniam indicant. Prominentes oculi referti ſanguine, vinolentiam et guloſitatem Si autem tales glauci ſunt, iniuſtitia et inſipientia ex illis cognoſcitur. Si autem palpebrae ipſos grauant, maior eſt inſipientia. Tumidi autem oculi ſicciores exiſtentes, parricidae, ma-

1. Ὀφθαλμῶν) Romana editio habet tranſpoſitis vocibus, ἐξεχόντων ὀφθ.

2. Οἴδημα) Vide quae ad Polem. p. 220. not. 105. diximus.

3. Τοῖς δὲ ὡς) Etiamſi relatiue legas οἷς δὲ, tamen ne ſic quidem conſtabit ſtructura. Supra quoque apud Polemonem p. 220. ſimilis eſt ſtructurae perplexitas. *Sylb.*

4. Περιθέει) Polemo l. l. περιακολουθεῖ.

5. Μαργοσύνην) Polemo paulo vlterius λεοντείαν, καὶ ματαιότητα, καὶ μανίαν.

6. Προπετεῖς) Polemo p. 221. προπήδησις τῶν ὀφθαλμῶν.

7. Ἴσθι) Polemo l. l. εἶναι νόει τοὺς ἄνδρας.

8. (Καὶ) Incluſa haec particula addita eſt ex MS. *Sylb.*

9. Αὐτοὺς βαρύνει) Polemo l. l. αὐτῶν κρατοῦνται.

10. Εἶεν μικροὶ) Polemo εἰσὶ ξηρότεροι.

11. Πατροκτόνοι) Rom. editio, πατροφόνται καὶ μητρο-

μητροκτόνοι, [12] παιδοκτόνοί τε, καὶ [13] φαρμακεῖς. Εἰ δὲ ὑψηλοὶ ὄντες ὀφθαλμοὶ, μεγάλοι τὲ, καὶ λαμπροὶ καὶ [14] εὐαγεῖς εἶεν, καὶ ὑγρὸν βλέποντες, δίκαιοι, συνετοὶ, φιλομαθεῖς, ἔρωτος πλήρεις· [15] οἷος ἦν ὁ φιλόσοφος Σωκράτης. Ὀφθαλμοὶ τοῦ προσώπου πόλυ ἐξέχοντες, μικροὶ πάνυ, καὶ πυῤῥοὶ, οὐ φρενήρη, ἀλλὰ [16] παρειμένον καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὴν γλῶτταν [17] εἶναί φασιν.

ι. ΠΕΡΙ

tricidae, liberorum interfectores, et venefici ſunt. Si autem oculi elati ſunt, magni et lucentes, et agiles exiſtentes, humidoque aſpectu, iuſtos, prudentes, literarum amicos ac mulieroſos in vniuerſum declarant, qualis videlicet fuit Socrates philoſophus. Oculi eminentes admodum in facie, valde parui et rubri, oſtendunt inſipientem virum, qui et corporis, et linguae cauſa contemnendus eſt.

φόνται. *Sylb.* Mendum ineſt in hac varietate lectionis a Sylburgio commiſſum, nam Romana editio πατροκτόνοι καὶ μ. quoque tuetur, forte ſic legendum: *Pariſ. editio.*

12. Παιδοκτόνοι) Polemo παιδοφθόροι.

13. Φαρμακεῖς) Vide quae de hac voce notauimus ad Pol. p. 221. not. 9.

14. Εὐαγεῖς) Polemo p. 222. εὐλαβεῖς v. ibi n. 110.

15. Οἷος) Polemo leui mutatione ὁποιος.

16. Παρειμένον) Rom. editio dat παρημένον.

17. Εἶναί φασιν) Polemo δηλοῦσιν.

ι. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΠΑΛΛΟΜΕΝΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ μικροὶ [1] παλλόμενοι, κακομηχάνους, καὶ δολίους· μεγάλοι δὲ, ἀνοήτους, καὶ μάργους ἐλέγχουσιν. Ὅσοι δὲ ὥσπερ [2] ἐκθρώσκοντες πάλλονται, κακοὶ οὗτοι, ἐὰν μὴ μεγέθους εὖ ἔχωσι, καὶ ὑγρὸν καὶ λαμπρὸν βλέπωσιν. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ὀφθαλμοὶ, [3] (νοήματα) ἁδρὰ, ὑψηλὰ, [4] (καὶ) δραστήρια ἔργων μεγάλων παρέχονται, τόλμης καὶ μεγαλονοίας εἰς ἄκρον ἥκοντες, ὀργῆς δὲ ἀκρατεῖς, καὶ μέθης, μεγαλαυχοὶ, [5] κουφόνοι, οὐ πόῤῥω ἐπιληψίας; κλέος δὲ ἔχειν ὀρέγονται μεῖζον, ἢ κατ' ἀνθρώ-

X. *De oculis palpitantibus.*

Oculi parui palpitantes, malorum machinatores et dolofos, magni vero, infipientes et infanos notant. Quicumque vero quafi profiliendo palpitant, hi funt mali, nifi iuftam habeant magnitudinem, et fimul humido fint ac fplendido afpectu. Tales enim oculi confilia matura, fublimia et efficacia ad opera magna peragenda fuppeditant, et audaciae et magni animi ad fummum euecti funt indicia: in ira vero incontinentiae et ebrietatis, oftentatores, inconftantes, ab epilepfia non longe remoti, magnamque inter homines

1. Παλλόμενοι) Peculiare fuit genus vaticinandi τὸ οἰώνισμα τῶν παλμῶν, de quo plura dicemus fuo loco ad Melampodem.

2. Ἐκθρώσκοντες) Alias ἐξίσχοντες appellantur, de quibus vide Pol. p. 220. not. 105.

3. Νοήματα) Haec vox addita eft ex MS. *Sylb.*

4. (Καὶ) Inclufa coniunctio καὶ abeft ab MS. *Sylb.*

5. Κουφόνοι) MS κουφόνους: facta contractione ex κουφόνοες. *Sylb.*

ἀνθρώπους, ὥσπερ ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος. [6] Περιοιδοῦντες ὀφθαλμοὶ, ἀστεργεῖς, ὠμόφρονες, γαστρίμαργοι, λάγνοι, [7] κιθάρας καὶ αὐλοῦ καὶ μουσικῆς ἥττους. Τὰ δ' ἄλλα ἐκ τῶν ἄλλων σημείων [8] τεκμαίρου. Ὀφθαλμοὶ [9] πελιδνοὶ, εἰ καὶ τὰ ἐντὸς σημεῖα ὁμολογοίη, ἄπιστοι, ἄδικοι, παντολμίαι.

ια. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΣΚΟΤΙΩΝ.

Ὀφθαλμοῖς [1] σκοτίοις [2] ἄτη ἐνοικεῖ· ξηρότεροι δὲ

vel appetunt gloriam, vti Alexander Macedo. Tumidi oculi, implacidos, crudeles, gulofos, libidinofos, citharae, et tibiarum et mufices deditos declarant. Reliqua autem ex aliis collige fignis. Liuidi autem oculi, fi interna fimul concordant figna, perfidos, iniuftos, et audaciam proiectam notant.

XI. De oculis tenebricofis.

Ardor nocendi oculis infidet tenebricofis, fi

6. Περιοιδοῦντες) *Tumidi*, mallem, vt poteftas verbi magis intelligatur, reddere, *tumidi circumquaque*.

7. Κιθάρας etc.) Mores remiffos ac defides contrahi, et homines imbelles ac ignauos ex mufices vfu effici; praefertim fi figurae harmoniarum et rhythmorum molles fuerint et remiffae, innumeris locis veterum comprobatur, et Ariftot. Polit. L. VIII. c. 5. afferit, ὅτι δύναται ποιόν τι τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος ἡ μουσικὴ παρασκευάζειν, *quod mufica poteft animi morem aliquem facere.* Mores autem vel probi vel praui fiunt: propter probos mores ex Arift. addifcenda, propter prauos repudianda.

8. Τεκμαίρου) Romana editio τεκμήρου, vitiofe.

9. Πελιδνοὶ) Hanc vocem pro vulgari πηλιδνοὶ repofui ex MS. *Sylb.*

1. Σκοτίοις) Polemo, p. 222. σκοτεινοὶ οὐ πολύφρονας σημαίνουσιν ἄνδρας.

2. Ἄτη) Proprie eft dea hominibus infortunia im-

δὲ ὄντες, [3] ἀπιστότεροι· εἰ δὲ καὶ μικροὶ εἶεν, δολεροὶ, ἐπίβουλοι, κακότεχνοι, [4] παλίμβουλοι. Ὀφθαλμοὶ σκότιοι, ὑγροὶ, [5] (καὶ) αὐτάρκως μεγέθους ἔχοντες, εὐσταθῆ, φροντιστὴν, πολυθεάμονα, εὐμαθῆ, εὐλαβῆ, δειλὸν, καὶ [6] ἐγγὺς φειδωλίας δηλοῦσιν. Οἱ δὲ [7] ἀχλυώδεις αὐτῶν, δολεροὶ, ἄπιστοι, ἀκόλαστοι.

ιβ. ΠΕΡΙ

sunt ſicciores, perfidiores; ſi autem ſimul ſunt parui, ſubdolos, inſidioſos, fraudulenter impios, ac inconſtantes in conſiliis indicant. Oculi obſcuri humidi, et idonea praediti magnitudine, indicant conſtantem, prudentem, valde peritum, ingenioſum et circumſpectum, proinde et timidum, qui parſimoniae proximus eſt. Nebula autem obducti, doloſos, perfidos, intemperantes deſignant.

mittens, v. Hom. Il. ι. v. 501. ſqq. Ἡ δ' Ἄτη, σθεναρή τε, καὶ ἀρτίπος, οὕνεκα πάσας Πολλὸν ὑπεκπροθέει, φθάνει δέ τε πᾶσαν ἐπ' αἶαν Βλάπτους' ἀνθρώπους. *Ipſa vero Ate robuſtaque et pedibus integra, ideoque omnes multo praecurrit, praeuenitque omnem per terram, Laedit homines.* Deinde quoduis damnum, nocendi ſtudium, haec vox notat.

3. Ἀπιστότεροι) Polemo l. l. ἀκρατέρους.

3. Παλίμβουλοι) Polemo l. l. προβούλους v. not. 114.

5. (Καὶ) Incluſa coniunctio abeſt a MS. *Sylb.* Neque eam Polemo p. 223. agnoſcit.

6. Ἐγγὺς φ.) Polemo habet φειδομένους.

7. Ἀχλυώδεις) Polemo αὐχμώδεις. Tribuitur haec forma his moribus, quia pericula cum vitiis coniuncta non vident; de quibus Hom. Il. ε v. 127. Ἀχλὺν δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἕλον, ἣ πρὶν ἐπῆεν, Ὄφρ' εὖ γινώσκοις. *Nubem praeterea rurſus ab oculis ſemoui, quae prius inerat, vt bene diſcernas.*

ιβ. ΠΕΡΙ ΕΥΦΕΓΓΩΝ ΟΦΘΑΛΜΩΝ.

Οἱ δ' ἐναντίοι τούτοις εὐφεγγεῖς, ἄριστοι ὀφθαλμῶν, [1] εἰ μή τι ἄλλο ἀντιλέγει σημεῖον. [2] Πάντα γὰρ ἀκριβῶς ἐπισκέπτεσθαι δεῖ.

ιγ. ΠΕΡΙ ΜΑΡΜΑΡΥΣΣΟΝΤΩΝ ΟΦΘΑΛΜΩΝ.

Ἐὰν μαρμαρύσσωσιν [1] (οἱ) ὀφθαλμοὶ, [2] κἂν φῶς ἐν αὐτοῖς ᾖ, οὐκ ἀγαθοί· μαρμαρυγὴ γὰρ, εἰ ἐν γλαυκοῖς, καὶ αἱματώδεσιν ὀφθαλμοῖς εἴη, [3] θερμουρ-

XII. *De oculis egregrie ſplendidis.*

Opponuntur his egregie ſplendentes, quippe qui inter oculos ſunt optimi, niſi aliud ſignum aduerſetur: omnia ſiquidem accuratius ſunt conſideranda.

XIII. *De oculis nitentibus.*

Si oculi ad modum marmoris nitent, et lux in illis ineſt, non ſunt boni. Nitor ſi in glaucis ſanguineque repletis inueniatur oculis, in operibus caliditatem et audaciam proiectam

1. Εἰ μή τι ἄ.) Tranſpoſitis verbis habet Polemo, εἰ μὴ ἄλλο τι.

2 Πάντα) Haec verba abſunt a Polemone.

1. Οἱ) Articulus οἱ additus ex MS. *Sylb.* Polemo quoque hanc tuetur lectionem.

2. Κἂν) Polemo p. 223. καὶ φ. ἐ. ἀ. ἐστιν ἐν γλαυκοῖς ὀφ.

3. Θερμουργίαν) Polemo θερμὸν ἐν ἑκάστῳ πράγματι. Θερμουργία autem innuit *facinus cum audacia temeritateque patratum*, abſque omni praeuia deliberatione, ſolum per affectuum vehementiam commiſſum.

μουργίαν, καὶ παντολμίαν δηλοῖ, ὡς ἐγγὺς μανίας [4] ἥκειν· εἰ δὲ ἐν χαροποῖς εἴη, δειλίαν· πᾶν γὰρ χρῆμα οὗτοι φοβοῦνται, καὶ [5] πτώσσουσι, καὶ πάντα ὑπονοοῦσι. Μέλανες δὲ ὀφθαλμοὶ μαρμαρύσσοντες, κάκιστοι, καὶ [6] δειλοὶ, καὶ κακομήχανοι σφόδρα. Εἰ δὲ οἱ τοιούτους ὀφθαλμοὺς ἔχοντες, καὶ [7] γελῶεν, [8] εἰς ἀκρότατα κακίας ἥκουσιν. Ὀφθαλμοὶ γοργὸν βλέποντες, δεινοί· οἱ μὲν [9] ὑγρὸν βλέποντες, θυμοειδεῖς, [10] ἄλκιμοι, [11] ἀριμανέες, εὐθυε-

notat, et quod quis maniae ſit propinquus. Si autem in charopis eſt, timiditatem ſignificat, tales enim omnem auerſantur laborem, terrore perculſi, et in omnibus ſuſpicioſi ſunt. Nigri autem oculi nitentes peſſimos, timidos et malorum machinatores magnos declarant. Si autem tales oculos habentes ſimul ſubrident, ad ſummum malitiae euecti ſunt faſtigium. Oculi torui, terribiles; ſiquidem ſunt humidi, ſtrenuos, robuſtos, bellicoſos,

4. Ἥκειν) Polemo loco cit. εἶναι.

5. Πτώσσουσι) Polemo πίπτουσι, vide quae p. 224. not. 118. Sylburgius monuit. Sic quoque verbo καταπτώσσειν vtitur Hom. Il. ε. v. 254. et fugam laboris per ignauiam voce οἰκνεῖω indicat.

6. Δειλοὶ) Pro hac voce ſupra p. 224. lin. 7. eſt δόλιοι. *Sylb.*

7. Γελῶεν) Polemo ὑπογελῶσιν.

8. Εἰς ἀκρότατα) Poſſes etiam legere εἰς ἀκρότητα. *Sylb.* Quam lectionem Polemo quoque firmat.

9. Ὑγρὸν) Polemo. p. 225. ἔνυγροι, et pro θυμοειδεῖς dat θυμώδεις.

10. Ἄλκιμοι etc.) Polemo ἰσχυροὺς, μανικοὺς, τραχυλόγους, ταχυέργους.

11. Ἀριμανέες) MS. ἀρειμανέες, diphthongôs. *Sylb.* Quae lectio vſitatior eſt. Explicat autem Adamantius

εὐθυεπεῖς, ταχύεργοι, ἀπρονόητοι, [12] ἄκομψοι, [13] ἄκακοι· εἰ δὲ [14] ξηρὸν, κάκιστοι, ἀθέμιστοι· εἰ δὲ καὶ μικρότεροι εἶεν, καὶ κοῖλοι, χείρους, ὠμόφρονες, ἐπίβουλοι, [15] κρυψίνοι, [16] παντορέκται. Εἰ δὲ ἐπὶ τοιούτοις ὀφθαλμοῖς [17] ἐπισκύνιον [18] βαρὺ θέει, καὶ ὀφρύες εἰσὶ τραχυνόμεναι, [19] βλέφαρά τε ὀρθὰ, σημαίνει [20] καὶ ἀλκὴν [21] μετὰ εὐβουλίας. Ὅσοι δὲ

graues in ſermonibus, celeres in agendo, imprudentes, ſimplices, infatigabiles: ſi autem ſunt ſicci, peſſimos iniuſtiſſimoſque declarant. Si autem minores ſunt et eaui, peiores ſunt, crudeles, inſidioſi, ſenſus celantes animi, omniaque efficientes. Si autem eiuſmodi oculi cuticula craſſa obducti ſunt, et ſupercilia exaſperata, palpebrae rectae, haec omnia indicant robur cum prudentia coniunctum. Qui-

quae in vniuerſum Polemo de furore dixerat, peculiariter, per ἐρ. *qui inſania, furore bellandi agitantur.*

12. ἄκομψοι) Suidas explicat per εὐτελής Pol. ἀπρονοήτους.

13. Ἄκακοι) Ex MS. hanc vocem repoſui pro vulgari ἄκαμοι. Ἄκαμοι videtur inſolentius. *Sylb.*

14. Ξηρὸν) MS. habet ξηροὶ, *ſicci. Sylb.* Sic et Polemo, qui in ſequentibus pro ἀθέμιστοι quoque habet ἀνόμους.

15. Κρυψίνοι) MS. κρυψίνους, vt ſupra κρυψίνους p. 350. l. 9. *Sylb.*

16. Παντορέκται) Polemo p. 225. πάντων δὲ ἐπιθυμοῦντες.

17. Ἐπισκύνιον) Vera haec ſcriptura eſt, non ἐπισκήνιον, v. ſupra p. 226. not. 127.

18. Βαρὺ θέει) Polemo p. 226. ἐννεῦον.

19. Βλ. τε ὀρθά) Tranſponit Romana editio haec verba, ὀρθά τε βλέφαρα.

20. Καὶ ἀλκὴν) Haec vſque ad finem capitis paulo aliter leguntur apud Polemonem p. 226. quem conſule.

21. Μετὰ εὐβουλίας) MS. μετὰ ἀβουλίας. *Sylb.*

δὲ τὸ μὲν ἐπισκύνιον, καὶ τὰς ὀφρῦς, τὰ δὲ βλέφαρα μὴ οὕτως ἔχουσι, τὸ δὲ βλέμμα τραχὺ, καὶ πικρὸν, χείριςοί εἰσιν οὗτοι πάντων.

ιδ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΓΕΛΩΝΤΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ οἷς ἡδονὴ, καὶ γέλως ἐνοικεῖ, [1] οὐ πάντη ἀναίτιοι. Εἰσὶ γὰρ καὶ ἐν τούτοις δολεροὶ, [2] κρυψίνοι, κακομήχανοι, κακοῦργοι. Ὁπόσοι δὲ ἅμα τῷ γέλωτι ὑποβλέπουσι, καὶ ξηροί εἰσι, κάκιςοι ὀφθαλμῶν. Καὶ οἱ κοῖλοι δὲ ὀφθαλμοὶ, γέλωτα ἔχοντες, ὥσπερ [3] λοχῶντες, κακόν τι [4] τυρεύουσι·

cumque autem et tali cuticula, et superciliis, palpebrisque destituti sunt, et oculum confragosum ac seuerum habent, hi omnium sunt deterrimi.

XIV. *De oculis ridentibus.*

Oculi in quibus voluptas et risus insidet, non prorsus inculpati. Sunt enim in illis dolosi, animum occultantes, mala machinantes perficientesque. Qui simul cum risu limis suspiciunt oculis, et sicci sunt, pessimi oculorum habendi. Caui autem oculi ridentes, quasi gratiam captantes, malum aliquod struunt.

1. Οὐ πάντη ἀν.) Pol. p. 227. οὐ πολύ εἰσιν ἐπαινετοί.

2. Κρυψίνοι) MS. κρυψίνοοι, incontracte. *Sylb.* Pol. κρύπτοντες τὸν νοῦν, καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν.

3. Λοχῶντες) Par. et Rom. editt. λοχοῦντες, sed λοχῶντες habet etiam MS. *Sylb.* Polemo non agnoscit.

4. Τυρεύουσι) MS. habet τυρσεύουσι: minus conuenienter. *Sylb.* Polemo p. 228. κακόν τι βουλεύεσθαι τὸν ἄνδρα μαρτυρεῦσιν.

ῥεύουσι. Καὶ εἰ [5] τὰ ἐκτὸς τῶν ὀφθαλμῶν κινοῖτο, οἷον μέτωπον, καὶ παρειαὶ, καὶ ὀφρύες, καὶ χείλη, κακὸς γέλως οὗτος. Βουλὴν γὰρ ἐπιτείνει πονηρὰν, ἢ πρᾶξιν ἄδικον σημαίνει. Κἂν μὲν πρὸς τῷ σεσηρότι, μύωσί γε, καὶ ὁρῶσιν ἀτενὲς, βουλεύονται ἔργα ἄδικα. Εἰ δὲ [6] ἀναπεπταμένους καὶ σεσηρότας ἔχοιεν, πέπρακται αὐτοῖς ἀθέμιτα ἔργα. Τοὺς δὲ καὶ [7] μεγάλα γελῶντας, [8] ἐπιβουλοτέρους καὶ κακουργοτέρους μαντεύουσιν, εἰ ξηροὶ εἴησαν· [9] εἰ δὲ ὑγροὶ

Et si partes externae circa oculos mouentur, quales sunt frons, malae, supercilia et labia, tunc eiusmodi risus prauus est. Malum enim consilium indicat, aut iniustam actionem significat. Si autem simul hiant, et conniuent, et fixe aspiciunt, iniusta opera intendunt. Si vero oculos habent apertos ac hiantes, hi iniustas patrant actiones. Qui autem admodum ridentibus sunt oculis, praesagiunt insidiosiores, et malitiosiores viros, si scilicet

5. Τὰ ἐκτὸς) MS. habet τὰ ἐντὸς, *interiora. Sylb.* Hic canon non exstat apud Pol. et praecedentis vberior explicatio esse videtur.

6. Ἀναπεπταμένους) Polemo p. 228. habet ἀνεῳγμένους, et in seqq. pro ἀθέμιτα legit ἄνομα.

7. Μεγάλα) MS. habet μάλα. *Sylb.* Polemo l. l. πάνυ ἀνεῳγμένους καὶ γελῶντας. Talis risus ab Homero dici videtur ἄσβεστος in Odyss. θ'. v. 326. sq. Ἄσβεστος δ' ἄρ' ἐνῶρτο γέλως μακαρέσσι θεοῖσι Δολοὺς εἰσορόωσι πολύφρονος Ἡφαίστοιο. *Immensus autem risus excitatus est diis beatis Dolos inspicientibus prudentis Vulcani.*

8. Ἐπιβουλοτέρους) Vocem κακουργοτέρους omisit Polemo, et pro μαντεύουσιν substituit μαρτυροῦσιν.

9. Εἰ δὲ) Εἰ cum subiunctiui modi verbo ὦσιν habet etiam MS. *Sylb.*

ὑγροὶ ὦσιν, ἄκακα μὲν ἤθη, [10] μάταια δὲ παρέχονται, κακῶν ἀπαθῆ, ἀνόητα, ἄστοργα, ἀκόλαστα. Ὀφθαλμοὶ μειδιῶντες ἅμα ὑγρότητι, βλέφαρα [11] ἀνειμένα, μέτωπον μαλακὸν, [12] τά ἀμφὶ τὰ [13] (βλέφαρα) λαγαρὰ, ἤθη δηλοῦσι μεγαλοπρεπῆ, δίκαια, ἥμερα, εὐσεβῆ, φιλόξενα, συνετὰ, εὔβουλα, [14] ἔρωτος πλέα.

ιε. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΣΚΥΘΡΩΠΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ σκυθρωπάζοντες ἅμα ὑγρότητι, [1] φροντίζουσι, (καὶ) φιλοτεχνοῦσιν. Ἐὰν δὲ [2] συμμύωσιν αἱ [3] ὀφρύες

ficci ſunt. Contra vero ſi humidi, non pravos quidem produnt mores, at vanos tamen, nullis malis obnoxios affectibus, inſipientes, naturalis expertes amoris, libidinoſos. Oculi ſubridentes cum humiditate, palpebrae mobiles, frons remiſſa et ambae palpebrae laxae, magnificos, iuſtos, manſuetos, bene conſulentes, et amoris plenos mores declarant.

XV. *De oculis auſteris.*

Oculi auſteri et humidi, de prudentia et artium amore perhibent teſtimonium. Si autem conniuent ſupercilia tamquam laxa, et

10. Μάταια) Haec vox aeque ac ἀνόητα abſunt a Polemone.

11. Ἀνειμένα) MS. ἐνειμένα. *Sylb.*

12. Τὰ ἀμφὶ) Polemo p. 229. τὰ ἀμφότερα λ.

13. (Βλέφαρα) Haec vox addita ex eodem MS. *Sylb.*

14. Ἔρωτος πλέα) Polemo ἔρωτος πλήρεις.

1. Φροντίζουσι καὶ φ.) Polemo πτερνιστὴν καὶ φιλοτέχνην ἄνδρα μαρτυροῦσιν.

2. Συμμύωσιν) MS. συννεύωσι. *Sylb.* Polemo p. 230. συμβῶσι.

[3] ὀφρύες ὡς χαλαραὶ, καὶ τὸ μέτωπον χαλαρὸν ἅμα τῇ σκυθρωπότητι, πιστὰ τούτων ἤθη, βέβαια, χρηστὰ, εὔβουλα, [4] πινυτά. Ξηροὶ δὲ ὀφθαλμοὶ λυπηρὸν βλέποντες, [5] ἄτης εἰσὶ πλήρεις· εἰ δὲ καὶ μέτωπον εἴη τραχὺ, καὶ βλέμμα ἀτενὲς, [6] (καὶ) βλέφαρα ὀρθὰ, [7] ἄγρια βουλεύματα τούτοις. Πᾶν [8] (τε) ἔργον οὗτοι [9] ποιήσοιεν ἂν, καὶ οὐδὲν κακὸν ἀτέλεστον αὐτοῖς.

ΠΕΡΙ

frons ſimul laxa eſt in auſteritate obtutus, talium mores ſunt probi, firmi, vtiles, prudentes et ſapientes. Sicci vero oculi triſti aſpectu, pleni damnorum ſunt. Si autem frons eſt ſcabra, oculi fixi, et palpebrae rectae, agreſtia conſilia haec innuunt. Tales ſiquidem omnem peragunt rem, et nihil mali ab iis omittitur.

3. Ὀφρύες ὡς χ.) Polemo, l. l. ὀφρύες εἰσὶ κεχαλασμέναι. Obiter notandum in Polemonis loco emendandam eſſe interpretationem, vbi vox ὀφρύες per *palpebras* reddita eſt, pro *ſupercilia*. Idem error irrepſit ibi in not. 138.

4. Πινυτά) Polemo l. l. ſubſtituit σώφρονος.

5. Ἄτης εἰσὶ κτλ.) Polemo φιλοφροσύνης εἰσὶ κτλ. Alteruter locus mendo laborare videtur, forte apud Polemonem φιλοχρημοσύνη eſt legendum, quippe quae iniuſtitiam et quaeuis mala producit.

6. (Καὶ) Incluſa καὶ abeſt a MS. *Sylb.* Neque eam agnoſcit Polemo.

7. Ἄγρια β. etc.) Paulo aliter haec a Polemone prolata ſunt.

8. (Τε) Incluſa τε abeſt a MS. *Sylb.*

9. Ποιήσοιεν) MS. ποιήσειαν. *Sylb.*

ιϛ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΣΥΓΚΛΕΙΟΝΤΩΝ [1] (ΚΑΙ ΜΥΟΝΤΩΝ).

Ὁπόσοι δὲ ὀφθαλμοὶ [2] πυκνὰ συγκλείονται, [3] καὶ αὖθις ὑπανοίγονται, ἐπίβουλοι οὗτοι, καὶ [4] ἐπίκλοποι· εἰ μέντοι ὑγροὶ εἶεν, φροντισταὶ, καὶ φιλότεχνοι. Εἰ δὲ τρόμος αὐτοῖς ἐνείη, καὶ ἅμα ὠχρότης, [5] μαργοσύνην, ἢ ἐπιληψίαν [6] δηλοῦσιν. Ὁπόσοις δὲ ἡ αὐτὴ [7] στάσις ἀεί ἐστιν, εἰ μὲν πρὸς τὸ συγκλείεσθαι [8] ἀποῤῥέοιεν, καὶ ἐς τὸ ἄνω [9] χωροῖεν, μαχλοσύνην [10] (καὶ μαργοσύνην) κατηγοροῦσιν. Εἰ δ' ὀρθοὶ ὄντες

XVI. De oculis claudentibus et conniuentibus.

Quicumque oculi ſeſe claudunt frequenter, et rurſus aperiunt ſe, tales ſunt inſidioſi et ſubdoli: et quidem, ſi humidi ſunt, prudentes et artium amantes, ſi autem ipſis tremor ineſt, ſimulque pallor, inſaniam et epilepſiam indicant. Quibuſcumque autem ſemper eadem eſt oculorum ſtatio, qua vel ad claudendum ſunt proni, vel ad ſurſus tollendum, in ea indicium eſt laſciuiae et petulantiae. Si

1. (Καὶ μύοντων) Incluſa haec addita ſunt ex MS. *Sylb.* Haec verba quoque abſunt ab editione Romana.

2. Πυκνὰ συγκλείονται) Vocem πυκνὰ non agnoſcit Polemo p. 231.

3. Καὶ αὖθις ὑπ.) Polemo, l. l. καὶ πάλιν ἐπανοίγονται.

4. Ἐπίκλοποι) Polemo ἐπίτριπτον.

5. Μαργοσύνην) Polemo, μανίαν.

6. Δηλοῦσιν) MS. δηλοῖ. *Sylb.* Polemo δηλοῦσι νοσεῖν τὸν ἄνδρα.

7. Στάσις) Polemo τάσις.

8. Ἀποῤῥέοιεν) Polemo, ὑποῤῥέοιεν.

9. Χωροῖεν etc.) Polemo, χωροῦσιν, ἀκόλαστον, μάταιόν τε, καὶ μαινόμενον ἄνδρα μαρτυροῦσιν.

10. (Καὶ μαργοσύνην) Incluſa haec verba abſunt a MS. *Sylb.*

ὄντες [11] συγκλείοιντο, εἰ μὲν ὑγροὶ εἶεν μετὰ μεγέθους, καὶ τοῦ εὐλαμποῦς, καὶ μετώπου λείου, εὐλαβεῖς, εὔβουλοι, φιλομαθεῖς, καὶ [12] γλυκύθυμοι, καὶ ἐρωτικοί. Εἰ δὲ ξηροὶ εἶεν, θρασεῖς, κακομήχανοι, ἄδικοι. Ὁ δὲ [13] πρὸς τούτῳ μέτωπον ἔχων τραχὺ, ὀφρῦς [14] συνεσπαμμένας, βλέφαρα σκληρὰ πεπηγότα, ἀγριώτερος τὸν θυμὸν, τολμᾶν ἑτοιμότερος, χαυνούμενος [15] μέν τοι τοῖς ἐπαίνοις, καὶ τιμαῖς, [16] πειθόμενος μέν τοι καὶ δώροις. Ὅσοι δὲ οὐχ οἷοί τε εἰσὶ τὰ βλέφαρα ἔχειν ὀρθὰ, οὐδὲ τὰς

vero recti sunt et clauduntur, simulque humidi cum magnitudine ac splendore, et fronte laeuigata, tales circumspectos, prudentes, literarum amicos, animo miti ac placido praeditos et amatores denotant. Si autem sunt humidi, proteruos, mala machinantes, et iniustos. Qui autem simul fronte aspera, superciliis collectis, palpebrisque rigidis et fixis est praeditus, animo ferociorem, in rebus agendis audaciorem, propter laudes honoresque admodum inflatum, et donorum appetentem notat. Quicumque autem sic se non habent, neque palpebrae rectae, neque

11. Συγκλειόιντο) MS. συγκλείνοιντο, errore ambiguo. *Sylb.* Paulo aliter hic canon se habet apud Polemonem.

12. Γλυκύθυμοι) Polemo. p. 232. γλυκύνουν, eodem fere sensu; nam hilaritas placidum ac mitem comitatur animum.

13. Πρὸς τούτῳ) Haec verba non agnoscit Polemo.

14. Συνεσπαμμένας) Cf. Polem. p. 232. not. 147.

15. Μέν τοι) Hae voces absunt a Polemone.

16. Πειθόμενος μέντοι κ. δ.) Polemo p. 233. πειθόμενος δὲ ἐν δώροις.

τὰς ὀφρῦς ἀκλινεῖς, ἀλλὰ τρόμος αὐτοῖς ἔνεστι, 17 καὶ ἅμα τὸ βλέμμα ὑποκινεῖται, οὗτοι ἀνδρόγυνοι ὄντες, ἄνδρες εἶναι βιάζονται.

ιζ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΑΝΑΠΕΠΤΑΜΕΝΩΝ.

1 Ὀφθαλμοὶ πυκνὰ ἀνοιγόμενοι ἐπὶ μέγα, καὶ ἅμα ἱστάμενοι, 2 ἤ τι νοοῦντες, ἢ μετανοοῦντες, (τὴν γὰρ ἔννοιαν αὐτῶν ὁποία ἐστὶ σημαίνει,) 3 ἀπαγορευτέοι. Τὸ ξηρὸν, τὸ ὑγρὸν, τὸ σκότιον, τὸ λαμπρὸν, τὸ μικρὸν, τὸ μέγα, 4 (τὸ) κοῖλον, ὑψηλὸν, 5 μαλ-

ſupercilia deflexa ſunt, ſed tremor ipſis ineſt, et ſimul oculus ſi moueatur, tales ſunt androgyni, qui ſe cogunt viri eſſe

XVII. De oculis explicatis.

Oculi valde et crebro ſe aperientes, ſimulque ſtantes neque cogitantium aliquid, neque alicuius rei poenitentium ſunt indices; ſed qualis ipſis inſit cogitatio ſignificant. Siccum, humidum, tenebricoſum, ſplendidum, paruum, magnum, cauum, altum, remis-

17. Καὶ ἅμα) Polemo, καὶ ὄμμα ἅμα καὶ τὸ βλέμμα ὑ. κ. τ. λ.

1. Ὀφθαλμοὶ π. ἀ.) Polemo p. 233. ὀφθαλμοὶ πυκνὰ ἐπιμέγαλα ἀν. v. ibi not. 151.

2. Ἤ τι νοοῦντες) Pol. ὡς νοοῦντες, ſeqq. ἢ μετανοοῦντες Polemo non agnoſcit.

3. Ἀπαγορευτέοι) Hac voce abſentia profundae meditationis innuitur, cogitabundi enim oculi defixi ſunt v. Meurſ. in Spicil. ad Theocr. p. 14. ad verba ἐπὶ χθονὸς ὄμματα πήξας.

4. (Τὸ) et (καὶ) Incluſa haec abſunt a MS. *Sylb.* Paulo aliter effertur a Polemone hic canon.

[5] μαλθακὸν, ἀτενὲς, (καὶ) τἄλλα ἐπὶ τούτοις ἃ πολλάκις εἴρηται, [6] ταῦτα μνημονεύων, δυνήσῃ καὶ περὶ ὧν μὴ εἴρηται, [7] ἐξ σαυτοῦ νοῶν φυσιογνωμονεῖν. Ὅσοι οὖν ὀφθαλμοὶ ἀεὶ ἀνεῳγμένοι εἰσὶ, [8] σκότιοι μένοντες καὶ ὑγροὶ, φροντισταί. Εἰ δὲ [9] πρὸς τῷ δε ἤπιον βλέποιεν, προσέσται καὶ χρηστοῖς εἶναι. Ὀφθαλμοὶ ἐκπεπετασμένοι ξηροὶ μαρμαρύσσοντες, [10] ἱλαρὸν, καὶ λαμπρὸν δεδορκότες, ἀναισχύντους, καὶ παντόλμους δηλοῦσιν.

ΠΕΡΙ

ſum, fixum, et alia his ſimilia, de quibus ſaepius dictum eſt, haec, quae commemoraui, produnt, et ex ipſorum animis ea per phyſiognomoniam ſunt colligenda, de quibus non dictum eſt. Itaque quibuſcumque oculi ſemper ſunt aperti, et obſcuri ſi manent ac humidi, prudentis ſunt viri indicium. Si placido inſuper ſunt obtutu, probitatem ſimul adeſſe docent. Oculi explicati, ſicci, nitentes, hilari ac lucido aſpectu, impudentes et valde audaces deſignant viros.

5. Μαλθακὸν) Polemo habet μαλακόν.

6. Ταῦτα μν. etc.) Explicationis gratia haec addita ſunt ab Adamantio, nam in Polemone non exſtant.

7. Ἐξ σαυτοῦ) MS. ἐξ αὐτοῦ κρίνων φυσιογν. *Sylb.*

8. Σκότιοι μ.) Polemo, p. 234. σκοτεινοὶ ὄντες.

9. Πρὸς τῷ δε etc.) Polemo p. 234. Εἰ δὲ πρὸς τούτοις ἥμερον βλέπουσι, καὶ χρηστοὺς σημαίνουσιν.

10. Ἱλαρὸν καὶ λ. δ.) Pol. καθαρὸν καὶ λάμποντες.

ιη. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΣΚΑΡΔΑΜΥΤΤΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΣΚΑΡΔΑΜΥΚΤΩΝ.

Ὀφθαλμοὶ [1] σκαρδαμύττοντες, δειλίας [2] κατήγοροι. [3] Εἰ δὲ καὶ ξηροὶ εἶεν, ἐπιβουλεύουσί τινι, ἢ δόλον κρύπτουσιν, ἢ κακόν τι λαθραῖον ἀρτύουσιν. Οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι, διάστροφοι, ἢ ὕπωχροι ὄντες, μωρίαν μαρτυροῦσιν. Ὀφθαλμοὶ ἀσκαρδάμυκτοι, δεινὸν [4] δεδορκότες, κακόν τι ἐοίκασι μηχανᾶσθαι. Πρᾶοι δὲ ἑστῶτες, ἢ καὶ νοτίδος ἐνούσης, φροντιστὰς, φιλομαθεῖς, ἥμερα ἤθη κεκτημένους, ἐρωτικοὺς δηλοῦσιν. Εἰ δὲ ἀσκαρδάμυκτοι ὄντες, ὠχροὶ, ἢ φοινι-

XVIII. De oculis conniuentibus et non conniuentibus.

Oculi conniuentes timiditatis ſunt indices. Si ſimul ſicci ſunt, inſidias ſtruunt alicui, aut dolum celant, aut malum aliquod clandeſtinum parant. Ii ipſi vero, ſi ſunt obliqui, aut ſubpallidi, fatuitatem declarant. Oculi non conniuentes, terribili obtutu aliquid mali machinari videntur. Si autem ſtatio eorum eſt lenis, ipſiſque ineſt humiditas, prudentes, dociles, modeſtis praeditos moribus, et amatores declarant. Si autem oculi non conni-

1. Σκαρδαμύττοντες) Polemo, σκαρδάμυκτοι

2. Κατήγοροι) Vox haec proparoxytonôs legitur etiam in MS. at Rom. et Parif. paroxytonôs habent κατηγόροι. *Sylb.*

3. Εἰ δὲ ξ.) Haec diſtinctio omittitur a Polemone p. 235. et ſqq. verba referuntur ad praecedentem canonem.

4 Δεδορκότες) Polemo βλέποντες, qui et pro ἐοίκασι habet κατηγοροῦσι.

φοινικοὶ φαίνονται ἅμα ξηρότητι, [5] ἄτην καὶ [6] μνήμην σκαιὰν, καὶ μῆνιν, καὶ φθόνου [7] προβολὴν, ἢ ἄλλην δή τινα δαιμονίαν κακότητα ἐμφαίνουσιν. Εἰ δὲ τοιοῦτοι ὄντες, αὐτοὶ ἐν αὐτοῖς περιδινοῖντο, μανία [8] κρατερὰ συνέχονται.

ιθ. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ ΚΥΣΤΕΩΝ.

[1] Κύστις ὀφθαλμοῖς κατώθεν προσκειμένη, οἰνόφλυγας· ἄνω δὲ, ὑπνηλούς· ἄμφω δὲ οὖσαι, ἀμφότερα σημαίνουσι.

κ. ΠΕΡΙ

vent, et pallidi et rubri coniuncta simul siccitate apparent, damnum et memoriam rudem iramque, et inuidiae praesentiam, aut aliam quamcumque daemoniacam declarant prauitatem. Si autem tales oculi in gyro circumaguntur inuicem, vehementem indicant maniam.

XIX. *De vesiculis oculorum.*

Vesiculae oculi deorsum collocatae, vinosos, sursum vero positae, somnolentos, si autem binae hae stationes insunt in eodem, et vinositatem et somnolentiam produnt.

5. Ἄτην etc.) Polemo, p. 236. κακίαν, καὶ μάχην, καὶ ὀργὴν, ἢ δαιμονικὴν κακότητα, ἢ μωρίαν τοῦ ἀνδρὸς σημαίνουσιν.

6. Μνήμην σκαίαν) Paris. et MS. μνήμην σκαιῶν, mihi σκαιὰν cum Romana visum est conuenientius. Vise Polemonem supra, p. 238. *Sylb.* Mallem tamen μνησικακίαν, *iniuriarum memoriam*, propter sequentia.

7. Προβολὴν) MS. προσβολήν. *Sylb.*

8. Κρατερᾶ) Polemo l. l. καρτερᾶ.

1. Κύστις) Paulo aliter haec apud Pol. proferuntur, manente tamen sensu.

κ. ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΟΞΕΩΝ.

Οἱ ὀξεῖς ὀφθαλμοὶ, ταραχώδεις, ἅρπαγες. Οἱ [1] ἰλλώπτοντες, ἀνδρόγυνοι. Οἱ δὲ τὸ ἕτερον τῶν βλεφάρων [2] ἐπιβάλλοντες, καὶ ἀνατρεπόμενοι [3] ἅμα ὑγρότητι, πράως τε καὶ [4] μαλθακῶς βλέποντες, [5] ἁβρυνταὶ, καλλωπισταί, μοιχικοί. [6] Ἔνιοι δὲ, τὰ μέσα τῶν βλεφάρων καθέλκουσι, τὰ δὲ ἑκατέρωθεν ἀνασπῶσι, καὶ ἅμα [7] ἰλλώπτουσιν· οὓς καὶ

XX. De oculis acutis.

Acuti oculi trementes, indices raptorum ſunt. Strabi autem, androgyni ſunt. Qui vero alteram palpebrarum immittunt, et cum humiditate ſimul conuertunt, miti mollique ſunt aſpectu, deliciis indulgentes, nimii cultus ſtudioſos, et adulteros ſignificant. Quidam vero media palpebrarum diducentes, et ab vna ad alteram partem attollentes ſimul conniuent,

1. Ἰλλώπτοντες) MS. ἰλώπτοντες. *Sylb.*

2. Ἐπιβάλλοντες) Polemo p. 238. habet ὑποβάλλοντες.

3. Ἅμα ὑγρότητι) Polemo l. l. ἀμαυρότητα, vide ibi not. 171.

4. Μαλθακῶς) Polemo ibidem μαλακῶς.

5. Ἁβρυνταὶ, καλ.) Polemo habet φανταστὴν, et procul dubio ibi reſtituendum eſt ex noſtro ἁβρυντὴν, nam hoc verbum cum ſequenti paſſim coniunctum reperies v. c. apud Platonem in apologia Socrat. ἔγωγ' οὖν καὶ αὐτὸς ἐκαλλυνόμην τε καὶ ἡβρυνόμην v. Dial. IV. ex ed. Cel. Fiſcheri p. 47. ſupra autem p. 39. dixerat κεκαλλιεπημένους λόγους — οὐδὲ κεκοσμημένους.

6. Ἔνιοι etc.) Polemo p. 239. ἕτεροι δ. κ. τ. μ. τ. β. συμμύουσι καὶ καθέλκουσι, τὰ δὲ ἀμφοτέρωθεν ἀνασπ.

7. Ἰλλώπτουσιν) MS. ἰλλώπτουσι, gemino λλ. *Sylb.*

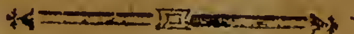
καὶ αὐτοὺς μοιχικοὺς λέγων, [8] οὐκ ἂν ἁμάρτης. [9] Ὁμοίως [10] (δὲ) καὶ τοὺς τὰ μέσα (μὲν) τῶν βλεφάρων ἀνασπῶντας, τὰ δὲ ἑκατέρωθεν συγκλείοντας.

hos, neque iniuria, adulteros quoque nominabis. Similiter quoque et eos, qui palpebrarum media ſurſum tollunt, et vtrimque claudunt.

8. Οὐκ ἂν ἁ.) Malim οὐκ ἂν ἁμάρτοις, optatiuo verbi modo. *Sylb.*

9. Ὁμοίως) Hic canon abeſt a Polemone.

10. (Δὲ) et (μὲν) Incluſa haec abſunt a MS. *Sylb.*

ΑΔΑΜΑΝ-

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ

[1] ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΟΝΙΚΩΝ.

ΤΟ Β.

α. Φυσιογνωμονεῖν δεῖ [2] καὶ κατὰ μέρη, καὶ μέλη ἕκαςα, καὶ χροιὰν ἑκάςην, καὶ κινήσεις, καὶ [3] πνεύματα, καὶ φωνὰς, καὶ ὅσα ἄλλα ἐςὶ μετὰ τούτων. Χρὴ δὲ εἰδέναι, ὡς ἀφ' ἑνὸς σημείου καθ' αὑτὸ, καὶ ἀπὸ δύο, οὐ χρὴ βεβαίως δοκεῖν ἀποφαίνεσθαι, ἀλλὰ [4] ἀπὸ πλειόνων, καὶ μειζόνων, τῶν ἀλλήλοις ὁμολογούν-

ADAMANTII SOPHISTAE

PHYSIOGNOMONICON LIB. II.

I. Oportet autem physignomonia inſtitui et in partibus quibuſque, et in ſingulis membris, et in colore ſingulo, et motu, inſpiratione et exſpiratione, vocibus, et in quibuſcumque aliis cum his coniunctis. Videndum autem eſt, quod ſeorſim ex vno ſigno, aut duobus non videatur quid firmiter decerni poſſe, ſed ex pluribus et maioribus cum aliis omnibus

1. Φυσιογνωμονικὸν) Titulus in MS. eſt φυσιογνωμονία δευτέρα. *Sylb.*

2. Καὶ κατὰ μ. etc.) Vide Ariſtotel. c. 2. p. 21. et Adam. p. 324.

3. Πνεύματα) Sub hac voce intelliguntur *reſpirationis differentiae,* ſic enim Gal. in Lib. I. Epidem. Hippocr. hypomnem. 3. Tom. V. p. 178. b. πνεύματα δ' ὅταν εἴπῃ, τὰς περὶ τῆς ἀναπνοῆς διαφορὰς ἀκουςέον.

4. Ἀπὸ πλειόνων) Vide Ariſt. p. 31. Polemon. p. 174. et Adamant. ipſum p. 319.

λογούντων πάντων· [5] τὰ δὲ ἄλλα σημεῖα, πρὸς τὰ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀνακρίνεσθαι. Ταῦτα γὰρ ἐπικρατεῖ· εἰ γὰρ τὰ ἐκτὸς τούτοις ὁμολογοίη, [6] ἀψευδὴς ἔςαι ἡ φυσιογνωμονία. Τῶν δὲ ἄλλων σημείων, δυνατώτερα μὲν, τὰ πλησίον τῶν ὀφθαλμῶν. οἷον μέτωπον, ῥὶς, ςόμα, [7] παρειαὶ, κεφαλή· δεύτερα δὲ, τὰ ἀμφὶ τράχηλον, καὶ ςέρνα· τρίτα [8] (δὲ,) τὰ ἀμφὶ ὤμους, καὶ χεῖρας, καὶ σκέλη, καὶ πόδας· ὕςατα δὲ, τὰ περὶ γαςέρα· [9] μέγιςη δὲ εἰς ἐπίκρισιν, ἡ παντὸς τοῦ ἀνθρώπου [10] ἐπιπρέπεια, ἐπὶ πᾶσι

conſpirantibus. Alia autem ſigna ex iis in oculis examinantur. Haec enim ſunt praecipua, quibus ſi reſpondeant externe conſpicua, vtique phyſiognomonia non erit fallax. Inter reliqua autem ſigna potentiora ſunt, quae oculis propinqua, qualia ſunt ex fronte, naſo, ore, genis, et capite: ſecundo loco collocantur, quae in collo et ſterno reperiuntur: tertio vero quae in humeris, manibus, cruribus ac pedibus, et vltimo loco, quae in ventre deprehenduntur. Maximum autem ſignum decens apparentia totius homi-

5. Τὰ δὲ ἄλλα σ.) Vide Adamant ſupra p. 324.

6. Ἀψευδὴς) Sub hac conditione phyſiognomonia eſt minime fallax, ſi obſeruentur, quae monuit idem Adamantius ſupra p. 125. l. 3. ſqq.

7. Παρειαὶ) MS. habet παρειὰ ſingulariter. *Sylb.*

8. (Δὲ) Incluſa δὲ abeſt ab eodem MS *Sylb.*

9. Μέγιςη) Ex eodem MS. hanc vocem pro vulgari μέγιςα repoſui. *Sylb.*

10. Ἐπιπρέπεια) *Apparens conuenientia*, tamquam optimus et citiſſimus phyſiognomoniae modus laudatur ab Ariſtotele ſupra p. 69.

πᾶσι τούτοις φανταζομένη· ἣν ἐπὶ πᾶσι [11] (σφραγίδα πάντων χρὴ ἐφορᾷν. Τοῦτο δὲ λόγον μὲν οὐκ ἔχει ἐφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ) τὰ καθ' ἕκαςα σημεῖα, τά τε ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τὰ ἄλλα ὁμοῦ, συντίθησι τὸ πᾶν εἶδος τοῦ ἀνθρώπου. Πάντων γὰρ ἀθροισθέντων, ἤδη τὸ πιςὸν φαίνεται. Τὰ δὲ μέγιςα τῆς διακρίσεως, τῆς ἐπιπρεπείας καὶ φανερώτατα, τὸ [12] τῷ ἄῤῥενι ἐοικὸς, [13] (ἢ) τῷ θήλει, καὶ τῶν ζώων τῶν ἄλλων. Ἕκαςα γὰρ ἤθη τῶν θηρίων ἑκάςου καταφανῆ ἐςι τοῖς εἴδεσιν, ἤθεσι [14] τοῖς ἐκείνοις ἕκαςα ἐοικότα· οἷον [15] λέοντος ἦθος, [16] θυμι-

nis, quae in omnibus his conſpicitur, ad iudicium rite ferendum praebet, quae in omnibus tamquam ſigillum eſt conſiderari debet. Quod quidem non relationem habet ex ſeipſo, ſed ex ſingulis ſignis quae in oculis ſunt, et reliquis totam formam conſtituentibus ſimul ſumtis. Omnibus enim collectis veritas demum apparet. Maxima autem reſpectu differentiae, decentis apparentiae, et quae conſpiciuntur, ſunt ſimilitudo quae in mari, aut femina, aut aliis animalibus deprehenditur. Singuli ſiquidem animalium vniuſcuiuſque mores in formis apparent, quae ſigillatim ipſis moribus ſunt ſimiles; qualis verbi cauſa leo-

11. Σφραγίδα πάντων etc.) Incluſa haec abſunt a MS. *Sylb.*

12. Τῷ ἄῤῥενι etc.) De hac diſtinctione ſupra Ariſtot. p. 71.

13. (Ἢ) Incluſum ἢ additum ex MS. Idem ibidem habet ἄρσενι. *Sylb.*

14. Τοῖς ἐκείνοις) Sic habet etiam MS. ſed ſenſus poſtulat τοῖς ἐκείνων, vel τοῖς οἰκείοις, vt infra τὸ οἰκεῖον κέρδος. *Sylb.*

[16] θυμικὸν καὶ ἄλκιμον, καὶ τὸ εἶδος τοιοῦτον· [17] παρδάλεως δὲ, ἀβρὸν καὶ ὀργίλον, καὶ [18] λοχητικὸν καὶ ἐπίβουλον, δειλὸν ἅμα, καὶ θρασὺ, καὶ ἡ μορφὴ τούτοις ἔοικεν· [19] ἄρκτος δὲ, ὠμόφρων, δολία, σκαιά. Καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ ζώοις κατὰ τὰ αὐτὰ ἐπιφαίνεται τὸ οἰκεῖον [20] κέρδος· συὶ ἀγρίῳ [21] ὀργὴ ἀπρονόητος· βοῒ, σεμνότης, ἀκακία· ἵππῳ,

nis est mos generosus et fortis, et forma talis quoque est. Pardalis autem molle, iracundum, insidiosum, astutum, et simul timidum et temerarium animal, hisque omnibus forma quoque respondet. Vrsa vero crudelis, dolosa, scaeua est. In aliis vero animalibus ex iis ipsis conspicitur proprius dolus, apro quidem ira imprudens, boui grauitas et simplicitas,

15. Λέοντος) Fusius de forma leonis Aristoteles p. 79. vide ibi annotationes.

16. Θυμικὸν) Hoc pro vulgari θυμία reposui e manuscripto codice. *Sylb.*

17. Παρδάλεως) Vide Aristotelem, p. 84. sqq.

18 Λοχητικὸν) Praeprimis de insidiis in bello structis, de μεθοδείαις vsurpatur, et hoc loco cum ἐπίβουλος iunctum, insidias admodum tectas notat, vnde quoque Hom. Odyss. Λ. v. 524. πυκινοὺς vocat ἠ μὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν λόχον, ἠ δ' ἐπιθεῖναι, *siue aperire occultas insidias, siue concludere.*

19. Ἄρκτος) MS. ἄρκος. *Sylb.* De vrsa vero v. Arist. in hist. anim. L. VIII. c. 5. vbi eius saeuitiam sic describit: διὰ γὰρ τὴν ἰσχὺν, ἐπιτίθεται, οὐ μόνον ταῖς ἐλάφοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγρίοις ὑσὶν, ἐὰν δύνηται λαθεῖν ἐπιπεσοῦσα, καὶ τοῖς ταύροις. *Viribus enim suis confidens, inuadit, non solum ceruos, sed etiam sues feros, si clam, repenteque potuerit agere et taurum.*

20. Κέρδος) Pro κέρδος aptius opinor legerimus εἶδος. *Sylb.*

21. Ὀργὴ ἀπρ.) Propterea ab Arist. in hist. anim. L. I. c. 1. τὸ θυμῶδες καὶ ἐκστατικὸν

πῳ μεγαλαυχία, φιλοτιμία· ἀλώπεκι, τὸ δολερὸν καὶ ἐπίβουλον· πιθήκῳ, τὸ βωμολοχικὸν καὶ εἰρωνικόν· προβάτῳ, τὸ εὔηθες· τράγῳ, τὸ μάργον· ὑΐ, τὸ μιαρὸν καὶ γαστρίμαργον· καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἑρπετῶν τε καὶ πετεινῶν τὰ εἴδη τοῖς ἤθεσιν ἔοικεν· [22] εἰ τοίνυν ἄνθρωπος, μέρος τι ἢ μέλος θηρίῳ, ἢ ὄρνιθι ἐοικὸς ἔχει, ἀπὸ τούτων χρὴ αὐτὸν φυσιογνωμονεῖσθαι. Χαροποὺς καὶ [23] κοίλους μετρίως ὀφθαλμοὺς εἴπερ ἴδοις, λεόντος μέμνησο. εἰ πάνυ κοῖλοι, κακοήθεις εἰσὶ, καὶ πίθηκον ἐννόει· εἰ [24] ἐπίπεδοί εἰσι, βοῶν ὀφθαλμοὺς τοιούτους λέγε· εἰ

equo ſuperbia et honoris cupido, lupo dolus et inſidiae, ſimiae ſcurrilitas et ironia, oui ſimplicitas, hirco libido, porco impuritas et voracitas, et reliquis aeque reptilibus et volatilibus formae cum moribus concordant. Itaque ſi homo partem aliquam, aut membrum aliquod habet cum animali aut volucri ſimile, ex eo ipſo debet inſtitui phyſiognomonia. Charopos mediocriterque concauos ſi conſpicis oculos, eos leonis eſſe cogites. Admodum ſi caui ſunt, prauorum ſunt morum indices, et ſimiales. Si plani ſunt, tales dicas

et de part. anim. L. II. c. 4. θυμώδη τὸ ἦθος, καὶ ἐκστατικὰ διὰ τὸν θυμὸν dicitur.

22. Εἰ τοίνυν) De hoc phyſiognomoniae genere v. Ariſtot. ſupra, p. 108. ſqq.

23. Κοίλους μ.) Ariſtot. ἐγκοίλους appellat p. 80. In ſqq. πάνυ κοῖλοι ſimpliciter apud Ariſtot. p. 130. dicuntur, οἱ κοίλους ἔχοντες.

24. Ἐπίπεδοι) Non male. plani, quod ex oppoſito liquet. Ceterum de oculis boum Ariſtot. de gener. anim. Lib. V. c. 1. commemorat, quod ipſis ὄμματα μονόχρωμα tribuantur, ideo-

εἰ [25] προπαλεῖς εἶεν ὀφθαλμοὶ, ἀνοήτου καὶ ὑβρίστου, ὥσπερ ὄνου. Βελτίω δὲ τὰ ἄῤῥενα τῶν [26] θηλείων. [27] (Ὡς γὰρ) ἐπὶ πλεῖστον τὸ μὲν [28] ἄῤῥεν, γενναῖον, ἄδειλον, δίκαιον, θυμοειδὲς, φιλότιμον, ἄκακον· τὸ δὲ θῆλυ, [29] ἀγεννὲς, πικρὸν, δολερὸν, κουφόνουν, ἄδικον, [30] φιλόνεικον, θρασύδειλον· τὸ θῆλυ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἔχει τοῦ ἄῤῥενος [31] κεφαλὴν μικρο-

oculos bouinos. Si prominentes ſunt, inſipientem et petulantem, ſicut aſinum. Melius tamen eſt apud virum, quam apud mulierculas; vt plurimum enim in viro, ingenuum, ſtrenuum, iuſtum, animoſum, honoris cupidum, prauitatis expertem, in muliere vero ignobile, amarum, inſidioſum, inconſtans; iniuſtum, aemulationis ſtudioſum et timide audax indicium eſt. Mulier ſiquidem vt plurimum caput minus habet quam vir, cor-

que propter colorem μελανόφθαλμους appellat boues. Iis tribuit etiam Ariſt. ſupra p. 129. μεγαλόφθαλμοῦς, νωθρεὺς et p. 131. πραεῖς.

25. Προπαλεῖς) Hanc vocem habet et MS. Supra p. 348 legitur προπετεῖς et mox p. 350. agitur περὶ ὀφθαλμῶν παλλομένων. Ariſtoteles p. 130. ἐξοφθάλμους hac ſignificatione dicit. *Sylb.*

26. Θηλείων) Pro θηλείων legendum vel θηλέων, vel θηλειῶν. *Sylb.*

27. (Ὡς γὰρ) Incluſa haec addita ſunt ex MS. *Sylb.* Abſunt a Romana.

28. Ἄῤῥεν) De differentia inter marem et feminam ſupra fuſius egit Ariſtot. p. 71. ſqq. Haec autem apud Adamantium, breuiſſime expreſſit p. 78.

29. Ἀγεννὲς) Rom. et Par. ἀγενὲς, vno ν. ego MS. ſequi malui. *Sylb.*

30. Φιλόνεικον) Sic malui cum eodem MS. pro vulg. φιλόνικον *Sylb.*

31. Κεφαλὴν μ.) Ariſtot. p. 76. μικροκεφαλώτερον.

μικροτέραν, σῶμα ἔλαττον, τρίχας μαλακωτέρας, [32] (μελαντέρας,) [33] πρόσωπον στενώτερον, ὀφθαλμοὺς στίλβοντας [34] (καὶ) μαρμαρύσσοντας, τράχηλον λεπτότερον, στήθη ἀσθενέστερα, [35] ἄπλευρα· ἰσχία καὶ μηροὺς [36] περισαρκότερα, λεπτοκνημότερα· [37] γόνυ ἄκρον, [38] χειρῶν καὶ ποδῶν ἄκρα κομψότερα· τὴν πᾶσαν ὄψιν τοῦ σώματος μαλακωτέραν, [39] ἀμελεστέραν, ἁβροτέραν, σαρκὶ ὑγρᾷ κεχρημένην,

pus infirmius, crines molliores nigrioresque, frontem angustiorem, oculos fulgidos et nitidos, collum tenue, pectora infirmiora, latera non stipata, coxas et femora carnosiora, crura exilia, genu praestans, extrema manuum ac pedum eleganter constructa. Totam corporis constitutionem habet molliorem, negligentiorem, delicatiorem, humida carne

32. Μελαντέρας) Haec vox addita ex Romana ed. et MS. *Sylb.*

33. Πρόσωπόν στ.) Arist. l. l. στενοπροσωπότερον καὶ λεπτοτραχηλότερον.

34. Καὶ) Inclusa καὶ abest a MS. *Sylb.*

35. Ἄπλευρα) MS. Ἄπλευρον. *Sylb.* Conuenientius atque concinnius ob antecedens Aristot. ἀπλευρότερα.

36. Περισαρκότερα) Hanc vocem pro vulg. σαρκότερα reposui ex Aristot. p. 77. *Sylb.* Et pro λεπτοκνημότερα Arist. dicit τὰς κνήμας λεπτὰς ἔχοντα.

37. Γόνυ ἄκρον) Pro γόνυ ἄκρον etiam rectius apud Aristot. legitur γονύκροτον p. 77. tum ex Polem. p. 275. tum ipsius Adamantii hoc ipso libro Κεφ. ή. Οἱ τὰ γόνατα ἔσω νεύοντες. *Sylb.*

38. Χειρῶν καὶ ποδῶν) Aristot. simpliciter πόδας κομψοτέρους appellat, omissa voce χειρῶν p. 78.

39. Ἀμελεστέραν) Nescio an rectius εὐμελεστέραν, id est κομψοτέροις καὶ γλαφυρωτέροις μέλεσι praeditam, vt supra p. 78. *Sylb.*

μένην, ἀναρθροτέραν [40] (τε,) καὶ λεπτὸν εὐρυτέραν· φωνὴν ἰσχνοτέραν, τὸ βάδισμα μικρότερον καὶ πυκνότερον, τὰ μέλη καμπτόμενα μᾶλλον· [41] ἡ κίνησις ὑγροτέρα. Τὸ δὲ [42] ἄῤῥεν, τὰ ἐναντία τούτων φέρεται. Τοίνυν τῶν θηρίων πάντων, [43] ὁ λέων [44] ἐπιπλεῖστον τοῦ ἄῤῥενος εἴδους ἐστὶ μετέχων· ἡ δὲ [45] πάρδαλις, [46] θηλυμορφοτάτη. Τῶν [47] (δὲ) ὀρνίθων, ἀετοὶ, [48] ἀῤῥενωποί· πέρδιξ δὲ, θηλύμορφος. Τῶν [49] γε

instructam, inarticulatiorem, et subtilius amplam. Ad vocem quod attinet, gracilior tenuiorque illa est, gressus minores et frequentiores, membra flexiliora, et motus mollis. In viro contraria reperiuntur; vnde inter omnia animalia leo viri imaginem optime repraesentat, pardalis autem ad formam femininam magis accedit. In auibus aquilae masculam faciem referunt, perdices autem

40. (Τε) Inclusa τε addita est ex MS. λεπτὸν εὐρυτέραν quod sequitur habet etiam MS. sed procul dubio verior scriptura est λεπτονευροτέραν. Aristot. p. 78. habet ἀνευροτέρα. Vise et initium L. IX. de hist. anim. vbi itidem sexus differentia et proprietates explicantur. *Sylb.*

41. Ἡ κίνησις ὑγροτέρα) Id est, *motus lenis, blandus, ad alliciendum aptus.*

42. Ἄῤῥεν) MS. ἄρσεν. *Sylb.* Cf. Aristot. p. 78.

43. Ὁ λέων) Vide Arist. p. 79.

44. Ἐπιπλεῖστον) Romana editio diuisim, ἐπὶ πλεῖστον.

45. Πάρδαλις) Vide Arist. p. 84. sq.

46. Θηλυμορφοτάτη) MS. θηλυμορφότατον sc. ζῶον. *Sylb.* Aristot. p. 85. comparatiuo θηλυμορφότερον vtitur.

47. (Δὲ) Inclusa δὲ addita e MS. *Sylb.*

48. Ἀῤῥενωποί) MS. ἀῤῥενωπὸν, et mox θηλυμορφότατον. *Sylb.*

[49] γε μὴν ἑρπετῶν, ὁ μὲν δράκων, [50] ἀρρενικώτατος· ἡ δὲ ἔχιδνα, θηλύμορφος.

β. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚ ΓΕΝΕΤΗΣ ΕΥΝΟΥΧΩΝ.

Εὐνούχοις τοῖς ἐκ φύσεως, [1] κακίω σημεῖά ἐστιν, ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις· καὶ ὡς τὸ πολὺ εἰσὶν ὠμόφρονες, δολεροὶ, κακοῦργοι· [2] ἕτεροι δὲ, ἑτέρων μᾶλλον. Τῶν δὲ [3] τομιῶν εὐνούχων [4] ἔνια μεταβάλλει ἅμα τῇ τομῇ. Σημεῖα δὲ τῷ πλείονι τῆς συγγενοῦς φύσεως ἐμμένει.

γ. ΠΕΡΙ

femineam. In reptilibus denique, draco virilem, et serpens femininam formam designat.

II. *De eunuchis ex natiuitate.*

Qui ex naturae vitio sunt eunuchi, mala signa habent ceu prae aliis hominibus, vt plurimum enim sunt crudeles, insidiosi, malefici, tamen alii magis prae aliis. Quicumque autem eunuchi secti sunt, aliquam mutationem subierunt sectione, plurima nihilo secius signa ex congenita natura remanent.

49. Γε μὴν) Romana editio habet μέν.

50. Ἀρρενικώτατος) MS. ἀρσενικώτερος: et mox θηλύμορφον, sc. ζῶον. *Sylb.*

1. Κακίω) Polemo p. 308. κακίας.

2. Ἕτεροι) Paulo aliter, et, ni fallor, clarius haec dicta sunt a Pol. p. 309.

3. Τομιῶν) Vide Polem. p. 309. not. 2.

4. Ἔνια μ.) Polemo l. l. ἔν μεταβάλλει ἅμα τῇ τολμήσει βιάζεται.

γ. ΠΕΡΙ ΟΝΥΧΩΝ.

[1]Ὄνυχες πλατέες λευκοὶ, ὑπόξανθοι, εὐφυοῦς ἀνδρός· οἱ δὲ στενοὶ, καὶ προμήκεις, καὶ κυρτοὶ, ἀναισθήτου καὶ θηριώδους. Οἱ δὲ σκολιοὶ [2] σφόδρα, [3] ἀναιδεῖς, ἅρπαγες· οἱ δὲ προσφυεῖς τῇ σαρκὶ, [4] ἐπιπλεῖον ἀναισθήτου, καὶ θηριώδους. Μικροὶ πάνυ ὄνυχες, πανουργίας σημεῖον. [5] Ὁμοίως δὲ καὶ ὠχροὶ, καὶ μέλανες, καὶ τραχεῖς. Εἰ δὲ [6] στρογγύλοι πάνυ εἶεν, λάγνων τὸ σημεῖον. Ὡς [7] προείρηται μέν τοι, οὐδὲ τῶν ἄλλων σημείων τὰ πολλὰ

III. De vnguibus.

Vngues lati, albi, fubrubri, ingenuum produnt virum. Coarctati vero et prominentes ac curui, infenfatum et ferinum: admodum tortuofi, impudentes et rapaces; adnati vero carni, quam maxime infenfatum et ferinum. Admodum parui vngues, maleficii funt figna, aeque ac pallidi, et nigri, et afperi; fi autem funt admodum rotundi, libidinoforum funt figna. Sicuti vero iam antea dictum eft, neque fi permulta ex aliis fignis fint egregia, et

1. Ὄνυχες) Vide Polem. p. 279. et quae ibi not. 4. 5. diximus.

2. Σφόδρα) MS. ante σφόδρα diftinguit, non poft. *Sylb.*

3. Ἀναιδεῖς) Hanc vocem non agnofcit Polemo p. 280. verba autem οἱ δὲ προσφυεῖς etc. non exftant apud Polemonem.

4. Ἐπιπλεῖον) Romana editio diuifim ἐπὶ πλεῖον.

5. Ὁμοίως etc.) Haec explicationis ergo, quum apud Polemonem non legantur, addita effe videntur.

6. Στρογγύλοι) Apud Polemonem loco λάγνων in fequentibus eft πάνυ μοιχοὺς ἄνδρας σημαίνουσιν p. 281.

7. Προειρήται) Haec aliter

πολλὰ ἀξιόλογα, [8] εἰ μόνον τὶς καθ' ἑαυτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ σκοποῖτο· ἥκιστα δὲ, ὄνυχες.

δ. ΠΕΡΙ ΔΑΚΤΥΛΩΝ.

Ὁπόσοι δακτύλους ἔχουσι συμφυεῖς, ὑώδεις, καὶ [1] μιαροί εἰσιν· εἰ δὲ [2] συνεσγραμμένους ἔχοιεν, πανοῦργοι, κακοήθεις, φιλοχρήματοι. [3] Μικροὶ δὲ πάνυ ὄντες καὶ λεπτοὶ, ἀνοητοτέρους δηλοῦσι. Δάκτυλοι [4] κολοβοὶ, καὶ παχεῖς, τολμητὴν, [5] ἀπροϊδῆ,

si quis solum ea separatim in se ipso considerat, minime vero seorsim vngues.

IV. De digitis.

Quicumque digitos habent coalitos, porcorum similes, spurci quoque sunt. Si autem concurrentes, malefici, prauorum morum et pecuniae amantes sunt. Si admodum parui sunt et tenues, stultiores produnt. Digiti mutili et crassi, audacem, imprudentem, ac

se habent apud Polemonem, et vnus ex altero est emendandus, vt probe vidit Sylburgius nota 9. ad Polem. p. 281.

8. Εἰ μόνον κ. τ. λ.) Rectius fortasse, εἰ μόνον τι καθ' ἑαυτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ σκοποῖτο, vt supra p. 370. vel ceteris manentibus legendum καθ' ἕκαστον, et σκοποῖτο accipiendum actiue: sicut apud Polemonem supra p. 281. *Sylb.*

1. Μιαροί) Polemo p. 279. μάχλοι.

2. Συνεσγραμμένους) Pol. l. l. συνεσταλμένους. Aristoteles supra p. 155. de pedibus idem verbum adhibuit, ἐξεσγραμμένους πόδας appellans. Mallem tamen *conuergentes* vertere, quam cum Interpr. *concurrentes*.

3. Μικροί) Polemo, l. l. μακροί.

4. Κολοβοί) *Mutili*, non ex casu quodam fortuito, sed ex naturae vitio.

5. Ἀπροϊδῆ) MS. ἀπρόϊτον, parum recte. *Sylb.* Nam

δῆ, θηριώδη· καὶ οἱ πάνυ μακροὶ, καὶ λεπτοὶ, ἀνοητότερον. Οἱ δὲ [6] εὖ μεγέθους καὶ συμμετρίας ἔχοντες, ἄριστοι.

ε. ΠΕΡΙ ΠΟΔΩΝ.

[1] Πόδες νευρώδεις, ἀρθρώδεις, γενναῖα ἤθη, ἀνδρεῖα· ἁπαλοὶ δὲ, καὶ [2] σαρκωδέστεροι, μαλακώτερα καὶ τὰ ἤθη παρέχονται. Πόδες κολοβοὶ καὶ παχεῖς, θηριώδους [3] φύσεως σημεῖον· οἱ δὲ μακροὶ πάνυ, πολυπράγμονος, κακομηχάνου· οἱ δὲ [4] μικροὶ,

ferinum notant. Si autem ſunt admodum longi et tenues, ſtultiorem. Qui contra iuſtam habent magnitudinem, et proportionem, optimi ſunt.

V. *De pedibus.*

Pedes neruoſi, articulati, ingenuos mores et viriles indicant; teneri vero et carnoſiores, molliores mores producunt. Pedes mutili et craſſi, ſigna ſunt ferinae naturae, admodum vero longi ardelionum et mala perficientium,

quum ἀπρόϊτος, dicatur is, *qui ſe domi continet*, non video quomodo cum vocibus τολμητὴν et θηριώδη conveniat. Polemo ἀπρονοήτον l. l. vocat.

6. Εὖ μεγέθους) MS. parum recte habet εὐμεγέθεις. *Sylb.* Haec lectio ex Polemone l. l. eſt, qui addit καὶ εὐειδεῖς pro καὶ συμμετρίας, quod eodem redit.

1. Πόδες νευρ.) Sic quoque Polemo, p. 277.

2. Σαρκωδέστεροι) Polemo ſimpliciter σαρκώδεις et pro μαλακώτερα, τοιαῦτα τουτέστιν ἁπαλοὺς ἄνδρας.

3. Φύσεως) Polemo p. 278. ψυχῆς.

[4] μικροὶ, πανοῦργου. Πόδες κυρτοὶ, κάτωθεν κοῖλοι, κακοί· ὁμοίως. καὶ οἱ τὰ [5] κάτω ὁμαλὰ ἔχοντες, καὶ ὡς τοῖς σφυροῖς βαίνοντες, πανοῦργοι.

ϛ. ΠΕΡΙ ΣΦΥΡΩΝ.

Σφυρὰ [1] διηκριβωμένα, γενναίου ἀνδρός· τά δὲ μαλακὰ καὶ λεῖα, ἀνανδροτέρου. λεπτὰ δὲ πάνυ, [2] δειλοῦ, καὶ ἀκολάστου, Παχέα δὲ σφυρὰ καὶ [3] πτέρνας τραχείας, καὶ πόδας σαρκώδεις, καὶ [4] κολοβοὺς δακτύλους, καὶ [5] κνήμας παχείας ὅσοι φοροῦ-

parui contra, verſipellis. Pedes curui et in inferiori parte caui, mali, ſimiliter quoque qui planos deorſum habent, et quaſi in malleolis ingredientes, malefici cenſendi.

VI. De malleolis.

Malleoli curatius ſtructi, generoſi ſunt viri, molles autem ac laeuigati, effeminati; admodum tenues, timidi et libidinoſi. Craſſos autem malleolos, calcaneos ſcabros, ac pedes carnoſos et mutilos digitos, craſſaque crura qui-

4. Μικροὶ) Polemo addit καὶ λεπτοί.

5. Κάτω ὁμαλὰ) Polemo, l. l. οἱ ὁμάλα ἔχοντες.

1. Διηκριβωμένα) Huius vocis explicationem ſupra ſuppeditauimus ad Polem. p. 276. not. 20.

2. Δειλοῦ) Polemo p. 277. σφόδρα δολίου.

3. Πτέρνας τρ.) Aptius πτέρνας παχείας vt cap. ſequenti πτερνῶν παχύτης; et ſupra p. 277. lin. 4. *Sylb.*

4. Κολοβούς) Polemo κολοβώδεις.

5. Κνήμας παχείας) In MS. eſt κνήμας πλατ : vt videatur ſcribere voluiſſe πλατείας. *Sylb.* Polemo, κνήμας παχείας ὅσοι φύουσι.

φρονοῦσιν, ὡς ἐπὶ (τὸ) πλεῖστον [6] μεμήνασιν, ἢ μωραίνουσι.

ζ. ΠΕΡΙ ΚΝΗΜΩΝ ([1] ΚΑΙ ΜΗΡΩΝ)

Κνῆμαι [2] εὖ μεγέθους ἔχουσαι, ἠρθρωμέναι, [3] στερεαὶ, γενναίου ἀνδρὸς, καὶ εὐφυοῦς· ἁπαλαὶ δὲ καὶ ἄναρθροι, [4] δειλοτέρου καὶ ἀνανδροτέρου· αἱ δὲ λεπταὶ πάνυ, δειλοῦ καὶ κακοήθους· αἱ δὲ [5] πρὸς τούτοις νευρώδεις, καὶ ἀκολασίας πολλῆς μετέχοντος. Ὅσαι δὲ τῶν κνημῶν κατὰ τὸ μέσον [6] πλήρεις εἰσὶν,

habent, hi vt plurimum in iracundiam vergunt, vel ſtulte agunt.

VII. De cruribus et femoribus.

Crura iuſtam habentia magnitudinem, articulata, firma, generoſi et ingenui ſunt viri; tenera vero et inarticulata, timidioris et effeminatioris; admodum tenuia, timidi et prauorum morum: quae autem praeter ea ſunt neruoſa, multum de incontinentia quauis participant. Quaecumque autem crurum cir-

6. Μεμήνασιν) MS. transpoſ. comm. μωραίνουσιν ἢ μεμήνασιν. *Sylb.* Polemo p. 272. μωραίνουσιν, ἐξηχοῦσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἢ δαιμονίζονται.

1. (Καὶ μηρ.) Haec incluſa abſunt a MS. *Sylb.* In Rom. ed. leguntur.

2 Εὖ μεγ.) Polem. p. 275. εὖ ἔχουσαι μεγέθους.

3. Στερεαὶ) Pol. στερεᾶς γεννᾶς ἄνδρα; vide p. 275. not. 15.

4. Δειλοτέρου) Pol. p. 267. habet δειλόν.

5. Πρὸς τούτοις) MS. πρὸς τούτῳ. *Sylb.* Polemo l. l. haec verba omittit.

6. Πλήρεις) Pol. πλήστιον, κατὰ τὸ μέσον παχεῖαι οὖσαι.

σὶν ὡς κύουσαι, βδελυροὺς, καὶ [7] ἀκολάστους, καὶ ἀναιδεῖς δηλοῦσιν. [8] Ὡς τὸ πολὺ δὲ κνημῶν καὶ πτερνῶν παχύτης, δουλοπρεπὲς, ἀμαθές. Ὅμοια δὲ ταῖς κνήμαις, καὶ περὶ [9] (τῶν) μηρῶν λέγε.

η. ΠΕΡΙ ΓΟΝΑΤΩΝ ([1] ΚΑΙ ΙΣΧΙΩΝ.)

Οἱ τὰ γόνατα ἔσω νεύοντες, [2] ὥσπερ συγκρούειν, γυναικεῖοι, καὶ θηλυδρίαι. Ἰσχία παχέα, [3] γυναικεῖα· ὀστώδη δὲ, [4] ἀνδρεῖα· λεπτὰ δὲ, ὀλιγόσαρκα,

ca medium plena sunt, quasi grauida, proteruos, incontinentes ac impudentes manifestant. Quam plurimum autem crassities crurum et calcaneorum illiberale quid ac stupidum designat. Idem et de cruribus et femoribus pronunciandum.

VIII. De genubus et lumbis.

Quicumque genua habent ad intra vergentia, atque collidentia, effeminati mollesque sunt. Lumbi crassi, molles; ossei vero, fortes, tenues vero, parumque carnosi, rugosique

7. Ἀκολάστους) Polemo ἀσώτους ὡς τὰ πολλά.

8. Ὡς τὸ π.) Haec verba ad praecedentem canonem a Polemone referuntur.

9. (Τῶν) Inclusum, abest a MS. *Sylb.* Neque Polemo agnoscit.

1. Καὶ ἰσχίων) Inclusa absunt a MS. *Sylb.*

2. Ὥσπερ συγκρ.) Rectius ὥστε συγκρ. *Sylb.* Absunt a Polemone p. 275.

3. Γυναικεῖα) Polemo, γυναικεῖον ἄνδρα σημαίνουσι.

4. Ἀνδρεῖα) Polemo, ἀνδρείαν μαρτυροῦσιν ἑκάστῳ αὐτῶν.

σαρκα, [5] ῥικνὰ, ὥσπερ ἐκτετηκότα, πανούργου πρὸς ἀνδρός. Τοιαῦτα γὰρ καὶ [6] τὰ πιθήκων.

θ. ΠΕΡΙ ΟΣΦΥΟΣ.

Ὀσφὺς ὀςώδης, [1] καρτερὰ, ἀνδρεῖα, σαρκώδης δὲ καὶ μαλακὴ, γυναικεία· ἡ δὲ εἰς ὀξὺ [2] ἀφιγμένη, ἀκολασίαν καὶ δειλίαν κατηγορεῖ.

ι. ΠΕΡΙ ΝΩΤΟΥ.

Νῶτον πλατὺ ςερεὸν, ἄνδρα γενναῖον, [1] θυμοειδῆ ποιεῖ. τὸ δὲ ἐναντίον, τὰ ἐναντία λέγει.

ια. ΠΕΡΙ

quaſi macie conſumti, malefico viro tribuuntur. Hi enim ſimiarum ſunt.

IX. De coxa.

Coxa oſſea, robuſta, fortis, carnoſa vero et mollis, effeminati, quae autem in acumen eſt euexa, incontinentiam et timiditatem notat.

X. De dorſo.

Dorſum latum et firmum, generoſum et animoſum efficit virum, oppoſitum vero contrarium ſignificat.

5. Ῥικνά) Haec vox abeſt a Polemone.

6. Τὰ πιθ.) Polemo, τὰ τῶν πιθήκων.

1. Καρτερὰ) Polemo p. 274. ἰσχυρά.

2. Ἀφιγμένη) Polemo ἀπαγομένη, γυναικώδα, ἀκ. κ. τ. λ.

1. Θυμοειδεῖ ποιεῖ) Haec non agnoſcit Polemo, p. 275.

ια. ΠΕΡΙ ΚΥΦΟΤΗΤΟΣ.

Κυφὸς ἀνὴρ, οὐκ ἀγαθός· εἰ μὴ ὑγρομέλεια αὐτῷ, καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα [1] ἀςεῖα προσείη. Τὸν δὲ [2] εὔζωνον, φιλοθῆρα ἐννόει.

ιβ. ΠΕΡΙ ΠΛΕΥΡΩΝ ΚΑΙ ΓΑΣΤΡΟΣ.

Πλευραὶ λεπταὶ [1] καὶ ἀσθενεῖς, ἀνανδρίαν, δειλίαν· αἱ δὲ πάνυ σκληραὶ καὶ σαρκώδεις, ἀμαθίαν· αἱ δὲ [2] περιφερεῖς, καὶ πλήρεις ὡς οἰδοῦσαι, φλυαρίαν [3] (καὶ) κακοηθείαν σημαίνουσιν. [4] (αἱ δὲ ἰσχναὶ πάνυ,

XI. De gibbositate.

Gibbosus vir non bonus est; flexibilitate enim membrorum destitutus, et alia signa egregia non adsunt. Qui autem bene cinctus est, illum censeas venationis amicum.

XII. *De lateribus et ventre.*

Latera tenuia et infirma, mollitiem et timiditatem notant. Admodum dura vero et carnosa, indocilitatem. Latera teretia et plena quasi tumida, garrulitatem et morum prauitatem innuunt. Admodum gracilia et vacua,

1. Ἀςεῖα πρ.) Polemo p. 272. ἃ προσήκει.

2. Εὔζωνον) Pol. εὔξοον vide ibi p. 272. not. 2. et pro ἐννόει, habet νοεῖ.

1. Καὶ) Coniunctionem καὶ non agnoscit Polemo p. 273. et ἀσθενεῖς non ad πλευρὰς refert.

2. Περιφερεῖς) Polemo περιφανεῖς, vide quae nota 2. ibi monuimus.

3. (Καὶ) Inclusa καὶ abest a MS. Idem ibidem habet κακοηθίαν: minus vsitate. *Sylb.*

4. Αἱ δὲ etc.) Inclusa quae sequuntur in eodem MS.

πάνυ, καὶ κεναὶ, δειλίαν καὶ κακοήθειαν, καὶ γαστριμαργίαν σημαίνουσι.) Γαστέρες λαγαραὶ, εὐρωστίαν ψυχῆς καὶ [5] μεγαλοφροσύνην σημαίνουσι. Γαστέρες [6] μεγάλαι σαρκώδεις, εἰ μὲν μαλθακαὶ εἶεν, καὶ ἐκκρεμεῖς, ἀναισθησίαν, οἰνοφλυγίαν, ἀκολασίαν· εἰ δὲ σκληραὶ, σαρξὶ συμπεπηγυῖαι γαστριμαργίαν, καὶ πανουργίαν ἐμφαίνουσι.

ιγ. ΠΕΡΙ ΣΤΗΘΩΝ ΚΑΙ ΜΑΣΤΩΝ ΚΑΙ [1] ΜΕΤΑΦΡΕΝΟΥ.

Ὁπόσοις τὸ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ χωρίον ἄχρις ἄκρου στήθους

timiditatem, morum prauitatem et gulositatem significant. Ventres laxi bonum animi statum, et magnam prudentiam declarant. Ventres magni carnosi, siquidem sunt molles et ad exteriora propendentes, stuporem, vinositatem, et intemperantiam; si autem duri et compacti carnibus; gulositatem et operum prauitatem ostendunt.

XIII. *De pectore, mammis et praecordiis.*

Quibus regio vmbilicalis vsque ad pectoris

faciunt secundum aphorismum περὶ γαστέρων: rectius, vt supra apud Polem. p. 273. *Sylb.*

5. Μεγαλοφροσύνην) Polemo φιλοφροσύνην.

6. Μεγάλαι) Polemo, p. 274. λαγαραὶ, et pro ἐκκρεμεῖς, habet καὶ ἔξω κρέμανται, ἀνοήτου, κ. τ. λ.

1. Μεταφρένου) Sic pro vulgari φρενῶν reposui ex MS. *Sylb.* Rom. edit. habet φρενῶν.

στήθους [2] καταμετρούμενον, μεῖζον εὑρίσκεται, [3] ἢ τὸ ἐντεῦθεν ἄχρις ἐκφύσεως τοῦ τραχήλου, [4] βοροὶ καὶ γαστρίμαργοι γίνονται. Στήθη μεγάλα [5] ἀρθρώδη, ἐπαίνει· [6] λέπτα δὲ καὶ ἀσθενῆ, μικροψυχίαν καὶ ἀνανδρίαν δηλοῖ· πολύσαρκα δὲ, [7] ἀσυμπάθειαν καὶ σκαιότητα. Ὅσοις δὲ [8] οἱ μαστοὶ ἐκκρεμεῖς εἰσὶ, καὶ τὸ πᾶν στέρνον ἀμφιλαφὲς, σαρκὶ λαγαρᾷ, λάγνοι καὶ οἰνόφλυγες. Μετάφρενον [9] κρατερὸν, ἄριστον· τὸ δὲ ἀσθενὲς, καὶ [10] λεπτὸν, δειλίᾳ, καὶ μικροψυχίᾳ πρέπει· σὰρξ δὲ [11] ἐπιπεφυκυία μεταφρένοις ἀμφιλαφὴς, ἀναισθησίαν

extremum dimenſa, ſiue ibi pars ad extremum vſque colli, maior inuenitur, illi ſunt voraces et guloſi. Pectora magna, articulata, laudanda: tenuia autem et infirma, puſillanimitatem et mollitiem produnt. Valde carnoſa, inclementiam et ſaeuitiam. Quibus mammae propendentes et totum ſternum amplum, et caro laxa eſt, libidinoſi et vinoſi. Metaphrenon robuſtum, optimum, infirmum autem et tenue, timiditatem et puſillanimitatem prodit. Caro autem copioſa metaphrenis adnata, ſtu-

2. Καταμετρούμενον) Polemo p. 296. καταμερούμενον.

3. Ἢ) Particulam ἢ omittit Polemo.

4. Βοροὶ) Polemo, μωρούς.

5. Ἀρθρώδη) Hanc vocem pro vulg. ἀνδρώδη repoſui ex eodem MS. eademque vox vſurpatur etiam apud Noſtrum c. 15. ἀγκῶνάς τε ἀρθρώδεις. *Sylb.* Vide et ap. Polem. p. 269. not. 2.

6. Λεπτὰ) Hanc vocem non agnoſcit Polemo.

7. Ἀσυμπάθειαν etc.) Pol. p. 270. ἀμαθῆ καὶ δειλὸν ἄνδρα.

8. Οἱ μαστοὶ) Pol. paulo aliter hunc canonem effert.

9. Κρατερὸν) Polemo ἰσχυρόν.

10. Λεπτὸν) Polemo μικρόν.

11. Ἐπιπεφυκυία) Polemo p. 271. ἐπαυρήσασα καὶ μεγαλύνασα.

σίαν κατηγορεῖ· [12] καὶ στενὴ, μωρίαν. Μετάφρενον [13] εὐρὺ, μεγαλονοίας· τὸ δὲ πράως στρογγύλον, [14] ἀγχινοίας καὶ χαρίτων σημεῖον. Κυρτὸν ὁ φέρων μετάφρενον, καὶ ὤμους εἰς τὸ στῆθος [15] ἐπικεκλασμένους, κακοήθης ἐστὶ καὶ βάσκανος· εἰ δὲ [16] (καὶ) τὸ σῶμα ἐπικεκλασμένον, φειδωλὸς καὶ φιλάργυρος.

ιδ. ΠΕΡΙ ΚΛΕΙΔΩΝ ΚΑΙ ΩΜΩΝ.

[1] Κλεῖδες συμπεφραγμέναι, οὐκ [2] εὐαίσθητον, οὐδὲ [3] ἐνεργὸν σημαίνουσιν· αἱ δὲ διεστηκυῖαι, ἄνανδρον· τὸ

porem indicat, arcta vero, ſtultitiam. Metaphrenum latum animi magnitudinis ſignum. Leuiter rotundum autem, ingenii acuminis, et gratiarum ſignum. Incuruatum ferens metaphrenum, humeroſque pectus verſus inclinatos, malorum eſt morum et faſcinator. Totum vero corpus ſimul inclinatum, pecuniae amicum et parcum prodit.

XIV. *De clauibus et humeris.*

Claues ſepto coniunctae, non bene ſenſatum, neque actiuum ſignificant, diſiunctae contra

Bb 2

12. Καὶ στενὴ) MS. καὶ ἡ στενότης μωρίαν. *Sylb.*

13. Εὐρὺ) Polemo p. 271. habet πλατύ.

14. Ἀγχινοίας etc.) Polemo l. l. συνετὸν καὶ χαριέντα, καὶ εὐχάριστον.

15. Ἐπικεκλασμένους) Polemo, ἐπικεκλιμένοι.

16. (Καὶ) Incluſa καὶ addita eſt ex MS. idem ibidem maſculino genere habet ἐπικεκλασμένος Sylb.

1. Κλεῖδες) Rom. et Pariſ. κλεῖς δὴ συμπ. minus belle. *Sylb.*

2. Εὐαίσθητον) Polemo p. 267. ἀγαθὴν αἴσθησιν.

3. Ἔνεργον) Polemo ἀγαθοεργόν.

τὸ δὲ σύμμετρον τῆς [4] ἀνοίξεως αὐτῶν, συνετῶν καὶ ἀνδρεῖον. Ὦμοι παχεῖς, οὐκ ἐπαινετοί· [5] οἱ δὲ καρτεροὶ, ἀνδρείων ἠθῶν εἰσί. Λαγαροὶ δὲ, ἀνάνδρων [6] (τε) καὶ δειλῶν· οἱ δὲ λεπτοὶ καὶ ὀξεῖς τὰς κορυφὰς, κακοήθων· [7] εἰ δὲ παντελῶς ἄναρθροι εἶεν, μωρῶν.

ιε. ΠΕΡΙ ΩΛΕΝΩΝ ΚΑΙ ΠΗΧΕΩΝ ΚΑΙ [1] ΧΕΙΡΑΚΡΩΝ.

Ἐὰν ἐπιμήκεις ὦσιν αἱ ὠλέναι, ὡς κατακρεμασθείσας τὰς χεῖρας ἄχρι τῶν γονάτων [2] ἐξικνεῖσθαι,

effeminatum. Bona autem proportio in ipsarum articulatione, prudentem et fortem notat. Craſſi humeri non laudandi ſunt. Robuſti autem, morum viros decentium ſunt. Tenues vero mollium et timidorum ſunt. Qui autem tenues acute faſtigiatos habent, prauorum morum indicia perhibent, et ſi omnino inarticulati deprehenduntur, ſtultos produnt.

XV. De brachiis et cubitis et extremitatibus manuum.

Si brachia ſunt oblonga, et manus dependentes vſque ad genua, bene factorum et robo-

4. Ἀνοίξεως) Polemo p. 266. ἀνύσεως, vide ibi not. 7.

5. Οἱ δὲ καρτεροὶ) Hic canon non exſtat apud Polemonem.

6. (Τε) Incluſa τε abeſt a MS. *Sylb.*

7. Εἰ δὲ παντελῶς) Hic canon abeſt a Polemone.

1. Χειρακρῶν) MS. χειρῶν καὶ ἀκρῶν Sylb.

2. Ἐξικνεῖσθαι) Non agnoſcit Polemo, p. 267.

κνεῖσθαι [3] εὐπραξίας, καὶ ἰσχύος τὸ σημεῖον· κολοβαὶ [4] δὲ οὖσαι, ὡς μὴ ἀφικνεῖσθαι [5] εἰς γόνατα, καὶ ἐν τῷ ἐσθίειν συναντᾶν ταῖς χερσὶ τὴν κεφαλὴν ἀναγκάζεσθαι, κακοθελεῖς, καὶ [6] ἐπιχαιρεκάκους, καὶ φθονεροὺς δηλοῦσι. Καρτερὰς εἶναι ὠλένας, καὶ πήχεις, ἀγκῶνάς τε ἀρθρώδεις, ἄριστον· τὰ [7] γὰρ ἐξίτηλα, ἄνανδρα· τά τε πάνυ σαρκώδη, ἀμαθῆ, [8] (καὶ) ἀναίσθητα. Χεῖρες ἁπαλαὶ, καὶ μαλθακαὶ [9] εὐφυοῦς πρὸς ἀνδρός· αἱ δὲ σκληραὶ ἅμα μεγέθει, ἀνδρεῖον μὲν, δυσμαθῆ δὲ

ris sunt signa. Si autem sunt truncata, neque pertingunt ad genua, et in edendo simul cum manibus ad caput leuare se coguntur, mala cupientes, laetantes de aliorum calamitate, et inuidos declarant. Brachia robusta, et vlnae, et cubiti articulati, optimi, emoti autem, molles sunt. Admodum carnosa, indocilem et insensatum denotant. Manus tenerae et molles, ingenuum virum, durae vero ac magnae simul, strenuum quidem, at indocilem

3. Εὐπραξίας) Pro vulgari ἀπραξίας reposui ex eodem MS. supra est p. 261. ὀξύτητος. *Sylb.*

4. Δὲ οὖσαι) Polemo δ' ἂν ὦσι.

5. Εἰς γόνατα) Malim cum articulo εἰς τὰ γόνατα, vt in praecedenti membro, attamen supra quoque articuli est ellipsis apud Pol. p. 267. *Sylb.*

6. Ἐπιχαιρεκάκους) Pol. εἰς τὸ κακὸν ὑποχαίροντες, καὶ τούτων ἐπιχειροῦντες, καὶ φθονεροί.

7. Γὰρ) Pol. p. 268. δὲ.

8. (Καὶ) Inclusa καὶ abest a MS. *Sylb.* Polemo, τε καί.

9. Εὐφυοῦς πρὸς ἀ.) Polemo εὐφυῆ.

δὲ εἶναι δηλοῦσι. Χεῖρες πάνυ κολοβαὶ, [10] μωρίας σημεῖον· εἰ δὲ εἶεν παχεῖαι [11] καὶ μιαρίας· ϛεναὶ δὲ [12] (καὶ) λεπταὶ, ἁρπακτικώταται. Παχεῖαι χεῖρες, [13] κοντοὺς ἔχουσαι τοὺς δακτύλους, κλεπτίϛαται. Μικραὶ δὲ πάνυ χεῖρες, πανουργίας καὶ κλεπτοσύνης σημεῖον. [14] Λεπταῖς δὲ, καὶ σκολιαῖς χερσὶ, φλυαρίαν καὶ γαϛριμαργίαν τεκμαίρου.

ιϛ. ΠΕΡΙ

designant. Manus admodum mutilae, signum stultitiae; si autem sunt crassae, etiam proiectae audaciae. Angustae atque tenues rapacissimae. Crassae manus incuruatis digitis, furacissimae sunt. Paruae admodum manus significant calliditatem et furacitatem. Per tenues autem et tortuosas manus garrulitas et helluatio indicatur.

10. Μωρίας) Polemo, p. 268. μανίας ὑπάρχουσαι σημεῖον.

11. Καὶ μιαρίας) Polemo admodum obscure, et paene sine vllo sensu βαρεῖαι.

12. (Καὶ) MS. omittit coniunctionem καί. *Sylb.* Et pro sequenti ἁρπακτικώταται habet Pol. l. l. ἀπιϛότατον.

13. Κοντοὺς) De hac voce supra dictum ad Polem. p. 286. not. 9. *Sylb.* Meursius in Gloss. p. 261. laudans hunc locum sic ait: κονδὸς siue κοντὸς *curtus.* Glossae Graecol. κονδὸς curtus. Et alibi κολοβὸς, ὁ κονδὸς *curtus.* Corona pretiosa, *Corto.* Κονδὸς μικρὸς. Anatol. Geop. L. X. οἱ δὲ καὶ τὰ κονδὰ πασσάλια τῶν κριτοφύτων, τὰ μὴ δυνάμενα καμφθῆναι, κατὰ κεφαλῆς φυτεύουσι. Adam. L. II. Achmes c. 232. εἰ δε κοντὰ καὶ ὑψηλὰ δίκην σφιγκουρίων, χαρὰν ἐλπίζει μεγάλην καὶ ἐλάττονα εὑρήσει ἀναλόγως.

14. Λεπταῖς) Canon hic non exstat apud Polem.

ιϛ. ΠΕΡΙ ΤΡΑΧΗΛΟΥ.

Τράχηλος, ὁ μὲν πάνυ μακρὸς καὶ λεπτὸς, δειλῶν καὶ κακοήθων· ὁ δὲ παχὺς ἅμα [1] μήκει, θυμικῶν καὶ μεγαλαύχων, αὐθαδῶν τε· ὁ δὲ [2] μετρίως μήκους ἔχων, καὶ πάχους, εὐπαγής τε καὶ [3] ῥωμαλέος, ἀλκίμων, εὐμαθῶν, εὐφυῶν πρὸς ἀρετήν· [4] λαγαρὸς δὲ καὶ ἀσθενὴς, πανούργων, κακομηχάνων. Ὁπόσοις ὁ τράχηλος νεύροις κατατείνεται, [5] σκαιοὶ οὗτοι. Εἰ δὲ καὶ ἄλλα σημεῖα συμβαίνει, καὶ μωραίνουσι, καὶ [6] μανίας ἐπιλαμβάνονται.

XVI. De collo.

Collum admodum longum et tenue; timidorum et morum prauorum eſt. Si autem craſſum eſt vna cum proceritate, oſtentatorem et ſuperbum notat. Si autem mediocriter longum ac tenue eſt, ſimulque bene compactum et robuſtum, fortem, docilem, ingenuaeque virtutis virum prodit. Tenue vero et infirmum maleficorum et inſidioſorum eſt. Quibuſcumque collum neruis eſt circumdatum, hi ſunt ſcaeui. Quod ſi cum his concordant ſigna alia, ſtulte agunt, et a mania corripiun-

1. Μήκει) Polemo p. 259. εὐμήκης.

2. Μετρίως μ.) Pol. μήκους μετρίου, vide ibi not. 3.

3. Ῥωμαλέος) Pol. ἰσχυρὸς, et vox ἀλκίμων deeſt in Polemone.

4. Λαγαρὸς δὲ) Pol. ὁ δὲ τοιοῦτος τράχηλος, ἐνίοτε καὶ ἀσθενῆ etc.

5. Σκαιοὶ) Polemo κακοὶ, maior tamen gradus malitiae per vocem σκαιὸς indicatur, videlicet *malitia cum inſidiis coniuncta*, quam aliquis multis celat artibus, ſecundum Heſychium, qui interpretatur ἐσκιάσθαι et κατακρύπτεσθαι.

6. Μανίας) Forte legendum μανίαις ἐπιλαμβάνονται. *Sylb.* Pol. p. 260. μωρίας.

ται. Καὶ οἱ μέγαλα ἀγγεῖα [7] ἐπὶ τῷ τραχήλῳ πεπλεγμένα ἔχοντες [8] ἐμφανῆ, σκαιοί· [9] οἱ δὲ ὑπερφυῶς παχυτράχηλοι, δυσόργητοι, σκαιοὶ, ἀμαθεῖς, ὑώδεις· οἱ δὲ κολοβοτράχηλοι, θρασύδειλοι, ([10]σκαιοί). Ὅσοις δὲ τῶν [11] ὑπαυχενίων σπονδύλων [12] τραχέων ὄντων ἐξέχει πολὺ τῶν ἄλλων, ὁ κατὰ τὴν συμβολὴν τῶν ὠμοπλατῶν, ὅθεν ἐκφύεται ὁ τράχηλος, οὗτοι ὑβρισταί· οἱ δὲ σκληροτράχηλοι, ἀμαθεῖς. Τραχὺς αὐχὴν, [13] ὥσπερ λοφιὰ,

tur. Quibuſcumque magna vaſa collum circumambientia conſpiciuntur, hi ſcaeui ſunt. Qui intenſe craſſa colla habent, iracundi ſunt, ſcaeui, indociles, impuri. Detruncata colla habentes, audaciae timidi oſtentatores, ſcaeui ſunt. Quibuſcumque autem vertebrae conſtituentes ceruicem aſperae ſunt, multum prae reliquis praeſtant. Collum in commisſura ſcapularum, vnde eleuatur, conſtitutum, proteruis adſcribitur. Qui dura ſunt ceruice, indociles. Durum collum, ſicut iu-

Sed μανίας vera eſt lectio, et Polemonis μωρία ex litterarum confuſione per librarios orta.

7. Ἐπὶ τῷ τραχ.) MS. habet περὶ τῷ τραχηλῷ. *Sylb.* Pol. περὶ τὸν τρ.

8. Ἐμφανῆ) Polemo ἄφωνοὶ vide ibi not. 7. vocem σκαιοὶ Polemo ignorat.

9. Οἱ δὲ ὑπερφ.) Paulo aliter hic canon apud Polemonem legitur.

10. Σκαιοί) Haec vox addita eſt ex MS. *Sylb.* Romana ed. non agnoſcit.

11. Ὑπαυχενίων) Polemo ἐπαυχενίων, reliqua apud Polemonem aliter collocata reperiuntur.

12. Τραχέων) Haec vox etiam legitur ſupra apud Pol. p. 260. *Sylb.*

13. Ὥσπερ λοφιὰ) Λοφιὰ pro λοφία ſcripſi cum MS. *Sylb.* Polemo p. 261. ὑπερλοφίας.

φιὰ, ἀμαθοὺς σὺν ὕβρει. Τράχηλον πεπηγότα, ἀκλινῆ, [14] σκαιὸν καὶ αὐθάδη· καὶ ἀμαθίαν δὲ ἀνατίθει. Τισὶ δὲ διὰ μωρίαν γίνονται ἀκλινεῖς τράχηλοι, οἷς καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα συμβαίνει. Ἄλλοι δὲ ἀκλινεῖς τραχήλους ἔχοντες, [15] οἰακίζουσιν ἑαυτοὺς καὶ τείνουσι, τέχναις, καὶ πόνοις μεγάλοις, μάλα κεκλασμένους ὄντας. Οὗτοι δὲ, ἀνδρόγυνοι ὄντες, εἶτα [16] ὀρθοῦντες αὐτοὺς, οἴονται τὴν μαχλοσύνην ἐπικρύπτειν· κατηγοροῦσι δὲ αὐτῶν, χειλῶν σπασμὸς, καὶ

ba, indociles cum petulantia notat. Collum compactum et rigidum, ſcaeuum et inſolentem deſignat, ſimulque inuoluit ſtupiditatem. Quibus vero propter ſtultitiam colla rigida fiunt, iis et reliqua ſigna vtique competunt. Alii autem rigidis ceruicibus praediti, eas mobiles reddere ſtudent, variis artibus magniſque doloribus hoc tentant, ſi ſimul valde ſunt detorti. Tales ſi ſunt androgyni, et ſimul ea erigere ſtudentes, de iis exiſtimamus, quod impudicitiam velare velint. Quorum quidem indicia perhibent, ſpaſmus labiorum, oculo-

14. Σκαιὸν) Rectius fortaſſe, σκαιῷ καὶ αὐθάδει, καὶ ἀμαθεῖ δὲ ἀνατίθει. *Sylb.* Polemo κακὸν et pro ἀνατίθει, habet μαρτυρεῖ.

15. Οἰακίζουσιν ἑαυτοὺς) Reciprocum ἑαυτοὺς ferri poteſt, vt in ſequentibus ὀρθοῦντες αὐτοὺς, alioqui legi poſſet etiam αὐτοὺς ſcil. τοὺς τραχήλους. *Sylb.* Pol. ἀκκίζουσιν, ſed οἰακίζουσιν innuit *facere vt inclinemus in aliquid*, ſic Ariſt. Ethic. L. X. c 1: τοὺς νέους οἰακίζοντες ἡδονῇ καὶ λύπῃ.

16. Ὀρθοῦντες) Polemo compoſito vtitur, διορθοῦσιν αὐτούς· φαντάζονταί τε τὴν ἀναίδειαν ἀποκρύπτειν, καὶ ἀκολασίαν.

καὶ ὀφθαλμῶν [17] τροπὴ, καὶ ποδῶν παραφορὰ, καὶ ὀσφύος κίνησις, καὶ [18] χειρῶν ἄλυς, καὶ φωνῆς κραυγή. Καὶ γὰρ οἱ τράχηλοι αὐτῶν [19] οὐ διαρκῶς πεπηγέναι δύνανται, ἀλλ' ὑποτρέμουσιν, ἅ τε τῆς [20] στάσεως βιαζομένης· ἡ δὲ τραχήλου κλάσις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνδρογύνου, εἰ καὶ τὰ ἄλλα σημεῖα συντρέχει· τὸ δὲ αὔταρκες [21] τῆς στάσεως καὶ τῆς εὐπηξίας, ἄριστον. Ἄνω [22] ἐστραμμένος τράχηλος, ὑβριστοῦ, καὶ ἀνοήτου, καὶ ὑποχαύνου, εἰ μὴ ἄρα διὰ μαλακίαν αὐτὸ ποιεῖ· ὁ δὲ ἐπικεκυφὼς τράχηλος, δύναται

rum conuerſio, pedum titubatio, et lumborum motus, manuum vagatio, et vocis clamoſitas. Nam ceruices eorum non ſufficienter compactae eſſe poſſunt, ſed paulifper trementes, ſi vim aliquam in ſua experiuntur ſtatione. Vt plurimum enim detortum collum androgynorum eſt, reliquis ſic iubentibus. Recta autem conſtitutio ſtationis aeque ac bonae firmitatis, optima cenſetur. Verſus ſuperiora conuerſa ceruix, iniurioſi, imprudentis, et inflati hominis eſt, niſi ſimul hoc propter mollitiem patrat. Ceruix inclinata verſus an-

17. Τροπὴ etc.) Polemo p. 262. προτροπὴ, καὶ ποδῶν παράχωρα, vide quae ibi nota 19. monuimus.

18. Χειρῶν ἄλυς) Romana χειρῶν λύσεις vt ſupra ap. Polem. p. 262. *Sylb.*

19. Οὐ διαρκῶς) Polemo p. 263. εἰ διαρκοῦσι πεπηγμένοι εἶναι.

20. Στάσεως) Supra p. 263. legitur τάσεως. *Sylb.*

21. Τῆς στάσεως κ.) Haec non leguntur apud Polemonem, et pro εὐπηξίας mallem εὐπηγίας, *bonae compactionis.*

22. Ἐστραμμένος) Polemo, ἐσταλμένος.

νεται μὲν μωρίαν, δύναται δὲ ἐσθ' ὅτε καὶ φροντιστὴν, καὶ φειδωλὸν, καὶ κακοήθη, καὶ ἔξω [23] ἁπλότητος, καὶ εὐθυμίας, [24] καὶ ἀβρότητος σημαίνειν. Τράχηλος [25] (δὲ) εἰς [26] (μὲν) τὰ δεξιὰ βλέπων, κοσμίου, καὶ φροντιστοῦ, καὶ σώφρονος· [27] εἰς δὲ τὰ λαιὰ, μάχλου καὶ ἀνοήτου· [28] εἰς ὁπότερον δ' ἂν ἢ μέρος ἄλλο [29] κεκλιμένος, οὐκ ἀγαθός· βεβλάφθαι γὰρ τὰς φρένας δηλοῖ. Φάρυγξ τραχεῖα, κούφου ἀνδρὸς, φλυάρου, [30] λαβραγόρου· εἰ δὲ [31] (εἷς)

teriora notat quidem ſtultitiam, ſed etiam inſimul prudentem, et frugalem, et malorum morum, et praeter ea ſimplicitatem, bonum animum, ac facile cedentem. Collum inclinatum in dextram partem, modeſtum, et prudentem, ac temperantem ſignificat; Si autem in laeuam partem, libidinoſum et imprudentem. In alterutram vero ſi alia pars eſt inclinata, hoc mali ominis eſt, indicat enim mentis facultates detrimentum cepiſſe. Aſpera pharynx inconſtantem, nugatorem et effuſe loquacem notat. Si autem vnus gutturis ſpondy-

23. Ἁπλοτήτος) Pariſ. ἀπότητος, Rom. πότητος, noſtrum ἁπλότητος ex MS. deſumtum eſt, legitur etiam ſupra p. 264. *Sylb.*

24. Καὶ ἀβρότητος) Polemo, μηδὲ λαμπρότητα.

25. (Δὲ) Incluſa δὲ addita e MS. *Sylb.*

26. (Μὲν) Incluſa μὲν abeſt a MS. *Sylb.*

27. Εἰς δὲ τὰ λ.) Pol: εἰς τὰ ἀριστερὰ ἀνοήτου.

28. Εἰς ὁπότερον) Paululum immutata haec leguntur apud Polem. p. 264.

29. Κεκλιμένος) Sic pro vulgari κεκλισμένος repoſui ex MS. *Sylb.*

30. Λαβραγόρου) Polemo p. 264. ſq. πολύγονον — πρόγλωσσον.

[31] (εἷς) τῶν τοῦ [32] βρόγχου σπονδύλων ἐξέχει, [33] κουφόνου μὲν, οὐ μὴν θρασέος εἰς γλῶσσαν· μετέωρα δὲ [34] φρονοῦσι νοήματα· οἰνωθέντες μέντοι, ὀδυρταὶ, καχύποπτοι, δυσόργητοι, ἀνιαροὶ, συμπόται ἐγνώσθησαν.

ιζ. ΠΕΡΙ ΓΕΝΥΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΛΩΝ.

Μακρογένυες, [1] οὐ πάνυ κακοὶ, λαλίστεροι δὲ πέρα τοῦ δέοντος, καὶ ὑποχαυνότεροι. Οἱ δὲ μικρογένυες [2] κακοὶ τὰ πάντα, μάλιστα δὲ ὠμοὶ, καὶ ἐπί-

lorum prominet, inconſtantem quidem, nequaquam autem qui lingua temerarie vtitur. De ſublimibus inſuper rebus meditantur, vinoſi quidem, lamentantes, ſuſpicioſi, iracundi, moeſti, atque compotatores eſſe cognoſcuntur.

XVII. *De mentis et labiis.*

Qui habent longum mentum non admodum praui, loquaciores tamen magis, quam decet. Paruis mentis qui ſunt, ad omne malum proni, maxime vero immites et inſidioſi, tales

31. (Εἷς) Incluſum additum ex MS. *Sylb.* Pol. p. 265. εἰ δὲ ἐκτὸς τοῦ βρόγχου σπονδύλου ἐξέχοι, σωφρόνουν ἄνδρα λέγει, εἰς δὲ κ. τ. λ.

32. Βρόγχου) MS. habet βρύχου ſine γ. vti apud Pol. p. 265. *Sylb.* Nos ibi ſubſtituimus βρόγχου, quamquam Rom. βρόχου dabat.

33. Κουφόνου) MS. κουφονόου. *Sylb.*

34. Φρονοῦσι) Rectius fortaſſe φορεῦσι. *Sylb.* Aliter hic canon eſt ap. Pol. exaratus.

1. Οὐ πάνυ κ.) Pol. p. 256. πολὺ κακοὶ, v. p. 257. not. 2. et pro ὑποχαυνοτέροι ibi eſt ὑπογλασσότεροι.

2. Κακοὶ τὰ πάντα) Polemo paulo aliter collocat verba, τὰ πάντα μάλιστα κακοὶ ἄνδρες, ἐπίβουλοι; omiſſa voce ὠμοί.

ἐπίβουλοι· καὶ γὰρ οἱ ὄφεις τοιοῦτοι. Γένυϊ τῇ κάτω εἰ πάνυ ϛρογγύλον σχῆμα [3] περιγράφει, ἄνανδρόν ἐϛι, καὶ γυναικεῖον· [4] τὸ δὲ ὑποτετράγωνον, ἀνδρεῖον. Γένυος τῆς κάτω τὸ ἄκρον ἐσχισμένον, ὥς τε δικόρυφον γίνεσθαι, εἰ μὲν ἐπιπολὺ τὸ [5] σχίσμα εἴη, δολερούς σημαίνει· εἰ δὲ αὐτάρκως ἡ διαίρεσις ἔχοι, εἰς ἀφροδίτην, καὶ χάριτας [6] ἔχει τὸ σημεῖον. Χείλη δὲ λεπτὰ, ἐπὶ ϛόματι μείζονι, ἐπὶ τῇ [7] συγχειλίᾳ χαλαρᾷ, ὡς ἐπιβεβλῆσθαι τοῖς κάτω ([8] τὰ) ἄνω, μεγαλόνοίαν, καὶ ἀνδρείαν δηλοῖ·

enim ſunt ſerpentes. Mentum ſi deorſum admodum rotundam deſcribit formam, effeminatum prodit, et mollem; quadratam fere formam habens, fortem. Extremitas menti ſi eſt fiſſa, et quaſi in duas diuiſa partes, ſi non adeo magna fiſſura, doloſos ſignificat; ſi autem eſt modica diuiſio, ſignum inclinationis in Venerem et oblectationes eſt. Tenuia labia in ore maiori, et quidem ea regione, vbi fit labiorum coniunctio, ita, vt inferiora ſuperioribus promineant, magnanimum et fortitudi-

3. Περιγράφει) Fortaſſe convenientius περιτρέχει. *Sylb.* Rom. περιγράφῃ. Polemo mutatis verbis legit p.257. hunc canonem.

4. Τὸ τε ὑποτ.) Hoc additamentum abeſt a Polemone.

5. Σχίσμα) MS. pro τὸ σχίσμα habet particip. ἐσχισμένα, non male. *Sylb.*

6. Ἔχει) Polemo p 258. φέρει.

7. Συγχειλίᾳ χαλαρᾷ) Sic pro vulgari ἀχειλίᾳ χώρᾳ repoſui ex MS. apud Ariſtot. ſupra p. 114. ſq. paulo convenientius, καὶ ἐπ' ἄκραις ταῖς συγχειλίαις χαλαρά: de qua lectione etiam monuit Geſnerus in Leone, 224, 55. *Sylb.* Polemo aliter habet hunc canonem.

8. (Τὰ) Incluſ. add. ex MSS. *Sylb.*

λοῖ· λέοντων γὰρ [9] τὰ τοιαῦτα. Χείλη δὲ ἐπὶ μικροῖς ςόμασι [10] λεπτότερα δεινῶς, ἄνανδρον καὶ δολερόν. Στόμα [11] μήτε ἐπίπεδον πάνυ, μήτε προπετὲς, ([12] ἐπαίνει· τὸ μὲν γὰρ προπετὲς,) ἀνοίας καὶ ματαιολογίας καὶ θρασύτητος· τὸ δὲ χθαμαλὸν, δειλίας καὶ παλιμβουλίας σημεῖον. Μικρὸν ςόμα, γυναικείοις ἤθεσι καὶ εἴδεσιν ἔοικε· τὸ δὲ μεῖζον, ἀνδρεῖον. Ἡ δ' ἐπὶ πολὺ ἀνατομὴ ςόματος, [13] πάνυ βορὸν, ὠμόφρονα, ἀνόητον, ἀνόσιον· τοιαῦτα γὰρ τὰ τῶν κυνῶν ςόματα. Ὅσοις κατὰ τοὺς κυνόδοντας κορυφοῦται τὰ χείλη, κακόθυμοι, ὑβρισαὶ

nem notant, leones enim talia habent. Labia autem in ore paruo valde tenuia, mollem et inſidioſum. Os neque admodum latum, neque prominens, laudandum. Nam prominens inſipientiae, vaniloquentiae et audaciae ſignum eſt: depreſſum vero, timiditatis et inconſtantiae. Paruum os muliebribus moribus formiſque ſimile eſt, maius vero forte cenſetur. Si autem inciſum valde os eſt, valde edacem, crudelem, imprudentem et impium notat virum, talia enim canum ſunt. Quibuſcumque labia circa dentes caninos attolluntur, male animati, contumelioſi, cla-

9. Τὰ τοιαῦτα) Pro τὰ τοιαῦτα MS. habet ταῦτα. *Sylb.*

10. Λεπτοτέρα δεινῶς) MS. habet λεπτόχειλα. Sed in ea lectione tautologia eſt. *Sylb.* Polemo ſimpliciter λεπτά.

11. Μήτε ἐπίπεδον) A Polemone haec abſunt p. 250.

12. (Ἐπαίνει etc.) Incluſa abſunt a MS. *Sylb.*

13. Πάνυ βορὸν) Polemo παντόμαργον et ſq. ἀνόητον non agnoſcit.

ὑβρισταὶ, κράκται, [14] ἐπεσβόλοι· τοιαῦτα γὰρ τὰ τῶν κυνῶν στόματα. Ὅσοις δὲ τὸ [15] πᾶν στόμα πρόκειται ἐπὶ πολὺ, τά τε χείλη ἐστὶ παχέα, καὶ στρογγύλα, καὶ [16] ἀνεστραμμένα εἰς τὸ ἔξω, ὑώδεις οὗτοι τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔργα. Τὸ ἄνω χεῖλος τῷ κάτω ἐπιβεβλῆσθαι, [17] ἐμφρονέστερον. Εἰ δὲ τὸ κάτω χεῖλος προέχοι, ἄκακα μὲν τὰ ἤθη, [18] ματαιόφρονα δὲ ὡς [19] ἐπιτοπολὺ, καὶ [20] ἠλιθιώτερα. Στόμα μικρὸν προέχον ἔξω, κακοήθους καὶ ἐπιβούλου. Στόμα [21] κοῖλον

mosi, et conuitiatores sunt, talibus quoque canes instructi sunt. Quibuscumque totum os quam maxime prominet, labia autem sunt tenuia, et rotunda, et versa ad extra, impuros hi habent mores, operaque impura patrant. Superius labium inferiori insidens, prudentis est: Si autem inferius prostat, mores quidem haud prauos, animum tamen ad vanitatem pronum vt plurimum, et stultiorem no-

14. Ἐπεσβόλοι) Polemo p. 251. ἐπίβουλοι. Explicationem autem huius vocis dat Eust. ad Hom. Il. β. v. 291. ἐς τὸν λωβητῆρα ἐπεσβόλον ἔσχ' ἀγοράων, dicit enim, ἐπεσβόλος ἐστὶν, ἔπεσιν, ὡς βέλεσι, βάλλων.

15. Πᾶν) Haec vox abest a Polemone.

16. Ἀνεστραμμένα) Apud Polem. est ἀνασεσυρμένα.

17. Ἐμφρονέστερον) Polemo, qui hoc in loco haud leui laborat mendo, ἀφρονέστερον.

18. Ματαιόφρονα) Polemo, ματαιότερα.

19. Ἐπιτοπολὺ) MS. ἐπὶ πολὺ vt supra. *Sylb.*

20. Ἠλιθιώτερα) Polemo χυδαιότερα, quod eodem redit, nam ἠλίθιος dicitur, *qui sensu communi destituitur, qui omnia confuse profert et agit.*

[21] κοῖλον ὡς ἐμβοθρευόμενον, φθονερῶν, καὶ κακοηθῶν· μάλιϛα δὲ, ἀκολάϛων.

ιη. ΠΕΡΙ ΡΙΝΟΣ.

Ῥινὸς τὸ ἄκρον λεπτὸν, [1] ἐπαύξειν τὴν ὀργὴν μηνύει· παχὺ δὲ πάνυ καὶ χθαμαλὸν, μιαρίαν ἤθους κατηγορεῖ. Ῥινὸς τὸ ἄκρον, ἁδρὸν, καὶ ἀμβλὺ, καὶ ϛρογγύλον, καὶ [2] κρατερὸν εἰ θεάσαιο, τοῖς ἔχουσιν ἀνδρείαν, καὶ [3] μεγαλαυχίαν μαρτύρει, εἰς λέοντα ὁρῶν, καὶ κυνῶν τοὺς γενναίους. Ῥὶς μακρὰ καὶ λεπτὴ [4] πάνυ, ὀρνιθῶδες. Τοιαῦτα οὖν, καὶ

tat. Os cauum et quaſi depreſſum, inuidorum et male moratorum eſt, et praeprimis proteruorum.

XVIII. *De naſo.*

Naſi extremitas ſi tenuis eſt, indicat aliquem iram continere poſſe. Admodum craſſa et complanata, mores ſceleratos indicat. Extremitas naſi craſſa, obtuſa, rotunda et magna ſi conſpiciatur, iis, qui habent fortitudinem et elatum animum ineſſe teſtatur, in leonibus ſiquidem hoc et generoſis canibus conſpicitur. Naſus longus et tenuis admodum, auicularis: et mores iidem quoque eſſe ſolent.

21. Κοῖλον) Polemo p. 252. μυλλὸν, et vox μάλιϛα ibi non legitur.

1. Ἐπαύξειν) Conuenientius ἐπιζεῖν, vel ὑποζεῖν vt infra Κεφ. κέ. ζέειν et ſupra apud Polem. p. 240. *Sylb.*

2. Κρατερὸν) Polemo, p. 241. καρτερόν.

3. Μεγαλαυχίαν) Polemo, μεγαλοψύχου.

4. Πάνυ) MS. πάλιν pro πάνυ, parum apte. *Sylb.* Abeſt a Polemone p. 241.

καὶ τὰ ἤθη [5] προσδόκα. Τῆς ῥινὸς τὸ πρὸς τὸ πρόσωπον διηρθρῶσθαι, καλὸν, ἀνδρεῖον, καὶ συνετόν· τὸ δὲ ἐναντίον τούτου, [6] θῆλυ, καὶ ἀμαθέστερον. [7] Ἰθύτης ῥινὸς, γλώσσης ἀκράτειαν κατηγορεῖ. Ῥὶς ἡ μείζων, [8] ἀμείνων· ἡ δὲ πάνυ μικρὰ, [9] κλεπτοσύνης, καὶ παλιμβουλίας κατήγορος. Γρυποῖς, μεγαλόνοια πρέπει· σιμοῖς δὲ, [10] λαγνεία. Μυκτῆρας [11] ἀναπεπταμένους, θυμοῦ καὶ ἀλκῆς μάρτυρας τίθεσο· [12] στενοὺς δὲ ὄντας καὶ στρογγύλους καὶ πεφραγ-

Si nasus recta ad frontem procedit, bonum, fortem, et prudentem notat; contraria vero huic directio, effeminatum et indociliorem. Rectitudo nasi linguae intemperantiam prodit. Paruus nasus, meliorem: si autem admodum paruus est, furacitatem, inconstantiamque arguit. Aduncis nasis animi magnitudo tribuitur; simis autem libido. Nares explicatas habentes, testes censeas animi praesentiae ac roboris. Coarctatae vero, rotun-

5. Προσδόκα) Non est apud Polemonem. Forte melior est lectio προσδόκητα, mores, *quos in iis prouenire praeuidemus, praeuisi* propter naturae videlicet indolem.

6. Θῆλυ) Polemo, θηλυδρίαν.

7. Ἰθύτης) Polemo p. 142. εὐθύτης, et pro ἀκράτειαν habet ἀκρασίαν.

8 Ἀμείνων) Polemo, καλλίονα δ. κ. τ. λ.

9. Κλεπτοσύνης) Haec vox abest a Polemone.

10 Λαγνεία) Polemo addit, καὶ μοιχοί.

11. Ἀναπεπταμένους) Polemo, ἀνεωγμένους, βριαροὺς οἳ ἔχοντες, θυμώδεις καὶ δύνατοι, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ταύρων, καὶ τῶν λεόντων.

12. Στένους) Hunc canonem non agnoscit Polemo.

πεφραγμένους, μωρίας. Σκολιαῖς δὲ πάνυ ῥισὶ, [13] (πάνυ) σκολιὰ καὶ τὰ [14] νοήματα, ὡς ἐπιτοπολὺ ἕπεται.

ιθ. ΠΕΡΙ ΜΕΤΩΠΟΥ.

Μέτωπον ϛενὸν, οὐκ ἐλάχιϛον σημεῖον ἀμαθίας· [1] καὶ τὸ λεῖον δὲ, μετὰ νωθείας [2] ὡς τὸ πολύ. Μέτωπον μακρὸν, εὐαισθησίαν, καὶ εὐμαθίαν δείκνυσι. [3] Μήτε πάνυ χθαμαλὸν ἐπαίνει μέτωπον· [4] ἄνανδρον γάρ· [5] μήτε κυρτὸν, καὶ ὑψηλὸν, καὶ περι-

dae ac fepto quafi obductae, ftultitiam defignant. Admodum tortuofos nafos, et perplexa animi fenfa, vt plurimum, fequuntur.

XIX. *De fronte.*

Frons coarctata non minimum ftupiditatis indicium, laeuigata vero, vt plurimum, tarditatis. Longa frons bonos animi fenfus et docilitatem defignat. Neque admodum depreffa eft laudanda, effeminatum enim prodit, neque gibbofa, alta et rotunda, fenfu enim

13. (Πάνυ) Inclufum πάνυ abeft a MS. *Sylb.*

14. Νοήματα) Polemo p. 243. addit, καὶ τὰ ἐνθυμήματα.

1. Καὶ τὸ λεῖον) Polemo, p. 178. μέγα, νωθρὸν ἄνδρα.

2. Ὡς τὸ πολὺ) MS. coniuncte ὡστοπολύ.

3. Μή τε πάνυ χθ.) Polemo μετώπον χαμαλὸν, ex quo facile μή τε πάνυ fieri potuit, quod eos non fugit, qui nocturna diurnaque manu manufcriptos codices terunt.

4. Ἄνανδρον γὰρ) Deeft apud Polemonem, et a Noftro explicationis gratia additum

5. Μήτε) Hic quoque Polemo legit μέτωπον.

περιφερές· ἀναισθησίαν γὰρ καὶ ἀναισχυντίαν σημαίνει. [6] Μηδαμῆ τραχεῖ μετώπῳ χαῖρε, μηδὲ ὥσπερ [7] λόφους καὶ ὀρύγματα ἔχοντι [8] ἐν αὐτῷ: Πανουργίας γὰρ καὶ ἀπιστίας κατήγορα πάντα τὰ τοιαῦτα· [9] ἐσθ' ὅτε δὲ, καὶ μωρίας καὶ μανίας, συντρεχόντων καὶ τῶν ἄλλων σημείων. Μέτωπον τετράγωνον, [10] μεγέθους εὖ ἔχον, καὶ κατὰ λόγον [11] τοῦ ἄλλου εἴδους, ἄριστον εἴς τε [12] ἀνδρείαν καὶ σύνεσιν καὶ μεγαλόνοιαν κέκριται. Οἱ [13] κατηρεφῆ μέτωπα

destitutum et impudentem declarat. Neque laetare de fronte aspera, neque de inaequalitate et fossulis monticulisque in ipsa; quae quidem omnia indicia sunt maleficiorum et improbitatis, adeoque etiam stultitiae et maniae, conuenientibus scilicet reliquis signis. Frons quadrata iustam habens magnitudinem, et proportionem cum reliquis formis, optima iudicatur respectu fortitudinis, iudicii et animi magnitudinis. Coopertas frontes

Cc 2

6. Μηδαμῆ) MS: μηδὲ μὴν τραχύ. *Sylb.* Polemo p. 188. simpliciter μέτωπον τραχύ.

7. Λόφους) Polemo λόφ·υ, falso.

8. Ἐν αὐτῷ. Παν.) Rom. editio ἐν αὐτῷ γὰρ πανουργίας καὶ ἀπ. etc.

9. Ἐσθ' ὅτε δὲ) Polemo, ἐνίοτε.

10. Μεγέθους εὖ ἔχον) Haec verba absunt a Polemone.

11. Τοῦ ἄλλου) Polemo, τοῦ πρώτου.

12. Ἀνδρείαν) MS: ἀνδρίαν absque diphtongo: *Sylb.*

13. Κατηρεφῆ) Pro κατηρεφῆ, quod agnoscit etiam MS. Aristot. habet συννεφῆ p. 134. Pro τετραμμένα vero rectius cum eodem MS. legemus τεταμένα, *explanata, exporrecta:* quod Interpres quoque animaduertit, et Gesner in Cane, 185, 45: *Sylb.* Polemo κατωφερῆς et τετραμμένα.

μέτωπα ἔχοντες αὐθάδεις· οἱ δὲ πάνυ τετραμμένα, ἀμέριμνοι; οἱ δὲ ῥυσσὰ, Φροντισαί.

κ. ΠΕΡΙ ΠΑΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΟΥ.

Παρειαῖς σαρκώδεσι, ῥαθυμίαν καὶ οἰνοφλυγίαν παρεῖναι λέγε· ταῖς δὲ ἄγαν λεπταῖς, κακοήθειαν καὶ πανουργίαν· βάσκανοι δὲ, καὶ ὅσοις παχεῖαι οὖσαι αἱ γνάθοι διεστήκασι τῶν ὀφθαλμῶν. Στρογγύλαι παρειαὶ, δολίων· αἱ δὲ [1] λίαν μακραὶ, Φλυάρων καὶ ματαιολόγων. Πρόσωπον τὸ πᾶν ἀνθρώπου, σαρκῶδες μὲν ὂν, εὐπαθοῦς, καὶ ἡβῶντος ἀνδρός· ἄσαρκον δὲ, Φροντιστοῦ καὶ ἐπιβούλου· [2] μικρὰ δὲ πρόσωπα, μικρὰ καὶ ἤθη λέγει, τὰ δὲ λίαν μεγάλα

qui habent, ſuperbos; qui autem valde explanatas, minime ſollicitos, et qui rugoſas, cogitabundos exiſtimare poteris.

XX. *De malis atque facie.*

Malae carnoſae ſocordiam ac vinoſitatem declarare dicas. Admodum graciles, prauos mores et maleficum animum declarant: faſcinatores vero ſunt, quibus ante oculos craſſae prominent malae. Rotundae malae, dolorum, et qui valde longae, nugatorum et vaniloquorum ſunt indices. Facies vniuerſa hominis carnoſa, promti et vegeti viri ſignum. Macilenta facies, prudentis et inſidioſi. Paruae facies, de humilibus teſtantur moribus, magnae autem admodum, ſtultitiam et ſtupidi-

1. *Λίαν μ.*) Polemo p. 247. omittit vocem *λίαν*.

2. *Μικρὰ δὲ πρ.*) Hunc canonem non agnoſcit Polemo.

μεγάλα, μωρίαν καὶ ἀμαθίαν κατηγορεῖ. Προσώπῳ δὲ μάλιστα ἐπιφαίνεται μεγαλοπρέπεια, καὶ [3] ἀνελευθερία, καὶ κακοήθεια. Ἐστὶ γὰρ καὶ ἀνιαρὸν πρόσωπον, καὶ σπουδῆς πλῆρες καὶ [4] παιδείας, καὶ [5] ἀμειδές τε καὶ εὐμειδὲς, καὶ ὀδυρτικὸν καὶ ὑπνηλὸν, καὶ ἐγρήγορον· καὶ τὰ ἄλλα ὡς ἔχει [6] φύσεως, εὖ μάλα φαίνεται· ὁποίῳ οὖν πάθει ἔοικε, κατὰ τοῦτο χρὴ φυσιογνωμονεῖν. Σπασμοὶ προσώπου, καὶ παρειῶν, εἰ μὲν ἐπὶ συγναῖς [7] προσόψεσιν εἶεν, [8] μα-

tatem declarant. In facie enim maxime conſpicitur et decentia magna et illiberalitas, morumque prauitas. Frons eſt etiam grauis et ſeuera, et docilitatis, et triſtitiae, et gaudii, et querimoniae et ſomnolentiae, et vigilantiae prae ſe fert imaginem. Omniaque alia, quae ſunt naturalia, et probe apparent; quali ſcilicet affectui ſimilia ſunt, ex tali quoque phyſiognomonia eſt inſtituenda. Spaſmi faciei et malarum ſi in triſtitia affecto obtutu

3. Ἀνελευθερία) Poſt ἀνελευθερίαν Polemo p. 248. inſerit voces: καὶ εὐηθείαν.

4. Παιδείας) Neſcio an conuenientius παιδίας, *joci*. *Sylb.* Polemo tuetur lect. παιδείας.

5. Καὶ ἀμειδὲς etc.) Rom. et Pariſ. editt. εὐμειδὲς τε καὶ ἀμειδές: ego MS. ſequi malui. *Sylb.* εὐμειδές non agnoſcit Polemo, et poſt παιδείας inſerit: καὶ εὐβουλίας, καὶ ἀπονοίας.

6. Φύσεως) Polemo addit. φύσεως καλῆς, ἢ φαύλης φαίνεται πάνυ.

7. Προσόψεσιν) Polemo p. 249. ὄψεσιν ſimpliciter.

[8] μανίαν, ἢ μωρίαν· εἰ δὲ ἐπὶ φαιδραῖς, [9] μαχλοσύνην δηλοῦσιν.

κα΄. ΠΕΡΙ ΩΤΩΝ.

Ὦτα μεγάλα φέρουσιν [1] (οἱ) ἀναίσθητοι· μικρὰ δὲ, κακοήθεις, καὶ πανοῦργοι· ἐπῶτα δὲ λίαν μικρὰ, [2] καὶ ὥσπερ περιτετμημένα, μωροί. Τετράγωνα δὲ ὦτα μεγέθους αὐτάρκως ἔχοντα, [3] εὐαίσθητοι καὶ ἀνδρεῖοι. [4] Καὶ τὰ διαγεγλυμμένα μὲν οἱ ἔχον-

fiunt, maniam aut ſtultitiam, ſi vero in hilari, laſciuiam declarant.

XXI. De auribus.

Magnas aures ſenſu deſtituti habent, paruas vero male morati et malefici. Arrectae aures admodum paruae et quaſi circumciſae, ſtultorum ſunt. Quadratae aures magnitudine idonea praeditae, bene ſenſatos et fortes de-

8. *Μανίαν)* Haec vox deeſt apud Polemonem.

9. *Μαχλοσύνην)* Polemo ſubſtituit *μοιχείαν*.

1. (Οἱ) Articulus *οἱ* additus ex MS. *Sylb.*

2. *Καὶ ὥσπερ περιτ.)* Polemo 239. *καὶ ὥσπερ κυνῶν ὑπάρχοντα.* Facile conciliari poſſunt Polemo et Adamantius, canes enim quidam a natura arrectas habent aures, aliis autem longioribus penduliſque auribus praeditis ſectione arrectae fiunt.

3. *Εὐαίσθητοι)* Polemo p. 240. *καλοί.*

4. *Καὶ τὰ διαγ.)* MS. *καὶ τὰ διαγεγλυμμένα καὶ οἱ ἔχ.* *Sylb.* Pol. p. 240. pro *εὐαισθῆς καὶ ἀνδρεῖοι* habet *συνετὸν ἄνδρα.*

ἔχοντες, εὐμαθεῖς, καὶ συνετοί· τὰ δὲ [5] ἀδιάγλυφα, ἀμαθεῖς.

κβ. ΠΕΡΙ ΚΕΦΑΛΗΣ.

Κεφαλὴ μικρὰ πάνυ, ἀναίσθητον καὶ ἀσύνετον σημαίνει· ἡ δὲ μείζων [1] τῆς συμμέτρου, εὐαίσθητον, καὶ ἀνδρεῖον καὶ [2] μεγαλοπρεπῆ. ἡ δ' ἀσύμμετρος, εὐαίσθητον μὲν, ἄνανδρον δὲ, καὶ ἀνελεύθερον πάνυ· ἡ δὲ μεγάλη πάνυ, δυσαίσθητον καὶ [3] ἀμαθῆ. [4] Λοξοὶ δὲ τὰς κεφαλὰς ἄνδρες, ἀναιδεῖς· οἱ

signant. Aures caelatas viri habent dociles et prudentes, non caelatas, indociles.

XXII. De capite.

Caput valde paruum, stupidum virum ac imprudentem prodit. Caput maius iusta proportione, bono sensu praeditum, fortem, et magnaninum designat. Iusta autem proportio si non adest, bene sensatum quidem, at mollem et valde illiberalem. Si caput valde magnum est, insensatum et stupidum designat. Viri capite obliquo sunt impudentes.

5. Ἀδιάγλυφα) Rectius h. l. quam apud Polemonem ὦτα διάγλυφα καὶ στρογγύλα, εἰ καὶ λίαν ἐστὶν, oppositum enim ἀμαθεῖς, α στερητικὸν in priori hemestichio postulat.

1. Τῆς σ.) Pol. p. 178. τοῦ συμμέτρου, vbi simul notandum Interpretem vel μεῖον pro μείζων legisse, vel lapsum esse, vertit enim: minus.

2. Μεγαλοπρεπῆ) Polemo p. 179. ἀνελεύθερον habet. Sequens autem canon non legitur apud eumdem.

3. Ἀμαθῆ) Polemo addit particulam σφόδρα ἀμαθῆ.

4. Λοξοὶ) Hanc vocem habet etiam MS. et Polemo

οἱ δὲ πάνυ ὑψηλοὶ, αὐθάδεις. Οἱ τὰ ὄπισθεν τῶν [5] κεφαλῶν χθαμαλὰ ἔχοντες, [6] εὔψυχοι. Ὅσοι δὲ τὰ παρ' ἑκάτερα τῆς κεφαλῆς κοῖλα ἔχουσι, δόλεροὶ, καὶ παλίγκοτοι. Κεφαλὴ μέση χθαμαλὴ ἠρέμα, εὖ μεγέθους [7] τε, καὶ ὀρθότητος ἔχουσα, ἀρίστη πασῶν εἴς τε εὐαισθησίαν, καὶ μεγαλόνοιαν.

κγ. ΠΕΡΙ ΧΡΟΙΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΧΩΝ.

Οὐκ [1] αὐτοτελῆ εἰς τὸ φυσιογνωμονῆσαι τὰ ἀπὸ τῶν τριχῶν καὶ χροιῶν σημεῖα· ὅθεν οὐδὲ κατὰ ἔθνη ῥᾴδιον.

Capitibus valde altis, impudentes. Capitum cauitates posteriores depressas qui habent, bono animo sunt Caua autem in vtraque capitis parte habentes, dolosi et iracundi censendi. Mediocre caput paulatim complanatum, iusta magnitudine et rectitudine praeditum, optimum inter omnia capita censendum, quia ad bonum sensum et mentis praestantiam conducit.

XXIII. De coloribus et capillis.

Signa ad physiognomoniam ex coloribus et capillis desumere non est incongruum. At ne-

supra p. 179. at Aristoteles p. 137. φοξοὶ: quae lectio magis quadrat ad Homericam descriptionem Thersitis. *Sylb.*

5. Κεφαλῶν) Polemo τῶν κοίλων ταπεινὰ, vid. p. 179. not. 5.

6. Εὔψυχοι) MS. hanc vocem contrario sensu habet ἄψυχοι, vt supra p. 179.

7. Τε) Hanc vocem non agnoscit Polemo p. 180. et pro ἀρίστη dat καλλίων.

1. Αὐτοτελῆ εἰς) Polemo p. 180. αὐτοτελές ἐστι.

ῥάδιον [2] ἀποφήνασθαι, [3] ὅς τις ἀπὸ τοῦ δὲ τοῦ ἔθνους, [4] ἄλλως τε καὶ διὰ τὸ ἐπιμεμίχθαι ἀλλήλοις τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, καὶ Σύρους μὲν ἐν (τῇ) Ἰταλίᾳ, Λίβυας δὲ ἐν Θρᾴκῃ, καὶ ἄλλους ἀλλαχοῦ διεσπάρθαι. Ὡς δὲ πολὺ οἱ μὲν [5] ὑπὸ τῇ ἄρκτῳ οἰκοῦντες, [6] εὐμήκεις εἰσὶ, ξανθοὶ, λευκοὶ [7] τὰς κόμας, ἁπαλότριχες, γλαυκοὶ, σιμοὶ, παχυσκελεῖς, περιπληθεῖς [8] σαρκὶ λαγαρᾷ, προγάστορες, [9] ἁπλοῖ, θυμοειδεῖς, ὀλιγόβουλοι, θερμόβουλοι, δυσμαθεῖς. Οἱ

que facile difcernendum, e quanam gente quis fit, fed propter commixtionem gentium inter fe aliter iudicandum; fi quidem Syri in Italia, Libyes in Thracia, et alii aliis in regionibus difperfi degunt. Vt plurimum autem regionum feptemtrionalium incolae decore proceri, flaui, albi, molles comas habentes, glauci, fimi, cruribus craffis, redundantes laxis carnibus, ventre prominente, finceri, iracundi, non admodum prudentes, praecipites in confiliis calidis, indociles. Qui vero

Cc 5

2. Ἀποφήνασθαι) Polemo, ἀποφαίνεσθαι, haud dubie Adamantii lectio fpuria eft.

3. Ὅς τις) Polemo οἷός τις et coniunctionem δὲ in feqq. omittit.

4. Ἄλλως τε καὶ) Hae voces in Polemone defiderantur.

5. Ὑπὸ) Hanc praepofitionem pro vulgari ἐπὶ repofui ex MS. et Polemone, p. 181. *Sylb.* Vide ibi not. 6.

6. Εὐμήκεις) Polemo, εὐήλικες. Vox ξανθοὶ abeft ab eodem Pol.

7. Τὰς κόμας) Has voces ignorat Polemo, vt et γλαυκοί.

8. Σαρκὶ λαγαρᾷ) MS. σάρκες λαγαραί: minus belle. *Sylb.*

9. Ἁπλοῖ) Polemo p. 182. ἁπλοϊκοί, et pro θερμοβουλοὶ in fqq. θερμοί.

Οἱ δὲ ὑπὸ τῇ μεσημβρίᾳ, μελανότριχες, οὐλότριχες, μελανόφθαλμοι, λεπτοσκελεῖς, [10] εὐμαθεῖς, πολυγνώμονες, [11] κουφόνοι, ψεῦσται, κερδαλέοι, ἐπίκλοπα νοήματα ἔχοντες. Ἧσσον δὲ, καὶ μᾶλλον ἑκάτεροι αὐτῶν ἕκαστα τούτων ἔχουσιν, [12] ὅσῳ προσεχεῖς ἀλλήλων εἰσὶν, ἢ πάλιν διαστήματι πλείονι κεχωρισμένοι τῆς μεσημβρίας, ἢ [13] τοῦ ἄρκτου. Τὰ δὲ μέσα τῆς οἰκήσεως, μέσην ἔχει τὴν ἰδέαν. καὶ [14] συμμιγῆ σημεῖα καὶ τὰς γνώμας. Οἱ δὲ ἑῷοι καὶ ἑσπέριοι, καθὸ μεσημβρινώτεροι [15] καὶ ἀρκτικώ-

τεροί

verſus meridiem ſunt capillis nigris, criſpis, oculis nigris, tenuibus cruribus, dociles, animo inconſtantes, leues, mendaces, aſtuti, vafra ingenia habentes. Vtrique autem magis vel minus ſingulare quid de his habent, quatenus ſibi inuicem vel proxime accedunt, vel interuallo maiori a ſeptemtrione, aut meridie, ſunt diſiuncti. Media autem regio, mediam formam et inter ſe mixta ſigna producit aeque ac internos affectus. Orientales autem et occidentales, ſicuti ad meridiem et ſeptemtrionem magis vergunt, etiam inter ſe ex hac

10. Εὐμαθεῖς) Sic repoſui ex MS. pro vulgari ἀμαθεῖς, eamque lectionem poſtulat in praecedenti antitheſi oppoſitum δυσμαθεῖς. *Sylb.*

11. Κουφόνοι) Polemo, κουφόνοες.

12. Ὅσῳ προσεχεῖς) Nota enallagen: ſenſus enim requirit comparatiuum, ὅσῳ προσεχέστερον *Sylb.* ὅσον προσεχεῖς Polemo.

13. Τοῦ ἄρκτου) · Polemo τῆς ἄρκτου Supra apud Noſtrum etiam τῷ ἄρκτῳ. Cf. Vitruu. L. VI. c, 1.

14. Συμμιγῆ) Poſt συμμιγῆ leguntur apud Polem. p. 183. v. τά τε.

15. Καὶ ἀρκτικώτεροι) Haec verba abſunt a Polemone.

τεροί εἰσιν αὐτοὶ ἑαυτῶν διαφέρουσιν. Ἔχουσι γὰρ [16] διαφορὰν τινῶν, οἱ τὰ ἄκρα τῆς Λιβύης τὰ ἑσπέρια νεμόμενοι, καὶ Ἰβήρων οἱ εἰς τὴν ἔξω θάλασσαν καθήκοντες· καί τοι ἀμφότεροι ἑσπέριοί εἰσιν· ἀλλὰ οἱ μὲν Λίβυες, Αἰθίοψιν ὅμοιοι· οἱ δὲ [17] Ἴβηρες, Κελτοῖς. Ὡς γὰρ ἐν βραχεῖ δηλῶσαι, ἡ μὲν μεσημβρία, ξηρότητι, καὶ θερμότητι, [18] ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κέκραται· ἡ δὲ ἄρκτος, ὑγρότητι, καὶ ψυχρότητι· [19] τὰ δὲ ἄλλα χωρία, καθόσον τούτων ἑκάτερα πλησιάζει, καὶ τῆς κράσεως τάτε εἴδη, καὶ τὰ ἤθη [20] παρεχομένης. Πλὴν αἴτιον πολλοῖς γεγένηται,

differunt cauſa. Qui enim fines Libyae occidentales incolunt, differentiam horum habent, et Iberorum, qui maris litora habitant, ac vtrique occidentales ſunt. Nam Libyes Aethiopibus, et Iberi Celtibus ſimiles ſunt, quod quidem breuiſſime planum fiet; meridionalis enim plaga ſiccitate ac caliditate quam maxime permixta eſt, ſeptemtrionalis vero humiditate et frigiditate. Reliquae autem regiones, quae ſibi propinquiores ſunt, de harum quoque temperatura et formae et mores aliquid aſſumunt, niſi in eo cauſa latere quaedam videatur, quod multi ab aliis genti-

16. Διαφορὰν τινῶν) Poſſis etiam legere διαφοράν τινα. *Sylb.*

17. Οἱ δὲ Ἰβ.) Polemo p. 148. οἱ δὲ καὶ Κρῆτες, vide ibi not. 17.

18. Ὡς ἐπὶ τὸ πλ.) MS. coniuncte ἐπιτοπλεῖστον. *Sylb.*

19. Τὰ δὲ ἄλλα) Plenius et integrius haec apud Polemonem leguntur p. 184. *Sylb.*

20. Παρεχομένης) Pariſ. ed. et MS. παρεχομενούς. *Sylb.*

γένηται, τὸ πολλοὺς ἀπ' ἄλλων ἐθνῶν εἰς ἕτερα μετελθόντας κατῳκηκέναι.

κδ'. ΠΕΡΙ ΕΙΔΟΥΣ ʽΕΛΛΗΝΙΚΟΥ.

Εἰ δέ τισι τὸ [1] Ἑλληνικὸν καὶ Ἰωνικὸν γένος ἐφυλάχθη καθαρῶς, οὗτοί εἰσιν αὐτάρκως [2] μεγάλοι ἄνδρες, εὐρύτεροι, ὄρθιοι, εὐπαγεῖς, λευκότεροι τὴν χρόαν, ξανθοί· σαρκὸς κρᾶσιν ἔχοντες [3] μετρίαν, εὐπαγεστέραν,

bus ad alias tranſmigrantes fixam ſedem inter illas collocarunt.

XXIV. *De forma Graeca.*

Qui autem inter has nationes genus Helleniſticum et Ionicum ſeruant integerrime, ſunt viri ſatis magni, lati, recti, bene compacti, quoad colorem albidiores, rubri, temperatu-

1. Ἑλληνικὸν) Aliam differentiam Graecorum ex internis ſenſibus depromtam ſuppeditat Ariſtot. Polit. L. VII. c. 7. Ἕλληνες autem ex ſententia Ariſtot. Meteorol. L. I. c. 14. ſunt, qui circa Dodonem et Acheloum habitarunt, vbi Selli commorati ſunt.

2. Μεγάλοι etc.) His conuenire videtur quae Hippocr. de aere, aquis et locis, Sect. III. p. 71. tradit: Ἀσίην πλεῖστον διαφέρειν τῆς Εὐρώπης, ἐς τὰς φύσιας τῶν ξυμπάντων τῶν τε ἐκ τῆς γῆς φυομένων, καὶ τῶν ἀνθρώπων. Πολὺ γὰρ καλλίονα καὶ μέζονα πάντα γίνεται ἐν τῇ Ἀσίῃ, ἥ τε χώρα τῆς χώρης ἡμερωτέρη, καὶ τὰ ἔθνεα τῶν ἀνθρώπων ἠπιώτερα, καὶ ἐνεργότερα. *Aſia plurimum Europae praeſtat, tum eorum omnium natura quae e terra producuntur, tum hominum. Longe enim pulcriora et maiora omnia in Aſia gignantur, regioque ipſa hac noſtra mitior, et hominum mores humaniores et benigniores.* Quare vox αὐτάρκως hanc differentiam indicare videtur.

3. Μετρίαν) Forte melius μετρίως εὐπ.

ραν, σκέλη ὀρθὰ, [4] ἄκρα εὐφυῆ· κεφαλὴν μέσην τὸ μέγεθος, περιαγῆ· τράχηλον εὔρωστον· τρίχωμα ὑπόξανθον, ἁπαλώτερον, οὖλον πράως· πρόσωπον τετράγωνον, χείλη λεπτὰ, ῥῖνα ὀρθήν· ὀφθαλμοὺς ὑγροὺς, χαροποὺς, γοργοὺς, φῶς πολὺ ἔχοντας [5] ἐν αὐτοῖς· εὐοφθαλμότατον γὰρ πάντων ἐθνῶν τὸ Ἑλληνικόν.

κε. ΠΕΡΙ ΧΡΟΙΑΣ.

Δῆλον δὲ ἀπὸ τῶν [1] προλελεγομένων, [2] ὅτι μέλαινα χροιὰ, δειλίαν καὶ πολυμηχανίαν μηνύει· ἡ δὲ λευκὴ καὶ

ram carnis habentes mediocriter compactiorem, et crura recta extenſa, et extremitates bene formatas. Caput mediocris magnitudinis, et mobile, collum validum, capillos flaueſcentes teneroſque, facileque ſe criſpantes, frontem quadratam, labia tenuia, naſum rectum, oculos humidos, charopos, toruos, multum lucis continentes: inter omnes enim nationes Graeci optimos habent oculos.

XXV. *De colore.*

Ex ante dictis conſtat colorem nigrum timiditatem et aſtutiam innuere, album autem et flaueſcentem, robur ac fortitudinem, valde

4. Ἄκρα) Haec vox notat *extremitates corporis*, praecipue *manus* ac *pedes*.

5. Ἐν αὐτοῖς) MS. incontracte ἐν ἑαυτοῖς. *Sylb.*

1. Προλελεγόμενων) Pol. p. 185. addit σημείων.

2. Ὅτι) MS. ὅσοις μὲν pro ὅτι. *Sylb.* Polemo, ἡ μέλαινα χροιὰν.

καὶ ὑπόξανθος, ἀλκὴν καὶ θυμὸν [3] λέγει· τὸ δὲ πάνυ λευκὸν ἄκρατον, [4] εἰς ἀνδρείαν φέρει· πυῤῥὸν δὲ [5] τὸ σῶμα πᾶν, [6] δολεροῦ καὶ πολυτρόπου ἀνδρός ἐστι δεῖγμα. Χροιὰ δὲ ἀνατετραμμένη ὑπόχλωρος, [7] δειλίας ἅμα, καὶ κακομηχανίας σημεῖον, εἰ μὴ ὑπὸ νόσου γεγένηται. Τὸ δὲ [8] μελίχλωρον καλούμενον χρῶμα, δειλὸν, γαστρίμαργον, [9] λάλον, ὀργίλον, γλωσσάλγον. Τὸ δὲ [10] φλογοειδὲς χρῶμα, ἐμμανές· τὸ δὲ πράως ἐρυθρὸν, εὐφυὲς, εὐμαθὲς, ὀξυκίνητον. Ταῦτα μὲν περὶ πάντος [11] σώματος· κατὰ

albus, intemperantem, et ad virilitatem perducit. Color vero luteus aliis interſperſis, timiditatis ſimul ac fraudum eſt ſignum, niſi ex morbo prouenerit. Color autem fuſcus qui dicitur, timidum, guloſum, loquacem, iracundum, et maledice loquacem prodit. Color flammeae formae, conſtantem; leuiter ruber, ingenuum, docilem, et celerrime mobilem. Et haec quidem de corpore in vniuerſum dicta ſunto. Sigillatim vero qui ſterna habent ſubrubra, iram intus feruentem an-

3. Λέγει) Pro vulg. μηνύει repoſitum ex MS. *Sylb.*

4. Εἰς ἀνδρείαν) Polemo, ἀνανδρίαν σημαίνει.

5. Τὸ) Articulum non agnoſcit Polemo.

6. Δολεροῦ) Polemo, πανωλεθρίαν.

7. Δειλίας ἅμα) Polemo δειλίας μεστὸν, καὶ, κ. τ. λ.

8. Μελίχλωρον) Polemo μεγαλόχλωρον, vide p. 186. not. 28.

9. Λάλον) Haec vox abeſt a Polemone.

10. Φλογοειδὲς) Polemo, φλογῶδες, et pro ἐμμανές inſeqq. habet σημαίνει τὸν ἄνδρα κατήγορον εἶναι.

11. Σώματος) Polemo inſerendo articulum τοῦ σώματος legit.

κατὰ μέρος δὲ, [12] τὰ στέρνα ὑπέρυθρα ὄντα, ζέειν ἔνδον τὴν ὀργὴν ἀπαγγέλλει· ὥσπερ εἴ τις τὰς καὶ περὶ τὸν αὐχένα φλέβας, καὶ τὰς ἐν τοῖς κροτάφοις, οἰδούσας ἔχει, [13] ὡς ἐμφανεῖς εἶναι, καὶ αἱματώδη ἔχει [14] τὴν χροιάν. Πρόσωπα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἐρυθρὰ, [15] αἰσχυντηλοὺς δηλοῖ. Εἰ δὲ μόναι αἱ παρειαὶ τοιαῦται εἶεν, οἰνόφλυγας σφᾶς λέγε. [16] Περὶ δὲ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς χροιῶν, εἴρηται μὲν ἤδη· καὶ ἐνταῦθα δὲ, ὅσα ἡ χρεία ἀπαιτεῖ, λεχθήσεται. Ὅσοι ὀφθαλμοὶ ὑποφοινίσσουσιν, εἰ μὲν ἅμα [17] ξηρότητι διακαεῖς εἶεν, ὀργίλους εἶναι λέγων, οὐκ ἂν ἁμάρτοις· εἰ δὲ ἅμα ὑγρότητι, οἰνόφλυγες. Γλαυκότης

nunciant, ſic quoque ſe res cum eo habet, cui circa ceruicem et in temporibus venae intumeſcentes conſpiciuntur, et quae colorem ſanguineum referunt. Quibus facies ſupererubeſcens eſt, verecundi ſunt: ſi vero genae tantummodo ſic ſunt, eos dicas vini amicos. De coloribus oculorum iam dictum eſt, hoc vero loco, quantum neceſſitas rei exigit, dicetur. Quicumque oculorum ſunt ſubrubri, et ſi prae ſiccitate quaſi ardent, non peccabis, ſi eiuſmodi homines iracundos dicas, ſi autem aeque humiditas adeſt, vinoſi ſunt. Oculi

12. Τὰ στερνα ὑ.) Pol. p. 272. τὰ στερνὰ ὑπερυθριῶντες.

13. Ὡς) Particula ὡς abeſt a Polemone.

14. Τὴν χροίαν) MS. τὴν χρόαν. Sylb.

15. Αἰσχυντηλοὺς) MS. αἰσχυντηροὺς, minus vſitate. Sylb. Polemo, p. 249. τραχεῖς ἄνδρας δηλοῦσιν.

16. Περὶ δὲ τῶν etc.) Aphoriſmus iſte in MS. rubrica et titulari forma exaratus eſt. Sylb.

17. Ξηρότητι) Polemo p. 236. ξηρότεροι, πολλὴν ὀργὴν ἔχειν τὸν ἄνδρα κ. τ. λ.

κότης ἐν ὀφθαλμοῖς, ἀγριώτερον· [18] μελανότης, ἡμερώτερον· γλαυκὰ γὰρ, τῶν [19] ἀγρίων ζώων τὰ πλείω· τὰ δὲ ἥμερα, μελανόμματά πως εὑρήσεις. Τῶν δὲ γλαυκῶν τὸ μὲν λίαν [20] γλαυκὸν, δειλόν· τὸ δὲ χολῶδες, [21] ἄγριον· τὸ δὲ ταῖς ἐλαίαις κατὰ τὴν χροιὰν ὅμοιον, [22] ἄλκιμον. Τοῦ γεμὴν μέλανος, τὸ μὲν πάνυ μέλαν, [23] δειλόν τε, καὶ δολερόν· τὸ δὲ ὑπόξανθον, [24] καρτερόν τε, καὶ μεγαλόψυχον· [25] τὰ γὰρ μαρμαρύσσοντα ὄμματα, μαργοσύνην κατηγορεῖ· τοιοῦτον γὰρ, καὶ ἡ αἲξ βλέπει. Τὰ δὲ [26] πυῤῥώδη, ἀναισχυντίαν· κυνὸς γὰρ τοῦτο τοῖς ὀφθαλ-

glaucedo, ferociorem, nigredo, mitiorem notat. Ferarum enim vt plurimum oculi ſunt glauci, vbinam vero reperies mites nigroſque oculos? Inter glaucos vero nimia glaucedo timidum, fuluum vero in his, ferocem, et color oleae ſimilis potentem virum notat. Ad nigrum vero quod attinet, nimia nigrities, timidum inſidioſumque prodit, ſubflauum vero, fortem et magnanimum. Nitentes oculi proteruiam produnt, caprae enim ſic

18. Μελανότης) Polemo p. 237. non agnoſcit.

19 Ἀγρίων) Pro hac voce ſubſtituit Polemo ἀλόγων.

20. Γλαυκόν.) Polemo λευκὸν, haud dubie ex librariorum errore.

21. Ἄγριον) Polemo, ἄγρεικον.

22. Ἄλκιμον) Polemo, δυνατὸν ἄ.ἔρα δηλοῖ.

23. Δειλόν τε) Polemo δεινόν τε, quae literarum permutatio a librariis facile fieri potuit.

24. Καρτερὸν) Polemo, ἰσχυρόν.

25. Τὰ γὰρ μάρμαρ.) Paullo aliter hic canon apud Polemonem exaratus eſt.

26. Πυῤῥώδη) Supra quoque legitur aliquoties, ſed

θαλμοῖς τεκμαίρου. [27] Ὠχρὰ δὲ ὄμματα καὶ ἀλλοχροίας ἔχοντα, [28] πτῶκα ἄνδρα, καὶ ὑποπτευτὴν σημαίνει. [29] Στίλβοντες ὀφθαλμοὶ, ἀφροδίσιοι· οἵους ἔχουσιν οἱ ὄρνιθες.

κϛ. ΠΕΡΙ ΤΡΙΧΩΝ.

Ἄνδρα [1] οὐλότριχα, δειλὸν καὶ κερδαλέον λέγε· τὸν δὲ ἰθύτριχα, ἀγριώτερον, καὶ ἀνοητότερον· ἀρίστη δὲ

conſpiciuntur. Rubri vero impudentiam indicant, canum enim oculis hoc ſignum ineſt. Pallidi autem oculi, quibus alii ſunt intertexti colores, pauidum ſuſpicioſumque virum indicant. Lucentes oculi ſunt venerei, tales enim aues habent.

XXVI. *De pilis.*

Virum pilis criſpis praeditum, timidum ac quaeſtuoſum appella, qui vero ſimplicibus gaudet, ferociorem, et imprudentiorem. Co-

malim hic cum MS. πυρώδη: quomodo etiam apud Ariſtotelem eſt, p. 146. l. 3. *Sylb.* Vide quae ibi nota 167 diximus.

27. Ὠχρὰ) Ariſtot. p. 146. ὠχρομμάτοι, qui tamen non agnoſcit ὑποπτευτήν.

28. Πτῶκα) Eſt proprie haec vox epitheton leporis, qui et πτὼξ dicitur, v. Hom. Il. χ'. v. 312. ἁρπάξων ὂ ἄρν' ἀμαλὴν, ἢ πτῶκα λαγωόν. *Raptura vel agnum tenerum, vel timidum leporem.*

29. Στίλβοντες) Ariſtot. p. 147. οἱ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς στιλπνοὺς ἔχοντες, λάγνοι.

1. Οὐλότριχα) Vide Ariſtot. ſupra p. 151. et Pol. p. 189.

δὲ κόμη, ἡ τὸ [2] μέσον τούτων ἔχουσα· ἐπεὶ [3] (καὶ) πυκνότης τριχῶν ἄκρα, θηριώδης· καὶ ψεδνότης δὲ, κακοηθείας, καὶ δόλου σημεῖον· τὸ δὲ τούτων μέσον, ἐπαινετόν. Μαλακαῖς δὲ πάνυ θριξὶ τετριχῶσθαι, γυναικεῖον. Οὐ μὴν αἱ πάνυ σκληραὶ τρίχες, ἀγαθαί· ἀγριότητος [4] (τὸ) γὰρ σημεῖον· τὸ δὲ μέσον καὶ ἐν τούτοις ἄριστον. Μέλαινα κόμη, δειλίαν, καὶ [5] πολυκερδίαν ἀπαγγέλλει. Ἡ δὲ ἄγαν [6] ξανθὴ, καὶ ὑπόλευκος, ὁποία Σκυθῶν, καὶ Κελτῶν, ἀμαθίαν καὶ σκαιότητα, καὶ ἀγριότητα· τὸ δὲ πρᾴως ὑπόξανθον, εἰς εὐμαθίαν καὶ ἡμερότητα, καὶ εὐτεχνίαν

ma media in his optima eſt. Extrema pilorum denſitas, ferinum, raritas vero, prauorum morum ac fraudulentum notat. Inter haec autem media qualitas optima eſt. Admodum mollibus pilis tectus, femineus cenſetur. Neque admodum duri pili boni ſunt, ferociae enim ſignum illis ineſt. Et media qualitas in his optima. Pilus niger timiditatem, multamque quaeſtuoſitatem indicat. Valde fuluus et ſubalbus, qualis eſt Scytharum Celtarumque, indocilitatem, ſtuporem et feritatem prodit: Leuiter autem ſubfuluus ad docilitatem, manſuetudinem et ſolertiam ten-

2. Μέσον) Has Ariſtoteles ſupra p. 151. ἀκρουλους appellat.

3. (Καὶ) Incluſa καὶ abeſt a MS. *Sylb.*

4. Τό) Incluſum τὸ abeſt a MS. *Sylb.*

5. Πολυκερδίαν) MS. πολυκέρδειαν ἀγγέλλει *Sylb.* Vulgatum ἀπαγγέλλει ex praecedente ſyllaba αν, temere a librario repetita et in απ mutata, procul dubio originem traxit. Vide Pol. p. 190.

6. Ξανθή) Polem. p. 185. habet ξανθὴ καὶ λευκὴ, δύναμιν καὶ θυμὸν λέγει.

τεχνίαν [7] συντείνει. Πυῤῥότης δὲ ἄκρατος, [8] καὶ τὸ τῆς ῥοιᾶς ἄνθος, οὐκ ἀγαθόν· ὡς ἐπὶ πλεῖστον γάρ ἐστιν αὐτῶν τὰ ἤθη θηριώδη, καὶ ἀναίσχυντα καὶ φιλοκερδῆ. Σκέλη τετριχωμένα πάνυ θριξὶ πυκναῖς καὶ μεγάλαις, [9] δυσμαθίαν καὶ ἀγριότητα σημαίνει. Ὅσοις δὲ ὀσφύες καὶ μηροὶ χωρὶς τῶν ἄλλων [10] μερῶν πολύτριχές εἰσι, [11] λαγνείας εὐτυχοῦσι. Γαστέρα καὶ στήθη ἐπὶ πολὺ κομῶντας, κουφόνους καὶ ἀλλοπροσάλλους καὶ [12] ἀσελγεῖς λέγε. Ὤμους δὲ,

dit. Excedens rubedo, floribus balaustiorum similis, non bona, talium siquidem mores plerumque sunt feriores, impudentiores, et lucro quaerendo aptiores Crura pilis densis et magnis obsita, indocilitatem et ferociam significant. Quibuscumque autem lumbi et femora, reliquis partibus exceptis, multis pilis sunt tecta, libidini sunt dediti. Venter et pectus multis obsitum crinibus, signum perhibet inconstantis, se ab vno ad alterum conferentis et lasciui viri. Humeros vero et meta-

7. Συντείνει) MS. τείνει sine praepositione σύν. Et mox πυρότης vnico ρ. minus recte. *Sylb.* Aristoteles quoque πυῤῥότης habet.

8. Καὶ τὸ τῆς) Conuenientius legendum κατὰ τὸ τῆς ῥοιᾶς ἄνθος, vt supra p. 191. *Sylb.*

9. Δυσμαθίαν) Polemo, p. 192. θησμαθῆ καὶ ἀγριώτερον.

10. Μερῶν) Μελῶν exhibet Polemo.

11. Λαγνείας εὐτυχοῦσι) Rom. et Paris. λαγνείᾳ ἐντυχοῦσι. Ego MS. sequi malui. Polemo p. 192. simpliciter habet λαγνοὶ ἄνδρες εἰσί. *Sylb.*

12. Ἀσελγεῖς) Polemo ἀσθενῆ.

δὲ, καὶ μετάφρενα [13] τετριχῶσθαι, ὀρνίθιον ἄντικρυς· [14] μετάρσια γὰρ νοήματα καὶ οὐ στερεὰ δείκνυται. Στέρνα δὲ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τετριχωμένους θριξὶν [15] ἀμφιλαφέσι, θερμοβούλους καὶ διψύχους λέγε. Τὸ δὲ πᾶν σῶμα [16] δεδασύνθαι τριχὶ στερεᾷ καὶ ἀμφιλαφεῖ, βοῶδες. Τοῦ δὲ αὐχένος τὸ πρὸς τῇ κεφαλῇ δασύνεσθαι, πρὸς ἀλκῆς τε, καὶ εὐψυχίας νόμιζε. Καὶ τοῦ μετώπου δὲ εἰ εἰς τὸ μέσον [17] ἐπικαταβαίνοι ἡ χαίτη, εἰς δὲ τὰ ἑκατέρωθεν ὑποχωροίη, μεγαλοψυχίας καὶ ἀλκῆς πλήρης ὁ τοιοῦτος.

phrena villoſa, ſimilitudinem cum auibus innuunt: ſuperba ſiquidem conſilia, quae non firmo inſiſtunt fulcro, notant. Sterna autem circumquaque denſe hirſuta calidos, praecipitibus conſiliis vtentes et titubantes notant. Vniverſum autem corpus, firmis denſiſque pilis tectum, bouinum eſt. Ceruicis pars verſus caput piloſa fortitudinis et boni animi ſignum cenſendum. Si autem capillus ad medium frontis ſeſe extendit, ita, vt ab vtraque ſenſim recedat parte, talis magno animo multaque fortitudine praeditus eſt. Pili erecti, timiditatis et fraudulentiae teſtes ſunt. Quibuſcumque

13. Τετριχῶσθαι) Vulg. ed. τετριχωμένα: quod ferri poteſt, ſi pro λέγε, reponas λέγει. *Sylb.* Polemo quoque dat τετριχωμένα, reliqua paululum immutata exhibet.

14. Μετάρσια) Polemo l. l. ὑψηλὰ --- --- καὶ οὐ στηθερά. Erotian. autem μετάρσια explicat ὑψηλά.

15. Ἀμφιλαφέσι) Polemo δασείαις et pro διψύχους, εὐψύχους.

16. Δεδασύνθαι) Pol. p. 193. δασύτριχες τριχὶ στερεᾷ, vide quae Sylburgius ibi n. 19. monuit.

17. Ἐπικαταβαίνοι κ. τ. λ.) Pol. p. 193. ἐπικαταβαίνουσα εἰς τετρίχωται, τὰ δὲ ἑκατέρωθεν οὔ, etc.

τοιοῦτος. Τρίχες δὲ ὀρθαὶ ἑστῶσαι, δειλίας καὶ κακομηχανίας μάρτυρες. Ὅσοις τῶν ὀφρύων τὰ πρὸς τῇ ῥινὶ [18] κάτω νεύει, τὰ δὲ ἐφ' ἑκάτερα εἰς τοὺς κροτάφους χωρεῖ, τούτους ὑσὶν εἴκαζε· οἱ δὲ σφόδρα [19] δασόφρυες, ἀνιαροί· πρέπει γὰρ αὐτοῖς ἀνία.

κζ. ΠΕΡΙ ΚΙΝΗΣΕΩΣ.

Περὶ δὲ κινήσεως, τάδε ἴσθι· ὡς τὸ μὲν αὐτοφυὲς αὐτῆς καὶ ἀπρονόητον, χρὴ διαγινώσκειν κατὰ [1] τὸ πρέπον. Ὅσοι δὲ σχηματίζουσιν ἑαυτοὺς, καὶ κινοῦνται, [2] ἐπιτετευγμένους φυσιογνωμόνει καὶ τούτους.

autem ſupercilia ab vna parte naſi ſunt coniuncta, ab altera vero ad tempora vſque pertingunt, ii porcis ſimiles ſunt. Qui admodum denſis pilis ſupercilia habent repleta, triſtes ſunt, conuenit enim ipſis moeſtitia.

XXVII. *De motu.*

De motu vero probe haec teneas; quomodo ſcilicet innatum et proprium ex decentia debeas dignoſcere. Quicumque enim ſibimet ipſis formam quamdam et motum fingunt, hos ex ſignis iudica phyſiognomonicis, tan-

18. Κάτω νεύει) Polemo, p. 194. κατανεύει.

19. Δασόφρυες) Pro δασόφρυες ſupra eſt συνόφρυες ap. Ariſtot. p. 149. et apud Polem. p. 194. *Sylb.* Vide quae ſupra p. 149. not. 18. monita ſunt.

1. Τὸ πρέπον) Sub hac voce h. l. intelligit *venuſtatem* et *dignitatem*, quam requirit Cicero offic. L. I. c. 36. vbi de motu et greſſu egregia praecepta exſtant.

2. Ἐπιτετευγμένους) MS. ἐπιτεταγμένους. *Sylb.*

τους. Τριπλοῦν δὲ τὸ γένος τούτων. Οἱ μὲν γὰρ, [3] σεμνότητα περινοοῦσιν, ἀρχὰς, καὶ δυνάμεις ἐν πόλει μνώμενοι, καὶ γάμους ἐνδόξους· ἐνίοτε δὲ, εἰς εὐτέλειαν καὶ φειδωλίαν [4] καὶ περιχαρίαν, καὶ εἰς συγνότητα ἑαυτοὺς μετατυποῦσι, δι' οὗπερ ἂν ἀρέσειν τρόπου τούτοις νομίσωσιν, οὓς [5] θεραπεύουσιν· ἕτεροι δὲ [6] ἁβρύνονται αὐτῶν· οἱ μὲν γὰρ, παιδικοῖς

quam tales, qui habitum ſibi acquiſiuere. Tria autem horum ſunt genera. Quidam enim grauitatem prae ſe ferunt, principatus et poteſtatem in vrbe ambientes, et nuptias glorioſas: Alii vero ad frugalitatem, et parſimoniam, et immoderatam laetitiam, et moeſtitiam ſe transferunt, qua videlicet ratione ipſis, quibus miniſtrant, ſe exiſtimant amicos reddere. Alii autem cultum ſibi comparant, ſi-

3. Σεμνότητα) Hanc virtutem in inceſſu potiſſimum commendat Clem. Alex. Paedag. III. 11. his verbis: Ἀποσκορακιστέον ἡμῖν καὶ τοῦ περιπάτου τὸ μανιῶδες· τὸ δὲ σεμνὸν καὶ τὸ σχολαῖον ἐκλεκτέον, οὐ τὸ βάδισμα τὸ μηλλιτικόν. Οὐδὲ ἐν ταῖς ὁδοῖς σαλεύειν, καὶ ἐξυπτιάζοντα παραβλέπειν εἰς τοὺς ἀπαντῶντας, εἰ ἀποβλέπουσιν εἰς αὐτὸν, καθάπερ ἐπὶ σκηνῆς ἐμπομπεύοντα, καὶ δακτυλοδεικτούμενον. *Ab inceſſu nobis procul eſt amoliendus greſſus furioſus, ſed honeſtus et lentus nobis eſt eligendus, non autem nimis tardus. Sed neque in via fluctuare decet, nec ſupina ceruice obuios reſpicere, an ſe adſpiciant, tamquam traducentem pompam in ſcena, et qui digitis monſtretur.*

4. Καὶ περιχαρίαν, κ. τ. λ) Malim tranſpoſita praepoſitione καὶ εἰς περιχαρίαν καὶ συγν. *Sylb.* Quae lectio vtique melior.

5. Θεραπεύουσιν) Huc refert quoque Cic. l. l. *nimias celeritates in feſtinationibus.*

6. Ἁβρύνονται) Reſpicitur ad greſſum delicatum et mollem, et veſtimenta, de quibus Phaedrus in Menan-

κοῖς ἀρέσαι βουλόμενοι· οἱ δὲ, ἄνδρας ἐφ' ἑαυτοὺς, ὥσπερ γυναῖκες, προκαλούμενοι. Τὸ δὲ τρίτον εἶδος ἐςὶ τῶν ἀνδρογύνων μὲν ὄντων φύσει, πλαττόντων δὲ αὑτοὺς εἰς τὸ ἀνδρεῖον· διὸ ὑφορῶνται ῥαδίως. Καὶ γὰρ βάδισμα, καὶ φθέγμα, καὶ βλέμμα μιμεῖσθαι σπουδάσαντες ἀνδρὸς, εἴπερ ἐξαίφνης φοβηθεῖεν, ἢ καὶ ἀνιαθεῖεν, ταχὺ παλινδρομοῦσιν εἰς τὴν ἑαυτῶν φύσιν· καὶ χωρὶς δὲ τούτου, τὸ ἐπιτηδευόμενον αὐτῷ, οὐκ ἁπλῶς ἄν τις καταμάθοι· οἱ μακρὰ βαίνοντες, [7] τελεςικοὶ παντὸς πράγματος, μεγαλόνοι·

quidem amasiis student placere, et quae ad se viros sicuti mulieres allicere curant. Tertium vero genus est androgynorum, et quidem a natura, qui tamen sese ad virile agendum formant, quare facile suspicantur. Incessum enim, et loquelam, et obtutum virorum imitari tentant, siquidem subito timore aut moerore si percutiantur, iterum celeriter ad sui reuertuntur naturam. Hoc vero excepto non facile quis intelliget, quidnam sit vsu, et exercitio ab ipsis acquisitum. Qui longi gres-

dro, L. IV. *Vnguento delibutus, vestitu adfluens Veniebat, gressu delicato et languido.* Vide Cl. Alex. Paed. III. 11. αἱ γυναικεῖοι κινήσεις καὶ θρύψεις καὶ χλιδαὶ κολουςέαι παντελῶς. Τὸ γὰρ ἁβροδίαιτον τῆς περὶ τὸν περίπατον κινήσεως, καὶ τὸ σαυλὰ βαίνειν, ὥς φησιν Ἀνακρέων, κομιδῇ ἑταιρικά. *Mulicbres motus, luxus et deliciae omnes sunt vitandae. Mollis enim in incedendo motus, effeminatique ac eneruati incessus, vt ait Anacreon, sunt valde meretricia.*

7. Τελεςικοὶ) MS. τελικοὶ, et mox incontracte μεγαλόνοοι, minus belle. *Sylb.* Vide supra Arist. p. 157. qui τελεςικὸς habet.

νοι· οἱ μικρὰ βαίνοντες, ἄπρακτοι, πικροί· ἔνιοι δὲ καὶ φειδωλοὶ, καὶ ἐπίκλοποι τὰ ἤθη, καὶ λαθραῖα [8] βουλόμενοι. Ταχυτὴς δὲ ἐν κινήσει, ἅμα μὲν ὀρθότητι, καὶ λαμπρότητι, εἶδος θερμόβουλον, ἐγχειριστὴν, [9] δραστὴν ἔφηνεν. Εἰ δὲ [10] ταχὺ βαίνων ὑφορῷτο καὶ πτώσσοι, καὶ τὸ πᾶν εἶδος καθέλκοι, καὶ συνάγοι ἑαυτὸν, φειδωλίας [11] (καὶ δειλίας) καὶ κακομηχανίας, καὶ ἀνελευθερίας πιστὰ παρέχει τεκμήρια. [12] Ἅμα δὲ κινήσει ταχείᾳ, τάραχος ἐν ὀφθαλμοῖς, καὶ

sus sunt, omne opus perficiunt, ac sunt magnanimi, qui breuis sunt gressus, inepti et amarulenti, quidam vero etiam parci, et moribus fraudulentis, clandestina amantes. Celeritas in motu coniuncta rectitudine et elegantia, formam apparere facit calidi in consiliis suggerendis, solertis in aggrediendo et ministri. Quicumque celeri gressu esse conspicitur, et perterritus est, et omnem formam contrahit, et ad se conuertit, ille prae se fert signa certa parsimoniae, timoris, fraudulentiae et illiberalitatis. Si autem simul cum motu celeritas, consternatio in oculis, capitis

8. Βουλόμενοι) In MS. duplex est scriptura, βουλόμενοι, et βουλευόμενοι. *Sylb.*

9. Δραστὴν) Malim δράστην, vt πλάτην et similia. *Sylb.*

10. Ταχὺ βαίν.) Vide supra Aristot. p. 153.

11. (Καὶ δειλίας) Inclusa haec absunt a MS. *Sylb.*

12. Ἅμα δὲ κ) Commentarii loco esse possunt, quae Cic. de off. L. I. c. 36. dicit: *Cauendum --- ne in festinationibus suscipiamus nimias celeritates, quae, quum fiunt, anhelitus mouetur, vultus mutantur, ora torquentur: ex quibus magna significatio fit, non adesse constantiam.*

καὶ κεφαλῆς ἀστασία, καὶ ἄσθματα, [13] ταῦτα εἴδη κακορέκτου καὶ μεγαλορέκτου, καὶ φευκτέου ἀνδρός. Ὁ δὲ [14] ταχὺ μὲν, μικρὰ δὲ βαίνων, φιλοκερδὴς, κακοῦργος, [15] δειλίας τε εἰς ἄκρον ἥκων. [16] Σχολαία βάδισις, αὐτοφυὴς μὲν, νωθεστέρα, βαδυγνώμων δὲ, καὶ πραεῖα, εἰ μὴ [17] ἀντιλέγοι τὰ μείζω σημεῖα. Εἰ δὲ ἑκὼν βραδύνοι, καὶ ἐφιστάμενός γε ἐν ταῖς ὁδοῖς περιβλέποι ὑψαυχενῶν, ἴσθι [18] (καὶ) ὑβριστὴν ὄντα καὶ ὑπερήφανον καὶ μοιχικόν. Χεῖρας δὲ, καὶ πόδας [19] καλὸν ἐπιφωρᾶσθαι ἔχει κατὰ ταὐτὸν

non firma ſtatio, et anhelationes coniunctae ſunt, tales formae improbi, valde cupidi et deteſtabilis ſunt viri. Qui vero celeri, at breui tamen ingreditur greſſu, lucri cupidus, maleficus eſt, et apud eum timiditas ad ſummum peruenit Tardus greſſus, iſque naturalis, et quidem lentior, taciturnum et facilem notat, niſi reliqua contradicant ſigna: Qui vero ſponte tarde ingreditur et inſtat, et in viis erecta ceruice circumſpectat, eum et iniurioſum, et ſuperbum, ac adulterum cenſemus. Bonum autem eſt, ſi manus et pedes eodem modo ſe cum motu habere deprehen-

Dd 5

13. Ταῦτα εἴδη) MS. cum apoſtropho ταῦτ' εἴδη. *Sylb.*

14. Ταχὺ) Paulo aliter haec pronuntiat Ariſtot. p. 153.

15. Δειλίας τε) MS. dandi caſu δειλίᾳ τε: ſtructura minus bella. *Sylb.*

16. Σχολαία) βραδυβάμων Ariſt. ſed alia expoſitio ibi eſt.

17. Ἀντιλέγοι) MS. ἀντιλέγει indicatiui verbi modo; at non item in ſeq. *Sylb.*

18. (Καὶ) Incluſa καὶ abeſt ab eodem MS. *Sylb.*

19. Καλὸν etc.) MS. καλὸν ἐστὶ φωρᾶσθαι ἔχειν. *Sylb.*

ταὐτὸν τῷ παντὶ ἐπὶ κινήσεως. Ὁ δὲ ἐν τοῖς ὤμοις ὑποκινούμενος, καὶ ἅμα πρᾴως κεκυφὼς, μεγαλονοίας, καὶ ἀνδρείας εὖ ἥκει· οὕτω γὰρ καὶ λέων βαίνει. Ὁ δὲ ἐν τοῖς ὤμοις ὑποκινούμενος, ὀρθὸς δὲ ὢν καὶ ὑψαυχενῶν, αὐθάδης τε, καὶ ὑβριστής· οὕτω γὰρ βαίνει [20] (ὁ) ἵππος. Καὶ τὰ λοιπὰ δὲ ἀπὸ τούτων συμβαλεῖν ἂν δύναιο. Οἱ δὲ παντὶ τῷ σώματι κινούμενοι, ὤμοις τε, καὶ καθ' ἕκαστον τῶν μελῶν, ἀνδρόγυνοί εἰσι, τοῦτο γὰρ ἀντικρὺς [21] γυναικεῖον. Ἀνδρόγυνοι δὲ, καὶ οἱ [22] κλίνοντες αὐτοὺς εἰς τὰ δεξιὰ τῇ κινήσει· οἱ δὲ εἰς τὰ ἀριστερὰ ἀποκλίνοντες, ἀνοητότεροι. Ὅσοι δὲ [23] κατακλῶσι σφᾶς αὐτοὺς

duntur. Quicumque autem in humeris leuiter mouetur, ſimulque facile pronus ſpectans, illi bene magnus conuenit animus et fortitudo, ſic enim leo ingreditur. Qui vero leuiter in humeris ſe mouet, erectuſque ac elata ceruice, ſuperbus eſt, et petulans; ſic enim ingreditur equus. Et ſic ex his de reliquis licet coniicere. Vniuerſo autem corpore mouentes ſe, humeris, ſinguliſque membris, ſunt androgyni, hoc enim e regione femininum eſt. Androgyni vero etiam ſunt, qui in motu ſe ad dextram inclinant partem, qui vero in ſiniſtram, ſtupidiores. Quicumque autem ſe-

20. (Ὁ) Incluſus articulus abeſt a MS. *Sylb.* Paulo aliter priorem et hunc characterem tradit Ariſt. p. 154.

21. Γυναικεῖον) MS. γυναικεῖον. *Sylb.* Vide Ariſtot. p. 155.

22. Κλίνοντες) Ariſtoteles p. 155. hunc canonem ſic effert: οἱ δὲ τοῖς ποσὶν ἐξεστραμμένοις πορευόμενοι, καὶ ταῖς κνήμαις θηλείαις, ἀναφέρονται ἐπὶ τὰς γυναῖκας.

23. Κατακλῶσι.) Ariſtoteles loco laudato habet περικλώμενοι καὶ ἐντριβόμενοι.

αὐτοὺς καὶ ἐγκλίνουσι, κόλακές εἰσι· τοῦτο γὰρ ποιεῖ ὁ κύων, ὅταν σαίνῃ καὶ θωπεύῃ.

κη. ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.

Πνεῦμα τὸ [1] λίαν ἀτρεμοῦν, ὡς ἀπνόῳ ἐοικέναι, Φροντιςοῦ ἀνδρὸς· (ὁποία δὲ ἡ [2] Φροντὶς, παρὰ τῶν ὀφθαλμῶν μάνθανε) [3] εἰ δὲ ἀτρεμὲς ἂν ἐπὶ πολὺ ἀθρόως ἐπίοι, ὥσπερ ἐκ παλιῤῥοίας, καὶ πλυμμυρίδος, λύπῃ τινὶ συνέχεται. Εἰ δὲ [4] (καὶ) κεφαλὴν ἐπικινῶν ἅμα ἐπιςένει, μετανοεῖν ἔοικεν [5] κακόν τι δράσας, ἢ εἰπών

metipſos diducunt, et inclinant, adulatores ſunt; hoc ſiquidem canis facit, ſi adulatur et blanditur.

XXVII. *De reſpiratione.*

Valde lenis reſpiratio et quaſi exanimis, viri meditantis (qualis autem meditatio ex oculis apparet.) Si autem tranquilla, multaque interdum cellerrime effudit, quaſi ex humiditatis refluxu et inundatione, triſtitia affectum ſignificat. Si autem inclinato ſimul capite quis ingemiſcit, videtur is de male factis di-

1. Λίαν ἀτρεμοῦν) Rom. et Par. λεῖον ἀπονεμοῦν: perperam; nec multo rectius apud Polemon. ſupra p. 243. αἰὲὶ ἀνατρέπον, ego MS. ſequi malui. *Sylb.*

2. Φροντὶς) Vide quae de ſignis ex oculis monuit Meurſ. in ſpicil. ad Theocr. p. 2. Pro ὁποία Polemo p. 243. habet ποταπή.

3. Εἰ δὲ ἀτρεμὲς) Fortaſſe rectius ἀτρεμῆσαν ἐπὶ π. vel ſaltem ἀτρεμὲς ὂν. *Sylb.* Pro ἐπίοι Pol. p. 144. habet λέγει.

4. (Καὶ) Incluſa haec particula addita e MS. *Sylb.*

5. Κακόν τι δράσας, ἢ εἰπών) Pol. p. 144. κακόν τι ποιῶν, ἢ ἰδών.

εἰπών. Ἐὰν δὲ δεδορκόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς ταῦτα ποιῇ, προβουλεύει κακὰ μᾶλλον, ἢ μετανοεῖ. Πνεῦμα [6] λεῖον, σχολῇ καὶ ἀψοφητὶ χωροῦν, τὴν γνώμην εὖ ἔχειν δηλοῖ. [7] Ὅταν δὲ ὑποβρυχᾶται, καὶ μεγάλα ἀναπνέῃ, ἀγριότητα, καὶ οἰνοφλυγίαν κατηγορεῖ. Οἱ δὲ ἀσθματίαι, ὁπόσοις καθάπερ [8] ἐκ δρόμου τὸ πνεῦμα ἐλαύνεται, ἄβουλοι, κακόθυμοι, [9] παντορέκται, παντοεπεῖς. Ὅσοι δὲ [10] μετάρσιον ἐμπνέουσι, καὶ αὐτοῖς πυκνόν τε, καὶ ἐλαφρὸν τὸ πνεῦμα ἐν ταῖς ῥισὶν ἐμπνεῖ, δειλία, καὶ ἀθυμία ἐν

ctisue dolore affici. Intensis haec autem si fiunt oculis, mala potius consilia, quam moerorem indicant. Leuis respiratio, quieta et sine strepitu procedens, indicat animi tranquillitatem, si autem profunda ac magna est respiratio, rusticitatis est et vinositatis indicium. Si autem anhelationes, quibus spiritus quasi per cursum emittitur, illi sunt consilii inopes, malo animo praediti, malefici, et multiloqui. Quicumque autem alte inspirant, et spiritum trahunt frequentem et paucum, hi timidi et pusillanimes sunt. Verum

6. Λεῖον) Polemo habet ἰδὼν, et pro ἀψοφητὶ in sq. ἀκτυπί.

7. Ὅταν) Hanc particulam pro vulgata ὅτε reposui ex MS. *Sylb.*

8. Ἐκδρόμου) MS. ἔκδρομον: minus belle. *Sylb.* εἰσδρομοῦν Pol. p. 245.

9. Παντορέκται, παντοεπεῖς) Polemo l. l. παντεπίθυμοι, παντολόγοι.

10. Μετάρσιον) Polemo ὑψηλὸν, sensu non mutato.

ἐν τούτοις ἐςί. Γίνονται δὲ καὶ ἀνδρόγυνοι, ὅταν τὰ ἄλλα σημεῖα [11] συμμαρτυρῇ.

κθ. ΠΕΡΙ ΦΘΟΓΓΟΥ Η ΦΩΝΗΣ.

Φθέγγεσθαι [1] βαρὺ πάνυ καὶ σαθρὸν, ἀνοήτῳ, καὶ ὑβριςῇ, καὶ γαςριμάργῳ πρέπει. Ἠχὴ δὲ [2] κακοηχεςέρα, βληχωδεςέρα, ἀναισθήτου. Ὅσοι δὲ ἀπὸ βαρέος ἀρξάμενοι φθόγγου, εἰς ὀξὺ τελευτῶσι, [3] ὀργηταὶ, δύσθυμοι. Ὀξὺ δὲ καὶ αὐχμηρὸν φθέγγεσθαι, ποικίλου ἀνδρός ἐςιν. Ὁ δὲ ὀξὺ καὶ

etiam fiunt androgyni, reliquis fcilicet confpirantibus fignis.

XXVIII. *De loquela et voce.*

Valde grauiter et debiliter loqui, infipientem, iniuriofum, et gulofum denotat. Soni autem male articulati et balatorii infenfibilem produnt. Quicumque a graui incipientes, definunt in acutum, iracundi et grauiter affecti funt. Acute et preffe loqui, variabilis eft viri. Acute autem, delicate et articulate qui loquitur, androgyni figna habet. Quicumque

11. Συμμαρτυρῇ) Hoc verbum pro fimplici μαρτυρῇ repofui ex MS. *Sylb.* Et fic quoque dat Polemo p. 246.

1. Βαρὺ πάνυ καὶ σαθρὸν) MS. βαρὺ καὶ πάνυ σαθρόν *Sylb.* Totus canon fic eft apud Polem. p. 252. nifi quod pro πρέπει ibi legatur δηλοῖ.

2. κακοηχεςέρα) Pro κακοηθεςέρα contra exemplarium confenfum hanc vocem repofui ex Polem. p. 252. *Sylb.* Interpres vulgatam fequutus probum fenfum elicere ftuduit, vertendo: *male articulati.*

3. Ὀργηταί) Pro hac voce apud Polemonem p. 253. legitur τραχεῖς. *Sylb.*

καὶ μαλακὸν, καὶ [4] εὐκαμπὲς φθέγγομενος, ἀνδρόγυνον ἐπισημαίνει. Ὅσοι δὲ [5] κοῖλον, καὶ βαρὺ καὶ ἀκαμπὲς ἠχοῦσι, γενναῖα τούτοις τὰ ἤθη, καὶ μεγαλόνοια αὐτοὺς κοσμεῖ, καὶ δικαιότης. Ὅσοι δὲ μαλακόν τι καὶ βαρὺ φθέγγονται, [6] ἤπια, καὶ τούτοις τὰ νοήματα. Οἱ δὲ κλαγγηδὸν [7] φθεγγόμενοι, ὀξύ τε καὶ ὀρνίθιον φθέγμα ἱέντες, [8] μάργοι καὶ χαῦνοι, καὶ μετάρσια νοοῦντες. Ἀσθενὴς δὲ φωνὴ καὶ ἅμα [9] γοερὰ, φιλοκερδῆ, καὶ ἀνιαρὸν, καὶ ὕποπτον ἐν πᾶσιν ἀνδράσι σημαίνει. Ὁπόσοι δὲ ἐν ῥινὶ

cauum grauemque ſonum abſque omni modulatione emittunt, ii moribus ingenuis, magno animo, et iuſtitia ſunt condecorati. Qui autem delicate et grauiter loquuntur, illis manſuetudo animi ineſt. Cum clangore autem qui efferunt verba, et acutam vocem ad auium inſtar habent, improbe libidinoſi, ſuperbi atque elati ſunt. Imbecillis vox ac flebilis lucro inhiantem, triſtem ac ſuſpicioſum inter omnes ſignificat. Per naſum autem qui loquuntur, mendaces, prauorum morum, faſcinatores, et de damnis aliorum gaudentes ſunt. Vehementer et debiliter loqui, iram et

4. Εὐκαμπὲς) Sic emendaui, quamquam omnes editiones tuentur εὐλαμπές. Et pro ἐπισημαίνει in ſq. Polemo habet l. l. ἐστὶ σημεῖον.

5. Κοῖλον) Polemo addit βοῶσι.

6. Ἤπια) Polemo p. 254. ἀγαθά.

7. Φθεγγόμενοι) Polemo l. l. ἐκβοῶντες, at vox ἱέντες omittitur.

8. Μάργοι) Polemo habet μάταιοι, et pro μεταρσία apud eumdem eſt ὑψηλὰ, vt in ſuperiori capite not. 10.

9. Γοερὰ) Polemo ὑποκλαίουσα, et pro ἀνιαρὸν, λυπηρὸν, ac pro ὕποπτον, ὑπονοούμενον.

ῥινὶ φθέγγονται, ψευδεῖς, κακοήθεις, [10] βάσκανοι, πήμασιν ἄλλων χαίροντες. [11] (Σφοδρὸν φθέγγεσθαι, καὶ ὑπόσαθρον, ὀργὴν καὶ βίαν,) καὶ ἀνομίαν, καὶ μισανθρωπίαν σημαίνει. Ὀξὺ δὲ καὶ ἀσθενὲς φθεγγέσθαι, [12] ἀργίας καὶ δειλίας· ταχὺ δὲ, [13] ἀβουλίας καὶ ἀνοίας σημεῖον. Οἱ χαλεπῶς φθεγγόμενοι, κακοὶ καὶ ἀνοητοί, ὡς [14] ἐπιτοπολύ. Εἰ δέ τι, καὶ ἄλλο φωνεῖ τῶν ζώων, πρὸς ἕκαστον, [15] ὅταν τις ὅμοια φθέγγηται, [16] ἀναφέρειν τε, καὶ διαιρεῖν χρὴ εἰς τὸ ὅμοιον ἦθος. Οἱ μὲν γὰρ, [17] κυσίν· οἱ δὲ, πιθήκοις· οἱ δὲ, ὄνῳ· οἱ δὲ, ἵπποις· οἱ δὲ,

vehementiam innuit, ſimulac iniuſtitiam et hominum odium. Acuta et imbecillis loquela, ſocordiae et timiditatis ſignum eſt. Celer vero conſilii inopiam et amentiam ſignificat. Qui difficultate loquelae laborant, praui et inſipientes vt plurimum ſunt. Si vero etiam aliud quid voci animalium propius accedit, id ad ſimilitudinem vocis vel referri debet, vel differentiam infert pro ſimili more. Quidam enim canibus, quidam ſimiis, quidam aſino, nonnulli equis, alii vrſo, alii ouibus, et

10. Βάσκανοι, πημ. etc.) Pol. φθονεροὶ, δεινοὶ εἰς βλάβην ἄλλων.

11. (Σφοδρὸν etc.) Incluſa abſunt a MS. *Sylb.*

12. Ἀργίας καὶ δ.) Polemo p. 255. δειλίας καὶ βασκανίας.

13. Ἀβουλίας καὶ ἀ.) Pol. ἀβούλευτον καὶ ἀνόητον δηλοῖ.

14. Ἐπιτοπολύ) Rom. ed. et MS. diuiſe ἐπὶ τὸ πολύ. *Sylb.*

15. Ὅταν τις) Malim ᾧ ἄν, ſeu ὅτῳ ἄν. *Sylb.*

16. Ἀναφέρειν) MS. habet ἀναφέρειν χρὴ καὶ διαιρεῖν εἰς τ. *Sylb.* Totum canonem aliter profert Pol. p. 255.

17. Κυσίν) Loco huius vocis Polemo p. 156. habet χοίρων.

δὲ, [18] ἄρκτῳ· ἄλλοι δὲ, προβάτῳ, καὶ ἄλλοις ζώοις ὁμοίαν [19] φθογγὴν ἀφιᾶσιν. Εἰδέναι γεμὴν καθόλου προσήκει, ὡς ἐν κινήσει, καὶ φωνῇ, καὶ χροιᾷ, καὶ μεγέθει, καὶ μελῶν ἁρμονίᾳ, [20] τὸ μέσον τῆς κράσεως χρηστὸν ὡς τὸ πολύ· τὸ δὲ ἐναντίον, κακόν.

λ. [1] ΠΕΡΙ ΕΙΔΩΝ ΑΝΘΡΩΠΕΙΩΝ.

[2] Ὅρους δὲ εἰδῶν ἀνθρώπων ὑποδεῖξαι ἀναγκαῖον οὐ πάντας, ἀλλ' ὅσοι ἀξιόλογοι αὐτῶν. Ἀπὸ γὰρ τούτων οὐ χαλεπὸν καὶ τὰ λοιπὰ γινώσκειν.

λα. ΕΙ-

aliis animantibus ſimilem emittunt vocem. In vniuerſum autem eo reſpicere conuenit, quomodo quis in motu, et voce, et colore, et magnitudine, et harmonia membrorum ſit, medium temperaturae vt plurimum vtile eſt; oppoſitum autem malum.

XXIX. *De formis hominum.*

Neceſſe autem eſt definitiones formarum humanarum ſuppeditare, non quidem omnium, ſed tantummodo quae commemoratione dignae ſunt, et ex quibus facili negotio reliquae poſſunt colligi.

18 Ἄρκτῳ) MS. ἄρκῳ. Maior ibidem eſſet numerorum ſimilitudo, ſi ſingulariter legeremus, ἵππῳ *Sylb.* ἄρκτῳ non agnoſcit Polemo.

19. Φθογγὴν) Polemo l. l. φωνὴν, et pro γεμὴν, ἐν λοιπόν.

20. Τὸ μέσον) Polemo τὸ μέσον τούτων εὔχρηστον, et in ſeq. pro κακὸν habet βραχύ.

1. Περὶ etc.) Fortaſſe tertius hic liber ſtatui deberet: ſicut apud Polemonem haec ſpecierum deſcriptio ſecundum librum efficit, p. 282. ſqq. *Sylb.*

2. Ὅρους) Prooemii loco haec praemiſſa abſunt a Polemone.

λα. ΕΙΔΟΣ ΑΝΔΡΕΙΟΥ.

Εἶδος οὖν [1] ἀνδρεῖον· ὄρθιον τὸ πᾶν σχῆμα, πλευραὶ [2] καὶ ἄρθρα, καὶ τὰ πάντα ἄκρα τοῦ σώματος ἐῤῥωμένα· [3] ὀςέα μεγάλα, [4] καὶ μὴ σκληρά· κοιλία πλατεῖα· καὶ [5] κοῖλοι ὦμοι, καρτεραὶ ὠμοπλάται, πλευραὶ διεςηκυῖαι, [6] ςέρνα ῥωμαλέα, καὶ μετάφρενα, ἰσχίον

XXX. Forma fortis.

Igitur forma fortis haec eſt. Tota ſtatura corporis erecta, coſtae, artus, omneſque corporis extremitates robuſtae; Oſſa magna, ſed non dura, venter amplus, humeri concaui, armi robuſti, pectora robuſta aeque ac meta-

1. Ἀνδρεῖον) Sic habet etiam MS., ſed ſi quis cum Romana malit ἀνδρείου, vt ſupra apud Polem. p. 282. haud equidem reſragabor. *Sylb.*

2. Καὶ ἄρθρα etc.) MS. habet, ἄρθρα πάντα, καὶ τὰ ἄκρα τ. σ. *Sylb.* τὰ ἄκρα abſunt a Polemone.

3. Ὀςέα) Hic locus valde laborare videtur, eumque Meurſius feliciter reſtituit in Spicil. ad Theocr. p. 170. ſic: ὀςέα μεγάλα, κόμη σκληρὰ, κοιλία πλατεῖα, καὶ κοίλη, ὦμοι καρτεροὶ, ὠμοπλάται εὐρεῖαι, διεςηκυῖαι, ς. ρ. κ. μ. ισ. σ. π. τὰ σφυρία καρτερία. Hunc quoque locum laudat idem p. 122.

4. Καὶ μὴ) Pro his vocibus apud Polem. eſt κόμη, *Sylb.* Et ſic emendauit Meurſius, vide obſ. anteced.

5. Κοῖλοι) Rectius κοίλη, vt referatur, ad κοιλία, quod vidit Meurſius quoque, et ſic etiam Polemo.

6. Στέρνα ῥωμαλ) Ad vnum omnes phyſiognomones pectoris latitudini roboris indicium ineſſe cenſent, quod comprobat Val. Flacc. L. I. *Oſtenditque humeros fortes, ſpatiumque ſuperbi Pectoris, Herculeis aequum Meleagre lacertis.* Et L. IV. — *nec plura moratus Ingentes humeros ſpatioſaque pectoris oſſa Protulit.*

ἰσχίον σκληρόν· σκέλη σαρκώδη, περὶ [7] τοῖς σφυροῖς καρτερά· πόδες ἀρθρώδεις· χρῶμα ὀξύτερον· βλέμμα ὑγρὸν, [8] γοργόν· οὐ μεγάλοι ὀφθαλμοὶ, οὐ δὲ πάνυ [9] ἀναπεπετασμένοι, οὐ μὴν οὐδὲ μύοντες· ὀφρύες οὐ τεταμέναι· μέτωπον [10] οὔτε λεῖον, οὔτε τραχύ· φωνὴ ἀπηνεστέρα, ἰσχυρὰ, μεγάλη· πνεῦμα εὐσταθές. Τοιοῦτος μὲν ὁ [11] εὔψυχος καὶ ἰσχυρός.

λβ. ΕΙΔΟΣ ΔΕΙΛΟΥ.

Ὁ δὲ δειλὸς, τοιοῦτος· τρίχες μαλακαὶ, τὸ πᾶν σχῆμα ἀνειμένον· τράχηλος μακρὸς, τὸ χρῶμα [1] μελανό-

phrena, coxa dura, carnoſa crura et circa malleolos robuſta; pedes articulati, color acutior, obtutus lubricus et toruus, oculi non magni, neque admodum explicati, neque adeo conniuentes. Supercilia non tenſa, frons neque laeuigata, neque confragoſa, vox ſaeua, fortis, magna, reſpiratio aequabilis. Talis bono animo et forti eſt praeditus.

XXXI. *Forma timidi.*

Timidus vero ſic comparatus eſt, molles pili, tota figura remiſſa, collum longum, color ex

7. Τοῖς σφυροῖς) Sic repoſui ex MS. pro τὰς σφυρὰς, in vulgg. Apud Polemonem eſt τὰ σφυρά. Sylb.

8. Γοργόν) Hanc vocem non agnoſcit Polemo.

9. Ἀναπεπετασμένοι etc.) Polemo p. 283. ἀνεῳγμένοι, οὐδὲ πάλιν ἠσφαλισμένοι.

10. Οὔτε λεῖον) Polemo l. l. μέτωπον τέλειον, οὐ μὴν γε ὀλίγον.

11. Εὔψυχος etc.) Pol. ἔμψυχος, καὶ καρτερικός.

1. Μελανόχρουν) Polemo p. 284. μέλαν ἢ ὠχρόν.

λανόχρουν, τὸ ὄμμα ταραχῶδες, βλέφαρα ταχυκίνητα, [2] ἆσθμα θορυβῶδες, σκέλη λεπτὰ, ὀσφὺς μακρὰ, στέρνα ἀσθενῆ· [3] μακρόχειρ· φωνὴ λιγυρὰ, μαλακή.

λγ. ΕΙΔΟΣ ΕΥΦΥΟΥΣ.

Τὸν δὲ εὐφυῆ, [1] τοῖον δε εἶναι χρή· μεγέθους [2] εὖ ἥκοντα, λευκὸν, ὑπέρυθρον, [3] ξανθὸν, οὐ πάνυ οὐλὸν, οὐδὲ [4] εὐθύτριχα· τὸ πᾶν σῶμα ὄρθιον ὄντα, [5] μέλη μεγάλα, τὰ ἄρθρα ἀπολελυμένα ἀλλήλων· σὰρξ

nigro in fuſcum vergens, oculus turbulentus, palpebrae celeriter mobiles, anhelatio conſternationis plena, crura tenuia, lumbi longi, pectora infirma, manus longa; vox canora, mollis.

XXXII. *Forma ingenioſi.*

Ingenioſum autem talem oportet eſſe; iuſta magnitudine, album, ſubrubrum, flauum, non adeo mollem, neque rectis capillis. Tota corporis ſtatura ſit erecta, membra magna, articuli rite ſeiuncti a ſe, caro mediocriter

2. Ἆσθμα etc.) Polemo l. l. τῷ δὲ τῆς ἀναπνοῆς φυσήματι ἀσθενής.

3. Μακρόχειρ) Polemo, χεῖρες μακραί.

1. Τοῖον δε εἶναι) MS. τοιοῦτον εἶναι. *Sylb.* Et ſic Polemo quoque p. 283. qui pro χρὴ etiam νόει dat.

2. Εὖ ἥκοντα) Polemo ibidem εὖ μέγεθους ἔχοντα. *Sylb.*

3. Ξανθὸν) Hanc vocem Polemo non admittit.

4. Εὐθύτριχα) Polemo εὐθύτριχον.

5. Μέλη μεγάλα) Haec verba non ſunt in Polemone.

σὰρξ [6] μετρίως ἁπαλὴ, σκέλη καὶ μηροὶ εὐτραφεῖς· σφυρὰ καρτερά· ποδῶν [7] καὶ χειρῶν ἄρθρα γεννᾶια· δάκτυλοι [8] ἁπαλοὶ, εὐμήκεις, διεστῶτες ἀλλήλων· [9] πρόσωπα οὐ πάνυ σαρκώδη, οὐδὲ μὴν λεπτά· ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ, εὐλαμπεῖς, χαροποί· τὸ ἐν αὐτοῖς ἦθος γεγηθός.

λδ. ΕΙΔΟΣ ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΥ.

Τὸν δὲ ἀναίσθητον, τοιοῦτον εἶναι πρέπει· [1] λευκὸν πάνυ, σαρκώδη, προγάστορα, παχυσκελῆ· τὰ δὲ ἄρθρα

mollis, crura et femora bene compacta, malleoli robusti, pedum manuumque articuli robusti, digiti teneri et bonae longitudinis, distincti a se inuicem. Facies neque admodum carnosae, neque macilentae, oculi humidi, bene splendentes, charopi. Mores ipsorum hilares.

XXXIII. *Forma insensati.*

Insensatum autem esse decet talem, videlicet admodum album, carnosum, ventre promi-

6. Μετρίως) Polemo μετρία, sensu eodem manente.
7. (Καὶ) Inclusa coniunctio addita e MS. *Sylb.* Polemo eamdem quoque inseruit, ex quo forte in MS. translata est.
8. Ἁπαλοὶ) Polemo habet ἁπλοὶ p. 285. et in sequentibus praepositionem ἀπ' inserit legendo: διεστῶτες ἀπ' ἀλλήλων.

9. Πρόσωπα οὐ π. σ.) Polemo loco laud. ἐπηρμένα πρόσωπα καὶ σαρκώδη.

1. Λευκὸν π.) Polemo p. 286. ἢ λευκὸς πάνυ, ἢ πάνυ μέλας, in reliquis conuenit cum Nostro.

ἄρθρα μικρὰ, συνδεδεμένα· κλεῖδας συμπεφυκυῖας· τράχηλον κολοβὸν, παχύν· [2] ἄκρα ἀτελῆ, παρειὰς σαρκώδεις, μέτωπον ςρογγύλον, [3] βλέμμα κωφὸν, ἀχανές.

λε. ΕΙΔΟΣ ΑΝΑΙΣΧΥΝΤΟΥ.

Ἀναίσχυντον δὲ ἄνδρα οὕτω χρὴ πεφυκέναι· ὀφθαλμοὶ [1] ἀνιςάμενοι, λαμπροί· βλέφαρα [2] ἀναπεπετασμένα, παχέα· [3] ταχύπους, παχύῤῥιν, ἀντίον

nente, cruribus craſſis, articulis paruis ac coarctatis, clauiculis coalitis, collo decurtato, extremitatibus mancis, malis carnoſis, longa fronte, obtutu ſtupido atque defixo.

XXXIV. *Forma impudentis.*

Impudens autem vir hoc modo eſſe debet comparatus. Oculi exporrecti, ſplendidi, palpebrae ſurſum eleuatae, craſſae, celer pedibus, naſus craſſus, e regione videns, ſeſe

2. Ἄκρα ἀτελῆ) Polemo l. l. contrario ſenſu ἄκρα τέλεια, quae lectio vtique huc transferenda eſſe videtur, quia rei magis conuenit quam ſententia Adamantii.

3. Βλέμμα κωφ.) Polemo p. 287. βλέμμα συμφυὲς καὶ χανὲς, vox κωφὸν apud Noſtrum mutuata ab Ariſtotele p. 45.

1. Ἀνιςάμενοι) MS. ἀνιπτάμενοι: aptius ἀναπεπταμένοι: vel vt Romana ed. ex Polemone legit ἀνεπτυγμένοι. *Sylb.* Vide ſupra p. 287.

2. Ἀναπεπετασμένα) Polemo εἰσπεπετασμένα.

3. Ταχύπους) Conuenientius eſſe videtur παχύπους, *craſſipes. Sylb.* Et ſic Polemo l. l. et loco πάχυῤῥιν habet πάχυριν per ſimplex ρ.

τίον ὁρῶν, ἄνω τείνων ἑαυτὸν, πυῤῥὸς τὴν χροιὰν, τὴν φωνὴν ὀξύς.

λϛ. ΕΙΔΟΣ ΚΟΣΜΙΟΥ.

Ὁ δὲ κόσμιος [1] βραχὺ φθέγγεται, βραχὺ [2] βαίνει, τὰ βλέφαρα κινεῖ μέσως, οὔτε συνεχῶς, οὔτε διὰ χρόνου· χαροπὸν, οὐ λαμπρὸν, [3] οὐ δὲ ὑγρὸν ὁρῶν· ἐρυθήματος ὑπόπλεώς ἐστιν.

λζ. ΕΙΔΟΣ ΕΥΘΥΜΟΥ.

[1] Σημεῖα εὐθύμου· μέτωπον σαρκῶδες, λεῖον, χθαμαλὸν,

ipſum ſurſum tendens, quoad colorem ruber, voceque acuta.

XXXV. *Signa moderati.*

Moderatus vero dicit breuiter, breuiter ingreditur, palpebrarum mediocris ipſi eſt motus, neque frequens neque temporarius; charopus eſt, neque adſpectu ſplendente, neque petulante, plenuſque rubore.

XXXVI. *Forma animoſi.*

Signa animoſi: Frons carnoſa, laeuis, in al-

1. Βραχὺ φθ.) Polemo p. 288. βαρὺ φθ. quae lectio praeferenda, ob Ariſtotelis conſenſum, qui p. 48. habet φωνὴ βραδεῖα, et vox βραχὺ e ſequentibus tranſpoſita eſt.

2. Βαίνει) Hanc vocem non agnoſcit Polemo.

3. Οὐ δὲ ὑγρὸν ὁ) Polemo, ὑγρὸν δὲ ὁρῶν.

1. Σημεῖα εὐθ.) MS. σημεῖον εὐθ. ſingulariter. *Sylb.*

μαλὸν, καὶ τὸ πᾶν [2] πρόσωπον σαρκωδέστερον· τὸ εἶδος ὑπνηλόν· ὀφθαλμοὶ ὑγροὶ, εὐλαμπεῖς, [3] οὐ δεδορκότες· κίνησις σχολαία, φωνὴ ἠπία.

λη. ΕΙΔΟΣ ΑΝΙΑΡΟΥ.

Πρόσωπον ἀνιαροῦ [1] ἰσχνὸν, [2] μέτωπον ῥυσσὸν, ὀφρύες [3] ἀπεστραμμέναι, βλέφαρα ἐντεταμένα. Κινεῖται δὲ, ὥσπερ [4] οἱ [5] ὑπέρινοι.

λθ. ΕΙ-

tum sublata, vniuersaque facies carnosa, forma somnolenta, oculi humidi, bene splendentes, non toruo aspectu, motus tardus, demissa vox.

XXXVII. *Forma inanimosi.*

Facies inanimosi attenuata, frons rugosa, supercilia auersa, palpebrae incisae. Mouetur vero quasi nimium euacuatus.

Ee 4

2. Πρόσωπον) Polemo conuenit cum Adam. at ibi Interpres σῶμα legisse videtur, nam reddit: *vniuersumque corpus.*

3 Οὐ δεδορκότες) Polemo p. 289. ὡς δεδορκότες.

1. Ἰσχνὸν) Polemo, ἰσχυρὸν, sed procul dubio Adamantii lectio vera, reique melius accommodata.

2. Μέτωπον ῥυσσόν) MS. pluraliter μέτωπα ῥυσσά *Sylb.* Polemo, ῥυσὸν, per simplex σ.

3. Ἀπεστραμμέναι) Polemo ἐκπεπετασμέναι.

4. Οἱ) Haec vox abest a Polemone.

5. Ὑπέρινοι) MS. habet ὑπέῤῥινα, sed ὑπέρινοι legitur etiam apud Polemonem p. 290. vt sint: *purgationibus supra modum exinaniti seu extenuati:* nisi forte malis: *supra modum fibrosi.* Sylb.

λθ. ΕΙΔΟΣ ΑΝΔΡΟΓΥΝΟΥ.

Ὁ δὲ ἀνδρόγυνος, ὑγρὸν βλέπει, καὶ ἰταμὸν, καὶ δονεῖται τὰ ὄμματα, καὶ περιτρέχει· μέτωπον σπᾷ, καὶ παρειάς· αἱ ὀφρύες [1] μένουσι κατὰ χώραν, τράχηλος κέκλιται, ὀσφὺς οὐκ ἀτρεμεῖ· κινεῖται πάντα τὰ [2] μέλη καὶ ἐπιθρώσκει· ἁλματίας ἐστὶ, [3] γονύκροτος· [4] χειρῶν φοραὶ ὕπτιαι· [5] περιβλέπει ἑαυτὸν· φωνὴ λεπτὴ, ἐπικλάζουσα, [6] λιγυρὰ, σχολαία πάνυ.

μ. ΕΙ-

XXXVIII. Forma androgyni.

Androgynus autem petulanter et lasciue videt, oculosque agitat, et mouet circumquaque. Frontem et malas contrahit. Supercilia manent in eodem statu, collum non inclinatur, coxa non absque motu manet. Omnia mouet membra et progreditur subsultim. Saltatorius est, genubus crepitans, manuum gestus supini, circumspicit circa se, vox est tenuis; iucunde clamitans, et admodum tarda.

1. Μένουσι) Polemo οἰδαίνουσι.

2. Μέλη) Polemo inserit vocem ἅλματι, quam in sequentibus mutata forma Noster exhibet.

3. Γονύκροτος) Polemo, γονάτων κρότος.

4. Χειρῶν φοραὶ) Polemo χειρῶν φαίνεται.

5. Περιβλέπει) Polemo addit, καὶ καταβλέπει.

6. Λιγυρὰ) Par. et MS. λιγυρὴ, more Ionico et Dorico, ego cum Romana λιγυρὰ malui. *Sylb.* Et sic Polemo, p. 290.

μ. ΕΙΔΟΣ ΠΙΚΡΟΥ.

Πικρὸν δὲ ἄνδρα χρὴ σεσηρέναι, [1] ὕπωχρον εἶναι, [2] τραχὺ, καὶ ξηρὸν βλέπειν, μέτωπον [3] ῥυσσὸν, φθέγγεσθαι σφοδρὸν, [4] ἀσθμαίνειν, χεῖρας συγκροτεῖν, ἢ ἀνατρίβειν πολλάκις, πόδας [5] ἐπιῤῥήσσειν.

μα. ΕΙΔΟΣ ΠΡΑΙΟΥ.

Ὁ δὲ πρᾶος ὧδε πέφυκε· [1] καρτερὸς τὸ πᾶν εἶδος, [2] εὔσαρκος σαρκὶ ὑγρᾷ, [3] μαλθακῇ· τοῖς μέλεσι [4] σύμμετρος·

XXXIX. *Forma amari.*

Virum amarum oportet eſſe diductum, ſubpallidum, confragoſo ſiccoque adſpectu, fronte rugoſa, vehementi ſermocinatione, anhelationeque, manus complodit, ſaepiuſque fricat, et geſticulat pedibus.

XL. *Forma manſueti.*

Sic autem manſuetus eſſe conſtitutus ſolet, quoad totum habitum robuſtus, bene carnoſus ex humida potiſſimum mollique compoſi-

1. Ὕπωχρον) Polemo p. 291. ſimplex habet ὠχρός.
2. Τραχὺ) Polemo, παχύ.
3. Ῥυσσὸν) Polemo, ῥυτιδῶδες.
4. Ἀσθμαίνειν) Polemo, ἐν τῷ ἀσθενεῖν χ. κ. τ. λ.
5. Ἐπιῤῥήσσειν.) Pro vulgari ἐπιῤῥύσσειν ſic repoſui ex Polemone p. 291. Si quis ἐπιῤῥάσσειν malit, facile patiar. *Sylb.*

1. Καρτερὸς) Polemo p. 291. ἰσχυρὸς τὸ εἶδος.
2. Εὔσαρκος) Polemo tranſpoſuit paululum haec.
3. Μαλθακῇ) Ariſtoteles et Polemo ſubſtituunt πολλῇ, et Polemo dein repetit, μαλθακῇ τοῖς μέλεσι.
4. Σύμμετρος) Polemo, εὐσυμμετρὸς τῷ σχήματι.

μετϱος· τὸ βλέμμα εὐςαθὲς, [5] βϱαδυκίνητον· [6] σχολαία Φωνὴ, μαλακή· τῶν τϱιχῶν ὁ πεϱίδϱομος [7] ἄνω θϱώσκων.

μβ. ΕΙΔΟΣ ΕΙΡΩΝΟΣ.

Ὁ δὲ εἴϱων [1] (καὶ) [2] παλίμβολος, [3] τὰ ἀμφὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς λαγαϱὰ ἐχέτω, τὸ βλέμμα ὑπόκομψον, Φωνὴν ὑφειμένην, βαινέτω εὔςϱοφον· καὶ κινείσθω [4] πάντη εὐϱύθμως.

μγ. ΕΙ-

tus carne, ratione membrorum bonam habens proportionem. Oculus bene collocatus eſt et motu tardo praeditus; Vox tranquilla, mollis, capillorum circumductio ſurſum vulſa.

XLI. *Forma reprehenſoris.*

Reprehenſor autem et inconſtans quae ſunt circa oculos laxa habet, obtutum elegantiam affectantem, vocem ſubmiſſam, inceſſus eſt conueniens, et omnis motus fit decenter.

5. Βϱαδυκίνητον) MS. βϱαδυκίνητος *Sylb.* Polemo p. 292. βϱαχὺ κίνημα.

6. Σχολαία) Polemo, καὶ σκολιὸν, φωνὴ βαϱεῖα, μαλακή.

7. Ἄνω θϱώσκων) Polemo ἀναθϱώσκων. Ariſtoteles p. 55. ἀνεσπασμένος.

1. (Καὶ) Incluſa coniunctio addita e MS. *Sylb.*

2. Παλίμβολος) MS. habet ſic: at Rom. παλίμβουλος vt ſupra p. 292. eſt ἐναντιόβολος *Sylb.*

3. Τὰ ἀμφὶ etc.) Polemo paulo aliter haec expreſſit.

4. Πάντη) Polemo πάντα.

μγ. ΕΙΔΟΣ ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΥ.

Τὸν δὲ φιλάργυρον ἄνδρα τοιόνδε εἶναι [1] λέγε· μικρομελῆ, μικρόμματον, μικροπρόσωπον, [2] ταχυβάδιστον, ἐγκεκυφότα, ταχύφωνον, [3] ὀξυβόην, τὴν χροιὰν ὑποφοινίσσοντα.

μδ. ΕΙΔΟΣ ΦΙΛΟΚΥΒΟΥ.

Δασὺς ἀνὴρ θριξὶν ἰθυτενέσι μελαίναις· δασεῖαν τὴν ὑπήνην ἔχων, κροτάφους δασεῖς, ὄμμα λιπαρὸν καὶ στίλβον, καὶ ἀμαρύσσον· ὁ τοιοῦτος φιλόκυβος, [1] φιλορχηστής, [2] φιλόκωμος.

μέ. ΠΕΡΙ

XLII. Forma auari.

Dicere autem eum eſſe auarum virum potes, qui artubus paruis aeque ac oculis, et facie eſt praeditus. Celeriter ingreditur, inclinato capite, vox aeque celer et acuta eſt, colorque ſubruber.

XLIII. *Forma aleae ſtudioſi.*

Hirſutus vir capillis rectis, nigris, barbam comis obſitam habens, tempora hirſuta, oculum pulcrum, ſplendentem fulgentemque. Talis ſcilicet eſt aleae ſtudioſus, qui gaudet victoria, et commiſſationes amat.

1. Λέγε) Polemo p. 293. νέει.
2. Ταχυβάδιστον) Polemo, ταχὺ περιπατεῖν.
3. Ὀξύβοην) Polemo ὀξύφωνον.

1. Φιλορχηστὴς) Ariſtoteles p. 56. ſimpliciter ὀρχησταί.

2. Φιλόκωμος) Hanc vocem pro vulg. repoſui ex Polemone p. 294. *Sylb.*

μϛ. [1] ΠΕΡΙ ΗΜΕΡΟΥ ΚΑΙ ΑΓΡΙΟΥ.

Γίνονται δὲ καὶ μωροπόνηροι, ἔχοντες μικτὰ σημεῖα μωρίας καὶ πονηρίας· κατὰ τοῦτ᾽ οὖν εἰσὶ μωροπόνηροι· ὥσπερ τῶν θηρίων, [2] ὅσα τοῦ αὐτοῦ γένους ὄντα, τὰ μὲν, ἥμερα, τὰ δὲ, ἄγριά ἐστι· τούτων γὰρ τὰ καθ᾽ ἕκαστον ἐπισκοπῶν εἴση, ὡς ἔοικε μὲν ἀλλήλοις τὰ εἴδη ἑκατέρων· ὅμως δὲ, τὰ μὲν τῶν ἡμέρων ἐστὶν εὐηθικώτερα· τὰ δὲ τῶν ἀγρίων, τραχύτερα καὶ σκαιότερα, καὶ ταραχωδέστερα ὡς τὸ πολύ. [3] Ὅθεν ἂν ἐπισκέψαιο μάλιστα ἐπὶ αἰγῶν ἀγρίων, καὶ προβάτων, καὶ ἵππων, καὶ ὄνων, καὶ [4] ὅσα τοιαῦτα·

XLIV. De vrbano et agresti.

Dantur vero etiam stulte malitiosi qui habent mixta signa stultitiae et improbitatis, et propterea sunt stulte malitiosi, animalium more, quippe quae secundum genera sua, vel mansueta, vel ferina sunt. Igitur haec sigillatim consideranda erunt, vt appareat, quaenam formae vnicuique inuicem conueniant. Quaedam enim inter mansueta sunt simpliciora; inter fera autem quaedam ferociora, scaeuiora, et turbulentiora quam maxime. Siquidem tale maxime conspicere licet in capris feris ouibusque, equis, asinis et quae sunt genere

1. Περὶ ἡμέρου) Sequens titulus apud eumdem Polem. p. 294. est περὶ μωροπονηρῶν; contractis scilicet duobus capitibus in vnum. *Sylb.*

2. Ὅσα τοῦ αὐτοῦ) Polemo p. 294. τὰ τοῦ αὐτοῦ γένους ἔχοντα.

3. Ὅθεν ἂν) Rectius apud Polemonem p. 295. ὅπερ ἄν. *Sylb.*

4. Ὅσα τοιαῦτα ἐοικότα) Pol. ὅσα τοιαῦτα εἴδη ἔχει.

αὖτα· ἐοικότα γὰρ τοῖς εἴδεσιν. Ὅμως τὰ μὲν ἥμερα, [5] (πρᾳότερα καὶ λειότερα) καὶ ἠπιώτερα· τὰ δὲ ἄγρια, καὶ [6] τραχύτερα, καὶ σκαιότερα, καὶ σφοδρότερα, καὶ ξηρότερα· καὶ [7] τὰ ἤθη οὖν αὐτῶν, τοῖς εἴδεσιν ἀκολουθεῖ. Καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων τοίνυν οὕτω χρὴ διαιρεῖν. Τὸ γὰρ διπλοῦν τοῦτο τῆς ἰδέας, καὶ ἐν ἀνθρώποις [8] φύεται [9] καθ' ἕκαστον τῶν σημείων. [10] Δίκαιοι γὰρ ἀπὸ τῶν αὐτῶν σημείων [11] γίνονται· ἀλλ' οἱ μὲν, ἀγριώτερον ταῦτα ἔχουσιν, οἱ δὲ, ἡμερώτερον. Καὶ σώφρονες ὁμοίως, καὶ ἀνδρεῖοι. Τὸ δὲ

iisdem similes. Similiter enim mansueta sunt (mitiora, leniora) tractabiliora. Fera autem ferociora, scaeuiora, vehementiora, et aridiora. Mores igitur formas illorum sequuntur. Et sic haec distinctio apud homines quoque admittenda est. Duplex enim illa imaginis adumbratio et in hominibus ex vnoquoque signorum inest. Iusta enim et ex ipsis signis censentur, at nonnulli habent aliquid ferius, nonnulli aliquid mitius. Et pariter moderati, ac feri. Differentia vero signorum

5. (Πρᾳότερα) Haec inclusa addita sunt ex Polemone. *Sylb.*

6. Τραχύτερα) Apud Polemonem est παχύτερα, a quo etiam voces καὶ σκαιότερα absunt.

7. Τὰ ἤθη) Polemo habet, τὸν νοῦν.

8. Φύεται) Idem Polemo p. 296. φαίνεται. *Sylb.*

9. Καθ' ἕκαστον) MS. pluraliter καθ' ἕκαστα. *Sylb.* Quam lectionem quoque Polemo tuetur.

10. Δίκαια) Polemo rectius δίκαιοι.

11. Γίνονται) Sic etiam legitur apud Polemonem, sed aptius fortasse γινώσκονται. *Sylb.* Et pro seqq. ἀλλ' οἱ μὲν ibi est ἄλλοι μὲν.

δὲ διάφορον τῶν σημείων; [12] ταχύτητι, καὶ λειότητι, καὶ τῷ ἀγρίῳ τε, καὶ ξηρῷ διαιρετέον. Οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ ἀδικίας, καὶ ἀκολασίας ἔχει. Καὶ ἐν τούτοις γὰρ τοῖς σημείοις τοῖς αὐτοῖς οὖσι, τὸ ἥμερόν τε καὶ ἄγριον προσπεφυκὸς, τὴν μὲν; ἀγριωτέραν ἀδικίαν, τὴν δὲ, ἠπιωτέραν [13] δείκνυσι· καὶ ἐν τοῖς ἀνδρογύνοις, [14] οἱ μὲν, ἄγριοι, ἕτεροι δὲ τιθασσοί εἰσι· καὶ τούτων αὐτῶν οὐκ [15] ἄλλῳ τινὶ τὰ σημεῖα ἀλλ' ἢ μόνοις, οἷς εἴρηκα, διαιρεῖται.

μϛ. ΕΙΔΟΣ ΜΩΡΟΠΟΝΗΡΟΥ.

Ὥσπερ καὶ τοῦ μωροπονήρου, τετανόθριξ ἡ κεφαλὴ,

ex velocitate, et facilitate, et ferocia, et ariditate est dignoscenda. Sic quoque se res habet cum iniustitia et intemperantia Itaque in his signis qui sunt, et mansuetum et ferinum adnatum habent, ideoque vel iniustitiam seueriorem, aut mitiorem demonstrant. Et in androgynis sunt quidam inurbani, alii vero vrbani. Et haec quidem non aliis, quam his, prouti dixi, dignoscuntur signis.

XLV. Forma stulte malitiosi.

Sic quoque stulte malitiosi caput est promissis

12. Ταχύτητι) Conuenientius Polemo, τραχύτητι, καὶ λειότητι, καὶ τῷ ὑγρῷ τε καὶ ξηρῷ. *Sylb.*

13. Δείκνυσι) Polemo, τὴν δὲ ἠπιωτέραν, δικαιοσύνην λέγει. *Sylb.*

14. Οἱ μὲν, ἄγ.) Polemo p. 297. οἱ μὲν πολλοὶ, ἄγριοι.

15. Ἄλλῳ τινὶ) MS. ἄλλῳ τῷ *Sylb.*

φαλή, [1] στενή, λοξή· ὦτα [2] ἅμα μεγέθει ἐπικεκλασμένα· αὐχὴν καὶ τράχηλος στρογγύλος· ὀφθαλμοὶ ξηροὶ, [3] σκοτεινοὶ, μικροὶ, κοῖλοι, ὑποῤῥέοντες, ἀτενεῖς· παρειαὶ στεναὶ, ἐπιμήκεις· γένειον μακρόν· στόμα ἄθυρον, περίμηκες, ἄκλειστον, [4] ὡς διεσχισμένα τὰ πρόσωπα φαίνεσθαι· κυρτὸς, προγάστωρ, παχυσκελὴς, ποδῶν καὶ χειρῶν [5] ἄκρα παχέα καὶ σκληρά· ὑπόχλωρος· [6] κυλοιδιῶν ὥσπερ ἐξ ὕπνου, καὶ

crinibus, coarctatum et obliquum, aures reflexae aeque ac magnae ceruix ac collum rotundum, oculi ſicci, tenebricoſi, parui, caui, fixi et intenti: malae tenues, praelongae; mentum longum, os apertum, praelongum, non clauſum, et frons in binas quaſi videtur partita partes Curuus eſt, ventre prominente, cruribus craſſis. Extremitates pedum manuumque, craſſae ac durae; ceterum ſubpallidus eſt, et partes oculorum ſubtumidae,

1. Στενὴ) Polemo habet στερεάν.

2. Ἅμα μεγέθει) MS. et Polemo, ὦτα ὑπερμεγέθη. *Sylb.*

3. Σκοτεινοὶ) MS. σκότιοι. *Sylb.*

4 Ὡς διεσχισμένα) Polemo p. 189. ὡς διεσχισμένον habet, referendo hanc vocem ad v. στόμα, et reliqua ſic: τὸ πρόσωπον ὡς διεῤῥωγὸς φέρει.

5. Ἄκρα) Polemo habet ἄρθρα, cum additamento περιμήκη.

6. Κυλοιδιῶν) Quae poteſtas huic ſit verbo ex Heſychio apparet, qui vocem κύλα interpretatur, τὰ ὑποκάτω τῶν βλεφάρων κοιλώματα, τὰ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς μῆλα, τὰ ὑπώπια. Inde κυλοιδιᾶν eſt quaſi τὰ κύλα οἰδεῖν v. Foeſ. oecon. Hipp. in voce κοῖλα Meurſ. in Spicil. ad Theocr. p. 5. et commentatores ad Polluc. L. II. ſ. 66. apud Hippocr de morb. mul p. 642. 49. explicatur, καὶ τὰ κοῖλα τῶν ὀφθαλμῶν ἐπανοιδεῖ.

καὶ κραιπάλης· Φωνὴ [7] βληχώδης, μικρὰ, θρασεῖα.

μζ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Ταῦτα ὅσα εἴρηται, καθάπερ ἐν γραφαῖς [1] ἀχρόοις, γραμμῇ μόνῃ τύποι ἀνδρῶν εἰκασμένοι εἰσί· τὰ δὲ πολλὰ, καὶ παντοδαπὰ εἴδη ἀνθρώπων, ἐκ τῶν πολλῶν τῶν καθ' ἕκαστον μέρος ὄντων σημείων, ταῖς μίξεσιν αὐτῶν, καὶ ταῖς δυνάμεσιν, [2] ἄλλοις τε πρὸς ἄλλο πειθόμενός τε, καὶ ἀπιστῶν [3] τεκμαίρου.

quasi e somno aut crapula; vox balatoria, parua et audax.

XLVI. *Conclusio.*

Quaecumque igitur hucusque dicta sunt, imagines virorum describunt, quales secundum literam tantum in scriptis non fucatis exstant. Reliquas autem multifariasque hominum formas, ex multis signis, quae ex vnaquaque earum colliguntur parte, earumque mixtione ac viribus colligere licet, si inuicem comparantur; differentia sic et intelligetur.

7. Βληχώδης) Polemo vocem addit, ἀχρεῖα.

1. Ἀχρόοις) *Non fucatis*, id est, quae ita rem tractant, vti est, neque ornamentis nimiis ipsi aliam conciliant formam. Pol. p. 307. habet κἂν χροιά, κἂν γρ.

2. Ἄλλοις) Sic pro vulg. ἀλλήλοις reposui e MS. Polemo habet ἄλλοτε πρὸς ἄλλον *Sylb.*

3. Τεκμαίρου) Clausula tractatus in MS. est haec: Ἀδαμαντίου Σοφιστοῦ Φυσιογνωμονικῶν δευτέρου τέλος *Sylb.*

IV ME-

IV

MELAMPODIS

EX

PALPITATIONIBVS DIVINATIO

ET

DE NAEVIS OLEACEIS

LIBELLVS.

[1] ΜΕΛΑΜΠΟΔΟΣ [2] ΙΕΡΟΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ, ΠΕΡΙ [3] ΠΑΛΜΩΝ ΜΑΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ.

[4] Ὅσα μὲν ταῖς ἔμπροσθεν βίβλοις, κράτιστε βασιλεῦ

MELAMPODIS HIEROGRAMMATICI EX PALPITATIONE DIVINATIO AD REGEM PTOLEMAEVM.

Quaecumque in prioribus ad te, optime Re-

1. Μελαμποδὸς) Huius libelli vnum tantummodo exemplar habuimus, Romanum; idque mediocriter emendatum, quod paucis perstringam *Sylb.*

2. Ἱερογραμματέως) Ab aliis vocatur Augur et vates, plura de ipso Melampode diximus in praefatione.

3. Παλμῶν) Glossae vett interpretantur salissatio, palpitatio, cuius veteres meminere passim cf. Theocr. Idyll. III. v. 37. Virgil. in Catal. --- Caelius L. VII. c. 29. Iustinus Quu. ad orthodoxos qu. 19. Isidor. Origg. L. VIII. 9. Augustin. de doctr. Christ. L. II. 20. Magius Misc. L. IV. c. 21. Coteler. ad Patres Apostol. T. I. p. 13. Gaulminus ad Eustath. de Ismenii et Ismenes amoribus, p. 39. Bulenger. de ominibus L. IV. c. 3. P. Possinus ad S. Nili narrationes, p. 175 sq. Tob. Guthberletus L. posthumo de Saliis p. 11. Delrio disquisitt. magic. L. III qu. 4. s. 4. p. 473. Definitionem παλμοῦ hanc suppeditat Iustinus l. l. ὁ δὲ παλμὸς πάθος ἐστὶ σωματικὸν ἐκ τῆς διαδρομῆς τοῦ φυσικοῦ πνεύματος, ἐν τῷ στόματι ὑφισταμένου πάντων τῶν ζώων. Διὸ ἀνάξιον ἔκρινον οἱ ἅγιοι εἶναι κριτήριον τῶν μελλόντων τὸ τοιοῦτον σωματικὸν κίνημα: *Palpitatio affectio est corporis ex discursu spiritus naturalis, qui subsistit in ore omnium animantium. Ideo sancti omnes hunc motum corporeum indignum indicarunt, qui res futuras indicaret.*

4. Ὅσα μὲν) Initium li-

σιλεῦ Πτολεμαῖε, συνέγραψά σοι, ἐκ τῶν ἀδύτων στηλῶν τὰ τέρατα σημειωσάμενος, καὶ τὰ σύμβολα συνέγραψα. Ἐπεὶ δὲ καὶ νῦν [5] ἀπέστειλάς μοι συγγράψασθαί σοι περὶ τῶν γινομένων παλμῶν ἐν τοῖς μέλεσι τῶν ἀνθρώπων, μεγάλην καὶ ἡδίστην ἡγοῦμαι τὴν ἐπιταγὴν ταύτην. Καὶ ἑτέρων οὖν τετυχηκὼς δωρεῶν, συνέλεξά σοι καὶ τάδε.

[6] Κορυφὴ ἐὰν ἄλληται, λύπας καὶ ἀηδίας σημαίνει, ἢ ὁδὸν πορευθῆναι μακράν· δούλῳ, ὕβριν· παρ-

gum Ptolemaee, antea in libris conſcripſi, videlicet ex columnis ea, ad quas non patet acceſſus, congeſſi, atque inde ſigna collegi. Poſteaquam vero mihi iam nunc imperaueris, vt ea conſignarem, quae ex palpitatione membrorum humanorum accidunt, hoc mihi praeceptum eximium ac iucundum eſſe exiſtimo. Itaque inter reliqua, quae tibi offeruntur munuſcula, et haec congeſta collocare liceat

Si apex capitis tremuerit, triſtitias ac moleſtias praeſagit, aut longum iter, ſeruo ta-

belli laudat Fabric Bibl. graeca T. I. L. I. c. 15. p. 99, qui etiam commemorat ex Artemidori Oneirocrit. III. 28. Melampodem περὶ τεράτων καὶ σημείων καὶ περὶ μυῶν ſcripſiſſe.

5. Ἀπέστειλας) Conuenientius fortaſſe ἐπέστειλάς μοι. *Sylb.*

6. Κορυφὴ) *Apex capitis,* ſiue vertex, eſt pars capitis ſumma, media inter occipitii et brechmatis oſſa, vbi capillus in dextram aut ſiniſtram vertitur. Pollux interpretatur μεσοκράνιον et τὸ τοῦ κρανίου ἔγκοιλον, nimirum medium cranium, et ea capitis pars quae in gibbam curuari incipit, ſuturaque lambdoide et eius additamentis diſtinguitur. Ruf. Epheſius in definitt. med. L. I. c. 3. τὸ ἐν μέσῳ καθ' ὃ μάλιστα εἱλοῦνται αἱ τρίχες.

παρθένῳ, ἄνδρα· χήρᾳ, λύπην· ἐν ἄλλοις, ἔκφευξιν κακῶν, δῆθεν κακῶς πράσσοντι· παρθένῳ, γάμον, ὅτι ὁ Ζεὺς τὴν Ἀθηνᾶν ἐκ τῆς κορυφῆς [7] ἔκτισε· χήρᾳ, ὁμοίως γάμον· πλουσίῳ, ζημίαν, καὶ ἐπιβουλήν, στρατιώτῃ, [8] προκοπήν· ναύτῃ, χειμῶνα· ἐπὶ δὲ κορυφῆς αὐτοῦ οἱ χειμαζόμενοι [9] σωθήσονται.

Κεφαλὴ

men iniurias, virgini virum, viduae triſtitias; ſecundum alios auctores malorum occurſum decernit, videlicet illi, qui mala patrauit; virgini nuptias, quoniam vt dicunt, Iupiter ex ſuo apice Mineruam genuit, viduae quoque ſimiliter nuptias, diuiti damnum ac inſidias, militi felicitatem, nautae tempeſtatem, in apice vero ſuo qui tempeſtatem patiuntur, ſuperſtites erunt.

7. Ἔκτισε) Senſum quidem hoc ipſum ſatis commodum habet, vt quiuis facile intelligit: Accuratius tamen, putem, ſcripſiſſet Auctor: ἔτεκεν, vel propius adhuc, ἐτόκησε, peperit: Ex Iouis enim vertice capitis ſiue cerebro, per partum, prodiiſſe Mineruam, omnibus ſatis notum eſt ex Mythographis. Inde forſan ipſe Auctor, vt dixi, ἔτεκεν, rectius ſcripſerit, aut ἐτόκησε. Sed haec obiter: et ſatis pro coniectura. †

8. Προκοπὴν) Felicitatem, progreſſum. Procul dubio intelligitur; euectio ad maiores honores ob res praeclare geſtas.

9. Σωθήσονται) Οἱ γὰρ ἐκ ναυαγίου διασωθέντες ἐπὶ τῆς κορυφῆς ξυρῶνται, ex naufragio enim ſeruati raduntur in vertice. Vid. Artemidor. Lib. I. Oneir. cap. 23. Inde Iuuenalis, Sat. XII. *Gaudent vbi vertice raſo, Garrula ſecuri narrare pericula Nautae.* Vbi vid. Variorum Not. apud Heinſium. Quo et inprimis pertinet acutum illud Epigramma Lucillianum, Lib. VI. Antholog. Σωθεὶς ἐκ πελάγους Λουκίλλιος, ὧδε κέκαρμαι, Τὰς τρίχας ἐκ κεφαλῆς· ἄλλο γὰρ οὐδὲν ἔχω.

Κεφαλὴ ἐὰν ἅλληται, ἢ αἱ τρίχες ὀρθαὶ ἵστανται, ἢ ἐν [10] μακρῷ φρίσσουσιν ἐπιμόνως πλείονα χρόνον, ἐπιβουλὴν σημαίνει ἢ ἀπὸ φίλου τινὸς καὶ συγγενοῦς [11] ζημίαν· δούλῳ, νόσον· παρθένῳ, ψο-

Caput vero ſi concutietur, aut ſi capilli erecti fuerint, aut ſi in aliquo tempore horreant multo tempore, conſtanter inſidias indicant, aut ab amico aliquo, aut conſangui-

Vbi conf. Brodaei Not. item Rigalt. ad Artemidori loc. cit. pag. 9. item Interpretes ad Petron. praeſertim Dougtaei Analect. Sacr. in Nou. Teſt. Excurſ. LXVI. pag. 97. Potter. Archaeolog. Tom. II. pag. 125. et Vrſin. Quaeſt. Bibl. 8. Lib. VI. pag. 453. vt alios complures iam taceam, qui huius notiſſimi naufragorum ſeruatorum ritus paſſim mentionem fecerunt: ad quem etiam hic reſpexiſſe videtur Auctor noſter, verbis licet ambiguis et paullo obſcurioribus, vt nempe frequentius ſolet. †.

10. Ἐν μακρῷ) Quum hoc ἐν μακρῷ, ſenſu idem fere ſit, ac mox ſequens ἐπιμόνως, π. χ. atque inde tautologum videatur: Malim inde melius forſan, hic legere ἐν ἄκρῳ, h. e. *in ſummo capitis vertice*, ſenſu, ni fallor, ſatis commodo, et huic quidem loco perquam congruo. Ceterum vero ſubito et immani terrore perculſis, aut in ſummo vitae periturae periculo conſtitutis ipſos capillos cum tremulo horrore, ſurſum attolli et veluti arrectos ſtare; notum ſatis eſt vel ex iſto Virgilii verſu omnibus cognito: *Obſtupui, ſteteruntque comae*, quod idem ſane eſt, ac quod Auctor noſter dixit hoc loco: αἱ τρίχες ὀρθαὶ ἵστανται, ἢ ἐν ἄκρῳ φρίσσουσιν: Ad quem Maronis locum conf. ſi placet, aut opus videatur, Comment. de la Cerda et aliorum Interpretum obſeruationes. Sed haec obiter, occaſione ſponte hic oblata. †.

11. Ζημίαν) Eiuſmodi damnum videlicet, cui eſt κέρδος oppoſitum. Nam hae voces ſic vſurpantur v. Ariſtot. Ethic. L. III, c. 4.

ψόγον· χήρα, ὕβριν· πενομένοις, καὶ ἐν ἐνδεία τυγχάνουσιν, ἀγαθὰ δηλοῖ· πλουσίοις, ἀσθένειαν, καὶ [12] ἐπανάστασιν τοῦ βίου· νοσοῦντι δὲ, [13] ζωήν. Ἄλλως κεφαλὴ ἐὰν ἄλληται [14] ἐπὶ πλείονα χρόνον, κακόν τι σημαίνει· δούλῳ, [15] δεσπότου θάνατον· χήρα, βλάβην. Ἐν ἄλλοις, ὑποταγὴν, καὶ αὖθις ἐλευθερίαν δηλοῖ. Κεφαλὴ ὅλη ἐὰν ἄλληται, θάνατον δηλοῖ· ἐν ἄλλοις ἀγαθὰ πολλὰ σημαίνει.

Κεφα-

neo damnum portendunt, ſeruo autem aegritudinem, virgini vituperationem, viduae iniuriam, pauperibus, et iis, qui indigent, bonum ominantur. Diuitibus imbecillitatem, ac vitae inſolentiam; aegroto vero vitam: aliter tradunt alii, dicunt enim, caput ſi tremuerit, malum multo tempore duraturum enunciat; ſeruo mortem heri, ac viduae damnum, aliis perſonis ſubiugationem, et rurſus libertatem indicat. Si totum caput ſalierit, mortem praeſagit, aliis multa bona

Ff 4

12. Ἐπανάστασιν) Bene interpres, *vitae inſolentiam*, qua videlicet vita non perſruimur, Noſtrates, *da man des Lebens nicht froh wird*, poſſent vero etiam intelligi inſidiae diuitum vitae ſtructae. Si quis ita interpretari velit, per me licet.

13. Ζωὴν) Id eſt, *vitae humanae ſuſtentationem, conſeruationem*, *reſtitutionem ſanitatis priſtinae.*

14. Ἐπὶ πλείονα) Aliter diſtinxit Interpres, videlicet ſic ἄλλεται, ἐπὶ πλείονα χρόνον κακόν τι σ.

15. Δεσπότου) Interpres legiſſe videtur δεσπότῳ, gignendi caſu. Nam reddidit: *ſeruo malum, hero mortem.*

Κεφαλῆς τὸ ὄπισθεν μέρος μέχρι τοῦ [16] κύκλου ἐὰν ἅλληται, κατὰ πάντα [17] ἐχθρὰν, καὶ ἐπιβουλὴν δηλοῖ, καὶ [18] οἰκείων θάνατον· τοῖς δὲ λοιποῖς, συμφορὰν· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, ἐπιτυχίαν καλοῦ ἀνδρός· χήρᾳ, νόσον· ἐν ἄλλοις, πλουσίῳ κίνδυνον· [19] γεοργῷ, κόπον. Κεφαλῆς τὸ δεξιὸν μέρος

enunciat. At si pars capitis posterior vsque ad concauum, plerumque inimicum; et insidias, et peculiarem mortem, reliquis vero aduersitatem, seruo bonum, virgini bonum virum; viduae aegritudinem, diuiti periculum, agricolae laborem significat. Si vero dextra capitis pars, bonum ominatur, seruo

16. Κύκλου) Interpres legisse videtur κοίλου, vertit enim, concauum.

17. Ἐχθρὰν) In exemplari est ἔχθρον, parum congruenter. *Sylb.*

18. Οἰκείων) In exemplari est οἰκεῖον, parum congruenter. *Sylb.* Et sic Interpres quoque legit, vertendo, *peculiarem.*

19. Γεωργῷ, κόπον.) Quum omnium agricolarum negotium et officium consistat proprie ἐν τῷ κόπῳ, seu in arduo et molesto labore agrum colendi, arandi, occandi, runcandi ac purgandi etc. ceu vbiuis notum: inde hic κόπον, ceu calamitatem, periculum, aut infortunium, haud satis apposite et significanter posuisse videtur Auctor. Quare fortasse, ni fallor, scripserit potius κοπὴν, aut ἐγκοπὴν, *impedimentum*, *retardationem*, *excidium*; vel etiam pari sensu satis commodo κοπετὸν, hoc est, *planctum*, *luctum*, ob contumacis nempe agri sterilitatem, spesque foecundae messis opimas, interceptas plane atque ereptas, quando nempe *torrentia agros sidera biemesque fundum* ipsum, in luctum et gemitum infelicis agricolae, *mendacem reddunt*, vt fere Horatius loquitur. Sed satis nunc de his coniecturis, subito subnatis. †

ρος ἐὰν ἅλληται, [20] ἀγαθὸν δηλοῖ· δούλῳ, χαρὰν καὶ ἐλευθερίαν, παρθένῳ, [21] ψόγον· χήρᾳ, [22] κακὸν καὶ ἐπιμονὴν τῆς χηρείας. Κεφαλῆς τὸ ἀριστερὸν μέρος ἐὰν ἅλληται, βλάβην δηλοῖ· πλουσίῳ, [23] εὐωχίαν· δούλῳ, μετάβασιν οἰκίας· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ὕβριν.

Ἐγκέφαλος ἐὰν ἅλληται, νόσον δηλοῖ τῷ ὑγιαίνοντι· τῷ νοσοῦντι δὲ, ὑγείαν, καὶ αὔξησιν τοῦ σώματος [24] καὶ βίου· ἀτέκνοις, τέκνον καὶ χαράν· ἐνδήμοις

gaudium, et libertatem, virgini vituperationem, viduae bonum, viduitatis suae perseuerentiam. Sin autem sinistra, damnum, diuiti, copias gulae indulgendi, seruo domus mutationem, virgini vituperationem, viduae contumeliam.

Cerebrum saliens bene valenti morbum, aegrotanti sanitatem, augmentum corporis, et victum denotat, sterilibus vero filium et

20. Ἀγαθὸν) Vulgg. ἀγαθοὺς, sed leg. ἀγαθὸν, vel ἀγαθοσύνην, vt ex seqq. patet.†

21. Ψόγον) Malim γάμον omnia enim bona significare hic creditur ἐκ δεξίου μέρους τῆς κεφαλῆς ἅλμ. †

22. Κακὸν) Romana editio pro κακὸν habet perperam καλὸν, vt satis declarant sequentia *Sylb.* Hanc lectionem quoque sequutus est Interpres.

23. Εὐωχίαν) Legendum πτωχείαν, paupertatem, vt ex antecedentibus et consequentibus patet, βλάβην γὰρ δηλοῖ. †

24. Καὶ βίου) Interpres *victum* et procul dubio in eius exemplari fuit βίον, mallem tamen reddere vitae, hoc sensu, vt vitae indicetur prolongatio, qui sensus, vt mihi videtur, menti auctoris est consentaneus.

δήμοις ἀποδημίαν, καὶ ἄφιξιν εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα· στρατιώτῃ, καὶ ναύτῃ, κεφαλῆς κίνδυνον δηλοῖ.

Μέτωπον ἐὰν ἅλληται, ἰταμοῖς καὶ ἀναιδέσι πράγμασιν ἐμπεσεῖσθαι δηλοῖ· δούλῳ, δεσπότου θάνατον· παρθένῳ, ἐπιβουλήν· χήρᾳ, βλάβην. Μετώπου τὸ δεξιὸν μέρος ἐὰν ἅλληται, [25] μέγας καὶ ἐγκρατής ἐστιν ὁ τοιοῦτος· δούλῳ, ὕβριν· παρθένῳ, συμβουλήν· μετώπου ἀριστερὸν μέρος ἐὰν ἅλληται, κατὰ πάντα κακὸν δηλοῖ, καὶ [26] κλαυθμόν· δούλῳ, ὠφέλειαν· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, ψόγον.. Μετώπου

gaudium, exuli peregrinationem, et reditum in patriam, militi vero et nautae capitis periculum.

Si enim frons tremuerit, in res pudendas et vituperabiles incidere ſignificat, ſeruo domini mortem, virgini inſidias, viduae damnum. At ſi dextra frontis pars, magnitudinem potentiae praeſagit, ſeruo iniuriam, virgini conſilium. Sin autem ſiniſtra, plerumque malum et luctum ſignificat, ſeruo vtilitatem, virgini nuptias, viduae vituperationem:

25. Μεγὰς etc.) Ἔστι poſitum pro futuro ἔσται. *Sylb.* Forſan rectius legendum: μέγα καὶ ἐγκρατὲς ἐστὶ τὸ τοιοῦτο. Alias enim haud facile apparet, quo referendum ſit illud μέγας καὶ ἐγκ. vel legendum: ἐὰν τινὶ ἅλληται: tumque ſeruari commode poterit vulgatum iſtud: μέγας καὶ ἐγκρατὴς ἐστὶν ὁ τοιοῦτος: adeo, vt tum nihil ſit mutandum. †

26. Κλαυθμὸν) Bene Interpres *luctum*, et talem quidem, qui fit cum eiulatione, qui magnus cenſendus; vnde is potiſſimum hic commemoratur; nam vox κακὸν hunc et ſub ſe comprehendiſſet.

τώπου τὸ μέσον ἐὰν ἅλληται, πένθος δηλοῖ· δούλῳ, κακόν· παρθένῳ, ὠφέλειαν· χήρᾳ, ὕβριν· ἐν ἄλλῳ ἀγαθὸν δηλοῖ ἐν παντί.

Κρόταφος δεξιὸς ἐὰν ἅλληται, κατὰ πάντα ἀγαθόν· δούλῳ, ἀνωμαλίαν· παρθένῳ, [27] εὐωχίαν πρόσκαιρον· χήρᾳ, ἀποδημίαν, καὶ ὠφέλειαν. Κρόταφος εὐώνυμος ἐὰν ἅλληται, κατὰ πάντα ἀγαθὸν, ὠφέλειαν ἀπροσδόκητον δηλοῖ· δούλῳ, ἀνωμαλίαν· παρθένῳ, [28] ἐκκοπὴν γάμων· χήρᾳ, ἀγαθόν.

Ὀφρὺς

at si frontis medium luctum, seruo malum, viduae iniuriam, virgini vtilitatem, aliis personis omnibus bonum enunciat.

Si temporum tremitauerit dextrum, semper bonum enunciat, seruo autem inaequalitatem, virgini conuiuium opportunum, viduae peregrinationem, et vtilitatem: si sinistrum, semper bonum, et inopinam vtilitatem praesagit, seruo inaequalitatem, virgini nuptiarum impedimentum, viduae bonum.

27. Εὐωχίαν πρόσκαιρον) *Conuiuium opportunum*, tale quidem, quod bene euenit, quod felicitati virginum promouendae quam maxime inseruit.

28. Ἐκκοπὴν). Et ἐκκοπὴν ferri potest, et ἐγκοπὴν reponi. *Sylb.* Forte legendum προκοπὴν nuptiarum progressum felicem. Sed in his spissis Auctoris tenebris, vix liquida lux affulget: omnia enim incerta et perturbata. ✝

[29] Ὀφρὺς δεξιὰ ἐὰν ἅλληται, νόσον δηλοῖ [30] ὀλίγον χρόνον, καὶ μετ' ὀλίγον εὐπορίαν· πένητι, πλοῦτον· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ὕβριν. Ὀφρὺς ἀριστερὰ ἐὰν ἅλληται, ἀγαθὸν πολὺ σημαίνει ἀπροσδόκητον· ἀλλὰ καὶ εὐτυχήσει, καὶ πίστιν ἕξει. Ὀφρύων τὸ μέσον ἐὰν ἅλληται, κατὰ [31] Φημονόην, κακὸν ἅπασι· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, [32] συμβουλήν· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

Ὀφθαλ-

Si dextrum ſupercilium ſalierit, aegritudinem breuem, et non multo poſt illam, opulenciam enunciat: pauperi vero diuitias, ſeruo bonum; virgini vituperationem, viduae iniuriam: ſi ſiniſtrum multa inopina bona ſignificat, ſed etiam felicitatem, ex qua fidem habebit. Si medium quod eſt inter ſupercilia, vt Phoemon aſſeruit, omnibus malum praeſagit, ſeruo tamen bonum, virgini conſilium, viduae vtilitatem.

29. Ὀφρὺς) Antiquiſſima exempla a ciliis deſumta vide in Suida in voce ὀφρὺς, illius ſaliſſationis quoque Plautus in Milite. --- --- meminit: *Praecantatrici, collectrici ariolae aruſpicae flagitium eſt, ſi nihil mittetur, quae ſupercilio ſpicit.* Et in Pſeud. *Niſi quia futurum eſt, ita ſupercilium ſalit.* Vide Coelium L. VII. c 29.

30. Ὀλίγον χρόνον) Legere poſſis etiam ὀλιγοχρόνιον. *Sylb.*

31. Φημονόην) De Phemonoe legi merentur, quae diſſeruit docte et eleganter Fabric. in Bibl. gr. T. I. L. I. c. 25. n. 4. cf. et ibi auctores laudatos 153. Intp. dat *Phoemon.*

32. Συμβουλὴν) Hoc vocabulum in hoc loquendi genere reperitur etiam in ſequentibus aliquoties, nominatim infra de aure. *Sylb.*

33 Ὀφθαλμὸς δεξιὸς ἐὰν ἄλληται, κατὰ Φημονόην, καὶ Αἰγυπτίους καὶ 34 Ἀντιφῶντα, ἐχθροὺς ὑποχειρίους ἕξει. 35 Ἄγει δὲ καὶ ἀποδήμους. Ὀφθαλμοῦ δεξιοῦ τὸ ἄνω βλεφαρὸν ἐὰν ἄλληται, ἐπίκτησιν πάντως δηλοῖ· κατὰ δὲ Ἀντιφῶντα, πρᾶξιν καὶ ὑγείαν· δούλῳ, ἐπιβουλήν· χήρᾳ, ἀποδημίαν. Δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ τὸ κάτω βλέφαρον ἐὰν ἄλληται, δάκρυα δηλοῖ· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ,

Si dexter oculus ſalierit, vt Phoemon, et Antiphon, et Aegyptii tradiderunt, portendit, ſubditos inimicos fore et peregrinationes. Si dextri oculi ſuperior palpebra, acquiſitionem omnino, ſecundum vero Antiphonta negotiationem, et ſanitatem ſignificat, ſeruo inſidias, viduae peregrinationem: ſin autem palpebra inferior, lacrymas enunciat, ſeruo

33. Ὀφθαλμὸς δεξιὸς) Hic aphoriſmus de oculi dextri ſaltitatione legitur etiam apud Theocrit. Idyll. III. v. 37. vbi caprarius commiſſans ait: ἄλλεται ὀφθαλμός μευ ὁ δεξιός. Ἆρα γ' ἰδησῶ Αὐτάς, e dextri ſcilicet oculi palpitatione coniectans ſe voti ſui fore compotem *Sylb.* Cf. Caſauboni lection. ad haec verba et Meurſ. in Spicil. Bulenger. de ominibus L. III. c. 2. Fabric. Bibl. gr. T. I. L. I. c. 15. p. 99.

34. Ἀντιφῶντα) Plures hoc nomine apud veteres fuere. Procul dubio ille Athenienſis eſt ſomniorum interpres, qui de ſua arte librum conſcripſit. Suidas: Ἀντιφῶν Ἀθηναῖος ὀνειροκρίτης, περὶ κρίσεως ὀνείρων ἔγραψεν Meminit eiuſdem Cicero L. I. et II. de diuin. paſſim. De eod. Seneca controu. 9. *Otto Iunius edidit quidem quatuor libros colorum, quos bene Gallio noſter Antiphontis libros vocabat, tantum in illis ſomniorum eſt.*

35. Ἄγει δὲ καὶ ἀπὸ δήμους) Haec fere ſine ſenſu: Inde forſan rectius legendum: ἀνάγει δὲ καὶ ἀποδήμους, h. e. reducit quoque eos, qui peregre profecti erant, ſenſu claro et meliore. †

νῳ, ὕβριν· χήρᾳ, ὑποταγήν. Ὀφθαλμοῦ δεξιοῦ [36] κανθὸς ἐὰν ἅλληται, ἢ [37] ὁμήλης, πένητι αηδίαν δηλοῖ· δούλῳ, διαβολήν· παρθένῳ, κίνδυνον· χήρᾳ, ψόγον· ἐχθροῦ ἀποδημοῦντος ἐπέλευσιν δηλοῖ. Ὀφθαλμὸς ἀριστερὸς ἐὰν ἅλληται, ἥξει τις αὐτῷ ἀπὸ ξένης, ὃν μάλιστα ἀγαπᾷ· ἢ αὐτὸς ὁδὸν πορεύσεται· καὶ εἰ προσέφυγέ τις ἐξ αὐτοῦ μακρὰν ὁδὸν, εὑρήσει τοῦτον. Καὶ διὰ θηλυκῶν [38] προσώπων ἐλπίδα δηλοῖ· πένητι δὲ ὁδὸν πορευθῆναι ἐπ' ἀγαθῷ. Ἐν ἄλλοις δὲ πολλὰ κοπιᾶσαι, καὶ ὀλίγα κτήσασθαι δηλοῖ. Ὀφθαλμοῦ ἀριστεροῦ τὸ ἄνω βλέ-

bonum, virgini iniuriam, viduae ſubiugationem: ſi angulus dextri oculi tremuerit, pauperi iniucunditatem, ſeruo bonum, virgini periculum, viduae inhonorationem, atque inimici peregrinantis reditum. Si ſiniſter oculus quatitur, aduentum hoſpitis maxime dilecti, aut futurúm iter denunciat, et ſi aliquis ab ipſo fugiet, eum per longum iter inueniet, et ſpem mulieribus etiam ſignificat, pauperi vero iter in bonum, aliis multum laborem, et parum poſſidere praeſagit. Si ſiniſtri oculi

36. Κανθὸς) Angulus oculi h. e. extremum vtriuſque palpebrae, vel oculi pars communis ſuperioris et inferioris palpebrae: habet autem vterque oculus angulum duplicem, vnum maiorem iuxta nares, alterum minorem iuxta tempora.

37. Ὁμήλης) Recentioris dialecti videtur eſſe vocabulum, vt alia non pauca. *Sylb.* Forſan legendum ἰοβόλος, vt mox infra. †

38. Προσώπων) Haec vox h. l. perſonas notat, vt alibi ſaepius.

βλέφαρον ἐὰν ἄλληται, πένητι [39] ἐπίκτησιν δηλοῖ, καὶ εὐπορίαν· δούλῳ, ἐπιβουλήν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ἀγαθόν· πλουσίῳ, εὐωχίαν· γεωργῷ, καὶ κυνηγῷ, ὠφέλειαν· στρατιώτῃ, [40] προκοπήν. Ὀφθαλμοῦ ἀριστεροῦ ὁ δεξιὸς κανθὸς ἐὰν ἄλληται, ἤγουν ὁ πρὸς τὴν ῥίνα, ὑγείαν καὶ σωτηρίαν δηλοῖ. Ὁ δὲ ἀριστερὸς ἐὰν ἄλληται, ἐπὶ πάντων ἀγαθὸν δηλοῖ. Ὀφθαλμοῦ ἀριστεροῦ τὸ κάτω βλέφαρον ἐὰν ἄλληται, [41] ἀηδίαν σημαίνει· δούλῳ, διαβολήν· παρθένῳ, [42] ἀφθαρσίαν· χήρᾳ, ὕβριν. Ὀφθαλμοῦ ἀριστε-

ſuperior palpebra ſalierit, pauperi acquiſitionem et opulentiam ſignificat, ſeruo inſidias, virgini vituperationem, viduae bonum, diuiti conuiuium, agricolae et venatori auxilium et vtilitatem, militi, felicitatem: ſi ſiniſtri oculi dexter angulus ſalierit, qui eſt ad naſum, ſanitatem et ſalutem ominatur: ſi vero ſiniſter omnia bona ſignificat. Si inferior ſiniſtri oculi palpebra, iniucunditatem; ſeruo calumniam, virgini incorruptibilitatem, viduae iniuriam. Oculi ſiniſtri angulus verſus

39. Ἐπίκτησιν) Recte interpres *acquiſitionem*, quae tamen ſimul coniuncta cum acceſſione bonorum, quae per ſequens εὐπορίαν indicatur.

40. Προκοπήν) *Felicitatem*, recte intellige eam quae fit vel ex ſpoliis, vel ex praemiis et honoribus ob fortitudinem eximiam conſequendis.

41. Ἀηδίαν) *Iniucunditatem*, mallem vertere, quodcumque nobis taedium ac moleſtiam parit, quod animo ingratum eſt, et corpori dolores affert.

42. Ἀφθαρσίαν) Incorruptibilitatem, quae potiſſimum virginis integritatem reſpicit, nullo modo violandam; raram hanc eſſe huius vocis ſignificationem, quilibet, nobis etiam non monentibus, intelligit.

ἀριστεροῦ ὁ [43] κανθὸς ἰοβόλος ἀλλόμενος, ἀηδίας καὶ λύπας δηλοῖ παντί· δούλῳ, ὠφέλειαν· παρθένῳ, νόσον. Ὀφθαλμοῦ ἀριστεροῦ ἡ [44] οὐρὰ ἐὰν ἄλληται, ἀγαθὰ πολλὰ δηλοῖ· δούλοις, πίστεως ἐπιτυχεῖν, ὅθεν ἂν ὠφεληθήσεται, παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, [45] λύπην.

Ῥινὸς δεξιὸν μέρος ἐὰν ἄλληται, ἀηδίας φυγὴν δηλοῖ· δούλῳ, ὠφέλειαν· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ,

tempora ſi ſalierit vnicuique iniucunditatem et triſtitias praeſagit, ſeruo vtilitatem, virgini aegritudinem. Oculi ſiniſtri extremum ſi ſalierit, multa denunciat bona, ſeruis praeſtationem fidei, vbicumque ipſis vtile eſt, virgini vituperium, viduae triſtitiam.

Si dextra naſi pars ſalierit, iniucunditates fugere ſignificat, ſeruo vtilitatem, virgini

43. Ὁ κανθὸς ἰοβόλος etc.) Multis difficultatibus hic locus premitur, nam quid ἰοβόλος ſit vix ſine melioris exemplaris ope poteſt augurari, forte ὁ κανθὸς μέσος ſubſtitui debet, ad modum ſequentis canonis τὸ μέσον τῆς ῥινὸς; deinde vox ὠφέλειαν parum congruenter dicitur, quum in antecedentibus ſit λύπας δηλοῖ παντὶ, itaque mendum hic quoque cubare cenſeo, et vel ἀνωφέλειαν, vel ἀνωμαλίαν legendum.

44. Οὐρά) Haec vox paſſim pro extremitate oſſium inprimis apud Hippocratem accipitur, vnde hoc loco et per *oculi extremum* bene vertitur.

45. Λύπην) Cf. huc Artemid. Lib. I. Cap. 28. vbi plura de oculis, quae huc, aliquam quidem partem, ſpectant: vt et Achmet. Capp. 52. et 53. †

χήρᾳ, [46] ὑποταγήν. Ῥινὸς ἀριστερὸν μέρος ἁλλόμενον, ἀγαθὰ δηλοῖ ἀπροσδόκητα· δούλῳ, ὠφέλειαν· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ, ὑποταγήν. Τὸ μέσον τῆς ῥινὸς ἁλλόμενον, λύπην δηλοῖ· δούλῳ, ἀηδίαν· παρθένῳ, [47] γάμον· χήρᾳ, ψόγον. Ῥὶς ὅλη ἐὰν ἅλληται, κατὰ πάντα ἀγαθὰ δηλοῖ ἀπροσδόκητα. [48] Τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῆς ῥινὸς ἐὰν ἅλληται, ζημίαν δηλοῖ· δούλῳ, κακοπάθειαν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, διαβολήν.

Μυκτὴρ

consilium, viduae subiugationem: sin autem sinistra, inopina bona enunciat, seruo auxilium, virgini consilium, viduae subiugationem: at si nasi medium, tristitiam, seruo iucunditatem, virgini luctum, viduae vituperationem: et si totus nasus, semper inopina bona praesagit. Si extrema pars sinistrae partis nasi quatitur, damnum, seruo malum, virgini vituperationem, viduae calumniam.

46. Ὑποταγὴν) A scopo aberrare non videar, si hanc vocem de votis secundis acceperim, quum coniugium cum ζύγῳ comparetur, quocum ὑποταγὴ conuenit.

47. Γάμον) Forsan rectius legendum γόον, luctum, praecessit enim λύπην δηλοῖ, nempe in omnibus, vti mox sequitur, vel simplicius legendum τὸ ἄγαμον, vel et ἀγαμίαν. †

48. Τὸ ἄκρον) Sub hoc intelligitur pars, quum medici ἀκροῤῥίνιον nuncupant, id est, tota nasi summitas, a poetis σφαιρίον appellata.

49 Μυκτὴρ δεξιὸς ἐὰν ἅλληται, ὠφέλειαν δηλοῖ· δούλῳ, καὶ παρθένῳ, καὶ χήρᾳ, ἀηδίαν. Μυκτὴρ ἀριστερὸς ἐὰν ἅλληται, ὠφέλειαν δηλοῖ· δούλῳ, οἰκίας μετάστασιν· παρθένῳ, ἄνδρα· χήρᾳ, ὠφέλειαν. Τὸ μέσον τοῦ μυκτῆρος ἀλλόμενον, ζημίαν καὶ ὕβριν δηλοῖ· δούλῳ, 50 εὐφρασίαν· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

Μῆλον δεξιὸν ἀλλόμενον, ὕβριν ἀπροσδόκητον δηλοῖ· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, ὕβριν. Μῆλον ἀριστερὸν ἀλλόμενον, κατὰ πάντα ἀγαθὸν δηλοῖ· δούλῳ, μακρὰν ἀποδημίαν· παρθένῳ, 51 ψόγον· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

Χεῖλος

Si extrema dextrae partis vtilitatem ſignificat, ſeruo vero, virgini et viduae iniucunditatem, ſi ſiniſtrae partis, vtilitatem innuit, ſeruo domus mutationem, virgini virum, viduae vtilitatem. Si medium ambarum partium extremarum naris tremuerit, damnum ac iniuriam, ſeruo bonam conſiderationem, viduae auxilium.

Si dextrum ex malis quatitur, inopinam iniuriam praeſagit, ſeruo bonum, virgini iniuriam, ſiniſtrum vero ſemper bonum, ſeruo longam peregrinationem, virgini vituperationem, viduae vtilitatem.

49. Μυκτὴρ) Proprie μυκτῆρες naſi partes concauae vtrimque poſitae dicuntur, quae meatum praebent ſpiritui et odoribus, et ſic h. l.

50. Εὐφρασίαν) *Bonam conſiderationem*, Interpres; mallem, gaudium ob res bene geſtas, vel laetitiam de libertate per manumiſſionem conſequenda.

51. Ψόγον) forte legen-

Χεῖλος τὸ ἄνωθεν ἐὰν ἄλληται, [52*] διάκρισιν πρός τινα καὶ νίκην σημαίνει· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, κέρδος. Χεῖλος τὸ κάτω ἀλλόμενον, ὠφέλειαν, [52] ἢ ἔργου ζημίαν δηλοῖ.

Σιαγὼν δεξιὰ ἐὰν ἄλληται, ὠφέλειαν δηλοῖ· δούλῳ, [53] οἰκονομίαν πιστευθῆναι· παρθένῳ, νόσον· χήρᾳ, ψόγον. Σιαγὼν ἀριστερὰ ἀλλομένη, λύπην δηλοῖ ἐπὶ πράγματι ὀλίγῳ· δούλῳ, ὠφέλειαν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, εὐφρασίαν.

Γνά-

Si ſuperius labrum ſalierit, diſcrimen et victoriam ſignificat, ſeruo bonum, virgini lucrum. Sin autem inferius, vtilitatem, ſecundum vero Aegyptios operis damnum.

Maxilla ſi dextra ſalierit, vtilitatem ſignificat, ſeruo fidem oeconomiae adhiberi, virgini aegritudinem, viduae vituperationem. Sin autem ſiniſtra, triſtitiam in re parua enunciat, ſeruo vtilitatem, virgini vituperationem, viduae bonam conſiderationem.

Gg 2

dum πόθον, amorem, deſiderium, ψόγος enim ſane haud referri commode poteſt ad τὰ κατὰ πάντα ἀγαθὰ, vt in antecedentibus dictum eſt. †

52.* Interpres *diſcrimen*, non male, attamen mallem *certamen* reddere propter ſequens νίκην.

52. Ἢ ἔργου) Interpres addidit *ſecundum Aegyptios*, quae verba neque in Romana, neque in Sylburgii exſtant editionibus. Igitur vel in ſuo habuit exemplari, vel pro mero gloſſemate ſunt accipienda.

53. Οἰκονομίαν πιστευθῆναι) Τὰς γὰρ σιάγονας, πρὸς ἀποθήκας ληπτέον, appoſite huc, inquit Artemidorus, Lib. I. Oneirocrit. Cap. 31. pag. 29. Conf. et Caſauboni Comment. ad Theophraſti Ereſ. Charact. eth. pag. 120. †

Γνάθος δεξιὰ ἀλλομένη, [54] εὐφρασίαν δηλοῖ· δούλῳ, πόρον· παρθένῳ, συμβουλίαν· χήρᾳ, ὠφέλειαν. Γνάθος ἀριςερὰ ἀλλομένη, κακοπάθειαν δηλοῖ· δούλῳ, νόσον· παρθένῳ, ὕβριν· χήρᾳ, ἀηδιάν.

Ὠτίον δεξιὸν [55] ἀλλόμενον, ἢ [56] ἠχοῦν, χαρὰν ἐπὶ

Gena ſi dextra quatitur, bonam loquelam ſignificat, ſeruo vadum, virgini conſilium, viduae vtilitatem. Sin autem ſiniſtra, malum pati ſignificat, ſeruo morbum, virgini iniuriam, viduae iucunditatem.

Si dextra auris ſalierit, aut reſonuerit in

54. Εὐφρασίαν) Interpres, *bonam loquelam*, minus recte; ſed legiſſe videtur, εὐφραδίαν, et εὐφρασία forte ex antecedentibus a librario in noſtra exemplaria tralata eſt.

55. Ἀλλόμενον) Digna ſunt quae Meurſ. in Spicil. ad Theocrit. p. 20. monuit vt hic adſcribantur: A veteribus ſcientia ominandi κληδωνιςικὴ magnopere culta fuit. Eius tres ſpecies, palpitatio, ſternutatio, et tinnitus auris. De tinnitu ſunt iſta verba Ariſtaeneti L. II. Οὐκ ἐβόμβει μοι (lege σοί) τὰ ὦτα ὅτε σου μετὰ δακρύων ἐμεμνήμην. De ſternutatione ad Idyll. VII. dicendum erit. De palpitatione hoc loco, contra quam elegans locus Iuſtini Mart. in Reſp. ad Quu. XIX. Ὁ δὲ παλμὸς, πάθος ἐςὶ σωματικὸν ἐκ τῆς διαδρομῆς τοῦ φυσικοῦ πνεύματος ἐν τῷ σώματι ὑφιςαμένου πάντων τῶν ζώων. Διὸ ἀνάξιον ἔκρινον οἱ ἅγιοι εἶναι κριτήριον τῶν μελλόντων τὸ τοιοῦτον σωματικὸν κίνημα, et quae ſequuntur. Qui vero ex palpitatione diuinabant, ii *Saliſſatores* a veteribus Latinis dicebantur. Iſidor. L. VIII. *Saliſſatores vocati ſunt, qui dum eis membrorum quaeque partes ſalierint, aliquid ſibi exinde proſperum ſeu triſte ſignificari praedicunt.* Melampodis locum adduxiſſem, ſi non anteuertiſſet Caſaubonus, vir, de quo hoc veriſſime vſurpauerim, quod de Porphyrio Eunapius, Βιβλιοθήκη τὶς ἔμψυχος, καὶ περιπατοῦν μουσεῖον.

56. Ἠχοῦν) Sic quoque Georgius Monachus ἢ πρὸς

ἐπί τινι σημαίνει· δούλῳ, εὐφρασίαν· παρθένῳ, ἐπίκτησιν· χήρᾳ, ἀγαθόν. Ὠτίον ἀριστερὸν ἀλλόμενον, ὑψηλόν τι γενέσθαι δηλοῖ· δούλῳ, ἐγχείρησιν μεγάλων πραγμάτων· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ἀφαίρεσιν. Ὠτίου δεξιοῦ τὸ ἔσωθεν ἀλλόμενον. κακόν τι σημεῖον· ὠτίου λαιοῦ τὸ ἔσωθεν ἀλλόμενον, κακὸν

aliqua re gaudium ſignificat, ſeruo autem bonam loquutionem, virgini acquiſitionem, viduae bonum: ſin autem ſiniſtra, ſublime aliquid fieri ſignificat, ſeruo vero rerum magnarum aggreſſum, virgini vituperationem, viduae diminutionem: at ſi interior pars dextrae auris ſalierit, malum ſignum eſſe affirmant: ſiniſtrae autem exterior ſuperficies malum ſignificat, audiet aliquid, non tamen

τὸ οὖς ἦχος γένετο, et Cedrenus p. 29. ὠτὸς ἦχος. Hom. Il. κ. v. 410. ψεύσομαι ἢ ἔτυμον ἐρέω, κέλεται δέ μοι θυμὸς Ἵππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος οὔατα βάλλει. Huc pertinere videtur illud Leſbiae vatis a Veronenſi conuerſum, *Sonitu ſuopte tintinant aures*, et Virg. in Catal. *Garrula quid totis reſonas mihi noctibus auris Neſcio quem dicis nunc meminiſſe mei.* Et Catull. ep. 52. — *Lingua ſed torpet tenuis ſub artus Flamma dimanat, ſonitu ſuopte tintinant aures.* Sappho quoque ὀμμάτεσσι δ' οὐδὲν ὄρημι βομβεῦσιν δ' ἀκοαί μοι, *Nihil oculis video, mihi aures tinniunt.* Plinius vero L. XXVIII. c. 1. *aurium tinnitu abſentium ſermones praeſentiri* ait. Peculiari voce hoc κορυβαντισμὸς appellabatur, quippe qui ſomnum eripit oculis, auribus indit vitium, quo ſibi homines audire ſonitus et tinnitus videntur. Varro inde dicit in Prometheo: *Leniſomna mens ſonorinas imagines affatur, non vmbrantur ſomno papulae.*

κακόν τι σημεῖον· ἀκούσεταί τι, καὶ οὐ χαρήσεται· δούλῳ δὲ καλόν.

57 Γενείου τὸ δεξιὸν μέρος ἀλλόμενον, ἀγαθῶν ἐπίκτησιν δηλοῖ τοῖς πᾶσι· γενείου τὸ ἀριστερὸν ἀλλόμενον, ἐλπίδας ἀγαθὰς πᾶσι δηλοῖ, καὶ πᾶσιν ἀγαθόν. Γένειον ἀλλόμενον, πολυγηρίαν δηλοῖ.

58 Οὐρανίσκος ἀλλόμενος, εὐφρασίαν δηλοῖ καὶ ζημίαν· τὸ δὲ εὐώνυμον, ἀγαθόν. 59 Βρηχὸς ἐὰν ἄλληται, δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ ἀγαθὸν δηλοῖ. 60 Ὀδόν-

ex illo laetabitur, verum ſeruo bonum enunciat.

Si menti pars dextra ſalierit, bonorum acquiſitionem omnibus ſignificat, ſiniſtra vero et bonam ſpem, et omnibus bonum enunciat: at ſi totum, nimiam ſenectutem praeſagit.

Si palatum ſalierit, bonam loquutionem et damnum, et ſi ſiniſtra pars, etiam bonum. Si guttur ſalierit ſeruo aeque ac ingenuo bo-

57. Γενείου) Natura ipſa mentum in duas partes diſtinxit, per duorum oſſium genae inferioris ſuturam, quae in pueris eſt conſpicua aetatis autem progreſſu ita coaleſcit, vt nulla vi ſeparari poſſit; vnde dextra et ſiniſtra pars recte de mento dici poteſt.

58. Οὐρανίσκος) A quibuſdam et οὐρανὸς vocatur, ſic enim Polydeucus in Onom. L. II. affixo Diction. med. H. Steph. p. 591. τοῦ δὲ στόματος τὸ ἄνω, Οὐρανός. Apud alios dicitur ὑπερῴα.

59. Βρηχὸς) Pro βρηχὸς videtur legendum βρόχος, vt ſupra apud Polem. p. 265. βρόχος pro eodem. *Sylb.* Sic videlicet erat in Rom. et Sylb. editione, quod mendum ibi ſuſtulimus.

[60] Ὀδόντες ἐὰν ἀλλόμενοι συγκρούωσιν, ἀγαθὸν δηλοῦσι.

Στόμα ἐὰν ἄλληται, ὄψεται τινὰ διὰ πολλοῦ τοῦ χρόνου, ἐφ' ᾧ καὶ χαρήσεται.

Καρδία ἐὰν ἄλληται, ἀγαθὸν δηλοῖ πᾶσιν· ἄλλοις, ἱλαρότητα· δούλῳ, ἐλευθερίαν· παρθένῳ, νωθρείαν· χήρᾳ καὶ στρατιώτῃ, εὐφρασίαν· ἐμπόρῳ, πρᾶξιν. Ἄλλοις [61] ἐπίβουλος φίλος δηλοῦται.

Τρα-

num annunciat. Si dentes tremuerint, diſcordiam, et quandoque etiam bonum enunciare.

Si os tremuerit, videri aliquem poſt multum tempus, quo vtetur, praeſagire.

Cor palpitans bonum omnibus portendere, ſecundum alios hilaritatem, vel amici inſidias, ſeruo tamen libertatem, virgini pigritiam, viduae ac militi bonam loquutionem, mercatori negotiationem. Aliis inſidias amici.

60. Ὀδόντες) Cf. huc Artemid. L. I. c. 32. vbi de dentium harmonia. † Ceterum in dentibus augurium vitae ineſſe creditum fuit ab antiquis, vnde Hippocrates Epid. L. II. S. 6. ſtatim ab initio, οἱ μακρόβιοι πλείους ὀδόντας ἔχουσι, vide quae ad hunc locum annotauit Foeſ. S. VII. p. 133.

61. Ἐπίβουλος φ. etc.) Buleng. de omin. L. III. c. 2. hunc laudans locum ἐπιβουλὴν φίλου δηλοῖ legit, et tradit in pauore hoc maxime obſeruari. Digna ſunt eius verba vt hic adſcribantur: Apud Athen. L. XV. Sophocles θυμῷ δ' οὔτι, Φαίδρα, χορεύει θάρβους θυγάτηρ, o Phaedra, non amplius in animo

Τραχήλου τὸ δεξιὸν μέρος ἐὰν ἄλληται, ἐλευθέρῳ, φόβον· δούλῳ δὲ, νόσον σημαίνει· τοῖς δὲ λοιποῖς πᾶσι, καλόν. Τραχήλου ἀριστερὸν μέρος ἐὰν ἄλληται, ἀγαθόν. Φάρυγγος τὸ δεξιὸν μέρος ἐὰν ἄλληται, εὐφρασίαν δηλοῖ· δούλῳ καὶ ἐλευθέρῳ, κέρδος. Φάρυγγος τὸ λαιὸν μέρος ἀλλόμενον, φεῦξιν ἀηδίας πᾶσι δηλοῖ· ἄλλοις ἐλευθέραν δόξαν σημαίνει· δούλῳ, κακὸν ἀκοῦσαι· στρατιώτῃ, χρημάτων

Dextra pars colli ſi ſalierit, libero homini timorem, ſeruo aegritudinem; ceteris omni bus bonum, ſi ſiniſtra tremuerit. Si dextra pars gutturis quatitur, bonam loquutionem ſignificare affirmant, ſeruo vero ac libertino lucrum: at ſi ſiniſtra pars, fugam iniucunditatis omnibus ſignificat, aliis liberam gloriam, ſeruus mala audiet, militi nummorum acquiſitionem, pauperi quaeſtum, femineo ſexui,

ſaltat palpitatio timoris filia. Plato ideo timorem vocat πήδησιν καρδίας, *ſaltationem cordis.* Alia mente dixit Perſius: *cor tibi rite ſalit Laevaque in parte mamillae Nil ſalit Arcadico iuueni.* Ex quo Iſidor L. VIII. *Saliſſatores dicuntur ii, quibus membrorum quaelibet partes quum ſalierint, futura coniiciunt.* Et Theocr. Idyll. 19. παλλομένη καρδίην, *quum cor ei ſubſiliret.* In Hercule Oetaeo Senecae Act. III. *Cor attonitum ſalit, Pauidumque trepidis palpitat venis iecur.* Plautus ideo belle dicit: *Cor licnoſum eſt, artem facit hiſtrionicam* et in Captiu. *Quin quieſcis dierectum cor meum, I, ac ſuſpende te. Tu ſuſſultas. Ego miſer vix adſto prae formidine.* Ab Anaxandride mutuatus eſt ὦ πονηρὰ καρδία ἐπιχαιρέκακον ὡς εἰ μόνον τοῦ σώματος ἐρχῇ γὰρ εὐθὺς, ἣν ἴδῃς δεδοικότα: *o cor improbum, vt vnum ex toto corpore gaudes malis, ſatis enim ſimul ac timentem videris.* Vbi Athenaeus: κατὰ γὰρ ἐν τοῖς φόβοις γενομένας ἀγωνίας πάλλεσθαι τὴν καρδίαν ἐπιδηλότατα συμβαίνει.

μάτων [62] ἐπίκτησιν· ἀπόρῳ, πόρον· ἐκ [63] θηλυκῶν προσώπων, παρθένῳ, ἀηδίαν· κυβερνήτῃ, ἔπαινον. Αὐχένος δεξιὸν μέρος ἐὰν ἄλληται, ἀγαθὸν δηλοῖ· δούλῳ μὲν, [64] μερίμνας· παρθένῳ δὲ, μνῆστην· χήρᾳ, κόπον· στρατιώτῃ, [65] ἀμεριμνίαν. Τὸ δὲ εὐώνυμον, πονηρόν τι δηλοῖ· [66] δούλῳ, κόσμον· παρθένῳ, ἄνδρα· χήρᾳ, εὐφρασίαν· δούλῳ, ἀγαθόν· τοῖς δὲ λοιποῖς, οὐ καλόν· ἄλλοις, ἐπιβουλὴν δηλοῖ· ἐν δὲ στενο-

et quidem virgini iniucunditatem, gubernatori nauis laudem. Si dextra iuguli pars tremuerit, bonum ſignificat, ſeruo tamen cogitationes, virgini procacitatem, viduae laborem, militi cognationis priuationem: ſin autem ſiniſtra, maligni quidquam, ſeruo ornamentum, virgini virum, viduae bonam loquutionem, ſeruo bonum, ceteris autem non bonum: ſecundum alios ſignificat inſidias: iis

62. Ἐπίκτησιν) *Acquiſitionem*, vel praemia ob labores perpeſſos, quae decernuntur ſtrenuis inuictiſque militibus, vel ſpolia opima, quae conſequuntur, hoc loco ſunt intelligenda.

63. Θηλυκῶν προσ.) Vide quae ſupra de hac voce notauimus.

64. Μερίμνας) Interpres, *cogitationes* male. Mallem ſollicitudinem, quae animum nunc huc, nunc diuidit illuc, et rapit in partes varias.

65. Ἀμεριμνίαν) Male Interpres *cognationis priuationem*, procul dubio ex typothetarum errore, rectius: *animi tranquillitatem*, *gaudium*, *voluptatem*, ex mente Epicuri et Gaſſendi.

66. Δούλῳ, κ.) Mendum ſuſpicor, quum in ſequentibus ſit δούλῳ ἀγαθὸν, nec mihi perſuaderi patiar rem a Melampode bis diuerſimode expreſſam eſſe, ſubſtituenda ergo alia vox, cui κοσμὸς conuenit, v. c. δεσποίνᾳ.

ϛενοχωρίαις ὄντι, [67] εὐϛαθῆ κακοῖς δούλοις νόσον, παρθένῳ, εὐωχίαν ἔμψυχον· ϛρατιώτῃ, δάκρυα· ἐμπόρῳ, ἀπόδοσιν· κυβερνήτῃ, εὔπλοιαν. Ἡ δὲ εὐώνυμος, ἐλευθέρῳ ἀηδίαν σημαίνει· δούλῳ δὲ, νόσον· [68] χήρα πρὸς εὐπροσδόκητον· ϛρατιώτῃ, [69] καθαίρεσιν· ἐμπόρῳ, βλάβην· κυβερνήτῃ, λύπην· γυναικὶ, ἀηδίαν· ἄλλοις, [70] ὁδοιπόρων ζημίαν, δούλων λύπας· τοῖς δὲ λοιποῖς πᾶσι καλὸν, ἄλλοις εὐωχίαν πᾶσι δηλοῖ.

[71] Ὦμος

vero, qui in anguſtia ſunt, malorum conſtantiam, ſeruis aegritudinem, virgini conuiuium, militi lacrymas, mercatori reſtitutionem, gubernatori nauis bonum nauigium: ſin autem ſiniſtra, liberto iniucunditatem, ſeruo aegritudinem, militi ſubmerſionem, mercatori damnum, gubernatori triſtitiam, mulieri iniucunditatem: ſed ſecundum alios viatorum damnum, ſeruis triſtitias, ceteris omnibus bonum, et conuiuium.

67. Εὐϛαθῆ) Neſcio an rectius εὐϛάθειαν ἐν κακοῖς, vt infra de κοιλίᾳ, πλευρὰ εὐώνυμος ἀλλομένη. μοχθήσαντι εὐϛάθειαν δηλοῖ. *Sylb.*

68. Χήρα πρὸς εὐ.) Fortaſſe legendum χήρᾳ κέρδος εὐπρόσδοκητον, vt in ſq. de muſculo, *Sylb.* Leg. χρέος, aut κέρδος εὐπροσδόκητον, vt infra, et ſupra παρθένῳ κέρδος. †

69. Καθαίρεσιν) *Submerſionem*, melius depreſſionem, qua eorum virtus non praemiis ſat dignis ornatur.

70. Ὁδοιπόρων ζ.) Rectius fortaſſe ὁδοιπόρῳ ζημίαν, δούλῳ λύπας: vt in praecedenti ἄλλοις ſit prolepſis quaedam generis. *Sylb.*

71 Ὦμος δεξιὸς ἀλλόμενος, ὠφέλειάν τινα δηλοῖ· χειροτέχνῃ μὲν, πρᾶξιν· δούλοις δὲ ὠφέλειαν, 72 καὶ θάνατον δεσπότου· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, κέρδος· ἐμπόροις, 73 ὠφέλειαν· 74 κυβερνήτῃ, εὐπορίαν· γυναικὶ, χαράν. Ὦμος λαιὸς ἀλλόμενος, ἐπιβουλὴν ὑπὸ γυναικὸς σημαίνει, 75 ἀλλὰ ὠφέλιμον. Ὤμου τὸ μέσον ἀλλόμενον, πολλῶν ἀγαθῶν κυρίευσιν, καὶ δούλων δηλοῖ, καὶ ἐλευθέρων. Ὠμοπλάτης εὐώνυμος ἀλλόμενος, 76 ἐὰν ἐπὶ ξένοις 77 ἀφρο-

Si dexter humerus falierit, vtilitatem fignificat, artifici manuali in opere fuo, feruo vtilitatem, et mortem fui domini, virgini nuptias, viduae lucrum, mercatoribus vtilitatem, gubernatori bonum iter, mulieri gaudium fignificat: fin autem finifter infidias a muliere illatas, fed falutares portendit. Medium armi fi falierit, in multa bona aeque ac feruos et libertos dominium fignificat. Scapula dextra faliens, hofpitibus qui-

71. Ὦμος) Huc illa Artemidori Cap. 42. Lib. I. ὦμοι παχεῖς καὶ εὔσαρκοι πᾶσιν ἀγαθοὶ, εὐανδρείαν γὰρ καὶ εὐπραξίαν σημαίνοντες. †

72. Καὶ θανατὸν δεσπ.) Forfan rectius ad fenfum iuuandum ὠφελ. ἐκ θανάτου δεσπότου, quale faepius apud Oneirocriticos Artemidorum, Achmetem et alios, in hunc quidem fenfum occurrit. Imo ita et fupra, pro δούλῳ δεσπότου θάνατον δηλοῖ, et fic paffim. Vt infra de vnguibus. †

73. Ὠφέλειαν) In fequentibus fpecialius ἀπόδοσιν.

74. Κυβερνήτῃ, εὐπ.) Haud fcio an conuenientius, κυβερνήτῃ εὔπλοιαν, vt in fequentibus. *Sylb.*

75. Ἀλλὰ) Leg. ἄλλα, hôc eft κατ' ἄλλα, vt notum. †

76. Ἐὰν) Hoc vocabulum tollendum videtur, vel eius loco reponendum μεγάλην, aut fimile quid. *Sylb.*

[77] ἀφροσύνην σημαίνει· καὶ τοῖς [78] ἐνδανειοῦσιν, ἀπόδοσιν χρεῶν· δούλοις καὶ κλέπταις, [79] μετάβασιν· παρθένῳ, νωθρείαν· χήρᾳ, κίνδυνον· στρατιώτῃ, εὐφροσύνην μετὰ κέρδους· τοῖς δὲ λοιποῖς, κόπον. Τὸ δὲ τῆς εὐωνύμου ὠμοπλάτης δέξιον ἀλλόμενον, ἀγαθὸν σημαίνει· δούλῳ, διαβολήν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ἀπὸ νόσου σωτηρίαν. Ἐν ἄλλοις ἔκφευξιν ἀηδίας δηλοῖ· [80] ὑπὸ δὲ γυναικῶν ἀκαταστασίαν· δούλῳ, [81] ἀνάπαυσιν ἐκ τῆς δουλείας· παρθένῳ, ἀηδίαν·

dem, amentiam; iis vero, qui pecunias mutuo dant, vſurarum ſolutionem, ſeruis et furibus, migrationem, virgini retardationem, viduae periculum, militi hilaritatem cum fructu, reliquis vero moleſtiam. Dextra autem ſcapulae ſiniſtrae pars ſi ſalierit, indicat bonum, ſeruo calumniam, virgini vituperationem, viduae e morbo ſalutem. In aliis fugam moleſtiae indicat, ſub mulieribus vero perturbationes, ſeruo requiem a ſeruitute, virgini mo-

77. Ἀφροσύνην) Pro ἀφροσύνην quoque legendum εὐφροσύνην, vt mox στρατιώτῃ, εὐφροσύνην, et infra de digito minimo, δούλῳ, εὐφροσύνην. *Sylb.*

78. Ἐνδανείουσιν) Fortaſſe legendum ἐνδανείζουσιν, vt in ſequentibus ἐν δάνει οὖσιν, minus huc quadrat. *Sylb.*

79. Μετάβασιν) Rectius fortaſſe, *ſoli mutationem, fugam, aut proſcriptionem.*

80. Ὑπὸ δὲ γ.) Forſan aptius, ἐπὶ δὲ γυναικῶν. *Sylb.* Et ἀκαταστασίαν mallem reddere, *malam rei familiaris adminiſtrationem, qua omnia ſubuertuntur, qua res familiaris non poteſt perſiſtere.*

81. Ἀναπαύσιν) *Recreationem* potius, qualis ſcilicet ſeruis Saturnaliorum tempore concedebatur.) Et in ſqq. pro στρατιώτῃ δάκρυα malim τὰ κρυερὰ, hoc eſt, horrenda, triſtia, dira; haud decent enim militem lacry-

ἀηδίαν· χήρᾳ, ψόγον· στρατιώτῃ, δάκρυα· ἐμπόροις, ἀπόδοσιν· κυβερνήτῃ, εὔπλοιαν. Τὸ μέσον τῶν ὠμοπλατῶν ἀλλόμενον, εὐπορίαν δηλοῖ· δούλῳ, κακοπάθειαν καὶ [82] εὐχαριστίαν· παρθένῳ, ὕβριν· χήρᾳ, διαβολήν. Ἀκρώμιον δεξιὸν ἀλλόμενον, ἐλευθέρῳ, [83] εὐκρασίαν δηλοῖ· δούλῳ, κακῶν ἀνάπαυσιν· παρθένῳ, μνηστείαν· χήρᾳ, ἱλαρίαν· στρατιώτῃ, κίνδυνον.

Βραχίων δεξιὸς ἀλλόμενος, τέκνων καὶ χρημάτων ἐπίκτησιν δηλοῖ· τοῖς δὲ δανείζουσιν, ἐξ ἑτέρων βλάβην· ἄλλῳ τέκνα αὐτῷ ἔσται [84] ἐπὶ χεῖρας· δούλῳ,

leſtiam, viduae vituperium, militi lacrymas, mercatoribus retributionem, nautae bonam nauigationem. Medium ſcapularum ſaliens, opes ſignificat, ſeruo malorum perpeſſionem et gratiam, virgini iniuriam, viduae, calumniam. Humeri ſummitas dextra, liberto bonam temperiem, ſeruo malorum requiem, virgini deſponſationem, viduae hilaritatem, militi rerum diſcrimen indicat.

Si brachium dextrum tremuerit, filiorum, ac nummorum acquiſitionem praedicit, mutuantibus vero damnum, alii filii eius erunt

mae. Sed iam ſupra legitur στρατιώτῃ δακρύα, ideo et hic tolerandus videtur imbellis ille miles, fletus potius effundens, quam ſanguinem †

82. Εὐχαριστίαν) Verius eſſe videtur ἀχαριστίαν. *Sylb.* Antecedens nimirum hanc requirit emendationem.

83. Εὐκρασίαν) Vel εὐφρασίαν, vel εὐπραγίαν legendum. *Sylb.*

84. Ἐπὶ χεῖρας) Forte, ἐπὶ χηρίᾳ. *Sylb.*

λῳ πίστιν πραγμάτων μεγάλων· παρθένῳ, ὑποταγήν· χήρᾳ, ὠφέλειαν· βραχίων εὐώνυμος ἀλλόμενος, ἀπὸ τῶν οἰκείων προσώπων ἐπικουρίαν σημαίνει· δούλῳ δὲ, ἐλευθερίαν· ἄλλῳ, λύπην [85] δηλοῖ.

[86] *Μῦς δεξιὸς ἀλλόμενος, ζημίαν σημαίνει πᾶσιν· ὁ δὲ εὐώνυμος, κέρδος ἀπροσδόκητον δηλοῖ.*

Ἀγκὼν δεξιὸς ἀλλόμενος, ὠφέλειαν δηλοῖ, δούλῳ, [87] κακῶν ἀπαλλαγῆναι· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ὕβριν. Ὁ δὲ εὐώνυμος, ὑπέρ τινος προσώπου

ipſi auxilio, ſeruo fidem rerum magnarum, virgini ſubiugationem, viduae vtilitatem: ſi vero ſiniſtrum, auxilium a propriis perſonis enunciat, ſeruo libertatem, ceteris aliis perſonis triſtitiam.

Muſculus dexter ſi ſalierit, damnum omnibus annunciat, ſiniſter quaeſtum inopinatum.

Dexter cubitus, ſi ſalierit, vtilitatem enunciat, ſeruo difficilem libertatem, virgini vituperationem, viduae iniuriam: ſin autem ſiniſter, damnum ab aliqua perſona ſignificat,

85. Δηλοῖ) Conf. huc Achmetis Oneirocrit. Cap. LXXI. pag. 52. de brachiis, et eorum diuerſa ſignificatione. †

86. Μῦς) Muſculorum motus varii ſunt, vt ex anatomicis et phyſiologicis conſtat, et in morbis ſpaſmodicis eorum motus et ſaliſſationes multum negotii faceſſunt. Niphus in interpretatione hunc canonem, vt et multos alios, praetermiſit, quos indicare ſuperuacaneum eſt.

87. Κακῶν ἀπαλλαγῆναι) Poſſes etiam legere κακῶν ἀπαλλαγήν. *Sylb.*

που ζημίαν δηλοῖ· ἄλλοις, εὐφρασίαν δηλοῖ· δούλῳ, προκοπήν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ὕβριν.

Πῆχυς δεξιὸς ἀλλόμενος, βλάβην δηλοῖ· δούλῳ, εὐφρασίαν· παρθένῳ, ἀπορίαν· χήρᾳ, ἀηδίαν· ὁ δὲ εὐώνυμος, ἀηδίαν δηλοῖ· δούλῳ, εὐπορίαν· παρθένῳ, εὐφρασίαν· χήρᾳ, ὁμοίως.

Χεὶρ δεξιὰ ἀλλομένη, ὠφέλειαν σημαίνει· ἡ δὲ εὐώνυμος, [88] πίστεως φυλακὴν δηλοῖ. [89] Καρπὸς δεξιὸς

aliis bonam loquutionem, ſeruo felicitatem, virgini ignominiam, viduae iniuriam, ceteris aliis bonum.

Si dextra vlna ſalierit damnum ſignificat, ſeruo bonam loquutionem, virgini, indigentiam, viduae iucunditatis priuationem: ſin vero ſiniſtra, iniucunditatis priuationem, ſeruo abundantiam, virgini ac viduae bonam loquutionem.

Si dextra manus ſalierit, vtilitatem, ſiniſtra, fidei obſeruantiam praeſagit: et ſi dex-

88. Πίστεως φυλακὴν δηλοῖ) Huc illa Achmetis, Oneirocrit. Cap. LXXII. pag. 52. Edit. Rigalt. αἱ χεῖρες, καὶ οἱ δάκτυλοι, εἰς τὰ ἔργα τῆς πίστεως τῶν ἀνθρώπων διακρίνονται, vbi vid. ſeqq. item Artemidor. Oneirocrit. Lib. I. Cap. LXIV. Sed res nota eſt: nec ignotum, puto, inde natum prouerbium. †

89. Καρπὸς) Brachiale latinis dicitur. Eſt pars manus qua cubito per articulum coniungitur. Ariſtoteles in hiſt. animal. L. I. c. 15. definit per nodum, quo cum brachio manus iungitur et coarctatur, quo in loco Gaza primum voce *brachiale*, vti quidem nobis innotuit, vſus eſt.

δεξιὸς ἀλλόμενος, ἃ ὀφείλει χρήματα ἀποδώσειν σημαίνει· ἔσεσθαι δὲ καὶ ἐν πενίᾳ, καὶ [90] ὀλιγοχρονία. Τοῦτο ἐπὶ πᾶσι δηλοῖ· ἐν ἄλλοις δὲ [91] κακὸν δηλοῖ· δούλῳ, χαλεπόν· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, ἀποδημίαν· ὁ δὲ εὐώνυμος, ἐπιβουλὴν σημαίνει ἕνεκα πραγμάτων, ὕστερον δὲ ὠφέλειαν. Ἐν ἄλλοις, ἀῤῥωστίαν δηλοῖ· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ, ὠφέλειαν. [92] Ἀντίχειρ ὁ δεξιὸς ἀλλόμενος, ἀγαθὸν δηλοῖ· δούλῳ, εὐφρασίαν· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, [93] ἁρπαγήν· ὁ δὲ εὐώνυμος, ἀποβολὴν

tra manus iunctura, nummos quos alicui debet, reddere significat, amplius et in paupertate esse, et breui tempore viuere, et hoc in omnibus significatur verum, vt referunt augures Aegyptii, seruo rem perdifficilem, virgini nuptias, viduae peregrinationem, sinistrae autem insidias propter aliquam rem, postremo tamen iuuabit; secundum alios aegritudinem, seruo bonum, virgini consilium, viduae vtilitatem. Si dexter pollex palpitauerit, bonum significat, seruo bonam loquu-

90. Ὀλιγοχρονία) Forte ὀλιγοχρηματία, et sic legendum, vel ἐξ ὀλιγοχρονίας, paupertas ad breue tantum tempus. †

91. Κακὸν) Interpres aliter legit, reddit enim *verum*, forte in eius exemplari fuit καλὸν, vt supra.

92. Ἀντίχειρ) Dici posset vtique hic digitus *promanus*, quia omnes actiones per eum fiunt firmiores. Galen. de vsu part. L. I. c. 16. sic dici eum ait, quod solus ipse tantum valeat polleatque quantum reliqui quatuor. Itaque a pollendo Latini etiam *pollicem* vocauerunt. Vide Alex. ab Alex. Genial. dier. L. IV. c. 26.

93. Ἁρπαγὴν) Minus conuenienter, ἀγαθὸν enim significat, itaque mallem vel ἀρμαλιὴν, *alimentum, sustentationem*, vel ἁρμοστῆρα, *sponsum*.

βολὴν βίου δηλοῖ· δούλῳ, ἐλευθερίαν· παρθένῳ, ὕβριν· χήρᾳ, ὠφέλειαν. Τὸ πλάγιον τῆς χειρὸς ἀλλόμενον, ἐμπεσεῖσθαι εἴς τινα πράγματα [94] μόχθον δηλοῖ· δούλῳ, εὐπορίαν· παρθένῳ, ἀγαθόν· χήρᾳ, κακόν. Ἐν ἄλλοις [95] ἐξοδιασμοὺς ἑκουσίους δηλοῖ. Τὸ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, καταδούλωσιν ἐξ ἀνθρώπων δηλοῖ· δούλῳ, μεταβολὴν βίου· παρθένῳ, ἀγαθόν· χήρᾳ, εὐφρασίαν. Ἄλλοις κέρδος τὶ σημαίνει. Χειρὸς δεξιᾶς τὸ μέσον, ἤτοι τὸ κοῖλον ἀλλόμενον, [96] ὠφέλειαν σημαίνει, καὶ ἀλλοτρίου πράγ-

tionem, virgini nuptias, viduae raptum: ſiniſter, remiſſionem vitae, ſeruo libertatem, virgini iniuriam, viduae vtilitatem. Si obliqua pars manus dextrae ſalierit, in flagitioſas res incidere ominatur, ſeruo facultatem, virgini bonum, viduae malum, aliis expulſiones voluntarias enunciat: ſin autem ſiniſtrae obliqua pars tremuerit, ſeruitutem pati apud homines, ſeruo tranſmutationem vitae, virgini bonum, viduae bonam loquutionem, aliis lucrum portendit: ſi medium dextrae manus, hoc eſt, concauum, vtilitatem, ſe-

94. Μόχθον) Legendum ἢ μόχθον, vel μετὰ μοχθῶν, vel τὸ μόχθον refer ad ἐμπεσεῖσθαι, tum vero nihil mutandum. †

95. Ἐξοδιασμοὺς) Proprie hac voce indicatur exactio pecuniae, tributi, et quum, qui tributa non pendent, vel cogi vel exterminari ſolent, inde expulſionis notio originem traxiſſe videtur.

96. Ὠφελείαν σημαίνει) Forſan legendum ὠφέλειαν σημαίνει ἐξ ἀλλ. πρ. *Sylb.*

πράγματος· ἐν ἄλλοις κέρδος δηλοῖ· δούλῳ, ἀηδίαν· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ, κέρδος. Τῆς δὲ εὐωνύμου, εὐτυχίαν μεγάλην δηλοῖ, καὶ ἐχθρῶν κράτησιν. Ἐν ἄλλοις ἐχθρῶν κυρίευσιν δηλοῖ· δούλῳ, ἀμεριμνίαν· παρθένῳ, [97] (ὕβριν,) γάμον· χήρᾳ, ὕβριν. Τὸ ἐπάνω τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐὰν ἄλληται, [98] πονηρὸν σημαίνει· δούλῳ, ἀναβολήν· παρθένῳ, ἀηδίαν· χήρᾳ, ὠφέλειαν. Ἄλλοις ἀπροσδόκητον [99] ἀγαθὸν σημαίνει.

[100] Δάκτυλος μικρὸς τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἀλλόμενος

cundum alios lucrum rei alienae, ſeruo iucunditatis priuationem, virgini conſilium, viduae luctum: ſin autem ſiniſtrae, felicitatem magnam, et ſupra inimicos dominium, ſecundum alios inimicos exſuperare praeſagit, ſeruo requiem, virgini iniuriam, viduae nuptias: at ſi ſuperior pars dextrae manus ſalierit, laborem enunciat, ſeruo moram, virgini moleſtiam, viduae vtilitatem, aliis vero inopinum damnum.

Si digitus paruus dextrae manus ſalierit,

97. (ὕβριν) Incluſum videtur tollendum *Sylb.* aut delendum illud ὕβριν, tanquam ex ſeqq. male repetitum, aut lege potius ἁβρὸν γάμον, *nuptias delicatas.* †

98. Πονηρὸν) Interpres legiſſe videtur πόνον, reddidit enim, *laborem.*

99. Ἀγαθὸν) Interpres habet, *damnum*, vnde aliter fuit in eius exemplari, forte leui mutatione ἀγῶνα ſubſtituendum.

100. Δακτύλος μ.) Vide quae de eo refert Alex ab Alex. Genial. dier. L. IV. c. 26. Qui Polluci μικρὸς dicitur, apud alios ὠσιτῆς appellatur.

νος [101] πίστεως μείζονος ἀξιωθήσεσθαι δηλοῖ· ἐπειδὴ Ἑρμοῦ ἐστιν ὁ δάκτυλος. Ἐν ἄλλοις στείρωσιν δηλοῖ, δούλῳ διαβολήν· παρθένῳ, ψόγον· χήρᾳ, ὕβριν. Ὁ μετὰ τὸν μικρὸν δεύτερος δάκτυλος τῆς δεξιᾶς χειρός, ὁ καλούμενος [102] παράμεσος, ἀλλόμενος, πολλῶν χρημάτων κυρίευσιν σημαίνει· ἐστι γὰρ [103] ἡλίου ὁ δάκτυλος· ἄλλοις πολλῶν αγαθῶν ἐπίκτησιν δηλοῖ· δούλῳ, κακόν· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ, εὐφροσύνην.

maioris fidei dignitatem enunciat, quoniam Mercurii, vt dicunt, digitus eſt, aliis ſterilitatem ſeruo calumniam, virgini ignominiam, viduae iniuriam. Si ſecundus digitus poſt paruum dextrae manus, qui Graece dicitur παραμέσος, dominium multorum nummorum ſignificat; eſt enim, vt dicunt, Solis digitus, aliis multorum bonorum acquiſitionem, ſeruo malum, virgini conſilium, viduae gaudium.

101. Πίστεως μείζονος) Huc illa Achmetis, cap 72. iam ſupra laudata et hic iterum repetenda: οἱ δάκτυλοι εἰς τὰ ἔργα τῆς πίστεως τῶν ἀνθρώπων διακρίνονται, qualia etiam apud Artemidorum, †

102. Παραμέσος) Hunc annularem ſeu medicum Romani, δακτυλιώτητα Graeci appellarunt. Rationem reddit Alex. ab Alex. l. I. hanc: *Illo enim, quum veniam poſcimus a diis, locum Nemeſeos, (quae Dea vltrix malorum fuit, fautrix vero bonorum) poſt aurem dextram obſignamus. Ipſa enim Ramnuſia dicta, ibi locum venerationis habet. Eumdemque minimo proximum in ſponſalibus annulo exornamus, quia tenuiſſimam venam inde ad cordis ima penetrare arbitrantur. Hunc Aegyptii tamquam ſacrum, multis odoribus delibutum habere aſſeuerant, habuiſſeque hoc proprium ferunt, vt complicatus, ſenarium, qui perfectiſſimus eſt, numerum deſignaret.*

103. Ἡλίου) *Solis*, id eſt, *auri* apud Chymicos, quod neminem fugit.

σύνην. Δάκτυλος ὁ [104] τρίτος τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἤτοι ὁ μέσος, βασκανίας δηλοῖ καὶ λοιδορίας· Κρόνου γὰρ ὁ δάκτυλος. Ἐν ἄλλοις δόξαν γενέσθαι δηλοῖ· δούλῳ, ὑποταγήν· παρθένῳ, νόσον· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

Δάκτυλος [105] τέταρτος ἀλλόμενος, ζημίαν μεθ' ὕβρεως δηλοῖ. Ἄρεος γάρ ἐστιν ὁ δάκτυλος. Ἐν ἄλλοις δὲ βλάβην δηλοῖ· ἐλευθέρῳ, ἐκκοπήν· παρθένῳ, κέρδος· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

Δάκτυλος ὁ μέγας, ὁ καὶ [106] ἀντίχειρ καλούμενος, ἀλλόμενος, ἐπίκτησιν πολλῶν ἀγαθῶν δηλοῖ,

Si tertius digitus dextrae manus, hoc eſt, medius, inuidias et nugas ominatur, Saturni enim digitus eſt, aliis autem gloriam aduenire praeſagit, ſeruo ſubiugationem, virgini morbum, viduae vtilitatem.

Si quartus dextrae digitus ſalierit, damnum cum contumelia enunciat, Martis enim, vt nonnulli tradunt, eſt digitus, aliis nocumentum, liberto inciſionem, virgini lucrum, viduae vtilitatem.

Si vltimus digitus, qui ἀντίχειρ dicitur, ſalierit, multorum bonorum acquiſitionem ſi-

104. Τρίτος) Ille famoſus et libidinoſus habetur, dicitur quoque *infamis et verpus*, cuius denominationis rationem reddit Alex. ab Alex. l. I.

105. Τέταρτος,) Qui *Index* et *ſalutaris* dictus, quo ſcilicet ori admoto ſilentium indicimus, et quia aeſtimarunt veteres nihil ſanctius ad ſilentium oris ſilentio.

106. Ἀντιχεὶρ) De hoc iam in ſuperioribus p. 480. n. 92.

λοῖ, καὶ ἐπὶ τέκνοις, καὶ ἐπὶ γυναικὶ χαρήσεται· ἔστι γὰρ Ἀφροδίτης ὁ δάκτυλος. Ἄλλοις ἀπαλλάξαι δηλοῖ· δούλῳ, ἀγαθόν· παρθένῳ, ἄνδρα· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

[107] Ὄνυχες τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐὰν ἄλλωνται, κέρδος δηλοῦσιν ἀπροσδόκητον· δούλῳ, εὐφρασίαν· παρθένῳ, μνηστείαν. Ὄνυξ τοῦ μικροῦ δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς [108] ἐὰν ἄλληται, ἢ [109] μυρμηκιᾷ, κακοπάθειαν δηλοῖ· δούλῳ, τέκνον· παρθένῳ, ἄνδρα·

gnificat, et in filiis et vxori gaudium, eſt enim, vt aiunt Veneris, digitus. Secundum alios, ſeruo bonum, virgini virum, viduae vtilitatem.

Si vngues dextrae manus ſalierint, inopinum lucrum praeſagiunt, ſeruo bonam loquutionem, virgini procacitatem. Si vnguis parui digiti dextrae manus ſalierit, aut formiculauerit, malum pati enunciat, ſeruo filium,

107. Ὄνυχες) Hunc diuinandi ex vnguibus artem improprie ὀνυχομαντείαν nominare poſſemus, proprie autem aliud innuit. Vide Peucer. de diuinatt. p. 300.

108. Ἐὰν ἄλληται) Bulenger de omin. L. III. c. 2. ſic legit ἐὰν πάλλεται ἢ μυρμηκιᾷ κάκον πείσῃ, *ſi ſalit aut verminat, malum patieris.*

109. Μυρμηκιᾷ) Rom. edit. habet μυρμυκιᾷ, falſo. Innuit autem, formicarum more repit, aut ſalit: ita πάλμα μυρμηκίζον, et σφυγμὸς μυρμηκίζων, hoc ſenſu ſaepius occurrit apud Galenum Libb. de pulſibus, et alibi, ceu notum eſſe arbitror. Conf. et infra, vbi illud μυρμηκιᾷ, aliquoties recurrit. †

δρα· χήρα, κόπον. Ὁ τοῦ δευτέρου ἐὰν ἅλληται, ἐξουσίαν δηλοῖ· δούλῳ, δεσπότου θάνατον· παρθένῳ, ψόγον· χήρα, καλόν. Ὁ τοῦ τρίτου, καὶ τοῦ τετάρτου, λύπας δηλοῦσιν· δούλῳ δὲ, ἀγαθόν. Ὁ τοῦ μεγάλου, αὔξησιν δηλοῖ βίου.

Δάκτυλος μικρὸς εὐωνύμου χειρὸς ἀλλόμενος, πολλὰ ἀγαθὰ δηλοῖ πᾶσιν. Ὁ δεύτερος αὐτοῦ, [110] ἐγκληματικὸς, δηλοῖ λύπην, καὶ ἀπόλογον ἐπὶ μεγάλων προσώπων· δούλῳ ἐν πίστει ὄντι, κατηγορίαν. Ὁ μέσος, λύπην δηλοῖ διὰ πρᾶγμα ἴδιον, καὶ αὔξησιν βίου, καὶ τέκνων, καὶ χρημάτων σημαίνει. Ὁ μέγας τῆς εὐωνύμου χειρὸς, παλαιὰν ἀπώλειαν σημαίνει [111] κομίσασθαι. Ὀνυ-

virgini virum, viduae laborem. Sin autem ſecundi digiti vnguis ſalierit, poteſtatem ominatur, ſeruo domini mortem, virgini ignominiam, viduae bonum. Si vero tertii et quarti, triſtitiam narrat, ſeruo bonum: ſi vero magni digiti, augmentum vitae enunciat.

Si paruus digitus ſiniſtrae manus ſalierit, multa bona omnibus praeſagit: ſi ſecundus, triſtitiam et reſponſionem a magnis perſonis, ſeruo qui eſt in fide, incuſationem: ſi medius, triſtitiam per propriam rem, et augmentum victus, et filiorum et nummorum: ſi autem magnus, antiquam deſtructionem euenire ominatur.

110. Ἐγκληματικὸς) Hanc vocem Interpres non expreſſit, eſt autem, *litigioſus, accuſatorius*, quod et ex addita explicatione clarius mox patet.

111. Κομίσασθαι) Forſan rectius ſut. κομίσεσθαι *Sylb.*

Ὄνυχες εὐωνύμου χειρὸς ἀλλόμενοι, ὠφέλειαν δηλοῦσι μετὰ [112] δυσκολίας τινός.

Μάλη δεξιὰ ἀλλομένη, μάχας δηλοῖ, καὶ λύπας ἐκ τῶν οἰκείων πρὸς ὀλίγον παντί· καὶ ἡ εὐώνυμος ὁμοίως.

Μασθὸς δεξιὸς ἀλλόμενος, πρᾶξιν δηλοῖ μεγάλην. Ἐν ἄλλοις, εὐφρασίαν δηλοῖ· μασθὸς εὐώνυμος ἀλλόμενος, πλοῦτον σημαίνει· μασθοῦ τὸ μέσον ἀλλόμενον, ἀγαθῶν φροντίδων ἐστὶ [113] σημεῖον.

Στῆ-

Si vngues ſiniſtrae manus, vtilitatem cum aliqua difficultate praeſagiunt.

Axilla dextra ſi ſalierit, pugnas indicat et triſtitias propter domeſticos ad breue tempus omnibus, ſic quoque ſe res habet cum ſiniſtra.

Si dextrum vber tremuerit, opus magnum praeſagit, aliis bonum nouum: ſi medium inter vbera, ſignum eſt bonarum cogitationum, ſiniſter vero diuitias indicat.

Hh 4

Malim ἀνακομίσασθαι, hoc eſt, veterem iacturam aliquando reſtitutum iri. † Hunc locum laudat Buleng. l. l. vbi legit κομίζεσθαι.

112. Δυσκολίας τινος) Conf. huc Achmetis Oneirocrit. Cap. LXXIV. pag. 53. et Frankenau in Onychologia curioſa, pag. 51. †

113. Σημεῖον) Conf. huc Artemidor. Lib. I. Oneir. cap. 43. pag. 57. et Achmetis Oneirocr. cap. 77. pag. 55. †

Στῆθος ἀλλόμενον, εὐωχίαν δηλοῖ παντί. Ἐν ἄλλοις πληρωθήσεται ἡ διάνοια φόβου. [114] Καρδία ἀλλομένη, ἐπιβουλὴν φίλου δηλοῖ.

Γαστὴρ ἀλλομένη, πλουσίῳ, ἀναλώματα ποιῆσαι δηλοῖ· πένητι δὲ, [115] τρυφήν· ἄλλοις, εὐφρασίαν δηλοῖ.

Κοιλία ἀλλομένη, ἀγαθὰ σημαίνει· ἄλλοις τέκνα ὀνησιφόρα δηλοῖ. Κοιλίας δεξιὸν μέρος ἀλλόμενον, νόσον [116] ὀλιγοχρονίαν [117] δηλοῖ. Λαγὼν δεξιὸς

Si pectus ſalierit, conuiuium omnibus denunciat, aliis vero ad implementum diſcurſus, ſed cum timore. Cor palpitans inſidias ab amico portendit.

Si venter ſaltauerit, diuiti expenſas facere ominatur, pauperi cibum, aliis bonum nouum.

Si aluus ſalierit, bona enunciat, aliis filios vtiles: ſi dextra pars alui; morbum breui tempore narrat. Si ilium dextrum ſalierit,

114. Καρδιὰ) De cordis palpitatione ſupra quoque p. 471. *Sylb.* Vide ibi notam p. 61. Multa praeterea paſſim hac de re apud veteres occurrunt.

115 Τρυφήν) Legiſſe videtur Interpres τροφὴν cibum, ſed Romana et Sylburgii editt. conſtantiſſime retinent τρυφὴν *delicias, vitam mollem ac delicatam.* Quae lectio praeferenda, penes lectores eſto.

116. Ὀλιγοχρονίαν) Legendum ὀλιγοχρόνιον vel νόσων ὀλιγοχρονίαν. †

117. Δηλοῖ) Conf. huc Achmetis Oneirocrit. cap. LXXVIII. pag. 56. Edit. Rigalt. †

δεξιὸς ἀλλόμενος, ἀποδημίαν δηλοῖ· ἄλλως ἀγαθὰ πολλὰ σημαίνει. Λαγὼν εὐώνυμος ἀλλόμενος, εὐφρασίαν δηλοῖ πᾶσιν· 118 ἄλλως ἐργασίαν δηλοῖ. Πλευρὰ δεξιὰ ἀλλομένη, πλουσίῳ χρόνιον πενίαν δηλοῖ· δούλῳ δὲ, εὐπορίαν καὶ χαράν· ἐν ἄλλοις ὠφέλειαν δηλοῖ. Πλευρὰ δὲ εὐώνυμος ἀλλομένη, μοχθήσαντι 119 εὐστάθειαν δηλοῖ ἐν παντὶ βίῳ. Σπλὴν ἀλλόμενος, ἀῤῥωστίαν δηλοῖ. Ἧπαρ ἀλλόμενον, δυσθυμίαν σημαίνει. Ἰσχίου δὲ τὸ δεξιὸν μέρος ἀλλόμενον, οἰκείων καὶ 120 φίλων· ἐν ἄλλῳ, ἀγα-

peregrinationem portendit, aliis ſi ſiniſtrum, bonum nouum, aliis negotiationem praeſagit. Si dextrum latus palpitauerit, diuiti diuturnam paupertatem, ſeruo vero facultatem, et gaudium praeſagit, aliis vtilitatem: ſi ſiniſtrum laboranti bonum ſtatum in tota vita portendit. Si ſplen ſalierit, infirmitatem nunciat. Si epar tremuerit, iracundiam mouet. Si dextra pars iſchii quatitur, domeſticorum, aut amicorum rixam, aliis autem bonum: ſin

Hh 5

118. Ἄλλως) Forſan rectius ἄλλοις, *aliis. Sylb.* Et ſic Interpres.

119. Εὐστάθειαν) *Bonum ſtatum* Interpres non ſatis conuenienter, mallem tranquillitatem animi, quae conſcientiam bene factorum habet comitem, nobiſque vitam etiam moleſtiſſimam laborioſiſſimamque reddere tantum ſolet iucundiſſimam.

120. Φίλων) Poſt hanc vocem deeſt ὀλέθρον ſeu ſimile quid. *Sylb.* Deeſt hic aliquid ad ſenſum ſupplendum, forſan addend. ἀπορίαν, φυγὴν, κίνδυνον, μεταβολὴν, ἀπιστίαν, δόλον (aut ſimile quid) σημαίνει, aut δηλοῖ. Qui tamen defectus ſine plenioris codicis adiumento, ex mero ingenio, expleri haud ſatis tuto poteſt. †

ἀγαθὸν δηλοῖ· ἰσχίου τὸ εὐώνυμον μέρος ἀλλόμενον, λύπας δηλοῖ. Ἐν ἄλλῳ, ἀκαταστασίαν δηλοῖ.

Ῥάχης τὰ δεξιὰ ἀλλόμενα, ἐχθρῶν περικρατῆσαι δηλοῖ πᾶσιν.

Νῶτος δεξιὸς ἀλλόμενος, ὕβριν δηλοῖ· ὁ δ' εὐώνυμος, πλουσίῳ, εὐωχίαν δηλοῖ· πένητι δὲ, κάματον.

Βάλανος ἀλλόμενος, δούλῳ εἰς Ἀφροδίτην ἐλθεῖν δηλοῖ.

121 Ἀκρῶμος ἀλλόμενος, ἡδονήν τινα πιστεύεται σημαίνειν.

Ὄρχις

autem ſiniſtra pars, triſtitiam narrat, aliis inſtabilitatem.

Lumbus ſi ſalierit dexter, omnes inimicos ſuperari ſignificat.

Si dextra ſpinae pars palpitauerit, contumeliam: ſi vero ſiniſtra, diuiti conuiuium, pauperi laborem enunciat.

Si mentula ſalierit, ſeruum ad Venerem iturum portendit.

Si ſummitas humeri ſalierit, aliquam nobis voluptatem obuenire indicat.

121. Ἀκρῶμος) Ἀκρώμιον reponere ex antecedentibus non videtur conſentaneum, potius enim requiritur ἀκροπισθία vel tale quidpiam. *Sylb.*

Ὄρχις δεξιὸς ἀλλόμενος, βίου καὶ τέκνων ἐπίκτησιν δηλοῖ. Ὄρχις εὐώνυμος ἀλλόμενος, εὐωχίαν καὶ γυναικὸς ὠφέλειαν δηλοῖ.

Πυγὴ δεξιὰ ἀλλομένη, [122] ἐπιδιαφθορὰν τῷ ἔχοντι πραγματείαν, καὶ ἐργασίαν δηλοῖ. Πυγὴ εὐώνυμος ἀλλομένη, πλουσίῳ ἀναλώματα ποιῆσαι δηλοῖ· [123] τοῖς δὲ λοιποῖς, ἀγαθὴν ἐν ἄλλοις μελλόντων κυρίευσιν.

[124] Δάκτυλος [125] ἀλλόμενος, κέρδος ἀπροσδόκητον δηλοῖ.

Κοτύ-

Si dexter testiculus quatitur, filiorum et victus acquisitionem significat, sin autem sinister, conuiuium et vtilitatem portendit.

Si dextra nates salierit, incorruptionem habenti negotiationem et lucrum nunciat: si sinistra, diuiti expensas facere, ceteris bonum.

Digitus saliens, lucrum inopinatum notat.

122. Ἐπιδιαφθορὰν) Rom. editio diuisim ἐπὶ διαφθορὰν; forsan melius coniunctim legendum: ἐπιδιαφθορὰν, vel ἀποδιαφθοράν. †

123. Τοῖς δὲ λοιποῖς) Forte legendum τοῖς δὲ λοιποῖς, ἀγαθόν· ἐν ἄλλοις, μελλόντων κυρίευσιν. *Sylb.*

124. Δάκτυλος) Rectius δακτύλιος. Nota praeterea et in antecedentibus et consequentibus feminina in masculinum genus translata v. c. λαγὼν, βάλανος, item isosyllabôs ῥάχης, pro peritosyllabo ῥάχεως. *Sylb.*

125. Ἀλλόμενος) Latini et titubare dicunt, quorsum spectat illud Plauti in Epidico, *Quid est, quod digitus titubat tuus?*

Κοτύλη δεξιὰ ἀλλομένη, κίνησιν ἐπὶ προκοπὴν δηλοῖ παντί· ἐν ἄλλοις, ἀγαθὸν σημαίνει. Κοτύλη εὐώνυμος ἀλλομένη, λύπης τινὸς ἀπαλλαγὴν δηλοῖ· ἐν ἄλλοις ἀηδίαν σημαίνει.

126 Γλουτὸς δεξιὸς ἀλλόμενος, εὐπορίαν δηλοῖ· καὶ ὁ εὐώνυμος τὸ αὐτό.

127 Βουβὼν δεξιὸς ἀλλόμενος, βίας καὶ ταραχὰς δηλοῖ. Βουβὼν εὐώνυμος ἀλλόμενος, οὐκ ἀγαθὸν σημαίνει.

128 Μηρὸς δεξιὸς ἀλλόμενος, ὠφέλειαν δηλοῖ· ἐν

Sin autem dextra iunctura coxae cum natibus ſalierit, motum cum felicitate praeſagit, et bonum: ſi ſiniſtra, remotionem triſtitiae, ceteris vero iucunditatis carentiam.

Clunium dextra pars ſaliens, facultates, et ſiniſtra tales quoque notat.

Glandula inguinalis dextra ſaliens violentias et tremores, ſiniſtra vero non adeo bonum ſignificat.

Si dextrum inguen ſalierit, vtilitatem: ce-

126. Γλοῦτος) Pro clunibus hoc loco accipitur praecipue ea regio, vbi maiora oſſa femoris ſunt inſerta.

127. Βουβὼν) Haec vox apud medicos vel notat iuncturam femoris cum iſchio, vel locum ad latera pubis, vel glandulas vtrobique ſitas, vel tumores glandularum; de quibus omnibus vid. Gorraeus in definitt. med. p. 77.

128. Μηρὸς) De hoc quoque conſule Gorraeum, p. 296.

ἐν ἄλλοις δὲ, ἐχθρῶν κράτησιν δηλοῖ. Μηρὸς εὐώνυμος ἀλλόμενος, ἐπιβουλὴν καὶ δόλον δηλοῖ· ἐν ἄλλοις, ὁδὸν [129] ἐπωφελῆ δηλοῖ πορευθῆναι. Ὀπισθομήριον δεξιὸν ἀλλόμενον, ψόγον προσημαίνει· ἐν ἄλλοις [130] καλοκαιρίαν δηλοῖ. Ὀπισθομήριον εὐώνυμον ἀλλόμενον, ἐπιβουλὴν δηλοῖ· ἄλλοις, εὐπορίαν δηλοῖ.

[131] Γονὺ δεξιὸν ἀλλόμενον, εὐωχίαν δηλοῖ παντί, ἄλλοις δὲ, εὐπορίαν· γονὺ εὐώνυμον ἀλλόμενον, ἀηδίαν μεγάλην δηλοῖ.

132 Ἀγ-

teris autem inimicos exſuperare portendit: ſin autem ſiniſtrum, inſidias: ceteris autem iter difficile enunciat. Si ea coxae pars ſalierit, quae retro eſt, ignominiam praeſagit: ceteris vero temporis temperiem, ſin autem ſiniſtra pars, inſidias, ceteris vero facultates praedicit.

Si dextrum genu palpitauerit, omnibus conuiuium, ſecundum alios facultatem praenarrat: ſi ſiniſtrum, iniucunditatem maximam denunciat.

129 Ἐπωφελῆ) Male Interpres *difficile*, quum potius ſit, vtile.

130. Καλοκαιρίαν) Forte καλλοκαίριον, quae vox apud Scriptores mediae graecitatis notat *aeſtatem* v. Meurſ. Gloſſ. p. 206. ex notione autem verbi καλλοκαιρίζειν *aeſtatem bene tranſigere*, redderem: *oblectationes aeſtatis tempore*.

131. Γονὺ δ) Conf. huc Artemidori Lib. I. cap. 49. pag. 42. item Achmet. cap. 101. pag. 69. †

132 Ἀγκύλη δεξιὰ ἀλλομένη, ἀηδίαν δηλοῖ· ἡ δὲ εὐώνυμος, εὐφρασίαν δηλοῖ.

Κνήμη δεξιὰ ἀλλομένη, ἐπίσημον δηλοῖ, ἢ ὁδὸν μακρὰν πορευθῆναι· ἡ δὲ εὐώνυμος, ἀνδράσι λύπην, γυναιξὶν δὲ ψόγον, ἄλλοις ἀῤῥωστίαν δηλοῖ.

133 Ἀντικνήμιον δεξιὸν ἀλλόμενον, εὐπορίαν δηλοῖ· τὸ δὲ εὐώνυμον, ἀποβολὴν ὑπάρξεσθαι ἢ πονηρόν τι δηλοῖ.

134 Γα-

Si dextra ancha quatietur, iniucunditatem: ſin autem ſiniſtra, bonum nouum.

Si dextra tibia ſalierit, rem celeberrimam, aut longum iter denunciat: ſin autem ſiniſtra, viris triſtitiam, mulieribus ignominiam; ceteris autem infirmitatem portendit.

Si pars interior dextrae tibiae quatietur, facultatem: ſin autem ſiniſtrae, amiſſionem, aut laborioſi quidquam narrat.

132. Ἀγκύλη) Ancha. Sed dicitur quoque morbi genus ἀγκύλη, de quo Aetius, propediem a nobis e MS. Lipſ. edendus, L. XII. c. 42. vbi τὰς τῶν ἄρθρων κατοχάς exponit ἀγκύλας, hoc eſt, articulos ſtupore occupatos contractoſque.

133. Ἀντικνήμιον) Galen. com. 2. εἰς τὸ περὶ ἀγμῶν, ſcribit ἀντικνήμιον eſſe tibiae mediam et anteriorem partem, quae minime carnoſa eſt, et per vniuerſam tibiam a ſummo ad imum in longitudinem fertur, atque in his, qui graciles, conſpicitur.

[134] Γαστροκνήμιον δεξιὸν ἀλλόμενον, ἀπροσδόκητα ἀγαθὰ πᾶσι δηλοῖ· τὸ δὲ εὐώνυμον, ἐμπόδιον τῆς προκειμένης ὁδοῦ.

[135] Κερκὶς δεξιὰ ἀλλομένη, λύπην δηλοῖ. ἡ δὲ εὐώνυμος, ὁδὸν [136] ἐπικερδῆ δηλοῖ.

[137] Σφυρὸν δεξιὸν ἀλλόμενον, ὠφέλειαν δηλοῖ· τὸ δὲ εὐώνυμον νικῆσαι ἐν κριτηρίῳ δηλοῖ.

[138] Ἀστρά-

Si dexter tibiae vter ſalierit, inopina bona omnibus enunciat: ſin autem ſiniſter, mercatoribus incepti itineris bonum finem ſignificat.

Si dexter radius ſalierit, triſtitiam: ſin autem ſiniſter, iter cum lucro pronunciat.

Si dextra planta ſalierit, vtilitatem, et bonum: ſin vero ſiniſtra, victoriam in iudicio, et bonum nouum nunciat.

134. Γαστροκνήμιον) Eſt ea pars, quam Latini ſuram vocant.

135. Κερκὶς) *Radius*, id eſt, os alterum cubiti ſuperius, ſed minus et breuius, ſic dictum a figura rotarum paruarum radios imitante.

136. Ἐπικερδῆ) Si ἐπὶ κέρδει malis, per me licet. *Sylb.*

137. Σφυρὸν) Notat haec vox malleolum, ſed plerique pro planta acceperunt, qui error et ad nos tranſplantatus eſt, monente Gorraeo in definitt. med. p. 451.

[138] Ἀστράγαλος δεξιοῦ ποδὸς ἀλλόμενος, μέριμναν δηλοῖ ἢ ἀηδίαν. Καὶ ὁ τοῦ εὐωνύμου τὸ αὐτό.

[139] Πτέρνη δεξιὰ ἀλλομένη, [140] εὖ πορευθῆναι δηλοῖ· [141] καὶ τὸ τοῦ εὐωνύμου τὸ αὐτό. Ὁμοίως καὶ τὸ κοῖλον τῶν δύο ποδῶν. Τὸ δὲ [142] τῆς εὐωνύμου, καὶ καλὸν δηλοῖ. Ἄλλοις τὸ κοῖλον τοῦ δεξιοῦ ποδὸς ἀλλόμενον, ὁδὸν πορευθῆναι ἐπωφελῆ τῇ ψυχῇ, καὶ ἔμπαλι πατῆσαι ἔνθα οὐκ εἰσῆλθεν ἄλλος, δηλοῖ.

[143] Ταρ-

Si dexter talus, curam et iniucunditatem: ſi ſiniſter ſalierit, idem praedicit.

Si dextrum calcaneum palpitauerit, iter bonum, ſi ſiniſtrum, idem: ſimili ratione ſecundum Aegyptios concauum vtriuſque pedis iter bonum nunciat, ſed ſiniſtri tamen malum, ſecundum tamen alios concauum dextri pedis, iter vtile, quo animus delectatur, et quo nullus iuit, enunciat.

138. Ἀστράγαλος) Heſychius interpretatur, ὁ σφόνδυλος, καὶ τὸ ὑποκάτω τοῦ σκέλους, hoc eſt, vertebrum, et partem cruri ſubiectam.

139. Πτέρνη) Ex dialecto Ionica, alias πτέρνα.

140. Εὖ πορ.) In exemplari coniuncte eſt εὐπορευθῆναι, contra morem. *Sylb.*

141. Καὶ τὸ τοῦ.) Structurae lex poſtulat, καὶ ἡ τοῦ εὐωνύμου ποδὸς τὸ αὐτό. *Sylb.*

142. Τῆς εὐωνύμου) Hoc referendum eſt, ad remotius ſubſtantiuum πτέρνη: vel potius maſculino genere legendum τοῦ εὐωνύμου, ſcilicet ποδός. *Sylb.*

[143] Ταρσὸς δεξιὸς ἀλλόμενος, καλὸν δηλοῖ· ὁ δὲ εὐώνυμος, εὐφρασίαν.

[144] Τέλμα δεξιὸν ἐὰν ἄλληται, ὁδὸν πορευθῆναι δηλοῖ· τὸ δὲ εὐώνυμον, χρόνιον ἀποδημίαν σημαίνει.

Τὸ [145] πλάγιον τοῦ βήματος τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τὸ ἔξω, ἀσθένειαν δηλοῖ· τὸ δὲ τῆς εὐωνύμου, εὐφρασίαν δηλοῖ.

Δάκτυλος μικρὸς τοῦ δεξιοῦ ποδὸς ἀλλόμενος, ὠφέλειαν δηλοῖ· ὁ δεύτερος, ἐργασίαν δηλοῖ· ὁ τρίτος

Dexter talus ſaliens, bonum; ſiniſter malum indicat.

Si dextra margo, quae Graece *Telma* dicitur, id eſt, planta pedis, ſalierit, iter: ſin autem ſiniſtra, diuturnam peregrinationem praedicit.

Si obliquum greſſus dextri pedis, quod eſt in externa parte, palpitauerit, debilitatem: ſi vero ſiniſtrum, bonum nouum nunciat.

Si paruus digitus dextri pedis palpitauerit, vtilitatem: ſi ſecundus, negotium: ſi tertius,

143. Ταρσὸς) Varias huius vocis ſignificationes vide apud Gorraeum l. l. p. 453.

144. Τέλμα) Pro τέλμα legendum eſſe πέλμα ſupra docui ad Pol. p. 306. n. 1. *Sylb.* Alexander Aphrodiſaeus digitis quoque tribuit πέλματα.

145. Πλάγιον) Interpres *obliquum greſſus*, melius forte, *latus ad plantam tendens*, ſiue eſt motus plantae pedis, quam μαρμαρυγὴν ποδὸς appellat Homer. Odyſſ. θ'. v'. 275.

τος [146] καὶ μέσος, ἀγαθὸν σημαίνει· δούλῳ, ἀποδημίαν· παρθένῳ, ὕβριν· χήρᾳ, εὐωχίαν. Καὶ [147] ὁ μετ᾽ αὐτὸν, ἀποδημίαν δηλοῖ· δούλῳ, καὶ παρθένῳ, βλάβην· χήρᾳ, νόσον. Ἐν ἄλλοις, ὠφέλειαν. Ὁ μέγας, ἀποδημίαν δηλοῖ· δούλῳ, κατάστασιν· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, ἱλαρίαν.

Ὄνυχες δεξιοῦ ποδὸς ἐὰν ἅλλωνται, ἢ μυρμηκιῶσι, μαλακισθῆναι [148] πρὸς ὀλίγον δηλοῖ· δούλῳ, εὐρωστίαν· παρθένῳ, καὶ χήρᾳ, ψόγον. Ὁ τοῦ μικροῦ δακτύλου ὄνυξ, ἀγαθόν· ὁ τοῦ δευτέρου, [149] ἀπο-

ſiue medius, bonum; ſeruo peregrinationem, virgini iniuriam, viduae conuiuium: ſi quartus, peregrinationem, ſeruo vero et virgini damnum, viduae morbum, aliis vtilitatem: ſin autem magnus, peregrinationem enunciat: ſeruo autem conditionem, virgini nuptias, viduae hilaritatem.

Si vngues dextri pedis ſalierint, aut formiculauerint, mollitiem, ad breue tempus, ſeruo valetudinem, virgini et viduae nuptias praedicit. Si vnguis parui digiti, bonum: ſi ſecundi, peregrinationem bonam: ſi tertii,

146. Καὶ μέσος) Particula καὶ minus appoſite, mallem ἢ, ſicut et Interpres legiſſe videtur.

47. Ὁ μετ᾽ αὐτὸν) Pro τέταρτος, ſicut in ſequentibus, p. 499. l. 9

148. Πρὸς ὀλίγον δηλοῖ) Quum δηλοῖ extrinſecus ſubaudiendum τὸ παθός. *Sylb.*

[149] ἀποδημίαν ἀγαθήν· ὁ τοῦ τρίτου· ἀηδίαν· ὁ τοῦ τετάρτου, ὠφέλειαν· ὁ τοῦ πέμπτου, ἀγαθόν.

Δάκτυλος μικρὸς εὐωνύμου ποδὸς ἀλλόμενος, ἀγαθὸν σημαίνει· δούλῳ, ἀλλαγὴν δεσπότου· παρθένῳ, ὕβριν· χήρᾳ, εὐωχίαν. Ὁ δεύτερος, ἀποδημίαν ἀγαθὴν δηλοῖ· δούλῳ, εὐφροσύνην· παρθένῳ, συμβουλήν· χήρᾳ, [150] ὑποταγήν. Ὁ μέσος, ἀηδίαν δηλοῖ· δούλῳ, ὠφέλειαν· παρθένῳ, νωθρείαν· χήρᾳ, [151] ἀηδίαν. Ὁ τέταρτος, ὠφέλειαν ἀπὸ φίλων δηλοῖ· δούλῳ, νόσον· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, διαβολήν. Ὁ μέγας, ἀγαθὰ σημαίνει

iniucunditatem: ſi quarti, vtilitatem: ſi quinti, bonum enarrat.

Si paruus digitus ſiniſtri pedis quatitur, bonum, ſeruo mutuationem heri, virgini iniuriam, viduae conuiuium: ſi ſecundus digitus, bonam peregrinationem, ſeruo laetitiam, virgini conſilium, viduae ſubiugationem: ſi medius iniucunditatem, ſeruo vtilitatem, virgini retardationem, viduae iniucunditatem: ſi quartus, vtilitatem ab amicis comparatam, ſeruo morbum, virgini nuptias, viduae ca-

149. Ἀποδημίαν ἀγαθὴν) Id eſt, eiuſmodi peregrinationem, quae multas vtilitates affert.

150. Ὑποταγὴν) Vide quae ſupra hac de voce monuimus. p. 465. not 46.

151. Ἀηδίαν) Vix credo ſic ſcripſiſſe Melampodem, quum in vniuerſum ἀηδία de hoc canone vſurpata ſit, ergó alia vox ſubſtituenda v. c. ἀπορία, αἰτία, αἰτίαμα etc.

μαίνει μέγιστα· δούλῳ, εὐπορίαν· παρθένῳ, γάμον· χήρᾳ, ὠφέλειαν.

Ὄνυχες ἀριστεροῦ ποδὸς ἀλλόμενοι, ἢ μυρμηκιῶντες, πλουσίῳ μὲν, ἀηδίαν σημαίνουσι· πένητι δὲ, πλοῦτον· δούλῳ, βλάβην· παρθένῳ, συμβουλήν· χόρᾳ, ψόγον.

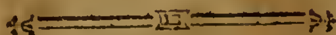
Ὅλον τὸ σῶμα ἀλλόμενον, ἡμέρας τινὰς φυλάξασθαι δηλοῖ· δούλῳ μὴ ἐπιβουλευθῆναι· παρθένῳ, μὴ [152] κινδυνεῦσαι· χήρᾳ, μὴ νοσῆσαι.

lumniam: si magnus, magna bona, seruo facultatem, virgini nuptias, viduae vtilitatem.

Si vngues sinistri pedis salierint, aut formiculauerint, diuiti iniucunditatem, pauperi diuitias, seruo damnum, virgini consilium, viduae ignominiam praenunciat.

Si totum corpus quatitur, nonnullas dies custodiri portendit, seruo insidias non fieri, virgini periculum non fieri, viduam non morbo corripi significat.

152. Κινδυνεῦσαι) Subaudiendum est forte aliquid v. c. τὴν ἀρετὴν αὐτῆς, τὴν τιμὴν, aut simile quid.

ME-

ΜΕΛΑΜΠΟΔΟΣ ΙΕΡΟΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ [1] ΠΕΡΙ ΕΛΑΙΩΝ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΜΑΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ.

Ἐὰν ἐςὶν [2] (ἐλαία) [3] εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ἀνδρὸς, πολλῶν ἀγαθῶν ἔςαι κύριος. Εἰ δὲ εἰς τὸ μέτωπον τῆς γυναικὸς, ἡ γυνὴ βασιλεύσει, ἢ μεγίςη ἔςαι.

Ἐὰν ἔξω τῶν ὀφρύων τοῦ ἀνδρὸς, λαμβάνει γυναῖκα ἀγαθὴν, καὶ εὔμορφον· εἰ δὲ γυναικὸς, καὶ ἔςιν

MELAMPODIS SCRIPTORIS SACRI DIVINATIO EX NAEVIS CORPORIS AD REGEM PTOLEMAEVM.

Si ſit (naeuus) in fronte viri, is multorum bonorum erit dominus: At ſi in mulieris fronte, illa regnabit, aut erit maxima.

Si extra ſupercilia viri, vxorem bonam et formoſam adipiſcetur: Sed ſi (extra ſuperci-

1. Περὶ ἐλαίων) Tractatum hunc Nicolaus Petreius eidem auctori adſcribit, cui ſuperior tribuitur, Melampodi ſcilicet. Stilus tamen huius quam ſuperioris videtur eſſe multo recentior, phraſiſque magis barbara. *Sylb.* Verba περὶ ἐλ. vſque ad βασιλέα deſunt in Romana editione, et verba πρὸς Πτ. β. etiam non agnoſcit Sylburgius, qui tamen priorem epigraphen habet.

2. Ἐλαία) Naeuus oleaceus, id eſt, corporis inſigne, genitiua macula, hanc vocem Sylburgius et edit. Rom. non agnoſcunt.

3. Εἰς τὸ μ.) Statim inſolens eſt hoc loquendi genus pro ἐὰν ἐν τῷ μετώπῳ τοῦ ἀνδρὸς ἐλαία ᾖ. *Sylb.*

ἐστιν ἡ χροία αὐτῆς πυῤῥά, λαμβάνει ἄνδρα πλούσιον, καὶ εὔμορφον. Εἰ δὲ ἐπὶ τῶν ὀφρύων τοῦ ἀνδρὸς, οὐ δεῖ [4] συζυγῆναι αὐτὸν, ὅτι πέντε γυναικῶν ἀνὴρ γενήσεται. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς γυναικός.

Ἐὰν ᾖ εἰς τὴν ῥῖνα τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ἡ χροιὰ αὐτοῦ ἔσαι πυῤῥὰ, ἀκόρεστος ἔσαι τῆς συνουσίας, ὅτι καὶ εἰς τὸ [5] κρυπτὸν ἔχει ἐλαίαν. Ἐὰν ᾖ εἰς τὴν ῥῖνα ἢ εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τῆς γυναικὸς, ὁμοίως ἀποβήσεται τῷ ἀνδρὶ, ὅτι καὶ αὐτὴ εἰς τὸ κρυπτὸν ἐλαίαν ἔχει. Ἐὰν εἰς τὸ πλάγιον τῆς ῥινὸς τοῦ ἀνδρὸς, ξενιτεύσει

lium) mulieris, et eius color ſit flauus, reperiet maritum diuitem et formoſum. Si autem in viri ſuperciliis, non debet matrimonium contrahere, quia quinque vxorum maritus fieret. Idem etiam in muliere (continget).

Si ſit in naſo viri, et eius color flauus ſit, inſatiabilis erit in coitu, quin etiam naeuum habet in occulto. Si ſit in naſo, aut in oculo mulieris, idem ei continget ac viro, quin etiam ipſa in occulto naeuum habet. Si ad latus naſi maris, peregrinabitur de regione in

4. Συζυγῆναι) Hoc verbum non ſolum de matrimonio vſurpatur ab Atticis ſcriptoribus, ſed etiam ab aliis v. c. Baſil. de virgin. T. II. p. 278. ſic ſcribit; τοῖς δεσμοῖς τοῦ γάμου συνεζευγμένος.

5. Κρυπτὸν) Interdum notat haec vox locum occultum ac abditum, h. l. pudenda, quia ſunt curatius velanda ac occultanda.

νιτεύσει ἀπὸ χώρας εἰς χώραν. Ἐπὶ δὲ γυναικὸς, [6] κακοποδίνα γενήσεται, ὅτι καὶ εἰς κρυπτὸν ἐλαίαν ἔχει.

Ἐὰν εἰς τὸ [7] μάγουλον τοῦ ἀνδρὸς, πλούσιος γενήσεται. Ἐπὶ δὲ γυναικὸς, ἐὰν εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ σιαγόνος, ἐμπαθὴς ἔσαι, ὅτι καὶ εἰς τὸ ὑπογάστριον ἔχει.

Ἐὰν εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀνδρὸς, λήψεται γυναῖκα πλουσίαν, καὶ καλήν.

Ἐὰν

regionem. In femina vero, pedibus debilis fiet, quin etiam in abdito naeuum habet.

Si in gena viri, diues euadet: In femina vero, ſi in parte inferiori maxillae, perturbata erit, immo etiam in hypogaſtrio habet (naevum.)

Si in lingua viri, nanciſcetur vxorem opulentam et pulcram.

6. Κακοποδίνα) Petreius vertit: *diuerſa patietur a pedibus. Sylb.* Ego mallem, *infelix erit*, et puto legendum κακοπόδαρη quod explicant Gloſſae Graecobarb., ἀθλίους, τοὺς κακοριζίκους, καὶ κακοποδάρους. καὶ δυςυχεῖς. Vide Meurſ. in Gloſſ. p. 201. Ergo is notatur, qui infelicitatem affert, cuicumque loco pedem infert.

7. Μάγουλον) Petreius interpretatur, gena. Et ſic Meurſius, l. l. p. 319. qui hunc locum laudat, dicit eſſe *gena*, *bacca*. Moſchopulus παρειὰ, ἡ καὶ κόῤῥη, λέγεται διὰ δύο ρ ἤγουν τὸ κοινῶς μάγουλον, Nicetas in Murzuflo ἣν ὄψιν ὡραίαν καὶ τερπνὴν εἶχες πρότερον, ἀρτίως χαλαρὰ, καὶ κακέγραια, καὶ ἐξηρωμένη τὰ μάγουλα. Interpres Iuuen. Sat. II. *Peribomius Nomen Archigalli cinaedi, quem magulam conſpurcatum dicimus, qui publice impudicitiam perpeſſus eſt.*

Ἐὰν εἰς τὰ χείλη τοῦ ἀνδρὸς ἐλαία ᾖ, πολύφαγος ἔσαι. Ὁμοίως καὶ ἐπὶ γυναικῶν.

Ἐὰν εἰς τὸν [8] πώγωνα ἔχει ὁ ἀνὴρ ἐλαίαν, πλούσιος ἔσαι χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ γυναικὸς, ὅτι καὶ εἰς τὸν σπλῆνα ἔχει.

Ἐὰν εἰς τὰ ὦτα ἔχει ὁ ἀνὴρ, πλούσιος καὶ εὐλογημένος ἔσαι. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ γυναικὸς, ὅτι καὶ εἰς τὸν μηρὸν ἐλαίαν ἔχει.

Ἐὰν εἰς τὸν τράχηλον ἔχει ὁ ἀνὴρ, πλούσιος ἔσαι σφόδρα. Ὁμοίως καὶ ἐπὶ γυναικός.

Ἐὰν εἰς τὸν αὐχένα ἔχει ὀπίσω ὁ ἀνὴρ, [9] ἀποκεφαλίζεται.

Ἐὰν

Si in labiis viri naeuus ſit, maximus erit heluo. Perinde et in mulieribus.

Si in mento vir habet naeuum, diues erit auri atque argenti. Idem etiam in muliere, quin etiam (naeuum) verſus lienem habet.

Si in auribus vir (naeuum) habet, opulentus erit et bonae famae. Idem et in muliere, quin etiam naeuum in femine habet.

Si in collo (naeuum) vir habet, erit admodum diues. Similiter et femina.

Si pone ceruicem vir (naeuum) habet, decollabitur.

8. Πώγωνα) Barbam hoc loco pro mento, cui inſidet barba, Auctor capit.

9. Ἀποκεφαλίζεται) *Capite priuabitur*, vox haec Artemidoro maxime ſolennis in Oneirocrit.

Ἐὰν εἰς τὰς [10] ψύας, πτωχὸς ἔσαι καὶ [11] ἀτυχὴς βαςάζων γένους. Ἐπὶ γυναικὸς ὁμοίως.

Ἐὰν εἰς τοὺς ὤμους, δέσμιος ἔσαι, καὶ θλιβόμενος.

Ἐὰν

Si in lumbis, mendicus erit et infortunatus baiulus ſuae progeniei. Mulier ſimiliter.

Si in humeris, captiuus erit et afflictus.

10. Ψύας) Lumbos ſic dici ex Hippocr. de morbo S. p. 124. 8. liquet: dicit enim, τὸ μέν τοι τῆς φλεβὸς κάτω τείνει, διὰ τῶν ἐπὶ δεξιὰ παρὰ αὐτὸν τὸν νεῦρον καὶ τὴν ψύην, ἐς τὸ ἐντὸς τοῦ μηροῦ. *Venae quidem pars dextra deorſum tendit iuxta ipſam venam ac lumbum ad interioris femoris partem.* Et de oſſium natura p. 62. 44. πρὸς τὴν ἄκανθαν καὶ τὴν ψύαν ἐκτὸς ἔχουσα *ad ſpinam et lumbum extra tendens.* Athenaeus vero L. IX. peculiariter ψύας vocari ſcribit carnes illas lumborum, quae oſſibus ſupereminent; aut muſculoſas illas carnes, quae renibus vtrimque adiacent.

11. Ἀτυχὴς β. γ.) Paulo congruentius, ἀτυχὴς βαςάκτης γένους: vel ἀτυχὲς βαςάξει γένος. Petreius vertit *generis infelicitate premetur. Sylb.* Βαςάζων γένους, hoc quidem nec Graecum ſatis eſt; nec ſenſum ſatis commodum habet: putem ergo ſcripſiſſe potius hic ipſum Auctorem vnica voce βασανιζόμενος, *tortus, cruciatus, crudeliter vexatus*, quae ſane vox aptiſſime conuenire videtur praecedentibus ſynonymis ἀτυχὴς καὶ πτωχός; adeo, vt inde haec ipſa coniectura forſan paullo propius ab ipſa veritate abeſſe videatur: Sed Lector ipſe abſque affectu, hic arbitretur. Sed et minore licentia legi hic commode poſſet: βαςάζων γόμους, *onera moleſta portans*, quod ſcil. appoſite reſpicit ad antecedens τὰς ψύας, ſeu *Lumbos*. Eligat ergo ex his binis coniecturis ipſius Lectoris ſolertia, quaenam potiſſimum alteri ſit praeferenda, ego ipſe hic nihil certi definio: vtraque enim probabilis eſt, et neutra inde diſplicet. †

Ἐὰν εἰς τὴν μάλην, λήψεται γυναῖκα πλουσίαν καὶ καλήν. Καὶ ἡ γυνὴ ὁμοίως.

Ἐὰν εἰς τὰς χεῖρας, πολύτεκνος ἔσται. Καὶ ἡ γυνὴ ὁμοίως.

Ἐὰν εἰς τὸ στῆθος, πένης ἔσται· Καὶ ἡ γυνὴ ὁμοίως.

Ἐὰν ἐπάνω τῆς καρδίας, πολυπόνηρος ἔσται. Τῇ δὲ γυναικὶ τοῦτο συμβαίνει, ὅταν εἰς τὸν μαστὸν τὴν ἐλαίαν ἔχει.

Ἐὰν εἰς τὴν κοιλίαν, [12] Φάγοι ἀμφότεροι ἔσονται.

Ἐὰν εἰς τὸν σπλῆνα, ἐμπαθεῖς καὶ ἐπίνοσοι.

Ἐὰν

Si in axilla reperiet diuitem atque formosam coniugem. Ita et mulier.

Si in manibus, multorum liberorum parens erit. Sic etiam mulier.

Si in pectore, pauper erit. Etiam et mulier.

Si supra cor, nequissimus erit: Mulieri autem idem contingit, quum in mammilla naevum habet.

Si in ventre, ambo erunt voraces.

Si in liene, infirmi et valitudinarii.

12. Φάγοι) Pro πολυφάγοι Sylb. Forte etiam substituenda vox φαγόκυρις, helluo.

Ἐὰν εἰς τὸ ὑπογάστριον, ἐμπαθεῖς ἔσονται.

Ἐὰν εἰς τὸ κρυπτὸν, [13] ἄπληστοι ἔσονται ὑπὸ τῆς συνουσίας.

Ἐὰν εἰς [14] τὸ Φυσικὸν, ὁ μὲν ἀνὴρ [15] ἀῤῥενόγυνος ἔσται· ἡ δὲ γυνὴ τοὐναντίον.

Ἐὰν εἰς τὸν μηρὸν, πλούσιοι ἔσονται.

Ἐὰν εἰς τὰ γόνατα, λήψεται γυναῖκα πλουσίαν. Ἡ δὲ γυνὴ, εἰ μὲν εἰς τὸ δεξιόν γόνυ, ἀγαθὴ ἔσται· εἰ δὲ εἰς τὸ ἀριστερὸν, πολύτεκνος ἔσται.

Ἐὰν

Si in hypogastrio, morbidi erunt.

Si in occulto, intemperantes erunt in re venerea.

Si in genitali, vir quidem erit marium procreator: Mulier autem contra.

Si in femore, diuites erunt.

Si in genubus, (vir) acquiret vxorem diuitem: Mulier autem, si in dextro genu, proba erit; sed si in sinistro, multae prolis genitrix erit.

13. Ἄπληστοι) Supra p. 502. ἀκόρεστος ἔσται τῆς συνουσίας.

14. Τὸ φυσικὸν) Scil. τὰ φυσικὰ μόρια, per elegantem εὐφημισμὸν et castam σεμνολογίαν, partes genitales, praesertim sequioris sexus, venuste appellantur, inprimis a poetis, vt vel maxime ex Euripide, Oppiano, Anthologia et aliis patet; vnde et *Venus physica*, in Inscriptione veteri, apud magnum Reinesium, qui ibi plura scitu digna de hac pudica σεμνολογίᾳ, adnotauit. †

15. Ἀῤῥενόγυνος) Alii ἀῤῥενόγονος, alterum melius. †

Ἐὰν εἰς τὸν ἀςράγαλον, ὁ ἀνὴρ [16] (τὴν γυναῖκα) [17] ἀπρόσωπον [18] ποιεῖ ἀπὸ τῆς χιτωνίας· ἡ δὲ γυνὴ, τὸν ἄνδρα ἀπὸ τῆς ἐξουσίας.

Εἰ δὲ εἰς τοὺς πόδας ἔχουσιν ἐλαίαν, πολύτεκνοι ἔσονται.

Σημείωσαι οὖν τὸ ἐπὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν· ἐὰν ᾖ ἡ ἐλαία εἰς τὰ δεξιὰ [19] μέρη, πλούσιοι καὶ ἀγαθοὶ πάντων γενήσονται· εἰ δὲ εἰς τὰ εὐώνυμα, ἐμπαθεῖς καὶ πτωχοὶ ἔσονται.

Si in calcaneo, vir (vxorem) tunica ſpoliatam faciet, vt et mulier maritum auctoritate.

Sed ſi in pedibus naeuum habeant, multorum liberorum parentes erunt.

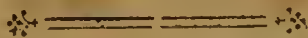
Obſerua itaque in viris et mulieribus. Si naeuus ſit in partibus dextris, diuites et probi omnino fient: Si vero in ſiniſtris, morboſi et inopes erunt.

16. (Τὴν γυναῖκα) Incluſa deſunt in exemplari. *Sylb.*

17. Ἀπρόσωπον) Hoc probat etiam Petreii verſio: *qui naeuum mas in pedis talo geſtitat, vxori veſtium vſum, femina vero viri poteſtatem intercipiet.* Sed conuenientius fortaſſe contrarium εὐπρόσωπον: hoc ſenſu; *vir mulieri decentiorem e veſtitu conciliabit ſpeciem. Sylb.* Porro τῆς χιτωνίας, nullibi me legere memini, pro χιτώνιου vſurpatum.

18. Ποιεῖ) Rom. editio habet ποιῇ.

19. Μέρη) Partes potiſſimum auctores reſpexere, in quibus naeui deprehenſi, et ex iis diuinati ſunt, multa etiam de harmonia docuerunt, qua maculae in faciei partibus occurrentes in aliis cum iis conſpirantibus membris rurſus conſpicerentur, de quibus fuſius Elſholzius in Anthropometria egit.

IN-

INDEX I

SCRIPTORVM QVI IN NOTIS LAVDANTVR

Fische-

Plu-

INDEX II

INDEX II

VERBORVM ET FORMVLARVM MEMORABILIVM.

A.

Βαδίσεις

Β.

Γ.

Δ.

Ε.

Εὐόφθαλ-

Ξεν-

Ὑγρὸν

INDEX III
RERVM MEMORABILIVM.

Boni

Gestus

Occi-

O.

Orbes

Timida

